This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

FROM THE LIBRARY OF
Professor Karl Heinrich Rau
OF THE UNIVERSITY OF HEIDELBERG
PRESENTED TO THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
BY
Mr. Philo Parsons
OF DETROIT
1871

[redacted]

[illegible]

C. PLIN
CÆCILII SECU
EPISTOL
cum not
Variorum
et præfati
M. JACOBI THOM
Gratia et Privilegio Elect. Saxon
CYGNÆ,
ypis et Sumptibus CHRISTIANI MICHAELI

16543

...S LIBRARY ... University ... MICHIGAN

PLINII CÆCILII SECUNDI EPISTOLÆ,

ex recenſione
JACOBI THOMASII.
Qui
...ultis inter ſe comparatis editionibus
textum emendavit;
Variorum
...artim integras, partim excerptas notas,
& in his hactenus ineditas
CASP. BARTHII,
digeſſit,
ſuas addidit;
...i operi ... præfatione
& prolegomena locupletata
præmiſit.

M GRA... ...

LIPSIÆ,

...is & Sumtibus ...
...ſtant ap. SIMONEM JOH. HÜBNERUM Bibliop. Hall.
M. DC. LXXV.

Clariſſimo
[D]ignibus in rem literariam meritis
Celeberrimo Viro
[C]HRISTIANO
DAUMIO,
[Sc]holæ Cygneæ Rectori fide-
liſſimo
S. P. D.
Jacobus Thomaſius.

Qum epiſtolarum Plinii tres codices, unus ex Aldi, alter A. 1591. ex Henrici Stephani officinâ editus, tertius, qvi Gruteri notas adjectas ha-[bet F]rancofurtenſis, qvos novam edi-[tionem] molienti mihi è Bibliothecâ [tua V]IR AMICISSIME, ſubmini-[ſt]ras, remittendi eſſent: gratitudi-[n]eæ ſum arbitratus intereſſe, ut co-[dicibu]s illis adderem novâ qvaſi veſte [ornat]um hunc meum, qvi tibi non mo-[d]o temporis haud breviſſimi uſurâ [gra]tes & meo & ſuo nomine ageret

Voſſius *i*) ponit. Nam qvæ movere alicui
tationem circà eas poſſunt, declinata ſunt
partim à Catanæo *k*), partim ab Aldo M
tio *l*). Neqve Eraſmus, qvem ſcrupulum h

i) *Comm. in epiſt. Plin. de Chriſtianis p. 2.* k
peculiari in lib. X. unde hæc excerpo : Ego ut illi
dam, primùm eo adducor, qvòd ſæpiùs in reſcript
Trajanus *Secundum* vocat; qvòd in his epiſtolis I
multorum meminit, ut *Accii Suræ, Voconii Roman*
Baſſi, Juſti Calphurnii, qvos alibi retulerat; ſed in
Svetonii, qvem pariter contubernalem ſuum fate
ei ab optimo Imperatore jus trium liberorum imp
contendit. Nec offendat aliqvem, qvòd Trajanum
diendo *Dominum* dictitat, cujus appellationem, pri
tûs initiò omiſſam, procedente tempore non eſt aſ
tus, poſt res adversùs Dacos proſperè geſtas. -- A
aliqvis: *Sidonius tamen Apollinaris refert, Plinium n*
duntaxat epiſtolarum libros poſteris reliqviſſe. Sed qv
ſibi imitandos propoſuerat; ſed qvos eruditiores
trabatur, qvosqve ad amicos ſcripſerat. Nam ad
num epiſtolas, utpote res graviſſimas complexas,
ſibi oblatà ſimili facultate ſcribendi, conſultò ſub
Proinde potuit Sidonius eas ignoraſſe: ſcriptor ſ
ſeculi contentus eruditione, & qvi non omnes bibl
cas in illâ librorum caritate diſcuſſerat. In ſumm
negant has ad Trajanum epiſtolas eſſe Plinii Se
confitentur ex profeſſo neutras bene legiſſe.
dic. operis univerſi. Qvoniam, *inqvit*, epiſtolas dec
bri, qvæ ſcribuntur ad Trajanum Imperatorem, ſu
non eſſe Plinii putant, tùm qvia *ſtylo & elegantiâ*
ab aliis videntur, tùm etiam qvia præter doctorun
ſvetudinem *Domine* dicat Plinius ad Trajanum ſcr
operæ pretium fuerit, & illas à Secundo ſcriptas
oſtendere. Non imus inficias, ſcripſiſſe Plinium ali

ut ipſe ait,[*I. ep. 1.*] paulò accuratiùs: ſed & has
janum, ſi qvis diligenter inſpiciat, & doctas eſſe,
nteis fatebitur, nec à ſtylo Plinii alienas: id qvod
omnibus id genus epiſtolis licet cognoſcere, tùm
anifeſtiùs, qvæ de Dione qvodam ſcribitur,[*ea eſt*
72.] qvi ſuorum reliqvias in religioſo loco poſue-
ecitat enim ibi, qvæ in causâ utrinqve dicta fue-
judice, qvemadmodùm in aliis qvibusdam facit,
is, cùm de cauſſis, qvas ipſe egerat, ad amicos ſcri-
mine autem Principibus dicere temporibus Plinii
eceptum fuiſſe, illud etiam Martialis in epiſtolâ
III. ad Domitianum oſtendit. *Omnes qvidem libelli*
mine. Item illud; *Edictum Domini Deiq; noſtri.*
tem Plinii epiſtolas ad Trajanum, multis rationi-
obari poteſt, ſed his potiſſimùm. *Primùm* qvia in
iſſimo exemplari unà cum aliis, ut nos imprimen-
ravimus, ſub Plinii Secundi nomine ſcriptæ ſunt.
qvia Plinii illud de Chriſtianis ad Trajanum, &
ptum Trajani ſuper eâ re habetur in unâ ex eisdem
lis ad Trajanum, cujus rei Tertullianus, Euſebius,
Oroſius meminére. *Præterea* in iisdem epiſtolis
habentur, qvæ luce clariùs oſtendunt, ab eodem
ſe & has ad Trajanum, & illas familiareis. -- *Adde*,
omnibus ferè literis, qvibus Plinio reſpondet Tra-

ipſorum non fuiſſe viſum Catanæum :] ſi
tegritatem reliqvi corporis, omittendâ null
deliter cuſtodiunt.

Jam, ut de his etiam editionibus acc
tiùs conſtet, [propoſitum enim nobis, ea
qvibus uſi maximè ſumus, qvalemcun
hiſtoriam texere, viciſſim de non viſis *af*
cere potiùs, qvàm temerè affirmare qvicqv
Argentoratenſem dedit ex officinâ ſuâ *Mat*
Schurerius: qvi, ut è *Beati Rhenani* epiſtolâ
cognoſco, ſecutus eſt archetypon Aldi. Et
hujus editionem repræſentari, res ipſa loqv
Qvod ergò in fronte *a h*) laudat exemplar
nerandæ vetuſtatis, non ad alias membr
pertinet, qvàm ad eas, qvas ab Aldo typis
preſſas primùm, ex eodem poſteà repetiit
Schurerius. *Baſileenſem* utramqve exc
Andreas Cratander: ſed ut à priore, cui *Crata*
no

ſpice ad literam a c. a f) *Tales unam alteram* *Henr. Steph. memorabimus lit. c b.* a g) *qva a* *hannem Ruſerum præmittitur. Ubi hac leges :* Mat Schurerius, conterraneus noſter -- epiſtolas Plini cundi nunc ſub incude habet, qvas ferè ad umbilici duxit, ſummoperè conatus, ne ab archetypo A transverſo, qvod ajunt, digito uſpiam aberraret.

a h) *Titulus integer hic eſt :* C. Plinii Secundi No menſis Epiſtolarum libri Decem, in qvibus multæ h tur epiſtolæ non antè impreſſæ [*puta in vetuſtiſſim tionibus : nam alioqvi reclamabit Aldina :*] tùm g correcta, & ſuis locis reſtituta, atqve rejectis adult vera repoſita : item fragmentatæ epiſtolæ integræ in medio etiam epiſtolæ libri octavi de Clitumno

nomen relinqvo, diſtingvi commodè poſſit po-
ſterior, *Sichardinam* eam appellare ſoleo; nam in
hac non Cratandri, ut in illâ, ſed Joannis Si-
chardi conſpicitur præfatio. Jam Cratander in-
feriore illâ epiſtolas Plinii *ad exemplar Aldinum
tam fidelissimè, qvàq; licuit diligentiâ emendatas,
aliisq; etiam in locis aliorum collatione exempla-
rium caſtigatiores* Lectori commendat. Viciſſim
in poſteriore Sichardus adeò non obſeqvitur Al-
do, ut contemptui eum potiùs *ai*), qvanqvam
non ſine palpo *ak*), exponat: nempe qvòd vi-
deatur ſibi notæ melioris codicem Rodolphi
Agricolæ manu deſcriptum eſſe nactus *al*). *Ro-
dolphum Agricolam* fateor præclarè fuiſſe meri-
B tum

[*ue*8*ſ*.] non ſolùm vertici calx additus, & calci ver-
tex, ſed decem qvoqve epiſtolæ interpoſitæ, ac ex nono
libro octavus factus, & ex octavo nonus, idqve beneficio
exemplaris correctisſimi & miræ, ac potiùs venerandæ
vetuſtatis. *Geminum elogium ſuis membranis ſuprà lit. z. ex-
hibitâ dabat Aldus. Cujus nomen non debebat penitùs hoc in
loco diſſimulari.* ai) *his verbis in præf. ad Georgium
Hingum, cui dedicat*: Nam Aldus ille Romanus, qvi ali-
bi fortaſſe pro dignitate munus ſuum in hoc genere ad-
miniſtravit, ſic in his libris ſeu judicii inopiâ, qvod ple-
riqve exiſtimant, ſeu exemplaris vitio, id qvod fit mihi
credibile cùm proclivius, tùm & humanius, dormitavit, ue
auſim Jovem lapidem jurare, nullibi eum minùs officium
feciſſe. ak) *Seqvitur enim ſtatim*: Nec tamen is ego
ſum, qvi tanti viri, atqve ſic de ſtudiis publicè privatimq;
meriti, exiſtimationem elevare ſtudeam. al) *initio
ejusdem dedicatoriæ*: Plinii Novocomenſis epiſtolarum li-
bros cùm ſuperioribus annis in Bibliothecâ Dalburgii,

tum de Plinii noſtri epiſtolis: qvas ā
demiâ Heidelbergenſi interpretatus e
manu ſuâ bis deſcripſit, religiosè po
ſervatas ab *Emſmo Neuſtettero* an). Q
Sichardus Agricolam laudat, nemo b
probabit. Non æqvè placet illud, qvo
qvanqvam huic non multò mitior
novi Gruterum *ao*), vituperat. No
editioni Aldinæ ſuos eſſe nævos. Vi
men eſt, ubi ipſam, etiam Grutero ju
præferas aliis. Condonanda ergò v
veniant vitia: niſi velimus eidem in n
rigori viam aperire.

Tantum de illis, qvi ævo ſuperiore
tis emiſerunt epiſtolas Plinii. Qvibus
ſeculo jam accedat *Marcus Zuerius Bo*

---

ea eſt Ladenburgi apud Vangiones, reperiſſe
qvod erat ſummoperè optandum, non ſemidoc
ſed *Rodolphi Agricolæ* manu deſcriptos, verbis
poſſum, chariſſime Georgi, qvàm me res ea ſ
nomine juverit, qvamqve ſeriò bearit.
in elogiis Plinii n. 26. an) *Diſco hoc è Fr*
epiſtolâ ad Neuſtetterum, qvem ſic alloqvitur: No
dam meas & obſervatiunculas in C. Plinium N
cujus ſcripta duo olim Rodolphi Agricolæ F
ſuâ ætate citrà controverſiam erudítiſſimi] m
plaria, qvæ tu, ampliſſime Patrone, inter alia
in inſigni illâ tuâ Combergenſi bibliothecâ her
dedicâſti, nuper ad accuratiſſimam H. Stepha
nem contendi ſedulò & comparavi. *&c. Qvæ*
dimus infrà in elogiis n. 16. ao) *Intelliges h*
a. & p. 416, p. ap) *exempla petet p. 672, t. c*

antè jam animo agitaverat *ar*) : edi-
en repetita anni 1659. nihil ultrà prio-
eſtitit, atqve adeò notas textui nullas
. Sed in eo abſit promittentis fidem ac-
as, qvam ille non aliter qvàm ſub otii

 ſuffi-

---

p. 364, p. & 386, n.

aq) *Audiamus ipſum ad Lect.* Accipe igitur tandem Plinium, non qvi-
qve emaculatum [qvis enim id aut præſtiterit,
ſperaverit?] multo tamen, qvàm ante, nitidio-
vod paſſim deprehendet, qvi hanc editionem cum
orum conferre non gravabitur. Exemplaria MSS.
m nobis nulla fuerunt. Plinium igitur ipſum,
imus, & corruptarum lectionum apices, in qvi-
rum fere ſunt veſtigia, diligenter excuſſimus; &
nterpunctionibus haud ſemel peccatū deprehen-
s, peccatumqve ita, ut certam aliqvam ſententiam
non liceret, eas qvoqve mutavimus, ut, qvantum
fieri poterat, nihil non Plinianum hic legeretur.
Sic enim pergit: Rationes mutationum emenda-
qve omnium eruditus lector ipſe per ſe facilè
t. Dare enim eas nunc feſtinantibus typographis

rum epiſtolarum *argumenta* debemus: qvæ qvi dem apud ipſum nec leguntur à commentarii ſeparata, nec ubiqve primas horum lineas oc cupant, ſed alicubi, licet rarò admodùm, in ſe cundis, ut ita loqvar, aut tertiis hærent. Nimi rum primo cujuslibet epiſtolæ vocabulo ſubje cit ea Catanæus, ſic tamen, ut, ſi qva liberet a ipſam epiſtolæ inſcriptionem commentari, e his argumentis alibi præmitteret *bh)*, alibi ſub nečteret *bi)*, neqve nunqvam implicaret hæ duo, qvaſiq; operà eàdem abſolveret *bk)*. Poſt eà reperti, qvi Catanæi hæc argumenta ipſi epiſtolis Plinii non malè præfigerent in editio nibus ſuis. Primus, qvod ſciam, fecit hoc Hen ricus Stephanus: qvi tamen, cujus illa eſſent non profitetur; alicubi & alluit iis qvædam at mutat: certè qvorundam compreſſior eſt fac es in Catanæi codice Geneveníi *bl)*. Jam qva li

p. 102, i, & p. 263, q. bh) *ut I. Epiſt. 2. ubi de Arria no, vel Arrio, ad qvem ſcripta eſt ea epiſtola, diſqvirit priùs.* bi) *ut I. Epiſt. 5. ubi in Commentariis Catanæi præcedit e piſtolæ argumentum, ſeqvuntur de Voconio Romano, ad qve ſcribitur, ea, qvæ hic repræſentamus p. 10, t.* bk) *ut Ep. 1. ubi cùm de Plinii nominibus qvædam monuiſſet*, Septit us, *inqvit*, Clarus, cui hoc opus epiſtolare dedicat, & ho ratu ejus ſuſceptum emittit, vir fuit judicio ſecundo, *c cætera, qvæ hic leges p. 1, a. Qvibus argumentum epiſtolæ,* [*qvo mox lit. ſeq. plura dicemus.*] *implečtit annotationi Septitio Claro.* bl) *Exemplo ſit primæ ſtatim epiſtol lib. I. argumentum. Qvod qvale apud Catanæum legatu habes hic lit. præc. Qvale verò lineà, & qvod excurrit, an plius eſt apud H. Stephanum, retinuimus p. 1. Sic VI. ep. 30.*

it Stephanus, talia migraverunt & in- es aliorum, ut Gruteri, Buchneri & Ri- ed hi duo poſteriores, ille compellans em *bm)*, hic in ipſo titulo *bn)*, non diſſi- erunt autorem Catanæum. Omiſit ea- rnius: credo, qvòd animadverteret, in- limâ, neqve tamen ſupereſſet otium- lis adhibendi. Verùm ita factum, ut in ditione nulla planè viſantur epiſtola- rgumenta. Nec enim inventus eſt poſt æum, qvi hoc idem in opere toto *bo)* ſus- t negotium. Jam neqve nobis vacabat re de novis. Retinuimus ergò Catanæi a, Buchneri judicio *bp)* non planè conte- mnen-

verba, operi reficiendo, *qvibus & ipſe Catanæus in Genevenſi p. 393. argumentum hoc claudit, addun- l Stephanum ſeqventia:* Eligendus eſt enim ruſti- ibus ab infante duratus, & inſpectus experimen- ræcipit Columella, cùm urbanos & officiis civili- etos non poſcat ruſticorum prædiorum admini- *Qvæ qvidem aliàs haud inficior propè totidem verbis, ſcholiis Catanæi, ſed ab argumento divulſis, partim linii textu conſui potuiſſe.* bm) *Apponam de tiis Catanæi integrum Buchneri locum:* Inde [*de- anâ editione,*] & argumenta deſcripſimus: qvæ ta- Catanæo accepta ſcias. Neqve enim tam usûs nul- ebantur, ut potius eſſet plane omittere. Multum percipiendam facit, conſpectum ejus habere. Et- erumq; ſic comparatæ hæ ſynopſes, ut commenta- tem præſtare poſſint. bn) *editionis anni tùm n 1665. De utrâq. plura poſteà lit.* db. *&* dg. *tam è Kittershuſio decimi tantùm libri argumenta pe- it: de cujus editione dicemus lit.* di. bp) *qvod*

mnenda: ſed interdum aliqvid mutavimı qvin & Veenhuſii exemplum imitati re mus qvædam è nonnullis *br)*, qvæ hanc ı nam merebantur. Erat enim alicubi noı

v

modò dedimus lit. bm. bq) *e. g. in argumen VIII. ep. 10. cùm aliàs legeretur* : hortatur benè ſper à periculo libera *poteſt* adhuc parere liberos, cùm *ejus rei* dederit experimentum : *ſcripſi* posſit *pro* po conceptı fœtûs, *pro* ejus rei ; *in priore latinitati co in poſteriore ſenſui. Sic p. 872. in argumento epiſt. 85. ubi pro* Dionis & Eumolpi ſupplices libellos, *ſcrip* nis ſupplicem libellum. *Nam ipſa epiſtola p. 875. i Plinium non accepiſſe libellum Eumolpi. Mittere ergò non potuit. Catanæum aliter hic ſcribentem erràſſe n ſtum eſt.* br) *ut ex argumento ep. 6. lib. VI. illa* Qvàm diligenter pro amicorum dignitate debeamı ram noſtram ac noſtrorum præſtare, ſatis alibi, ſe ſertim hâc epiſtolâ monet Secundus, qvi *pro Julio* ẻ *ex argumento ep. 7. lib. VIII. reſecuimus illa poſtrem Verbum* obſcuratur ; *facientia ſanè ad interpretation tii ex eâ epiſtolâ, ſed non perinde ad argumentum, & eâ nimis prolixa ; neq; hic adſcribenda, niſi dandum eſſ rum etiam, qvæ omittimus, ſpecimen. Sunt autem hac* non eſt numeroſa oratio, ſed abſona & interrupta mutato enim verborum ordine ad nihilum omni dunt. Collocabis igitur verba, ut meliùs intellig *Neq; miſiſti librum* tuum, *ut* ſolet *magiſter* mittere *ſtro*, id eſt, ut eruditus erudito ; *neq;* miſiſti *ut* ſole *pulus*, id eſt literarum canditatus, mittere alteri *di* ſcripta ſua emendanda [*nam ſic ſcribis* :] *ſed* miſiſt let *magiſter*, hoc eſt major & doctior, mittere *diſcip Tu enim magiſter es, ego* verò *contrà* ſum, ſcilicet diſc tuus. *Ideo* me literis ablegatum *revocas*, tanqvam d lum ad ſtudia, cùm eſſem intentus luſibus, qvibus *nalia* luxuriant. *Ac fateor qvidem totum hujus epiſt*

vod vel aptiorem ſibi locum in-
re *bs*), vel omiſſum certè debitam
revitatem magis decere videretur.
aut ita ſumus Veenhuſiana ſecuti
ubiqve premeremus religiosè *bt*),
umentorum limâ polliceri aude-
omnibus abſolutam emendatio-
m qvibus illud animo ſubinde oc-
curre-

c faciem non malè reformari potuiſſe : Mi-
ibrum ſuum Secundo corrigendum : qvũ
inferiorem ſe doctrinâ eſſe Tacito, pro-
e facturum, qvod petebatur : *nolui tamen
opere alieno indulgere.* bs) *ut illud de
ib. I. ep. 23. p. 67, a. tranſtulimus ex ultimis
ſcholia. In qvo & Veenhuſius nobis praivit.
qvod p. 72, m. de Pompejo Falcone, ſimiliter
m ſubtraximus argumento epiſt. 23. lib. ejus-
ut in argumento ep. 14. lib. VIII. ubi qvæ nos
us, ſit ſatis qvidem copioſa, illi tamen epiſtolæ
eenhuſius omiſit ; qvæ ſervavit ille, omiſimus
utem hæc :* Titum Ariſtonem fuiſſe virum
nctiſſimum, doctiſſimum Plinius lib I. ad
rum ſcribens longâ & pulcherrimâ teſtatur
voties aliqvid reconditum de jure ab illo
er omnia veluti ab oraculo reſpondiſſe.
tum & cultum, ac animi magnitudinem in
niratur. *Qvibus profectò res ipſa loqvitur ma-
gumentũ epiſtolæ, qvæ eſt 22. libri I. qvàm hujus
putem incuriâ qvâdam hic fuiſſe à Veenhuſio
cùm argumenti nimis prolixi partem priorem
ere, poſteriori ſedem ſuam relinqvere* [*qvod
aberet in animo, non ſatis, quid calamus age-
poſteriore penitus excluſâ priorem bis poſuit,
ti loco, iterum loco Scholii ad inſcriptionem
re licet apud ipſum p. 509.*

currereт, non oportere eſſe in opere alienc mis audacem. Sed hæc tandem de Catanæc ficiant.

Qvi poſt hunc aliqvid allinere Plinio , textus ejus prodire ſtipatior poſſet in publi(tentaverunt, Henricus *Stephanus*, Iſaacus *ſaubonus*, Janus *Gruterus*, Auguſtus *Buchn* Joh. Fredericus *Gronovius*, ab illâ Catanæi lixitate ſic ſibi temperavére , ut ſi conjur etiam omnium labores cum unius Cat commentario contendas , nanum ſis gig comparaturus. Id qvod vel ex editione V huſii cognoſcere promptum erit: nam ne dem hæc, licet eorum, qvos nominavi noti tegris è Catanæo ipſo atqve aliis addiderit cta non pauca, molem æqvat iſtius Coloſſe verò propoſitum illis fuit, non, qvod Cata qvi breviſſimam qvoqve noſtri ſi non aliá ſaltem argumento appoſito extendit , ſin epiſtolis aliqvid adjungere de ſuo , aut or interpretis partes obire curioſè, ſed ſi qvid gni corporis membra volante oculo perluſ tibus , ſub calamum ſe daret, qvod hinc faceret illuſtrandis qvibusdam aut expolie id notis maximam partem brevibus plecti.

Verùm hîc diverſam à cæteris rationem tus eſt *Henricus Stephanus*. Nullæ hujus legi ad has epiſtolas notæ ordinatæ, niſi qvòd

inis *bu*) græca ſubinde intercurren-
aucis exceptis *bx*), non modò in-
eſt, qvâ in re præeuntes habuit ſibi
ditiones duas *by*), ſed etiam anno-
rnavit: qvibus è Turnebo qvorun-
n explicationem ſubjecit. Qvæ au-
o notis aliorum ſimilia dedit pau-
n, ea præfationi ad Lectorem, qvaſi
[laudare enim has epiſtolas inſti-
n eas commentari,] oratione con-
cuit, ut epiſtolarum ordo, qvalis in
nparet, minimè obſervaretur. Fa-
pinor, ut Veenhuſius præfationem
à capite ad calcem deſcribere, [qva-
rum legitur editionibus, qvi H. Ste-
s in titulo pollicentur,] qvàm, qvod
Stephano expoſitis fecerat, qvæ illu-
tui facerent, in ipſas epiſtolas diſtri-
erit. Qvo loco ſimul hoc memoran-
hano in alterâ qvoqve ad Joachi-
um, Ducem Brunſvicenſem, cui
dedicat, præfatione, nonnihil fuiſſe
epiſt. 16. *bz*) annotatum; ſed qvod
as in editionibus Veenhuſii & alio-
nec totius epiſtolæ, neqve hujus ex
eâ

epiſtolarum textũ proximè præcedunt in edi-
hani. bx) *qvæ leguntur lib. IX. ep. 26. Vid.*
y) *qvæ interpretationem græcorum, & in hic*
qvæ omiſiſſe Stephanum dictum eſt modò, ex-
nte indicem. bz) *vide hic in editione.*

Hanc ubi cum ipſius Caſauboni notis confer
deprehendo, prætermiſſa qvædam à Caſaub
no, puto, qvæ tacere mallet, qvàm afferre . r
refelleret *ci*), præſertim cùm ejus arbitrio ſua
Lectius permiſiſſet *ck*).

Editiones Henrici Stephani ſecuta eſt Ann
1611. Francofurtenſis *cl*), qvam *Gruterianam* ap
pellare cum Buchnero *cm*) fas erit. Qvanqvar
enim neqve Gruteri, neqve alterius ulla ip
præfatio acceſſit nova: Stephani tamen & Ca
ſauboni notis recuſis novæ acceſſerunt *Jan*
Gruteri. Qvas & hunc autorem alienis precibu
ac opinor Bibliopolæ, dediſſe, veriſimile eſt e
eo, qvia ipſe conqveritur alicubi *cn*), vix otiur
ſit

verum, ex iis pauca, tibi ut obſeqvar, reguſtavi. Fallo
aut expectationem tuam fallent. Sed qvaliacunqve erun
juris tui arbitriiqve ſunto. *Finit autem his verbis*: Sup
his velim Stephani etiam noſtri V. Cl. judicium abs
conſuli. *E qvibus colligere videmur poſſe, ab H. Stephano Ca*
ſaubonum, ut ad epiſtolas Plinii aliqvid commentaretur, qv
harum editioni repetendæ poſſet adjici, ſolicitatum fuiſſe.

ci) *Tale habeo illud Lectii ad II. ep. 17.* [*pag. 130. lin. 1. 2*
cœnatio, qvæ plurimo ſole [illegible] plurimo mari lucet. *Malim*
inqvit Lectius, leviſſimâ mutatione, inani lucet. *At verò, i*
qvam, nihil eſt cauſæ, cur non retineamus, plurimo mar
qvod non malè interpretatur Catanæus: ex plurimâ mar
repercusſione & proſpectu. ck). *initio epiſtolæ, que*
modò dedimus lit. ch. cl) [*ad Mœnum,*] *apud Nic*
laum Hoffmannum, ſumptibus Jacobi Fiſcheri. cm) *q*[illegible]
ad Lectorem editionis ſuæ ſic inqvit: Textum de Gruteria
nâ editione religiosè expreſſimus, neqve enim aliunde r
ctiùs & emendatiùs licebat. cn) *ad IX. epiſt. 26. pa*

ſe ſemel perlegendi Pliniana, & aliqvot
nferendi cum libris calamo exaratis, aut
is antiqvitus: ſolent enim hujusmodi
excidere viris doctis, cùm urgentur à
phis. Notæ Gruteri, licet longè plures
onianis, ne qvidem ipſæ tamen ſingulis
s opem ferunt; de cætero ejusdem cum
t commatis, variarum videlicet lectio-
llatione textui medentes *co*). Cui rei
fuerunt, ut modò audivimus, non im-
ntùm libri *cp)*, ſed & calamo exarati.
utem cùm ex illis Henrici Stephani edi-
caſtigat, ab ejus nomine abſtinere ſo-
ita ex his freqventisſimè laudat & ſe-
Palatinum *cr*), non contemnendum il-
videm, ſed alicubi tamen vel ipſius Gru-
nfeſſione *cs)* minùs probum *ct*). Cæte-
xtus in hâc editione ut ab aliorum codi-
non ſemel evariat, ita ex ingenti meſſe
ialium Henrici Stephani lectionum ſpi-
ibet admodùm raras; ab omnibus au-
æcedentibus editionibus peculiare hoc
qvòd ſi qva ſententiosè dicta in epiſto-

C lis

co) *titulum hunc præferunt p. 377. ed. Fran-*
Gruteri notulæ, ſeu variantes aliqvot lectiones
epiſtolas. cp) *in his tamen Sichardinum illi*
conjicies è p. 261, d. & aliunde. cq) *exempla*
p. 290, d. 789, f. [ubi certum habeo, quod in neote-
tur, ad Stephani editiones pertinere,] 868, x.
g. pag. 2, k. p. 17, g. p. 34, p. & alibi paſſim.
de p. 383, t. ct) *docebunt hoc, qvæ notamus p.*

lis Plinii occurrunt, horum primas voces jusculis exprimit literis. Id qvod ex hâc edi ne in Buchnerianam, inde in duas Rivini, harum alterâ, qvam Cloſemannianam voc mus, in hanc noſtram qvoqve derivatum veris *cu)*.

Enimverò *Auguſtus Buchnerus*, ut ad hunc ſcente ordine progrediamur, cùm paulò editum à ſe commentarium, qvo hymnum dentii de natali Salvatoris illuſtraverat *cx*) Plinio qvoqve, qvem Francofurti ad Viad Anno 1644. moliebatur Melchior Kloſen nus Bibliopola, navaret operam, rogatus e textum de Gruterianâ editione religiosè ex mendum ſtatuit *cy*). Sed dum notas ipſe pa rit, certandum illi fuit cum typographis, qvidem feſtinantibus, ut cogitationes de C ſario, qvod ſimul dare decreverat, abdica fuerint. Cui feſtinationi & hoc imputabir qvòd in notis, qvas alioqvi ut ſatis ubere cet non omnibus epiſtolis acceſſerint, ita qvam eruditas exoſculamur, alicubi ceſſ vit *cz*). In iis de cætero qvid propoſitum hal

369, e. 501, b. cu) *Licebit ergò & ex hâc noſtrâ ex editionis Gruterianæ demonſtrare, ut p. 9.* MITIUM MINORUM *&c. p. 15.* STULTISSIMUM do *&c.* cx) *Prodiit hic VVittebergæ A. 1643. In Plinii noſtri, ſeqventi mox anno editi ep. 30. lib. VII.* [*8.*] *commentans*, nuper *ad Prudentium ſe qvædam no ſignificat.* cy) *Verba ipſius Buchneri dedimus li cui junge lit.* bm. cz) *Docebunt hoc præcipuè*

iſitæ vir ſapientiæ, qvemqve inter Præ-
s olim ſumus venerati, accuratiùs ex
ſatione *da*) cognoſcetur. Ut autem hæc
piſtolas Plinii absqve Panegyrico ejus-
liorum, ita notas qvoq; Buchneri ſoli-
edit.
à rogatus à Kloſemanno *D. Andreas*
db), [hunc enim in editione anni 1650.
C 2 deſi-

qvi non rarò Buchnero abſentit. da) *Ex hac rpo nunc ſeqventia, ſimul ut aliis, qvæ dixi, fidem* e notis noſtris, LECTOR, ita habe, ne cogi- qvidem de iis antè, qvàm ipſæ epiſtolæ pene ad cribendo typis perductæ eſſent. Qvas ita in- rabamus initiò, cùm dediſſemus hanc iis veni- bi navari hancce operam expoſtulabant, ut tex- in illis conſtitueretur potisſimùm, & qvæ in- ntegris difficultas hæreret, pro copiâ noſtrâ ex- : at qvæ in verbis ac vocibus ſingulis morari le- & qvidem parum aſſvetos huic auctorum generi bantur, in peculiari gloſſario ſive Indice, notis do, explanarentur. Qvam rationem ut in prio- vot libris ſervavimus, eàqve de causâ non ſemel hujus meminimus, [*factum hoc ad II. ep. 17. ubi* ne, *& III. 5. ubi de* ſtudendi *vocabulo plura pro- loſſario: ſed has promisſiones p. 126, e. & p. 161, y. s putavimus.*] ita recedere ab hâc deinceps, atq; ipſas aſſumere, qvæ reſervanda aliàs Gloſſis eſ- i de cauſsâ neceſſe fuit, qvòd intelligerem de- us temporis ſpaciiqve ad conficiendum illud re- otium, qvàm à typographis nobis, aut illis certè, onduxerant, ad id conceſſum deſcriptumqve factum nihilominùs tamen, ut cum typographis qvoddam certamen veluti deſcendendum eſſet, lumqve ſtrenuè, ne qvid prævertere illos, & ſic ntingeret. db) *Sic enim ipſe in epiſtolâ de-*

deſignant initiales literæ D. A. R.] qvi & ipſe nobis Præceptor fuit in patriam reverſis, pòſt etiam Collega, curavit, ut non modò Plinianis epiſtolis accederent Panegyrici, ſed notis qvoq; Buchnerianis illa, qvæ in epiſtolas Plinii commentati erant *Stephanus* & *Caſaubonus*. Qvò minùs in hanc ſocietatem & Gruterianæ venirent, caſu factum potiùs, qvàm conſilio. Ut autem haberet, puto, Lector, qvod hunc defectum ſolaretur, aliæ qvædam è *Caſp. Barthio* evocatæ. Qvas ex Adverſariis ejus *dc*) collectas fuiſſe, monere hîc placuit *dd*), ne qvis exiſtimaret forte, ut à Stephano, Caſaubono, Buchnero, ſic à Barthio qvoqve peculiares notas editioni certæ ante Rivinianam adhæſiſſe, cùm horum omnium nomina velut in eandem claſſem deſcripta

---

dicatoriâ, cùm de Stephani & Buchneri editionibus qvædam præmiſiſſet: Qvod ipſum qvoqve permovit Melchiorem Kloſemannum, ut de recudendo & auctiùs producendo Plinio cogitaret, & ut unà cum panegyricis aliorum qvoqve V. CL. varias lectiones & notas communicarem, me rogitaret; qvod ei ob publicum commodum denegare nolüi, cùm ad illas qvoqve Dn. Editorem poſtremum [*Buchnerum innuit*,] paſſim digitos intendiſſe perſpectum eſſet. Cujus peculiare gloſſarium magnoperè expectatum fuit, unde nos Barthianum ſaltem indiculum τῶν ἀρεσκόντων in hos epiſtolarum libros adjicere cupiebamus, niſi à Typographis anteverſum, & prior index memorabilium ab iis retentus fuiſſet, ſicuti qvoqve textus è Gruteri editione cum argumentis Catanæi rectè ſervatus eſt.

dc) *puta ex XI. Adverſ. 27. XII. 9. XVI. 28. XIX. 25.*

dd) *ſigillatim etiam hoc indicamus ſuis locis, e. g. p. 2, 6.*

conſpiciantur in titulo *de*). Novimus,
ſſimum *Barthium* de edendo Plinio cogi-
df): ſed cogitata hæc non ſecutus eſt
ıs.

d autem ſit, qvòd Rivini editionem pau-
tatis *dg*) anno 1665. denuò repetens Clo-
nus, [à qvo *Cloſemannianam*, ut à priore
vatur, vocari ſe haud invita ejus hæc edi-
tietur,] non modò Riviniani nominis
a ſuſtulit è titulo, ſed ne qvidem in præ-
e ſuâ, qvam dedicationi prioris evulſæ
uit, Celeberrimi Viri ullam mentionem
t, ignorare me fateor.

rum decimum peculiari commentario, lu-
to ſanè, qviq; notis miſceret epiſtolarum
nenta, Tobiæ qvoq; Adami ac Michaelis
ngi unum alterumqve exhiberet ſcho-

 lion

18, *l.* 27, *b.* & *alibi ſubinde.* de) *Sic enim ibi:*
Epiſtolarum libri X. -- cum variis lectionibus &
Henrici Stephani, Iſaaci Caſauboni, Caſpari Barthii
uſti Buchneri. df) *Indicavit hoc ipſe XII. Ad-*
f. 682. Utinam verò, *inqviens*, integer eſſet Plinius
odice! Sed de eo fortaſſis editio noſtrà copioſiùs
dg) *de hâc re audiamus ipſum Cloſemannum in*
d Lect. -- Qvod ipſum me movit, ut iterum eundem
ndum exhiberem, atqve priori non tantùm multò
tius, majoriqve curâ reviſum exemplar ſtudioſæ
uti ſiſterem, verùm etiam in certa capita diſtribu-
negyricos, prout ab hiſtoricis atqve philologis ferè
is in ſcriptis ſuis allegantur; lucem videre ſine-

lion *dh*), clari nominis JCtus *Cunradus Ritterſhuſius*, qvoddam ab ordinariâ ſuâ profesſione qvaſi diverticulum qværens *di*), illuſtravit. Qvi & in prolegomenis Plinii vitam copiosè, breviùs Trajani Cæſaris executus eſt. Uſuram hujus commentarii, qvi aliàs deerat nobis, absqve textu epiſtolarum excuſi Ambergæ anno 1609. acceptam ferimus CL. Viro M. Joanni Friderico Leubnitio.

Jam qvod decimo epiſtolarum libro Ritterſhuſius, id *duabus in hoc epiſtolis* dk), unâ Plinii, Trajani alterâ, qvibus illorum temporum Eccleſiæ Chriſtianæ facies aliqvo modo adumbratur, præſtiterunt Franciſcus *Balduinus*, Gerardus Joannes *Vosſius*, & noviſſimè max. Reverendus Chriſtianus *Kortholtus*, ut in eas videlicet ex hoc opere Pliniano ſolas aliqvid commentarentur. Id qvod ab iis pro dignitate argumenti ſatis eſt factum liberaliter, à nullo tamen, qvàm à Kortholto, liberaliùs. Ac *Balduinus* qvidem, ut è Ritterſhuſio *dl*) didicimus, qvi ejus integrum Commentarium ſuis inſeruit notis *dm*), dum Edicta veterum Imperatorum de Chriſtianis collegit & expoſuit, has epiſtolas qvoq; retulit & il-

rem. dh) *ut p. 810, n. & pag. 864, e.* di) *fatetur hoc ipſe p. 5. prolegomenorum, è qvibus excerpemus nonnihil elog. 31. Confer, qvæ ad librum X. præfamur pag. 756.*

dk) *nonageſimæ puta ſeptimæ & octavæ. Eas qvære p. 884. & 904.* dl) *p. 365. Comment. in epiſtolas Plinii & Trajani, [h. e. in lib. X.]* dm) *pag. 367. ſeqq.*

æ verò *Voſſius* in hanc rem ſcri-
'ractatui de cognitione ſui Am-
56. habemus adjecta. *Kortholti*
hoc ipſo, qvo hæc ſcribimus,
nii editum nacti ſumus tùm de-
illas epiſtolas jam typographo
oqvi ex ipſo qvoq;, perinde ut
ſſio, nonnihil iis adſperſuri.
le *Johannis Veenhuſii* Bremenſis
terumq; obiter jam à nobis me-
gduni Batavorum & Roteroda-
ckianam anno 1669. egreſſa eſt,
amus. Exhibet ea ſolas epiſto-
Veenhuſium fecerant Schurerius
rus, & Boxhornius: cæteri, qvos
s, omnes epiſtolis Plinii pane-
m, nonnulli & plura adjece-
tas addit variorum, ita qvidem,
lentium editionum, ſive copiam
tum, ſive concinnitatem obſer-
s ordinis cum ipsâ venire poſſit
nimverò cumulavit Vir indu-
te ipſum qvi fecerit, nominare
mus, non eorum tantùm Inter-
qvorum velut hiſtoriam hucusq;
omnium notas partim integras,
dn), verùm & *Gronovii*. De cu-

et titulus: C. Plinii -- Epiſtolarum libri
C. Caſauboni, Jani Gruteri, H. Stephani,
ſp. Barthii, [*eas intellige, qvas ex Adver-*

jus editione, licet mihi nunqvam viſâ, ſaltem è Veenhuſio, [hic enim ut aliqvam prodiiſſe ſuſpicarer, fecit,] repeterem jam aliqvid, ſi doctisſimo Viro libuiſſet aperire, qvibus è præſidiis aciem ſuam inſtruxerit. Verùm ille nec editiones, qvibus uſus eſt, memorat, neqve conſilii ſui rationes, qvas & ipſas alicubi cognoſcere optabam *do)*, uſpiam exponit *dp)*. Interim hoc etiam res ipſa loqvitur, congeſſiſſe ipſum non modò divitias aliarum editionum, ſed &, qvæ ad has epiſtolas illuſtrandas facientia deprehendiſſet alibi, qvin & è ſuo penore qvædam addidiſſe. Qvicqvid autem notarum ita collegit, id neqvaqvam ab univerſo librorum omnium textu diſtraxit, qvaſiq; tot in turmas ac vexilla deſcripſit, qvot Interpretes calamum admoviſſent Plinio, ſed per ſingulas epiſtolarum paginas accuratè partitus eſt, & qvidem certis ipſi textui ſignis inſertis: qvod licet in aliis autoribus

ſcriis ejus excerpſerat Rivinus, ut ſuprà lit. dc. monitum nobis,] Joh. Fred. Gronovii, ſelectisſimisqve Joh. Mariæ Catanæi, Rittershuſii & aliorum, inſertis ſuo loco integris commentariis Franciſci Balduini JC. Cunradi Rittershuſii JC. & Gerh. Joh. Voſſii in relationem ſeu Conſultationem Plinii, & ad hanc Reſcriptum Trajani Imp. de Chriſtianis, illuſtrati & accuratè recenſiti. *Etiam Boxhornio uſum fuiſſe Veenhuſium, argumento eſt, qvòd ex ejus editione tranſtulit in ſuam tùm judicium de Plinio non Chriſtiano, tùm varias lectiones nonnullas.* do) *ut, qvid cauſæ ſit, cur in notis ad lib. X. poſt epiſt. 98. è Rittershuſio qvicqvam excerpere planè deſierit.* dp) *Ad Lectorem enim*

,nulla opera, tantumqve non eodem ictu deprehendere: cùm alioqvi tot in paginis ſtigandis tædium, nec rarò interveniens ratio, diſcendi ardorem extingvere, certè us extrahere ſoleat. Ea propter ſeqven- nobis conſilium hoc, etiam in editione nte noſtrâ ſumus arbitrati. De qvâ ut ple- Lectori conſtet, non gravabimur paucis tuti noſtri rationes explicare.

extum typographo dedimus editionis Clo- nnianæ, ſed paſſim à nobis, ubi juſta ratio lare hoc videbatur *dr*), correctum priùs. d tamen non ſic accipi velim, qvaſi qvic- ita textui reliqvi, ſi contingat in Scholiis

 alias

---

io ejus planè eſt nulla. In dedicatoriâ verò hanc in- hil præter hæc generaliſſima *4. Periculum feci labo- arqve induſtriæ in C. PLINII CÆCILII Epi-

alias vel codicum lectiones, vel eruditorum conjecturas proferri, ſemper habeam pro indubio, aut ex dubiis optimo. Nam hunc ipſum in finem lectionum illa variarum aut ex ingenio emendationum diſſidia ſubjecta ſunt textui, ut in re non ubiq; ſatis clarâ habeatur exercendi judicii materia. Putavi ergò hâc in re imitandum eſſe mihi H. Stephani exemplum *ds)*.

Qvam in *argumentis* epiſtolarum circumſpectionem adhibuerim, ſuprà jam *dt)*, cùm de Catanæi editione agerem, [hujus enim illa ſunt argumenta,] ſum profeſſus. Hîc illud addo, potuiſſe qvidem ad librum X. alia peti argumenta è Rittershuſio: ſed malui tamen unius autoris per omnes libros nullo excepto hâc in re uti operâ.

Qvi peculiaribus *notis* Plinium exornarunt, ſi ubertatem ſtili metiaris, duorum ſunt generum. Admodùm prolixas dedit *Catanæus*: cui non valdè abſimilem in explicando decimo libro dicas *Rittershuſium*. Ex horum ergò notis, ne

epiſt. 12. lib. II. dum Catanæum ſeqvor, contigiſſe. Neq; enim p. 110. lin. 12. legendum, acutiùs Nerva, *ſed* Acutius Nerva, *quod & Glandorpius vidit Onomaſt. f. 10. Adde, quæ dicemus ad vitam Plinii lit.* al. *ex Onuphr.* ds) *Sic ille in præf. ſuâ p. 36. 37.* Unum ſupereſt, Lector, de qvo admonitum eſſe te, anteqvam haſce Plinii epiſtolas in manûs ſumas, non parum tibi eſt profuturum: -- non eam ſemper lectionem, qvæ in ipſo ſit textu [ut vulgò appellamus] eâ, qvam habet margo, eſſe potiorem: ideoq; delectũ eſſe adhibendum, qvod ut fiat, judiciũ adhibeas neceſſe eſt. dt) *re-*

ſ videbatur; eâ digeſtione, ut ſi qvod ad textum non unum obſervaremus, id in partes tribueremus *dx*); eâ reli- hil ut omitteretur, niſi qvod vel ſatis ſemel *dy*), vel præſtabat etiam non le- altem omiſſum loco præſenti nihil no- ceret

---

, bq. du) *Factum inde, ut quanquam Veenhuſio eadem excerpo, nonnullibi tamen alia illi, etiam ubi ad eadem Plinii verba utrinque ut p. 798, r. apud Veenhuſ. p. 652, z.] placuerint. ndum fuit, ne quis alterum è nobis hoc in caſu ſuſpectum haberet. Conf. quæ diximus lit.* bt.

caſu manetur interdum in eâdem epiſtolâ, cujus m habes p. 656, g. h. i. ubi ex uno Buchneri ſcho- mmte; interdùm in epiſtolas diſtinctas unum ſcho- ur, ut lib. X. ep. 22. & 23. ubi quæ diſtincta legun- s è Buchnero p. 792, n. & 793, r. ea Buchnerus ipſe njunxerat. dy) *e. g. cùm alter alterius ſcho-*

ceret *ea)*. Fuit tamen, ubi commodius videba
tur variam textûs alicujus fortunam verbis no
ſtris enunciare, qvàm ſingula interpretur
Scholia ex ipſis deſcribere *eb)*. In Veenhuſic
qvanqvam is qvoqve frugales potiùs qvàm im
modicas dapes appoſuit, idem nobis, qvod in
Catanæo & Rittershuſio permiſimus, ut in eju
notis uteremur ſelectu; præſertim cùm ali
creſceret nobis ſub manu meſſis, qvi non tan
tùm ſparſas in libris Philologorum, qvos noſtr
nobis bibliotheca ſuggereret, ad Plinium ſpic
colligere, ſed enotare qvoqve cœpiſſemus mar
ginalia manu ſummi Viri *Caſp. Barthii* ſcript
neq; hactenus evulgata, qvorum copiam nob
ab amiciſſimo Daumio factam fuiſſe in dedica
toriâ monuimus. Adſcripſerat autem Barthiu
jam codicis manuſcripti, qvem arbitror no
unum habuiſſe *ec)*, lectionem variantem, jam
emer

enim hic potiùs Buchneri modeſtia, qvi eos qvoqve, à qvib
diſſentiendum eſſet, non temerè aliter, qvàm cum hono
[*qvod ipſe ad Lectorem profitetur,*] commemorandos *ſ*
ſumſit. ea) *qvale illud Caſauboni ad VI. ep. 33.*
cùm ſcribere juſſiſſet, ut illi arma, divinam [*p. 477,*
ſubjicit, immenſum eſſe depravatos in his epiſtolis, punc
malè collocatis, locos omnes proſeqvi : qvod ſemel dicere p
ſuiſſe ſibi, ne exſpectaret lector, ut de omnibus admoneretur
eb) *fecimus hoc ad III. Epiſt. 11. p. 393, p.* ec) *...*
enim in Adverſariis ſuis mentionem facit Codicis ſui mſc.
hil addens, ut XI. 27. f. 560. XII. 9. f. 682. modò addit,
diebus, qvo ſcil. iſta ſcriberet, librum ſcriptum dono ſe ac
piſſe à Jacobo Creſcentio XVI, 28. f. 851. [*qvæ in hâc noſ*

rus, Gronovius, Veenhuſius: cui qvidem
gno etiam ea reſcribo, qvæ ipſe bonâ fide
ibuit, ſed mihi tùm non inſpectis. Alte-
neris notæ non autorum tantùm nomi-
librorum qvoqve titulos ac paginas ha-
ppoſitas. Qvæ nullo penitus nomine pro-
, mea ſunt. Pari taciturnitate videbam an-
ſua qvoq; vulgâſſe Veenhuſium. Sed qvod
evenit, ut, dum feſtinat calamus, inconſul-
cubi ſilentio Catanæi aliorúmve nomina
liret, idem contigiſſe mihi adeò non inſi-
ut jam in emendatione erratorum *ed*) id
exempla qvædam annotaverim. Æqvi
ris erit, qvod incogitantia fuit, non habe-
fraude, ſimul & iis ignoſcere, qvæ jam in
ioribus *ec*) retractavi. Cæterùm in alienis
voqve libertate ſum uſus, ut ea paſſim evi-
den-

dentiæ majoris *ef*) aut compendii *eg*) cauſâ parentheſibus meis interpolarem, neq; me ſemper iis ad textum alligandis ipſorum adſtringerem ordini: qvem tamen non ita freqventer deſeruiſſe me confido. Nolim autem alienorum omnium defenſionem in me recipere. Nam ut ipſe non diſſimulo, diſplicere mihi qvædam: ſic, in qvibus taceo, in iis & mihi meum, & cuivis ſuum judicium liberum relinqvi cupio, qvod jam ſuprà qvodammodò, cùm de variis lectionibus loqverer *eh*), ſignificavi.

Qvod ad *Indices* attinet, non defuit nobis, qvi ἀνέκδοτον hactenus Barthii Gloſſarium, [indiculum τῶν ἀρεσκόντων Rivinus *ei*) vocabat,] communicare nobiſcum vellet, Clariſſ. Daumius: defuit otium recenſendi, libriqve in eo decimi defectum, [non enim ultrà novem progreditur,] ſupplendi. Retenti ergò ſunt Indices, qvos ex editione Buchnerianâ qvædam aliæ tranſumſerant: unus eorum, qvibus inſcribuntur epiſtolæ; alter memorabilium in his libris

Ab

ximus V. ep. 5. ſcribitur, libros ejus in Blateram ſignificari Neq; enim ex lib. IX. ep. 1. intelligi poteſt, pro illis in Blateron libris cogitatione mortalitatis territum fuiſſe Maximum. Adhortatur eum qvidem, ut eos qvàm maturiſſimè edat, non eo tamen, ne ipſe morte prævenìatur, ſed ne videatur inchoaſſe demùm eos mortuo Blaterâ, qvos ſcripſerat vivo.

ef) *v. g. ut libri, capitis, aut ſimilium rerum numeros haberet Lector.* eg) *puta, ſi brevibus verbis perficere poſſem, ne idem ſentientis alterius interpretis locum integrum neceſſe foret adſcribere.* eh) *in confinio literarum* dr. & ds. ei) *lit.* db.

ui hos indices renovandi negotium à
á datum fuit, ſpero non malè fuiſſe
s horas. In priore numeri librorum
à numeris epiſtolarum figuræ adhibi-
oſterior ad paginas editionis noſtræ
datus. Qvòd autem alicubi nullus
e numerus, ideò factum, qvòd rectius
nullum dare, qvàm cum prioribus
us falſum.

legomenis, qvæ hanc præfationem è
unc ſeqventur, nihil neceſſe eſt hîc di-
in ſingulis egerim, neqve tituli tace-
pſa res profitebitur. Hoc unum addo,
ia Plinii aliqvod neſcio cujus, cui jam
Schedas meas relato nomen autoris
e per incuriam neglexeram, omiſiſſe
sâ de causâ, qvòd autorem citare non
Suſpicor tamen, Stephanum Claveri-
: ſed ejus ad Claudianum Elenchus
n, è qvo excerpſiſſe mihi videor, ad
am non eſt. Cujuscunqve ſit illud elo-
ia legi omnino meretur, hîc appono:
*cundus ſive junior, cujus vis nativa colo-
im rhetorico effloruit, & cui malè dictio
rege objicitur à qvodam ſubtili Belgâ.*
liutiùs te morer, LECTOR ERU-
ITE, finio tandem. Vale.

PRO-

PROLEGOMENA.

CAPUT I.

PLINII JUNIORIS VITA

ex ejus epiſtolis à CONRADO LYCOSTHENE excerpta *a*): cui accedunt Scholia è Catanæo, Rittershuſio *b*), Voſſio *c*), aliis petita.

CAjus Plinius junior ex *Como novo d)* Italiæ Tranſpadanæ oppido natus *e*),

a) *qvam leges in Epiſtolarum Plinii editione Genevenſi & Veenhuſianâ: item, ſed absq; nomine autoris Lycoſthenis, Boxbornianâ. Lycoſthenem autem eam olim operi epiſtolarum Plinii præfixiſſe didici ex Jo. Dincklii Oratione de Cyriaco Lindemanno A. 4.* b) *Uterq; miſit in literas vitam Plinii noſtri. Et ſcriptam qvidem* à Catanæo *repræſentat non Genevenſis tantùm editio, ſed Cratandri qvoq;, Sichardi, Stephani, Gruteri, & Buchneri.* Rittershuſius *autem ſuam Prolegomenis ad librum epiſtolarum X. inſeruit p. 6. & ſeqq.* c) *Hic enarraturus Plinii de Chriſtianis conſultationem ac Trajani Cæſaris reſcriptum pauca de Plinio præmittit p. 1. & 2.* d) *Plinius Secundus naturâ qvidem* Novocomenſis *civis, verùm lege & adoptionis jure* Veronenſis, [Veronenſem *etiam vocat Beda, ut notabimus ad Elog. 8. lit. i.*] *ut ejus pater adoptivus C. Plinius fuit. Hinc ipſe lib. VI. epiſt. ultimâ ad Maximum Africanum ita ſcribit [p. 481.]* Rectè feciſti, qvòd gladiatorium munus Veronenſibus noſtris promiſiſti. *Plinium autem [majorem] Veronenſem fuiſſe, ipſe-*

rem habuit *Cæcilium f)*, virum eo ietate ſimul & eruditione inprimis vunculum verò *Plinium Veronen*-ſcæ & Latinæ lingvæ peritiſſimum, nta ſeptem rerum naturalium libri o & labore conſcripti ſunt, ut docto-um calculis digni judicati ſint, qvi ias hiſtorias ex Græcis ſimul & Lati-phis depromptas, raræqve eruditio-um, non obiter tantùm legantur, ſed, omniumqve ſtudioſorum aſſiduis

D con-

præfatione Hiſtoriæ naturalis ad Titum Cæſa-im, in qvâ Catullum conterraneum ſuum vocat. ſe Novocomenſis fuiſſet, non rectè conterrane-ſt enim Verona *Cænomanorum urbs, vel potiùs* **ovocomum** *verò Inſubrum: hæc in decimâ Re-la in undecimâ, qvæ regiones & terræ diverſæ* **Panvin.** Comm. in Faſt. ad ann. 853 *Qvi por-autem hunc locum ejus ex epiſtolarum Plinii & Boxhornii,] Veronam Plinio majori patri-ſerit. Qvâ de re & Voſſium vide I. de Hiſtor. qvi & cap. ſeq. p. 160. citat* brevem animad-nnis Manſionarii Veronenſis de duobus Pli-ſibus Oratoribus. e) *qvo die & anno c qværitur; ſub Nerone, non ambigitur.* Cata-*us Junior circà urbis 814. Chriſti 62. Neronis* 9. *m editus eſt; qvoniam id temporis, qvo Veſuvius linium ſeniorem extinxit, hoc eſt, anno Urbis Titi primo juvenis octodecim annorum fuit, ut VI. ep. 20. [p. 436.]* Martin. Hank. lib. II. de ipt. p. 270. f) *Pater ei fuit* C. Cæcilius, *ſoror C. Plinii Secundi, ejus, qvi Hiſtoriam natu-*. Voſſ. p. 1. g) *de cujus ſcriptis & eru-rum conſule lib. I I. epiſt. 5. de obitu autem*

nibus ſuprà qvàm narrari poteſt, eloqventiſſimum vocare ſolitus eſt, & ob id inter cæteros ſcriptores in ſcholis qvàm diligenter legendum in oratoriis ſuis inſtitutionibus *p*) præcipit,] ejus hiſtorias lacteâ eloqventiâ deſcriptas, raro de manu depoſuit: ex qvibus eam etiam hauſit *eloqventiam* q), qvam in doctiſſimis ſuis epiſtolis & Trajani Imperatoris panegyrico, magno verborum & ſententiarum ornatu orationisqve fœcunditate abundè ſatis oſtendit. Græca in latinam, noſtra in græcam transferens *r*) ingenium exercuit. Ad *poëtica s*) ſtudium furore qvodam naturali raptus comœdias aſſiduè audivit, inſpexit mimos, legit Lyricos. Qvibus adoleſcentiæ ſtudiis cùm animum exco-

p) *lib. II. c. 5. p. 126. ed. Lugd. A. 1665.* Livium à pueris magis, qvàm Salluſtium [*legi velim.*] *Lib. X. c. 1. p. 734.* Livii lactea ubertas. *Et ibid. p. 750.* Nec indignetur ſibi Herodotus æqvari T. Livium, cùm in narrando miræ jucunditatis, clariſſimiqve candoris, tùm in concionibus, ſuprà qvàm enarrari poteſt, eloqventem q) *Non minimam eloquentiæ ſuæ partem debuit Plinius ſtudio ſuo emendandi, de quo ipſe p. 525. lin. 8.* nullum emendandi genus omitto *&c. Vide & p. 322. ubi exponit, quas recitandi cauſas ſequatur.* r) *lib. VII. ep. 9. p. 504. i. k.*

s) *Vide ipſum lib. V. epiſt. 3. p. 312. 313. lib. VII. ep. 4. p. 490. ſeqq. ubi & verſiculos quosdam ejus leges. Alios lib. ejusd. ep. 9. p. 506. 507. De quibus quidem ita cenſet Barthius Tom. III. ad Papin. p. 1658.* Verſiculi Pliniani doctiores, qvàm diſertiores ſunt. Et videtur is ſuo genere præſtans eloqventiâ ſolutâ vir non multùm Silio Italico felicior Poeta exiturus fuiſſe, ſi ad opus aliqvod ſcribendum animum

…verit, ſophiſticum
…bus aculeis roborſve-
… paradoxa , qvaſi bac-
mellis lactisq́; copiam præbere
ribus artibus cùm Plinium pro-
annuente avunculo in Syriam,
eclariſſimarum artium omnisq́;
ercaturam miſit , ubi *Euphra-*
hum naturæ arcana explican-
Verùm cùm poſt multos in ſtu-
llo exantlatos labores jam ſine
lidiciſſet, & optimos qvosq; ſibi
os propoſuiſſet, *Livium* o) tamen
iæ anteſignanum & principem
vintiliano præceptore laudibus
iſſet, [qvi Patavinum in concio-

Tertullo, amicitiarum familiaritate ſemper conjunctiſſimo, geſſit. In *Auguratu* am), ſacerdotio priſco, qvod viventi nunqvam adimebatur, Julio Frontino, viro principi ſuccedit. Qvibus aliisqve *an*) multis dignitatibus cùm ſuâ induſtriâ Romanorum Rempublicam mirum in modũ auxiſſet, in tantã apud bonos & claros viros exiſtimationẽ venit, ut juveni ex clariſſimis *uxores* familiis offerrent. Habuit autem duas *ao*),

cilius Secundus, & Cornutus Tertullus ſimul etiam geſſerunt Conſulatum per aliquot menſes: [licet potiùs ſequenti anno id factum crediderim, quod in Panegyrico ait: Qvò fit, ut propè in immenſum diffundatur oratio mea, & necdum de biennio loqvor.] *Hos enim ſimul geſſiſſe Conſulatum Plinius & in V. epiſt. [p. 374, e.] fatetur, & in Panegyrico, ſic ſcribens:* Qvid, qvòd eundem in annum conſulatum noſtrum contuliſti? Ergò non alia nos pagina, qvàm te conſulem accipiet, & noſtra qvoqve nomina addentur faſtis, qvibus ipſe præſcriberis. *Hos tamen COSS. Caſſioderus non ponit, ſicut nec alios quidem ſuffectos, contentus ordinarios tantùm enarrare.* Cuſpinian. comment. in Caſſiod. Conſules f. 417. *Plinius cum Cornuto Tertullo Conſulatum bimeſtrem in Kalendas Septembres iniit & geſſit. Hoc ipſo anno in Kalend. Novembris Plinio & Tertullo Conſules ſuffectos fuiſſe Julium Ferocem & Acutium Nervam ipſe indicare videtur lib. II. epiſtolis ad Octavium & Arrianum, [imò ad Arrianum tantùm ep. 11. & 12. p. 101. b. & p. 110.] quos Conſules deſignatos poſt Cornutum Tertullum ſubjicit.* Onuphr. Pãvin. Comm. in Faſt. ad ann. 853. *Plinius Conſulatũ, cum Imperator Trajanus tertiũ gereret, anno urbis 852. Chriſto 100. geſſit.* Mart. Hank. lib. I. de Rom. rer. ſcript. p. 106.

am) *de quo lib. IV. ep. 8.* an) *fuit præterea* Tribunus militum *in Syriâ, ut conſtat ex lib. III. epiſt. 11. [p. 195.] & lib. VII. ep. 16. [p. 521.] & lib. X. ep. 19. [p. 748. ab init.]* Rit-

et, jamq; ad graviora altioraqve ſtudia *t*) m intenderet, undevigeſimo ætatis ſuæ *t*) *dicere in foro* cœpit, ac in Senatu plures ſimasq; cauſas *x*) magno audientium ſtu- git *y*). *Beticis* namqve contrà *Bebium Maſ-* & iisdem de *Cæcilio Claſſico* qverentibus t; *Marium Priſcum* repetundarum accu- *Julium Baſſum* & *Varenum* z) in capitali- bus

ſet t) *Quæri poſſe animadverto, quid cauſæ Plinius, cur ita variis ſtudiorum generibus ſe expe- erit? Rationem conſilii ſui ipſe clarè modeſteq; per- ad Ruſticum lib. IX. ep. 29.* [*p. 733.*] *quia nulli ſatis fuerit.* Rittershuſ. p. 23. u) *habes hoc p. 353. u. ſero, quod Catanæus putat, à Fabio Plinium deſignari, uit :* Sunt hodiè ſumma, qvibus illuſtratur forum, . Namqve & conſummati jam patroni veteres itur, & eos *juvenum* ad optima tendentium imi- c ſeqvitur induſtria. x) *Magnas & graves cau- egit, ut ipſe de ſe teſtatur ep. 8. lib. V.* [*p. 352, s.*] *è in* Centumviralibus *judiciis regnavit, ubi ipſius ris ſpectata eſt induſtria : unde & hanc arenam ſuam palaſtram propriam*] *ipſemet vocat lib. VI. epiſt. 12. k.*] *De centumviralibus quidem cauſis cùm alibi nem facit Plinius, tùm maximè lib. II. ep. 14.* [*p. 115, 116*] *el illorum degenerationem à priſtinâ verecundiâ gravi- eplorat. Porrò qvanta fuerit in Plinio noſtro* ubertas & rationis, *vel inde poſſumus æſtimare, quòd aliquando onoras* qvinqve continuas *dicendo conſumſerit, ut r lib. II. ep. 11.* [*p. 104.*[Rittershuſ. p. 14. 15. 21. *agendis cauſis abſtinuit non modò pactione, do- nere, verùm etiam xeniis.* Catan. [*ex lib. V. ep. 14. q. r.*] z) *De his omnibus ſimul ad lib. VI. ep. 29. 465. ubi ſcholia te ducent ad cauſas ſingulorum. Egit à cauſam* Acciæ Variolæ, *quæ à patre octogenario am novercæ fuerat exhæredata, quod leges lib. ejuſd.*

Tertullo, amicitiarum familiaritate ſen
conjunctiſſimo, geſſit. In *Auguratu* am),
dotio priſco, qvod viventi nunqvam adin
tur, Julio Frontino, viro principi ſuccedit.
bus aliisqve *an*) multis dignitatibus cùn
induſtriâ Romanorum Rempublicam in
in modũ auxiſſet, in tantã apud bonos & c
viros exiſtimationẽ venit, ut juveni ex cl
mis *uxores* familiis offerrent. Habuit autem
a

cilius Secundus, & Cornutus Tertullus ſimul etiam ge
Conſulatum per aliquot menſes: [*licet potiùs ſequen*
no idfactum crediderim, quod in Panegyrico ait: Q
ut propè in immenſum diffundatur oratio mea, c
dum de biennio loqvor.] *Hos enim ſimul geſſiſſe Co*
tum Plinius & in V. epiſt. [*p. 374, e.*] *fatetur, & in P*
rico, ſic ſcribens: Qvid, qvòd eundem in annum co
tum noſtrum contuliſti? Ergò non alia nos pagina
te conſulem accipiet, & noſtra qvoqve nomina ad
faſtis, qvibus ipſe præſcriberis. *Hos tamen COSS. Ca*
rus non ponit, ſicut nec alios quidem ſuffectos, contem
dinarios tantùm enarrare. Cuſpinian. comment. in
ſiod. Conſules f. 417. *Plinius cum Cornuto Tertull*
ſulatum bimeſtrem in Kalendas Septembres iniit &
Hoc ipſo anno in Kalend. Novembris Plinio & Tertull
ſules ſuffectos fuiſſe Julium Ferocem & Acutium Ne
ipſe indicare videtur lib. II. epiſtolis ad Octavium &
num, [*imò ad Arrianum tantùm ep. 11. & 12. p. 101. b. &*
quos Conſules deſignatos poſt Cornutum Tertullum ſ
Onuphr. Pãvin. Comm. in Faſt. ad ann. 853. *Plinius Con*
cum Imperator Trajanus tertiũ gereret, anno urbis 852.
100. geſſit. Marr. Hank. lib. I. de Rom. rer. ſcript.

am) *de quo lib. IV. ep. 8.* an) *fuit prætereà* Tri
militum *in Syriâ, ut conſtat ex lib. III. epiſt. 11.* [*p. 1*
lib. VII. ep. 16. [*p. 521.*] *& lib. X. ep. 19.* [*p. 748. ab init.*

, ex qvibus poſterior *ap*) erat *Calphur-*
), Pompejæ clarisſimæ fœminæ filia *ar*):
vâ multos annos honeſtisſimè, ſine prole
,vixit *as*). Vitæ ſuæ innocentiâ, & omni
arum eruditione Principum multorum
os ſibi conciliavit: inprimis tamen *Traja-*
ictiſſimi Imperatoris, à qvo non tantùm
ſi *at*), ſed amicis qvoqve multa impetrare

 potuit.

p. 25. ao) *Matrimonia duo habuit, ut ipſe-*
etur ad Trajanum epiſt. 2. [p. 760, 5.] Rittershuſ.
ap) *Calphurniam Catanæus quoque poſteriorem*
t. Rittershuſius autem p. 8. negat ſatis conſtare ſibi,
hæc an poſterior fuerit. aq) *cujus ſermonis &*
m miram ſvavitatem ipſe prædicat maritus ep. 7. lib. VI.
.] ut etiam eruditionem, frugalitatem, cæteraſq;
dotes celebrat lib. IV. ep. 19. [p. 281.] Videatur eti-
VI. ep. 4. Charitatem quoque conjugalem inter ipſos,
rdens fuerit, facilè exiſtimare poſſumus ex d. ep. 7.
[p. 408.] ſicut etiam ex epiſt. 5. lib. VII. [p. 495.] &
10. & 11. lib. VIII. [p. 603. ſeqq.] ubi abortum &
ipſius deſcribit. Memorabile quoq; eſt, quod de eâdem
[p. 281.] quàm ſollicita fuerit de honore & exiſtimatio-
ti, quoties ille graviorem aliquam cauſam in judicio
n habuit. Alterius nomen uxoris ipſe reticuit. Rit-
p. 8. 9. ar) Calphurnii & Pompejæ Celeri-
m vocat Catanæus. Avus illi fuit L. Calphurnius Fa-
ut intelliges è p. 225, a. p. 603. & aliunde paſſim, ubi
ad ipſum Plinius proſocerum ſuum vocat. Amita Hi-
Vide lib. IV. p. 19. p. 281. & VIII. 11. p. 605. as) *ad-*
næus: & ejus ſtudiorum miniſtram qvidam te-
. Conf. p. 281. & 408. at) *Jus trium liberorum,*
no per Julium Servianum, optimum & exactiſſimum
impetravit, [lib. X. epiſt. 2. p. 758.] Catanæus.

potuit. *Voconio* qvippe *Romano* au), condiſcipulo & contubernali ſuo, multas dignitates; *Accio Suræ* ax) præturam ; *Harpocrati* ay) Jatraliptæ, peregrinæ conditionis homini, *Chryſippo* Mithridatis , *Stratonicæ* Epigoni , uxori Chryſippi, *Poſthumii Marini* propinqvis aditum in urbem *az*) impetravit; libertis *Antoniæ Maximillæ* ornatiſſimæ matronæ, præterea *Hediæ*, *Antoniæ*, *Harmeridiq́*, citrà omnem difficultatem jus Qviritium obtinuit *ba*). Tantâ fuit *opulentiâ* bb), ut ducenta millia numinûm pro acceſſione pretii agrorum contempſerit, emptrice *Correlliâ* bc) hoc petente. Eas tamen facultates, qvas partim hæreditario jure à parentibus & avunculo, partim Trajani Mecœnatis ſui munificentiâ habuit, ab omni alienus avaritià bene meritis & qvovis præmio dignis ſummâ *liberalitate* diſtribuit & erogavit. His *Caninium Ruſum* bd) municipem ſuum, ſtudiis jam valedicentem, ad artes humanioraq́; ſtudia revocavit *Valerium Martialem* be) poetam , ſecedentem ab

au) *lib. II. ep. 13. & X. 3.* ax) *X. ep. 7.* ay) *de quo X. ep. 4. 5. 22.* az) civitatem *dixiſſem potiùs, e ep. 6. lib. X. quâ petit hoc beneficium Plinius, vixq́ dubium quin & impetraverit.* ba) *petentem hoc ſiſtit epiſtola 4 dicti libri X.* bb) *Plinium juniorem divitem fuiſſe multa ejus epiſtolarum loca declarunt.* Budæus lib. III. de aſſe p. 342. *qvi in ſeqventibus nos mittit ad VII. ep. 14. item 18. & V. ep. 7.* bc) *ſic emendavi, pro* Corneliâ. *Plinium ipſum vide lib. VII. ep. 14.* bd) *Ad hunc non una legitur Plinii epiſtola.* be) *lib. III. epiſt. 21. p. 222.*

e, honeſtiſſimo viatico juvit. *Romano* bf) cipulo tria millia nummûm ad eqvitis tes implendas obtulit & dedit. *Fabium* *lianum* dg), primæ pueritiæ præcepto- enem jam & pecuniâ carentem dote & npensâ maritandæ filiæ neceſſariâ orna- vingenta millia nummûm, ut ſecundùm conditiones veſtitu ſimul ac comitatu retur, qvaſi parens alter contulit. *Patriæ* annua ſeſtertia tricena, qvæ à nobis 750. æſtimantur, donavit. Ut ad bonarum ar- udia juventutem incitaret, in municipio *liothecam* bi) optimis libris refertam, ad unem ſtudioſorum uſum dedicavit; an- imptûs in alimenta ingenuorum eroga- ıplisſimaq; præceptoribus conſtituit ſti- . Gentilis licet fuerit, *Chriſtianorum* ta- ı maximâ perſecutione acerrimus pro- tor extitit. Cùm enim variis tormentis i in Chriſtum crederent, cruciari videret, le deſciſcerent, miſericordiâ, & interem- n multitudine motus, eos apud Traja- efendit, dum ſcribit, nihil omninò ſcele- ıis deprehendi, aut qvippiam committi, Romanis legibus contrarium eſſet: qvan- lem adulteria & cætera ejus notæ crimi- na

Romano Firmo, *ad qvem ſcribit lib. I. ep. 19. p. 58.*
em intelliges è lib. VI. epiſt. 32. p. 476. 477.
Vide VII. ep. 18. & Budæ. III. de aſſe p. 343.
è hâc I. epiſt. 8. ubi vide inprimis p. 21, d. & 24, m.

na illicita arcerent, & tantùm antelucanc
mnosChriſto cuidamDeo canerent *bk)*.Ol
rum ſtudiorumq; ſimilitudinem præcipuè
doctrinâ excellentisſimos ſibi *amicitiam*
cietate devinxit: ex Poetis qvidem *Virgin*
Romanum bl),hominem [ut ipſe appellat]
bitate morum,ingenii elegantiâ,operum
rietate monſtrabilem, *Valerium Martialem*
Epicuri ſectatorem , & *Silium Italicum* bn)
carmine heroico poſt Virgilium facilè pı
pem ; & Hiſtoricis verò *Svetonium Tran*
lum bo), & *Cornelium Tacitum* bp) ; Jurisp

bk) *Tota hæc narratio pendet ex epiſt. 97. lib. X.*
qvam ex eâ nolim Plinium vocare cum Lycoſthene acer
Chriſtianorum propugnatorem, qviq; ipſos defenderit,
nihil committentes, qvod Romanis legibus eſſet contra
Alia longè mens Catanæo, qvi & in vitâ Plinii, qvem l
cogitabat, de Plinii versùs Chriſtianos animo planè tace
illam Plinii epiſtolam commentaturus ita orditur : Di
hanc epiſtolam ex albo tollendam, vel ſaltem indiſ
omittendam, cùm tota contrà Chriſtianos loqvatu
Rittershuſio, qvi p. 27. Poſtremò,*inqvit,* [ſi qvid etia
religione ipſius attingendum eſt,] ſcire debemus,Pl
Paganiſmo addictū, & Chriſtianiſmo infenſū fuiſſe
conſtat non ſolùm ex auguratu ipſius, ſed etiam ex
lib. X. in qvá ſanctiſſimam religionem noſtram vo
perſtitionem pravam & immodicam,[*p. 900.*] vocat
amentiam. [*p. 892.*] Ita enim illâ tempeſtate ſenti
præſtantiſſimi qviqve viri in Rep. Romanâ. l
VI. ep. 21. bm) *de qvo ſcribit lib. III. ep. 21. & n*
ipſius commemorans, & qvibus præditus fuit, dotes. Ri
p. 10. 11. bn) *cujus mortem luculenter deſcribit*
ep. 7. Rittershuſ. p. 11. bo) *vide lib. III. epi*
lib. X. ep. 95. Id. ibid. bp) *qvem tantoperè*

re mutuo, ut vere dici poſſet una anima in duobus
Huic lib. II. ep. 11. [*p. 105.*] *hoc elogium tribuit,*
ni ejus eximia in ſit [illegible], *i. e. gravitas,*
em ex ipſa Taciti lectione [illegible] *d pre-*
quod [illegible] *ga-*
[illegible]
ris Plinius, cum aliis [illegible] *apparet,* [illegible]
[illegible] *ait* [*p.* [illegible]] *immortalem gloriam* [illegible]
mortem Cornelius Tacitus celebraverit: eundemq;
loquentiſſimum laudatorem vocat lib. II. epiſt. 1.
q. Virginium Rufum maximum & clariſſ [illegible]
ri oratione celebravit. [illegible] *hiſtorias immorta-*
auguratur lib. VII. ep. [illegible] [*p* 50.] [illegible]
omen cupit inſeri. [illegible] *ep. 20. lib. VII.* [*p* 5[illegible]
nam & arctiſſimam conjunctionem inter ſe & Ta-
docet. Rittershuſ. p. [illegible] b [illegible] *de quo lib.*
br) *horum trium nomina* [illegible]
vos leguntur epiſtola [illegible] *lib.* [illegible] *ep. 1.*
iſſimi Corelli *meriti* [illegible] *mi-*
inam non præterit. [illegible]
Rufum, [*hunc* [illegible] *p.* [illegible]*.*]

negyricus Trajani Romanorum inviſtisſimi Imperatoris, qvi poſt Nervam juxtà Euſebii ſupputationem usqve ad annum Chriſti Salvatoris noſtri CXIX. regnavit. Qvo tempore, vel paulò pòſt Plinium noſtrum è vivis exemptum eſſe & conjicere, & divinare licet.

CA

ne Novocomenſi, qvam ſub Fabulà de Plinio Chriſtiano ja[...] dabimus.] Voſſ. lib. I. de Hiſtor. Lat. c. 30. p. 160. *Vi[...] & qvæ ad lib. VI. ep. 20. p. 436, e. notavimus, item Mart. Hank. lib. I. de ſcriptoribus rer. Rom. p. 151.*

CAPUT II.

Fabula a)
LINIO CHRISTIANO,
& ejus Confutatio.

cr. Boxhornius Hiſtor. Univerſal. p. 168. ſeqq. b)

ſecutionis Chriſtianorum ſub Trajano ox tempeſtas non qvidem deſiit, ſed nor, ac qvaſi mitior eſſe tandem cœ-,admonente Trajanum Plinio, ſinguriſtianis innocentiam vitæ eſſe ac inn. Exſtant hodieq; ſcriptæ eâ de re Trainii epiſtolæ c). -- Non eſt mihi dubiex iis epiſtolis natum ſit ridiculum eomentum, qvi chriſtianum aliqvando iti factum Plinium in litteras mittere Flavius Dexter in Chronico: *Titus, co-Juſtus, Epiſcopus factus, ſeqvutus primò , mox Eugenium, prædicat in Carpetaniâ, iemoria magnitudoq; miraculorum cele-*

E *bratur.*

ingit hanc eandem fabulam Raderus *qvoq; Ana-rtial. f. 12. 13. &* Kortholt. *de perſecutoribus Ec-ſect. III. p. 86. ſeqq. è qvibus qvædam hic inſere-ad Boxhornium ſcholiis.* b) *Præmittit Con-hanc Boxhornius etiam epiſtolis Plinii ab ſe editis qvo & in Veenhuſianam editionem migravit:*] iiBoxhornii de C. Plinio Cæcilio Secundo judiChriſtianum eum non fuiſſe, ut volunt alii, o-

c) *lib. X. epiſt. 97. 98. p. 887. & 905.*

bratur. Is Titus converterat ad fidem Plinii niorem, ex Bithyniâ Pontoq; redeuntem, in inſulâ, ubi juſſu Trajani Jovi templum exſtru Nec deſunt, qvi putent, ſeptimâ Sextilis ad N mum eſſe paſſum. Si hunc audimus, non ch nus tantum Plinius, ſed & martyr fuerit. rum Pſeudodexter *d)* eſt, qvi hæc ſcribit. rò addit ad hunc locum Franciſcus Bivari Plinio chriſtiano iſta: -- *Sed unde habemu Cretâ Plinium Secundum Juniorem ad fiden ductum operâ S. Titi? ex Actis ipſius, qua Z legiſperitus & Apoſtoli diſcipulus ſcripſit, r Eqvilinus* f) --, *ubi cum Zena* g) *cum pran*

d) Dexter, *Paciani Epiſcopi Barcilonæ filius, texui modam Hiſtoriam, cujus meminerunt in Catalogis Ecc corum ſcriptorum Hieronymus Dextro* [illegible], *norius Auguſtod. apud Aub. Miræ. Part. I. Bibl. Ecc & 115.* Hujus Chronicæ ſeu Hiſtoriæ omnimodæ fr tum nomine Dextri A. 1619. Cæſarauguſtæ & alib prodiit, cum Chronico Marci Maximi, & additi Braulionis & Helecæ, Epiſcoporum Cæſarauguſtan Sed eruditis hæc fragmenta videntur ejusdem farin Beroſo Annii Viterbienſis. His de rebus plura qv Penottum in Canonicorum Regularium Hiſtoriâ c. 52. & alios conſulat. *Hæc Miræus ſchol. ad Hier ſcript. Eccleſ. f. 36. Cui junge Theoph. Raynaud. Erote bon. & de mal. libr. p. 164.* e) Zenæ *legiſperiti apud S. Paulum Tit. 3. v. 13. Hunc vitam Titi ſcripſi ſvaſum cupiunt nobis fabulatores. Sed de hoc Zenâ al in Catalogis ſcriptorum Eccleſiaſticorum, qvà veteri recentibus, ſilentium. Nec in Hiſtoricis Voſſii nomen perio. Memorant eum Magdeburgenſes Cent. I. f. 6 ſcripſiſſe qvicqvam, non produnt.* f) Eqvilin

Cretam iterum reverſum multos ad Chri-perduxiſſe, ordinaſſeq́ Presbyteros & Dia-bdit: Cùm die qvadam tranſiret ante n, qvod Secundus Proconſul [*is erat Pli-ndus junior*] juſſu Imperatoris in Jovis conſtruebat, maledixit illud, & ſtatim aditus diſſipatum eſt. *Nonne id dixerat llis verbis: Is Titus converterat ad fidem Juniorem in Cretâ inſulâ, ubi juſſu Traja-emplum erexerat? Subjiciunt acta:* Tunc is venit ad Titum cum lacrymis ro-indemnem ab opere conſervari. Cui Ti-oſuit, ut opus in nomine unius Deī norum inciperet, ut ſic opus perficere qvod & factum eſt. Completo verò ope-dus cum filio ſuo *h*) baptizatus eſt. *Fuit ex ſorore C. Plinii Secundi, cujus de natu-a extant inſignes commentarii: ipſius verò cundi junioris extat liber epiſtolarum, & icus Trajano Cæſari dictus, qvo gratias agit*

E 2 *Con-*

notior eſt nomine Petri de Natalibus. *In cujus Sanctorum, qvæ hic referuntur, invenies lib. VII. ro qvo perperam apud Boxhorn. in præcedentibus Vario citatur c. 118.] Magni Bivarius Eqvilinum t,* in cujus opere, *inqvit,* velut in totius vetuſta-ecâ immenſum mihi theſaurum ſemper invenio. *ſe, ne paſſim pro theſauro carbones condiderit. Spe-ſtre craſſiſſimi ex eo figmenti dabimus lit. y. unc enim provocat initio capitis his verbis:* Hujus tam ſcripſit Zena legisperitus &c. h) *vel hinc fabula. Conſtat enim ſterile Plinio utrumq́ fuiſſe*

Conſulatum ejus auſpiciis adeptus. Is etiam h nis nonnulla c[illegible]ulit beneficia. Nam Quinti filiam pauperem dote juvit, & Martialem Poët ab urbe in Hiſpaniam procedentem viatico pro tus eſt, ut ipſe in epiſtolis teſtatur. De Marty ſub Trajano paſſis agit ipſe lib. X. ep. 97. Cat ipſum tandem Novocomi patriâ ſuâ martyri ſubiiſſe, inde nonnulli putant haberi, qvòd die l Auguſti ſeu Sextilis cum aliis qvinq; reperitur Romano Martyrologio inter alios martyres dam nomine Secundus. Nam in eo ſic legimus : vocomi paſſio ſanctorum Martyrum Ca phori, Exanthi, Caſſii Severini, Secundi & l nii, qvi in confeſſione Chriſti capite trun ſunt. *Meminit ipſorum Martyrum Galeſinus ex teribus monumentis Eccleſiæ Mediolanenſis, Be menſis & Aqvilegienſis. Ignorarunt* i) *ſanè hiſt am iſtam Comenſes cives , cùm anno Do cIↃ CCCC XCVIII. pro foribus ædis B. Virgini concivis junioris Plinii marmori incidi cura bujusmodi inſcriptionem* k) *ſine Martyris tit qvam Volaterranus* l) *refert lib. XVIII.*

C. I

matrimonium. Eqvidem abortum conjugis in ejus hiſtori perio [lit. aq. in vitâ Plinii,] vitalem partum nullum. S qvid audiemus infrà lit. y. in fabulâ de Trajano. i) *ipſa ignoratio ſuſpectam rem vario facere debebat.*

k) *qvam memorant præter Raderum Carolus qvoq; Ste nus Dictionar. p. 1631. & Voſſ. de Hiſtor. Lat. p. 161.*

l) *Cave credas. Memorat qvidem* Volaterranus *lib. X f. 420. utrumq; Plinium, ſed de iis non niſi ea refert, quæ p Volaterranum citans in Elucidarium poeticum tranſtulit*

C. PLINIO CÆCILIO SECUNDO,
I CONSULATU, AUGURATU, MILI-
IÆ GESTIS, AC ORANDIS CAUSIS,
POEMATIBUS ET HISTORIIS
CONFICIENDIS
SARE TRAJANO AUGUSTO m) LU-
LENTISSIME LAUDANDO ADFICI-
DAQVE IMMENSA LIBERALITATE
ATRIA SUA n) EIDEM IMMORTA-
LE CONTULIT ORNA-
MENTUM,
DO COMENSIS CONCIVI SUO DE-
SIDERABILI, HONORE
ACCEPTO
MONUMENTUM POSUIT
M. CCCC. LXXXX. VIII.
KAL. MAII.
ICTUS ERAM SED TUM VETERI
PRÆCLARUS HONORE;
IVEB'AM, PERII: NUNC QVOQVE
VITA MIHI EST.

 Elate-

s Stephanus. *Eadem cùm in ſuo Dictionario* Carolus Stephanus *p. 1631. retinuiſſet, ſtatim ſubdit elogia, qvæ iniorum memoriam marmoribus inciſa legantur. Ho- apud Volaterranum quidem, nec vola, nec veſtigium eſt. utavit nimirum* Bivarius, *Carolum Stephanum ineptus erius deſcribens, Volaterrani mentionem, [quæ ad præ- itia omninò pertinet,] ad ea, quæ ſeqvuntur, eſſe refe- um, idq; tantâ cum audaciâ, ut Volaterranum vel bis, um nempe lit. o.] citaret, quem ne ſemel qvidem hic in- nit.* m) *apud Boxbornium erat: CÆSAREM IJANUM AUGUST. Sed hic ſeqvendam putavi nem Car. Stephani, Raderi, Voſſii.* n) *Sequor m Car. Stephanum & Raderum, licet cum Boxbornio t Voſſius, apud qvos legas: ADFICIENDOQ. MENSA LIBERALITATE PATRIAM SUAM.*

Elatere dextro hujus memoria extat alia C Secundi Senioris, qvam tu, lector, apud eunde laterminum legere o) *poteris.* Hæc & ſ iſtis alia qvoties lego, non poſſum ſatis ſtuporem hominum, qvi talia aut ſcribe credere potuerunt. Hoc demum eſt cum ne inſanire. An qvia in Actis Martyrum le pro Chriſti nomine Secundum paſſum Plinius Secundus intelligendus eſt? Plu cundi dicti ſunt, qvàm hic Plinius *p).* So literæ, qvæ hodiè exſtant *q*), Chriſtianun fuiſſe, primis hujus fabulæ auctoribus per re. Agnoſco qvidem ego, luculentum e in iis de Chriſtianorum innocentiâ ac ir tate teſtimonium *r*); ſed & illud in iis in Chriſtianam religionem exitiabilem ſu tionem appellari *s).* Si Chriſtianorum c na exitiabilis ſuperſtitio viſa ei fuit *t*), c

o) *ſcribendum fuerat:* ſi vis decipi, qværere *Reſpice ad lit. L.* p) *Illi Martyres paſſi ſunt N centum & ſeptuaginta qvinq; circiter annis poſt Plini ſub Trajano vixit & ſcripſit; Trajanus autem anno 120. Imperator obiit. Illi ſub Maximiano, qvi anno perare cœpit, paſſi ſunt. Vide Ferrarium 7. Auguſti.* R

q) *Sic ſua ipſe Boxhornius mutavit, cùm hoc ſuum no Chriſtiano judicium præmitteret epiſtolis Plinian in hiſtoriâ univerſali legitur pro his p. 173.* litter jam exhibui. *Et exhibuerat in præcedentibus de verb ptas. Qvod hic à nobis etiam fieri ſupervacaneum fui*

r) *p. 898.* s) ſuperſtitionem pravam & i cam *appellat p. 900.* t) *ita malo, quàm* ſit.

vomodo dicitur Chriſtianus? Si Chriſtia-
m aliqvis Stoicorum & in docendo & in
endo ſeveritatem laudibus extolleret, an
tò Stoicus meritò diceretur? Qvi paganus
tianorum vitam moresqve commendat,
iò minus paganus eſt *u*). Sed dictu prope
tum eſt, qvàm levi & nullâ ratione moti
lim nonnulli Chriſtianæ hiſtoriæ ſcripto-
urimos Chriſti nomen profeſſos tradide-
qvi Chriſtiani non fuére. Cum hoc, qvod
obis oblatum eſt, exemplo unum modò
onjungam, ex qvo & liqvidò conſtabit,
imam eſſe eam rationem hujus de Plinio
tiano commenti, qvam jam dedi. Pontii
,ſub qvo Dominus noſter paſſus eſt, *uxor,*
udiam Proculam vocant, qvorum animo
ota ſedet ac fixa qvidvis fingendi libido,]
tiana fuiſſe dicitur. Pſeudodexter ille, cu-
m meminimus, in Chronico: *Claudia Pro-*
xor Pilati, admonita per ſomnium, in Chri-
redit, & ſalutem conſeqvitur. Certè huic
ı qvorundam ſententiæ occaſionem dede-

 re

oc ſentit Boxbornius, fuiſſe, qvibus, ut Chriſtianis Pli-
ccenſerent, vel ſolum ejus de Chriſtianorum innocen-
monium ſatisfecerit, perinde propemodùm ut in uxore
de quâ mox perget. Nimirum [*verba ſunt celeberri-*
:bolti] ſicut ex eo, qvod uxor Pilati Matth. 27, 19.
itum miſiſſe legitur, *&c.* occaſionem ſumpſere
niſcendi, illam fuiſſe Chriſtianam: ita qvando in-
iæ laudem Chriſtianis tribuit Plinius, Chriſtia-
ſum fuiſſe collegerunt homines ad qvidvis fingen-

re illa, qvæ apud Matthæum *x*) de Plati co ge leguntur verba : *Sedente autem illo* , P nempe, *pro tribunali miſit ad eum uxor* , *di Nihil tibi & juſto illi: multa enim paſſa ſum per viſum propter eum.* Qvia igitur marito illa, *Nihil tibi & juſto illi*, ſcilicet Chriſto, ſtiana fuit. Qvâ ratione id colligant , qv dunt , ſcire ego velim. Pro innocentiâ Cl tanqvam non damnandi aut crucifigendi non rei pronunciat , non autem pro Chi tanqvam cujus ſangvine ac morte genu manum redimendum eſſet. Sed hæc hîc ol Alibi plura de ejusmodi veterum Chriſti rum commentis *y*) dicemus. Unum hoc n

dum nimis proni. *Adverſus igitur hos tales valida ſa doctiſſ. Boxbornii argumentatio. Non æquè adverſus ill Plinium fidei noſtra demùm ex miraculo templi, quod nus adhuc ipſe Jovi conſtruxerat, collapſi & Epiſcopi Ti râ, fingunt aggregatum. Sed horum tamen figmento ſi q cat occaſionem ex illâ Plinii epiſtolâ ſuccreviſſe, nihi abſurdi,* x) *c. 27. v. 19.* y) *è quibus hîc ill ferri meretur maximè portentoſum de Trajano Impera cùm mortuus jam diu fuiſſet, revocato ab inferis & ba to. Quod ex illo, qvem tanti Bivarius facit, Equilino E Petro de Natalibus huc tranſcribemus. Sic ille lib. III. Sanct. c. 192.* Die qvadam per forum Trajani tra [*Gregorius Magnus Papa*] recordatus virtutum, qvæ de Trajano Imperatore legerat, & qvaliter juſtitiam moperè coluerat, & ex ſolâ ignorantiâ, cum maxi men moderatione, Chriſtianos perſecutus fuerat, Petri Baſilicam devenit, & ibidem pro eo amariſſi vit. Cujus lachrymis Deus placatus mirabili diſp

addam: mirum videri poſſe, qvare & ii- Pilatum Chriſtianum non fecerint. Nam
E 5 & hæc

janum revocavit ad vitam, ubi ſuſcepto baptiſmate n conſecutus veniam meruit, & ſic iterum obdor- gloriam obtinuit. Nec enim ejus anima erat in in- inaliter deputata, ſed ad tempus modò ſententiâ ivâ damnata. Hujus autem rei Eccleſiæ Orientalis identalis credulitas teſtis eſt. Poſt hæc angelus ſibi *uit*,] & qvòd pro damnato oraverat, duarum ſibi um opinionem [*optionem*] dedit; aut biduò in pur- o cruciari, aut in vitâ ſuâ infirmitatibus fagitari. imo ſpreto ſecundum elegit. Unde deinceps ſem- febribus, aut podagrâ, aut ſtomachi occupatione, iis membrorum doloribus preſſus fuit. *Sed hanc n alii narrant aliter. In quibus etiam ſunt, qvi Gre- , ut pro Trajani animâ deprecaretur, motum ferunt o probitatis, quòd Trajanus olim ad bellum proficiſcens ſilierit, ut viduæ cauſam de occiſo filio conquerentis eret. Cui narrationi cùm alii addant, eidem filium oppignerâſſe, & uſq. ad reditum reliqviſſe obſidem: ex mendacii fabulatores hos arguit iſta recitans Baroni- . II. Annal. ad ann. 119. n. 2. f. 66. qvòd conſtet majo- mium auctoritate, nullum fuiſſe Trajano filium, ne ad- n qvidem. Sic Plinio qvoq. noſtro [ſuprà lit. b.] filium ut diu mortuo, qvem nullum habuerat vivus. Idem Ba- ex profeſſo Tom. IIX. Annal. ad ann. 604. [qvo ille Gre- obiit] f. 210. ſeqq. totam refutat, ac ſatis prolixè, de i ſalute fabulam. Adeò puduit ipſos qvoq. Pontificios nti tàm ſtolidi, quod Bellarmino quoque & Melchio- o diſplicuiſſe diſces ex Ant. Poſſevini Appar. ſac. Tom. I. quanquam nec defuerunt, qui conarentur ejus ruinam ; id quod intelliges ex B. Gerhardi Conf. Cathol. lib. II. I. p. 540. 541.*

re illa, qvæ apud Matthæum *x*) de Plati conjuge leguntur verba : *Sedente autem illo* , Pilato nempe,*pro tribunali miſit ad eum uxor , dicens : Nihil tibi & juſto illi : multa enim paſſa ſum hodiè per viſum propter eum*. Qvia igitur marito dixit illa, *Nihil tibi & juſto illi*, ſcilicet Chriſto, Chriſtiana fuit. Qvâ ratione id colligant , qvi tradunt , ſcire ego velim. Pro innocentiâ Chriſti tanqvam non damnandi aut crucifigendi , vel non rei pronunciat , non autem pro Chriſto, tanqvam cujus ſangvine ac morte genus humanum redimendum eſſet. Sed hæc hîc obiter. Alibi plura de ejusmodi veterum Chriſtianorum commentis *y*) dicemus. Unum hoc modò nunc

dum nimis proni. *Adverſus igitur hos tales valida ſatis eſt doctiſſ. Boxhornii argumentatio. Non æquè adverſus illos, qui Plinium fidei noſtræ demùm ex miraculo templi, quod paganus adhuc ipſe Jovi conſtruxerat, collapſi & Epiſcopi Titi operâ, fingunt aggregatum. Sed horum tamen figmento ſi quis dicat occaſionem ex illâ Plinii epiſtolâ ſuccreviſſe, nihil dicet abſurdi,*

x) *c. 27. v. 19.*

y) *è quibus hic illud afferri meretur maximè portentoſum de Trajano Imperatore, cùm mortuus jam diu fuiſſet, revocato ab inferis & baptizato. Quod ex illo, qvem tanti Bivarius facit, Equilino Epiſcopo Petro de Natalibus huc tranſcribemus. Sic ille lib. III. Catal. Sanct. c. 192.* Die qvadam per forum Trajani tranſiens [*Gregorius Magnus Papa*] recordatus virtutum, qvæ [*quas*] de Trajano Imperatore legerat,& qvaliter juſtitiam ſummoperè coluerat, & ex ſolâ ignorantiâ, cum maximâ tamen moderatione, Chriſtianos perſecutus fuerat, ad S. Petri Baſilicam devenit, & ibidem pro eo amariſſimè flevit. Cujus lachrymis Deus placatus mirabili diſpoſitio-

Caput III.

Veteres *a*)
PLINIO JUNIORE
Inſcriptiones tres *b*).

Prima Comi,

xteriore ſtructurâ templi maximi.

IO L. F O. V. F. CÆCILIO SECUN-
COS. AUG. CURAT. TIBER.

Secunda c) Mediolani

e D. Ambroſii in arcâ lapideâ ex tabulis confractis.

IUS. C. F. C. N. *d*) CÆCILIUS. SE-
IS. COS. *e*) AUGUR. LEGAT. PRO-
. PROVINC. PONTI. CONSULA-
TESTATE. IN. EAM. PROVINCI-
. *f*) IMP. CÆSARE. NERVA. TRA-
AUG. GERMANICO. MISSUS *g*).
T. ALVEI. TIBERIS. ET. RIPAR.
PRÆF.

---

eres, inquam. Illa enim, quam cap. præcedente ex dimus, recentioris eſt ævi. b) *Leguntur hæ in neveſi & Veenhuſianâ.* c) *partem hujus Onuphrio Panvinio habebis in editionibus H. Ste- oxhornianâ. Quam & inde, quia minùs cor- idetur legi, ſequemur hîc quoque licebit, & ſva-* d) *pro his quatuor literis in Geneveſi & ſt, perinde ut inſcriptione præcedente & ſequente, F.* e) *In iisdem abſunt hæc duo verba: SE- IS. COS.* f) *Genev. & Veenhuſ. ET. dem non comparet hæc vox.*

PRÆF. ÆRARI. MILIT. QVÆSTOR. IMP. SEVIR. EQVITUM. TRIB. MILIT *h*). LEG. VI. GALLIC. X. VIR. STLIT. JUDICANDIS *i*). ADJECTIS. THERM. IN. ORNATUM. HS. CC. ET. HOC. AMPLIUS. IN. TUTELAM. HS. CC. T. F. I. ET. IN. LIBERTOR. SUORUM. NOMIN. HS. XVIII. LXVI. D. CLVI. REI. INCREMEN. POSTEA. AD. EPULUM. PLEB. URBAN. VOLUIT. PERTINERE. HOC. AMPLIUS. DEDIT. IN. ALIMENTA. PUERORUM. ET. PUELLARUM. PLEB. URBAN. HS. CCC. IN. TUTELAM. BIBLIOTHECAE. HS. C.

Tertia in ſemidirutâ Æde D. Juliani

apud Fegium Agri Mediolanenſis.

C. PLINIO L. F. O V. F. CÆCILIO. SECUNDO. COS. AVGVR. CUR. ALV. TIBER. ET. CLOAC. VRB. PRÆF. ÆR. SAT. PRÆF. ÆR. MILI. QV. IMP. SEVIR. EQ. R. TR. M. LEG. VI. GALL. XVIVIRO. STLIT. JVD.

FL. DIVI. T. AVG. RCELIENS.

CA-

h) *Sex hæc vocabula deſiderantur in Onuphrii apud Stephanum & Boxhornium inſcriptione, culpâ, ut videtur, typographi, quod bis legebatur,* MILIT. *pro uno intuentis.*

i) *Huc uſque progreditur hæc inſcriptio apud Onuphrium.*

1. Martialis lib. X. Epigr. 19.

doctum ſatis, & parum ſeverum,
ion rusticul.m nimis libellum
ndo mea *Pimo* Thalia
fer, &c. *a*)

...us Quintilianus lib. XII. Inſt. Orat c. 10.

deinde efflorefcat non multum inter ie
am Oratorum ingens proventus. Hinc
aris, indolem *Cæli*, ſubtilitatem *Callidi*,
tem *Bruti*, acumen *Sulpitii*, acerbitatem
iligentiam *Pollionis*, dignitatem *Meſſa-*
titatem *Calvi* reperiemus. In his etiam,
ſi videmus, copiam *Senecæ*, vires *Africa-*
uritatem *Afri*, jucunditatem *Criſpi*, ſo-
rachalli, elegantiam *Secundi* b). At *M.*
Tulli-

Varrones vel *Atacinus* vel *Terentius*, *Plinii* ve *vunculus* vel *Secundus*, compoſiti inpræſentiar ruſticabuntur *e*).

6. Idem Sidonius ejusdem libri ep. 22. ad Leon

Ego *Plinio* f), ut diſcipulus *g*), aſſurgo.

7. Idem lib. VIII. epiſt. 10. ad Ruricium.

Magnus Orator, ſi negotium aggrediatur guſtum, tunc amplum plauſibilius manife ingenium. *Marcus Tullius* in actionibus cæt cæteros, pro Aulo Cluentio ipſe ſe vicit. *Ma Fronto* cùm reliqvis orationibus emineret Pelopem ſe ſibi prætulit. *Cajus Plinius* pro A

Va

omnem imitationis ſpem conſtitutus. Et qvid Sido ego adſpirem ad Tullii gloriam, cùm Titianus, tantus fectò Orator, planè fruſtrà fuerit in epiſtolis iis, q præfixerat nomina illuſtrium fœminarum: ferè ut dius in Heroidum epiſtolis fecit. Sed Ovidius carm epiſtolas ſuas effinxit: Titianus autem pedeſtri or ne, & ad Ciceronis ſtylum expreſsâ: feliciter fortaſſ ipſi de ſe credimus: at infeliciter admodùm, judici ctæ ejus, qvæ Cornelium Frontonem æmulari, qvàm lium malebat. Sanè ab his *Simia temporis ſui* audiebat ſte Capitolino, nempe idcircò, ut ibidem dicitur, cuncta imitatus eſſet, etiam Tullii ſtylum epiſtolare

e) *Habet hoc, fateor, aliquam ſpeciem reprehenſionis cogitandum, blandiri Claudiano voluiſſe Sidonium, dum fert eum iis etiam, qvi optimæ notæ habebantur. Itaq. ſi terpretandus hic Sidonius, ne ſibi ipſe, Plinium alibi evol contradicat.* f) *Ut Plinium hic memoraret Sido inde factum, quia ſicut Plinium Tacitus,* [*quâ de re V. e p. 351. vide,*] *ita Sidonium Leo erat hortatus, ut hiſtori ſcriberet.* g) *Alibi dicit*, ſe Caji Secundi orbitas ſi *quem locum ex ejus lib. IX. ep. 1. deſcripſimus p. 755, a. E*

omenſis Orator & Hiſtoricus inſignis
:ujus ingenii plurima opera extant *i*).
Angelus Politianus lib. I. epiſt. 1.
t alius, ut oratorem *Plinium* ſaperem,
es & maturitas & diſciplina lauda-
o contra totum illud aſpernari me di-
t ſeculum. Sed &, ſi *Plinium* cuiquam
tuebor ita meque ad Sidonium Apolli-
nari,

imitationis Sidonianæ reper... ... *in*
e ipſum ſibi I... ...
'. i) *ad Caſſiodori hunc ... ...*
ianus f. 421. de Conſulibus: Hic eodem Euſe-
... temporum [... ... ...
in præmiſſo codice Euſebii error ... ...
ſubditicia clauſula illic ... ... *dum*
dium Veſevi. Qvod neqve in ſcri... manu re-
:qve in Caſſiodori hoc libro, neqve in ... ...rii
qvi tamen ambo Euſebium imitati ſ... ...

naris, non omninò peſſimus autor, palmam *Plinio* tribuit in epiſtolis.

10. Idem præf. in Sveton. [qvæ poſt epiſtolas ejus legitur,] p.m.594.

Plinius junior, homo ætate ſuâ inter primos eloqvens habitus.

11. Eraſmus Roterodamus in breviſſimâ conficiendarum epiſtolarum formulâ, non procul initio.

Eſſe epiſtolicus ſtylus ſimplex debet, ac veluti negligentiuſculus. Nam eſt etiam qvædam negligentia diligens. Exemplo ſunt *Plinii Cæcilii* epiſtolæ acutæ, elegantes, expreſſæ, in qvibus nihil niſi domeſticum, qvotidianum: & omnia tamen latina, caſta, ornataq; leguntur: cumq; ſit ſtylus ille multâ arte atqve ingenio cultuq; ſubactus atqve elaboratus, illaboratus tamen penè, ſubitus atqve extemporarius videtur.

12. Jo. Ludov. Vives de conſcrib. epiſt. cap. de dictione epiſtolæ.

Veteres illi, ut de negotiis modò ſcribebant, ſimplici illo & naturali utebantur loqvendi more: malebantqve, qvod eſt prudentiæ, indoctiùs loqvi, dum apertiùs: tùm errorem in verbo committere, qvàm in re. Ubi aliæ res acceſſerunt, plus eſt adhibitum curæ, qvod fecit *Seneca* ipſe. Qvùm verò nihil fuit, qvod ſcriberetur, præter mellitas epiſtolas, aut etiam felleas, inanes tamen à negotiis atqve umbratiles, inſtituerunt eas ornamentis cultuqve conveſtire:

ut

[illegible]
multæ, ſe [illegible] etiam in hanc usqve reſervatæ, in qvibus [illegible] verba & di- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], & [illegible] judicii [illegible] [illegible] *Plutarch* [illegible] [illegible] [illegible] *Cicero. Plinius* [illegible] acutus, ens concinnis [illegible] atqve ingeniis [illegible] ſcholaſter ſe mi[illegible] & [illegible] ipſe ait, qvibus [illegible] ornatus [illegible] enti adjungi, qvam [illegible] reperiatur.

tæ alacritatis habent; ſingulis periodis am: li qvodam acumine excitantes.

21. Idem lib. CLII. Adverſ. cap. 21. p)

Plinii Junioris epiſtolæ, ut naturali qvoc eloqventiæ acumine ſunt delectabiles, ita rum, ipſum fuiſſe demonſtrant honeſtiſſimi doctisſimum, ſing ılaris ad omnia exempli, rum inter veteres, & tùm novos, tempor: rum optimæ mentis, ingenii perſpicacisſi judicii optimi, & mirifico ſale conditi; prob pium, hoſtem malitiæ, ſimulationis perd lem, liberalem, verum, miſericordem, etiā nuum, minimeq; timidum, minimè cupid ſuorum amantiſſimum, Patronum ſupplic everſorem, ut licuit, ſuperborum; ſingularit amœni animi, præcipuæ ad omnia pruden civilem, reverentem Romanæ majeſtatis, P cipum & Senatûs cultorem egregium; nor men adulatorem: Juris prætereà peritum, num Cauſſidicum, bonum Oratorem, Poet Recitatorem, bonum ædificatorem, Patren milias, Colonum etiam & Agricolam. Qv mnia liceat vel productis verbis, vel indic locis deducere, niſi mallemus, ſatiusq; omr eſſet Lectoribus tanti viri ſolidam eam volu tem relinqvere, ut per omnes paginas diffu ipſius præſtantiam volentes ipſimet ol varent.

22.

p) *communicavit hæc nobis ex inedito Adverſaris Beati Viri Tomo eruditiſſ. Dammius.*

us Cæcilius, Secundi ex ſororo nepos, ter-
ıdidus, in epiſtolis alter Cicero, in pane-
gyricis, ornatus . diſertus. De hoc an de
uncillo incertum dixerit Macrobius *q)* :
or ſunt genera dicendi &c.

:TORES EPISTOLARUM PLINIANARUM.

Maria Cataneus Dedicat. ad Jaſr. Carolum.
imis -- veluti genium *Plinianas* epiſtolas
i., ita morum ſimilitudine ferente, qua
ejus ſunt, ut niſi ab acutiſſimo ingenio,
, probari & intelligi non poſſint : quia ,
utoris dictio ſit elaborata, perpenſa, re-
n effluens, non redundans, veruntamen
eloqvens, in ſuo genere copioſa, etsi mul

cultas elucet: ita *Plinio* exculta, penſitata, amputata; utqve illius reliqva divini ejus ingenii opera maximam familiaribus epiſtolis commendationem adferunt: ſic *Plinio* tùm rerum, tùm verborum & ſplendor & dignitas & ordo faciunt, ut qvæ non extant ejus ſcripta, ſummo cum deſiderio reqviramus: qvem cùm deponere conſtitueris, iterum reſumes. Tot illecebris lectorem tenet & afficit, ut cupidum ulteriora legendi rerum novitate faciat, nolentemq; aculeis trahat & ducat, neqve brevitate officiat, ſed magis lectorem capiat. *M. Tullium* ſubinde ſatietas comitatur, ut jam legere paratum plerunqve nimia copia deterreat. *Ille*, qvem ſenſum intendit, explicat optimè, & novitate ſententiarum ac rerum acumine non opprimit laſſum, ſed reparat. Pungit enim tanqvam Chia ficus, neqve aliqvid absqve ſale condit: qvodq; in eo non ſpernendum, in hoc opere talia complexus, qvæ noſtris temporibus ad imitationem apprimè faciant. Major in *illo* granditas, in *hoc* cura & diligentia: par nitor, ſummum utrisqve acumen & facetiæ non inurbanæ. Commendandi ordo diſpar: nam *Cicero* multa & ferè eadem repetit; *Plinius* per diverſa nihil tamen dicendum præterit. Acriùs enim contendit, colligit aſtrictiùs. In *hoc* plus lacertorum & curæ; in *illo* plus carnis & naturæ. *Huic* nihil demi, *illi* nihil adjici poteſt: qvanqvam propoſitum noſtrum ſit alterum laudandi, non

accu-

ommendans *t*). Opus ſanè compoſi-
ſterſum, inqvo mirificè affectûs ex-
ır. Amat, [ipſius *u*) enim verbis utar,]
·isſimè, dolet, ut qvi impatientisſimè,
ıt qvi benignisſimè, ludit, ut qvi face-
omnia deniqve tanqvam ſingula ab-

Catanæus Comment. ad lib. VII. ep. 13.
: hoc *Secundi* epiſtola, ut qvò longior,
tior; qvò brevior, eò argutior.
*s Rhenanus epiſtolà editioni Argentora-
tenſi præfixâ, ad Jo. Ruſerum.*
ırò, -- qvòd Plinianarum epiſtolarum
tàm deditus ſis, ut ab illis te nullus a-
qvodq; illas in manibus ſemper geſtes,
ıti tenacius inhæreant, non meo ſolum,
odolphi Agricolæ polyhiſtoris illius ju-

qvòd crederet Plinium ſucciplenum, bre
ſententiis denſum, nitidum,accuratum &
meditatione ſcribentem, eloqventiæ ſtu
tàm utilem, qvàm qvi maximè. Hunc le
dum ſvadebat,ſi qvispiam ſe rogaſſet,qven
adipiſcendâ eloqventiâ ducem ſeqvereti
huncdeniq; tanto ſtudio perlegerat Rh
phus,ut ſuum vocaret.

27. Andreas Cratander præf. ad Lect.

Damus -- epiſtolas *Plinii Secundi*, in
ſcripti genere qvaſi Roſcii. -- Nam -- qvàm
coſæ, qvàm elegantes, qvàm florulentâ Pli
qve peculiari brevitate, & densâ ſententia
gravitate conditæ; qvàm deniq; utiles, dig
ſint epiſtolæ *Plinii*,ut ab omnibus, qvi ſeſe
ſcribendis epiſtolis cum laude exercere co
piſcunt,non legantur ſolùm, ſed & ediſcan
non operæ precium eſſe arbitror impræſer
tum pluribus agere, qvippe qvòd ab erudi
mis acerrimiq; judicii viris ſint ſatis ſupe
commendatæ.

28. Jo. Sichardus dedic. ad Georg. Ilſungum

Proponas tibi ad omnem virtutis imit
nem *Plinium* tuo nomini dicatum, qvi te
merici Phœnicis exemplo non modò dicere
& facere doceat.

29. Henricus Stephanus Dedic. ad Joach. C
Ducem Brunſvic. p. 5. 6. 10. 11.

In qvocunqve epiſtolarum genere verſan
illum [*Plinium*] adibis, mirum tibi in mo

& ita qvidem, ut eum vix è manibus
ponere. Nam ſi in monitricem ſeu hor-
epiſtolam incideris, ea decies repetita
qvòd non minùs ſvadentem, qvàm
ntem ea, qvæ ſcribit, audire ſibi illum
. At ſi manui tuæ occurrerit illud ex-
qvod petitorias, vel id, qvod commen-
-habebit: -- ſummam tibi admiratio-
ebit ejus in petendo artificium, qvod
ſt, ut vel ab invito qvidvis extorqvere
ec minorem excitabit admirationem
vam ſuis commendationibus adhibet.
e? purgat ſe? Videris tibi eum qvi ac-
iam audire ſe viciſſim excuſantem ac
m, & modò nòn de accuſatione ſuâ,
iſta fuerit, erubeſcentem. Qvid de illis
dicam, in qvibus alicui gratias agit?
id facit, ut non modò gratias agere,
iam gratiam referre videri poſſit. Qvin
bi aliqvid lamentabile commemorat,
præceptum Horatianum obſervat:

-- --ſi vis me flere, dolendum eſt
n ipſi tibi, tunc tua me infortunia tangent.

nim præ ſe fert dolorem, ut ſibi lamen-
torem, cui barbarum pectus non ſit,
ntari cogat. Qvis autem, ubi tàm lepi-
feſtiviter jocatur, non rideat viciſſim
nte? Sive porrò jocoſa, ſive ſeria, aut
ſtia narrat, hoc ita facit, ut nemo bre-
obſcuram tamen, ſed dilucidam per-
ſpi-

ſpicuamq; eſſe narrationem ſit negaturus: ut ii etiam, qvi ſcripturi ſunt hiſtoriam, p inde exemplum poſſint. Ac qvandoqv hunc in ſermonem incidi, addam & iſtud qvot eum in locis, ejus qvi hiſtoriæ monu tis alicujus facta vel dicta mandaturus eſt, cium formare. -- Ceterùm ut ad priores tot laudes harum epiſtolarum redeam, no meritò certè aliqvis eas præ aliis omnibus tabitur, qvæ præ aliis omnibus non à me tùm, ſed à qvamplurimis [& iis qvidem doctiſſimis & ſummo judicio præditis] lau tur. Qvid? an Ciceronianæ imitandæ non Imò qvædam habent & illæ, in qvibus ea bis imitandas proponere debeamus: [ſicu ipſe Plinius earum in qvibusdam imitat ſe fuiſſe negat:] ſed multò habent pau qvòd multum abſit, qvin tam varia ſint e argumenta, [magna enim earum pars de ad rempubl. pertinentibus agit,] & illa, q alio argumento verſantur, & qvibus aliqv ſtivitatis adhibitum eſt non video, qvo certare cum Plinianis poſſint. Verùm q admodùm græco dicitur proverbio, dif eſſe, qvæ pulchra, ita imitationem epiſtol tam pulchrè ſcriptarum difficilem eſſe hau gaverim. -- Viderit igitur Firminus, Si Apollinaris amicus, qvomodo perſvader bis poſſit, illum x) in ſuo epiſtolarum oper Secundi orbitas ſeqvi. 30.

x) *Sidonium, cujus in hanc rem verba dedimus p. 75.*

eo lectione illorum non interdi-
m aliâ de causâ, qvàm qvòd ve-
e ſuum Ciceronianum ſtylum a-
nonis non ſatis Ciceroniani con-
inficiant: ſed de aliis etiam non-
vi qvamvis illo ſuperſtitioſo lati-
orbo non laborent, qvos jam ta-
:iptoribus ſeculo Ciceronis po-
is lectione ſui non dignantur.
ò habent iſtæ *Plinii* epiſtolæ, pro-
l tàm dignæ ſint, quæ legantur?
fortaſſe aliqvis. Ego vero illas ali-
ere, propter qvod legi mereantur,
ondebo, ſed habere omnia, quæ
epiſtolarum aut latinarum au-
n lectionem invitare & poſſint
nt. Nam ſive *utilitatem*, ſive *de-*

lectione ſibi qvis proponat, eum, qvo
undè deſiderio ſuo ſatisfaciat, inve
rum eſſe dico. Ut enim de *utilitate*
verba faciam, nullas ſe tam variâ doc
refertas legiſſe epiſtolas, non ſine m
admiratione fatebitur, ſi qvam decet
tentionem, qvodq́; decet judicium le
ni earum adhibuerit. Eorúmne ſtudi
eſt, qvæ ad *politica* ſive ad politicen p
nent? Multa certè in epiſtolis Cicero
nis [de iis tantùm loqvor, qvæ ad m
è familiaribus ſcriptæ ſunt] eò perti
tia invenire potuit, ſed non pauciora
hiſce Plinianis inventurus eſt. Qva
ipſe Plinius longè alium eſſe rerum
manarum ſtatum, qvantum ad earun
† p. 19. miniſtrationẽ attinet, fateatur *z*): -†-
pauca tamen de republ. diſſerit, qvæ ad
liticen omninò ſpectant. Et qvùm pra
ræ apud Ciceronem extent ad polit
pertinentes ſententiæ, habere Pliniũ
tendo, qvæ illis neqvaqvam cedant
qvidem nonnullas qvò rariores, eò e
inſigniores *a*). -- Qvin etiam, qvod

*Plinii verba, vel ſimul H. Stephani annotationes illa p
reperiri. Atq; ſic, ſublatis etiam nonnullis verborum
gibus valdè aliàs prolixam præfationem, cujus paginas
ginibus adſcripſimus, in anguſtiora ſpacia contrahere*

z) *lib. III. epiſt. 20. p. 221.* *a*) *Harum è nume
iſta III. ep. 9. p. 182.* Etenim tùm maximè *&c. & p. 187.*

em qvandam vel peritiſſimo
o dignam prudentiſſimè ab eo
videmus epiſt 10. libri IV. di-
nen [pro ſuâ modeſtiâ] ſe cum
s contuliſſe. Eáne ille luben-
qvæ ad *ethica* ſive ad ethicen re-
t? Ne his qvidem à Cicerone
nius dici poteſt. Qvò autem
s probitatem nobis teſtantur,
n varii illius de moribus ſer-
oritatem apud nos habere de-
- Qvin etiam non paucis locis † p.20.
bit de vitâ & moribus qvorun-
inter bene moratos jure opti-
nat; ſicut & qvarundam fœ-
qvas innumero bene morata-
meritò qvis habeat. Qvid qvòd
n nonnulla in his eſt epiſtolis
inven-

inventurus *c*)? -- Jam verò ſi qvis nihil ſe illa, qvæ enumeravi, ſed *œconomica* tantùm curare dicat, qvamvis horum cognitio ex
† *p.* 21. epiſtolis peti minimè ſoleat, † multa hîc tamen, qvæ ad eam faciant, in promptu ei futura eſſe ajo. Neqve fortaſſe ab illis alienæ cenſeri debent plenæ dulcedinis epiſtolæ, qvas ad uxorem ſuam Calphurniam ſcribit, qvùm mutuus conjugum amor fundamentum œconomices videri posſit. Qvin etiam, qvùm res ruſticæ qvandam ſibi peculiarem œconomicen poſcant, non pauca ad hanc qvoq; pertinen-
† *p.* 22. tia hîc eum lecturum eſſe dico *d*). - † - Neqve tamen omnia, qvæ ſuum lectorem hæ docere epiſtolæ poſſunt, ad illa poſſe reduci capita dixerim. Eas enim ſumant in manûs *aulici*, aliqvid, qvod ad ſcientiam aulicam pertineat, -- ex earum lectione reportabunt. -- Alios item, qvibus aliud eſt vitæ genus, -- à lectione qvorundam locorum hujus voluminis --- prudentiores diſceſſuros ſpero. Verùm ut -- ad alia etiam veniam, de qvibus agitur in hiſce epiſtolis: tàm varium propemodùm illarum eſſe argumentum, qvàm latè ſe extendit

phi-

c) *Huc pertinens argumentũ tractat libri IV. ep. 30. p. 30*

d) *Laudat hîc Stephanus lib. III. ep. 19. p. 214. & regula* *è I. 24.* Mala emptio &c. *Ex illo item p. 173.* Erat φιλόκαλο *admonitionem elicit. Deniq; ex ep. 17. lib. II. multa ejus pro*

logia, dicere non dubitaverim. Ro-
as qvidem certè ad res qvod atti-
† non tantùm qvæ tunc tempora, qvi † *p.23.*
es eſſent, indicari, ſed ſuperiorum
qve mentionem ab eo fieri locis ali-
, atqve diſciplinam majorum, aut
m avorum commemorari videmus,
rum unus eſt in epiſt. lib. III. 20. *e*).
delectationem ab utilitate tranſi-
-- hoc fateor, non tàm multa eſſe, qvæ
ctare, qvàm qvæ prodeſſe poſſint; ſed
tamen multa dico. Variis enim in lo-
ocatur, & qvidē feſtivè *f*). † - Jam verò † *p.24.*
væedam feſtiva dicta, interdum aliena,
nunqvā ſua commemorat *g*). -- Qvid?
lúmne eorum, qvæ *acutè & argutè* ab
dicta ſunt, exemplum proponam? At-
† ne talium qvidem exempla memo- † *p.25.*
mihi denegat *h*). -- Qvòd ſi & de *artiſi-*
, qvod his ſubeſt epiſtolis, ſive hoc ad
litatem, ſive ad delectationem, ſive po-
s ad utrunq; pertinet, dicendum mihi
qvid eſt, ne in hâc qvidem parte eum
cerone inferiorem comperiemus. Nam

 qvæ

---

ntiæ, qvæ bonum patremfamilias decet, exempla obſer-
i poſſe aſſerit. e) *p. 219.* f) *ut I. ep. 21. p. 68.*
I. 7. p. 595. VI. 33. p. 477. I. 7. p. 18. IX. 32. p. 736. IV. 11.
62. Deniqve qvicqvid voles *&c.* g) *Tale eſt, quod*
tur p. 63. Dixit aliqvando mihi Regulus *&c.*
h) *quale illud eſt p. 719.* Nihil peccat, niſi qvod nihil

qvæ *petit*,[ut primum de hoc epiſtolarum
genere loqvar,] ita petit, ut denegari nul-
†*p.26.* lo modo posſint *i*). -†- Dignus autem fuit,
cui nihil petenti negaretur, qvùm ad alio-
rum ipſe petitiones tàm promptum ſe o-
ſtendat *k*). -- Verùm à petitione ad *com-
mendationem* ut veniam,[qvùm commen-
datitiæ epiſtolæ ſpecies ſint earũ,qvæ peti-
toriæ appellantur, -] qvid ad illàm addi
poteſt artem, qvâ in commendandis ſuis
†*p.27.* amicis utitur *l*) ? -†-† - De *narratoriis* tan-
†*p.28.* tùm aliqvid addam : nimirũ in illis qvoq;
ſcriptorẽ hunc excellere ob brevitatem *m*):
qvàm nihil Ciceronianæ debere, potiusq;
†*p.29.* hanc illi, auſim affirmare. -†- Qvamvis au-
tem in iis, qvæ propoſui, *Ciceroni* minimè
cedere illum exiſtimem, neqvaqvam ta-
men ejus eloqventiam, ne in ipſo qvidem
panegyrico, cum Ciceronianâ compa-
randam dixerim : præſertim, ſi non inven-
tionem tantùm ac diſpoſitionem, ſed ipsã
qvoq; elocutionẽ ſpectemus. Ejus tamen
æmula-

peccat, *aliud item p. 478.* nam mihi ſatis eſt, certare me-
cum. i) *Conſiderandum hîc Stephanus proponit illud II. ep. 9. p. 97.* Te qvoqve obſecro. & *ep. 13. p. 112.* Et tu occaſiones. & *ib. p. 114.* Extenderem preces. k) *ut II. ep. 18. p. 138.* l) *e. g. III. ep. 2. p. 152. IV. 4. p. 234. Cujus loci occaſione diſſerit Stephanus de quibusdam Plinii officioſis ad petitionem aliorum reſponſionibus, quales leguntur VI. ep. 16. p. 276. & VI. 9. p. 412. de illâ item deprecatoriâ pro liberto quam hîc habes p. 710.* m) *qvalis eſt ep. 5. lib. I. p. 13.*

ulatorem ſe fatetur in ep. lib. I. 5. *n*) -†-†- Sed enim †*p.30.*
od ad epiſtolas attinet, earum materiã multò lar- †*p.31.*
remCiceroni fuiſſe, qvàm ſibi qveritur in eâ, qvæ
ſt libri IX. *o*). -†- Sed enim admonendus es à me †*p.32*
ctor, qvamvis tàm multa de PlinianâCiceronis æ-
ulatione audieris, non eſſe hanc in Pliniano ſer-
ne qværendam; eum enim non ſolùm habere
amplurima, qvæ qvamvis latina, Ciceroniana ta-
n non ſint, ſed etiã nonnulla, qvæ illi peculiaria
e ſis exiſtimaturus, & ex qvibus aliqva ſuſpecta
am fortaſſis habiturus. Atq; id intelligi volo di-
m tàm de loqvendi generib9 *p*), qvàm de qvibus-
m vocibus *q*), eas ſeorſim etiam & per ſe conſide-
ndo *r*). -†- Cæterùm hoc qvoq; - obſervandum †*p.41.*
,-- qvàm aptas voces græcas, & qvàm non temerè
s latinis epiſtolis Plinius immiſceat *s*). Qvam
tionem Ciceronem etiam adhibuiſſe videmus;
ùm hodiè contrà pleriqve in ſua ſcripta ſuasqve
æſertim epiſtolas vocabula græca inſerciant, non
òd aptiora ſint latinis, ſed qvòd ea qvùm norint,
am noſſe ſciri velint: qvòd ſi multa noſſent, totas
is epiſtolas refercirent. -†-†- Enimverò non ſo- †*p.42.*
n apertè ἑλληνίζει Plinius in ſuis hiſce epiſtolis, †*p.43.*
ληνίζειν autem nunc appello græca verba uſurpa-
qvod facere dici poteſt & eo in loco, ubi *proœmi-*
ir t) dicit,] verùm etiam occultè, ut ita dicam,

igilaveram *&c.* n) *p. 15.* o) *p. 668.* p) *Ho-*
n exempla p. 178, x. Qvare ego verò. *Pag. 176, n.* qvùm
no jam ſupereſt? *Pag. 208, t.* exiluit cathedram.
q) *e.g.* confuſio *pro* συγχύσει, *pag. 72, m.* advertere *pro* ἐ-
-ςίφειν, *pag. 31, c.* repetere *pro reminiſci, pag. 499, n.* ſup-
ere *pro ſuppeditare, pag. 669, l.* r) *quæ ſeqvuntur usq; ad*
p. 41. ferè exemplis impenduntur, quibus partim præceden-
m, partim circa marginalia conſilii ſui rationem reddit.
s) *ut:* λογισάμενος *p. 56, d.* πλατανῶν *p. 6, b.* κέκρικα *p. 41, x.*
ςαθεὶ *p. 471, s.* μικρῶτιος *p. 81, b.* ἀφιλόκαλον *p. 85, u.*
t) *p. 83.*

qvùm - verbis qvibusdam latinis eam det ſignification [inuſitatam alioqvi aut certè parum uſitatam,] qvam bent græca, qvibus illa in primâ & propriâ ſignificati reſpondent *u*). -- Addo autem, & qvædam græca loqve genera imitari *x*), --

31. Cunrad. Rittershuſius proleg. Commentarii ſui in Ep Plinii & Trajani p. 3. & ſeq.

Uſq; adeò hæ epiſtolæ *y*) juri civili conjunctæ ſunt: cognatæ, ut ad exercitium & uſum ejus aliqvem [in i maximè rebus, qvæ juris ſunt publici] ſibi comparand conferre plurimùm poſſint: imò ut à nemine ferè, n ſtudioſo juris, qvibusdam in locis intelligantur. M qvoq; hîc latent obſervationes eruditæ antiqvitatis, m præceptiones politicæ, iis qvi in Rep. aliqvando verſa ſunt, valdè non ſolùm utiles, ſed etiam neceſſariæ fun Taceo qvod etiam formulæ hinc ſumi poſſunt, qvas i temur in ſcribendo ad Principes, alioſq; Magiſtratûs ſ riores: nec non in relationibus ſive conſultationibus ipſos faciendis, ſuper cauſis & qvæſtionibus arduis ac biis, & judicia ipſorum reqvirendo.

32. Auguſt. Buchnerus dedic. ad Joh. Georgium Electo rem Saxon.

C. Plinii Cæcilii Secundi, Viri ingentis ſeculo ſuo, & ſ mis ac optimis artibus optimo Imperatori Trajano guſto unicè chari, Epiſtolarum libros X. civilium vi tum officiorumqve familiarium, tùm argutiſſimæ ac gantiſſimæ orationis horreum inſtructiſſimum. --

33. Idem ad Lectorem.

Nitidiſſimus & elegantiſſimus auctor [*Plinius*.]

34. Andreas Rivinus dedic. ad Matthæum Brauniun

Ipſe *Plinius*, dum optimi Imperatoris Trajani geni militudine morum & artium optimarum ſe ita appr vit, ut ille impensè hunc diligeret, intimeq; foveret

u) *reſpice ad lit. q. paulò ante.* x) *exemplum re d p. 550. t.* y) *puta libri X.*

norum omnium favorem ſibi ita pro-
e bonarum rerum ejus epiſtolæ, imò
um, converſationis amicæ, familiari-
culum qvoddam politiſſimum, jucun-
tinâ oratione elegantiſſimè amictum
aretur, ad qvod ſcriptores poſteri ſe
: qvemadmodùm Firminus, Sidonii
jactavit, illum in ſuo epiſtolarum
orbitas ſeqvi *z*).

oxbornius dedic. ad Martinum Tancke.
udi Conſulis Romani Epiſtolas, veras
uſarum, & civilis ſapientiæ magiſtras.
us dedic. ad Patres Reip. Bremenſis.
tolæ ſunt, usqve adeò Juri Romano
ercitium ejus & aliqvem uſum, in iis
ablici ſunt, ſibi comparandum confer-
. Seneſcentem rerum Romanarum
ulorum tradunt, & liberrimæ verita-
facundiâ certantis imaginem expri-
latent obſervationes eruditæ anti-
ceptiones politicæ, iis ſanè, qvi in
ntur, non modò utiles, ſed ſummè
neceſſariæ.

annunciatum ad nos miſit ipſe Sidonius
ſcripſimus p. 755.

I N D E X
Seu
ENCLATOR
os *Plinius* EPISTOLAS ſcripſit
vem prioribus libris:
a Plinii *ad* Trajanum, *& hujus ad illu*
Epiſtolæ continentur.

I. Ep. 14.	Anniano	II. 16.
L. 10.	Antonino IV. 3. 18.	V. 10.

G 3 Apol-

Editiones
adhibitæ fuerunt:

Ann.

1508. *Aldi* Veneta.

1514. *B. Rhenani*, qvi præfatus eſt, vel *Schurerii*, ex cuj officinâ prodiit, Argentoratenſis.

1526. *Andreæ Cratandri* } Baſileenſis.
1530. *Joannis Sichardi* }

1591. }
1599. } *Henrici Stephani.*
1604. }

1609. *Cunradi Rittershuſii* Ambergenſis, [ſed qvæ not tantùm in lib. X. absq; textu exhiberet.]

1611. *Jani Gruteri* Francofurtenſis [ad Mœnum.]

1625. *Joan. Mariæ Catanæi* Genevenſis.

1644. *Auguſti Buchneri* Francofurtenſis [ad Oderam

1653. *Marci Zuerii Boxhornii* } Lugdunenſis.
1669. *Joannis Veenhuſii* }

In ſcholiis

Ba. *deſignat notas hactenus ineditas* Barthii.

Bu.	*deſignat notas hactenus vulgatas*	Buchneri.
Caſ.		Caſauboni.
Cat.		Catanæi.
Gro.		Gronovii.
Gru.		Gruteri.
Ri.		Rittershuſii.
St.		Stephani.
Ve.		Veenhuſii.

† *deſignat* lectionem variam.

C. PL

PLINII CÆCILII SECUNDI EPISTOLARUM LIBER PRIMUS.

JUS PLINIUS SECUNDUS SEPTITIO SUO *a*) S.

rgumentum Jo. Mariæ Catanæi.

itio Claro ſuum Epiſtolarum opus dedicat, ejus collectum, pluresq; promittit, ſi nec ſilii, nec ſe obſeqvii pœniteat.

Reqventer hortatus es, ut epiſtolas, ſi qvas paulò accuratiùs *b*) ſcripſiſſem, colligerem publicaremqve *c*). Collegi, non ſervato temporis ordine *d*) [neqve enim hiſto-

A riam

T. I. a) *Legitur aliàs,* Secundo ſuo: *& ſic qvoq; s codex. Sed alterum conſtanter occupat omnes antiqvas.* Gru. *Septitius hic Clarus vir fuit, jundi (II. Epiſt. 9.) ab omni fraude remotus, Euriavunculus. Præfecto Prætorii Turboni, Adriano vocesſit; deinde tamen ſucceſſorem illi dedit Imperad apud Sabinam uxorem injuſſu ejus familiariùs vàm reverentia domûs Cæſareæ poſtulabat: moxq; loco habuit.* Cat. b) *mſ.* curatiùs. *Ba. garem, luci publicæ ſiſterem. Macrob. I. in ſomn.* De loci verò ipſius (*qvo ſiti eſſent inferi*) finibus publicarunt (*Platonici.*) d) *Credo feciſſe hoc*

riam *e*) componebam,] ſed ut qvæqve in manûs venerat *f*). Supereſt, ut nec te conſilii, nec me pœniteat obſeqvii. Ita enim fiet, ut eas, qvæ adhuc neglectæ jacent, reqviram, & ſi qvas addidero, non ſupprimam. Vale.

2. CAJUS PLINIUS ARRIANO *g*) SUO.

Mittit librum ſuum emendandum, rogatq́; , ut intendat limam & judicium, conſilio ejus in editione uſurus.

QVia tardiorem adventum tuum proſpicio, librum *h*), qvem prioribus epiſtolis promiſeram, exhibeo. Hunc rogo ex conſvetudine tuâ & legas *i*), & emendes: eò magis, qvòd nihil antè peræqvè eodem ζήλῳ k) ſcripſiſſe videor.

Secundum ad exemplum Tyronis, Ciceronis liberti, qvi nullo certo compoſitionis ordine M. Tullii congesſit epiſtolas. Cat.

e) *In libro meo ſcriptum eſt*: ad neqve enim hiſtoriam componebam. *Arbitrere Plinium ſcripſiſſe*: neq; enim ad hiſtoriam componebam. *Non, ait, componebam epiſtolas ad hiſtoriam ſingularum ſcriptarum. Utut velis, erudite Lector, ſcripta mihi lectio non fuit obliteranda.* Barth. XIX. Adverſ. 25. f. 569. f) venerant, *mſ.* Ba.

EP. 2. g) *Aliàs legitur* Adriano, *aliàs* Arrio. *Nihil horum in Palatino, ſed* Arrinio: *qvod & conſpicitur in editione Mediolanenſi anni 1478. ejusq; traduce Tarviſinâ, publicatâ anno 1483.* Gru. *Cataneus ſcriptam putat hanc epiſtolam* Arriano Maturio, *de qvo III. Epiſt. 2. vel* Arrio Antonino, *ad qvem IV. Epiſt. 3.* h) *actionem pro Accia Variolâ, qvam teſtatur ſcripſiſſe ad imitationem Demoſthenis pro Cteſiphonte, (qvære lib. VI. Epiſt. 33.)* Cat. i) *Alii inſerunt*: & relegas, *nolente mſ.* Ba. k) *Sic Pal. ſic*

e longæ deſidiæ indormientem excita-
amen is ſum ego, qvi excitari poſſim.
nen omninò Marci *q*) noſtri λ..κύθυς
ius, qvoties paululum itinere decedere

 s) non

non ſtylo, *qvod a Catanæo forte natum. Equidem* lem zelo, *habuerim interpretamentum voci*s per- *u.* Ζῆλος *autem ſignificat æmulatione, vel vehe- ↑andi ſtudio. Nam ſtatim ſubjungit,* Tentavi enim Demoſthenem: *verùm &*, huic æmulationi, *pau- dicit.* St. l) *Calvum Demoſtheni comparat neca 4. Controverſ. vid. Turneb. XXVIII. Adverſ.* . m) verborum *habet Catanæus: minus benè- ſcio, adjiciendumne, an ſubaudiendum* ? Jupiter *us impleatur. Et omiſit auctor forte ſtudio, qvod rgilianus (129. lib. VI. Æneid.) notiſſimus eſſet; Ar- cipuè homini erudito & ſtudioſo. Sed viros ingenio tes, quos hic intelligit Plinius, tanto videtur comple- Deus eſſe, quanto eosdem præſtare aliis voluit.* Bu- *verte*, æmulatorem *poni pro eo, qvi de pari loco*

s) non intempeſtivis amœnitatibus admoneba-mur; acres enim eſſe, non triſtes *t*), volebamus. Nec eſt, qvòd putes, me ſub hâc exceptione veniam poſtulare; immò *u*) qvò magis inten-dam

pictores ſervabant. Cicero lib. I. ad Att. ep. 11. Qvid multa? totum hunc locum, qvem ego variè meis orationibus, qvarum tu Ariſtarchus es, ſoleo pingere, de flammâ, de ferro, (noſti illas ληκύθους,) valde graviter pertexuit. *Intelligit itaq; de ornatu, copiâq; ac vi Ciceronis in dicendo: de qvâ paſſim veteres, etiam Græci, ut Longinus περὶ ὕψους cap. 10.* Bu. · *Aliàs* Lecythum *hîc vas* olearium, *qvod inter utenſilia balnei numeretur, exponit Beroaldus (apud Gruter. I. Lamp. Crit. p. 218. 219.)* ungventarium *Petrus Nannius IX. Miſcell. 3. (apud eund. p. 1354.) ut ſcil. intelligamus, qvemadmodùm corpus ex oleo ungventove nitet ac fragrat, ſic orationem nitoribus illis, floſculis, aut amœnitatibus locorum aut egreſſionum ornari. Similia dabit Cæl. Rhodig. XIV. Antiq. Lect. 15. f. 760. qvi lecythos apud Plinium pariter ac Tullium pro orationis ſplendore, ac excuſsâ in ſcribendo curâ accipit. Alia ſimilitudinis ratio Turnebo placuit, qvi IX. Adverſ. 3. f. 254. à tumore ampullarum, qvæ λήκυθοι græcè dicuntur, hoc genus translationis profectum eſſe cenſet; nempe qvia orationis elegantia & amœnitas cum magnificentiâ & gravitate plerumqve conjungi ſoleat. Atqve huc accommodat illud etiam Horatii in arte Poetic.* Projicit ampullas & ſesqvipedalia verba: *qvod, ipſo interprete, eſt, orationis amplitudinem & ſuperbiam omittit.* s) *uti digreſſionibus.* Cat. t) *i. e. gravitatem dicendi ſic temperare jucundis floribus orationis atqve excurſibus, ne ſermonis perpetua ſeveritas tædium auditori ac moleſtiam pareret.* Acer *ergò hîc ſeverus eſt & gravis;* triſtis *autem inamœnus, moleſtus, aſper.* Triſtis & asper *etiam Tibullo ſynonyma ſunt l. Eleg. 6. ab init.*

Semper, ut inducar, blandos offers mihi vultûs,
Pôſt tamen es miſero *triſtis* & *aſper*, Amor.

Ubi & Gebbardi notas vide p. 46. u) nam †

[illegible] diſcumbitur in manibus eſſe *z*), qvam-
[illegible] gratiam novitatis exuerint: niſi tamen
ius noſtris Bibliopolæ blandiuntur. Sed ſa-
andiantur, dum per hoc mendacium nobis
a noſtra commendent. Vale.

CAJUS PLINIUS CANINIO Rufo ſuo.

minium Rufum municipem ſuum hortatur, ut

 ſe mo-

Jac. à Cruce Bononienſis (apud Gruter. I. Lamp. Crit. *.691.) ex antiqvo codice ſic legere jubet :* ſi *non* for- rrori noſtro album calculum adjeceris, *ut ſenſus ſit: non faveas errori meo, modò ne mihi aduleris. Nam ſi ſtâ negandi particulâ lectionem vulgatam,* ſi modò *hemus, ſignificabitur, Plinium cupere, ut errori ſuo pius ſuffragetur, qvo nihil erit inſulſius. Sic ille, qvem ſenſit. Nos receptam lectionem minimè mutandam ſu-*

ſe monumentis literarum à mortalitate vindicet, omiſsâ rerum vulgarium curâ. Fuit enim Studioſus carminum, præſertim qvibus bellum Dacicum Trajani ſcribere orſus eſt.

QVid agit Comum *a*) tuæ meæqve deliciæ? qvid ſuburbanum amœnisſimum? qvid illa porticus verna ſemper? qvid platanon *b*) opacisſimus? qvid Euripus *c*) viridis & gemmeus?

EP. 3. a) *Patria noſtra. Olim mediocre oppidum: ceterum Pompeius Strabo, Pompeii Magni Pater colonos ab incumbentibus Rhetis vaſtato reſtituit: cui Cn. Scipio tria millia hominum inſuper adjecit. Poſtmodum Julius Cæſar qvinq; inquilinorum millia ad habitandum deduxit, è quibus quingenti illuſtres fuere Græci. Hos etiam civitate donatos in habitatorum numero deſcripſit: hi tamen ibidem domicilium habuere, ſed oppidi nomen relinquentes, & Novum Comum appellantes Novocomenſes oppidanes vocavere. Nobilitatur Comum, Plinio referente, aqua ad temperaturam ferri.* Cat. b) *πλατανὼν locus platanis conſitus, q. d. platanetum, ut δαφνὼν, lauretum, ἐλαιὼν, olivetum appellatur. Rogabit aliquis, quid in ea voce immutare neceſſe fuerit, & annon* platanetum *dicere potuerit Plinius? Ego platanetum, ſequendo analogiam, poſſe dici non nego: ſed* platanonem *dixiſſe Romanos illius temporis, ex Martiali etiam colligo, apud quem legimus lib. III. (Epigr. 19.)*

Proxima centenis oſtenditur urſa columnis,
Exornant pictæ qva platanona feræ.

Qvod ſi me duce qvidem [illegible], Plinium [illegible] πλατανὼν (vel platano [illegible]) opacisſimus [illegible] platanus opacisſima *ſcripſiſſe credat, ut habent* [illegible] exemplaria. [illegible]

c) *Ut dicit aſtium redderent lenio*[illegible] aquam derivabant *per varias ſemitas fluentem: rivi* [illegible] hujusmodi Euripi *appellantur. Eſſe aqvarum ductum* [illegible] Euripus ſatis [illegible] *teſtimonio lib. XIV. epiſtolarum* (ep. 90. al. 91.) [illegible]

quidentne te, & per vices partiuntur? an,

qvi Euripos ſubito aqvarum impetu implet aut ampridius in Heliogab: Fertur in Euripis vino plenales circenſes exhibuiſſe. *Plinius :* Cæſar Dictalephantorum munere euripis arenam circumdeat prius,, cum populi vexatione eruptionem tenabhorret enim aqvam idgenus bellua. Ex qvibus apm ſatis verum illorum eſſe ſententiam, qui rivulos per luentes, ſi paulò minutiores eſſent, euripos, alios lis nilos appellarunt. Nam M. Tu lib. 1. de leg. nter poſuit : Ductus, *inquit*, aqvarum, qvos iſti nipoſqve vocant, qvis cùm viderit, non irriſerit?

d) *fortaſſe fuit* ſubjectus, ei ſerviens lacus. *Grugus, qvo geſtabantur ſanitatis vel voluptatis gratiâ. rus Buchnerus dabit ad lib. IX. ep. 7.* f) Baum abhorret à ratione, cùm Græci βαλανεῖον vocent. ò in monumentis antiqvorum* balineum *potius,* lneum *annotavimus. Poëta tamen* balnea, *& non uſurparunt.* Cat. g) *in quod Seneca ſic in vehitur (epiſt. 86.)* At nunc blattaria vocant balra non ita aptata ſunt, ut totius diei ſolem fe-

ut ſolebas, intentione rei familiaris obeundæ, crebris excurſionibus avocaris *i*)? Si te poſſident, felix beatusqve es: ſin minus, unus ex multis *k*). Qvin tu [tempus eſt enim] humiles & ſordidas curas aliis mandas, & ipſe te in alto iſto pingviqve ſeceſſu ſtudiis adſeris? Hoc ſit negotium tuum, hoc otium; hic labor, hæc qvies; in his vigilia, in his etiam ſomnus reponatur. Effinge aliqvid & excude *l*), qvod ſit perpetuò tuum. Nam reliqva rerum tuarum poſt te alium atqve alium dominum ſortientur: hoc nunqvam tuum deſinet eſſe, ſi ſemel cœperit. Scio qvem animum, qvod horter ingenium. Tu modò enitere, ut tibi ipſe ſis tanti, qvanti videberis aliis, ſi tibi fueris *m*). Vale.

4. CAJUS

occupari popinis, id eſt, tabernis ſcribat: nam ſuperiora, & qvæ ſeqvuntur, etiam viri ſummi fecere; hoc non niſi perdita luxuriæ. Cat. i) *Jac. à Cruce Bononienſis (apud Gruter. I. Lamp. Crit. p. 692.) credit reponendum:* advocaris. *Advocatur autem, inqvit, daturus patrocinium. Advocari propriè eſt in auxilium vocari, qvod faciunt, qvi adeſſe ſolent. Virgilius:* omniaqve arma Advocat. *Hæc ille. Sed nihil mutandum eſſe, docent ſeqventia. E qvibus intelligis, excurſiones, de qvibus hîc ſermo, pertinere ad humiles & ſordidas curas rei domeſticæ ac propriæ, non ad aliis præſtanda patrocinia.* k) *plebejus es, & vulgaris. (Cic. 2. de fin.) Hic dicendi mos apud Græcos uſitatiſſimus. Nam cùm volunt oſtendere, aliqvem nullâ virtute eminere, inqviunt:* ὗτός ἐςιν ἐν πολλοῖς, *hic eſt ex multis, (vel unus ex multis,) id eſt, infelix.* Cat. l) *mſ.* exclude. *Ba. Effinge ad inventionem & compoſitionem, excude ad emendationem refertur.* Cat. m) *ſi judicio tuo virum doctum te putaveris.* Cat. *Senſus integer: Cura, ut aliqvid putes in literis præſtare te poſſe, & manum rei admove: ſi feceris, erunt, qvi tuam eruditionem admirabuntur.*

antum copiarum in Ocriculano, in Nar-
enſi, in Carſulano *n*), in Peruſino tuo, in
nſi verò etiam balineum, ex epiſtolis
nam jam tuis opus non eſt] una illa bre-
etus ſufficit. Non mehercule tàm mea
æ mea ſunt, qvàm qvæ tua. Hoc tamen
erunt, qvòd ſolicitiùs & intentiùs tui
qvàm mei excipiunt. Idem fortaſſe eve-
i, ſi qvando in noſtra diverteris *q*): qvod
acias, primùm ut perinde noſtris rebus,
tuis, perfruaris; deinde, ut mei expergi-
r aliqvando, qvi me ſecurè ac propè ne-
er expectant. Nam MITIUM DOMI-
IM apud ſervos ipſâ conſvetudine metus

 exo-

-. n) *in* Carſulano, *non* Carſeolano *legendum*,
codex antiqvus. Ad viam enim Flaminiam ſunt O-

exoleſcit: novitatibus excitantur, probariqve dominis per alios *r*) magis, qvàm per ipſos *s*) laborant. Vale.

5. CAJUS PLINIUS VOCONIO *t*) Romano ſuo.

Mores ſubdolos & malos Marci Reguli cauſidici Voconio per epiſtolam oſtendit: is enim poſt malos Principes, qvorum temporibus uſus fuerat, cœpit timere, ne Secundum, qvem in cauſis agendis laſerat, iratum haberet: qvare ambibat illius amicos, ut eum reconciliarent. Erat enim, qvum timebat, omnium timidiſſimus: qvum audebat, audaciſſimus.

VIdiſtine qvenqvã Marco Regulo *u*) timidiorem humilioremq́; poſt Domitiani mortẽ? ſub

r) *amicos domini, qvibus ſtudent gratificari, ut per eos ſtudium ſuum apud dominos commendetur.* Cat. s) *dominos, ſolertes ipſis ſe monſtrando. Vel legas*: qvàm per ſe ipſos, *ſcil. ſervos, ut ſit ſenſus: cupiunt magis apud dominos ab aliis laudari, qvàm ipſi facere laudanda à dominis.* Cat. *Poſterior hæc lectio invaluit qvidem in editis plerisq; ſed priorem illam neutiqvam reſpuo, ac potiùs præfero.*

EP. 5. t) *Voconius Romanus (de qvo & lib. II. Ep. 13.) eqveſtri familiâ ex citeriore Hiſpaniâ flamen Dialis, & Secundo contubernalis, ac orationum caſtigator fuit: mirâ in ſermone, ipſoq́; vultu ſeveritate; adhæc fidelis & jucundus, cauſidicus eruditus, cujus epiſtolas Muſæ dictare videbantur. Sub Adriano interiit, qui tumulo ejus, dum velut amicum & Poetam Imperator veneratur, ita inſcripſit ſecundùm Apulejum (in Apolog.)* Laſcivus verſu, mente pudicus erat. *Cat.* u) *qvi captator teſtamentorum ex paupere & tenui ad*

cum inſectatur, atqve etiam *Stoicorum* [illegible]. Adjicit, *Vitellianâ cicatrice a)*. Agnoſcis eloqventiam Reguli. La- [illegible]nnium Senecionem *b)*, tàm intem- qvidem, ut dixerit ei Metius Carus *ibi cum meis mortuis? nunqvid ego aut Craſſo*

[..]s per flagitia proceſſerat. Hujus loqventiam & ſæpe mordet Secundus. Martialis more ſuo tanquam ſummum cauſidicum carminibus [..]at. x) *Taciti locum Catanæus hic deſcri-* [..]*bes lib. IV. Hiſtor. Contraxit in breviora Glan-* [..]*. Onomaſt. ſub M. Aqvilio Regulo.* y) *ſe-* [..]*eratorum ingenium, ſub Nerone in propatulo* [..]*ub Domitiano malitiam diſſimulabat.* Cat. *Domitianus propterea qvòd philoſopharetur,* [..]*iam divinum fuiſſe hominem diceret, interemit.* [..]*nomaſt. f. 751. è Dione & Tacito.* a) *no-* [..]*ice ex vulnere, qvod tumultu Vitelliano accepe-* [..]*ges ex Tacito. M. Tull[..]* [illegible]

Craſſo d), aut Camerino e) moleſtus ſum? ille ſub Nerone accuſaverat. Hæc me Rc dolenter tuliſſe credebat: ideoqve etiam recitaret librum, non adhibuerat. Præterei miniſcebatur, qvàm capitaliter ipſum me centumviros *f*) laceſſiſſet. Aderam Ari *g*) Timonis uxori, rogatu Aruleni Ruſtici. gulus contrà. Nitebamur nos in parte ſententiâ Metii *h*) Modeſti *i*), optimi viri: i in exilio erat, à Domitiano relegatus. Ecc Regulus: *Qværo* (inqvit) *Secunde, qvid a deſto ſentias?* Vides, qvod periculum, ſi re diſſem, *benè*; qvod flagitium, ſi, *malè*. Nor ſum dicere aliud tunc mihi, qvàm Deos ad *Reſpondebo*, inqvam, *qvid ſentiam, ſi de bo tumviri judicaturi ſunt.* Rurſus ille, *Q qvid de Modeſto ſentias.* Iterum ego, *ſoleb*

ſummum delatorem ſub Domitiano fuiſſe conſtat Ju & Martialis teſtimonio. Cat.

d) *Piſonis fratre, Regulo accuſante, interfecto (à N* Cat. e) *Scribonio Camerino. Utriusq; fit mem Tacitum.* Cat. f) *apud quos Secundus plurim celluit: ſolet enim arenam ſuam appellare. In cauſis c viralibus uſucapionum, gentilitatum, agnationum, num, nexorum, mancipiorum, parietum, fluminum diorum, teſtamentorum ruptorum aut ratorum, cæte rerum innumerabilium cauſæ verſabantur. Ante Se & Tacitum centumvirales cauſæ adeò ſplendore ali dictorum obruebantur, ut neq; Ciceronis, neq; Caſ deniq; ullius magni Oratoris liber apud centumviros a gatur, exceptis orationibus Aſinii pro heredibus Libur*

g) Arrionillæ. † h) Vectii ☧ *i*) *M*

in reos, non in damnatos interrogari. Tertiò
Non jam, qvid de Modeſto, ſed qvid de pietate
deſti ſentias, qværo. Qværis, inqvam, *qvid*
tiam? At ego ne interrogare qvidem fas puto,
re pronunciatum k) eſt. Conticuit. Me laus
atulatio ſeqvuta eſt, qvòd nec famam meam
qvo reſponſo, utili fortaſſe, inhoneſto tamen,
tram, nec me laqveis tàm inſidioſæ interro-
ionis involveram. Nunc ergò conſcientiâ
ritus apprehendit Cæcilium Celerem *l*),
Fabium Juſtum *m*) rogat, ut me ſibi recon-
ent. Nec contentus pervenit ad Spurinnam
Huic ſuppliciter [ut eſt, qvùm timet, abje-
ſſimus :] *Rogo manè videas Plinium domi :*
planè manè, (neqve enim diutiùs ferre ſolicitu-
em poſſum) & qvoqvo modo efficias, ne mihi
ſcatur. Evigilaveram. Nuncius à Spurinnâ :
io ad te o). Imò ego ad te p). Coimus in por-
um Liviæ *q*), qvùm alter ad alterum tendere-
mus.

fectum Ægypti tradit Suidas: & Martialis Modeſti acumen
à difficilia Poetarum commendat: Vectii declamatoris
minit Juvenalis, & Julium Modeſtum recenſet Gellius.
k) *judicatum.* Cat.
l) *gentilem Secundo: ambiguum an is ſit, quem Martia-*
lib. VII. fuiſſe teſtatur in Hiſpaniâ cum imperio, & inte-
provinciam adminiſtrâſſe. Cat. m) *Cui Tacitus*
de cauſis corruptæ eloquentiæ inſcripſit, & Secundus in-
dum literas mittit. Juſti ſcriptoris meminit Euſebius in
Nervæ. Cat. *Pro* Juſtum *in M S. eſt*, Ruſticum. *Ba.*
n) *cujus vitam paucis abſolvit Secundus lib. III. Epiſt. 1.*
o) *hac nomine Spurinnæ ab ejus nuncio dicta in-*
ige. p) *Reſponſum hoc eſt Plinii, civilitate cum Spu-*
nâ certare ſolentis. q) *Porticum Liviæ in tertiâ*

mus. Exponit *r*) Reguli mandata, addi
ſuas, ut decebat optimum virum pro d
limo, parcè *s*). Cui ego: *Diſpicies ipſe, qvi*
ciandum Regulo putes. Te decipi à me non
Expecto Mauricum t) [nondum enim al
u) venerat,] *ideò nihil alterutram in par*
ſpondere tibi poſſum, facturus qvicqvid ill
verit: illum enim eſſe bujus conſilii ducem
mitem, decet. Paucos poſt dies ipſe me R
convenit in prætoris officio *x*): illuc me
qvutus ſecretum petit *y*). Ait timere ſe,

regione urbis juxta caſtra Miſenatium non procul à *& via ſacrâ, ubi domus C. Cæſaris erat, conſtru* *ſtus, tradente Dione, demolitâ Vidii Pollionis liberti* *ſimi ſimul & ditiſſimi domo ſibi teſtamento relictâ,* *nomen Liviæ uxoris inſcripſit.* Cat. r) *aliàs* porticum Liviæ. Qvùm alter ad alterum tendere poſuit &c. *Sed hic meritò ſequor interpunctionem Boxhornianæ. Quam & Caſaubono placuiſſe via ad Theophr. charact. c.3.p. m.130. ubi hoc Plinii l ad illuſtrandum morem, qui Græcis Romanisq; fuit aliquem amicorum viſerent, nuncio miſſo ſuum ſignificandi.* s) *al.* Parce, inqviens. *Sed pr nem, quæ non agnoſcit vocem,* inqviens. parcè *eſt* *& moderatè cauteq;, non* φειδῶ, *aut* σύγνωθι. *Qui animadvertebant, locum corruperunt.* Caſ. t) *Mauricum, Ruſtici Aruleni fratrem, virum grave ſtantem, qui Nervæ, Catullum Meſſalinum ſæviſſim torem quòd foveret, exprobravit.* Cat. u) *in rat actus à Domitiano.* Cat. x) *Malè qui h Prætoris judicio. Officium in hoc auctore, Svetonio le, & aliis id genus eſt, quam ſcriptores Græci* παρέργασιν *dicunt, quando honoris causâ præſe ſtram alicui commodamus.* Caſ. y) *i. e. poſtu*

... ipſe confiteretur :
... ficum exiſtimari. *Eſt*
... ubi cum Cicerone æmulatio, nec
... tus eloqventiâ ſeculi noſtri. Nam STUL-
UM CREDO, ad imitandum non optima
... ponere. Sed tu, qvi bujus judicii memi-
illius oblitus es, in qvo me interrogaſti,
Metii Modeſti pietate ſentirem? Expalluit
ter, qvamvis palleat ſemper. Hæſitabun-
dus: *Interrogavi, non ut tibi nocerem, ſed*
ut Mo-

... *loqueretur. Sic Sveton. Calig. c. 23.* Aviæ An-
... tetum petenti denegavit. *Turneb. IV. Adverſ. 4.*

z) *l.* penitiùs. *Ba.* a) *advocato, quem li-*
Epiſt. 13.] commemorat pro Publico Certo quadam
Senatu ambigua : & aquis publicis præfectum te-
... Frontinus. (L. Satrium legi in monumentis Me-
... b) *ita legere jubent H. Steph. in præf. &*
... notis, cùm aliàs baberetur, omiſſ.i copulandi par-
... trius, cui eſt &c. *vel (quomodo & Jac. à Cruce*
ſ. apud Gruter. I. Lamp. Crit. p. 602. legendum cen-

ut Modeſto. Vide hominis crudelitatem, non diſſimulet exuli nocere voluiſſe. Si xit egregiam cauſam. *Scripſit*, inqvit, *in e qvadam, qva apud Domitianum recita Regulus omnium bipedum neqviſſimus*. qvidem Modeſtus veriſſimè ſcripſerat. H nobis ſermonis terminus: neqve enim progredi longiùs, ut mihi omnia libera rem, dum Mauricus venit *c*). Nec me pr eſſe Regulum δυσκαθαίρετον *d*). Eſt enim ples, factioſus, curatur *e*) à multis, timetur ribus, qvod PLERUNQVE FOR AMORE EST. Poteſt tamen fieri, ut concuſſa labantur: nam GRATIA ma tàm infida eſt, qvàm ipſi. Verùm, ut iden ùs dicam, expecto Mauricum. Vir eſt g prudens, multis experimentis eruditus, futura poſſit ex præteritis providere. N tentandi aliqvid, & qvieſcendi illo auctor conſtabit. Hæc tibi ſcripſi, qvia æqvum e pro amore mutuo non ſolùm omnia me dictaqve, verùm etiam conſilia cognoſ Vale.

6.

c) venerit. † d) *ejusmodi, qui non facilè e: tur, vel evertatur. Legitur etiam* ἀκαταπάλαιστον, *quod propriè autem ſonat ineluctabilem. At verò* ἀνθαίρετ *alienam ab hoc loco ſignificationem habet.* St. *Vidi Stephanus, eandem vocabuli hujus interpretationem Turnebo [IV. Adverſ. 4. f. 103.] in mentem veniſſe.* e. *obſervatur.* Ba. f) ℭ hæc *omittit editio Boxho*

epiſtolam reſcripſit, quæ in hoc volu- (lib. IX. Ep. 9.) non poſſe ſimul Dianæ & a operam dare.

bis, & licet, rideas. Ego ille *g*), qvem noſti, ros tres, & qvidem pulcherrimos, cepi. nqvis. Ipſe: non tamen ut omninò ab meâ & qviete *h*) diſcederem. Ad retia ſe- ; erant in proximo, non venabulum aut , ſed ſtylus & pugillares *i*): meditabar ali-), enotabamqve, ut, ſi manus vacuas B *l*), ple-

g) *Vulgò* Ego Plinius ille. *Sed vocula* Plinius *& reſipit librarii gloſſema.* Gru. *Neq; ex- ſcripto noſtro, neq; in editione Bononienſi Philip- qui excerptas epiſtolas auditoribus, puto, ſuis* h. XIX. Adverſ. 25. f. 969. h) *id eſt, à ſtu- inter venandum etiam tractavit noſter. Lege epiſt. 9.*

l),plenas tamen ceras reportarem.Non eſt,qvod contemnas hoc ſtudendi genus. Mirum eſt, ut ANIMUS agitatione motuqve corporis excitetur. Jam undiq; ſylvæ & ſolitudo, ipſumq; illud ſilentium,qvod venationi datur, magna cogitationis incitamenta ſunt *m*). Proinde qvùm venabere, licebit auctore me, ut panarium & lagunculam, ſic etiam pugillares feras. Experieris non Dianam magis montibus, qvàm Minervam inerrare. Vale.

7. CAJUS PLINIUS OCTAVIO Rufo ſuo S.

Roganti Octavio,ut vellet adeſſe Gallo contra Bæticos,pollicetur ſaltem ab advocatione Bæticorum ſe deſtiturum,qvos etiam cum ſuo periculo ſæpe juviſſet: & in fine petit ſibi fieri copiam carminum,qvæ Octavius componebat. Extat enim Epiſtola in lib. II. (decimam intellige,) *qvâ conatur Octavii verſûs publicari.*

VIde in qvo me faſtigio collocaris, qvùm mihi idem poteſtatis idemqve regni dederis, qvod Homerus Jovi Opt. Max.

Τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατὴρ, ἕτερον δ' ἀνένευσε *n*).

Nam ego qvoqve ſimili nutu ac renutu reſpondere

verſ. 25. f. 969. l) *alludit ad locum Bucolicorum:*

Non unqvam gravis ære domum mihi dextra redibat. *Id. ibid.* m) *Contrà Quintil. lib. X. c. 3.* Bu.

EP. 7. n) Huic autem alterum qvidem pater [*Jupiter*] dedit, alterum verò renuit. *Carmen ex Iliad. π. verſ.*

voto tuo poſſum. Etenim ſicut fas eſt mihi, rtim te exigente, excuſare Bæticis contra n hominem advocationem : ita nec fidei e nec conſtantiæ, qvam diligis, convenit, contra provinciam o), qvam tot officiis t laboribus, tot etiam periculis meis alio devinxerim. Tenebo ergò hoc temperntum, & ex duobus, qvorum alterum q) eligam id potius, in qvo non ſolùm ſtudio erùm etiam judicio ſatisfaciam. Neqve eantoperè mihi conſiderandum eſt, QVID optimus in præſentia velis, qvàm ſemper ſis probaturus. Me circa Idus Octoſpero Romæ futurum, eademqve hæc præm qvoqve tuâ meâqve fide Gallo r) confirtum: cui tamen nunc jam s) licet ſpondeas imo meo, Ἦ, καὶ

Achilles precatur Jovem, ut Patroclus pugnaturus à pugnam removeret, & ad ſe incolumis rediret. Cui upiter conceſſit; ut rediret incolumis, non dedit. Ho- Virgilius ita eſt partim interpretatus, partim imitatus, n. v. 794.)

Audiit, & voti Phœbus ſuccedere partem
Mente dedit, partim volucres diſperſit in auras.

Cat. & St.

mili ratione Cicero adeſſe Cæcilio contra Satyrum no- quo ipſe lib. I. ad Att. ep. 1. Bu. p) *non ſemel o Bæticis egit, ut adverſùm Cæcilium Claſſicum, in quâ nagnos labores paſſus eſt; ut adverſùm Bebium Maſ- ferè periclitatus eſt.* Cat. q) alterutrum. *Et hanc m ſequi nos potiùs debere cenſet H. Steph. in præfat. latinitati magis uſitatum eſt, ſeqvendum putemus. qvilio Gallo. Qvem fuiſſe jurisconſultum, teſtantur & Florent.* Cat. s) jam nunc, *editio Veenhu-*

ſermonem non apud populum, ſed apud decu
riones *y*) habui, nec in propatulo, ſed in curiâ
Vereor ergò, ut ſit ſatis congruens, qvùm in di
cendo aſſentationem vulgi acclamationemqv
defugerim, nunc eadem illâ editione ſectari
qvumqve plebem ipſam, cui conſulebatur, li
mine curiæ parietibusq; diſcreverim, ne qvar
in ſpeciem ambitionis inciderem, nunc ec
etiam, ad qvos ex munere noſtro nihil pertin
præter exemplũ, velut obviâ oſtentatione con
qvirere. Habes cunctationis meæ cauſas. Ob
ſeqvar tamen conſilio tuo, cujus mihi AU
CTORITAS pro ratione ſufficit *z*). Vale.

9. CAJUS PLINIUS MINUTIO Fundano *a*) ſuo S.

*Minutium Fundanum hortatur ad ſeceſſum (
ſtudium, cùm in urbe occupati ſint homines reb
inanibus, ruri nihil audiant, qvod audiſſe pœn
teat.*

Minu

mus: qvòd non ſileas, ipſe culparis. *At apertior exit ſ
tentia repetito bis illo,* culpatur. *Gru.* y) *Senatores
municipiis, in qvibus idem erat Decurio, qui Romæ Se
tor.* Cat. z) ſufficiet. †

EP. 9. a) *Minutius Fundanus, cui alibi in pro
mum annum conſulatum auguratur, eruditus & ſapi
fuit, ut qui ſe ab ineunte ætate altioribus ſtudiis dederat.
duabus natis alteram vix pubertatem ingreſſam amiſit. P
conſul Aſiæ ex Adriani reſcripto monitus, ne ſine objectu
minum Chriſtianos condemnaret. Autores Euſebius
Oroſius.* Cat.

[illegible] etiam periculis meis au-
[illegible], Tenebo ergò hoc tempe-
[illegible], & ex duobus, qvorum alterum *q*)
eligam id potius, in qvo non ſolùm ſtudio
erùm etiam judicio ſatisfaciam. Neqve e-
intoperè mihi conſiderandum eſt, QVID
optimus in præſentia velis, qvàm
ſemper ſis probaturus. Me circa Idus Octo-
pero Romæ futurum, eademqve hæc præ-
n qvoqve tuâ meâqve fide Gallo *r)* confir-
um: cui tamen nunc jam *s*) licet ſpondeas
mo meo, B 2 Ἦ, *καὶ*

Achilles precatur Jovem, ut Patroclus pugnaturus à pugnam removeret, & ad ſe incolumis rediret. Cui piter conceſſit; ut rediret incolumis, non dedit. Ho- Virgilius ita eſt partim interpretatus, partim imitatus, [illegible] 794.)

[illegible]it, & voti Phœbus ſuccedere partem
[illegible]ente dedit, partim volucres diſperſit in auras.
Cat. & St.

nili ratione Cicero adeſſe Cæcilio contra Saturum vo[illegible]

Ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων t,

Cur enim non uſquequaque Homericis ve bus agam tecum, quatenus *u)* tu me tuis ag non pateris? Quorum tantâ cupiditate ardeo videar mihi hâc ſolâ mercede poſſe corrumpi, vel contra Bæticos adſim. Penè præterii, qvod nimè prætereundum fuit, accepiſſe me caryo *x)* optimas, qvæ nunc cum ficis & boletis *y)* c tandum *z)* habent. Vale.

8. CAJUS PLINIUS POMPEJO Saturnino *a)* ſuo.

Mi

ſii. t) Dixit, & cæruleis ſuperciliis annuit Sat nius. *Ex Homer. Iliad. α. (v. 529.) & ρ. (v. 209.) ubi* ὀφρύτι νεῦσε, *pro* ἐπένευσε ὀφρύσι *dictum eſt*. St. u) qvoniam. *Quo ſenſu Grammatici quidem* qvatinus *ſcri re jubent, non* qvatenus: *ſed curioſitatem hoc vocat Vo lib. IV. de analog. c. 25. p. 239. Nec obtemperant librarii apud Tacit. III. Annal.* Conſpiratione inimicorum & vidiâ falſi criminis oppreſſus, *quatenus* veritati & in centiæ meæ nusqvam locus eſt, deos immortales teſt vixiſſe me, Cæſar, cum fide adversum te. *Florus lib. c. 12. Quatenus* ſciebat, patrem ſuum Cæſarem bis tra cto ponte Rheni qvæſiſſe bellum, in illius honorem c cupiit facere provinciam. x) *palmæ fructus. De rari ſolitas, & calendis Januariis mitti tradit Martialis.* y) *Qvanti fecerit boletos antiqvitas, Martialis m in diſtichis, aſſerens, faciliùs donare Romanos aurum & gentum, quàm boletos.* Cat. z) certamen. † *Ali lectionem,* certamen nondum, *affert Catanæus ad loc præcedentem de caryotis. Sed nihil eſt cauſæ, cur hâc lect ne* (certandum habent) *docti viri offenderentur. Qui p fectò non meminerunt dixiſſe Plinium Epiſtolâ ſequen* qvùm enitendum haberemus: *item lib. VIII.* qvæ faci da ipſi ac per vices qvasdam tradenda haberemus. C *EP. 8.* a) *Fuit Pompejus Saturninus acer cauſidi*

ttit Pompejo Saturnio, ſingulari doctrinâ orationem, qvam habuerat apud municipes ledicaturus ibidem bibliothecam, & annuos s in alimenta ingenuorum filiorum pollicitus: it, qvòd in eâ majores ſuos & ſe quoq; laudet: n deniqve Pompejo defert, ut de editione pro rbitrio ſit facturus.

opportunè mihi redditæ ſunt literæ tuæ, ibus flagitabas, ut tibi aliqvid ex ſcriptis mitterem, qvum ego id ipſum deſtinaſſem. liſti ergò calcaria ſponte currenti, pariterq; veniam recuſandi laboris, & mihi exigen- ecundiam ſuſtuliſti. Nam nec me timidè cet eo, qvod oblatum eſt, nec te gravari, depopoſciſti. Nec *b*) eſt tamen, qvod ab ho- deſidioſo aliqvid novi operis expectes. Pe- s ſum enim, ut rurſus vaces ſermoni, qvem municipes meos *c*) habui bibliothecam aturus *d*). Memini quidem, te jam qvædam taſſe *e*), ſed generaliter. Ideo nunc rogo, ut antùm univerſitati ejus attendas, verùm e- particulas, qvâ ſoles, limâ perſeqvaris. Erit & poſt emendationem liberum nobis vel care, vel continere. Qvinimò fortaſſe hanc

 ipſam

tempore, ſive meditata proferret: tùm proſâ, tùm verſu in oratione & hiſtoria mirabilis. Moriens Secun- liquit hæredem. Cat. b) Non. † c) *No- nſes.* Cat. d) *Oſtendit lib. XXXV. Plinius, con- Romanos bibliothecas conſecrare.* Cat. e) *no-*

ingenuorum *m*) pollicebamur. OCULO porrò & aurium voluptates adeò non eg commendatione, ut non tàm incitari deb oratione,qvàm reprimi. Ut verò aliqvis LIB TER educationis tædium laboremq; ſuſci non præmiis modò, verùm etiam exqviſiti hortationibus impetrandum eſt. Nam ſi m ſalubres, ſed voluptate carentes *n*) cibos b dioribus alloqviis proſeqvuntur, qvantò m decuit publicè conſulentem, utilisſimum nus, ſed non perinde populare *o*), comitate tionis inducere? præſertim qvùm eniten haberemus, ut qvod parentibus dabatur, e orbis *p*) probaretur, honoremqve pauco cæteri patienter expectarent & mirarentu Sed ut tunc communibus magis comm qvàm privatæ jactantiæ, qvùm intention

effect

m) *ut ex reditu agri, qvem actori publico emancipa & impoſito vectigali conduxerat, pueri pauperes in alerentur & educarentur. Meminit hujus rei latiù VII. ad Caninium* [*Epiſt. 18.*] *Audio adhuc Comi e vestigium liberalitatis Plinianæ. Satis conſtat, Mediola lapide, quanquam fracto, legi, Plinium in alimenta p rum & puellarum multa ſeſtertia dediſſe.* Cat.

aliis membranis extat: Sed voluptati parum hab cibos, *aut etiam,* ſed voluptatis parentis. *Et verò l Pal.* Sed voluptati parentis. *Quæ diverſitas facit, ut dum acquieſcam vulgatæ.* Gru.

o) *non æqvè p gratum.* Cat.

p) *al.* datur, & orbis; *al.* dab etiam nobis. *Sed* orbis *omninò retinendum. Sunt a orbi h. l. ἄτεκνοι.*

q) & ſpectarent, & miraren *al.* imitarentur, *vel,* incitarentur †. *Sed hic* miraren

pientia, qvam in famâ reponatur: SE-
ps) enim gloria, non appeti debet: nec, ſi
aliqvo non ſeqvatur, idcircò qvod gloriam
neruit t), minùs pulchrum eſt. Ii verò,
enefacta ſua verbis adornant, non ideò
care, qvia fecerint, ſed ut prædicarent, fe-
t) creduntur. Sic qvod magnificum, refe-
alio, fuiſſet, ipſo qvi geſſerat recenſente,
cit. Homines enim, qvùm rem deſtruere
oſſunt, jactationem ejus inceſſunt: Ita, ſi
la feceris, factum ipſum; ſi laudanda, qvòd
ileas ipſe, culpatur x). Me verò peculia-
ædam impedit ratio. Etenim hunc ipſum

 ſermo-

lectio videtur. r) affectumqve, *Jac. à Cruce* (*apud Gruter. I. Lamp. Crit. p. 692.*) *Non malè.* *r ſe comitari benefacta. Nam* etſi (*ut refert Cicero,*) ı ſe habeat gloria, cur expetatur, tamen virtutem m umbra ſeqvitur. *Cat.* r) *Hæc vera lectio.* *uòd negationem quidam non agnoſcunt, illi vero*

ſermonem non apud populum, ſed apud decuriones *y*) habui, nec in propatulo, ſed in curiâ. Vereor ergò, ut ſit ſatis congruens, qvùm in dicendo aſſentationem vulgi acclamationemqve defugerim, nunc eadem illâ editione ſectari: qvumqve plebem ipſam, cui conſulebatur, limine curiæ parietibusq; diſcreverim, ne qvam in ſpeciem ambitionis inciderem, nunc eos etiam, ad qvos ex munere noſtro nihil pertinet præter exemplũ, velut obviâ oſtentatione conqvirere. Habes cunctationis meæ cauſas. Obſeqvar tamen conſilio tuo, cujus mihi AUCTORITAS pro ratione ſufficit *z*). Vale.

9. CAJUS PLINIUS MINUTIO Fundano *a*) ſuo S.

Minutium Fundanum hortatur ad ſeceſſum & ſtudium, cùm in urbe occupati ſint homines rebus inanibus, ruri nihil audiant, qvod audiſſe pœniteat.

Mirum

mus: qvòd non ſileas, ipſe culparis. *At apertior exit ſententia repetito bis illa,* culpatur. *Gru.* y) *Senatores in municipiis, in qvibus idem erat Decurio, qui Romæ Senator.* Cat. z) ſufficiet. †

EP. 9. a) *Minutius Fundanus, cui alibi in proximum annum conſulatum auguratur, eruditus & ſapiens fuit, ut qui ſe ab ineunte ætate altioribus ſtudiis dederat. Ex duabus natis alteram vix pubertatem ingreſſam amiſit. Proconſul Aſiæ ex Adriani reſcripto monitus, ne ſine objectu criminum Chriſtianos condemnaret. Autores Euſebius & Oroſius.* Cat.

lam meo veniebat in mentem, primitùs ſcriptum :
:ror in cultu, in vultu nulla triſtitia, *ſuſpicione*
lâ. Gru. *Solebant oſtentatores philoſophiæ du-*
ilium, & concinnare ſeveram [illegible] *parandæ*
itatis. Quanquam [illegible] *in* cultu *ſive*
ferebant, ne quicquam præter virtutem æſtimare
. *Quare non abſurde quidam Gruteri amicus*
ut utramque exprimeretur, & cultus *ſordidus, &*
us. Bu. *Placet ergo Buchnero amici Gruteri* [illegible]
: non item placet Barthio. [illegible] *68. Adverſ.*
e manuſcripto prætuliſſet cultu, *mox addit : Illud*
lis vocibus commentum non placet. Quod enim
adhibendum, id noſter Plinius mox [illegible] occurru ex-
h) triſtitiam *hic a* ſeveritate *diſtinguit* [illegible]
riſtem *ab* acri. *Hoc intereſt,* [illegible] *hic*
ingit. i) revercaris, occurſum [illegible]
reverearis, ut occ[illegible]. *Illum* [illegible] *verba de*
ådam hiſtoriâ manâſſe arbitror. [illegible] reveren-
& timendum *Stiliconem* [illegible] *Clau-*
liumq; virum gravitate [illegible] *in*
Etario lutetiano impactâ. Barth. Adv. [illegible]
[illegible] *pro* [illegible]
[illegible]

eat. Nemo apud me qvenqvam *g*) ſiniſtris noribus carpit; neminem ipſe reprehendo, i unum me, qvùm parùm commodè ſcribo . Nullâ ſpe, nullo timore ſolicitor, nullis ruribus inqvietor *i*): mecum tantùm & cum ellis loqvor *k*). O rectam *l*) ſinceramqve vin! ô dulce otium honeſtumqve, ac pene ini negotio pulcrius! ô mare! ô littus! ven ſecretumqve μουσεῖον *m*), qvàm multa initis, qvàm multa dictatis! Proinde tu qvoq; pitum iſtum inanemqve diſcurſum, & muln ineptos labores, ut primùm fuerit occaſio, relin-

graphicè deſcribitur. Cat. g) me apud qvenm. † h) *Plinium ego ſemper ſuſpicatus ſum membim gloſſematis eſſe conciſum. Id quod magnoperè urget codicis evolutio. Hoc quidem loco nullâ literâ minus, m ad hunc modum, præfert:* Nemo apud me qvemm carpit, neminem ipſe; niſi, cùm parum commodè ibo, unum me. *Barth. d. l. Adverſ. Pro*, niſi unum me, *rias &*, niſi tùm me. *Pro quo Livinej. ad Plin. paneg.* . niſi tamen me. *Neutrum tanti eſt nobis, ut neceſſe punus, à vulgatâ hîc recedere.* i) *rarum inventu vern apud antiquos, quo tamen Cyprianus frequenter uti-* . Cat. *Plura de hoc verbo Buchnerus dabit ad lib. IX. ſt. 15.* k) *Nullo modo auſim ſcriptam lectionem temnere:* mecum taceo, & cum libellis loqvor. *Quod tem animi fortasſis alludit. Nec tamen ſollicitamus hoc, quod excuſum eſt, cùm non ſine causâ fortasſis monanum* & taceo *olere poſſit.* Barth. Adverſ. d. l. l) ret. *al.* terſam, (*de quo lit. ſeq. è Barthio,*) *quod Plini- reliquiſſe non dubitat Grovovius diatrib. ad Papin. 16. p. 84. 85.* m) *Muſarum domicilium, vel- ptum domicilium. Poſſit & latinis literis ſcribi* Mu-

tres *q*), duo mares *r*), qvos diligentisſimè
tuit. Socer Pompejus Julianus cùm cæterâ
tùm vel hoc uno magnus & clarus, qvod
provinciæ princeps inter *s*) altisſimas
nditiones generum, non honoribus princi-
, ſed ſapientiâ elegit. Qvanqvam qvid ego
a de viro, qvo mihi frui non licet? an ut ma-

 gis

opaſcerit, Caſaubonum Pliniano Genio ſatisfeciſſe ar-
. Multa enim ſunt in dogmatibus Philoſophicis, quibus
ſummâ comitate & eloquentiâ ſuadente aliquo ani-
ujuslibet non acquieſcat; qui cùm hæreat ab auctori-
veneratione præceptoris præjudicatæ doctrinæ & judi-
allet perſvaderi propter opinionem magiſtri, à quo diſ-
e nefas velut arbitratur, etſi animum, ut ſententiæ ac-
vincere penitus non poſſit. Hic genuinus ſenſus vide-
olim tamen Grutero, talium exactiſſimo Cenſori con-
ere; cujus rationes iſta ſcribens non vidi; petendas
uit ipſe ex libris ſuſpicionum, quos nos quidem dudum
n deſideramus, quibus familiariori quadam acie opti-
perſpicaciſſimi ſenis ingenium cognitum eſt. Barth. Ad-
. 683. q) tres, *inquit, non* terni, *ut aliàs Gram-*
i jubent in iis, quæ pluralis numeri ſunt tantùm. Sic
Sueton. Galb. c. 14. jura trium liberorum *legimus, non*
rum. *Sic & alii locuti. Cauſam ſuſpicatur Voſſius I.*
log. 42. p. 191 quia veteres numero ſingulari liber *dixe-*
ro filio. Conf. Laur. Vall. III. Eleg. 8. Schmid. hypomn.
. p. 318. r) *Lucianus in Dialogo, qui inſcribitur*
ſeudes, memorat Euphratem habuiſſe filios duos, quo-
lter juvenis Mnaſon, & minor Euphradites nomine,
cim annos natus, in palæſtrâ ſe exercebant. Cat.
l. hunc inter. *Sed* hunc *abeſt ab editionibus Aldinâ,*
toratenſi, Baſileenſibus duabus. Nec aliter Pal. teſte
ro, qui pronomen à recentioribus cenſet non neceſſariò
ſum. t) *i. e. potentisſimas, ditisſimas.* Ba.

giſangar, qvod non licet *u*) ? Nam diſtri officio ut maximo, ſic moleſtisſimo. Sedeo tribunali, ſubnoto libellos, conficio tabı ſcribo plurimas, ſed illiteratisſimas literas. S nonnunqvam [nam id ipſum qvandoqve ı tingit] de his occupationibus ad Euphrati qveri. Ille me conſolatur: affirmat etiam, SE HANC philoſophiæ, & qvidem pulc rimam partem *x*), agere negotium public cognoſcere, judicare, promere & exercere j tiam, qvæqve ipſi *y*) doceant, in uſu hab Mihi tamen hoc unum non perſvadet, ſa eſſe iſta facere, qvàm cum illo dies totos auc do diſcendoq; conſumere. Qvo magis te, vacat, hortor, qvùm in urbem proximè ve [venias autem ob hoc maturiùs] illi te e liendum limandumqve permittas. Neqve ego, ut multi, invideo aliis bonum, qvo ipſ reo, ſed contrà ſenſum *z*) qvendam volı temqve percipio, ſi ea, qvæ mihi denegant amicis video ſupereſſe. Vale.

II.

u) *Ita diſtinguendum putavi cum veterrimæ edition reſpondent Aldina, Argentoratenſis, Baſileenſes :*] *poſt quippe :* an ut magis angar? qvod non licet. *Gru ſaubonus ſcribere jubet :* an magis angar, qvod non li

x) *quæ moralis philoſophia dicitur. Nam illam Sa in tres partes diviſerunt, moralem, naturalem ratio* Car. y) ipſi, *nempe philoſophi. Syllepſis numer ceſſit enim,* Philoſophia. *Sic Lib. lib. VI.* Eodem ar tiam, ipſis qverentibus penuriam hominum, novi adſcripſi. *Gronov. III. de ſeſtert. 17. p. 552.* : *jationem, cognitionem cum delectatione.* Car.

11. CAJUS PLINIUS FABIO Juſto ſuo S.

Conqveritur familiariter de Fabio Juſto, qvòd ...diu nihil ſcriberet.

Olim *a*) nullas mihi epiſtolas mittis. Nihil eſt, inqvis, qvod ſcribam. At hoc ipſum ſcribe, nihil eſſe, qvod ſcribas: vel ſolum illud, unde incipere priores *b*) ſolebant: *Si vales, bene eſt, ego valeo.* Hoc mihi ſufficit: eſt enim maximum. Ludere me putas? Seriò peto. Fac ſciam, qvid agas: qvod ſine ſolicitudine ſummâ neſcire non poſſum. Vale.

12. CAJUS PLINIUS CALESTRIO Tyroni *c*) ſuo S.

Corellii Rufi voluntarium obitum, propter longam & intolerandam pedum ægritudinem in ſinu amici Caleſtrii deflet: ſeq; ideò maximè affligi teſtatur, qvòd amiſerit vitæ ſuæ teſtem, rectorem & magiſtrum.

 Jactu-

EP. 11. a) *i. e. jam diu. Non abſimile illud Senecæ* Epiſt. 77. Olim jam nec perit qvicqvam mihi, nec acqviritur. b) *Cicero nempe, ut ex epiſtolis ejus conſtat, & ... ejus ætatis usque ad tempora Claudiana. Seneca Epiſt. 15.* Mos antiqvus fuit, usqve ad meam ſervatus ætatem, primis epiſtolæ verbis adjicere: *Si vales, bene eſt, ego valeo.* Recte & nos dicemus: *Si philoſopharis, bene eſt.* Valere enim hoc demùm eſt: ſine hoc æger animus eſt. *Bu.*

EP. 12. c) *Fuerunt iisdem temporibus Tyrones tres, Caleſtrius Tyro, ad quem alibi Cæcilius; qui etiam memi-*

JActuram graviſſimam feci *d*), ſi jactura cenda eſt tanti viri amiſſio. Deceſſit Core us Rufus *e*), & qvidem ſponte, qvod dolor meum exulcerat. EST ENIM luctuoſi mum genus mortis, qvæ non ex naturâ, nec talis *f*) videtur. Nam utcunqve in illis, morbo finiuntur, magnum ex ipsâ necesſit ſolatium eſt; in iis verò, qvos accerſita mors a fe

nit Junii Tyronis: tertius Aponius Tyro. Cat. d) *In quidem editiones noviſſimæ. Sed exoletæ:* Jacturam g visſimam fero; *ſicq́ etiam Palatinus codex; ut fortè f rit:* Jacturam graviſſimam! ſi jactura &c. *voxq́ alter acceſſerit ob ignorationem talis exclamationis. Certè ead res nocuit Plinio II. Epiſt. 10. Ubi enim legitur:* Nomin te patientem, vel potiùs durum ac penè crudelem, tàm inſignes libros tàm diu teneas: *reponendum fide tuſtarum editionum, & Palatini codicis:* Hominem te & Gr. e) *Fuit Corellius Rufus Juriſconſultus ſpectat ſimus, à Cæcilio cum admiratione dilectus, à quo in peten honoribus ſuffragator & teſtis aſſumptus, in inchoandis ductor, in gerendis conſiliarius. Unde Plinius, ut paria C rellio faceret, poſt ejus obitum ſororem ejus & filiam ſemp tuitus eſt. Dum Corellius viveret, fuit ſummæ autorita apud Nervam Imperatorem, moritur autem ſub Trajan* Cat. *qui tamen ubique* Corœlium *pro* Corellio *ſc bit.* f) *Volunt tribus humanam contineri vitam, nat râ, fato, fortunâ; naturæ 120. annos conceſſos eſſe, fato fortunæ omnes alios casûs, ut ſunt ruinæ, incendia, nauf gia, venena, voluntariæ mortes. Unde Virgil. de Dido dixit:*

Nam qvia nec fato, meritâ nec morte peribat,
Sed miſera ante diem, ſubitoqve accenſa furore.

M. Tull. in Philipp. Multa mihi imminere videbant

Hic *g*) inſanabilis dolor eſt, qvòd creduntur
iſſe diu vivere. Corellium qvidem SUM-
RATIO *h*), qvæ ſapientibus pro neceſ-
eſt, ad hoc conſilium compulit, qvan-
plurimas vivendi cauſas habentem, opti-
conſcientiam, optimam famam, maxi-
auctoritatem; prætereà filiam, uxorem,
tem, ſorores, interq; tot pignora *i*) veros
os. Sed tàm longâ, tàm iniqvâ valetudi-
nflictabatur, ut hæc tanta pretia vivendi
is rationibus vincerentur. Tertio & trice-
anno [ut ipſum prædicantem audiebam]
m dolore correptus eſt. Patrius hic illi:
plerumqve MORBI QVOQVE per
ſſiones qvasdam, ut alia, traduntur. Hunc
nentiâ, ſanctitate *k*), qvoad viridis ætas, vi-
fregit *l*): noviſſimè eum ſenectute ingra-
entem viribus animi ſuſtinebat. Qvùm
em incredibiles cruciatûs, & indigniſſima
enta pateretur, [jam enim dolor non pe-
s ſolis, ut priùs, inſidebat, ſed omnia mem-

 bra

r naturam præterqve fatum. *Cat.* g) *hinc.* †.) *Miſeros gentiles, quibus* ſumma ratio *fuit, quod in-ſumma, vel protervia potiùs vocari debebat, injuſſu atoris Dei ſtationem vitæ deſerere.* i) *cognatio-in quem ſenſum bis in oratione panegyricâ uſurpat, hoc ulo latiùs uſus, quàm aliàs ſolemus, cùm liberos* pigno-*imus. Sic Tacitus lib. XVI. Hiſt.* ne in cætera pignora et: *non ſolùm filiam, ſed & generum, & alios cognatos igens.* Cat. k) *i. e. caſtitate.* Ba. *Sic & feminæ æ vocabantur, quas intelligi caſtas & pudicas volebant. Lex. Buchneri.* l) ſanctitateqve viridis ætas vi-

bra pervagabatur, veni ad eum Domitiani
poribus in ſuburbano jacentem. Servi è
culo receſſerunt; habebat enim hoc moris
ties intraſſet fidelior amicus: qvin etiam
[qvanqvam omnis ſecreti capacisſima,]
diebatur. Circumtulit oculos, & *Cur* (in
me putas hos tantos dolores tamdiu ſuſtiner
ſcilicet iſti latroni m) *vel uno die ſuperſim.* I
ſes huic animo par corpus, feciſſet qvod
bat *n*). Affuit tamen Deus voto, cujus ille
pos, [ut jam ſecurus *o*) liberqve *p*) moritu
multa illa vitæ, ſed minora retinacula *q*)
pit. Increverat valetudo *r*), qvam tempe
tiâ mitigare tentavit; perſeverantem con
tia fugit. Jam dies alter, tertius, qvartus:

I

---

cit & fregit. †. m) *Domitiano.* Cat. & Ba.
cidiſſet Domitianum. Ba. *Aliter Catanæus : Si ita*
re, ſicut animo valuiſſet, ſupervixiſſet Domitiano, quod
bat, & Deus præſtitit. Nam libro IX. ad Quadr
[*Epiſt. 13.*] *ubi de ultione Helvidii tractat, vero verius*
ditur, Corellium ſuperfuiſſe Domitiano : ut omittam p
alibi ſignificat, non ſolùm vixiſſe ſub Imperatore Ner
etiam honores geſſiſſe. In Boxhorniana editione hæc
diſſes, *usque ad,* optabat, *eodem impreſſa ſunt chara*
quo proximè præcedentia, ut accipi ſcil debeant, tanq
ab ipſo Corellio dicta. Locus ergò hic non unâ rati
ambiguus. o) *relictâ republicâ melioribus au*
Cat. p) *ſub Trajano optimo Principe, qui libert*
per Nervam reductam in melius & majus augebat. C
q) *cognationes, amicos, bonam conſcientiam, & re*
Cat. r) *morbus. Sic infra :* evaſit perpetuam v
dinem. Et epiſt. 22. hujus libri : perturbat me longa &
tinax valetudo. *Quintil. II. 17.* attulerunt ſæpe (*cibi*

nihil jam ne me qvidem impetraturum: obſtinatè magis ac magis induruiſſe. Dixe-
[illegible] medico admovent[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ſexagelin[illegible]

[illegible]

bra pervagabatur,] veni ad eum Domitiani ten poribus in ſuburbano jacentem. Servi è cub culo receſſerunt; habebat enim hoc moris, qvo ties intraſſet fidelior amicus: qvin etiam uxo [qvanqvam omnis ſecreti capaciſſima,] digr diebatur. Circumtulit oculos, & *Cur* (inqvi *me putas hos tantos dolores tamdiu ſuſtinere? ſcilicet iſti latroni* m) *vel uno die ſuperſim.* Dediſ ſes huic animo par corpus, feciſſet qvod opt bat *n*). Affuit tamen Deus voto, cujus ille com pos, [ut jam ſecurus *o*) liberqve *p*) moriturus multa illa vitæ, ſed minora retinacula *q*) abru pit. Increverat valetudo *r*), qvam temperan tiâ mitigare tentavit; perſeverantem conſtan tia fugit. Jam dies alter, tertius, qvartus: abſt neba

cit & fregit. †. m) *Domitiano.* Cat. & Ba. n) *o cidiſſet Domitianum.* Ba. *Aliter Catanæus: Si ita corpo re, ſicut animo valuiſſet, ſupervixiſſet Domitiano, quod opta bat, & Deus præſtitit. Nam libro IX. ad Quadratum* [*Epiſt. 13.*] *ubi de ultione Helvidii tractat, vero veriùs oſten ditur, Corellium ſuperfuiſſe Domitiano: ut omittam per qu alibi ſignificat, non ſolùm vixiſſe ſub Imperatore Nervâ, ſe etiam honores geſſiſſe. In Boxhornianâ editione hæc*: De diſſes, *usque ad*, optabat, *eodem impreſſa ſunt charactere quo proximè præcedentia, ut accipi ſcil debeant, tanquam ab ipſo Corellio dicta. Locus ergò hic non unâ ratione es ambiguus.* o) *relictâ republicâ melioribus auſpiciis* Cat. p) *ſub Trajano optimo Principe, qui libertatem per Nervam reductam in melius & majus augebat.* Cat. q) *cognationes, amicos, bonam conſcientiam, & reliqua* Cat. r) *morbus. Sic infrà:* evaſit perpetuam *valetu dinem. Et epiſt. 22. hujus libri:* perturbat me longa & per tinax valetudo. *Quintil. II. 17.* attulerunt ſæpe (*cibi*) va

Laudat ſua tempora, qvibus ingenia longè proferebantur: ſed auditorum ignaviam notabiliter taxat; ſe verò aſſerit omnium recitationibus adfuiſſe, inde diutiùs, qvàm decreverat, in urbe reſtitiſſe.

MAgnum proventum poëtarum annus hic attulit. Toto menſe Aprili nullus ferè dies, qvo non recitaret aliqvis. Juvat me, qvòd vigent ſtudia, proferunt ſe ingenia hominum & oſtentant: tametſi àd audiendum pigrè coitur. Pleriqve in ſtationibus *b)* ſedent, tempusqve audiendi *c)* fabulis conterunt, ac ſubinde ſibi nunciari jubent, an jam recitator intraverit, an dixerit præfationem, an ex magnâ parte evolverit librum: tùm demùm, ac tunc qvoqve lentè cunctanterqve, veniunt. Nec tamen permanent, ſed ante finem recedunt, alii diſſimulanter & furtim, alii ſimpliciter & liberè. At hercule, memoriâ parentum Claudium Cæſarem ferunt, qvùm in palatio ſpaciaretur, audiſſet-

---

Senecione. Ad eum ſcripſit Plutarchus Dionis vitam, quanquam pro Soſio mendosè legatur Socio. Cat. b) *in locis publicis, in quæ poſt negotia ſolent cives convenire confabulandi, vel potiùs deſidendi gratiâ.* Cat. c) *Sic libuit reſcribere cum Modio [vid. Gruter. Tom. V. Lamp. p. 275.] cùm priùs legeretur literâ amplius*, audiendis fabulis, *ſenſu minùs appoſito. Noſtrum iſtud vult, tempus auditorio debitum mutuis ſermonibus, iisq; de re non magnâ transmitti. Et ſic omninò legebatur in membranis Eraſmi Neuſtetteri, cujus memoria doctis omnibus, imò & ipſi doctrinæ jure ſancta.* Gru. *Sic & in Aldinâ, & aliis non paucis.*

diſſetqve clamorem, cauſam reqviſiſſe; qvum dictum eſſet, recitare Nonianum *d*), ſubitu recitanti inopinatumqve veniſſe. Nunc oti ſiſſimus qvisqve multò antè rogatus, & ider tidē admonitus aut non venit, aut, ſi venit, qv ritur, ſe diem, qvia non perdiderit, perdidiſſ Sed tantò magis laudandi probandiqve ſun qvos à ſcribendi recitandiqve ſtudio hæc aud torum vel deſidia vel ſuperbia non retarda Eqvidem propè nemini deſui; erant ſanè pler qve amici; neqve enim eſt ferè qvisqvam, q ſtudia, ut non ſimul & nos amet *e*). His ex cau ſis longius, qvàm deſtinaveram, tempus in u be conſumpſi. Poſſum jam repetere ſeceſſum, ſcribere aliqvid, qvod non recitem: ne videa qvorum recitationibus affui, non auditor fuiſſ ſed creditor *f*). Nam ut in cæteris rebus, ita i audiendi officio PERIT gratia, ſi repoſc tur. Vale.

14. C

d) *Fuit* Servilius Nonianus, *quem Plinius Senior conſ lem vidit, & Quintilianus audivit, ingenio clarus, & ſe tentiis creber, minùs preſſus, quàm hiſtoriæ autoritas poſ labat.* Cat. *Apud Quintilianum tamen X. 1.* Novian *ſcribitur, quomodo inde & Voſſius appellat I. de hiſt. Lat.* *p. 144. Sed* Nonianum *retinet Glandorp. Onomaſt. f.* 7

e) *ſenſus perſpicuus. Turbant tamen libri, in quibus* qvisqvam qvi non nos amet, ut ſtudia non ſimulet: qvi nos amet, ut ſtudia vel non ſimulet. *At Pal. hab* qvi nos amet, ut ſtudia non ſimulet. *Gru.* f) *ne dienda mutuum ab illis repetere videar.* Cat. *adeoq. lis officium præſtitiſſe, quod viciſſim ab illis exigerem.* Gro

CAJUS PLINIUS JUNIO Maurico ſuo S.

*Maurico ſvadet, ut filiam fratris deſpondeat A-
no, juveni formoſo & honeſtiſſimo, qvem à pa-
um ſplendore commendat, & honores geſſiſſe,
uq; abundare præter virtutes, affirmat.*

tis, ut fratris tuæ filiæ proſpiciam maritum:
vod meritò mihi potisſimum injungis. Scis
n, qvantoperè ſummum illum virum ſuſpe-
m dilexerimqve; qvibus ille adoleſcentiam
m exhortationibus foverit; quibus etiam
ibus, ut laudandus viderer, effecerit. Nihil
qvod à te mandari mihi aut majus aut gra-
, nihil qvod honeſtius à me ſuſcipi posſit,
m ut eligam juvenem, ex qvo naſci nepotes
leno Ruſtico deceat. Qvi qvidem diu qvæ-
dus fuiſſet, niſi paratus, & qvaſi proviſus eſ-
Minutius Acilianus *g*): qvi me ut juvenis
enem [eſt enim minor pauculis annis] fa-
iarisſimè diligit, reveretur ut ſenem. Nam
à me formari & inſtitui cupit, ut ego à vobis
ebam. Patria eſt ei Brixia, ex illâ noſtrâ Ita-
, qvæ multum adhuc verecundiæ, multum
fruga-

EP. 14. g) *Vetus editio :* Minutius Æmilianus
inas. *Palatinus manuſcriptus :* Minutius Æmilianus
lianus *: quod pro vero habuerim; ut ſcil. bina habuerit
omina, ultimumq; illud adoptionis notam.* Gru. *Mi-
um hunc eundem Catanaus facit cum Cornelio Minu-
o, de quo noſter infrà lib. VII. Epiſt. 22. Sed ut de di-
liis loquitur Glandorp. Onomaſt. f. 280. 608.*

diſſctqve clamorem, cauſam reqviſiſſe; qvi dictum eſſet, recitare Nonianum *d*), ſubi recitanti inopinatumqve veniſſe. Nunc ſiſſimus qvisqve multò antè rogatus, & i tidẽ admonitus aut non venit, aut, ſi venit, ritur, ſe diem, qvia non perdiderit, perdi Sed tantò magis laudandi probandiqve qvos à ſcribendi recitandiqve ſtudio hæc a torum vel deſidia vel ſuperbia non reta Eqvidem propè nemini deſui; erant ſanè p qve amici; neqve enim eſt ferè qvisqvam, ſtudia, ut non ſimul & nos amet *e*). His ex ſis longius, qvàm deſtinaveram, tempus ir be conſumpſi. Poſſum jam repetere ſeceſſu ſcribere aliqvid, qvod non recitem: ne vi qvorum recitationibus affui, non auditor fi ſed creditor *f*). Nam ut in cæteris rebus, i audiendi officio PERIT gratia, ſi rep tur. Vale.

14.

d) *Fuit* Servilius Nonianus, *quem Plinius Senior* *lem vidit, & Quintilianus audivit, ingenio clarus,* *tentiis creber, minùs preſſus, quàm hiſtoriæ autoritas* *labat.* Cat. *Apud Quintilianum tamen X. 1.* Nov *ſcribitur, quomodo inde & Voſſius appellat I. de hiſt. L.* *p. 144. Sed* Nonianum *retinet Glandorp. Onomaſt.*

e) *ſenſus perſpicuus. Turbant tamen libri, in quibi* qvisqvam qvi non nos amet, ut ſtudia non ſimul t qvi nos amet, ut ſtudia vel non ſimulet. *At Pal.* qvi nos amet, ut ſtudia non ſimulet. *Gru.* f) *diendi mutuum ab illis repetere videar.* Cat. *adeoq* *lis officium præſtitiſſe, quod vicisſim ab illis exigerem.*

ingenua totius corporis pulchritu-
um ſenatorius decor. Qvæ ego ne-
bitror negligenda: debet enim hoc
ellarum qvaſi præmium dari. Neſcio,
, eſſe patri ejus amplas facultates.
imaginor vos, qvibus qværimus ge-
endum de facultatibus puto; qvum
ores, atqve etiam leges civitatis in-
vel in primis cenſûs hominum ſpe-
itrantur, ne id qvidem prætereun-
r. Et ſanè de poſteris, & his pluribus,
c qvoqve in conditionibus deligen-
us eſt calculus. Tu fortaſſe me putes
mori meo, ſupraqve iſta, qvàm res
uliſſe: at ego fide meâ ſpondeo fu-
omnia longè ampliora, qvàm à me
, invenias. Diligo qvidem adole-
dentisſimè, ſicut meretur: Sed hoc
ntis eſt, non onerare eum laudibus.

HEus tu *o)*, promittis ad cœnam, nec v
nis. Dicitur jus? ad aſſem impendium red
des *p)*, nec id modicum. Paratæ erant lactuc
ſingulæ *q)*, cochleæ ternæ, ova bina, alica cu
mulſo & nive *r)*, [nam hanc qvoq; computa
bis, imò hanc in primis, qvæ perit in ferculo,
olivæ Bæticæ *s)*, cucurbitæ, bulbi, alia mille no
minùs lauta. Audiſſes comœdū *t)*, vel lectorem
vel lyriſten, vel [qvæ mea liberalitas] omne
At tu apud neſcio qvem oſtrea, vulvas *u)*, echi
nos, Gaditana *x)* maluiſti. Dabis pœnas, no
dic

EP. 15. o) *vel:* Reus tu. *Cat.* p) *in ſolidu*
reſtitues impenſam cœnæ: aſſem enim pro univerſâ hæred
tatis ſummâ uſurpant Juriſconſulti. Vel ad aſſem, *min*
mam qvamq; particulam. Nam aſſem pro minimo preti
ponere ſolent. Cat. *Conf. Alciat. II. Parerg. 33. f. 34*
q) *ſingulas lactucas hoſpitibus ſingulis appoſitas ſignifica*
Sicut autem hic modicam & frugalem, ita paulò pòſt la
tam & opiparam cœnam deſignat. Martialis:

Dum pingvis mihi turtur erit, lactuca valebit.
Et cochleas tibi habe, perdere nolo famem. *Bu.*

r) *quâ in potu & ferculis refrigerandis uſa eſt antiqu*
tas. Cat. s) *Hiſpana, à flumine Bæti Hiſpaniæ. Com*
mendatas fuiſſe olim Bæticas olivas præter Plinii teſtimon
um Martialis lib. XII. [Epigr. 100.] tradit. Quare non
admitto legentes, olivæ, betacei, *ut duo ciborum genera in*
telligantur. Legimus etiam beta, *loco* bæticæ, *quod eſt ol*
ſatis obvium. Cat. Conf. Jac. à Cruce Bonon. [apud Gr
ter. I. Lamp. Crit. p. 692.] t) *Comœdiæ Actorem: na*
Comicus *autor eſt operis. Sic. lib. IX. [Epiſt. 17. & 36*
Cat. u) *Vulva ex papillis porcarum, quam lege cenſ*
riâ interdictam fuiſſe meminit Plinius. Erat autem ejec
tia, quæ fiebat, enecto partu, & ante tempus ejecto, meli
ſanè quàm edito: hæc porcaria dicebatur. Cat. x) *Ci*

[...]dico qvas. Durè feciſti: invidiſti *y*) neſcio an [t]ibi, certè mihi; ſed tamen & tibi. Qvantum [n]os luſiſſemus, riſiſſemus, ſtuduiſſemus! Potes [a]pparatiùs cœnare apud multos; nusqvam hi[l]ariùs, ſimpliciùs, incautiùs. In ſummâ, expe[r]ire: & niſi poſtea te aliis potiùs excuſaveris, mihi ſemper excuſa *z*). Vale.

16. CAJUS PLINIUS EURICIO *a*) ſuo S.

Euricium Clarum hortatur legere Pompeji Saturnini ſcripta, cujus acumen in cauſis agendis, & ſplendorem in hiſtoriis more ſuo [id eſt, amiciſſimè] commendat: verſuum leporem admiratur, & epiſtolas uxoris ejus vetuſtatem redolentes exoſculatur.

D Ama-

[...]tica, geſticulationes, quibus puellæ Gaditanæ plurimùm præſtabant: de quibus Martialis lib. V. [*Epig. 79.*] *& in diſtichis. Juvenalis:*

Scilicet expectas, ut Gaditana Canoro
Incipiat prurire choro.

Neque me præterit, paſſim legi, echinos Gaditanos, *utpote, qui apud Gades Hiſpaniæ præcipui naſcerentur.* Cat. Gaditanas, *Ba.* y) *L.* Invidiſti te, neſcio an tibi. *Ba.*

z) *Dicit, tùm demùm Septitio integrum fore deinceps non venire ad cœnam, ſi poſtquam ſemel convivatus fuerit apud ſe, parum jucundas & gratas intellexerit cœnas ſuas. Quaſi diceret: poſtquam ſemel expertus fueris cœnarum mearum jucunditatem, niſi optaris deinceps iis potiùs frui, & excuſaveris te aliis, à quibus vocatus, ut mecum eſſe poſſis, emaneas, & te audacter excuſa: nihil diſputabo contrà, & perlibenter penitùs acquieſcam.* Bu.

EP. 16. a) *Erucio.* †. *Erutius, ſive Euritius, [ſic enim apud varios authores ſcriptum invenio,] vir ſanctus, antiquus, diſertus patronus & conſtans, morum literarumq;*

HEus tu *o)*, promittis ad cœnam, nec v nis. Dicitur jus? ad aſſem impendium re des *p)*, nec id modicum. Paratæ erant lactu ſingulæ *q)*, cochleæ ternæ, ova bina, alica cu mulſo & nive *r)*, [nam hanc qvoq; computa bis, imò hanc in primis, qvæ perit in ferculo: olivæ Bæticæ *s)*, cucurbitæ, bulbi, alia mille nc minùs lauta. Audiſſes comœdũ *t)*, vel lectorem vel lyriſten, vel [qvæ mea liberalitas] omne At tu apud neſcio qvem oſtrea, vulvas *u)*, ech nos, Gaditana *x)* maluiſti. Dabis pœnas, nc di

EP. 15. o) *vel:* Reus tu. *Cat.* p) *in ſolidu reſtitues impenſam cœnæ: aſſem enim pro univerſâ hære tatis ſummâ uſurpant Juriſconſulti. Vel* ad aſſem, *mini mam qvamq; particulam. Nam aſſem pro minimo pret ponere ſolent.* Cat. *Conf. Alciat. II. Parerg. 33. f. 34*

q) *ſingulas lactucas hoſpitibus ſingulis appoſitas ſignific. Sicut autem hìc modicam & frugalem, ita paulò pòſt la tam & opiparam cœnam deſignat. Martialis:*

Dum pingvis mihi turtur erit, lactuca valebit.
Et cochleas tibi habe, perdere nolo famem. *Bu.*

r) *quâ in potu & ferculis refrigerandis uſa eſt antiqu tas.* Cat. s) *Hiſpanæ, à flumine Bæti Hiſpaniæ. Com mendatas fuiſſe olim Bæticas olivas præter Plinii teſtimon um Martialis lib. XII. [Epigr. 100.] tradit. Quare non admitto legentes,* olivæ, betacei, *ut duo ciborum genera in telligantur. Legimus etiam* beta, *loco* bæticæ, *quod eſt ol ſatis obvium. Cat. Conf. Jac. à Cruce Bonon. [apud Gr ter. I. Lamp. Crit. p. 692.]* t) *Comœdiæ Actorem: na* Comicus *autor eſt operis. Sic. lib. IX. [Epiſt. 17. & 3 Cat.* u) *Vulva ex papillis porcarum, quam lege cen riâ interdictam fuiſſe meminit Plinius. Erat autem ejec tia, qua fiebat, enecto partu, & ante tempus ejecto, meli ſanè quàm edito: hæc porcaria dicebatur.* Cat. x) *Ca*

nûs ſumpſeris; qvas facilè cuilibet vete-
qvorum eſt æmulus, comparabis. Idem
in hiſtoriâ tibi magis ſatisfaciet vel bre-
vel luce, vel ſvavitate, vel ſplendore etiã,
imitate narrandi. Nam in concionibus *e*)
qvi in orationibus eſt *f*); presſior tamen, &
nſcriptior & adductior. Præterea facit ver-
ales Catullus meus *g*), aut Calvus *h*).
tum illis leporis, dulcedinis, amaritudi-
, amoris! Inſerit ſanè, ſed datâ operâ
s leniusqve *k*), duriuſculos qvosdam: &
aſi Catullus *l*) meus aut Calvus. Legit

D 2 mihi

recentiùs cuſi, fulmine, *non quidem abſurdè, ſed amen accommodatè.* Gru. *Catanæo tamen magis* fulmine, *ex antiquo codice: & quia Plinius paulò iſt. 20. hujus libri,*] *Periclem quoque laudat orato- òd fulguraret, tonaret. Verùm & idem fatetur, pro- uentia non inconvenienter legi,* flumine. e) *qui- itur hiſtorici.* Cat. f) *Non dubito hanc lectio- æ eſt in Baſil. editione Sichardi, qvamq; Stephanus & vius annotandam ſibi putaverunt, præferre aliàs vul-* idem qvæ in orationibus vis eſt. g) *Scio, in s exemplaribus non legi*, meus: *ſed ſanè legatur, nus* meum *vocaſſe, quòd ejus hendecaſyllabo capere- , ſicut paulò ante* [*Epiſt. 14.*] *Brixiam* ſuam *appel- nquam in regione transpadanâ, in quâ Comum: ſic m* ſuum, *quòd Patriam Veronam habeat?* Cat. . *Licinius Calvus: quem luſiſſe epigrammata multi r, præter unum & viginti orationum libros. Memini giſſe* Bibaculum *pro* Calvo *in quibusdam codicibus, imus jamborum acerbum poëtam fuiſſe.* Cat. i) *in- aculeos, quibus pungit.* Gro. k) *al.* molliu- eniusculo qve. *Verùm & hic Sichardi editionem lam mihi putavi.* l) *quem Plinius in præfatio-*

mihi nuper epiſtolas, qvas uxoris eſſe dicebat, Plautum vel Terentium metro ſolutum legi credidi *m*): qvæ ſive uxoris ſunt, ut affirmat, ſive ipſius, ut negat, pari gloriâ dignus eſt, qvi aut illa componat, aut uxorem, qvam virginem *n*) accepit, tàm doctam politamqve reddiderit. Eſt ergò mecum per diem totum: eundem anteqvam ſcribam, eundem qvùm ſcripſi, eundem etiam qvùm remittor, non tanqvam eundem *o*) lego. Qvod te qvoqve, ut facias, & hortor & moneo. Neqve enim debet operibus ejus obeſſe, qvod vivit *p*). An, ſi inter eos, qvos nunqvam vidimus, floruiſſet, non ſolùm libros ejus, verùm etiam imagines *q*) conqvireremus: ejusdem nunc honor præſentis & gratia

ne naturalis hiſtoriæ aſſerit compoſuiſſe verſus duriuſculos, in primo hendecaſyllabi pede jambo uſum. Ille enim, *inquit,* ut ſcis, permutatis prioribus ſyllabis duriuſculum ſe fecit, qvàm volebat exiſtimari à Veranniis ſuis, & Fabullis. *Cat.* m) *Videtur imitatio Tulliana, apud quem ſcriptum de oratore perfecto eſt:* Eqvidem cùm audio ſocrum meam Læliam, ſic audio, ut Plautum mihi aut Nævium videar audire. *Cat.* n) ignaram. *Ba.* o) *ſemper enim aliquid novi in illo invenio.* Cat. p) *hoc eſt: non debent ideò opera ejus non legi, quia recentia ſunt, nullumq; ſuperſtite adhuc autore à vetuſtate pondus habent. Multi enim non niſi auctores veteres & mirabantur, & legebant, neglectis contemptisq; ſeculi ſui ſcriptoribus: quam rationem Plinius noſter & hic & alibi perſtringit.* Bu.

q) *Scriptorum imagines, inventore Aſinio Pollione, ſolebant in Bibliothecis locare, & quæ non erant, fingebantur, pariebantq; deſideria traditi vultûs: quo majus nullum erat felicitatis ſpecimen, quàm ſemper omnes ſcire cupere*

tia qvaſi ſatietate langveſcet? At hoc PRAVUM MALIGNUMQVE eſt, non admirari hominem admiratione dignisſimum, qvia videre, alloqvi, audire, complecti, nec laudare tantùm, verùm etiam amare contingit. Vale.

17. CAJUS PLINIUS CORNELIO Titiano r) ſuo S.

Commendat Titinium Capitonem, qvòd conſenſu Imperatoris Lucio Syllano ſtatuam poſuerit, & clarorum virorum imagines domi haberet.

Est adhuc curæ hominibus fides & officium: ſunt, qvi defunctorum qvoqve amicos agant. Titinius Capito s) ab Imperatore noſtro impetravit, ut ſibi liceret ſtatuam Lucii Syllani t) in foro ponere. Pulchrum & magnâ laude dignum, amicitiâ Principis in hoc uti, qvantumqve

qualis fuerit aliquis: hæc Plinius [*lib. XXXV. nat. hiſt. c. 2.*] *At M. Tullius de perfecto Oratore teſtatur, Brutum imaginem Demoſthenis ex ære inter ſuas & ſuorum coluiſſe.* Cat. *Confer, quæ noſter de Capitone epiſt. ſeq.*

EP. 17. r) *Quædam exemplaria* Icciano, *alia* Riciano, *nonnulla* Cythiano, *aliqua* Titiano. *Magis approbo Titiano miſſam, cujus nominis crebra fit mentio ab hiſtoricis, qui res illorum temporum monumentis mandarunt, Tacito, Tranquillo, Luciano, Spartiano. Ad eundem lib. IX.* [*Ep. 32.*] *ſcribit Cæcilius.* Cat. s) *Titinnii Capitonis hic factam mentionem apud Plinium invenies: & Lactantius in divinis inſtitutionibus tradit, Titinnium Capitonem ſcripſiſſe ſpectaculorum libros. Alibi etiam* [*lib. VIII. Ep. 12.*] *Plinius Minutiano ſcribens plurimùm Titinium Capitonem commendat.* Cat. t) *Duos L. Syllanos viros claros tra-*

tùmqve gratiâ valeas, aliorum honoribus experiri. Eſt omninò Capitoni in uſu claros viros colere. Mirum eſt, qvâ religione, qvo ſtudio Brutorum *u)*, Casſiorum *x)*, Catonum *y)* domi, ubi poteſt, habeat. Idem Clarisſimi cujusqve vitam egregiis carminibus exornat. Scias ipſum PLURIMIS VIRTUTIBUS abundare, qvi alienas ſic amat. Redditus eſt Lucio Syllano debitus honor, cujus immortalitati Capito proſpexit pariter & ſuæ. NEQVE ENIM magis decorum & inſigne eſt, ſtatuam *z)* in foro populi Romani habere, qvàm ponere. Vale.

18. CA-

dunt hiſtorici: alterum inſignem triumphalibus ornamentis, & Octaviæ ſponſum Claudius ſtimulante Agrippinâ mori coegit; alterum Nero Senatu movit, ac municipio Apuliæ, cui nomen eſt Barium, clauſum centurio juſſu Imperatoris confecit. Hunc igitur potiùs intelligo, cui potuit cum Titinio Capitone fuiſſe amicitia. Cat. u) *Hic præcipuè intelligo L. Brutum, qui Tarquiniis expulſis libertatem Romanis aſſeruit: item L. Brutum plebejum, cujus conſilio populus tribunos plebis à patribus impetravit: item D. & M. Brutos, inter principes conjuratorum in necem Cæſaris Dictatoris,* Cat. x) *hoc loco Tyrannorum interfectores audiendos inprimis opinor, qualis C. Caſſius Julii Cæſaris, & Caſſius Chærea Caligulæ interfectores. Latenter autem indicat Secundus, Capitonem fuiſſe libertatis amatorem, qui hos coleret.* Cat. y) *Cenſorini & Uticenſis. Fuerunt & alii plures, ſed obſcuriores, Catones.* Cat. z) *Priùs effigies hominum non ſolebant exprimi, niſi aliquâ illuſtri causâ, e membris ipſorum ſimilitudine expreſſâ. Excepta deinde res à toto orbe terrarum humaniſſimâ ambitione: & jam fori ornamentum ſtatuæ eſſe cœperunt, prorogariq; memoria hominum, & honores legi, & baſibus inſcribi. Mox forum & in domibus privatis factum, atq; in atriis. Honos clientum inſtituit ſic colere patronos.* Cat. [è Plin. lib. XXXIV. c. 4.]

CAJUS PLINIUS SVETONIO Tranqvillo ſuo S.

erritum Tranqvillum, ne, qvam acturus n Senatu, cauſam diceret, exemplo ſui monet lam: qvod ſi vereatur, ſaltem pollicetur ope- uam, ut in aliud tempus transferatur.

ibis, te perterritum ſomnio vereri, ne qvid lverſi in actione patiaris; rogas, ut dilatio- petam, & pauculos dies, certè proximum, ſem. Difficile eſt, ſed experiar:

καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν *a*).

t tamen, eventura ſoleas, an contraria ſo- re. Mihi reputanti ſomnium meum, iſtud times tu, egregiam actionem portendere ur. Suſceperam cauſam Julii Paſtoris *b*), mihi qvieſcenti viſa eſt ſocrus mea advo- genibus, ne agerem, obſecrare. Et eram us adoleſcentulus adhuc; eram in qva- ici judicio *c*); eram contrà potentisſimos

 civi-

18. a) nam ſomnium ex Jove eſt. *Ex Homer. .[v. 63.] ubi prout illum intellexiſſe vel* γὰρ τὸ ὄναρ, τι ὄναρ, *vel* γάρ τι ὄναρ *[quod minùs placet] exiſti- ns, ita vel generaliter quævis ſomnia, vel quædam tan- Jove eſſe, illum dicere exiſtimabimus. Quidam inter- ur:* hoc ſomnium. *St.* b) *In conſpectu Julii s teſtatur Seneca C. Cæſarem filium ejus occidiſſe; uem etiam fit mentio Paſtoris declamatoris. Credide- cilium ſenſiſſe Paſtorem, ad quem libro IX. ſcripſit lis. In quibusdam exemplaribus non* Julii, *ſed* Junii . Cat. *Atq; hoc etiam in Pal. ſuo reperit* Grute- c) *in centumvirali judicio. Alibi hic locus decla- VI. Epiſt. 33.]* Qvadruplici judicio bona paterna

civitatis, atqve etiam Cæſaris amicos: qvæ gula excutere mentem mihi, poſt tàm triſt mnium, poterant. Egi tamen λογισάμενο illud,

repetebat: ſedebant judices centum & octoginta enim qvatuor conſiliis conſcribuntur. *Nam de* *Baſilicâ Juliâ fiebant quatuor judicia apud totidem nalia. Et lib. IV.* [*Epiſt. 24.*] Cùm apud Centumvi qvadruplici judicio dixiſſem. *Unde Fabius Trachali vis vocem commendans lib. XII.* [*c. 5.*] Certè, *ſcribit* in baſilicâ Juliâ diceret primo tribunali, qvatuor judicia, ut moris eſt, congregarentur *&c. Dicta ſun tumviralia judicia à centumviris, ſecundùm Feſtum. cùm eſſent Romæ triginta & quinq; tribus, terni ex tribubus ſunt electi: & licet quinq; amplius fuerint, quò faciliùs nominarentur, centumviri ſunt appellati procedente tempore aucti usq; ad centum octoginta, ſemper priori appellatione.* Cit. *Turnebus,* [*quem IV. Adverſ. 4. f. 102. 103.*] *ſe intelligere judicium* qvadr *ait, quod coactum eſt è quatuor judicum conſiliis & ris, quæ in baſilicâ Juliâ ſedebant: nam in eâ erant tribunalia. Atq; ad hujus expoſitionis confir nem locum Fabii ſubjungit. Paulò pòſt tamen & alia fert, quam veriorem putat, ut centumvirale judicium druplex dicatur propter quatuor haſtas, quatuorq; nalia. Hæc ille. Sed ego contrà priorem expoſitionem riorem crediderim ex alio ejusdem Plinii loco, qui* [*opinor*] *ut ipſe quoq; Turnebus illi priori acquieſcer* Steph. prope fin. interp. græc. apud Plin. *No hunc Plinii locum ſufficit ſcire,* qvadruplicis *judicii* centumvirale *intelligi, de quo,* [*ut omittam, quæ rem Catanæus affert,*] *dubitare neminem ſinet epiſtol clauſula.* d) *Dicet aliquis: cur Plinius voce λογισάμενος uſus eſt, qvùm non eſſet ſignificantior, Latinæ aliquot, quæ in promtu erant? Dicere enim* qvùm illud cogitâſſem mecum: *vel,* qvùm illud co râſſem, vel perpendiſſem. *Ego certè exiſtimo, quòd*

Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης *e*). Nam mihi patria, & ſi qvid charius patriâ *f*), fides videbatur. Proſperè ceſſit: atqve adeò illa actio mihi aures hominum, illa januam famæ patefecit. Proinde diſpice, an tu qvoq; hoc exemplo ſomnium iſtud in bonum vertas: aut, ſi tutius putas illud cautisſimi cujusqve præceptum, QVOD DUBITAS, ne feceris, id ipſum reſcribe. Ego aliqvam ſtropham inveniam, agamqve cauſam tuam, ut ipſam agere, qvùm tu voles, posſis. Eſt enim ſanè alia ratio

D 5 tua,

Homeri verſus ſequeretur, ideò illi ibi quoq; græcè loqui placuiſſe. Quodſi græca non ſubjunxiſſet, putaſſem, ideò uſum illo participio græco, quòd concinnitatem majorem habere ibi videretur uſus participii, qvùm Latini nullum habeant, quòd planè græco illi reſpondeat: nam meditatus non æquè loco illi convenit. St. e) Unum augurium optimum [*eſt*] pugnare pro patriâ. *q. d. Bono augurio & bonis avibus, quisquis pugnat pro patriâ. Homer. Iliad.* μ. St. *Sententia ſimplex, quam Aphthonius in ſuis præexercitamentis recitat: & M. Tullius ad Atticum citat. Lucianus Homero aſcribit, [nam eſt libro XII. Iliad. ubi Hector Polydamanta alloquitur, & grammatici interpretantur* unum, *i. e. ſolum, & non aliud:*] *Athenæus Metagenis comici recognoſcit: tantùm mutatâ ultimâ dictione pro commodo ſuo:* εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ δείπνου. *Non disſimile Homericum illud ex libro XV. Iliados:* οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρας τεθνάμεν. *i. e.* non illi indecens pugnanti pro patriâ mori. *Quod in ſuis carminibus ita transtulit Horatius:* Dulce & decorum eſt pro patriâ mori. *Cat.* f) *Ita liber Neuſtetteri [teſte Modio apud Grut. V. Lamp. p. 275.] nec non vetus editio. Nuperiores:* etſi qvid chariùs patriâ? *minùs venuſtè.* Gru. *Ordo & ſenſus eſt: Nam fides, quam*

tua, alia mea fuit. Nam judicium centumvi
rale differri nullo modo, iſtud ægrè qvidem, ſe
tamen poteſt. Vale.

19. CAJUS PLINIUS ROMANO Firmo *g)* ſuo S.

Firmo municipi pro liberalitate ſuâ dono pro mittit trecenta ſeſtertia ad explendum cenſum eqveſtrem.

MUniceps tu meus *h)*, & condiſcipulus, & ab ineunte ætate contubernalis: pate tuus & matri & avunculo meo *i)*, mihi etiam qvantum ætatis diverſitas paſſa eſt, familiaris magnæ & graves cauſæ, cur ſuſcipere & auger dignitatem tuam debeam. Eſſe autem tibi cen tum millium *k)* cenſum, ſatis indicat, qvò apud nos decurio es. Igitur ut te non decurio ne ſolùm, verùm etiam eqvite Romano per fruamu

dederam Julio Paſtori, videbatur mihi eſſe patria, ut eam charam baberem tanquam patriam, ſi quid tamen mibi cha rius eſt patriâ. Cat. *Videtur ergò Cataneus* τὸ & *omiſiſſe retentis cæteris*, ſi qvid chariùs patriâ. *Quod minus placet Reliqua non improbo.*

EP. 19. g) *Firmum ſub Antonino Imperatore meme rat fuiſſe Modeſtinus. Alios inſuper Firmos recitant Tacit & Secundus.* Cat. h) *Eſt à veteribus cuſis, quos firma Palatinus & ratio. Nuper cuſi:* Municeps tuus, & condiſc *quod reſpuit nexus verborum ſequentium.* Gru. i) *C. Pli nio Secundo hiſtorico.* Cat. k) *nummûm. Tanti au tem erant mille nummi, quanti unum ſeſtertium.* Cat. *Erg Decurionum cenſus centum millibus, boc eſt, centenis ſeſter*

in quo etiam beneficium vile.

US PLINIUS CORNELIO Tacito ſuo S.

it Tacitum per hanc epiſtolam, an magis endi genus amplum & copioſum, in quo vis magna eſt: an brevius & circumſcri- d placere cuidam ex diſputatione narrat, equaquam. Eſt autem epiſtola longiſſi- gnæ frugis. Hoc enim in ſe habent Secun- ut longiores ſint fructuoſiores, breviores

Fre-

---

atur. Neq; enim Romæ tantùm, verùm in muni- te dignitates ordinum ad facultatum certum ringebantur, ita ut nemo eas conſequi poſſet, niſi s facultates definitam ſummam implerent; & eò amitteret, eâ qui decidiſſet: quod ex Libanii atrociniis oratione cognoſcimus. B.. Deqvi-

FReqvens mihi diſputatio eſt cum qvodam docto homine & perito, cui nihil æqvè in cauſis agendis ut brevitas placet. Qvam ego cuſtodiendam eſſe confiteor, ſi cauſa permittat; alioqvi PRÆVARICATIO eſt tranſire dicenda: prævaricatio etiam, curſim & breviter attingere, qvæ ſint inculcanda, infigenda, repetenda. Nam plerisqve longiore tractu *o*) vis qvædam & pondus accedit. UTQVE CORPORI ferrum, ſic oratio animo non ictu magis qvàm morâ imprimitur. Hic ille mecum autoritatibus agit, ac mihi ex Græcis orationes Lyſiæ oſtentat, ex noſtris Gracchorum *p*) Catonisqve *q*), qvorum ſanè plurimæ ſunt circumciſæ & breves: ego Lyſiæ Demoſthenem, Æſchinem, Hyperidem *r*), multosqve præterea; Gracchis & Catoni Pollionem *s*), Cæſarem *t*), Cælium *u*), inprimis Marcum Tullium oppono, cujus oratio optima fertur eſſe, qvæ maxima. Et hercule ut aliæ bonæ res, ita BONUS LIBER melior eſt qvisqve qvò major. Vides ut ſtatuas, ſigna, picturas, hominum deniqve multorumqve

qve

EP. 20. o) *al.* tractatu. *Sed placet,* tractu. *Sic ſuprà Epiſt. 8.* ut pulchritudinem illarum longiore tractu perviderémus. p) *Caji & Tiberii fratrum, tribunorum plebis.* Cat. q) *Cenſorii.* Cat. r) *pro Hyperide Periclem hic habet Catanæus.* s) *C. Aſinius Pollio Tuſculianus, philoſophus & orator ſummâ diligentiâ uſus, adeò ut quibusdam etiam nimia videatur.* Cat. t) *C. Julius Cæſar ſummis oratoribus æmulus teſtimonio M. Tullii.* Cat. u) *In Cælio maximè laudatur indoles, nitor & altitudo*

imalium formas, arborum etiam, ſi mo-
it decoræ, nihil magis qvàm amplitudo
endet. Idem orationibus evenit: qvin
voluminibus ipſis autoritatem qvandam
chritudinem adjicit magnitudo. Hæc ille,
qve alia, qvæ à me in eandem ſententiam
dici, ut eſt in diſputando incomprehen-
& lubricus, ita eludit, ut contendat, hos
, qvorum orationibus nitor, pauciora,
e, qvàm ediderint. Ego contrà puto. Te-
int multæ multorum orationes, & Cicero-
ro Murenâ, pro Vareno *x*): in qvibus bre-
nuda ſubſcriptio *y*) qvorundam crimi-
ſolis titulis indicatur. Ex his apparet, illum
ulta dixiſſe, qvùm ederet, omiſiſſe. Idem
luentio ait, *ſe totam cauſam veteri inſtituto
peroraſſe z*), & pro Cornelio, *qvatriduo*
: ne dubitare poſſimus, qvæ per plures
ut neceſſe erat, latiùs dixerit *a*), poſteà re-
c purgata in unum librum, grandem qvi-
, unum tamen, coarctaſſe. At aliud eſt
bona, aliud oratio. Scio nonnullis ita vi-
ſed ego, [forſitan fallor *b*),] perſvaſum
o, poſſe fieri, ut ſit actio bona, qvæ non ſit
oratio *c*). Eſt enim oratio actionis exem-
plar;

at. x) *extat pro Murenâ Oratio, pro Vareno,
r ſæpe ſit mentio apud Fabium,*] *intercidit*. Cat.
denunciatio, notatio, accuſatio. Cat. z) *Verba,
x fine ejusdem orationis*. Cat. a) dixerat †.
Vobitiæ editiones, fallar; *ſed alterum reſtat in Pal.
probant vetuſtè cuſi*. Gru. c) *Sic & Pal. & vetus*

οὕτως ἐκήλει, καὶ μόνος τῶν ῥητόρων
τὸ κέντρον ἐγκατέλιπε τοῖς ἀκροωμένοις.

Verùm huic ipſi Pericli nec illa Πειθὼ, nec ill ἐκήλει, brevitate vel velocitate, vel utrâq; [d ferunt enim] ſine facultate ſummâ contigiſſ nam delectare, perſvadere copiam dicendi ſp ciumq; deſiderant ; relinqvere verò aculeum audientium animis is demùm poteſt, qvi n pu

provenerint, colligam. *Ba.* k) Præter hoc autem Svadela qvædam inſidebat labris: adeò demulcebat, ſolus oratorum aculeum relinqvebat in audientib *id eſt, in audientium animis, ut ipſe poſteà Plinius expo Atq; eum ſequendo posſit* ἐκήλει *exponi etiam*, delectab *Sic & Cicero de Pericle ex Eupolide:* cum delectatio aculeos etiam relinqveret in animis eorum, à qvibus e auditus. *Illud autem,* πειθώ τις, *ex Fabio reddi poteſt:* q dam perſvadendi dea. *Sed pro his,*

— πρὸς δέ γ' αὐτῷ τάχ' ἦ,

[*quam lectionem ſuſpectam reddebat &* τάχα, *cujus ſig ficatio non apta eſt huic loco, & articulus non conveni cum* ἦς, *quod ſequitur,*] *legitur etiam,* πρὸς δέ γ' αὐτῷ τάχει: *quam lectionem ſequi omninò oportere, oſtend hæc, quæ proximè præcedunt, verba,* ταχὺς λέγειν μὲν. *I tium enim hujus loci hoc eſt apud Scholiaſten Ariſtopha ex Eupolidis* Δήμοις:

Κράτιστος οὗτος ἐγένετ' ἀνθρώπων λέγειν,
ὁπότε παρέλθοι, ὥσπερ οἱ ἀγαθοὶ δρομεῖς,
ἐκ δέκα ποδῶν ᾕρει λέγων τοὺς ῥήτορας,
ταχὺς λέγειν μὲν, πρὸς δέ γ' αὐτοῦ τῷ τάχει
Πειθώ τις ἐπ. &c.

Atq; ibi legitur etiam ἐπεκάθιζεν ἐπὶ τοῖς χείλεσι: *quam ctionem habet & Diodorus Siculus lib. 12. p. 307. mea i ti onis. Sed eundem ſenſum utraq; lectio efficit. Illud aut*

l inſigit. Adde qvæ de eodem *l)* Peri-
tus alter *m)*:
, ἐβρόντα, ξυνεκύκα τὴν Ἑλλάδα *n)*.
a amputata oratio & abſciſſa, ſed lata
a & excelſa tonat, fulgurat, omnia
erturbat ac miſcet. Optimus tamen
Qvis negat? Sed NON MINUS
modum *o)*, qvi infrà rem, qvàm qvi
aſtrictiùs, qvàm qvi effuſiùs dicit.
lis freqventer *p)* ut illud, *immodicè &*
r, ita hoc, *jejunè & infirmè*. Alius
nateriam, alius dicitur non impleſſe;
qve, ſed ille *q)* imbecillitate, hic viri-
: qvod certè etſi non limatioris, ma-
n ingenii vitium *r)* eſt. Nec verò,
E qvum

altem lectio habet, agnoſcitur à Plinio, qvùm
àm huic ipſi Pericli nec illa Πειθώ, nec illud
tate, vel *velocitate*, vel utraqve (differunt
facultate ſummâ contigiſſet. *St.* l) qvæ
em †. m) *Ariſtophanes.* Cat. n) Ful-
abat, perturbabat Græciam. *Præcedit autem*
Περικλέης Ὀλύμπιος. Cat. o) non magis
m †. p) *Recentiores:* Itaqve *quod* audis
tc. *Sed non reperias illam vocem in vett. edd.*
l. Gru. *Ejicit eandem & Caſaubonus.*
r, hic & ille *poſitum à Secundo contrà mul-*
, *apud quos* ille *reſpicit longiora*, hic *propin-*
tamen autores probati, qui ſimiliter utuntur,
equentibus [*II. Epiſt. 14. lit. n.*] Cat. r) Ita
ui. Nuper cuſi: ingenii indicium. *Gru.* *Atq*
magis probat Catanæus. Nullum enim, *inquit*,
imatum eò qvòd eſt limatum, vitioſum eſt.

qvùm hæc dico, illum Homericum ἀμετροεπῆ *s)* probo, ſed hunc,

καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίοισιν t):

non qvia non & ille mihi validisſimè placeat, *παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως u)*. Si tamen detur electio, illam orationem ſimilem nivibus hibernis, id eſt, crebram, asſiduam & largam, poſtremò divinam & cœleſtem volo. At eſt gratior multis actio brevis. Eſt qvidem, ſed inertibus, qvorum delicias deſidiamqve qvaſi judicium

Verùm neq; nos ulla cogit ratio, ut verba Plinii cum reduplicatione putemus intelligenda. Vitia virtutibus, licet non quatenus virtutibus, adhærent tamen. s) immodicè loqventem, *vel,* ſine modo verba fundentem. *St. Therſiten autem intelligi, è jam dicendis patebit.* t) & verba nivibus ſimilia hyemalibus: *quamvis νιφὰς, [pro quo in ſolutâ oratione potius dicitur νιφετὸς,] non nivem ſimpliciter, ſed imbrem quendam nivalē ſignificet. Cæterùm malè [ut opinor] pronomina* illum *&* hunc *ad verſùs Homeri referuntur [à Catanæo,] debentq; illud ad Therſitem [de quo Iliad. β. v. 212.] hoc ad Ulyſſem referri. Sed crediderim Plinium verſum etiam, qui hunc proximè præcedit, attuliſſe, qvùm alioqui non ſit verbum, à quo pendeant illi accuſativi, ἔπεα ἐοικότα. Eſt autem hic, qui proximè præcedit Iliad. γ. [v. 221.]*

Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ῥ᾽ ὄπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἵει,

i. e. Sed qvùm magnam vocem è pectore emitteret, *Ulyſſes videlicet.* St. *Mihi tamen veroſimilius eſt, Plinium à præcedente verſu abſtinuiſſe. Amat enim in his talibus omittere qvædam, ut ſuprà Epiſt.* 2. pauci, qvos æqvus amavit. *Sic in iis, qvæ jam ſeqvuntur de Menelao.* u) pauca quidem, ſed valdè argutè: *de Menelao; Ex eodem loco Iliad. γ. [v. 214.]*

reſpicere ridiculum eſt. Nam ſi hos in con- habeas, non ſolùm ſatius eſt breviter dice- ed omninò non dicere. Hæc eſt adhuc ſen- ia mea, qvam mutabo, ſi diſſenſeris tu: ſed iè, cur diſſentias, explices rogo. Qvamvis u cedere autoritati tuæ debeam, rectius ta- n arbitror in tantâ re, RATIONE qvàm oritate ſuperari. Proinde, ſi non errare vi- r, id ipſum, qvàm voles brevi epiſtolâ, ſed ta- n ſcribe: confirmabis *x*) enim judicium me- ; ſi erravero *y*), longisſimam para. Num *z*) upi te, qvi tibi, ſi mihi accederes, brevis epi- æ necesſitatem, ſi diſſentires, longisſimæ im- ii? Vale.

CAJUS PLINIUS PLINIO Paterno *a*) ſuo S.

Commendat ſervos judicio Paterni emptos eſſe ros: ſupereſſe, ut ſint frugi.

 Ut

Ἤτοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως.

dam λιγέως *exponunt* acriter, *quidam* canorè. *Illam* *ficationem hoc adverbium habet; iſtam habet quidem, on hoc loco.* St. x) *non improbem* confirmaveris, *modo Pal. & vett. edd.* Gru. y) ſi verò errare, *Novitiæ editiones,* ſi verò, longiſs. *Sed alterum* [*ſi vero*] *remanſit in vett. & adſentitur Palatinus.* Gru.) *Sic ora editionum hujus ævi; neq. aliter Pal. Prius quip- mpresſi:* Non corrupi. *Gru.*

P. 21. a) Paterno vel Materno *ſcriptam epiſtolam riis exemplaribus notatur.* Paternum *Præfectum Præ- i à Commodo trucidatum legimus. Dion* Maternum *mi-*

UT animi tui judicio, ſic oculorum plu mùm tribuo: non qvia multum, (ne t placeas,) ſed qvia tantum, qvantum ego ſap qvanqvam hoc qvoq;multum eſt. Omiſſis jo credo decentes eſſe ſervos, qvi ſunt empti m ex conſilio tuo: ſupereſt,ut frugi ſint: qvod I VENALIBUS meliùs auribus *b)*, qvàn oculis judicatur. Vale.

22. CAJUS PLINIUS CATILIO Severo *c*) S.

Reddit cauſas Catilio ſuo tàm diutinæ in urb n

litem ſcribit. Utriusq; meminit Martialis. Nam libro X. 1 *nicipem ſuum teſtatur* [*Maternum* :]

Municipi Materne tuo, veteriq; ſodali
Galliacum mandas ſi qvid ad oceanum.

Et *XII. ditiſſimum oſtendit fuiſſe Paternum* :

Nummi cùm tibi ſint opesq; tantæ
Qvantas civis habet, Paterne, rarus.

Dion refert, Domitianum occidiſſe Paternum declam rem, qvòd contrà Tyrannos declamàſſet: Et de re mili ſcripſiſſe Paternum tradit Martianus Juriſconſultus: ac lium Maternum nominat Ulpianus. Cat. b) *dum qvuntur. Poteſt alluſiſſe ad Æſopum deformem, qvi obſc mata emptus potiùs qvàm cæteri formoſiſſimi conſervi.* aur.bus, *ſi malè audiant an bene ?* Cat. *Non prior poſterior interpretatio mentem Plinii aperit. Hoc enim in emendis ſervis famam potius expertorum, ſintne frugi ne, quàm corporis externam formam ſeqvendam eſſe. Vi & , qvæ hunc in locum affert Gruterus lib. V. Suſpic. c ſub fin.*

EP. 22 c) Catilius Severus *à Trajano Conſul, ite ab Adriano creatus, dein Syriæ præpoſitus : mox præfe*

l Titius Ariſton, [cujus gravitatem, ſite-
mnium bonarum artium cognitionem,
rivati juris & publici notitiam ita lau-
iretur,] longâ & pertinaci valetudine
. Quòd ſi Deus [ſic medici ſpondebant]
uiſſet, ſe ſtatim Laurentinum ſuum ad
rum petiturum ſcribit.

in urbe hæreo, & qvidem attonitus.
bat me longa & pertinax valetudo
nis *d*), qvem ſingulariter & miror, &
hil eſt enim illo gravius, ſanctius, do-
nihi non unus homo, ſed literæ ipſæ
onæ artes in uno homine ſummum,
adire videantur. Qvàm peritus ille
uris & publici! qvantum rerum,
exemplorum, qvantum antiqvitatis
iil eſt, qvod diſcere velis, qvod ille
n poſſit. Mihi certè, qvoties aliqvid
væro, ille theſaurus eſt. Jamqvanta
s ejus fides! qvanta autoritas! qvàm

 preſſa

m cùm Antonini Pii adoptionem factam do-
litâ, qvò ſibi imperium præpararet, accepto ſuc-
ate privatus eſt, priùs tamen graviter ab Impe-
tus. Fuit autem Catilius maternus proavus
oſophi, qvi poſteà imperavit: etſi ſciam, apud
Catalium ſcribi, & paulò pòſt Attilium: ac Ju-
lorentinus, & eum ſecutus Juſtinianus in Inſti-
odiderit, Statilio Severo divum Adrianum re-
. d) *Ariſtonem Juriſconſultum fuiſſe*
ribus, & ejus conſilio Imperatorem uſum, te-
nus: & Ulpianus plerunq; illius mentionem

preſſa *e)* & decora cunctatio! Qvid eſt, qvod non ſtatim ſciat? & tamen plerumq; hæſitat, dubitat: diverſitate rationum, qvas acri magnoq́; judicio ab origine cauſisq́ve primis repetit, diſcernit, expendit. Ad hæc qvàm parcus in victu! qvàm modicus in cultu! Soleo ipſum cubiculum ejus, ipſumq́; lectum, ut imaginem qvandam priſcæ frugalitatis aſpicere. Ornat hæc magnitudo animi, qvæ NIHIL AD oſtentationem, omnia ad conſcientiam refert, recteqve facti non ex populi ſermone mercedem, ſed ex facto petit. In ſummâ, non facilè qvis qvenqvam ex iſtis, qvi ſapientiæ ſtudium habitu corporis præferunt *f)*, huic viro compararit. Non qvidem gymnaſia *g)* ſectatur aut porticûs, nec diſputationibus longis aliorum otium ſuumq́ve delectat, ſed in togâ negotiisq́ve verſatur, multos advocatione, plures conſilio juvat: nemini tamen iſtorum caſtitate, pietate, juſtitiâ, fortitudine etiam primo loco ceſſerit. Mirareris, ſi intereſſes,

facit. Cat. *De eo plura Bernardin. Rutil. in vitis JCtorum p. 161.* c) *modeſta, demiſſa. Sic ſuprà ep. 8.* Onerabit hoc modeſtiam noſtram, etiamſi ſtylus ipſe fuerit preſſus demiſſusq́;. f) præ ſe ferunt. †. *Qui ſe ex cultu maximè oſtentant Philoſophos, criniti, barbati, palliati, aut aliâ ratione, vel inſolenter, veſtiti: ut ille Onocratus, de quo in Demonacte Lucianus, qui in urſi pelle philoſophabatur. Notum illud Herodis Attici dictum in iſtoc genus homines:* Video pallium & barbam; Philoſophum non video. *Tales Lucianus* οὐ πρὸς ἀλήθειαν, ἀλλὰ πρὸς ἐπίδειξιν *philoſophari ait.* Bu. g) *Nam quia hic magna frequentia ſemper erat eorum, qui aut exercerent ætatem, aut ſpe-*

eſſes, qvâ patientiâ hanc ipſam valetudinem, toleret, ut dolori reſiſtat, ut ſitim differat, ut incredibilem febrium ardorem immotus opertusqve transmittat. Nuper me, paucosqve mecum, qvos maximè diligit, advocavit, rogavitqve, ut medicos conſuleremus de ſummâ valetudinis, ut, ſi eſſet inſuperabilis, ſpontè *h*) exiret è vitâ; ſin tantùm difficilis & longa, reſiſteret maneretqve. Dandum enim precibus uxoris, dandum filiæ lacrymis, dandum etiam nobis amicis, ne ſpes noſtras, ſi modò non eſſent inanes, voluntariâ morte deſereret. Id ego arduum inprimis, & præcipuâ laude dignum puto. Nam IMPETU QVODAM & inſtinctu procurrere ad mortem, commune cum multis; deliberare verò & cauſas ejus expendere, utqve ſvaſerit ratio, vitæ mortisq; conſilium ſuſcipere vel ponere, ingentis eſt animi. Et medici qvidem ſecunda nobis pollicentur. Supereſt, ut promiſſis DEus adnuat, tandemqve me hâc ſolicitudi-

E 4 ne

ſtando ac fabulando fallerent otium, ventitare eò ſolebant quoque, qui Philoſophiam profitebantur, ut oſtentandæ doctrinæ ibi haberent ſcholas, ignavâ *plerumque* operâ homines, philoſophâ ſententiâ, *ut Pacuvius dicebat.* Bu. h) *i.e.* morte voluntariâ, *ut infrà hâc ipsâ epiſtolâ & alibi vocat; ſeu ſponte ſumptâ per abſtinentiam à cibis ac medicamentis, quibus produci & ali potius, quàm ſanari ac tolli morbus videbatur. Quod ſæpe ſoliti veteres, cùm ex deſperatis aut dubiis moleſtisq; morbis decumberent; ut Atticus, de quo Nepos ejus vitâ: & Corellius Rufus, itemq; Silius, de qvibus noſter* [*I. Ep. 12. & III. Ep. 7.*] *& plures alii aliis relati.* Bu.

ne exolvat. Qvâ liberatus Laurentinum *i*) meun
hoc eſt, libellos & pugillares *k*), ſtudioſumqv
otium repetam. Nunc enim nihil legere, nih
ſcribere aut aſſidenti vacat, aut anxio libet. Ha
bes, qvid timeam, qvid optem, qvid etiam in
poſterum deſtinem. Tu qvid egeris, qvid aga
qvid velis agere, invicem nobis, ſed lætior
bus *l*) epiſtolis ſcribe. Erit confuſioni *m*) me
non mediocre ſolatium, ſi tu nihil qverér
Vale.

23. CAJUS PLINIUS POMPEIO Falconi *n*) ſuo S.

Pompejo Falconi conſulenti, an in tribunat plebis cauſas ageret, reſpondet Secundus, ſe dum tr bunatum ageret, ab advocatione abſtinuiſſe, cau ſasq́; qvibus motus fuerit, enumerat.

Co

i) *de qvo ſuprà epiſt. 9.* k) *repete ad epiſt. 6. dict*
l) *ita legendum eſſe, non ut aliàs,* lætioribus, *ſvadent ſ quentia.* m) Confuſio *ponitur hic pro perturbatio animi, quam mœror affert. Atq; in hoc uſu græcum σύγχ σις, [cui etiam in primà propriâq; ſignificatione reſpondet imitatur. Eâdem de re & verbum* confundere *uſurpat, u ſcribit:* Præterea veritus ſum, ne vos feſtis diebus co funderem, ſi in memoriam graviſſimi luctûs reduxiſſe *Uſus eſt autem & Ovidius participio* confuſa *eodem modo*
Nec minùs eſt confuſa Venus moriente Tibullo,
Qvàm juveni rupit cùm ferus ingven aper.
Sed quandam verbale illud majorem habere novitatem vid tur. St. *Videndus & Barthius ad Gul. Briton. p. 429.*
EP. 23. n) *Pompejus Falco, ad quem divum Adri num epiſtolam de caſibus infecti teſtamenti Ulpianus ſc*

)nſulis; an exiſtimem, te in tribunatu cau-
ſas agere decere o)? Plurimùm refert, quid
ribunatum putes: inanem umbram, & ſi-
onore nomen, an poteſtatem ſacroſanctã,
am in ordinem cogi ut à nullo, ita ne à ſe
em deceat? Ipſe qvùm tribunus eſſem, er-
im fortaſſe, qvi me eſſe aliqvid putavi, ſed
vam eſſem, abſtinui cauſis agendis: pri-
qvòd deforme arbitrabar, cui aſſurgere, cui
cedere omnes oporteret, hunc omnibus ſe-
ibus ſtare: & qvi jubere poſſet tacere
ncunqve, huic ſilentium clepſydrâ indici:
em interfari nefas eſſet, hunc etiam convi-
udire, &, ſi inulta pateretur, inertem, ſi
ceretur, inſolentem videri. Erat hic qvoqve
ante oculos, ſi forte me appellâſſet vel ille,
deſſem, vel ille, qvem contrà intercederem,
ium ferrem p), an qvieſcerem ſileremqve:
aſi ejurato magiſtratu privatum ipſe me
em? His rationibus motus, malui me tri-
m omnibus exhibere, qvàm paucis advo-
E 5 catum.

*radit, ſub Pertinace Conſul liberè Imperatorem pupu-
d nec minùs acriter, quàm prudenter ab Imperatore
ſus eſt. Cui poſteà Falco imperare volens paravit inſi-
de quo conqueſtus eſt in Senatu Imperator: Falconi
pepercit, & à Senatu impunitatem ejus petiit. De-
Falco in rebus ſuis ſecurus vixit, & herede filio periit:
vis multi Falconem neſciſſe dixerint, imperium ſibi
i.* o) debere †. p) *Aliàs legebatur:* & au-
m ferrem. *Malè. Rectius* & *omittitur in Aldinâ, &
dam aliis. Delendum eſſe & Barthius notaverat in*

catum. Sed tu [iterum dicam] plurimum intereſt, qvid eſſe tribunatum putes, qvam perſonam tibi imponas. Qvæ ſapienti viro ita aptanda eſt, ut perſeratur *q*). Vale.

24. CAJUS PLINIUS BEBIO *r*) Hiſpano *s*) ſuo S.

Hiſpanum rogat, ut pro Tranqvillo ſuo agellum juſto precio comparet, ne ſit pœnitentiæ locus.

TRanqvillus, contubernalis meus vult emere agellum, qvem venditare amicus tuus dicitur. Rogo cures qvanti æqvum eſt emat: ita enim delectabit emiſſe. Nam MALA EMPTIO ſemper ingrata eſt, eo maximè, qvòd exprobrare ſtultitiam domino videtur. In hoc autem agello [ſi modò arriſerit pretium] Tranqvilli mei ſtomachum *t*) multa ſollicitant: vicinitas urbis, opportunitas viæ, mediocritas villæ, modus ruris, qvi avocet *u*) magis, qvàm diſtrin-

---

margine. Subaudiendum verò, an: *planè ut ſub initium hujus epiſtolæ*: plurimum refert, qvid eſſe tribunatum putes. [*an*] inanem umbram, an poteſtatem ſacroſanctam? *Ita hic*: [*an*] auxilium ferrem, an qvieſcerem?

q) *i. e. cum honore deportetur in finem.* Bu. *In multis exemplaribus legi*, præferatur, *i. e. præponatur & oſtentetur, probetur, nullo prætextu deformetur.* Cat.

EP. 24. r) *Legitur aliàs* Fabio Hiſpano. *Habet Pal.* Belio. *Gru.* s) *Bebius Macer Hiſpanus, poſtmodum Conſul deſignatus ſub Adriano præfectus urbis fuit. In quibusdam exemplaribus ſcriptum eſt* Vipſano. *Cat.*

t) *appetentiam.* Cat. u) *Sic excuſi penè omnes. Be-*

ſtingat. Scholaſticis porrò x), ut hic eſt, ſuf-
t abundè tantum ſoli, ut relevare caput, reſi-
e oculos, reptare per limitem, unam ſemi-
terere, omnesqve y) viticulas ſuas noſſe, &
nerare arbuſculas posſint. Hæc tibi expo-
, qvò magis ſcires, qvantum ille eſſet mihi,
ntum ego tibi debiturus, ſi prædiolum iſtud,
qvod commendatur his dotibus, tàm ſalu-
briter z) emerit, ut pœnitentiæ lo-
cum non relinqvat. Vale.

C. PLI-

Cetanaeus, advocet: *quod exponit, delectet, alliciat, letur, à curis urbanis removeat.* x) *al.* Scholaſti-orrò ſtudioſis. *Perſpicuè expungenda vox* ſtudioſis: *ne dubio ex gloſſà eſt profecta, & in editione Florentinà habetur. Legitur etiam* dominis, *pro* ſtudioſis: *æquè in-niſi putet aliquis in,* hominibus, *eſſe mutandum, ſerva-cis ejus veſtigiis, quod non diſpliceat. Jacobus verò Le-vir, ſine dolo dicam, magnus, & ingenii incertum ma-an judicii, ita hunc locum legebat, & diſtingvebat:* laſticis porro, domus, ut hic eſt, ſufficit abundè, um ſoli. *&c.* Caſ. *Neq; ineptè Pal. Codex:* Schola-orto, ut hic eſt. *Sed tamen, quomodo tunc procedat mentum, non video.* Gru. y) unâ ſemitâ terras-esqve. †. z) *i. e. conſultò.* Ba.

C. PLINII CÆCILI

SECUNDI

EPISTOLARUM

LIBER SECUNDUS.

I. CAJUS PLINIUS VOCONIC
ROMANO SUO S.

Voconium Romanum admonet, Virginio Ruf
publicè factum funus honeſtiſſimum, virumq; ſum
mum & amiciſſimum pari laude celebrat, & quam
vis ſenem, tamen ut juvenem deflet.

POST aliqvot annos inſigne, at
qve etiam memorabile popu
Romani oculis ſpectaculum
exhibuit publicum funus *a*
Virginii Rufi *b*) maximi & cla
riſſimi civis, & perinde felici
Trigint

EP. 1. a) *Erat* publicum funus, [*ſicut Plutarch*
in Vità Publicolæ oſtendit,] *cùm quis propter ſua in Remp*
beneficia publicis ſumptibus ſepeliebatur. Comitabant
prætereà, [*ſi Tacito credimus,*] *præcedentibus familiarum*
imaginibus, Conſules, Tribuni ac Senatores, deniq; omn
magiſtratus usque in forum, ubi vir aliquis laudatiſſimus ora
tionem pro laudibus defuncti habebat: deinde ad locum ſe
pulturæ profectis omnibus quidam incenſam facem accipien
quàm maximè altè poterat efferebat, re teſtans, licere qui
dem, ſed bonori parcendum. Cat. b) *Virginius Rufu*
equeſtri familià ignoto patre, cùm omnes à Nerone ad Gal
bam deficerent, ipſe in Gallià Germanicum ducens exerc

[illegible]
tibus

ſe agebat. Imperium quamvis ſæpe inſtantibus *rtinaciter repudiavit, vix tumultuantes ejiciens,* *q; fore in Senatus & Populi Rom. poteſtate, dare* *uicunq; voluiſſent. Mox tradito exercitu in pote-* *bæ, ab eo non debito eſt ſuſceptus honore. Hæc ex* *ione, Plutarcho.* Cat. c) *quas ſcripſerunt* *ſus, Plinius Senior, Corn. Tacitus.* Cat. d) *h.e.* *sq; eâ gloriâ fruitus eſt, quæ alios mortuos à po-* *mùm manet.* Certus poſteritatis cum futurâ tit, *ut infrà lib. IX. Epiſt. 3. loquitur.* Bu. *um Conſulatum geſſit cum Memmio Regulo, alte-* *Pompejo Vopiſco, referente Tacito: tertium cum* *eratore: autor Julius Frontinus de aquæductu-*

f) *Noſtro, ſicut & Tacito,* privatus *non ille* *ti nullum publicum munus ſuſtinet, & ſine imperio* *ui Princeps ſeu Imperator non eſt. Quia Conſula-* *ſecundus & proximus Principatui honor, idcircò* Faſtigium privati hominis *hic appellatur. Neq;* *rdere quiſquam altiùs poterat, & eſt [illegible].* g) *Nam iterum iterumq; ipſi imp[illegible]*

[illegible]

tibus h) fuerat, evaſit: reliquit incolumem op
mum *i)* atque amicisſimum, tanquam ad hu
ipſum honorem publici funeris reſervatus k
Annum tertium & octogeſimum excesſit in
tisſimâ tranqvillitate, pari veneratione. Uſ
eſt firmâ valetudine, niſi quòd ſolebant ei
manus tremere, citra dolorem tamen: adit
tantùm mortis durior longiorque, ſed hic ipſ
laudabilis. Nam qvùm vocem præpararet, act
rus in conſulatu *m)* Principi gratias, liber, que
fortè acceperat grandiorem, & ſeni & ſtanti ip
pondere elapſus eſt. Hunc dum conſequitu
n) colligitque, per læve & lubricum pavime
tum fallente veſtigio cecidit, coxamque freg
quæ parum aptè collocata, reluctante ætate

LXIIX. Bu. h) *i. e. propter virtutes. Ita enim Lat*
caſus ſextus uſurpari ſæpe ſolet. Nepos Chabriâ: Hoc i
nuncio Athenas rediit. *Tacitus III. Annal. cap. 52.* Pat
irâ profugus. *Qvi ita aliis innumeris locis. Uti & noſter.*
lib. X. Ep. 50. foſſa imperfecta eſt: hoc qvoqve dubiu
intercepto rege mortalitate; an deſperato operis eff
Ad ipſam rem illud Saluſtii pertinet Catilinâ: Regibus b
ni, qvàm mali, ſuſpectiores ſunt, ſemperqve his aliena v
tus formidoloſa eſt. *Item illud noſtri Paneg. cap. 68.*
malo Principe tanqvam ſucceſſor timetur, qviſqvis
dignior: *h. e. qviſqvis eſt melior.* Bu. i) *Trajan*
Cat. k) *Sic & Pal. Sed reqvirit conſtructio vocum:*
ſervatum: [*ſic & Sichardi editio Baſileenſis:*] *qvamvis p*
ſet abeſſe illud verbum. Sanè Pal. annectit ſeqventibus
modo: Reſervatus annum tertium & octogeſimum
Sed tunc legendum fuerat: anno tertio & octogeſimo,
Gru. l) ei *abeſt ab edit. Boxhornii.* m) *qua*
cui fuerat deſignatus à Trajano. Cat. †. n) ſeqvitur

[illegible] qvemadmodum ac [illegible] dendus eſt, ut [illegible] prioris r): mihi verò præcipuè, non ſolum publicè, ſed etiam privatantum admirabar tantum diligebam: qvòd utrique eadem regio s), municipia t), agri etiam poſſesſionesqve conjun[illegible]erea qvòd ille tutor mihi relictus, affe[illegible]rentis exhibuit. Sic candidatum me ornavit; ſic ad omnes honores meos ex[illegible]is accurrit u), qvùm jam pridem ejusmodi

---

[illegible]ibus laudatus eſt. Nam Romani claros viros lauro inſtituerunt. Cat. p) *accenſentur* [illegible] *a.* r) *i. e. antiqvi. Sic ſuprà Epiſt. 11.* unde priores ſolebant. *Ba.* s) *Inſubria. Cat.* *Ptolemæus inter Inſubres quatuor tantum muni*[illegible], *Novariam, Ticinum, Mediolanum, Novocolendo* municipia finitima, *nec* [illegible] *Virginianum* [illegible] [illegible]

modi officiis renunciaſſet; ſic illo die *x*)
cerdotes ſolent nominare, qvos dignisſi
cerdotio judicant, me ſemper nominab
etiam in hac novisſimâ valetudine, ve
fortè inter qvinqve viros *y*) crearetur, q
endis publicis ſumptibus judicio ſenat
ſtituebantur, qvùm illi tot amici ſenes
laresq; ſupereſſent, me hujus ætatis, p
excuſaretur, elegit, his qvidem verbis
filium haberem, tibi mandarem. Qvibus
ſis neceſſe eſt tanqvam immaturam m
ejus in ſinu tuo defleam: SI TAME
eſt aut flere, aut omnino mortem voca
tanti viri mortalitas magis finita qvàm
Vivit enim, vivetqve ſemper, atqve e
tiùs in memoriâ hominum & ſermone
tur, poſtqvam ab oculis recesſit. Volui t
ta alia ſcribere, ſed totus animus in
contemplatione defixus eſt: Virginium
Virginium video, Virginium jam vanis
ginibus, recentibus tamen audio, allo

currit, *Aldina habet,* percucurrit. x) *Ca
nuariis. Lege Ovidium in Faſtis. Et Cornelius Ta
decimvirale ſacerdotium ſcribit principio anni ſ
jurandum ſolitum jurare.* Cat. y) *Erant q
Magiſtratus extraordinarii. Primò creati ſunt de
perio Conſulari ſcribendis: deinde agris dividen
aliqvando Triumviros præponebant: tertiò de m
busq; conficiendis: nonnunquam minuendis ſumpt
Imperatorum liberalitate civitas gravari videretu*
z) variis †.

ui fortaſſe cives aliqvos virtutibus pares
mus & habebimus; gloriâ, neminem.

JUS PLINIUS PAULINO a) ſuo S.

num monet, ut aliqvid ſcribat, cùm tam-
ab urbe literarum miſerit.

t: nec liqvet mihi an debeam, ſed ira-
Scis qvàm ſit amor iniqvus interdum,
ns ſæpe, μικραίτιος b) ſemper. Hæc ta-
uſa magna eſt, neſcio an juſta: ſed ego
n non minùs juſta qvàm magna ſit, gra-
ſcor, qvòd à te tamdiu literæ nullæ. Exo-
potes uno modo, ſi nunc ſaltem pluri-
ongisſimas miſeris. Hæc mihi ſola ex-
vera, cæteræ falſæ videbuntur. Non ſum
us, *Non enim Romæ*, vel *Occupatior eram:*
im nec Dii ſinant, ut *infirmior*. Ipſe ad
partim ſtudiis, partim deſidiâ fruor: qvo-
umqve ex otio naſcitur. Vale.

a) *Valerius Paulinus circumjectas Galliæ*
ſi Civitates Vitellianâ tempeſtate in verba Veſpa-
s ante fortunam amicus erat, adegit. Plures ſunt
piſtolæ. Moriens jus libertorum ſuorum Secundo re-
t. b) *Cur nomine* μικραίτιος *potiùs quàm La-*
iam Plinius utatur, non quæſiturus eſt is, qui vim
iget. Nihilo enim magis μικραίτιος, *quàm* μεμψί-
od ad eandem ſignificationem pertinet] exprimere
abulo latina lingua poteſt. Quòd ſi quis vim illius
μικραίτιος *perſpectam habens, Plinium tamen in*

3. CAJUS PLINIUS NEPOTI c) ſuo S.

Explicatâ Iſæi ſummâ facultate & eloqvei eaq́ꝫ variis argumentis probatâ, hortatur Nepo ut eum auditum veniat, qvùm viva vox n efficiat: adducto Gaditani cujusdam exemplo, Titi Livii nomine & gloriâ commotus, ad viſendum ab ultimo terrarum orbe veniſſe t tur.

MAgna Iſæum *d*) fama præceſſerat: m inventus eſt. Summa eſt facultas, c ubertas; dicit ſemper ex tempore, ſed tanq diu ſcripſerit; ſermo Græcus, immò Att præfationes *e*) terſæ, graciles, dulces, grave ter

eo ἐπιπλέον queretur, næ is verè eſſet μικραίτιος. Eſt μικραίτιος non ſimpliciter querulus, ſed qui levi etia cauſâ queri ſolet. St. *Aliàs & φιλαίτιος legi hoc loco, ut idem Stephanus in margine. Qvod non aſpernor. q τι@ ille eſt, qvi libenter queritur.*

EP. 3. c) Licinius Nepos *diu orbus ſuſceptâ fil ptatores fruſtratus domum habuit apud Sacellum Fl veteres Ficelias, autore Martiale, in Præturâ ſum constantiâ & ſeveritate. Fuit &* Calviſius Nepos, *contubernalis.* Nepotem *Adrianus loco hoſtis h. bu* Nepotis Piſtoris *meminit Juvenalis.* Cat. d) *fuiſſe invenio* Iſæos *præſtantisſimos rhetores Ath enien unum Demoſthenis præceptorem ut Philoſtratus tradit rum Asſyrium declamatorem, quem Suidas viguiſſe ſub. no & plurima ſcripſiſſe refert, Lolliani Epheſii Decla ris magiſtrum. Et Juvenalis illius docendi torrentem ratur per tranſitum.* Cat. e) *Ante controverſia fationem dicebant. Probatur hoc etiam ex Gellii ver tentis* [*lib. IX. c. 15.*] Introit adoleſcens, & præfatur

, ornat excelſè; poſtre-
F 2 mò

, & elatiùs, qvàm ætati ejus decebat: ac deinde
poni controverſias. *Cat.* f) *Qvid hoc loco*
re, *diſcès è loco Ciceronis, quem & Catanaus affert,*
e fin. non procul initio: Primus eſt auſus Leonti-
gias in conventu poſcere qvæſtionem, id eſt, ju-
ere, qvâ de re qvisqve vellet audire. *Cave autem*
ſcit, *mutes hoc loco in*, proponit, *quanquam hoc*
melius videtur. Quid enim magni feciſſet Iſaus,
s ipſe controverſias utut plures? ad quas ſingulas
antus accedere poterat, ſi maximè optionem audi-
ermiſiſſet. Quo pacto ſimul & corrueret, quod præ-
icit ſemper ex tempore. *Vult Plinius modo non*
mpoream Iſæi facundiam celebrare. Nam, inqvit,
ejus expono, non verba totidem repeto,] *(1.) non*
uit controverſiam, ſed proponere auditores jubet;
unam, ſed plures; atque ex his (3.) non ſibi ſumit, ſed
permittit electionem; eamq; (4.) non modò ipſi-
verſia, ſed ſæpè etiam partis in eâ, ut ſcil. penes

mò docet, delectat, afficit; qvid maximè, dubites *i*): crebra ἐνθυμήματα *k*), ſyllogiſmi circumſcripti & effecti *k*) : qvod ſtylo qvoqve aſſeqvi magnum eſt: Incredibilis memoria: repetit altiùs qvæ dixit ex tempore, ne verbo qvidem labitur. Ad tantam ἕξιν *l*) ſtudio & exercitatione pervenit: nam diebus & noctibus nihil aliud agit, nihil audit, nihil loqvitur. Annum ſexageſimum *m*) excesſit, & adhuc ſcholaſticus *n*) tantum

taſſe etiam legendum: ſcin qvalia? *non*, ſed. *Familiare comicis loquendi genus, quos hic non raró imitatur.* Caſ. *Cujus & interpunctionem ſecuti hîc ſumus in præcedentibus, pro:* ſtatim omnia ac penè pariter ad manum: ſensûs rec. i) *ſenſus: Cùm & doceat, & delectet, & affectus moveat, in quonam ex his tribus maximè regnet ejus oratio, dubitare posſit aliquis, adeò accuratè implet ſingula. Et omninò,* qvid, *erat in editione Sichardi, quam hîc cæteris præferendam putavi. Aliàs* qvod *legebatur, idq; variâ interpunctione, nimirum:* afficit [qvod maximè dubites.] *vel, quod & Caſaubonus jubet: afficit.* Qvod màximè dubites, crebra *&c.* k) *in H. Stephani editione,* [*quam & Boxborniana hîc exprimit,*] *inſeritur,* [καὶ νοήματα.] *Ipſe ſic commentatur: Latini quoque* Enthymemata *&* noëmata *dicunt: de quibus lege Fabium. Catanæus in codice ſuo antiquo non fuiſſe ſcribit, ſed tantùm* νοήματα, qvod placet, *inquit* [*Catanæus,*] qvia ſeqvitur, *crebri ſyllogiſmi:* qvùm enthymemata & ſyllogiſmi penè iidem ſint. *Sed contrà in Ald. editione, & quibusdam aliis, legitur duntaxat,* ἐνθυμήματα. *Hæc Stephanus: qui rectè Catanæo abſentit. Et verò ſatis eſſe nobis hîc debet, quòd enthymema & ſyllogiſmus non ſunt prorſus idem.* k) crebri ſyllogiſmi, circumſcripti & effecti †. l) *tantum habitum.* St. m) *alia ſcriptura,* ſeptuageſimum. *Cat.* n) *Declamator ſolùm in fictis cauſis & otioſis verſatus, non in veris litibus. Cat.*

[illegible] eſt in juventâ? [illegible] diſertisſimum tantùm, beatisſimum judico: qvem tu niſi concupiſcis, ſaxeus ferreusqve es. [illegible]n ob alia, nosqve ipſos, at certè [illegible]ias, veni. Nunqvámne legiſti Ga[illegible]ndam *s*), Titi Livii nomine gloriâ[illegible]um, ad viſendum eum ab ultimo *t*) veniſſe, ſtatimqve ut viderat ab[illegible] *u*), illiteratum, iners ac penè eſt, non putare tanti cognitionem

[illegible]tatem †. p) nolentes †. q) *omni*[illegible]nus. *Ba* r) *al.* & ficta cauſa, res in[illegible] *codex Grutero teſte* : ut ficta cauſa, res [illegible] *Hac latiùs tractat Divus Hieronymus in præ*[illegible] Cat. t) *ab ultimâ parte orbis terra*[illegible] *Terentium* : eſt mihi in ultimis ædibus [illegible] *eres enim, cùm nondum repertæ occidentales* [illegible] *ades, extremæ Hiſpaniæ inſulam, unde hic Ve*[illegible]

x), qvâ nulla eſt jucundior, nulla pulchrior, nulla deniqve humanior. Dices, *Habeo hîc qvos legam, non minus diſertos.* Etiam: ſed legendi ſemper occaſio eſt, audiendi non ſemper. Præterea MULTO magis, ut vulgò dicitur, viva vox afficit. Nam licet acriora ſint qvæ legas, altiùs tamen in animo ſedent, qvæ pronunciatio, vultus, habitus, geſtus etiam dicentis affigit: niſi verò falſum putamus illud Æſchinis, qvi qvum legiſſet Rhodiis orationem Demoſthenis, admirantibus cunctis, adjeciſſe fertur: Τί δὲ εἰ αὐτοῦ τοῦ θηρίου, τὰ αὐτοῦ ῥήματα βοῶντος, ἀκηκόειτε *y*); & erat Æſchines, ſi Demoſtheni credimus, μεγαλοφωνότατος *z*): fatebatur tamen, longè meliùs eadem illa pronunciaſſe ipſum, qvi pepererat. Qvæ omnia huc tendunt, ut audias Iſæum, vel ideò tantùm, ut audieris. Vale.

4. CAJUS PLINIUS CALVINÆ *a*) S.

Perſoluto ære alieno, qvo premebatur Calvinæ pater,

---

aliena ab illius loci ſententiâ eſt. St. x) *excidiſſe vocula videtur. Cognitio præſentiam perſonæ notare debet.* Ba.

y) Qvid ſi illam ipſam beluam ſua verba vociferantem audiviſſetis? *Sed plura exempla breviùs,* [*manente eâdem ſententiâ:*] Τί δὲ εἰ αὐτοῦ τοῦ θηρίου ἀκηκόειτε; *id eſt:* qvid ſi illam ipſam beluam audiviſſetis? *St. De hoc Æſchinis dicto videndus præter alios Valer. Max. lib. VIII. c. 10.*

z) maximè vocalis, *q. d. cui maxima eſt vox. Sed legitur etiam* λαμπροφωνότατος, *i. e. clariſſimâ voce præditus.* St.

EP. 4. a) *Calvinas tres fuiſſe lego,* Juniam Calvinam, *originem ab Auguſto trahentem, quæ Veſpaſiano ſupervixit; aliam meretricem; tertiam Calvini, ad quem ſcribit Juve-*

, eo mortuo Cæcilius hortatur filiam ut adeat litatem, qvam propter grande debitum reciperebat.

luribus pater tuus, vel unicuilibet alii *b*), àm mihi debuiſſet, fuiſſet fortaſſe dubitanan adires hæreditatem etiam viro gravem: verò ego adductus affinitatis *c*) officio, dis *d*) omnibus, qvi non dico moleſtiores, iligentiores erant, creditor ſolus extiterim: nq; vivente eo, nubenti tibi in dotem cenmillia *e*) contulerim, præter eam ſummam, pater tuus qvaſi de meo *f*) dixit *g*), [erat ſolvenda de meo:] magnum habes facis meæ pignus. Cujus fiduciâ debes famam ncti pudoremqúe ſuſcipere. Ad qvod ne te is magis qvàm rebus horter, qvicqvid mihi tuus debuit, acceptum tibi ferri jubeo. eſt, qvòd verearis, ne ſit mihi iſta oneroſa

 donatio.

arentem: quanquam & Calvillæ *epiſtolam miſſam s, qvæ maritum habuit Annium Verum, Præturâ funex quo filium ſuſcepit, M. Antonium nomine, virum in vitâ philoſophantem, qvi imperator creatus vitæ ſanctinnes principes ſuperavit.* Cat. b) *Sic Aldina, & anc ſeqvuntur. Aliter Baſileenſis Sichardi*: unicuiliii *plus*, qvàm mihi: *à quâ propagatum hoc & in reres videtur. Sed cauſa non fuit, cur* plus *adderetur.*
Videtur innuere C. Calviſium, parentem Domitiæ læ, Cæcilio arctâ propinquitate conjunctum. Cat.
dimittere aliquem h. l. eſt alicui ſatisfacere, einen ab. e) *i. e. centum Seſtertia.* Cat. f) *nam illius bona erant mihi obligata.* Cat. g) *promiſit em.* Cat.

donatio. Sunt qvidem omninò nobis modicæ facultates, dignitas ſumptuoſa, reditus, propter conditionem agellorum, neſcio minor an incertior: ſed QVOD CESSAT ex reditu, frugalitate ſuppletur: ex qvâ, velut è fonte, liberalitas noſtra decurrit; qvæ tamen ITA TEMPERANDA eſt, ne nimiâ profuſione inareſcat. Sed temperanda in aliis: in te verò facilè ratio conſtabit, etiamſi modum exceſſerit. Vale.

5. CAJUS PLINIUS LUPERCO h) SUO S.

In dedicatione bibliothecæ in patriâ ſuâ orationem habuit de laudibus ſuorum, & ſoli natalis apud municipes. Ejus partem corrigendam Luperco deſtinat: qvem rogat, ut ſuperflua amputet, concedat tamen aliqvas digresſiones, præſertim in deſcriptione locorum.

ACtionem & à te freqventer efflagitatam, & à me ſæpe i) promiſſam exhibui tibi, non tamen totam: adhuc enim pars ejus perpolitur. Interim qvæ abſolutiora mihi videbantur, non fuit alienum judicio tuo tradi k). His tu, rogo, intentionem l) ſcribentis accommodes: nihil enim adhuc inter manus habui, cui majorem ſolicitudinem præſtare deberem. Nam in cæteris

EP. 5. h) *Mutius Lupercus, Legatus legionis adverſùs Civilem, inclytus famâ.* Cat. i) ſemper †. k) *Pal. & ed. vetus habent illud marginale:* judicio tuo traditum iri. Rogo intent. *Gru.* l) *non minore intentione,*

ve reſpicio, intelligo nobis commenda-
etiam ex ipsâ mediocritate libri peten-
ſdem tamen, qvi à te hanc auſteritatem
cogor id, qvod diverſum eſt, poſtulare, ut
isqve frontem remittas. Sunt enim qvæ-
oleſcentium auribus danda, præſertim ſi
a non refragetur. Nam deſcriptiones lo-
, qvæ in hoc libro freqventiores erunt,
ſtoricè tantùm, ſed propè poeticè proſe-
eſt. Qvòd tamen ſi qvis extiterit, qvi
nos lautiùs *o*) feciſſe qvàm orationis ſe-
exigat, hujus [ut ita dixerim] triſtitiam
partes actionis exorare *p*) debebunt.
certò ſumus, ut qvamlibet diverſa gene-
rum per plures dicendi ſpecies tenere-
Ac ſicut veremur, ne qvibusdam pars
ſecundùm ſuam cujusqve naturam non
ur: ita videmur poſſe confidere, ut uni-
em omnibus varietas ipſa commendet.

Nam & IN RATIONE conviviorum, qvamviſ[?]à pleriſqve cibis ſinguli temperemus, totam tamen cœnam laudare omnes ſolemus: nec ea qvæ ſtomachus noſter recuſat, adimunt gratiam illis, à qvibus capitur. Atqve hæc ego ſic accipi volo, non tanqvam aſſeqvutum eſſe me credam, ſed tanqvam aſſeqvi laboraverim. Fortaſſe non fruſtrà, ſi modò tu curam tuam admoveris, interim iſtis, mox iis qvæ ſeqventur. Dices, te non poſſe ſatis diligenter id facere, niſi priùs totam actionem cognoveris. Fateor: in præſentiâ tamen & iſta tibi familiariora fient, & qvædam ex his talia erunt, ut per partes emendari posſint. Etenim ſi avulſum ſtatuæ caput aut membrum aliqvod inſpiceres, non tu qvidem ex illo poſſes congruentiam æqvalitatemqve deprehendere, poſſes tamen judicare, an idipſum ſatis elegans eſſet. Nec aliâ ex cauſâ principia librorum circumferuntur *q*), qvàm qvia exiſtimatur pars aliqva etiam ſine cæteris eſſe perfecta. Longiùs me provexit dulcedo qvædam tecum loqvendi: ſed jam finem faciam, ne modum qvem etiam orationi adhibendum puto, in epiſtolâ excedam. Vale.

6. CAJUS PLINIUS AVITO *r*) ſuo S.

Admonet Avitum, ut ſimul fugiat & nimiam lauti-

Legitur &, exonerare. q) *ante opus editum & abſolutum publicantur, & legenda permittuntur*. Cat. *EP. 6.* r) Julio Avito *aut* Junio *ſcriptam fuiſſe*

... & diligentem, ut mihi,
... ſumptuoſum: nam ſibi &
... optima) qvædam; cæteris vilia & minu-
ponebat; vinum etiam parvulis lagunculis
a genera deſcripſerat, non ut poteſtas eli-
i, ſed ne jus eſſet recuſandi; & aliud ſibi &
s, aliud minoribus amicis, [nam gradatim
os habet,] aliud ſuis noſtrisqve libertis.
advertit, qvi mihi proximus recumbebat,
probarem, interrogavit. Negavi. *Tu ergò,*
it; qvam conſuetudinem ſeqveris? Eadem
ibus pono, ad cœnam enim, non ad no-
r), invito: cunctisqve rebus exæqvo, qvos
menſâ

---

epiſtolam crediderim. Nam Junii *Aviti Ædilitatis*
dati obitum lib. VIII. [*Ep. 23.*] *amarisſimè deflet, ut*
lib. V. [*Ep. 9.*] *ubi ſui amantisſimum ſumma fuiſſe*
uturum aſſerit, ſi maturuiſſent ejus virtutes. Cat.
non ſolitus foris cœnare: vel, illi amico non domeſti-

menſâ & toro *y*) æqvavi. *Etiámne libertos?* Etiam. Convictores enim tunc, non libertos, puto. Et ille, *Magno tibi conſtat.* Minimè. *Qvi fieri poteſt?* Qvia ſcilicet liberti non idem, qvod ego bibunt, ſed idem ego, qvod liberti. Et hercule, SI GULÆ temperes, non eſt onerosum, qvo utaris ipſe, communicare cum pluribus. Illa ergò reprimenda, illa qvaſi in ordinem redigenda eſt, ſi ſumptibus parcas, qvibus aliqvantò rectiùs tuâ continentiâ qvàm alienâ contumeliâ conſulas. Qvorſum hæc? Ne tibi optimæ indolis juveni qvorundam in menſâ *z*) luxuria ſpecie frugalitatis imponat. Convenit autem amori in te meo, qvoties tale aliqvid inciderit, ſub exemplo præmonere qvid debeas fugere. Igitur memento, NIHIL MAGIS eſſe vitandum, qvàm iſtam luxuriæ & ſordium novam ſocietatem: qvæ cum ſint turpisſima, diſcreta ac ſeparata, turpiùs junguntur. Vale.

7. CAJUS PLINIUS MACRINO ſuo S.

Imperatorem Spurinnæ rebus præclarè geſtis ſtatuam triumphalem decreviſſe, & filio ejus Cottio defuncto, in ſolatium patris, Macrinum monet.

Heri

licet, quos non ita lautè, ut alios, excipio, dehoneſtare velle videar. y) *ut* lectus *ita* torus *nonnunquam ſignificat, in quo cibum capientes ad menſam accumbimus.* z) *ita libuit reſcribere præeuntibus membranis à Modio* [*Vide F. Lamp. Grut. p. 275.*] *excusſis. Hactenus editi malè:* in menſa luxuria. *Gru.*

[Eri à ſenatu Veſtricio Spurinnæ a), Princi-
pe auctore, triumphalis ſtatua decreta eſt:
ita, ut multis b), qvi nunqvam in acie ſtete-
:, nunqvam caſtra viderunt, nunqvam deni-
tubarum ſonum, niſi in ſpectaculis, audie-
:: verùm ut illis, qvi decus iſtud ſudore &
;vine & factis aſſeqvebantur. Nam Spurin-
3ructerum c) regem vi & armis induxit in-
ıum: oſtentatoqve bello ferociſſimam gen-
[QVOD EST pulcherrimum victoriæ
ıs] terrore perdomuit. Et hoc qvidem vir-
s præmium: illud ſolatium doloris accepit,
d filio ejus Cottio d), qvem amiſit abſens,
itus eſt honor ſtatuæ. Rarum id in juvene,
ıater hoc qvoqve merebatur: cujus graviſ-
ı vulneri magno aliqvo fomento meden-
ı fuit. Præterea Cottius ipſe tam clarum
imen indolis dederat, ut vita ejus brevis &
uſta debuerit hac veluti immortalitate pro-
:. Nam tanta ei ſanctitas, gravitas, auctori-
tas

ᴾ. 7. a) *qui Othoniani exercitûs dux ad occupandas ripas præmiſſus Placentiam coloniam adverſùs Cecin- ſtrenuè & prudenter tutatus eſt.* Cat. *Sed hunc Spu- m, [de quo Tacit. lib. II. hiſtor.] Glandorpius f. 895. ıaſt. patrem opinatur fuiſſe Spurinnæ, de quo hæc nar- iſtola.* b) *quibus paſſim in foro pro libidine* P*rin- ı ſtatua dabatur: in quod Juvenalis ſatyricum ful- 'orquet ſatyrâ I.* Cat. c) *ut Rex Hiſpanus idem, qui Hiſpanorum, ita hîc Bructerus, qui Bructerorum. ıutem* Bructeri *Germaniæ populi ſecundùm Claudia- in IV. Honor. Conſ. v. 451.] ſylvæ Hercyniæ accolæ.* d) Coctio. *ſic & in ſeq.* †. *Cottii mater Cottia,*

tas etiam,ut poſſet ſenes illos provocare virtute,qvibus nunc honore adæqvatus eſt. Qvo qvidem HONORE, qvantum ego interpretor, non modò defuncti memoriæ, & dolori patris, vèrùm etiam exemplo proſpectum eſt.Acuent *e*) ad bonas artes juventutem adoleſcentibus qvoqve [digni ſint modò] tanta præmia conſtituta; acuent principes viros ad liberos ſuſcipiendos *f*) & gaudia ex ſuperſtitibus, & ex amisſis tam glorioſa ſolatia. His ex cauſis ſtatuâ Cottii publicè lætor, nec privatim minus. Amavi conſummatisſimum juvenem tam ardenter qvàm nunc impatienter reqviro. Erit ergo pergratum mihi hanc effigiem ejus ſubinde intueri, ſubinde reſpicere, ſub hac conſiſtere, præter hanc commeare. Etenim SI DEFUNCTORUM imagines domi poſitæ dolorem noſtrum levant, qvantò magis eæ, qvibus in celeberrimo loco non modò ſpecies & vultus illorum, ſed honor etiam & gloria refertur? Vale.

8. CAJUS PLINIUS CANINIO ſuo S.

Si qvando poterit occupationibus urbanis diſſolvi,

& avus maternus Cottejanus. Cat. e) *Rectisſimè ad mentem Caſauboni hæc ita diſtinguentur. Minùs enim bene in quibusdã:* Acuent ad bonas artes juventutem adoleſc. &c.

f) *ad uxorem ducendam. Multi enim ſub malo Principe cœlibem vitam malebant, cùm viderent, in perniciem ſui plerunq; filios tolli. Quosdam avaritia detinebat, orbitatis munera aucupantes : nam lex illa de maritandis ordinibus jam exoleverat, quâ locupletes ad tollendos liberos ingentia præmia & pares pœna cohortabantur.* Cat.

vi, promittit Caninio, ſe venturum ad Larium, & ſtudere & piſcari venariq́, commodè liceat.

Tudes? an piſcaris? an venaris? an ſimul g) omnia? poſſunt enim omnia ſimul fieri ad ium noſtrum: nam lacus piſcem; feras ſylqvibus lacus cingitur; ſtudia altisſimus iſte ſſus affatim ſuggerunt h). Sed ſive omnia ul,ſive aliqvid facias,non poſſum dicere, ineo: angor tamen, non & mihi licere,qvæ ſic cupiſco, ut ægri vinum, balinea, fontes. nqvamne hos arctisſimos laqveos, ſi ſolvere atur i), abrumpam? Nunqvam puto. Nam eribus negotiis nova accreſcunt, nec tamen ora peraguntur;tot nexibus,tot qvaſi catenis jus indies occupationum agmen extenditur Vale.

CAJUS PLINIUS APOLLInari l) ſuo S.

Apollinari Euritium commendat, ut eum in peione tribunatûs adjuvet: exponens qvot in iln beneficia contulerit, qvibus virtutibus & paitum laudibus ornetur.

ANxium me & inqvietum habet petitio Sexti Euritii mei. Afficior curâ: & qvam pro e ſolicitudinem non adii, qvaſi pro me altero patior:

EP. 8. g) eodem die. Cat. h) ſuggerit †. i) al. n datur. Hoc ex ſcholiis irrepſiſſe videri posſit. St. k) al. enditur. L. obtenditur. Ba.

EP. 9. l) Suſpicor ſcriptam epiſtolam Domitio Apolnari, Conſuli deſignato, cujus Secundus libro IX. meminit:

patior: & alioqvin meus pudor, mea exiſt
mea dignitas in diſcrimen adducitur. Eg
latum clavum *m*) à Cæſare noſtro, ego
ram impetravi: meo ſuffragio pervenit
tribunatûs *n*) petendi, qvem niſi obtine
natu, vereor, ne *o*) decepiſſe Cæſarem v
Proinde adnitendum eſt mihi, ut talem
dicent omnes, qvalem eſſe Princeps mih
dit. Qvæ cauſa ſi ſtudium meum non
ret, adjutum tamen cuperem juvenem p
mum, graviſſimum, eruditiſſimum, omn
qvé laude digniſſimum, & qvidem cu
domo. Nam pater ejus Euritius *p*), vir ſ
antiqvus *q*), diſertus, atqve in agendis

vel Sulpitio Apollinari *doctiſſimo, quem ſanè*
Gellii conjecto fuiſſe Cæcilii temporibus, ad quem
ſuum ſcazonta mittit lib. VI. & græca ſcripſiſſe epig
ſcimus. Cat. m) *dignitatem Senatoriam: en*
latusclavus veſtis Senatoria. Cat. n) *plebis*
Cat. o) *Retinet hanc lectionem Gruterus è*
& veteribus editionibus. Aliis placet, ut *decepiſſe.*
utrâq; omiſſâ particulâ præferant: vereor decepi
rem videar. *Ferri fortaſſe omnia poſſunt. Non ſunt*
frequentes conjunctionum ellipſes. Cæterùm, ſi ad
conjunctio, notum quidem, quid circà verba time
cipiant Grammatici: viri tamen quidam docti obſe
in his talibus idem effici vel cum negatione, vel ſine
vante videlicet negationem vi verbi. Vid. Vall. III.
27. Budæ. annot. prior. in Pand. p. m. 539. Alciat.
de V. S. Adderem & Voſſium c. 67. de conſtruct. m
ſitaret. p) Euritius Clarus †. *Hunc ſcrib*
fuiſſe præfectum urbis: morum literarumq; veteru
ſiſſimum. Cat. q) *antiquâ virtute ac probitate.*

exercitatus, qvas ſummâ fide, pari conſtantiâ, nec verecundiâ minore defendit. Habet avunculum Cajum Septitium *r*), qvo nihil verius, nihil ſimplicius, nihil candidius, nihil fideliꝰ novi. Omnes me certatim, & tamen æqvaliter, amant: omnibus nunc ego in uno referre gratiam poſſum. Itaq; prenſo *ſ*) amicos, ſupplico, ambio domos, ſtationesq; circumeo, qvantumq; vel auctoritate vel gratiâ valeam, precibus experior. Te qvoq; obſecro ut aliqvam oneris mei partem ſuſcipere tanti putes. Reddam vicem, ſi repoſces: reddam &, ſi non repoſces. Diligeris, coleris, freqventaris: oſtende modò velle te, nec deerunt, qvi qvod tu velis, cupiant. Vale.

10. CAJUS PLINIUS OCTAVIO ſuo S.

Octavium admiratur poſſe tamdiu continere verſus ſuos, hortaturq; ad editionem. Sic Martialis Fauſtinum libro primo.

HOminem *t*) te patientem, vel potius durum ac penè crudelem, qvi tam inſignes libros tamdiu teneas! Qvousqve & tibi & nobis invidebis? tibi, maximam laudem; nobis, voluptatem. Sine per ora hominum ferantur,

G iisdem-

r) *Septitium Clarum, cujus conſilio Epiſtolas publicavit.* Cat. *ſ*) *Sic diſertè editio antiquior, & Pal. ſive* prehenſo; *non ut retrò vulgati,* prendo. *Gru.*

EP. 10. t) *Vera lectio eſt, quam immeritò Catanaus* [*jubens pro* Hominem *legere* Nominem] *non probat:* Hominem te patientem *&c. Quis in Epiſtolis M.*

iisdemqve, qvibus Romana lingua, ſpatii
vagentur. Magna etiam longaqve expe
eſt: qvam fruſtrari adhuc & differre non d
Enotuerunt *u*) qvidam tui verſus, & inv
clauſtra tua refregerunt; hos niſi retrahe
corpus, qvandoqve ut errones aliqvem,
dicantur, invenient. Habe ante oculos
talitatem: à qvâ aſſerere te hoc uno moni
to potes. Nam cætera, fragilia & caduca no
nùs qvàm ipſi homines, occidunt deſinun
Dices, ut ſoles, *Amici mei viderint.* Opto
dem amicos tibi tam fideles, tam eruditos
laborioſos, ut tantum curæ intentionisqv
cipere & posſint & velint: ſed DISP
NE SIT parum providum, ſperare ex al
qvod tibi ipſe non præſtes. Et de edition
dem interim, ut voles: recita ſaltem, qv
gis libeat emittere: utqve tandem per

g

Tullii iſta non obſervavit? Homines ridiculos! *item:* Hominem ridiculum! qvi. *& alibi:* Lepidu cum Salluſtium! qvi *&c. Talia ſunt ſexcenta in Ci Simile principium Epiſtolæ 21. infrà lib. IV.* Triſt acerbum caſum Helvidiarum ſororum! *Nec multè orditur epiſtolam 24. libri VI.* Caſ. *Lectionem ha Palatino codice Gruterus confirmat, adſtipulantibus nibus antiquis.* u) *in notitiam & publicum ver* Cæ. *Quo medio enotuerint, non additur. Certum aliâ id ratione eveniſſe, quàm recitando: nam hâc epiſtolâ monet Octavium Plinius, ut verſus ſuos recitet re non aſſentior Radero ad Martial. I. Epigr. 30. f. 108 hæc Plinii ad plagiarios trahenti, qui recitata exciper*

x) *Ennius apud Gellium:*

gaudium, qvod ego olim pro te non temerè præſumo y). Imaginor enim qvi concurſus, qvæ admiratio te, qvi clamor, qvod etiam ſilentium maneat z): qvo ego, qvùm dico vel recito, non minùs qvàm clamore delector: ſit modò ſilentium acre & intentum & cupidum ulteriora audiendi. Hoc fructu tanto, tam parato, deſine ſtudia tua infinitâ iſtâ cunctatione fraudare: qvæ qvùm modum excedit, verendum eſt, ne inertiæ & deſidiæ vel etiam timiditatis nomen accipiat. Vale.

11. CAJUS PLINIUS ARRIANO ſuo S.

SONS LIBRARY University of MICHIGAN

Marius Priſcus Africæ proconſul â provincia-

 libus

Hoc erit tibi argumentum ſemper in promtu ſitum,
Ne qvid expectes amicos, qvod tute agere poſſies. *Bu.*

y) *imaginatione effingo, antequam eveniat. Similiter loquitus Seneca Epiſt. 107. p. 615. ed. Lipſii:* Effugere iſta non potes: contemnes autem, ſi ſæpe cogitaveris & futura *præſumpſeris.* Nemo non fortiùs ad id, cui ſe diu compoſuerat, acceſſit, & duris qvoqve, ſi præmeditata erant, obſtitit. *Plura dabit Buchnerus infrà ad lib. IX. Epiſt. 3.*

z) *Hunc locum interpretatur Caſaubonus ad Theophraſti characteres, cap. περὶ κολακείας.* Bu. *Agit autem ibi Caſaubonus p. m. 124. 125. de ſignis, quibus in acroaſibus iſtiusmodi veteres approbationem ſuam demonſtraverint; cumq; dixiſſet, tribus maximè ſignis eos in hanc rem uſos: ſilentio attento, geſtu corporis aliquo, (vel manibus plaudentes, vel aſſurgentes exultantesq;, vel certo quodam modo vultum componentes,) & ſecundâ acclamatione: confirmat hoc inter alia Plinii teſtimoniis tribus, uno lib. V. Epiſt. 3. prope fin. altero lib. VI. epiſt. 17. tertio, quem hic præſentem habemus.*

libus cum ſuis miniſtris accuſatus repetundarum agente Secundo damnatus eſt. Hoc Senatusconſultum Plinius laudat, at Juvenalis a) carpit.

SOlet eſſe gaudio tibi, ſi qvid actum eſt in Senatu dignum ordine illo. Qvamvis enim qvietis amore ſeceſſeris, inſidet tamen animo tuo majeſtatis publicæ cura. Accipe ergo qvod per hos dies actum eſt, perſonæ claritate famoſum, ſeveritate exempli ſalubre, rei magnitudine æternum. Marius Priſcus *b*), accuſantibus Afris, qvibus proconſul *c*) præfuit, omiſsâ defenſione judices petiit. Ego & Cornelius Tacitus adeſſe provincialibus juſſi, exiſtimavimus fidei noſtræ convenire, notum Senatui facere, exceſſiſſe Priſcum immanitate & ſævitiâ crimina, qvibus dari judices poſſent *d*): qvum ob innocentes condemnandos, interficiendos etiam, pecunias accepiſſet. Reſpondit Fronto Catius *e*), de-

EP. 11. a) *Sat. I. v. 47. ſeqq.* - - damnatus inani
Judicio [qvid enim ſalvis infamia nummis?]
Exul ab octavâ Marius bibit, & fruitur diis
Iratis: at tu victrix provincia ploras.

b) *de quo vide & lib. III Ep. 9.* c) pro conſule. †.

d) *Ex his Plinii verbis facilè intelligimus, judices à Senatu peti ſolere, qui certo ac ſtatuto judicio inquirerent in reos, id eſt, qui vel repetundarum lege, vel majeſtatis, vel aliâ quæreretur, i.e. quæſtionem haberent. Jis autem judicibus ex legis præſcripto judicare neceſſe erat, nec legitimam pœnam excedere. Cùm verò majora crimina videbantur, quàm ut constitutâ pœnâ, ordinariâq; in reos animadverteretur, tùm demùm Senatus in reos inquirebat, quippe qui nullius legis præſcripto adſtringeretur.* Budæus annot. prior. in Pan-

...qve dicentibus *g*), qvan-
... ſeus, tantum vindicandum.
... Conſul deſignatus Julius Ferox *h*)
...ctus & ſanctus, Mario qvidem judices in-
cenſuit dandos : evocandos autem,

 qvibus

., m. 167. e) *Fuit* Cornelius Fronto Catius *nobiliſſimus*, [*quanquam ipſi Macrobius ſiccum di-* ... *aſcribat*,] *Antonini Philoſophi præceptor. Dion* ... *in Adriano, plurimùm floruiſſe, & primas in agen-* ... *partes habuiſſe : cujus Cæcilius alibi, & Juvenalis* ... *Satyrâ mentionem faciunt.* Catiorum *cognomina* ...*ſima teſtantur ſcriptores, & ſepulchrorum antiqua-* ...*ia, quæ nos Veronæ interdum, ſed inter Inſubres fre-* ...*ius annotavimus, hodieq;* Novariæ *ampliſſima familia cognomento durat.* Cat. f) Qværere *hoc in loco* ...*cium exercere Plinius accepit.* Budæ. annot. relig. ...d. p. m. 51. g) *Quòd dicit*, concluſam Senatûs ...*ionem, hunc habet intellectum, aſtrictam uno judicio* ...*dorum, quia ab initio Senatusconſultum factum in eam ſententiam, ut de Priſco reo lege repetunda-* ...*æſtio haberetur; cùm tamen Priſcus immanitate cri-*

ıs diceretur innocentium pœnas ve
Qvæ ſententia non prævaluit modò,
ıino poſt tantas diſſenſiones fuit ſola
ns: annotatumqve experimentis, q
.VOR ET MISERICORDIA a
vehementes primos impetus habent, pau
n conſilio & ratione, qvaſi reſtincta, conſid
.nde evenit, ut qvod multi clamore permi
uentur, nemo tacentibus cæteris dicere ve
patefcit enim, qvum ſeparacuris à turbâ, conte
platio rerum qvæ turbâ teguntur. Vener
qvi adeſſe erant juſſi, Vitellius Honoratus *i*)
Flavius Martianus *k*): ex qvibus Honoratus
centis millibus exilium eqvitis Roma
ſeptemqve amicorum ejus ultimam pœnam
Martianus unius eqvitis Romani ſeptin
tis millibus plura ſupplicia arguebatur em
Erat enim fuſtibus cæſus, damnatus in r
lum, ſtrangulatus in carcere. Sed Hono
cognitioni Senatus mors opportuna ſub

]

Cat. i) *Pro* Vitellio *legi &* Fabium, *editio*
phani ad marginem notant. Idem in Boxhornii r
tione. Suſpicor annotationem hanc ex malè inte
nsani Scholii principio natam. Catanæus veri nil
agit, quàm ut Honoratos ſibi notos memoret
ſunt: Fabium Honoratum *in antiquis mem*
Spartianus in Severo Honorati *cujusdam men*
Et Plutarchus in vitâ Galbæ Antonini Honor
Vitellium Martianum *nominat. Divus H*
noratum *præfectum Prætorio Galliarum pri*
tis conſtat ex teſtimonio Caliſtrati ff. qvart
ſub Trajano fuiſſe accuſatum. Cat. l) *r*

[illegible] utroqve puniri. Dilata res [illegible] Senatum, cujus ipſe conſpe- auguſtisſimus fuit. Princeps *p*) præſidebat, t enim Conſul:] ad hoc Januarius menſis cæterâ *q*), tum præcipuè Senatorum fre- tiâ celeberrimus: præterea cauſæ amplitu- uctaqve dilatione expectatio & fama, IN- 'UMQVE mortalibus ſtudium magna

 & inuſi-

[illegible] interdum ſummum, modò ultimum ſupplicium [illegible]. Cat. m) *Sic Pal. & Vett. edd. Vulgati nu-* introductus. *Alterum repetitur noſtro lib. V. Ep. 4.*

n) *Aliàs legitur* Titius, *ſed non in antiquisſimâ* [illegible], *qua firmat publicatam. At Palatinus noſter ma-* Fucius. *Gru.* o) Cereales *multos fuiſſe circà illa* [illegible]: Mimum Cerealem *&* Junium *filium ſub* [illegible]. *Ad* Velium Cerealem *alibi* [*lib. IV. Ep. 21.*] *Se-* [illegible]. *Sicut Martialis ad* Julium Cerealem *libro XI. qui* [illegible] *giganteum heroico ſcripſit.* Turulli Cerealis *& Pe-* *Tacitus cum Joſepho & Dione meminére. Suidas inſu-* 'rimum Cerealem *citat.* Cat. p) *Trajanus. Hoc*

& inuſitata noſcendi, omnes undiqve e
rat. Imaginare qvæ ſolicitudo nobis,qvi r
qvibus ſuper tantâ re in illo cœtu, præſen
ſare, dicendum erat. Eqvidem in Senatı
ſemel egi: qvinimò nusqvam audiri ben
ſoleo: tunc me tamen, ut nova, omnia
metu permovebant. Obverſabatur præt
qvæ ſuprà dixi, cauſæ difficultas: ſtabat
Conſularis, modò Septemvir epulonum r
neutrum. Erat igitur perqvàm oneroſu
cuſare damnatum: qvem ut premebat a
tas criminis, ita qvaſi peractæ damnation
ſeratio tuebatur. Utcunqve tamen an
cogitationemqve collegi: cœpi dicere no
nore audientium aſſenſu s) qvàm ſolicit
meâ. Dixi horis penè qvinqve. Nam de
clepſydris, qvas ſpacioſisſimas acceperam
additæ qvatuor. Adeò illa ipſa, qvæ dura

rentiâ, qvam mihi præſtas. *Et Florus lib. IV. c. 2. n*
non pro cæterâ felicitate. *Editio Sichardi:* cùm
cætera. *Minùs bene: nec enim* cæteri *hic plurale*
r) *de Septemviris Epulonum conſule Scriptores a*
tatum Romanarum, Roſinum lib. III. c. 28. Kippingu
c. 12. p. 300. s) *i. e. qviete. Ba.* t) *Libroru*
ginibus adjectum eſt, duodecim; *neqve aliter P*
noder. At enim aborum ævo impreſſi: nam 22. cle
qvas ſpacioſisſimè acceperam: *quod habuerim pr*
arridetq; admodùm illud, duodecim. *Cataneus vid*
giſſe viginti. *Gru. Imò non, videtur, ſed certum eſ*
legiſſe. Audiamus ipſum Clepſydra, inquit, poterat
per quotcunq; temporis ſpacium libuiſſet. Unde legim
Philoſtratum in Adriano declamatore fuiſſe clepſyd

uro videbantur, ſecunda dicenti fue-
ſar qvidem mihi tantum ſtudium, tan-
curam [nimium eſt enim dicere ſo-
m] præſtitit, ut libertum meum poſt
m ſæpiùs admoneret, voci lateriqve
m: qvùm me vehementius putaret
qvàm gracilitas mea perpeti poſſet.
t mihi pro Martiano Claudius Marcel-
ſius deinde Senatus, & revocatus in
x), neqve enim jam inchoari poterat
ut noctis interventu ſcinderetur. Po-
dixit pro Mario Salvius Liberalis, vir
iſpoſitus y), acer, diſertus: in illâ ve-
omnes artes ſuas protulit. Reſpondit
Tacitus eloqventisſimè, &, qvod exi-
tioni ejus ineſt, σεμνῶς z). Dixit pro
ſus Fronto Catius inſigniter, utqve
ille poſcebat, plus in precibus tempo-
G 5 ris,

menſuram centum verſuum. Hic ſanè quinque acium unius horæ complectebantur. Unde in- horis pene qvinqve, *cùm præmiſiſſet, viginti ſydras impetraſſe. Si enim quinque & viginti ac-ique ſolidas horas egiſſet. Quòd ſi legas* decem, *ce antiquo loco XX. tunc tres clepſydræ unam nebunt.* u) *Sic quoque Pal. & exoletæ ec ſcio, à quibus manaverit illud,* incendi, *ad in editionibus noviſſimis; hoc ſcio, falſum eſſe, ttendum.* Gru. x) *ſubaudi* diem. *Quam dinâ & aliis non conſpectam, ut in ipſum tex-mus cum Sichardo, nulla nos cogit necesſitas.*
ctè ſibi conſtat, nihil confuſè ac turbidè agit aut . Lexic. z) *graviter. Qui autem graviter*

rís, qvàm in defenſione conſumpſit. I actionem veſpera incluſit; non tamen ſi abrumperet: itaqve in tertium diem prol nes exierunt. Jam hoc ipſum pulchrum & qvum *a*), Senatum nocte dimitti, triduo v triduo contineri. Cornutus Tertullus *b*) ſul deſignatus, vir egregius, & pro verita misſimus, cenſuit *ſeptingenta millia qva perat* c) *Marius, ærario inferenda; Mario ur liaq; interdicendum; Martiano hoc amplii fricâ.* In fine ſententiæ adjecit: *qvòd Tacitus injunctâ advocatione diligenter for functi eſſemus, arbitrari Senatum, ita nos ut dignum mandatis partibus fuerit.* Aſſen Conſules deſignati, omnes etiam Conſu usqve ad Pompejum Collegam *d*): ille & j

& venuſtè exponunt, [*facit hoc Catanæus,*] *ex dua poſitionibus unam veram, alteram falſam afferunt.*

a) *Hactenus enim ſub Domitiano nec tam aſſiduè aut Rep. liberâ, aut ſub Auguſto Senatus habitus, & remiſſum de curâ atq; intentione reddendi juris fuem pertinet noſtri illud Paneg. cap. LXXVI.* Jam qvà qvum, qvàm conſulare, qvòd triduum totum S ſub exemplo tui ſedit? Antiqvum *dixit, qvod ad an morem fiebat. Simili ratione* antiqviſſimam vict *infrà dixit lib. X. epiſt. 9.* Bu. b) *Cornutus T in Præfecturâ ærarii & Conſulatu, Secundo Collega, ctus, & in omni laude ſimilis antiquis, Æmilii & Via fuit.* Cat. c) *à Martiano: nam trecenta no rant ſatis probari, Honorato morte intercepto.* Cat. *ſcribe,* [*non,* collega,] *& ſic deinceps ſemper in hâ â.* Caſ. *Nempe, quia proprium hic eſt nomen. I lem* Pompejus Collega *Conſul ſub Domitiano*

millia, qvæ acceperat Marius e), *ærario infe-*
, & Martianum in qvinqvennium relegan-
Marium repetundarum pœnæ, qvam jam paſ-
ſet f) cenſuit *relinqvendum*. Erant in utrâ-
ſententiâ multi, fortaſſe etiam plures in hac
olutiore vel molliore: nam qvidam ex illis
ve, qvi Cornuto videbantur aſſenſi, hunc
oſt ipſos cenſuerat, ſeqvebantur: Sed qvum
diſceſſio, qvi ſellis Conſulum aſtiterant,
rnuti ſententiam ire cœperunt: tum illi
qvi

Meminit illius Joſephus, ut legati Syriæ: ſed adhuc lib. 7. c. 2. Glandorp. onomaſt. f. 693. e) *non ... clauſula,* [qvæ acceperat Marius,] *in ſcripto co-* ...ditio Sichardi p. 49. in marg. *Putes ergò à paulò ...entibus denuò intruſam ab aliquo interpretari vo-*

f) *Illa,* qvam jam paſſus eſſet, *adeò mihi ſtoma-* ...*movent, ut concoquere non poſſim. Nam quomodo re-* ...*larum pœnam paſſus Marius fuerat, de cujus crimine* ...*rimùm Senatus, non ex appellatione, judicabat, &* ...*nt pronunciaverat? Illa igitur paucula verba eſſe in-* ...*tis, & quidem mali, autumo, non intelligentis, & ta-* ...*ponere volentis, quòd Pompejus Marium repetunda-* ...*œnæ* relinqvendum *dixerat: Cùm hæc eſſet Pompeji* ...*tia, ut Marius legitimæ repetundarum pœnæ* ...veretur, *id eſt, ut nihil aut ſeverius, aut gra-* ...*ant remiſſius molliusq́ in reum ſtatueretur, ſed pœ-* ...*ge Julia repetundarum conſtitutam Marius ſubiret.* ...*ta omninò Plinius idem ad Cornelianum lib. VI. Epiſt.* ...*iens* relinqvendi *verbo utitur, ubi de Gallitâ adul-* ...*tâ:* Sed illam damnari [*ait*] etiam invito accu- ... neceſſe erat: damnatā, & Juliæ legis pœnis reli- ... *Petr. Faber II. Semeſtr. 15. p. 250. Conjecturam ...abri, quod & Buchnerus hunc in locum obſervat, ap- ... Gruterus, quanquam illa verba in omnibus editioni- ...codice Palatino deprehenderat. Dicas ea irrepſiſſe, ut*

qvi ſe Collegæ adnumerari *g*) paticba
diverſum tranſierunt *h*) : Collega ci
relictus, multum poſteà de impulſoi
præcipuè de Régulo, qveſtus eſt, qv
tentiâ, qvam ipſe dictaverat, deſeri
alioqvi Regulo tam mobile ingenium
mum audeat, plurimum timeat. Hic fi
tionis ampliſſimæ. Supereſt tamen λ
non leve, Hoſtilius Firminus, legatus
ſci, qvi permiſtus cauſæ, graviter vel
qve vexatus eſt. Nam & rationibus
& ſermone qvem ille habuerat in ord
tanorum, operam ſuam Priſco ad tui
miniſterium commodaſſe, ſtipulatu
Martiano qvinqvaginta millia denari
batur: ipſe præterea accepiſſe ſeſterti

---

illa, de quibus lit. praced. g) *Numerabar*
tentia, non ponderabantur, quod noſter epiſt.
ritur. Bu. h) *Nam cùm diverſa ac diſc*
tentia eſſent, mos erat, ut auctores illarum d
liorum partes tenerent, in quas concederent,
unà, & inde diſcederent, qui diſſentirent. U
quà Conſul diſceſſionem hujusmodi permitteb
ſentitis, in hanc partem; qvi alia omnia, i
tem ite. *Vide noſtrum lib. IX. Ep. 14.* Bu.
um pertinens ad Remp. vel, negotium publicu
malo, quàm [cum Catanæo] officium aut min
tinens ad rempublicam. Neq; aſſentior iis, qui
q[illegible] ſit exemplari profectum,] admitti p
tur; [illegible] quam ex λόγων & ἔργων compoſitum, ut
tenue & leve miniſterium: [negotiolum quoqu
opus interpretatur ad ſequentem epiſtolam Ca

... quid res delicatiſſimæ? In ſummâ, ... longam epiſtolam reddis *n*), non eſt ... ſtea, niſi breviſſimam, expectes. Vale.

12. CA-

---

enim Julia de repetundis jubebat Magiſtratus ſe ab ... le abſtinere. Viles autem habiti ſunt ungventarii, ... n, quippe cùm ungventum *ſit materia luxus ma- ... vacui. Unde P. Licinius Craſſus & Jul. Cæſar Ca- ... erunt, ne quis venderet ungventa exotica. Ut An- ... Antonio exprobratum legimus, proavum ... iſſe, ... ungventariam tabernam, modo piſtrinum exer- ... t. Tullius lib. I. de officiis ſcribens, nihil ingenuum ... re officinam & artes blandas, quæ miniſtræ ſunt ... m, ungventariam inter eas connumerat. Seneca ... IV. nat. qv. tradit, unguentarios à Lacedæmoniis ... & properè cedere finibus juſſos, quia oleum diſper- ... at.* l) *Inducenda videtur vox,* titulo, *reſcri- ...* : fœdiſſimo qvidem nomine ungventarii, qvi ... *ſc.* Gru. m) *tanquam ſi Martiano ungven- ... idiſſet, quod hodiè faciunt honeſtiores fœneratores, ... i, non rem ipſam vendentes. Cæterum ... conſtitutionibus, ne, quæ ...*

12. CAJUS PLINIUS ARRIAN
ſuo S.

Noto jam per ſuperiorem epiſtolam argu
ſignificat qvem finem cognitio Firmini hab

A Ειλέργιον illud qvod ſupereſſe Marii
cauſæ proximè ſcripſeram, neſcio a
circumciſum tamen & adraſum *o*) eſt.
nus inductus in ſenatum reſpondit crimi
to *p*). Seqvutæ ſunt diverſæ ſententiæ (
lum deſignatorum. Cornutus Tertullus c
ordine movendum; acutiùs Nerva, in ſc
ne provinciæ *q*) rationem ejus non hab
r). Qvæ ſententia, tanqvam mitior, vici
ſit alioqvi durior, triſtiorqve. Qvid enim
rius, qvam exectum *s*) & exemptum hon
Senatoriis, labore & moleſtiâ non carere
gravius, qvàm tantâ ignominiâ affectum
in ſolitudine latere, ſed in hac altisſimâ
lâ conſpiciendum ſe monſtrandumqve

EP. 12. o) *ita reſcripſi ex editionibus pri*
abraſum, *quod irrepſerat, &, quia longè plus eſt, qu*
cumciſum, *minùs commodè in hujus ſocietatem ven*
p) *è præcedentibus literis : an, multorum te*
comprobato? Cat. q) *in ſortitione, quâ Se*
torii pro conſulari imperio provincias ſortiebantur.
eſt igitur facultate tuendi proconſulatûs, ut vulgò lo
vel, ut antiquitas locuta eſt, ablata eſt ei poteſtas
proconſulatûs. Budæus annotat. prior. in Pan
m. 232. r) *nomen ejus non recipiendum in ſort*
cendis. Budæus. d. l. s. *Nihil variant libri, n*
quidam, exactum, [*atq; hoc Barthius in ſui codicis*
probat.] *Faber lib. II. Semeſtr. c. 16.* [*p. 266.*] *mal*

... poſitum eſt : NUME-
... ſententiæ, non ponderan-
... aliud in publico conſilio poteſt fieri,
ihil eſt tam inæqvale qvàm æqvalitas
: nam cum ſit impar prudentia, par
a jus eſt. Implevi promiſſum, prioriſq;
fidem z) exſolvi, qvam ex ſpatio tem-
poris

---

absurdè. Gru. *Rectè, ut arbitror, nam multò ... ſud altero eſt.* Bu. t) *Ita animandam duxi ... Recentiores enim editiones*, [*Sichardinam ... ut juvarent credo ſenſum, objecerant nobis* : deco-... notatum *&c. quæ vox neq; in Pal. aut editio-... ribus.* Gru. u) *ab adminiſtratione provinciæ, ... ſulari imperio. Nam qui in populi provincias, ... & in Imperatorum quandoq;*] *mittebantur, ad ... illorum ſtatum*, Proconſules *appellabantur.* z) *Recentiores editiones admiſcuerant verbum* le-... *chardina* levius :] Sed hoc pluribus lenius vi-... *quod in nullis vetuſtioribus. Itaq; id abjecimus.*
y) *nihil tàm injuſtum, quàm illud jus, quo in ſe-*

poris jam recepiſſe te colligo: nam & feſtina-
ti & diligenti tabellario dedi, niſi qvid imped-
menti in viâ paſſus eſt. Tuæ nunc partes,
primùm illam, deinde hanc remunereris liter-
qvales iſtinc redire uberrimæ poſſunt. Vale.

13. CAJUS PLINIUS PRISCO a) ſuo S.

Voconium Romanum, majoribus clarum virtutibus ſuis, præſertim eruditione, Priſco com- mendat ſummâ arte & gratiâ.

ET tu occaſiones obligandi me avidiſſi- amplecteris, & ego nemini libentius debe- Duabus ergo de cauſis à te potisſimum pete- conſtitui, qvod impetratum maximè cupi- Regis exercitum ampliſſimum: hinc tibi be- neficiorum larga materia. Longum præterea tempus, qvo amicos tuos exornare potuiſti convertere ad noſtros, nec hos multos. Malles qvidē multos, ſed meæ verecundiæ ſufficit unu- aut alter, ac potiùs unus. Is erit Voconius Ro- manus b): pater ei in eqveſtri gradu clar-

EP. 13. a) *Sunt, qui* Julium Priſcum, *qui per- tellium ad præfecturam cohortis pervenit, intelligant. propiùs vero accedunt,* Neratium Priſcum, *temporibus Tra- jani Juriſconſultum celeberrimum autore Pomponio, & Pa- piniano ac Secundo amicitiâ conjunctum, à quo libro- fatetur ſe impetraſſe Tribunatum militarem. Neq; cre- rim Statio Priſco miſſam hanc epiſtolam: per quem ſub An- tonino Philoſopho res proſperè ſunt geſtæ, & bellum Par- cum adjuvantibus aliis duobus confectum eſt.* Cat. b)

[illegible] Qvid enim [illegible] ſodale jucundius? [illegible] etiam in ore ipſo vultuq; [illegible] Ad hoc ingenium excelſum f); ſubti-[illegible]ſe, facile, eruditum in cauſis agendis. Epi-[illegible]qvidem ſcribit, ut Muſas ipſas Latinè lo-[illegible] Amatur à me plurimùm, nec tamen [illegible] Eqvidem juvenis ſtatim juveni qvan-

H tum

[illegible] lib. I. Ep. 5. De eo & lib. X. Ep. 3. c) *Emen-* [illegible] *à Pal. adſtipulantibus rejectitiis editionibus. Pri-* [illegible] *illud hactenus receptum*, nam huic qvoqve no-[illegible] pietate ſucceſſit, *Aldus Manutius pater.* Gru. [illegible] *legebatur:* Mater è primis [ipſa] citerioris [illegible] *Sed illud*, ipſa, *vix dubitem, quin ex aliâ cor-* [illegible] *interpunctionis, quam Aldus aliis praiverat, le-* [illegible] nam hujus qvoqve nomine & pietate ſuc-[illegible] primis ipſe citerioris Hiſpaniæ. e) *dia-*

tum potui per ætatem avidisſimè contuli,& i per ab optimo Principe *g*) trium liberorum ei jus impetravi. Qvod qvanqvam parcè & ci delectu daret, mihi tamen, tanqvam eligere indulſit. Hæc beneficia mea tueri nullo mc meliùs, qvàm ut augeam, poſſum; præſer cùm ipſe illa tàm gratè interpretetur, ut di priora accipit, poſteriora mereatur. Habes q lis, qvàm probatus charusqve ſit nobis. Qv rogo, pro ingenio, pro fortunâ tuâ, exornes. I primis ama hominem: nam licet tribuas qvantum amplisſimum potes, nihil tamen a plius potes amicitiâ tuâ. Cujus eſſe eum usc in intimam familiaritatem capacem, qvò ma ſcires, breviter tibi ſtudia, mores, omnem de qve vitam ejus expresſi. Extenderem prec niſi & tu rogari diu nolles, & ego totâ hac e ſtolâ feciſſem. ROGAT ENIM & qvid efficacisſimè, qvi reddit cauſas rogandi. Vale.

14. C

ſum mirari qvis poſſit,] addit verò illi, exactum. *Qvin eti utens paulò ante hoc ipſo adjectivo, tanquam eo, de quo nimè dubitari poſſet, dixerat:* Et ſanè ſunt Hiſpani in nio excuſſo. *Ego tamen, ſi* excuſſum *in textu ponend exiſtimarem, aliter exponendum cenſerem.* St. f) cultum. *Ba.* g) *Trajano, cognomento Optimi, q additum à Senatoribus idem ſcribit panegyrico.* Cat.

h) *quod impetrabatur ab iis, qui parum felices in p fuiſſent. Martialis lib. II.*

Qvod fortuna vetat, Cæſar, permitte videri,
Natorum genitor credar ut eſſe trium.

Qui ergò id impetrâſſent, in dignitatibus & muneribus reponebantur carentibus liberis. Cat. i) *i. e. tanqu*

CAJUS PLINIUS MAXI-
mo *k*) ſuo S.

entumvirales cauſas, de qvibus multa [ad lib. . 18. lit. x.] *prædiximus, tanqvam obſcuras eterem formam non ſervantibus actionibus, piſtolam apud Maximum notat.*

Erum opinaris: diſtringor centumvirali-bus cauſis, qvæ me exercent magis qvàm ctant. Sunt enim pleræqve parvæ & exiles: incidit vel perſonarum claritate, vel ne- magnitudine inſignis. Ad hoc, perpauci qvibus juvet dicere: cæteri, audaces, at- etiam magnâ ex parte adoleſcentuli obſcuri

ad

delectu daret. Legitur etiam liceret, *puta ſuprà pro- numerum. Extat enim Trajani Epiſtola* [*lib. X. 96.*] *Secundo jus trium liberorum pro Tranquillo petenti re- it, ſe favere illius deſiderio: Sed nolle excedere nume- concedendi jus trium natorum, quem profeſſus fuerat Senatum.* Cat. *Utrumq; mendoſum.* L. gliſceret. *Ba.*

P. 14. k) Gavius Maximus, *vir ſeveriſſimus, Præ- Prætorii usq; ad viceſimum annum: cui posteà Ta- Maximus succeſſit. Huic ſcriptam hanc Epiſtolam vero imum videtur: nam Secundus eundem in Achaiâ lega- m Proconſulari imperio gerentem monet libro VIII. . 24.*] *ut molliùs & clementiùs ſubditos tractaret. Scio multos fuiſſe Maximos, ad quos potuit ſcripſiſſe, ut ad* dium Maximum *Stoicum inter præceptores Divi An- i. Et* Albium Max. *virum doctum Mart. commemorat. Secundi extant epiſtolæ, quibus teſtatur, Domitianum iſſe* Terentio & L. Appio Maximis. *Refert Dion, ad- um Antonium rebellantem eundem Imperatorem miſiſſe Maximum & Trajanum. Idem auctor eſt* Maximum *ectum, cùm ipſe ad Oceanum navigaret, deſtinaſſe ad-*

ad declamandum *l*) huc tranſeunt: tam irr
verenter & temerè, ut mihi Attilius noſter e
preſsè *m*) dixiſſe videatur, *ſic in foro pueros*
centumviralibus cauſis auſpicari, ut ab Homero
ſcholis. Nam hîc qvoqve, ut illic *n*), primu
cœpit eſſe, qvod maximum eſt. At hercule an
memoriam meam [ita majores natu ſolent
dicere] ne nobiliſsimis qvidem adoleſcentib
locus erat, niſi aliqvo Conſulari producent
tan

verſùm deficientes, à quibus pugnâ victus interiit. Urb
Maximo *Divos fratres reſcripſiſſe Ulpianus mentionem fac*
Cat. l) *fortè*, à declamando, *i. e. ſtatim à ſchol*
Gro. m) *appoſitè, propriè*, Cat. *veriſsimè*, Ba.

n) *Quorundam autoritates faciunt, ut* hic *referatur*
Centumviros, *ſicut* illic *ad Scholas*, *quod eſt proximi*
Quod etiam interdum alibi annotavimus. Ut Livius lib.
timo belli Punici: Melior tutiorq; eſt certa pax, qvà
inſperata victoria: *hæc* in tuà, *illa* in Deorum manu e
Apulejus libro XI. ſui aſini: Vidi aſinum pinnis adglu
natis adambulantem cuidam ſeni debili, ut *illum* qvide
Bellerophontem, *hunc* autem diceres Pegaſum. *Ovidi*
Utq; ſit *hic* ſomno proditus, *ille* dolo. *Nam* hic *ad Rh*
ſum refertur, ille *Dolona reſpicit, verbum propius. Et lib.*
Metam. Ut canis in vacuo leporem cum gallicus arvo
dit, & *hic* prædam pedibus petit, *ille* ſalutem. *Cat. Si*
le ipſius Plinii exemplum repete è lib. I. epiſt. 20. lit. q.

o) *Recepi in contextum lectionem* [*Stephanianæ editi*
nis] *marginalem*, [ſolent] *excluſâ alterâ*, [ſolebant
quòd eam firmaret editio omnis ante Aldinam, neq; ali
reſtaret in Pal. Manutius invexerat libris: majores natu i
dicere ſolebant. *Miror quare: altera enim ſcriptura m*
lior planiorq; quæ vult, ſe juvenem adhuc uſurpare tam
ſermonem ſeniorum, hoc eſt, ante memoriam meam: q
notat, paucos ante annos ſubverſum morem priſtinum. Gr

eneratione pulcherrimum opus coleba-
Nunc, refractis pudoris & reverentiæ
s, omnia patent omnibus: nec indu-
, ſed irrumpunt. Seqvuntur auditores
us ſimiles, conducti & redempti manci-
convenitur *r*) in mediâ baſilicâ *s*), ubi
lam ſportulæ *t*) qvàm in triclinio dantur.
icio in judicium *u*) pari mercede tranſi-
ide jam non inurbanè σοφοκλεῖς vocan-
idem Latinum nomen impoſitum eſt,
mi x): & tamen creſcit in dies fœditas

celebrabatur, *Aldina.* q) *i. e. ii, qui cau-*
cauſis agendis conductâ ad hoc coronâ vulgi plau-
udandos redemerunt. Budæ. annot. prior. in Pand.
o. r) *Vetus omnis editio:* convenitur à con-
& redemptis: in mediâ baſilicâ tàm palàm *&c*
Aldus adjecit illud ubi, *aliterq; diſtinxit. Et verò*
tiqua ferri queat, ut cum ſtomacho repetat illud, à
is & redemptis, *innuatq; inſuper, extrà eos nullos*
adeſſe auditores. Gru. s) *Juliâ: ubi cauſa*
virales agebantur. Teſtatur ipſe alibi [lib. V. Epiſt.
ſcenderam, *inquit*, in Baſilicam Juliam, auditu-
bus proximâ comperendinatione reſponderem.
tem locus capaciſſimus, ubi ſæpius conſilia publica &
judicia arbitriaq; conficiebantur. Inde Seneca: Fre-
diciorum baſilicæ reſonant. *Extructæ enim ſunt*
præter Juliam aliæ baſilicæ, ut Portia & Ulpia; de
omnibus fit mentio à P. Victore. Cat. t) *munu-*
Cat. *quorum mercede laudatores ſibi redimebant.*
nn. prior. in Pand. p. m. 113. u) *Nam qua-*
ante diximus [ad I. Ep. 18. lit. c.] judicia fiebant in
Juliâ, ubi erant totidem tribunalia. Quare inquit,
o judicio & tribunali in aliud & deinceps tranſitur.
x) Sophocles *notiſſimi apud Græcos Poetæ no-*

utrâqve linguâ notata. Heri duo nomenclato-
res mei, [habent ſanè ætatem eorum, qvi nu-
per togas ſumpſerunt y),] ternis denariis ad lau-
dan-

men proprium eſt. Laudiceni verò veteribus Latinis iidem
qui Laodiceni, ſeu Laodicenſes; quomodo & Laumedon di-
cebatur pro Laomedon, & Lautomiæ pro Laotomia. Ad h..
ergò duo nomina, [alterum Poetæ veteris, alterum populi,]
per jocum alludebatur: id quod Joſeph. Scaliger ad Feſtum
p. XIV. [voce, Alumento] & Voſſius c. ult. de conſtruct.
p. 174. obſervarunt. Unde putes, minùs benè Laudicœnos
legi pro Laudiceni. Sed Laudicœni placuit illis nimirum,
qui ſic dictos putarent, quia laudantibus cœna promitteretur: ut Catanæo ad h. l. & Budæo annot. prior. in Pand. f.
m. 113. Voſſius mavult Laudicenos à laude dicendâ. Porrò
utrum nomina hæc duo Oratoribus impoſita fuerint, an potiùs Auditoribus, ambigi video. Certum interim, quod clarè
hîc teſtatur Plinius, iisdem utrumq; fuiſſe impoſitum. Ad
Oratores tribuunt Budæus, Scaliger, & Voſſius. E quibus Scaligeri verba adſcribo: Laudiceni dicebantur per jocum,
non cives Laodiceæ, ſed qui laudes ſuas cani libenter
audiebant: ut & iidem non inurbanè vocabantur σοφοκλεῖς, non ut proprio nomine tragici Poetæ: ſed quia
grande ſophos [de acclamandi iſtâ formulâ vide Martial.
VI. Epigr. 48. & alibi,] illis dicebatur à conductis & redemptis Auditoribus. Quisquis fuit etiam, qui vocem
Σοφοκλεῖς gloſsâ, quæ poſteà in ipſum quarundam editionum
textum irrepſit, [ἀπὸ τοῦ σοφὸς καὶ καλεῖσθαι,] illuſtrare voluit, vix dubium, quin appellationem illam de Oratore non
audiverit. Quem ſic & Gyraldus ſequitur Dial. VII. de Poet.
Hiſt. [Tom. II. Op. f. 261.] Viciſſim tamen è Catanæo intelliges, non defuiſſe, qui cognomina hæc ad Auditores referrent,
quoniam laudarent Cauſidicos, & σοφῶς illis acclamarent.

y) circumſcribit XVII. annorum ætatem. Nam nati annos XVI. togam puram ſive virilem, prætextâ poſitâ ſumebant Romani, viriliaq; officia auſpicabantur. Bu. Errat

14. CAJUS PLINIUS MAXImo k) ſuo S.

Centumvirales cauſas, de qvibus multa [ad lib. I. Ep. 18. lit. x.] *prædiximus, tanqvam obſcuras & veterem formam non ſervantibus actionibus, per epiſtolam apud Maximum notat.*

VErum opinaris: diſtringor centumviralibus cauſis, qvæ me exercent magis qvàm delectant. Sunt enim pleræqve parvæ & exiles: raro incidit vel perſonarum claritate, vel negotij magnitudine inſignis. Ad hoc, perpauci cum qvibus juvet dicere: cæteri, audaces, atqve etiam magnâ ex parte adoleſcentuli obſcuri

 ad

---

cum delectu daret. Legitur etiam liceret, *puta ſuprà profeſſum numerum. Extat enim Trajani Epiſtola* [*lib. X. 96.*] *quâ Secundo jus trium liberorum pro Tranquillo petenti reſpondit, ſe favere illius deſiderio: Sed nolle excedere numerum concedendi jus trium natorum, quem profeſſus fuerat apud Senatum.* Cat. *Utrumq; mendoſum.* L. gliſceret. *Ba.*

EP. 14. k) Gavius Maximus, *vir ſeveriſſimus, Præfectus Prætorii usq; ad viceſimum annum: cui poſteà Tatius Maximus ſucceſſit. Huic ſcriptam hanc Epiſtolam vero proximum videtur: nam Secundus eundem in Achaiâ legationem Proconſulari imperio gerentem monet libro VIII.* [*Epiſt. 24.*] *ut molliùs & clementiùs ſubditos tractaret. Scio tamen multos fuiſſe Maximos, ad quos potuit ſcripſiſſe, ut ad* Claudium Maximum *Stoicum inter præceptores Divi Antonini. Et* Albium Max. *virum doctum Mart. commemorat. Item Secundi extant epiſtolæ, quibus teſtatur, Domitianum ſcripſiſſe* Terentio & L. Appio Maximis. *Refert Dion, adverſum Antonium rebellantem eundem Imperatorem miſiſſe* L. Maximum & *Trajanum. Idem auctor eſt* Maximum *Præfectum, cùm ipſe ad Oceanum navigaret, deſtinaſſe ad-*

garet. Ita certè ex Qvintiliano, præceptore n
audiſſe memini. Narrabat ille: Affectabar
mitium Afrum, qvùm apud centumviros d
ret graviter & lentè, [hoc enim illi actionis
nus erat:] audiit ex próximo immodicum
ſolitumqve clamorem: admiratus reticuit.
ſilentium factum eſt, repetit qvod abrupe
iterum clamor, iterum reticuit: & poſt ſile
um, cœpit idem tertiò. Novisſimè, qvis d
ret, qvæſivit: reſponſum eſt, Licinius: tum
termiſsâ causâ, *Centumviri*, inqvit, *hoc art*
um periit. Qvod alioqvi perire incipiebat, q
periiſſe Afro videretur: nunc verò propè fu
tus extinctum & everſum eſt. Pudet referre,
qvàm fractâ *d*) pronunciatione dicantur:
bus qvàm teneris clamoribus excipiant
Plauſus tantùm, ac ſola cymbala *e*) & tym
illis canticis *f*) deſunt; ululatûs qvidem, [
qve enim alio vocabulo poteſt exprimi, t
tris qvoqve indecora laudatio *g*),] largè ſu
ſunt. Nos tamen adhuc & utilitas amico

tis millibus emere voluit: vir Prætorius, & poſt Præt
Legatus: cui jura reddenti Carthagine accidit morde
ber, ut deprehenſus inde denarius primos dentes infle
hæc è XIX. Plinii [*cap. 2.*] *apud quem legitur Lartiu*
nius. Cat. *Sed hîc fortaſſe Catanæus duos Licinios co*
dit. Conf. Glandorp. Onomaſt. f. 518. d) *ene*
molli, ſcenicâ: in quod acerrimè Fabius invehitur. Ca
e) *hæc eſt lectio vett. edd. & Pal. Poſteriores adje*
vocem: ac *potiùs* ſo!a cymb. *natam in officinâ Aldi.* G
f) cantibus.†. g) *Diſtinctio loci à me eſt: nan*
anteà interpungebatur, nemini profectò intellectus eſt

tio ætatis moratur ac retinet. Veremur, ne fortè non has indignitates reliqviſſe, laborem refugiſſe videamur. Sumus tamen rariores: QVOD INITIUM eſt gradu deſinendi. Vale.

CAJUS PLINIUS VALERIANO *b*) ſuo S.

Interrogat Valerianum qvantum veteribus & comparatis agris oblectetur.

QVo modo te veteres *i*) Marſi *k*) tui *l*)? qvo modo emtio nova? placent agri, poſtqvam facti ſunt? Rarum id qvidem! NIHIL ENIM æqvè gratum eſt adeptis, qvàm concupiſcentibus *m*). Me prædia materna parùm com-

ur enim: ululatus qvidem [neq; enim alio vocabuleſt exprimi] theatris qvoqve indecora laudatio ſuperſunt. *Gru.*

. 15. h) *Valeriani Pollionis meminit Martialis.* i) *agri aviti & Majorum tuorum.* Cat. k) *quos Marſis poſſides.* Cat. l) *tractant ſcil. ut mox :* [Me prædia materna parùm commodè tractant.] *Ba.* m) *i.e.* eandem habet gratiam, cùm adepti ſumus, qvam t, cùm nondum adepti concupiſceremus. *Senſus cuus. Quem non aſſecutus eſt Catanæus, cùm pro* enim *ret in codice ſuo* tamen. *Imò fuerunt, quod ex eodem ſcimus, qui totum hoc haberent pro gloſſâ. Sed hic ri- res accidit. Stephani editiones in margine pro variâ ne appingunt:* nihil tamen usqve ad me. *Mihi non m, quin ex perperam intellecto Catanæo. Sic enim ille :* qvi velint, nihil tamen usqve ad me, [*i.e. hæc ver-* nihil tamen, *usq; ad illa*: Me prædia &c.] fuiſſe dam gloſſulam, & epiſtolæ inſertam. *Ultima hæc ver-*

commodè tractant n): delectant tamen, ...
terna. Alioqvi longâ patientiâ obcallui o). ...
BENT HUNC finem aſſiduæ qverelæ ...
qveri pudet. Vale.

16. CAJUS PLINIUS ANNIA-no p) ſuo S.

Annianum hortantem, Atiliani codicil... non eſſent teſtamento confirmati, irritos ... monet ſe pluris facere defuncti voluntat... jus ipſum.

TU qvidem pro cæterâ tuâ diligenti... nes me, codicillos q) Aciliani r), qvi ... parte inſtituit hæredem, pro non ſcriptis ... dos, qvia non ſint confirmati teſtamento. Q...

---

ba præter vidit Stephanus, [*vel ſi cui negotium è Catu... rias excerpendi lectiones ipſe dederat,*] *priora verò ...* Sunt qvi velint [*ita legi oportere:*] nihil tamen ... me. n) *admodùm infructuoſa & ſterilia ſunt.* ...

o) *Sic omnes editi. At Palatin. calamo exaratus ... amplius:* occalui aliis. *De quo viderint, quibus ...* Gru.

EP. 16. p) *Vidi in monumentis Brixi...* Lucretium Annianum. *Præterea in quibusdam ... ribus memini legere, ad* Annium *ſcriptam epiſtolam ... fuerit* Annius Gallus *ab Othone peditum rector ... ſive* Annius Verus, *qui poſteà aſcito nomine Anto... peravit. Potuit & mitti* T. Annio Flaviano, *aquarum ... tori Veſpaſiano quinto & Tito Coſſ. Frontino autem ...*

q) *Codicilli h. l. ſunt ſcriptura, quâ defunctus ... ſolennitate voluntatem ſuam teſtatus eſt de eo, quod ... mortem ſuam fieri cupit. Vide Lexica JCtorum.*

dandum trahebantur. TANTI CONSTAT ut ſis *z*) diſertisſimus Hoc pretio qvamlibet numeroſa ſubſellia implentur; hoc ingens corona colligitur; hoc infiniti clamores *a*) commoventur, qvùm μεσόχορος *b*) dedit ſignum. Opus eſt enim ſigno apud non intelligentes; ne audientes qvidem: nam pleriqve non audiunt, nec ulli magis laudant. Si qvando tranſibis per baſilicam, & voles ſcire qvomodo qvisqve dicat, nihil eſt qvòd tribunal aſcendas, nihil qvòd præbeas aurem: facilis divinatio. SCITO EUM pesſimè dicere, qvi laudabitur maximè. Primus hunc audiendi morem induxit Largius Licinius *c*), hactenus tamen, ut auditores corrogaret.

vulgaris. Quindecim annorum ætatem voluit dicere: nam annos quatuordecim nati prætextâ puerili poſitâ togam puram ſumebant. Gro. z) *habearis.* Ba. a) *Juvenalis Fesſidium tangens hunc agendi modum notavit [Sat. XIII.]* Qvanto Feſſidium laudat vocalis agentem Sportula. *Cat.* b) *Sonat hæc vox, qui medius in choro eſt, vel qui in medio ſtat choro. Catanæus exponit, qui in mediâ turbâ eſt. Hoc in loco mihi ſuſpectum eſt iſtud vocabulum.* St. *Immeritò doctis hominibus ſuſpecta eſt vox* μεσόχορος: *cui ſtabiliendæ hoc loco vel id ſatis ſit, quòd apud Sidonium Apollinarem, merum ſimiam hujus ſcriptoris, legitur [lib. I. Epiſt. 2. ſub fin.] Eſt autem* μεσόχορος *idem planè cum eo, qui* κορυφαῖος *vocabatur,* ὁ κατάρξαντος, *ut eſt in libello de mundo,* συνεπήχει πᾶς ὁ χορός. *Ille præcinebat: reliqvus chorus accinebat, concinebatque. Idem officium ejus, qui ſymphoniacis celeusma canentibus in navi modum dabat: quem Plautus aliique priſci dixerunt portiſculum, Seneca pauſarium.* Caſ. c) *qui [teſte noſtro lib. III. Epiſt. 5.] Plinii avunculi commentarios quadringen-*

villa ſtructurem mirus tanqvam architect
ſcribens: hortaturq́; ut villam tot rebus orn
contubernio ſuo magis commendet. [Confe
eſt hæc epiſtola cum 6. lib. V.]

MIraris cur me Laurentinum, vel [ſi it
vis] Laurens *b*) meum tantopere del
deſines mirari qvùm cognoveris gratiam
opportunitatem loci, littoris ſpatium *c*).
cem & ſeptem millibus paſſuum ab urbe

Adrianus Trajano fuit acceptus. Galli *Præfecti* m
mentio apud Juvenal. Sat. 16. Rubrium Gallum c
lio Piſone Conſulem, per quos ſubventum libertatib
ſenatusconſulto, teſtatur Ulpianus fuiſſe temporibus T
jani. Poſſumus etiam intelligere Numatium Gallum,
Martialis lib. X. ſcribit fuiſſe ſimplicitate priſcà & b
Socrati parem. Cat. b) *Nam Servius ſuper illud*
lii lib. X. [*v. 709.*] palus Laurentia, *inquit:* Lauren
Laurens: recta enim derivatio hæc eſt. *Qvare Sec*
ut rectè loqveretur, per correctionem Laurens *app*
quanquam alibi ſemper Laurentinum *dicat, non ſi*
legiâ, utpote à Laurento *oppido deductum: tamet*
Laurentes *vocemus.* Cat. c) *Vox* litoris *de*
ceſſu villa in litore poſita capienda eſt; ſpacii *verò*
tiâ ejus ab urbe, quam mox deſcribit ab ultimo eorum
propoſuerat, incipiens: quod ſæpe ſolent auctores.
pro ſeceſſibus [*quòd hi plerumque ibi amœnitate* co
terentur] *& Tacitus dixit Hiſt. III. cap. 63.* In e
modum & Mucianus compoſuit epiſtolas: qvib
rumqve fidere Vitellius, ac de numero ſervorum, e
ne litorum loqvi. *Paullò antè* ſecreta Campaniæ d
mox beatos Campaniæ ſinûs *appellat. Qui & alib*
na litorum, *pro amœnioribus ſeceſſibus litorum dixit.*

...notatum eſt. B2. Utrin-

...: inter hæc duo tempora e) Naſcitur dies mane, mori-
Nam & Virgilius adoleſcit quaſi atque ma-
...: interea maturam lucem de adultâ ac ple-
Soles revoluta ruebat Maturâ jam luce dies.
...m plena maturos in Georgicis dixit, de ſolſtitiali tem-
Nam ſimul æſtas eſt, & Sol ex incrementis ſuis maximè
...ul remitti declinare incipit, [quod à ſolſtitio acci-
...ἀκμὴ, & calor ejus ſolet. Maturum itaque in
...pud Statium ἄκμαιος eſt, hoc eſt, quod ad ſuam ἀκμὴν per-
...e cœna in Silvis legimus: Jam moriente die
...e, benigni Vindicis. Moriente die, id eſt,
...ies, & jam eunte in veſperam ac noctem. Porrò ut
... ita & ſepelitur. Virgilius: Antè diem clauſo
... veſper olympo. Horatius: Condit qvisq; diem
... ſuis. Componere enim & condere ſepelire eſt.
... eſt tibi mater? Cognati? qveis te ſalvo eſt opus?
... qvisqvam, Omnes compoſui. Quare & hîc,
... dies, ſepultus erit, h. e. finitus atque peractus.
...m, qui adhuc durat & vivit quaſi. Vivit enim
...huc lucet, nec jam elapſus totus eſt. Nam & So-
... de præſenti & nondum præterito tempore
... ratione ſalvus atque compoſitus, ut duo
... conjunguntur? An pro ſalvo, ſoluto ...
... eſt? Nam ...

Utrinqve excipit iter aliqvâ ex parte arenoſu
jumentis *f*) paulò gravius & longius, eqvo b
ve & molle. Varia *g*) hinc atqve inde faci
Nam modò occurrentibus ſylvis via coarctat
modò latisſimis pratis diffunditur & pateſc
Multi greges ovium, multa ibi eqvorum bou
qve armenta: qvæ montibus hyeme depul
herbis & tepore verno niteſcunt *h*). Villa u
bus capax, non ſumptuoſa tutelâ. Cujus in p
mâ parte atrium frugi *i*), nec tamen ſordidu
deinde porticus in O literæ ſimilitudinem
circumactæ: qvibus parvula, ſed feſtiva area i
cluc

ſcere per noctem. Nam manere *per noctem quieſcere e*
unde & manſio *locum ſignificat, ubi confecto diei itiner*
quieſcendi causâ manemus per noctem. Bu. *Fruſtrà ſud*
hic Buchnerus. Salvo & compoſito die, *eſt omni penſo di*
confecto, ut nihil omiſeris eorum, qvæ illo die curanda habe
& curare conſtitueras; ut non temporiùs ex urbe exea
qvàm functus omni officio ejus diei fueris. Dies *pro ope*
diei. Hac omnis difficultas. Adde & Senecam de Irâ III. 3
Gro. f) *ſic quidem Manutii editio: at eâ priore*
junctis, *& ita quoque Palatinus noſter; neque prorſus di*
plicet. Videatur Catanæus. Gru. *Utraq; lectio eodem redi*
ut ſenſus ſit: equis conjugatis. Catanæo magis placet jume
tis: *qui utrique interim defendendæ adhibet Tranquillum*
Cujus hæc verba profert è Nerone: Sed & in viæ Appiæ vic
repente puerum citatis *jumentis* haud ignarus obtrivit
Alia è Dictatore: Poſt Solis occaſum mulis è proximo p
ſtrino ad vehendum *junctis.* g) *adſcribitur etiam*
grata. *Cat.* h) *pingueſcunt. Virgil.* qvæ cura nite
tes Paſcere eqvos. *Cat.* i) *non ſumptuoſum* Cat.
k) *in rotunditatem, ad typum literæ* O. *Fuit etiam in ſ*
cundâ lectione, in Δ literæ, *ut ſcilicet porticus illa triang*

ітur. Egregium hæ adverſum tempeſtates
taculum: nam ſpecularibus *l*) ac multò
s imminentibus tectis muniuntur. Eſt
a medias *m*) cavædium *n*) hilare: mox
nium ſatis pulchrum, qvod in litus excur-
ac ſi qvando Africo mare impulſum eſt,
s jam & novisſimis fluctibus leviter allui-
Undiqve valvas aut feneſtras non minores
habet: atqve ita à lateribus & à fronte,
tria maria proſpectat; à tergo cavædium,
um, aream; porticum rurſus, mox atri-
lvas & longinqvos reſpicit montes. Hu-
evâ retractius paulò cubiculum eſt am-
deinde aliud minus, qvod alterâ fene-
nittit Orientem, Occidentem alterâ re-
). Hæc & ſubjacens mare longius qvi-
ed ſecurius intuetur. Hujus cubiculi &
i illius objectu includitur angulus, qvi
puris-

nt. Cat. l) *ſicut noſtrâ tempeſtate vitreis orbi-*
utinatis frigus & ventos arcemus: ſic olim lapidi-
laribus in quamlibet tenues cruſtas fiſſis. Juvenalis:
iτur clauſo latis ſpecularibus antro. *Martialis*
pigr. 14. ubi Raderum vide,] Hybernis objecta no-
laria puros Admittunt ſoles, & ſine fece diem.
m) *porticus. Qvidam legunt* meſaulas, *non me-*
quibus Vitruvius: Inter duo autem periſtylia iti-
t, qvæ meſaulæ dicuntur, qvòd inter duas aulas
unt interpoſita. *Cat.* n) *Vitruvius &. Varro*
m protulére, cava ædium *appellantes. Erat autem*
rietes locus tectus & patulus ad uſum omnium, ma-
utantium relictus. Cat. o) *uſque dum totus oc-*
. *Aliter Catanaus: caleſcit ſole occiduo, & tepo-*

puriſſimum ſolem continet & accen
Hoc hybernaculum, hoc etiam gymr
meorum eſt. Ibi omnes ſilent venti, ex
qvi nubilum inducunt, & ſerenum ant
uſum loci eripiunt. Adnectitur angulo
culum in apſida curvatum, qvod ambit
lis feneſtris omnibus ſeqvitur. Parieti
bibliothecæ ſpeciem armarium inſertu
qvod non legendos libros, ſed lectitand
pit. Adhæret dormitorium membrum q),
tu r) interjacente, qvi s) ſuſpenſus &
latus t) conceptum vaporem ſalubri t
ramento huc illucqve digerit & miniſtr
liqva pars lateris hujus ſervorum liber

rem in nocte reſervat. p) *id eſt* teporem ſol
repercuſſu auget, *ut infrà de Xyſto & Cryptoporti*
tur. Bu. q) *pars domûs. Nam Columella cum*
ſic nominat. Videtur autem fuiſſe dormitorium me
qvod ipſe libro V. [*Ep. 6.*] *in alterius villa deſc*
dormitorium cubiculum *dixit*. Cat. r) *Pa*
tio vetus: membrum & tranſitu. *Gru.* s) *Le*
iam, qvod ſuſpenſum & tabulatum, *ut iſta refer.*
dormitorium. Cat. t) *Nos putamus legendum*
tus: *per tranſitum autem ſubulatum locum putamu*
qvi qvaſi per tubos ac fiſtulas veluti tibicen ſufflabat
vaporem diffundebat. Subulatus *ergò accipitur qu*
torius. Subulo *namque Pompejo auctore Thuſcè tib*
tur. Jac. à Cruce Bonon. [*apud Grut. I. Lamp. p.*
Catanao magis placet tabulatus, *tabulis ubique im*
per quas vapor huc & illuc digeratur. Palatinus
ſus ſublatus; *editio vetus* qvi ſuſpenſus & ſublatu
us, cùm inveniſſet in Neuſtetteri mſ. qvi ſuſpenſus
legendum pronunciat, ſuſpenſus ſublicis [*omnin*

ſibus *u*) detinetur, pleriſqve tam mun-
: accipere hoſpites posſint. Ex alio la-
:ubiculum eſt politisſimum, deinde vel
I cubi-

ſis Sichardi] *aut* ſublicìis *Gru. qui & Tom. V. p. 276. ipſa Modii verba dabit. Jac. Sirmond. ad n deſcript. Burg. Pontii Leontii,* tubulatum *legi vult.* ulos *enim parietibus impreſſos, ut loqvitur Seneca, vapor emittitur.* Tubulus *etiam canna eſt, qvâ aqva ur, Varr. de re ruſt. c. 8. &* tubos viſcerum *dixit il. lib. II.* Ve. u) *Non ſollicitarem hanc lectio- per ſequentia ſtaret. Nam quâ ratione* mundos *vo- vorum* uſûs; *aut* hoſpites *potuiſſe* accipere *exiſti- us? Fortean per compendium ſcriptum* mſibus *fuit: ui non capiebant,* uſibus *poſteà reſcripſerant, cùm* us *aut* manſionibus *deberent. Nam* manſus & man- *n eſt, ut* habitatio & habitatus. *Vet. Gloſſæ:* οἴκησις, itio, habitatus, habitaculum. *Et paulò antè* [*lit. e.*] *ximus, quid* manere & manſio *latinis dicatur. Qua- rum alterutrum admittimus, omnia expedita erunt, a. Posſis tamen & ita:* Servorum libertorumqve detinetur, pleriſqve œcis [*vel* membris] tàm is, ut accipere hoſpites posſint. Membra *frequenter ur domûs partes, ſuppeditatq́ hæc ipſa epiſtola exem-* ecos *apud Vitruvium legimus: qui tamen huc nihil t. Apud Lucianum nunc* οἶκοι, *nunc* οἰκήματα *appellan- libet membra balinei. Cæterùm* οἴκημα *vetus Gloſſa-* Cellam *interpretatur. At vocant Latini frequenter , ubi ſervi morantur at cubant. Sic* Atrienſis cellam *vetonium Caligulâ: &* Oſtiarii cellam *apud Petro- legimus. Quo nomine tamen hîc uti Plinius noluit: on ad rationem cellarum hæ manſiones extructæ eſ- nguſtiùs ſcilicet ac parùm mundè; ſed in cubiculorum orum morem laxiùs ac elegantiùs. Quamquam neq́ la appellare voluit propter conditionem utentium: s appellavit fortè potiùs, quòd illud nominis nec diſ-*

cubiculum grande, vel modica cœnatio *x*), qvæ plurimo ſole, plurimo mari lucet. Poſt hanc cubiculum cum procœtone *y*), altitudine æſtivum, munimentis hybernum. Eſt enim ſubductum omnibus ventis. Huic cubiculo aliud & procœton *z*) communi pariete junguntur. Inde balinei cella frigidaria *a*) ſpatioſa & effuſa, cujus in contrariis parietibus duo baptiſteria *b*) velut ejecta ſinuantur *c*), abun-

conveniret ſervorum manſionibus, & honeſtioribus habitaculis etiam aptari poſſet. Bu. *Non usûs ſervorum Plinio* mundi *vocantur, nec* manſionibus, manſibus, œcis, membris *locus eſt. Sana ſunt omnia, neq; habent qvicqvam difficultatis, modò rectè accipiantur.* Plerisqve, *puta reliqvæ partis lateris hujus locis vel membris,* tàm mundis; *in qvo intelligitur participium verbi ſubſtantivi. Cùm dicit,* ſervorum libertorumqve uſibus detinentur, *ſignificat ibi eſſe cellas vel membra, in quibus illi cubent. Tùm,* plerisqve tàm mundis, *id eſt, & pleraq; eorum, qvæ ſervorum & libertorum uſibus detinentur, tàm munda ſunt, ut etiam hoſpites ingenuos eò collocare poſſis.* Gro. x) *locus ad cœnam ſumendam.* Cat. y) *Catanæi editio, cum* proceſtrio, *ut & eà antiqviores. Idem tamen Catanæus agnoſcit & alterum iſtud noſtrum; cui alludit Palatinus, in quo,* proceriore, *moxq; infrà [lit. ſeq.]* proceriori, *ubi vett. edd. rurſus,* proceſtrion, *Gru.* Proceſtrio, *qvo proceditur in muro. Ælius etiam referente Feſto ædificia eſſe dicit extrà portam. Artorius, quæ ſunt ante caſtra,* proceſtria *ſcripſit. Sunt qvi legant procœtone, i. e. antethalamo, quod ſatis congruè facit.* Cat.

z) & aliud proceriori †. *Vid. lit. præc.* a) *ubi aqvâ frigidâ, ſi pœnituiſſet teporis, lavabantur. Nam balinei cellæ tres erant,* caldaria, *ubi calida,* tepidaria, *ubi tepida,* frigidaria, *ubi frigida ſervabantur.* Cat. b) *lavacra. Sidonius:* ſi apricari mavis, baptiſterium piſcinæ connectitur ab Oriente. *Cat.* c) *tanqvam à pariete eminen-*

igitur, ſub qvâ diætæ *i*) duæ, toti-

I 2 dem

tur. Laudat ab artificio. Cat. d) ma-
edd. abundè capacia. Si juvare in pro-
djacet unctuarium hypocauſtum. *Gru.*
7. Sic & Lexica citant è Plinio. Ubi ſerva-
ui opportunum. Cat. *Lucianus* ἀλειπτήριον
nuit & unctuariæ cellæ *Dialogus Adr. Imp.*
erba vide apud Salmaſ. in Fl. Vopiſc. 29.
dâ interprete καμῖνι *caminum & furnum*
priè ubi carbones accenduntur ; qvod latinè
rnium. Cat. g) *non piſcandi ſed na-*
inarum luxuriam Seneca taxat : Pauper,
ur, niſi thaſius lapis, qvondam rarum in
lum templo, piſcinas noſtras circumde-
ä ſudatione corpora examinata demittei-
h) *locum putant à ludo ſphæræ, qvam pilam*
re : nam σφαιρίζειν *&* σφαιρομαχεῖν *eſt*
σφαιριστὴς, *qui pilâ ludere ſcit ; tametſi for-*
num, à rotunditate ædificii deductum videri:
ulos, pluraq; genera exercitationum capit :
è lib. V. epiſt. 6.] Cat. i) *Diæta locus*
iem verſari ſolebant, à verbo græco διαιτάω-

dem in ipsâ: præterea cœnatio *k*), qvæ lat
mum mare, longiſſimum littus, amœnisſi
villas proſpicit. Eſt & alia turris: in hac cub
lum, in qvo ſol naſcitur conditurqve: lata
apotheca & horreum. Sub hoc triclinium, c
turbati maris nonniſi fragorem & ſonum
tur, eumqve jam languidum ac deſinent
hortum & geſtationem *l*) videt qvâ hortus
cluditur. Geſtatio buxo aut rore marino,
deficit buxus, ambitur. Nam buxus qvâ p
defenditur tectis, abundè viret: aperto c
apertoq; vento, & qvanqvam longinqvâ aſ

g

vox tùm in hâc, tùm in 6. lib. V. Epiſtolâ ſatis freqvent gitur, ſemel & lib. VII. Ep. 5. Pro hâc zetam, *cùm ſic i latino ſuo codice, ac neſcio qvibus editionibus veteribus,* [*non in Aldinâ & Argentoratenſi, ut alias omittam,*] *re ſet, primus in ipſos Plinii textûs, pro* diætulâ *item li Ep. 6.* zeteculam *recepit Gruterus, ſic tamen, ut nonn* diætæ *quoque locum aliquem relictum ab eo reperias.* ... *inconſtantiam hinc in alias quasdam recentiores edi ſerpentem tollere placuit nobis, ubiq; autem* diætam *Plinio reddere cum Boxhornio, qvòd ſequiorem latini ſapere* zeta, [*perinde ut* zabulus *pro diabolo,*] *vide Nam quòd Voſſius III. de vit. ſerm. 56. p. 644. vocab hoc jam Plinii minoris temporibus uſurpatum ſcribit, vi unde eſſe dixerim, quàm quòd à Grutero, toties ad P num ſuum & veteres editiones provocante, vinci ſe eſt. Plura de* zetâ *invenies apud ipſum f. 573. Etym Marcell. Donat. diluc. p. 957.* k) *locus eminens tulus, quales ſæpiùs eſt videre in Genuenſium villis, ubi bum capiunt, & littus ac mare proſpectant.* Terratias *appellant, qvòd ſunt patenti cœlo & planæ, qvanqvam mo inſtar æqvatæ terræ.* Cat. l) Geſtationes, *lo ſtandis hominibus apta,* [*qvod ſanitatis causâ factitab*

a mari fruitur. Cingitur diætis *m)* dua-
ergo, qvarum feneſtris ſubjacet veſtibu-
læ, & hortus alius, pinguis *n)* & ruſticus.
ryptoporticus prope publici operis *o)* ex-
ur. Utrinqve feneſtræ, à mari plures, ab
ingulæ, & altius *p)* pauciores. Hæ, qvùm
s dies & immotus, omnes; qvùm hinc
e ventus inqvietus, qvà venti qvieſcunt,
juriâ patent. Ante cryptoporticum,
q) violis odoratus: teporem ſolis infuſi
uſſu cryptoporticus auget: *r)* qvæ ut te-

, *qvâ* cœnationes ambulationesq; *dicuntur*, Budæ.
prior. in Pand. *p. 30*:. m) zetis *Ita Pal. &*
. Gru. n) pingvior, *iidem codices.* Gru.
rurſus Pal. & editio vetus, [*cui addo Sichardi Baſi-*
] *recentior enim:* prope publici operis *inſtar* ex-
. *Gru. Tàm magnifica & ampla, ut ferè operibus*
ſit ſimilis: publica etiam ampliora, honeſtiora, ſum-

net ſolem, ſic aqvilonem inhibet ſubmov
qvantumqve caloris antè, tantum retro fr
ſimiliter *s*) Africum ſiſtit, atqve ita div
mos ventos alium alio à latere frangit &
Hæc jucunditas ejus hyeme; major æſtat
ante meridiem, xyſtum, poſt meridiem ge
nis *t*) hortiqve proximam partem uml
temperat: qvæ, ut dies crevit decrevitq
dò brevior, modò longior hàc vel illac cad
verò cryptoporticus tunc maximè care
qvùm ardentisſimus culmini ejus inſiſt
hoc patentibus feneſtris favonios accipit
mittitqve: nec unqvam aëre pigro & m
ingraveſcit *u*). In capite xyſti deincep
ptoporticus *x*), horti diæta *y*) eſt, amore
reverâ amores; ipſe poſui *z*). In hac h
minus *a*) qvidem, aliâ xyſtum, aliâ mare
qve ſolem, cubiculum autem valvis, c
porticum feneſtrâ proſpicit. Qva mare

lem. s) ſimiliterqve †. t) *Secutus ſum Modianos, [cum quibus & Sichardi editio facit:] in quippe plurali numero,* geſtationes. *Grut. quem & Lamp. p. 276. inſpice. Catanaus in textu* geſtation *gloſsâ* geſtationem *habet.* u) *gravior fit in h. bus: nam ubi aer ſilet, denſior & peſtilentior.* Cat. *pariter in capite crytoporticûs:* deinceps *enim ord notat.* Cat. y) zeta, *edd. vett. item Palat.*

z) amo enim, *inquit noſter infrà lib. V. ep. 6. ximâ* ex parte ipſe inchoavi, aut inchoata percol

a) *Heliocaminus ad verbum ſolaris fornax dic Eſt autem ſolare vaporarium in aprico loco ſitum ad*

ocorum totidem feneſtris & diſtinguit &
et d). Junctum eſt cubiculum noctis &
I 4 ſomni.

---

recipiendum, qvo antiqvi utebantur. Budæ. annot. in Pand. p. 302. *Noſtri vocant* ſolarium, *ut apud* m in mil. glor. Cat. *Erat autem* ſolarium *locus in* à parte ædium ſine tecto, ubi ſolebant apricari. Pareus laut. p. 1164. b) *Pal. & vett. edd. non agno-* llud qvà : *habebant autem* zeta, *loco* diæta *priùs vul-* iru. *Vulgata exemplaria correctorum vitio, qvia in* iſtolæ textu diætarum Zetarumqve *mentio crebra re-* hoc etiam in loco diætam *exhibent. Sed certa eſt ve-* lectio Zotheca. *Ex Plinii autem verbis non difficile eſt* ere, zothecas *propriè dictas ſecretiores æcos & habi-* ulas domûs cubiculis adjunctas, *in quibus Domini di-* ntur, privatisq; ſtudiis operam dabant, qualia ſunt,* lgò ſtudia aut Cabineta dicimus. Utitur hâc voce Si-* etiam l. VIII. epiſt. 16. & IX. ep. 11. extatq; in Tibur-* ſcriptione, quam Savaro protulit, & in hâc Reatinâ,* n hactenus editâ: TI. CLAUDIO AUG. L. FE- SCAPULANO D. III. Q. III QUINQUEN- INMUNI TRIPLICARIO BENE MEREN-*

ſomni. Non illud voces ſervulorum, non maris murmur, non tempeſtatum motus, non fulgurum lumen, ac ne diem qvidem ſentit, niſi feneſtris apertis. Tam alti abditiqve ſecreti illa ratio, qvòd interjacens andron *e*) parietem cubiculi hortiqve diſtinguit, atq; ita omnem ſonum mediâ inanitate conſumit. Applicitum eſt cubiculo hypocauſton perexiguum, qvod anguſtâ feneſtrâ *f*) ſuppoſitum calorem, ut ratio exigit, aut effundit aut retinet. Procœton deinde *g*) & cubiculum porrigitur in ſolem: qvem orientem ſtatim exceptum ultra meridiem, obliqvum qvidem, ſed tamen ſervat. In hanc ego diætam qvum me recipio, abeſſe mihi etiam à villâ meâ videor, magnamqve ejus voluptatem *h*) præcipuè Saturnalibus *i*) capio, qvum reliqva pars tecti licentiâ dierum *k*) feſtisq;

---

bat intueri? Cat. e) *Vitruvius ſcribit Græcos appellare* andronas *œcos, id eſt domos, ubi convivia virilia ſolent eſſe, quòd eò mulieres non accedant: quanquam jam dixiſſet: Græci meſaulas inter duas aulas poſitas nominant, eas noſtri andronas.* Cat. f) *ſpiraculo, unde ex hypocauſto calor in ſudatorium ingrediebatur.* Cat. g) inde †.

h) *Editio vetus & Pal. agnoſcunt:* voluptatèm ecce Saturnalibus præcipuè capio. *Gru.* i) *Saturnalibus, inquit Athenæus, libertate utebantur ſervi apud Romanos, quam conſuetudinem traxére à Græcis: nam Mercurialibus in Cretâ ſimile feſtum celebratur, referente Caryſtio, & diſcumbentibus ſervis domini miniſtrant. Servis autem conceſſa licentia, quòd Saturno rege nemo ſervitio vel libertate diſcriminabatur.* Cat. k) *Saturnalibus licebat ſervis ſumptis pileis non modò veſci cum dominis, ſed pares honores illis*

ſtisq; clamoribus perſonat. Nam nec ipſe meorum luſibus, nec illi ſtudiis meis obſtrepunt. Hæc utilitas, hæc amœnitas deficitur aqvâ ſalienti, ſed puteos, ac potius fontes *l*), habet: ſunt enim in ſummo. Et omnino littoris illius mira natura: qvocunq; loco moveris humum, obvius & paratus humor occurrit, isqve ſincerus, ac ne leviter qvidem tantâ maris vicinitate ſalſus *m*). Suggerunt affatim ligna proximæ ſylvæ: cæteras copias *n*) Oſtienſis *o*) Colonia miniſtrat. Frugi qvidem homini ſufficit etiam vicus, qvem una villa *p*) diſcernit: in hoc balinea meritoria tria. Magna commoditas, ſi fortè ba-

I 5 line-

---

in domo gerere, jus dicere, & omni ludorum genere remitti. Cujus rei veſtigia in aliquibus Italiæ oppidis publicè adhuc reſtant poſt natalem redemptoris noſtri. Cat. l) *Cur fontes potiùs vocare debeat, mox ſubjicit, cùm ait*; ſunt enim in ſummo. *Hoc enim* fons *à* puteo *differt, quòd hic in imo, & ille in ſummo ſit, Ulpian. L. I. §. VI. D. de aquâ cottidianâ & æſtivâ*; Sunt qvædam aqvæ, qvæ etſi perennes ſunt, duci tamen non poſſunt: ut puta puteales, & qvæ ita ſubmenſæ ſunt, ut defluere extrà terram non posſint. *Columella carm. de horto*:

Aut fons illacrimet puteinon ſede profundâ,
Ne gravis hauſturis tendentibus ilia rumpat. *Bu.*

m) *Aldina, Argentinenſis, Baſileenſes,* corruptus.

n) *res ad degendam commodè vitam proficuas. Lactant. c. ult. de irâ Dei*; Si Deum cogites, ille nos innumerabilibus copiis alit. o) *Oſtiam coloniam maritimis commeatibus opportunam à Septentrionali parte ad oſtium Tiberis Ancus Martius Romanorum Rex deduxit, teſtimonio Corn. Nepotis, Plinii avunculi, & Stephani.* Cat. p) *me-*

lineum domi *q*) vel ſubitus adventus, vel
vior mora calefacere diſſuadeat. Littus o
varietate gratisſimâ, nunc continua, nu
termiſſa tecta villarum, qvæ præſtant mult
urbium faciem, ſive ipſo mari, ſive ipſo l
utare: qvod nonnunqvam longa tranqv
mollit, ſæpius freqvens & contrarius fluct
durat. Mare non ſanè pretioſis piſcibus a
dat: ſoleas tamen & ſqvillas optimas ſug
Villa verò noſtra etiam mediterraneas *r*) c
præſtat, lac inprimis: nam illuc è paſcuis
ra conveniunt, ſi qvando aqvam umbr
ſectantur. Juſtisne de cauſis eum tibi vide
colere, inhabitare, diligere ſeceſſum? qv
nimis urbanus *s*) es, niſi concupiſcis: a
utinam concupiſcas! ut tot tantisqve dc
villulæ noſtræ maxima commendatio e
contubernio accedat. Vale.

18. CAJUS PLINIUS MAURI-
co *t*) ſuo S.

Pollicetur Maurico, qvùm omnes rhetor diverit, ſe reſcripturum ad qvem mittat filios.

QVid à te jucundius mihi potuit in
qvàm ut præceptorem fratris tui l

dia inter Laurentinum meum & Vicum. Car.
mini † *ut conſtruatur cum*, adventus. r) *qu*
provenire in locis mediterraneis. Car. s) *am*
bis. Car.

EP. *18.* t) *Invenio non* Maurico, *ſed* Mario,
busdam etiam codicibus Martio *inſcriptam epiſtolam*

m? Nam beneficio tuo in ſcholam re-
lam dulciſſimam ætatem qvaſi reſumo.
ter juvenes, ut ſolebam : atqve etiam
, qvantum apud illos auctoritatis ex
abeam. Nam proximè freqventi audi-
ter ſe coràm multis ordinis noſtri *u*)
abantur *x*) : intravi, conticuerunt.
on referrem, niſi ad illorum magis lau-
àm ad meam pertineret; ac niſi ſpera-
em, poſſe fratris tui filios probè diſcere.
pereſt, qvùm omnes, qvi profitentur,
qvid de qvoqve *y*) ſentiam, ſcribam:
qve, qvantum tamen epiſtolâ conſeqvi
it ipſe omnes audiſſe videaris. Debeo
i, debeo memoriæ *z*) fratris tui hanc
hoc ſtudium, præſertim ſuper tantâ re.
id magis intereſt veſtrâ, qvàm ut liberi
m tui, niſi nunc illos magis amares]
patre, te patruo reperiantur? Qvam
ihi etiam ſi non mandaſſes, vindicaſ-
c ignoro SUSCIPIENDAS offen-
ſas

embranæ à Modio [*vid. Tom. V. Lamp. Grut. p.*
ſſæ. Priùs editæ : multi noſtri ordinis. *Gru.*
hoc prætereà in Pal. & vet. ed. nam neotericæ :
ur. *Gru.* *y*) *Sic Pal. & vet. ed. Recentiſſi-*
de illis qvoqve ſentiam *&c. quod ne quidem in.*
ru. *z*) *quia tunc defunctus erat. Sic enim,*
ſolebant fari. Apulejus, cum fratre optimæ me-
, *dixit. Eſt adhuc videre in epitaphiis antiquo-*
id eſt beatæ memoriæ : *quem dicendi modum.*
mortuis vulgò uſurpamus. Cat.

ſas in eligendo præceptore: ſed oportet modò offenſas, verùm etiam ſimulta fratris tui filiis tam æqvo animo ſubir parentes pro ſuis. Vale.

19. CAJUS PLINIUS CEREA li ſuo S.

Cereali petenti ut qvandam orationem ret, multas cauſas proponit, qvibus deſiſte at: poſtremò tamen aſſerit ſe judicium eji turum.

HOrtaris ut orationem amicis pluril tem. Faciam, qvia hortaris: qvan hementer addubitem. Neqve enim m rit, actiones qvæ recitantur, impetum caloremqve, ac propè nomen ſuum pe qvas ſoleant commendare ſimul & ac judicium conſeſſus, celebritas advocato pectatio eventus, fama non unius acto ductumqve in partes audientium ſtud hoc, dicentis geſtus *b*), inceſſus *c*);

EP. 19. a) Actor *eſt, qui agit cauſam*, ſ *am, & ſimilia. Varro putat*, actorem *tantùm d quid agit motu corporis. Poteſt enim aliquis* fa *agere, ut poëta comœdiam*; & agere *non facere dus tragœdiam.* Cat. b) *Oratoris motus.* *Actio in duas partes dividitur, in vocem & geſtum los, illa aures movet: per quos duos ſenſus om mam penetrat affectus.* Cat. c) *M. Tullius actione inceſſum, neq. admodùm longum proba*

s adjumenta, oculi f), manus g) præ-
tur h): qvo minus mirum eſt, ſi audito-
tentio relangueſcit, nullis extrinſecus
ndimentis capta aut aculeis excitata. His
, qvòd oratio de qvâ loqvor, pugnax &
tioſa eſt. Porrò ita natura comparatum
eſt,

---

dò ſit brevis & moderatus, aliàs improbandus. Qua-
r Virginium Flavium interrogâſſe quendam ſuum
ſtam, in actione frequenter diſcurrentem, quot mil-
m declamaſſet? Cat. e) *vox, caput, vultus,*
rcilia, & reliquæ corporis partes; geſtus etiam
: non autem inceſſus & diſcurſus. Cat. f) *de*
. [*cap. 3.*] *Fabius:* Sed in ipſo vultu plurimùm
culi, per qvos maximè animus emanat, ut cirrà
& hilaritate eniteſcant, & triſtitiæ qvoddam nu-
ucant. Qvin etiam lacrymas iis natura mentis
dedit, qvæ aut erumpunt dolore, aut lætitiâ ma-
otu verò intenti, remiſſi, ſuperbi, torvi, mites,
unt. *Cat.* g) ſine qvibus trunca eſſet actio ac
Vix dici poteſt, qvot motûs habeant, cùm pene
rborum copiam proſeqvantur. Nam cæteræ par-
entem adjuvant, hæ[prope eſt ut dicam] ipſæ

eſt, ut ea qvæ ſcripſimus cum labore, etiam cum labore audiri putemus. Et ſanè qvotusqvisqve tam rectus auditor, qvem non potiùs dulcia hæc & ſonantia, qvàm auſtera & preſſa, delectent? Eſt qvidem omninò turpis iſta discordia: eſt tamen; qvòd *i*) plerunqve evenit, ut aliud auditores, aliud judices exigant: qvùm alioqvi præcipuè auditor iis affici debeat, qvibus idem, ſi foret judex, maximè permoveretur. Poteſt tamen fieri, ut qvanqvam in his difficultatibus, libro iſti novitas lenocinetur; novitas apud noſtros: apud Græcos enim eſt qviddam, qvamvis ex diverſo, non tamen omninò disſimile. Nam ut illis erat moris, leges, qvas ut contrarias prioribus legibus arguebant, aliarum collatione convincere: ita nobis, ineſſe repetundarum legi *k*), qvod poſtularemus, cùm hac ipſa lege, tùm aliis colligendum fuit *l*). Qvod neqvaqvam blandum auribus imperitorum, tantò majorem apud doctos habere gratiam debet, qvantò minorem apud indoctos habet. Nos autem, ſi placuerit recitare, adhibituri ſumus eruditisſimum qvemqve. Sed planè adhuc, an ſit recitandum, examina tecum, omnesqve, qvos ego movi *m*) in

prior. ad Pand. p. 164. i) qvia. †. k) *Palat. & Vet. ed.* ita nobis eſſe repetundarum lege qvod. *Gru.*

l) *Videtur iſta fuiſſe oratio, quâ Marium Priſcum accuſarit* [*repetundarum, vide epiſt. 11. hujus libri.*] Cat.

m) *Aliàs legebatur*, novi. *Sed* movi *eſt in Aldinâ & Ar-*

traqve parte, calculos pone, idqve elige, in viceritratio. A te enim ratio exigetur, nos ıſabit obſeqvium. Vale.

CAJUS PLINIUS CALVIſio ſuo S.

'alviſium contubernalem ſuum tribus de Mar- egulo fabellis delectat, latenter tempora ſua ans, qvibus mali multò majora, qvàm præmia ſeqvebantur.

Sſem para, & accipe auream fabulam; fabu- .las immò: nam me priorum nova admo- t: nec refert, à qvâ potisſimum incipiam. ania Piſonis *n*) graviter jacebat, [hujus di- Piſonis, qvem Galba adoptavit *o*):] ad c Regulus venit. Primùm impudentiam nis, qvi venerit ad ægram, cujus marito inimi-

---

r. Atq; hoc etiam ultrò placuit Caſaubono, qui ratio- addit. Suprà enim, inquit, diſputavit in utramq; par- , & dubitandi rationes protulit. Juvat, quod idem au- libro III. motûs conſilii, *pro cauſis & rationibus con- lixit, epiſt. 4. [ſub fin.] Quod conjecerat ſagacisſimus ubonus, confirmari non ſolum à Pal. ſed & à vet. edi- jam nunc teſtor.* Gru.

P. 20. n) *uxor, quæ maritum poſt cædem compo- quæſito capite, quod venale interfectores ſervaverant. t. [lib. I. Hiſtor.]* Cat. o) *Imperator Galba, cùm naniæ legiones duce Aulo Vitellio defeciſſent, ſe verò non propter ſenectutem, quàm orbitatem deſpici intellige- .. Piſonem Frugi Licinianum, egregium juvenem, gene- n, mitem, prudentem adoptavit. Cujus adoptationem lbâ ſecretò habitam cùm in caſtra protuliſſet, milites*

inimicisſimus *p*), ipſi inviſisſimus fuerat.
ſi venit tantùm: at ille etiam proximus
ſedit, qvo die, qvâ horâ nata eſſet, interr
Ubi audivit, componit vultum, intendit
los, movet labra, agitat digitos *q*), compu
hil, niſi ut diu miſeram expectatione ſi
dat *r*). *Habes* [inqvit] *climaéericum tem*
ſed evades. Qvod ut tibi magis liqveat,
cem conſulam, qvem ſum freqventer ex
Nec mora, ſacrificium facit, affirmat ext
ſiderum ſignificatione congruere. Illa, ut
riculo credula, poſcit codicillos, legatum
gulo ſcribit; mox ingraveſcit *u*); clamat
ens: *O hominem neqvam, perfidum, ac plu*
qvàm perjurum! qvi ſibi per ſalutem fili
raſſet *x*). Facit hoc Regulus non minùs

nullo donativo dignati ægrè tulerunt. Quod indignat
ni, quia non ſe adoptaſſet, materiam præbuit deficie
poſteà in veſtibulo Veſtæ ab Othonianis militibus int
ſexto poſt adoptionem die. Hanc rem copioſiùs tra
citus, Tranquillus, Plutarchus, Dio. Cat. p)
rque: neq; minùs poſt mortem Galbæ: nam Mont
gulo objicit, Piſonis mortui caput morſu appetitum.
q) *Manum adhibebant ſupputationibus: quod ſ*
apertis & porrectis, aut conſtrictis & complicati
Grut. I. ſuſpic. 8. r) computat nihil, diu mi
expectatione ſuſpendit. †. s) *h. e. periculo ſiſſ*
maximè perniciosum, ſive annus ille fuerit ſexageſi
tius, ſive 49. ſive 42. ſive quicunq; alius climaéericus
ſeptenariis maximè conficitur. Phil. Beroald. ann
Grut. I. Lamp. Crit. p. 220. t) *hæreditatis*
Cat. u) *magis premitur morbo.* Cat. x)
um feciſſet jurando per ſalutem filii ſui, Venniam

modo ſpiritum homini prorogarent.
am ſignatum eſt teſtamentum, mutat
am, vertit alloqvutionem, iisdemqve
s, *Qvousq; miſerum cruciatis? qvid invi-*
nam mortem b), *cui dare vitam non pote-*
oritur Blæſus: &, tanqvam omnia audiſ-
gulo ne tantulum qvidem. Sufficiunt duæ
. An ſcholaſticâ lege tertiam poſcis? Eſt

---

y *Cujus ingenium Martialis epigrammate pro-*
, & Secundus non vituperat lib. IV. [epiſt 2.] ubi
tum refert. Cat z) *teſtando retorquet.* Cat.
diderim hunc eſſe Blæſum, quem Martialis lib. VIII.
rem ſcribens nominat, etſi ſciam Pedium Blæſum
à Nerone Senatu motum, Cyrenenſibus accuſanti-
latum ab eo theſaurum Æſculapii, delectumq; mili-
etio & ambitione corruptum, cui poſteà ab Othone
atorius reſtitutus. Cat. b) *Malè ii, qui dubi-*
ac lectione, oſtentantq;, bona mortis. *Nam & Ma-*
ud Senecam lib. I. controv. 3. Qvid autem habet
od Deos roget, qvàm bonam mortem? *Sic infrà*
Epiſt. 18. Poteſtis efficere, ut male moriar, ne mo-

unde fiat. Aurelia *c*), ornata fœmina, ſig
ra teſtamentum, ſumpſerat pulcherrimas
cas: Regulus, qvùm veniſſet ad ſignanc
Rogo [inqvit] *has mihi leges.* Aurelia lu
hominem putabat; ille ſeriò inſtabat. Ne
ta: coëgit mulierem aperire tabulas, ac ſ
nicas, qvas erat induta, legare; obſervavi
bentem, inſpexit an ſcripſiſſet. Et Aureli
dem vivit, ille tamen iſtud tanqvam mori
coëgit: & hic hæreditates *d*), hic legata,
mereatur, accipit. *Ἀλλὰ τί διατείνομαι* ἐ
civitate, in qvâ jam pridem non minor
mia, immò majora, neqvitia & impr
qvàm pudor & virtus habent? Aſpice Reg
qvi ex paupere & tenui ad tantas opes pe
tia proceſſit, ut ipſe mihi dixerit qvùm c
leret, qvàm citò ſeſtertium ſexcenties im

qvuntur: Dixeram vobis, inventuram me qvar
duram ad mortem viam, ſi vos facilem negaſſetis

c) *Duas lego Aurelias per illa tempora;* Aurelian
ſallinam, *Clodium Albinum, qui poſteà imperavit,* e
alteram Aureliam *divitem & orbam, de quâ Juv*
Qvod captator emat Lenas, Aurelia vendat. *Poſt*
Secundus intelligit. Cat. d) *totum patrimonium*
hæreditas *eſt tanquam genus, cui* legatum *ſpecie*
Major enim res eſt hæreditas, quàm legatum. Cat.
qvid efficere contendo? *Quidam* [Catanæus] *in*
Qvid extendo ſermonem, & plura dico, qvàm o
Sed obſtant duo, quò minus ita poſſimus interpretari. P
quòd ἐκτείνεσθαι *in hâc ſignificatione dicatur, non* δ
θαι. *Deinde, quòd non ſubjungatur,* de eâ civitate
eâ civitate, *quùm tamen dicatur* ἐκτείνεσθαι ὑπὲρ τ

...ωω;i. e. de re aliquâ. St. f) *Priſcæ ſuperſtitionis*
...atio boni ominis indicium putabat, ſi jocinora duplicia,
...licata in extis apparuiſſent: ut contrà triſte oſtentum,
...ent. Plinius Hiſt. nat. lib. XI. c.37. Divo Auguſto
...i ſacrificanti primo poteſtatis ſuæ die ſex victima-
...cinora replicata intrinſecus ab imâ fibrâ reperta
... reſponſumqve duplicaturum intrà annum impe-
...Hujus rei ignorantia elegantem Plinii Secundi locum
...avit. Lindenbr. obſerv. ad Lib. XXII. Ammian.
...ll. p. 105. *Etenim noviſſimæ aliquot editiones* [*& in*
...am Henrici Stephani,] inveniſſe ſexta duplicata, *pu-*
...ſphalmate. Gru. *Verum lectionem* exta *non modò*
...veteresq; editiones aliæ agnoſcunt, ſed exponit quoq;
...non inſcitè Cataneus. g) *Legitur etiam* du-
plicia. Cat. h) *L.* modò diu. *Ba.*

C. PLINII CÆCILII SECUNDI EPISTOLARUM LIBER TERTIUS.

I. CAJUS PLINIUS CALviſio ſuo S.

Tertium epiſtolarum librum ad Calviſium contubernalem ſuum inchoans, Veſtricii Spurinnæ & vitam & mores brevibus explicat, ſpondetq́ue, qvùm primùm ad ſenium pervenerit, ſe uſurum eo vitæ genere.

NEſcio an ullum jucundius tempus exegerim, qvàm qvo nuper apud Spurinnam fui; adeò qvidem, ut neminem magis in ſenectute, [ſi modò ſeneſcere datum eſt,] æmulari velim. Nihil eſt enim illo vitæ genere diſtinctius: me autem UT CERTUS ſyderum curſus, ita vita hominum diſpoſita delectat, ſenum præſertim. Nam juvenes adhuc confuſa qvædam & qvaſi conturbata non indecent: ſenibus placida omnia & ordinata conveniunt, qvibus induſtria ſera *a*), turpis ambitio eſt. Hanc

EP. I. a) *Significat, vix poſſe turpiſſima ambitionis culpam deprecari ſenes, ſi in negotiis ut viri maneant, & ex induſtriâ, quâ in gerendis negotiis opus, quærant laudem. Bu-*

iec minùs animum qvàm corpus exercet.
int amici; honeſtisſimi ſermones expli-
r e) : ſi non, liber legitur : interdum et-
ræſentibus amicis, ſi tamen illi non gra-
r f). Deinde conſidet, & liber rurſus, aut
libro potior : mox vehiculum aſcendit :
it uxorem ſingularis exempli, vel aliqvem
irum, ut me proximè. Qvàm pulchrum
qvàm dulce ſecretum! qvantum ibi anti-
is! qvæ facta, qvos viros audias, qvibus
ptis imbuare! qvamvis ille hoc tempera-
um modeſtiæ ſuæ indixerit, ne præcipere
tur. Peractis ſeptem millibus paſſuum, ite-
mbulat mille, iterum reſidet, vel ſe cubi-
ac ſtylo reddit. Scribit enim, & qvidem
ve linguâ, lyrica doctisſimè. Mira illis dul-

 cedo,

ſa vox. L. ſeria. Ba. b) notæ parentheſeos, quæ aliquam afferunt, à Caſaubono ſunt : nam vetuſtiores

cedo, mira ſuavitas, mira hilaritas: cujus g
tiam cumulat ſanctitas ſcribentis. Ubi ho
balinei nuntiata eſt, [eſt autem hyeme no
æſtate octava,] in ſole, ſi caret vento, ambu
nudus. Deinde movetur pilâ vehemente
diu: nam hoc qvoqve exercitationis generè p
gnat cum ſenectute *g*). Lotus accubat, & pa
liſper cibum differt: interim audit legent
remisſius aliqvid & dulcius. Per hoc om
tempus liberum eſt amicis vel eadem agere
alia, ſi malint. Apponitur cœna non mi
nitida qvàm frugi, in argento puro & antiq
Sunt in uſu & Corinthia *h*), qvibus delectat

agimus, reſpicere oportet, amicos præcipuè, atque caveri offendamus aut moleſti ſimus. Qvod parum habere penſi, imperiti ac ruſtici aut arrogantis ac ſuperbi eſt. Ita Alex der Severus librum in menſâ ſolebat qvidem legere, ſed niſi cùm privatim, hoc eſt, inter ſuos conviviaretur, quod La pridius notat. Contrà fecit Sextius, de quo Catullus queri Epigr. 41. Sed & Martialis neſcio quem eodem nomine a reprehendit. Bu. g) *Pilæ luſum parum ſeni oppo num, juvenum proprium eſſe primâ fronte videbitur cui Sic Apollinaris lib. V. epiſt 17. de Filimatio ſene:*

Auſus & ipſe manu juvenum tentare laborem
Sphæriſtarum ſe turmalibus conſtanter immiſcuit.

rùm enimverò ſæpiùs pilâ ſenes etiam exercitati. Clarè i cat illud Martialis lib. XIV. epig. 47.

Ite procul juvenes, mitis mihi convenit ætas:
Folle decet pueros ludere, folle ſenes.

Et Spurinna apud Plinium Juniorem. Gonſal. Comm ad Petron. p. 95. h) *Anno 607. ab Urbe conditâ mius captâ Corintho, nobili civitate, in Iſthmo Græciæ urbem incendit. Eâque flagrante caſu factum eſt, ut auri*

ſenectute prudentia. Hanc ego vitam vo- cogitatione præſumo, ingreſſurus avidis-, ut primùm ratio ætatis receptui canere niſerit. Interim mille laboribus conteror, ium mihi & ſolatium & exemplum eſt idem inna. Nam ille qvoqve, qvoad honeſtum obijt officia, gesſit magiſtratus, provincias exit, multoqve labore hoc otium meruit.

tum & æs liqueſacta miſcerentur. Ac cùm pulchra vi- ur mixtura iſta poſt incendium inventa, fuſa inde fue- vaſa & candelabra affabrè ſculpta. Eaq; Corinthia dice- r vaſa, eò, quòd mixtura iſta Corinthi primùm eſſet ad- ta. Pancirol. I. memorab. p. 230. *Super ære tamen thio, quænam illius origo fuerit, varia fuiſſe ab antiquis a Muretus obſervat III. Var. Lect. 5.* i) & affici-. k) *Cœna occupat aliquam noctis partem etiam* ate. Cat. l) *Dicit Spurinnam ſenem nihil ſenile e præter prudentiam: quippe cui poſt ſeptimum & ageſimum annum aurium oculorumq; vigor integer, q; & vividum corpus duret, ut paulò antè dixerat. Quæ a aut juventutis aut virilitatis ſunt; ſenilem certè æta-*

Igitur eundem mihi curſum, eundem termi
num ſtatuo, idqve jam nunc apud te ſubſigno
ut, ſi me longiùs evehi videris, in jus voces a
hanc epiſtolam meam, & qvieſcere jube
qvùm inertiæ crimen effugero *n*). Vale.

2. CAJUS PLINIUS MAXIMO *o*) ſuo S.

*Gavium Maximum precatur, ut aliqvid di-
gnitatis Arriano Maturio inopinanti conferre ve-
lit: qvod ut libentiùs faciat, qvantâ ſit cum il
devinctus amicitiâ, brevibus tangit,*

QVod ipſe amicis tuis obtuliſſem ſi mihi ea-
dem materia ſuppeteret, id nunc jure vi-
deor à te meis petiturus. Arrianus Maturius *p*)
Altinatium *q*) eſt princeps. Qvùm dico prin-
ceps, non de facultatibus loqvor, qvæ illi larg
ſuperſunt, ſed de caſtitate, juſtitiâ, gravitate
prudentiâ. Hujus ego conſilio, in negotiis, ju-
dicio, in ſtudiis utor: nam plurimum fide, plu-
rimum

*cùm in imperio eſſet, ſtrenuè tutatus eſt Placentiam, poſtea
miſſus à Trajano in Germaniam adverſùs Bructeros, popul
eos ſolo terrore domuit.* Cat. n) *cùm jure non poteſ
accuſari inertiæ, quòd ideò deſiſtam à cauſis agendis: cùm
explevero ſexageſimum annum; tunc enim licebat ab offici
vacare.* Cat. *qui huc affert inter alia ſimilem quoq; ut puta
noſtri locum è lib. IV. Ep. 23. De quo ad eam lit. Z. vide
bimus.*

¶ *EP. 2.* o) *Catanæi editio:* Gavio Maximo. p) Ma
turus †. q) *Altinum oppidum Venetiæ in palude ſimi
lem Ravennæ ſitum habens, ab Attilâ dirutum ſeu incenſum

rimum veritate, plurimum intelligentiâ præſtat. Amat me [nihil poſſum ardentius dicere] ut tu. Caret ambitu: ideò ſe in eqveſtri gradu r) tenuit s), qvùm facilè poſſet aſcendere altisſimum. Mihi tamen ornandus excolendusqve eſt. Itaqve magni æſtimo dignitati ejus aliqvid adſtruere inopinantis, neſcientis, immò etiam fortaſſe nolentis: adſtruere autem qvod ſit ſplendidum nec moleſtum. Cujus generis qvæ prima occaſio tibi, conferas in eum rogo. Habebis me, habebis ipſum gratisſimum debitorem. Qvamvis enim iſta non appetat, tam gratè tamen excipit, qvàm ſi concupiſcat. Vale.

3. CAJUS PLINIUS CORELliæ Hiſpullæ S.

Corellia Hiſpulla, Corellio & Hiſpullâ genita, adoleſcentem filium domi erudiebat. Secundus olim Corellio patri amiciſſimus eam monet, jam rhetori excolendum tradere, Julium Genitorem inter cæteros profeſſores unicè probans.

QVùm patrem tuum, gravisſimum & ſanctisſimum virum, ſuſpexerim magis an amaverim dubitem, teqve in memoriam ejus &

Ejus lanæ tertium inter Italas locum obtinent ex Martialis diſticho: Velleribus primis Appulia, Parma ſecundis Nobilis, Altinum tertia laudat ovis. *Cat.* r) *cui conceſſum lege Rosciâ in quarto decimo theatri gradu ſedere.* Cat. s) *ad exemplum Mecœnatis.* Cat.

in honorem *t*) tuum unicè diligam: cu
neceſſe eſt, [atqve etiam, qvantum in me
rit, enitar,] ut filius tuus avo ſimilis ex
Eqvidem malo materno: qvanqvam illi p
nus etiam clarus ſpectatusqve contigerit
ter qvoqve & patruus illuſtri laude conſp
Qvibus omnibus ita demum ſimilis adol
ſi imbutus honeſtis artibus fuerit, qvas p
mum refert à qvo potisſimum accipiat. A
illum pueritiæ ratio intra contubernium
tenuit; præceptores domi habuit, ubi e
erroribus modica, vel etiam nulla materia
ſtudia ejus extra limen proferenda ſunt,
circumſpiciendus rhetor Latinus, cujus
læ ſeveritas, pudor inprimis, caſtitas, co
Adeſt enim adoleſcenti noſtro cum cæteri
turæ fortunæqve dotibus eximia corporis
chritudo: cui in hoc lubrico ætatis non p
ptor modò, ſed cuſtos etiam rectorqve qv
dus eſt. Videor ego demonſtrare tibi po
lium Genitorem *u*). Amatur à me: judic
men meo non obſtat charitas hominis, q
judicio nata eſt. Vir eſt emendatus & g
paulò etiam horridior & durior *x*), ut in l
centiâ temporum. Qvantum eloqventiâ
pluribus credere potes: nam DICE
FACULTAS aperta & expoſita ſtatin
nitur. Vita hominum altos receſſûs mag

EP. 3. t) & honorem †. u) *ad quem*
cundus, [*Epiſt. 11. hujus libri.*] Cat. x) *ſeveri*

[illegible] nomina & qvanta ſu-
[illegible] ſurentibus Diis, trade eum
[illegible], à qvo mores primum, mox elo-
[illegible]am diſcat, QVÆ MALE ſine mori-
ſcitur. Vale.

CAJUS PLINIUS MACRI-
no ſuo S.

*[illegible]trino familiariter utebatur Secundus: te-
[illegible] multæ ad eundem epiſtolæ. Huic igitur ex-
[illegible] cauſas, quibus advocationem pro Bæticis
Cæcilium Claſſicum ſumpſiſſet, & poſt fa-
[illegible]nſulit, an rectè fecerit.*

Qvam-

[illegible] ad cœnam, quamvis lautiſſimam, tamen gravatus [illegible] ſcurræ, cinædi, moriones menſæ inerrabant. Cat.
[illegible]onſor *eſt, ut rectè Accurſius exiſtimavit, qui ſponte [illegible]ogatus pro alio promittit: quod & ex Verrio Feſtus [illegible] Hinc ſponſores dicebantur, qui pro candidatis pro-*

QVamvis & amici, qvos præſentes hal
bam,& ſermones hominum factum me
comprobaſſe videantur: magni tamen æſti
ſcire, qvid ſentias tu. Nam cujus integrâ
conſilium exqvirere optaſſem, hujus etiam
actâ judicium noſſe mirè concupiſco. Q
publicum opus *a*) meâ pecuniâ inchoatu
in Tuſcos excurriſſem accepto, ut præfec
ærarii, commeatu *b*), legati provinciæ B
cæ *c*) qveſturi de proconſulatu *d*) Cæcilii C
ſici *e*), advocatum me à Senatu petierunt. C
legæ *f*) optimi, meiqve amantisſimi, de c
munis officii necesſitatibus prælocuti, ex
ſare me & eximere tentarunt. Factum eſt
natusconſultum perqvam honorificum, *ut*
rer provincialibus patronus, ſi ab ipſo me impe
ſent. Legati rurſus inducti, iterum me ja
præſentem poſtulaverunt advocatum: im
ra

Salluſtius, arguens Marium ignobilem fuiſſe, refert ſ
jorum imaginibus, & pariter Tranquillus gentem
am. Cat.

EP. 4. a) *templum in Tifernio Tiberino, id*
rus poſſedit Secundus. Meminit ædificationis & dedica
illius lib. IV. Cat. b) *proficiſcendi veniâ. Sic inf*
X. ep. 24. propè fin. Si mihi dederis commeatum tri
dierum. c) *pars Hiſpaniæ Bætica à fluvio Bæte*
minata, nunc regnum Granatæ. Cat. d) *Conſtitu*
erat, ut, qui priore anno Conſul fuiſſet, in ſequenti Pr
ſul eſſet: qui provinciam ſortitus pari Conſulibus impe
eam mittebatur. Cat. e) *de quo plura noſter*
epiſt. 9. hujus libri. f) *qui Præfecti mecum ſi*
ærario, è quorum numero unus erat Cornutus Tertullus.

m non ſolùm conſenſus Senatûs, [qvan-
c maximè,] verùm etiam alii qvidam
s, ſed tamen numeri *h*). Veniebat in
n, priores noſtros *i*) etiam ſingulorum
m injurias accuſationibus voluntariis
s: qvò deformius arbitrabar publici
jura negligere. Præterea qvùm recorda-
nta pro iisdem Bæticis priore advocatio-
n pericula ſubiiſſem, conſervandum ve-
ficii meritum novo videbatur. EST
ENIM

ſujus mentio & lib. VII. epiſt. 33. h) mi-
meri, *debitores calculi & rationes*, Cat. *Haud
latinus aut editio vetus, nuperè cuſi:* alii qvidem
ſed &c. *Grut. Ad hanc vulgatam reſpiciens Ca-
ita commentatur: Legerim vel ſic:* alii minores
ſed tamen numeri; *vel ita potiùs:* alia minoris
ſed tamen numeri, *h. e. alia, quæ minoris quidem
deris, quàm auctoritas Senatûs, alicujus tamen
d me momenti. Ea quæ fuerint, ipſe ſubjicit. Si-
quitur epiſt. XI.* in hoc uno, honeſto qvidem, ſed

ENIM ITA comparatum *k*), ut antiq
beneficia ſubvertas, niſi illa poſterioribu
mules *l*): nam qvamlibet ſæpe obligati, ſi
unum neges *m*), hoc ſolum meminerunt,
negatum eſt. Ducebar etiam, qvòd deceſſi
Claſſicus, amotumqve erat, qvod in ejus
cauſis ſolet eſſe triſtisſimum, periculum *n*
natoris. Videbam ergo, advocationi mea
minorem gratiam qvàm ſi viveret ille, pro
tam, invidiam nullam. In ſummâ, comp
bam, ſi munere hoc jam tertiò *o*) fungere
ciliorem mihi excuſationem fore, ſi qvis
diſſet, qvem non deberem accuſare. :
QVUM EST OMNIUM officiorum
aliqvis, tùm optimè libertati venia obſe
præparatur. Audiſti conſilii mei motus. Su
eſt alterutra ex parte judicium tuum: in

---

ditionemq; eſſent, injurias propulſare, eorumq; i
nas defendere. *Quod probat exemplo Catonis & De*
Cat. Priores *pro majoribus etiam Ovidius dixit. II*
Pont. eleg. 2. Eſt locus in Scythiâ. Tauros dixére pri
k) *Modius [vide Tom. V. Lamp. Grut. p. 277.] con*
reſtituendum fide mſſ Neuſtetteri, [cui & Sichardi Ba
ſis editio adſtipulatur,] ſt enim ita *naturâ* com
tum *&c. Sed lectio prior conſtanter in Pal. & vetuſ*
preſſis. Gru. l) *Hoc eſt, quod ille apud Plautum i*
Trinummo act. II. Sc. 2. Beneficia benefactis aliis pe
to, ne perfluant. *Bu.* m) *Modio, loco paulò ant*
to, venuſtius videtur, quod in mſſ. repererat: qvamlib
pe obligatis ſi qvid unum neges. n) *exilium*
legatio. Cat. o) *nam contrà Maſſam pro Batic*
bis adſueerat. Idem lib. VI. memorat, ter pro illis egiſſe.

...etiam diligentiam illius circa ſtu-... alioquin eſſet occupatiſſimus, repræſen-

ratum eſt mihi, qvòd tam diligenter li-
s avunculi mei lectitas, ut habere omnes
vætasqve qvi ſint omnes. Fungar indi-
ibus, atqve etiam qvo ſint ordine ſcri-
um tibi faciam. Eſt enim hæc qvoqve
is non injucunda cognitio. De jacula-
qveſtri *q*) unus: hunc, qvùm præfectus alæ
mili-

...rtas, candor, ingenuitas. Sic lib. IV. Epiſt. 14. A ſim-
: ſuâ peto.

p) *Ita diſertè etiam Palat. neq; ferri ſanè de-... Vulgatum,* Marco ſuo. *Inſcribuntur enim epiſto-... nomine familiæ, aut cognomine, minimè autem ...* Gru. Macrum *Secundus alibi teſtatur fuiſſe ... deſignatum.* Cat. *Joannes Atrocianus Plinia-...* Macrum *eundem eſſe putavit cum* Æmilio Ma-... *nomine de herbarum ... circumfertur li-... Voſſ. de Poet. Lat. p. 25. ...*

militaret, pari ingenio curaqve compoſuit
vitâ Pomponii Secundi *r*) duo *s*) à qvo ſin
riter amatus, hoc memoriæ amici qvaſi deb
munus exſolvit. Bellorum Germaniæ vigi
qvibus omnia, qvæ cum Germanis geſſi
bella collegit. Inchoavit, qvùm in Germa
militaret, ſomnio monitus. Adſtitit
qvieſcenti Druſi Neronis *u*) effigies, qvi
maniæ latisſimè victor *x*) ibi periit: com
t

ſuarum hiſtoriarum idem meminit, in quo etiam ſ
ſcripſiſſe de generoſitate equorum. Cat. r) Pon
nomine duo Poetæ veteres celebrantur, Bononienſi
Atellanarum, alter Veronenſis *Tragœdiarum ſcripto*
ſteriorem hic intellige, de quo noſter & lib. VII. epiſt.
eodem Quintilianus lib. X. c. 1. Eorum, qvos viderin
gè princeps Pomponius Secundus, qvem ſenes pa
Tragicum putabant, eruditione ac nitore præſtare
tebantur. *Pro* parum Tragicum *ſunt qui* Pindarum
gicum *repræſentent, in his Catanæus ad præſentem*
locum, & P. Crinit. c. 59. de Poet. Latin. Sed exploſam
nem hanc vocat Gyraldus Dial. VIII. de Poet. hiſtor.
II. Op. f. 307.] *ubi de hoc Pomponio accuratiſſimè agi*
morant ipſum præterea Glandorp. Onomaſt. f. 704.
de Poet. Lat. p. 43. s) *horum librorum, & quos d*
Germanicis condidit, reſpectu noſter infrà lib. V. e
Avunculus, *ſcribit*, meus, idemqve per adoption
ter, hiſtorias, & qvidem religioſisſimè ſcripſit.
Pliniani de bellis Germanicis meminit etiam Symmac
III. epiſt. 18. De utroq; auctor ipſe teſtatur Hiſtor. N
libris. Bu. t) *repete lit. præced.* u) *Druſus*
Tiberii Neronis & Livia Druſillæ filius, quam petenti
guſto, jam Tiberium enixam, & tunc gravidam, m
conceſſit. Non afuit tamen ſuſpicio, ex vitrico per ad
conſuetudinem procreatum. Cat. x) *ad Albin* m

ntes fidem meam, qvam eſſent contra Maſſam ebium *g)* experti: allegantes patrocinii fœ- ıs. Secuta eſt clarisſima Senatûs aſſenſio, qvæ let decreta præcurrere. Tum ego, *Deſino* [in- ʼam] *Patres conſcripti, putare me juſtas excu- tionis cauſas attuliſſe.* Placuit & modeſtia ſer- ıonis & ratio. Compulit autem me ad hoc ɔnſilium non ſolùm conſenſus Senatûs, [qvan- ʼam hic maximè,] verùm etiam alii qvidam ıinores, ſed tamen numeri *h)*. Veniebat in ıentem, priores noſtros *i)* etiam ſingulorum ɔſpitum injurias accuſationibus voluntariis ɛecutos: qvò deformius arbitrabar publici ɔſpitii jura negligere. Præterea qvùm recorda- :r, qvanta pro iisdem Bæticis priore advocatio- e etiam pericula ſubiiſſem, conſervandum ve- :ris officii meritum novo videbatur. EST ENIM

g) *Hujus mentio & lib. VII. epiſt. 33.* h) mi- ɔres numeri, *debiliores calculi & rationes*, Cat. *Haud 'iter Palatinus aut editio vetus. nuperè cuſi:* alii qvidem ıinoris, ſed &c. *Grut. Ad hanc vulgatam reſpiciens Ca- ubonus ita commentatur: Legerim vel ſic:* alii minores ʼidem, ſed tamen numeri; *vel ita potiùs:* alia minoris ʼidem, ſed tamen numeri, *h. e. alia, quæ minoris quidem ant ponderis, quàm auctoritas Senatûs, alicujus tamen ant apud me momenti. Ea quæ fuerint, ipſe ſubjicit. Si- iliter loquitur epiſt. XI.* in hoc uno, honeſto qvidem, ſed men errore verſatur. *& alibi.* i) *oratores veteres, ut cit Tullius. Unde lib. I. in Verr.* Clarisſimi viri noſtræ vitatis temporibus optimis hoc ſibi amplisſimum pul- ıerrimumqve ducebant, ab hoſpitibus clientibusq; ſuis, ı exteris nationibus, qvæ in amicitiam pop. Romani

eſſent præclara ingenia, eò Plinium non auſum fuiſſe temporum hiſtoriam ſcribere, aut vitas conſignare vi præſtantium, vel aliud ejusmodi, quod libero erectoq dignum foret: ſed demiſiſſe ſe ad opus grammaticum explicuiſſe octo libris ea, de quibus inter homines e ctiſſimos quæri ſoleret, hocne an illo modo loqui aut oporteret. Ita cùm alii clipeus, *alii* clipeum *dicere nulli* clipeus & clupeus *diſtinguerent; aliqui pro haberent: utramq; hanc quæſtionem expoſuit Plini do dubii ſermonis libro, ut clarè ait Chariſius Soſipat* Voſſ. lib. V. Inſt. Orat. cap. 6. memb. 7. p. 353. 35 *vide & I. de Hiſtor. Latin. 29. p. 154. Cujusmodi ge gò hi libri fuèrint eruditiſſimus Voſſius contrà illos,* figuratum ſermonem [*ἐσχηματισμένον Græci vocant aliud dicimus, aliud arguimus, quod apertè poner haud erat,*] *retulerunt, docuit præclarè. Nec aliter C accepit, qui procul dubio ei explicationis hujus aut Ad ἐσχηματισμένον λόγον illuſtris Heinſius hos libr Laude Aſini pag. 89. ubi plura habes de hoc ambigui nis genere. Et operæ pretium erit videre.* Bu.

dius Baſſus hiſtorias ſuorum temporum, ut videtur, ſc Is itaq; ubi deſierat, inde Hiſtoriam ejusdem generis c nius, & XXXI. libris abſolvit. Ipſe præfatione Hiſto turalis: Nos qvidem omnes, patrem, te, fratrem ximus opere juſto, temporum noſtrorum hiſtori à fine Aufidii Basſi. *Scribit hoc Plinius ad Titum, V filium, Imperatorem. Aufidius autem Baſſus ſub A Tiberio fuit, æqualis M. Senecæ Rhetoris.* Bu. *Plu Voſſius I. de Hiſtor. Lat. 22. p. 113. ubi & duos Baſſos, patrem & filium, diſtinguit, confuſos, ut à Cataneo ad hunc Plinii locum.* b) *Hi ſoli à Plinio Juniore memoratis temporum injuria*

…s diſtentum *c*) impeditumqve qvâ officiis
…nis, qvâ amicitiâ principum, egiſſe *d*).
…rat acre ingenium, incredibile ſtudium,
…a vigilantia. Lucubrare â Vulcanalibus *e*)
…ebat, non auſpicandi causâ *f*), ſed ſtu-

…Nam quòd illos etiam, quos de Bellis Germa-
…ipſerat, Auguſtæ Vindelicorum extare credidit Conra-
…nerus, in eo fucum huic ab aliquo per epiſtolam
…arbitratur Voſſius de Hiſtoric. Lat. p. 154.
…ii, & in his, Grutero teſte, codex Palatinus, diſtri-
d) *Novitiæ editiones adjecerunt vocem: egiſſe*
…citur, *quæ ne quidem comparet in Aldinâ.* Gru.
…monachalem vocat Barthius. e) *E Plinio & Co-*
…colligo, Vulcanalia fieri ad decimum Calend. Septemb.
…tentiæ accedit fragmentum vetuſtiſſimi Calend. Romæ
…m. Sic enim inciſum fuit in menſe Auguſt. C. X. VOL-
…NP. VOLCANO. IN. CIRCO. FLAM. Nam
…r ædem Vulcani in Circo Flaminio nonâ Urbis re-
…cat. Poſtridie Vulcanalia mundum patere tradit Fe-
…t. f) *Erat quidem in conſuetudine poſitum, ut*
…e Auguſto Vulcanalibus lucubrationem antelucanam

dendi, æſtate ſtatim *g*) à nocte multa *h*): me verò ab horâ ſeptimâ, vel qvùm tardi: octavâ, ſæpè ſextâ. Erat ſanè ſomni parciſſi nonnunqvam etiam inter ſtudia *k*) inſtan deſerentis *l*). Ante lucem ibat ad Veſpaſia Imperatorem, [nam ille qvoqve noctibu batur *m*), inde ad delegatum ſibi officium verſus domum *n*), qvod reliqvum erat te ris, ſtudiis reddebat. Poſt cibum ſæpe [

ſupinum Clamoſus juvenem pater excitat. Accipe Scribe puer. *At illum verò ac ſeriò à Vulcanalibus i ſolitum. Hæc excerpere ſic & ordinare libuit è* Maret. Var. Lect. 13. [ap. Gruter. II. Lamp. p. 1214.] *& Baſileenſis editio Sichardi. Aldina & hujus traduce tunt*, æſtate: *quo pacto, quæ de* multâ nocte *ſeqvu Vulcanariorum tempus retrahenda, quod ad ſenſum fuerint. E Catanæo conjicias fuiſſe, qui pro* ſtatim æſtate. *Ac fieri ſanè poteſt, ut altera ex his vox in a migraverit. Utram verò genuinam hoc caſu pronunci reo.* h) *L.* imminutâ, *decreſcente, ſpacioſiore j.* Ba. i) *Etiam Palat. noſter,* paratiſſimi. *Sed a reſtat in editione antiquiſſimâ.* Gru. k) inter ſtudia †. l) deferentis †. m) *Nihil a* noctibus uti, *quàm officiis & dierum actibus nocte tranſigi. Evincunt Svetonius & Aurelius Victor, fac Plinii hiſtoriam præferunt. Ille in Veſpaſiano c. 21. Iſ dem ſic verbis adhuc diſertioribus:* Inſtitutum verò me omni imperio tenuit, *vigilare de nocte*, publi actibus abſolutis, caros admittere. *In primis enim ille fuit, itaq; opportunè, tunc temporis Imperatorem* Gonſal. prælud. ad Petron. p. 4. n) *Loci in ctio eſt à me. Nam vulgati ferè:* inde ad delegat officium reverſus domum, qvod reliqvum erat &c. domum demum redibat curato jam munere publi

aliquâ parte q) prodeſſet. Poſt ſolem ple-
qve frigidâ lavabatur: deinde guſtabat,
miebatqve minimum. Mox qvaſi alio die,
lebat in cœnæ tempus: ſuper hanc liber
batur; adnotabatur, & qvidem curſim.
nini qvendam ex amicis, qvùm lector qvæ-
perperam pronunciaſſet, revocaſſe & repe-
ègiſſe, huic avunculum meum dixiſſe, *Intel-*
ras nempe? qvum ille annuiſſet, *Cur ergo*
cabas? decem amplius verſus hac tuâ inter-
tione perdidimus. Tanta erat parſimonia
poris. Surgebat æſtate à cœna, luce; hyeme
a primam noctis, & tanqvam aliqvâ lege
ente. Hæc *r)* inter medios labores urbisq;
nitum. In ſeceſſu ſolum balinei tempus ſtu-

 diis

ate Gruteram tamen ſic interpunxerant & Baſileenſes
o) *qui bis in die cibum ſumebant, id quod à qui-*
am Secundi temporibus obſervabatur. Major tamen pars
contenta erat. Cat. *Conf. Phil. Beroald. annot. con-*

diis eximebatur. Qvùm dico balinei, (
rioribus *s*) loqvor. Nam dum diſtrin
tergiturqve *u*), audiebat aliqvid aut di
In itinere, qvaſi ſolutus cæteris curis, h
vacabat. Ad latus notarius *x*) cum libr
gillaribus, cujus manus hyeme manicis
bantur, ut ne cœli qvidem aſperitas ulli
dii tempus eriperet: qvâ ex causâ Ron
qve ſellâ *y*) vehebatur. Repeto *z*) me
ptum ab eo, cur ambularem, *Poteras* [i
*has horas non perdere.** Nam PERIRE
tempus arbitrabatur, qvod ſtudiis non
tiretur *a*). Hac intentione tot iſta vo

I

Dixit de vitâ urbanâ : ſubjicit ſtatim de ratione vit.
ſu. Caſ. s) *locis balinei ſecretioribus, ut de*
baptiſterio, piſcinâ, frigidariâ, & caldariâ. Cat.
t) *ſtrigilibus raditur, de quibus Martialis :* Perg
miſit curvo diſtringere ferro. *Conſuevêre antiqu*
rem excitandum ſtrigilibus radi leviter. Erat auten
inſtar ejus, quâ equi ſtrigilantur, ſed minor & lenis
jus ſtrigileculam nominavit. Cat. u) *Planè in*
exteriori cellâ diſtringi ac tergi, hoc eſt, in Apodyter
igitur in Apodyterio deponebant, qvùm balneum in
ac poſtquam laverunt, eodem revertebantur, & un
ibidem, & tergebantur, iterumq; veſtes ſumebant.
comm. ad Petron. p. 100. *quem & vide p. 203.*
notis quibusdam brevibus citiſſimè notabat, quæ P
ctâſſet. Notarii *velocitatem Auſonius exequitur eo*
cujus initium : Puer notarum præpetum, [*epigr. 13*
inventi exordium Plutarchus Ciceroni aſcribit. Cat.
y) *lecticâ, quam cubiculum viatorium Plinius vo*
z) *reminiſcor.* Cat. a) *Legitur etiam*, i

interdiu levem & facilem, veterum more *o*), ſumebat] æſtate *p*), ſi qvid otii, jacebat in ſole: liber legebatur: adnotabat excerpebatq;. Nihil enim legit, qvod non excerperet. Dicere etiam ſolebat, *nullum eſſe librum tam malum, ut non aliqvâ parte* q) *prodeſſet.* Poſt ſolem plerunqve frigidâ lavabatur: deinde guſtabat, dormiebatqve minimum. Mox qvaſi alio die, ſtudebat in cœnæ tempus: ſuper hanc liber legebatur; adnotabatur, & qvidem curſim. Memini qvendam ex amicis, qvùm lector qvædam perperam pronunciaſſet, revocaſſe & repeti coëgiſſe, huic avunculum meum dixiſſe, *Intellexeras nempe? qvum* ille annuiſſet, *Cur ergo revocabas? decem amplius verſus hac tuâ interpellatione perdidimus.* Tanta erat parſimonia temporis. Surgebat æſtate à cœna, luce; hyeme intra primam noctis, & tanqvam aliqvâ lege cogente. Hæc *r*) inter medios labores urbisq; fremitum. In ſeceſſu ſolum balinei tempus ſtudiis

Sed ante Gruterum tamen ſic interpunxerant & Baſileenſes duæ. o) *qui bis in die cibum ſumebant, id quod à quibusdam Secundi temporibus obſervabatur. Major tamen pars cœnâ contenta erat.* Cat. *Conf. Phil. Beroald. annot. contrà Serv. [ap. Gruter. I. Lamp. p. 269.]* p) *Puto poſt vocem* æſtate *demùm finiendam eſſe parentheſin.* Caſ.

q) *Vox* parte *pro gloſsâ Barthio habetur. Non malè. Notum illud Virgilii Ecl 3.* Et ſi non aliqvâ nocuiſſes, mortuus eſſes. r) *Diſtinctio noſtra iſthac eſt à Palat. veneratq; item dudum in mentem Caſaubono noſtro. Editi quippe:* lege cogente hæc inter medios labores *&c. Gru. Romani plerique omnes partem anni in urbe degebant, partem in ſeceſſu.*

mno & inertiæ deditus erubeſcat? Extendi e-ſtolam, qvamvis *g)* hoc ſolum, qvòd re[illegible]bas, ſcribere deſtinaſſem, qvos libros re[illegible]ſet. Confido tamen hæc qvoqve tibi non [illegible]nus grata, qvàm ipſos libros futura: qvæ te [illegible] tantùm ad legendos eos, verùm etiam ad ſ[illegible] aliqvid elaborandum, poſſunt æmulationis [illegible] mulis excitare. Vale.

6. CAJUS PLINIUS SEVERO ſuo S.

Severum municipem ſuum rogat, ut ſigni[illegible] æneum Comi in templo Jovis ponendum precu[illegible] baſinq; cum ſuo & honorum nomine incidend[illegible] ſe brevi in patriam venturum promittens.

EX hæreditate, qvæ mihi obvenit, emi pro[illegible] ænè Corinthium ſignum *h)*, modicum q[illegible]dem, ſed feſtivum & expreſſum, qvantum [illegible] ſapio: qvi fortaſſe in omni re, in hac certè p[illegible] qvam exiguum ſapio: hoc tamen ſignum [illegible]

editionum veterum. Invexerunt enim novatores iſti: autem tantum, qvantum partim publica, partim am[illegible]rum officia non diſtringunt, tantum vaco. Qvis ex i[illegible] *Lectio ſine ullo ſenſu; certè diverſa longè à mente auctor[illegible] quæ jam omnibus patet.* Gru. g) cùm, *vel qvàmvi[illegible]*

EP. 6. h) *ſtatuam ex ære Corinthio. Quod olim maximo precio, ut Verres potiùs voluerit exulare, quàm Co[illegible]rinthia tradere Antonio.* Cat. *Conf. lit. h. ad epiſt. 1. li[illegible]*

e intelligo. Eſt enim *i*) nudum, nec aut
qva ſunt, celat, aut laudes parum oſten-
fingit ſenem ſtantem: oſſa, muſculi, ner-
æ, rugæ etiam, ut ſpirantis apparent: ra-
dentes capilli, lata frons, contracta fa-
cile collum: pendent lacerti, papillæ ja-
receſſit venter. A tergo qvoqve eadem
à tergo *k*): æs ipſum, qvantum verus *l*)
ndicat, vetus & antiqvum: talia deniq;
, ut poſſint artificum etiam oculos tene-
lectare imperitorum. Qvod me, qvan-
tyrunculum, ſolicitavit ad emendum:
item, non ut haberem domi, [neqve e-
illum adhuc Corinthium domi habeo,]
ut in patria noſtra *m*) celebri loco po-
, ac potiſſimùm in Jovis templo. Vide-
im dignum templo, dignum Deo donum.
o, ut ſoles omnia, qvæ à me tibi injun-
r, ſuſcipe hanc curam, & jam nunc jube
fieri, ex qvo voles marmore, qvæ nomen
honoresqve capiat, ſi hos qvoqve puta-
dendos. Ego ſignum ipſum, ut primum
ero aliqvem, qvi non gravetur, mittam

L 5 tibi:

i) autem. †. k) *Verba*, ut à tergo, *Barthii*
rginalis velut gloſſam expungit. Retinet Gruterus,
anteà ſine diſtinctione legeretur ut à tergo æs *ipſum,*
ſito puncto conſulit ſenſui. Quem ſic enunciat Buch-
ejusdem ætatis, ſenilis puta, expreſſa facies cernitur,
in ſenibus à tergo ſolet. l) *legendum arbitror,*
. *Hunc enim colorem æra ex vetuſtate ducunt.* Ba.
omi. Cat.

tibi: vel ipſe, qvod mavis, adferam mec
Deſtino enim [ſi tamen officii ratio perm
rit] excurrere iſtò. Gaudes qvòd me ve
rum eſſe polliceor: ſed contrahes fronte
qvùm adjecero, ad paucos dies. Neqve e
diutiùs abeſſe me ſinunt eadem hæc, qvæ n
dum exire patiuntur. Vale.

7. CAJUS PLINIUS CANInio Rufo S.

Silii Italici mortem Caninio Rufo mun. ſuo ſignificans, de brevitate vitæ conqveritur. deſumptâ occaſione, cùm res humanæ futiles & ducæ ſint, eum hortatur, ut aliqvo ſtudiorum re perfecto mortalitatem fugiat.

MOdò nuntiatus eſt Silius Italicus *n*) Neapolitano ſuo inediâ vitam fini Cauſa mortis, valetudo. Erat illi natus inſ

I

EP. 7. n) *Silius Italicus, orator & Poeta, ſecun bellum Punicum metro eſt complexus.* Italicum *auten ſtimo cognominatum non ab Italiâ, neq; ab Italicâ colon Hiſpaniâ, cujus gentile ſecundùm Stephanum* Italic *eſt: ſed à Corfinio Pelignorum metropoli, quam Sam communem univerſis Italis civitatem demonſtrantes, e translato nomine* Italicam *appellantes contrà populum manum receptaculum propugnaculumq; conſtituerunt, re Strabone. Stephanus præterea Italicum Siciliæ oppid eſſe teſtatur. Si fuiſſet Hiſpanus, profectò Martialis, unicus admirator & laudator, avidisſimè tantum viru dignitate, & ingenio, & carminibus celeberrimum inte recenſuiſſet, ubi Hiſpanorum ſcriptorum ſummâ cum*

qvoqve intelligo. Eſt enim *i*) nudum, nec aut vitia, ſi qva ſunt, celat, aut laudes parum oſtentat. Effingit ſenem ſtantem: oſſa, muſculi, nervi, venæ, rugæ etiam, ut ſpirantis apparent: rari & cedentes capilli, lata frons, contracta facies, exile collum: pendent lacerti, papillæ jacent, receſſit venter. A tergo qvoqve eadem ætas, ut à tergo *k*): æs ipſum, qvantum verus *l*) color indicat, vetus & antiqvum: talia deniq; omnia, ut posſint artificum etiam oculos tenere, delectare imperitorum. Qvod me, qvanqvam tyrunculum, ſolicitavit ad emendum: Emi autem, non ut haberem domi, [neqve enim ullum adhuc Corinthium domi habeo,] verùm ut in patria noſtra *m*) celebri loco ponerem, ac potiſſimùm in Jovis templo. Videtur enim dignum templo, dignum Deo donum. Tu ergo, ut ſoles omnia, qvæ à me tibi injunguntur, ſuſcipe hanc curam, & jam nunc jube baſim fieri, ex qvo voles marmore, qvæ nomen meum honoresqve capiat, ſi hos qvoqve putabis addendos. Ego ſignum ipſum, ut primum invenero aliqvem, qvi non gravetur, mittam

 tibi:

libri. i) autem. †. k) *Verba*, ut à tergo, *Barthii nota marginalis velut gloſſam expungit. Retinet Gruterus, ſed cùm anteà ſine diſtinctione legeretur* ut à tergo æs *ipſum, interpoſito puncto conſulit ſenſui. Quem ſic enunciat Buchnerus: ejusdem ætatis, ſenilis puta, expreſſa facies cernitur, ut eſſe in ſenibus à tergo ſolet.* l) *legendum arbitror,* viridis. *Hunc enim colorem æra ex vetuſtate ducunt.* Bu.

m) *Comi.* Cat.

tibi: vel ipſe, qvod mavis, adferam mecum. Deſtino enim [ſi tamen officii ratio permiſerit] excurrere iſtò. Gaudes qvòd me venturum eſſe polliceor: ſed contrahes frontem, qvùm adjecero, ad paucos dies. Neqve enim diutiùs abeſſe me ſinunt eadem hæc, qvæ nondum exire patiuntur. Vale.

7. CAJUS PLINIUS CANInio Rufo S.

Silii Italici mortem Caninio Rufo municipi ſuo ſignificans, de brevitate vitæ conqveritur: inde ſumptâ occaſione, cùm res humanæ futiles & caducæ ſint, eum hortatur, ut aliqvo ſtudiorum opere perfecto mortalitatem fugiat.

MOdò nuntiatus eſt Silius Italicus *n*) in Neapolitano ſuo inediâ vitam finiſſe. Cauſa mortis, valetudo. Erat illi natus inſanabilis

EP. 7. n) *Silius Italicus, orator & Poeta, ſecundum bellum Punicum metro eſt complexus.* Italicum *autem exiſtimo cognominatum non ab Italiâ, neq; ab Italicâ coloniâ in Hiſpaniâ, cujus gentile ſecundùm Stephanum* Italicenſis *eſt: ſed à Corſinio Pelignorum metropoli, quam Samnites communem univerſis Italis civitatem demonſtrantes, eamq; translato nomine* Italicam *appellantes contrà populum Romanum receptaculum propugnaculumq; conſtituerunt, autore Strabone. Stephanus prætereà Italicum Siciliæ oppidulum eſſe teſtatur. Si fuiſſet Hiſpanus, profectò Martialis, illius unicus admirator & laudator, avidiſſimè tantum virum & dignitate, & ingenio, & carminibus celeberrimum inter ſuos recenſuiſſet, ubi Hiſpanorum ſcriptorum ſummâ cum volu-*

non fortunatiores reverterent ad ſe, qui adiſſent.
us. Doctiſſimis ſermonibus tranſigebat dies. *Bu.*
ficat reſtitiſſe in ſeceſſu Silium, nec ſe moviſſe inde,
nti novo Principi officii cauſâ occurreret, ſecurus
tâ atq; offenſa. Novus Princeps *Trajanus eſt.* Bu.
ſſet in expeditione contrà Germanos, à Nervâ ſe-
us, & Cæſar factus, in urbem rediens habenas im-
ſit. Hujus reditûs Martialis, ſed latiùs Secundus
rico, meminêre. Cat. *2) Superbi enim &*
res Principum, ut paullò antè Domitianus, vel ext-
ad contemtum majeſtatis ac contumeliam inter-
ur, ſi quis officia iſtiusmodi negligeret. Sed fuit hâc
ine animi Trajanus, ut rebus hujusmodi, quas
net metus frequentiùs, quàm fides & reverentia
t, ſuorum obſequia minimè omnium æſtimanda
contentus magnitudine, *ut noſter de eo alibi,* quâ
gis carent, quâm qui majeſtatem ſibi vindicant.
nt, qua de eodem Trajano noſter Paneg. cap. 48.
& admiſiſſe ſalutatores benignè, & excuſatos fa-
iter, quos aliquid quaſi magis neceſſarium domi
Bu. *2) Qui reſtitit, nec eâ de re offenſam*
eritus eſt: non quia contemneret, ſed quia fortiter
t noſter in Panegyrico loquitur, liberum ſibi ſta-
eniret, ſive remaneret. Noſter infrà lib. VI. Epiſt. 27.

ad emacitatis reprehenſionem *c*). Plures i
in locis villas poſſidebat, adamatisqve 1
priores negligebat. Multum ubiqve libr
multum ſtatuarum, multum imaginum *d*)
non habebat modo, verùm etiam venerat
Vergilii ante omnes, cujus natalem *e*) reli

emaces, qui res pulchras, & qui res novas, qualeſcu
amant. Dicuntur autem, qui ſunt rerum novarum
etiam φιλόκαινοι, *& quidem frequentiùs [quantum*
niſſe poſſum] quàm καινόφιλοι. *Emacitas quidem cert*
ſanda magis eſt in eo, qui ſit φιλόκαλος, *quàm in*
φιλόκαινος, *ſeu* καινόφιλος, *quoniam ille magis duci*
dicio, quàm hic. Illius autem prioris vocabuli contr
legitur in epiſt. 3. lib. II. ἀφιλόκαλοι. St. c) *N*
tremfamilias vendacem, non emacem eſſe oporte
tonis præceptum habet. Quare ad laudem refert Nepo
de Attico narrat, cùm eſſet pecunioſus, nemo illo
fuit emax, minùs ædificator. *Ciceronis eſt parado*
Non eſſe emacem vectigal eſt. *Bu.* d) *Paullu*
cæteris rebus inſtructi fundi libros ac bibliothecas eti
nit lib. III. ſentent. tit. 7. de Legatis. Meminit & noſte
[lib. II. Ep. 17.] in Laurentini deſcriptione. Martial l
Epigr. 17. Ruris bibliotheca delicati. *Et ſanè cùm*
rum cauſâ Romani in villas & prædia ſua cum maxim
bant ſecedere, quibus vacare in urbe per negotiorum
rumq. frequentiam non erat integrum, bibliothecis pr
ibi opus erat. Martialis præfat. lib. XII In hâc provi
ſolitudine, ubi niſi intemperanter ſtudemus, & ſin
tio & ſine excuſatione ſeceſſimus. *Vide noſtrum lib*
23. extr. Porrò ſolebant in Bibliothecis iidem præcipu
gines ſtatuasq. virorum illuſtrium, doctrinâ inprimis
repoſitas: de quo Avunculus noſtri lib. XXXV. Na
cap. 2. Quare & hoc in loco Plinius cum bibliothecis
conjungit. Vide & infrà lib. IV. Epiſt. 28. Bu.
gilii Natalis idibus Octobris fuit. Martialis [XII. epi

commotus eſt *y*). Magna Cæſaris laus, ſub qvo hoc liberum fuit *z*) : magna illius, qvi hac libertate auſus eſt uti *a*). Erat Φιλόκαλ@ *b*) usqve ad

atq; doctrinæ opinio eſſet, unde præcepta exemplaq; haurirēt, & meliores, non fortunatiores reverterent ad ſe, qui adiiſſent. Itaq; mox ait: Doctiſſimis ſermonibus tranſigebat dies. *Bu.*

y) *Significat reſtitiſſe in ſeceſſu Silium, nec ſe moviſſe inde, ut adventanti novo Principi officii causâ occurreret, ſecurus gratiæ juxtà atq; offenſæ.* Novus Princeps *Trajanus eſt.* Bu. *Qui dum eſſet in expeditione contrà Germanos, à Nervâ ſene adoptatus, & Cæſar factus, in urbem rediens habenas imperii ſumpſit. Hujus reditûs Martialis, ſed latiùs Secundus in Panegyrico, meminêre.* Cat. z) *Superbi enim & arrogantiores Principum, ut paullò antè Domitianus, vel exigebant: & ad contemtum majeſtatis ac contumeliam interpretabantur, ſi quis officia iſtiusmodi negligeret. Sed fuit hâc magnitudine animi Trajanus, ut rebus hujusmodi, quas adulatio aut metus frequentiùs, quàm fides & reverentia exprimebat, ſuorum obſequia minimè omnium æſtimanda putaret*: contentus magnitudine, *ut noſter de eo alibi*, qvâ nulli magis carent, qvàm qvi majeſtatem ſibi vindicant. *Huc faciunt, quæ de eodem Trajano noſter Paneg. cap. 48. prædicat, & admiſiſſe ſalutatores benignè, & excuſatos habuiſſe comiter, quos aliquid quaſi magis neceſſarium domi tenuiſſet.* Bu. a) *Qui reſtitit, nec eâ de re offenſam Principis veritus eſt: non quia contemneret, ſed quia* fortiter amaret, *ut noſter in Panegyrico loquitur; liberum ſibi ſtatuens ſive veniret, ſive remaneret. Noſter infrà lib. VI. Epiſt. 27.* Deſignatus ego Conſul omni hâc etſi non adulatione, ſpecie tamen adulationis abſtinui: non tanqvam liber & conſtans, ſed tanqvam intelligens Principis noſtri. *Bu.* b) *rerum pulchrarum ſtudioſus vel cupidus. Malè autem hîc exponitur* [*à Catanæo*] *elegans. Eſt & alia lectio* καινόφιλος, *quod ſonat, rerum novarum ſtudioſus, ſive novitatis. Poteſt autem utrumq; locum habere. Pariter enim ſunt*

tis humanæ miſeratio ſubit. QVID
tam circumciſum, tam breve, qvàm
vita longisſima? Annon videtur tibi N
dò fuiſſe, qvùm interim ex iis, qvi ſub i
rant Conſulatum, nemo jam ſupereſt *n*)
qvam qvid hoc miror? nuper Lucius Pi
ter Piſonis illius, qvi â Valerio Feſto
mum facinus in Africâ occiſus eſt, dic
bat: *Neminem ſe videre in Senatu, quen*
ipſe ſententiam rogaviſſet. Tam anguſtiis
tantæ multitudinis vivacitas ipſa con
ut mihi non veniâ ſolùm dignæ, verùn
laude videantur illæ regiæ lacrymæ. Na
Xerxem, qvùm immenſum exercitun
obiiſſet, illacrymaſſe, qvòd tot millibus

cum Galerio Trachallo. Cat. n) *Huic lectioni*
tur omnes, quas conſuli editiones: aſſentitur
dam vetus exemplar: & tamen Ciceronis ætas poti
dixiſſet. Non apud ſolum alioqui Plinium talem
uſum mihi videor inveniſſe: apud Plautum quide
veniri indicativum modum ſcio in nonnullis ali
generibus, quibus illa ſubjunctivum potiùs adhi
Steph. præſ. p. 33. Notant viri docti, Ciceronis
ætatem potiùs fuiſſe, ſuperſit. *Puto. Sed qui mi*
ponamus: nemo jam ſuperet? *quomodo prætere*
loquitur: Superatne, & veſcitur aurâ Ætherea
turbor exemplarium conſenſu. Vidi quippe ſæpiùs
ovis in flumen deſiliret, reliquum gregem ocyùs inſ
terus *lib. III. ſuſpic. c. 1.* o) *L. Calpburnius*
ſul ſub Nerone, anno U. C. 809. ipſius Neronis C
cundo Conſulatu. Hujus filius fuit L. Piſo, qu
Proconſulem Val. Feſtus legatus occidit. Tacitus

[...]vàm ſuum celebrabat *f*); Neapoli maxi- [...] ubi monumentum *g*) ejus *h*) adire *i*), ut [...]plum, ſolebat *k*). In hac tranqvillitate, an[...]ı qvintum & ſeptuageſimum excesſit *l*), de[...]o magis corpore qvàm infirmo. Utqve no[...]mus à Nerone factus eſt Conſul *m*), ita po[...]nus ex omnibus, qvos Nero Conſules fece[...]deceſſit. Illud etiam notabile, ultimus ex [...]onianis Conſularibus obiit, qvo Conſule [...]o periit. Qvod me recordantem, fragilita[...] tis

[...]bres Maro conſecravit idus. *Cui ſententiæ Donatus* [...]it. Cat. f) *Solebant magnorum & excellentium* [...]*um natales, vivèntium non modò, honoris; ſed mortuo*[...]*tiam, memoriæ ac venerationis cauſsâ, celebrari. Seneca* [...]*64*. Multum egerunt, qvi ante nos fuerunt, ſed non [...]gerunt: ſuſpiciendi tamen ſunt, & ritu Deorum co[...]. Qvidni ego magnorum virorum & imagines habe[...]ncitamenta animi; & natales celebrem? *Ubi nota* [...]*num finem: quas ideò habuiſſe ſignificat, ut incitarent* [...]*um ad amplectendas & æmulandas virtutes illorum*, [...]*m ſimilitudinem exhibebant*. Bu. g) *Capitolinus* [...] *Antonino Philoſopho*. Tantum autem honoris magi[...]ſuis detulit, ut imagines eorum aureas in larario ha[...];ac ſepulchra eorum aditu, hoſtiis, floribus ſemper [...]raret. *Bu.* h) *cùm Brunduſii,* [*vel Tarenti, ut alii* [...]*t,*] *mortuus eſſet Virgilius, translata ſunt ejus oſſa* [...] *olim, & ſepulta viâ Puteolanâ intrà lapidem ſecun*[...] Cat. i) de adeundi *vocabulo in re ſacrâ Heraldum* *ad illud Arnobii lib. I.* venerabilibus adimus obſe[...], *p. m. 30.* k) *Martialis lib. XI.* [*epigr. 49.*] Silius [...]nagni celebrat monumenta Maronis. *Et mox* [*epigr.* [...]at. l) *Palat. & vetus editio*, deceſſit. *Qvod ſi to*[...]*nus, mutandum fuerit*: anno qvinto & ſeptuageſimo [...]ſit. *Gru.* m) *creatus eſt conſul à Nerone Silius*

FAcis pro cæterâ reverentiâ qvam m ſtas, qvòd tàm ſollicitè petis, ut tum *r*), qvem à Neratio Marcello *s*), mo viro, impetravi tibi, in Cæſenni num *t*), propinqvum tuum, transfer autem, ſicut jucundiſſimum, ipſum num, ita non minùs gratum, alium pe re. NEQVE ENIM eſſe congru tror, qvem augere honoribus cupias, tatis *u*) titulos invidere, qvi ſunt om noribus pulchriores. Video etiam, c gregium & mereri beneficia, & dare, te laudem ſimul aſſecuturum, ſi, qvod ruiſti, aliis tribuas. Præterea intell qvoqve gloriæ fore, ſi ex hoc tuo facto rit ignotum, amicos meos non gerer tribunatûs poſſe, verùm etiam dare. (verò *x*) honeſtiſſimæ voluntati tuæ p

EP. 8. r) *militarem. Vegetius majorem militum tradidit per epiſtolam ſacram Imperat deſtinari: minorem Tribunum provenire ex Lab*

s) *Priſcus Neratius Marcellus, inprimis Traj mus, & ſummus Juriſconſultus.* Cat. t) *rhetorem ab Heliogabalo Lampridius tradit inte Cæſonium à Severo Spartianus. Si tamen alter verosimilius eum potuiſſe ad Severi tempora, qua bali pervenire.* Cat. u) *amoris in propinqv*

x) *Plinius non ſolùm habet quamplurima, Latina, Ciceroniana tamen non ſint, ſed etiam quæ illi peculiaria eſſe ſis exiſtimaturus, & ex q ſuſpecta etiam fortasſis habiturus. Ex illis eſt id, ticulâ* verò *poſt adverbium utitur, ut hoc loco:*

ale,

CAJUS PLINIUS MINU-tiano *a*) ſuo S.

rnelio Minutiano Macrino ſingulos actûs ctionis Clasſici per epiſtolam narrat, & qvem um actio ſortita, qvotq; labores perpeſſus amvis Lucium Albinum in dicendo copio-ſocium haberet.

ſum jam perſcribere tibi, qvantum in pu-icâ provinciæ Bæticæ causâ laboris exhau-: nam fuit multiplex, actaqve eſt ſæpiùs magnâ varietate. Unde varietas? unde

---

a enim in Ald. editione & Badianâ, ita in aliis etiam, diverſis in locis, & diverſis temporibus excuſæ fuerunt: omnes optimè inter ſe conſentiunt, in aliis contrà locis valdè inter ſe diſſentientes. Quid? annon ple-xemplaria plurima inter ſe de malâ etiam lectione ire videmus? Fateor: ſed de quo fidem exemplaribus nolles, cogeris quodammodo loco alii, ubi verò *poſt-*

dies, ne vox, ne latera deficerent *n*), ſi tot e
mina, tot reos uno velut faſce complecterem
deinde ne judicum intentio multis nominib
multisqve cauſis, non laſſaretur modò, ver
etiam confunderetur; mox ne gratia ſingu
rum *o*) collata atqve permiſta, pro ſingu
qvoqve vires omnium acciperet; poſtrem
ne potentisſimi, vilisſimo qvoqve qvaſi pia
lari dato, alienis pœnis elaberentur. Etem
TUM MAXIME favor & ambitio domin
tur *p*), cum ſub aliqvâ ſpecie ſeveritatis deli
ſcere poteſt. Erat in conſilio *q*) Sertorianum
lud exemplum, qvi robuſtisſimum & infirmi
ſimu

ſcum. Cat. n) *Tulliana imitatio. Nam in Ver*
Me, *inquit*, dies, vox, latera deficient. *Cat.* o)
ſus eſt: Verebamur, ne gratia, quam unusquisq; reorum
bebat apud unum aliquem Senatorum, ſi ſimul conferr
prodeſſet etiam omnibus reſpectu hujus & illius. Cat.
reos, qui deferendi, non pauci erant, qui apud Judice
rent gratiâ. Veriti igitur Plinius Albiusq; fuerunt, n
atq; alterius gratia prodeſſet cateris, collata quaſi
communis facta, & ita omnes abſolverentur. Bu.
eſt, exerit ſe & ſibi indulget, efficaxq; eſt, cùm ſub ſe
ſpecie latere ſe poſſe, & ſic imponere aliis ſperat. Na
agere improbi ſolent, qui culpis ſuis pratextûs &
non circumſpiciunt. Ambitio *gratia eſt, vel ſtudium*
cupanda, tùm tuenda gratia. Bu. q) *Signi*
conſilio, quod de agendâ Bæticorum causâ habuen
Albiusq;, & quo placuerat actionibus ſingulis reos
reſpexiſſe Sertorii exemplum ſeu factum, quo ſu
quâdam oſtendit, diviſos & ſingulos vincere, i
prono; univerſos ac junctos, arduum eſſe. Res no
præter Plutarchum Valerius quoq; Maximus lib.

iim adhuc nomen *y*) in numeros *z*) re-
eſt. Ideoqve liberum eſt nobis Sylva-
in locum tuum ſubdere: cui cupio tam
n eſſe munus tuum, qvàm tibi meum.
ale.

CAJUS PLINIUS MINU-
tiano *a*) ſuo S.

nelio Minutiano Macrino ſingulos actus
tionis Claſſici per epiſtolam narrat, & qvem
m actio ſortita, qvotq; labores perpeſſus
amvis Lucium Albinum in dicendo copio-
ocium haberet.

ſum jam perſcribere tibi, qvantum in pu-
câ provinciæ Bæticæ causâ laboris exhau-
nam fuit multiplex, actaqve eſt ſæpiùs
nagnâ varietate. Unde varietas? unde
M 2 plures

a enim in Ald. editione & Badianâ, ita in aliis etiam,
liverſis in locis, & diverſis temporibus excuſæ fuerunt:
omnes optimè inter ſe conſentiunt, in aliis contrà
locis valdè inter ſe diſſentientes. Quid? annon ple-
exemplaria plurima inter ſe de malâ etiam lectione
re videmus? Fateor: ſed de quo fidem exemplaribus
nolles, cogeris quodammodo loco alii, ubi verò *poſt-*
itidem adverbio, fidem habere. Is eſt in fine ep. 8.
. Plura laudabis, nonnulla ridebis, qvanqvam tu
æ tua humanitas, nulla ridebis. *H. Steph. in præf.*
. *L.* verè. *Ba.* y) *tuum.* z) *in catalogum*
iculum Tribunorum.
9. a) *Aſſeveranter contenderim, hunc eſſe Mi-*
m [Macrinum,] quem ſuprà epiſt. 4. hujus libri]
it, an approbaret ſuſceptam Claſſici accuſationem, &

crimen eſſe *a*); qvod niſi effeciſſem, fru
niſtros probaſſem. Neqve enim ita de
bantur, ut negarent, ſed ut neceſſitati v
precarentur: eſſe enim ſe provinciales,
mne Proconſulum imperium metu cogi
dicere Claudius Reſtitutus *b*), qvi m
ſpondit, vir exercitatus & vigilans, & q
bet ſubitis paratus, nunqvam ſibi tantu
ginis, tantum perturbationis offuſum,
cùm ea prærepta & extorta defenſioni ſu
neret, in qvibus omnem fiduciam repo
Conſilii noſtri exitus fuit: bona Claſſici
habuiſſet ante provinciam *c*), placuit S
à reliqvis ſeparari: illa filiæ, hæc ſpoliati
qvi. Additum eſt, ut pecuniæ, qvas cre
bus ſolverat, revocarentur. Hiſpanus &

---

tate. Cat. y) *nullo ære alieno obſtrictus.* Bu. *emtus ſum.* Ba. a) *æquè reatu teneri ac crim* *auctorem ac ducem ſceleris, tùm ſatellitem ac min* *Hoc eſt, quod Lucanus dixit: --* facinus, qvos in *æqvat.* *Bu.* b) *Orator eloquentiſſimus, & Cæc* *cius: ad quem alibi epiſtolæ ejusdem. Valerius M* *quanta autoritatis eſſet, natalem ejus celebrans oſte* *epigr. 87.*] Cat. c) *ante Proconſulatum Pr*

n militem juſſit eqvi caudam: reliqva no-
Nam nos qvoq; tam numeroſum agmen
m ita demum videbamus poſſe ſuperari,
ſingulos carperetur. Placuit inprimis
ı Claſſicum oſtendere nocentem: hic *s*)
ſimus ad ſocios ejus & miniſtros tranſitus
qvia ſocii miniſtriqve probari *t*), niſi illo
nte *u*), non poterant. Ex qvibus duos
ı Claſſico junximus, Bæbium Probum, &
ım Hiſpanum: utrunqve gratiâ *x*), Hiſpa-
etiam facundiâ, validum. Et circa Claſſi-
qvidem brevis & expeditus labor. Suâ ma-
liqverat ſcriptum, qvid ex qvâqve re, qvid
âqve cauſâ accepiſſet. Miſerat etiam epi-
M 4 ſtolas

t. Bu. *Haud ſcio, an bene ceperit Buchnerus. Ni-*
im aliud dicit Plinius, quàm, veniebat in mentem,
ɔgitabamus: *ut,* habere in conſilio, *de quo in dia-*
ıd Silvas Statii. Gro. r) *Abrumpit inſtitutam nar-*
ːm, quod in notiſſimis rebus lubenter ſolebant facere,
, ne mole inani gravarent orationem, & ſupervaca-
latione moleſti eſſent. Et eſt profectò inepta ambitio,
are non ſine molimine, quæ nemo ignorat. Notanda
formula eſt, quâ in abruptione hâc Plinius utitur. Si-
Cicero pro Plancio: Hæc illi ſoleo, *inquit*, præci-
qvæ ille à Jove ortus ſuis præcipit filiis: *Vigilan-*
ſt ſemper, multæ inſidiæ ſunt bonis. Noſtis cætera.
le Senectute: Non dubitavit dicere ille, qvæ verſibus
ːutus Ennius: *Quò vobis mentes, rectæ quæ ſtare ſole-*
Antehac, dementi ſeſe traxère ruinâ? cæteraq; gra-
ıè: notum enim vobis eſt carmen. *Bu.* s) *L.* hinc.
t) *nocentes oſtendi.* Ba. u) *id eſt, reo peracto:*
paulò antè oſtendere reum *dixerat.* Oſtendere *enim*
re eſt. Bu. x) *legitur etiam* genere, *id eſt, nobili-*

ergò? *Ego verò non judico: memini advocatum ex judicibus datum.* Hic ſimæ *i*) cauſæ terminus fuit, qvib lutis, pluribus damnatis, atqve etia aliis in tempus, aliis in perpetuum. natusconſulto induſtria, fides, co ſtra pleniſſimo teſtimonio comprol gnum ſolumq́; par pretium tanti la cipere animo potes, qvàm ſimus bus toties agendum, toties alterca multi teſtes interrogandi, ſublev tandi. Jam illa qvàm ardua, qvàm reorum amicis ſecreto rogantibus verſantibus palàm obſiſtere? Ref aliqvod ex iis qvæ dixi. Qvùm mi judicibus ipſis pro reo gratioſiſſi rent, *Non minus* [inqvam] *hic inn*

---

officia proficiſcuntur, deliqverint, ab ipſi cta exigatur. *Cat.* g) *Bæticos.* Cat. *quàm ut hactenus vulgati*, qvod reprobari. bari, *quod* [*ex conjecturâ Catanæi deprom* [*editionum H. Stephani*] *obſidet, neq; erat vett.* Gru. re probari. *Ba.* i) *variæ*,

vinqvennium relegati. Adeò grave viſum qvod initio dubitabatur, an omninò crimen . Poſt paucos dies Clavium *d)* Fuſcum ſici generum, & Stillonium *e)* Priſcum, qvi mus cohortis ſub Claſſico fuerat, accuſa- us, diſpari eventu. Priſco in biennium I- interdictum: abſolutus eſt Fuſcus. Actio- ertiâ commodisſimum putavimus plures gregare, ne, ſi longiùs eſſet extracta cogni- SATIETATE & tædio qvodam juſtitia oſcentium ſeveritasq; langveſceret: alio- upererant minores rei, datâ operâ hunc in m reſervati: excepta *f)* tamen Claſſici e, qvæ ſicut implicita ſuſpicionibus, ita ſatis convinci probationibus viſa eſt. Nam ſici filia, [qvæ & ipſa inter reos erat] ne icionibus qvidem hærebat. Itaqve cùm ad en ejus in extremâ actione veniſſem [ne- enim, ut initio, ſic etiam in fine verendum ne per hoc totius accuſationis auctoritas ueretur] honeſtisſimum credidi non pre- immerentem: idqve ipſum dixi & liberè

M 5 & va-

ncia *enim & ipſa regio, & adminiſtratio ejus ac gu- tio dicitur. Ex quo* provinciæ *vox de quolibet munere atur.* Bu. d) Claudium †. e) Chiloni- Tilonium †. Stilonium †. f) *quia non erat , ut alii: nam & Proconſulum uxores coguntur ad red- m rationem. Julianus ff. primo:* Proficiſci autem nſulem melius qvidem eſt ſine uxore, ſed & cum poteſt, dummodò ſciat, Senatum Cottâ & Meſſalâ cenſuiſſe futurum, ut ſi qvid uxores eorum, qvi ad

tamen non ideo ſ... E teſtibus qvid... idemus, qvòd evocatus eſſet invitus, ſi... tus ab aliqvo reorum, ut accuſatio... ret o), Norbanum Licinianum p)... inqviſitorem, reum poſtulavit, tanqvam... Caſta [uxor hæc Claſſici] ... tur q). Eſt lege cautum, ut reus ... tur r), tunc de prævaricatore qværatur ... cet, qvia optimè ex accuſatione ipſa ... fides æſtimatur. Norbano tamen non ... gis, non legati nomen, non inqviſito... um præſidio fuit: tam... conflagravit ... mo alioqvi flagitioſus, & Domitiani ... bus uſus s) ut multi t): electusqve ... vinciâ ad inqvirendum non tanqvam ... fidelis, ſed tanqvam Claſſici inimicus ... illo relegatus. Dari ſibi diem ad diluend... na poſtulavit. Neutrum u) impetravit ... eſt ſtatim reſpondere: reſpondit. Ma... vumqve ingenium hominis facit, ut ...

---

tis parta: & Epicis quidem maximè: qui à ... cum laude incipiunt, & prima ac ultima in ſub...

o) exarmare accuſationem μεταφορικῶς dict... *litare & infirmare*. Bud. annot. prior. ad Pand...

p) *Palat. & olim cuſi*, Lacinianum. Gru... *Norbanus, præfectus Prætorii, qui in necem Dom... jurâvit*. Cat. q) *Senſus patet, inquit hum... Caſaubonus. Nempe ſi parenthesin adhibeas, qua... interpunctio quidem, in textu Catanæi & H. Ste...*

r) *accuſatio perficiatur*. Cat. s) *delator... rum accuſator*. Cat. t) *numerentur inte... Carus Metius, Vejento, Publicius, Regulus*. Cat.

ſidenter x), an conſtanter, certè paratisſi- Objecta ſunt multa, qvæ magis qvàm præ- catio nocuerunt. Qvinetiam duo Conſu- s, Pomponius Rufus y) & Libo Frugi z), læ- nt eum teſtimonio, tanqvam apud judicem Domitiano Salvii Liberalis a) accuſatori- adfuiſſet b). Damnatus & in inſulam rele- us eſt. Itaqve qvùm Caſtam accuſarem, ni- magis preſſi, qvàm qvod accuſator ejus præ- cationis crimine corruiſſet. Preſſi tamen tra. Accidit enim res contraria & nova, ut, uſatore prævaricationis damnato, rea abſol- etur. Qværis, qvid nos dum hæc aguntur? icavimus Senatui, ex Norbano didiciſſe nos licam cauſam, rurſusqve debere ex integro ere, ſi ille prævaricator probaretur. Atqve dum ille peragitur reus, ſedimus: poſtea banus omnibus diebus cognitionis inter- : eandemqve, usqve ad extremum, vel con- tiam vel audaciam pertulit. Interrogo ipſe me,

---

tum prius perageret, nec ut in aliud tempus defenſionem raheret. Cat. x) *audacter : in malam par-* . Cat. *Paulò inferiùs apertè vocat* audaciam *in his :* demqve vel conſtantiam vel audaciam pertulit.) *ſic legendum ex vetuſto codice, & quòd lib. IV. eundem tum & vehementem in dicendo fuiſſe aſſerat.* Cat.

) *Annium Libonem Conſulem, M. Antonini Philoſophi ruum Capitolinus recitat : & Libonem ejusdem Impera- s Legatum in Syriâ interiiſſe non ſine veneni ſuſpicio-* Cat. a) *de quo in præcedentibus [lib. II. Epiſt. 11.]* Cat. b) *Poſſet quis & diſtinguere & legere :* tanqvam apud ju- em, ſub Domitiano Salvii Liberalis accuſatoribus ad-

me, an aliqvid omiſerim rurſus c) & r ne omiſi. Summo d) die Salvius Libe qvos legatos graviter increpuit, tanq omnes, qvos mandaſſet provinciæ, reli ſent; atqve ſut eſt vehemens & diſert crimen adduxit. Protexi viros optim deniqve gratiſſimos: mihi certè deber dicunt, qvod illum turbinem evaſerin rit epiſtolæ finis? reverâ finis: litera dum, etiamſi adhuc aliqvid præteri ſero. Vale.

10. CAJUS PLINIUS SPURI ſuo e), & Cocciæ S

Veſtricius Spurinna, rebus bellicis & Excellens Cocciam, Salvii Cocciani à D interfecti filiam, duxit uxorem: ex qvo Coccium ſingularis indolis ſuſcepit; qu admodum mortuus triumphali ſtatuâ do ab Imperatore, in ſolatium orbitatis pa victoria præmium devictis Bructeris. In igitur filii Secundus qvædam lucubraver tibus inſciis: Ea nunc per epiſtolam præte familiarem legenda illa tranſmittit.

fuiſſe: *ſed neutrum adhuc ſatisfacit.* Gru. rurſus omiſerim, *quia ſemel jam omiſerat aliq enim ſuprà:* ſuccurrit, qvod præterieram, & rò. *Ita eſſe diſtinguendum eruditiſſimus Catan* terrogo me rurſus & rurſus, *conjungit, expon ter mecum diſcutio,*] *non vidit.* Caſ. d) *...*

EP. 10. e) *Obſerva, non jungit hic ſuum*

COmpoſuiſſe me qvædam de filio veſtro non dixi vobis, qvùm proximè apud vos fui: primùm, qvia non ideò ſcripſeram, ut dicerem, ſed ut meo amori, meo dolori ſatisfacerem: deinde, qvia te, Spurinna, qvùm audiſſes recitaſſe me, [ut mihi ipſe dixiſti,] qvid recitaſſem, ſimul audiſſe credebam. Præterea veritus ſum, ne vos feſtis diebus *f*) confunderem *g*), ſi in memoriam graviſſimi luctus reduxiſſem. Nunc qvoqve pauliſper hæſitavi, id ſolum qvod recitavi, mitterem exigentibus vobis, an adjicerem, qvæ in aliud volumen cogito reſervare. Neqve enim affectibus meis uno libello chariſſimam mihi & ſanctiſſimam memoriam proſeqvi ſatis eſt: cujus famæ latiùs conſuletur, ſi diſpenſata, & digeſta fuerit. Verùm hæſitanti mihi, omnia qvæ jam compoſui, vobis exhiberem, an adhuc aliqva differrem, ſimplicius & amicius viſum eſt, omnia; præcipuè qvùm affirmetis intra vos *h*) futura, donec placeat emittere. Qvod ſupereſt, rogo, ut pari ſimplicitate, ſi qva exiſtimabitis addenda, commutanda, omittenda, indicetis. Mihi difficile eſt hucusqve intendere animum in dolore. Difficile & vobis *i*). Sed tamen ut ſculptorem, ut pictorem, qui filii veſtri imaginem faceret, admoneretis, qvid exprimere, qvid emendare deberet: ita me qvoqve formate,

f) *quibus omnia fauſta & dici & fieri decet. Vopiſcus.* Ba. g) *perturbarem.* Cat. h) *vobiſcum ſolis.* Ba. i) *Supplevi locum fide membranarum Franciſci*

te, regite, qui non fragilem & caducam, ſed
mortalem, ut vos putatis k) effigiem conci-
cere: quæ hôc diuturnior erit, quô verior,
lior, abſolutior fuerit. Vale l).

II. CAJUS PLINIUS JULIO
Genitori ſuo S.

Artemidorus Philoſophus à Secundo bene-
ctus, beneficiorum memor, apud Julium Geni-
torem, copioſum & gravem in dicendo ma-
maximis laudibus illum cumulaverat: qua
Genitorem edoctus Secundus eidem reſcrib
eſſe mirandum, cùm ejus natura ſit Artemido
amicorum facta in majus extollat: explicat
quod pro eo periculum ſubierit.

EST omninò Artemidori m) noſtri tam beni
natura, ut officia amicorum in majus
lat: inde etiam meum meritum, ut vera

Modii [*quem vide Lect. novantiq. epiſt. 107.*] *Primum*
dolore; difficile, ſed tamen. *Gru. Cum Modii*
facit & Sichardi editio. Sed neſcio an non præfe
nem, quam è Catanai ſcholiis videor exſculpere:
mihi. [*Dicetis fortaſſe:*] Difficile eſt hucuſq; in
animum in dolore. [*Fateor,*] Difficile: ſed tamen
k) *dicta hæc, ut jactantiam declinaret.* l)
modius erit: Valete.

EP. II. m) *Fuit Artemidorus Daldianus* [*Dal*
tem civitas Lydiæ,] *philoſophus, qui ſomniorum inter*
menta libris quatuor, & augurandi diſciplinam,
manticam ſcripſit. Alium Artemidorum, cognomento
dariſtophanium legimus coquinariarum dictionum
rem. Artemidori meminit Martialis [*V. Epigr. 41.*]

ienum exſolveret, contractum ex pulcher-
s cauſis, muſſantibus magnis qvibusdam &
pletibus amicis, mutuatus ipſe, gratuitam
. Atqve hæc feci, cùm *p*) ſeptem amicis

N meis

Domitiano jubente philoſophi ſunt ejecti non ſolùm ur-
l etiam Italiâ. Autores habeo Tranquillum & Gellium.
tempeſtate Epictetus quoq; philoſophus ob eandem cau-
omâ Nicopolim conceſſit. Quidam inſuper Græcorum
nt, multos philoſophorum Domitianum necâſſe, reli-
verò relegâſſe: philoſophis etiam mathematicos addi-
Euſebius in chronicis bis per edictum urbe philoſophis
dictum teſtatur. Cat. o) *Sic etiam præter ſcriptos*
, [quem conſule epiſt. 107, lect. novant. facit verò cum
s & Sicbardina.] Palat. niſi quod is non agnoſcat copu-
qve. *Vulgati:* & qvò notabilius, hoc eſt, periculoſius
quos tamen præfractè non damnaverim. Gru.
Totus hic locus olim in duas periodos diſtrahebatur hoc
: Atqve hæc feci cum ſeptem amicis meis aut occiſis
elegatis: occiſis Senecione, Ruſtico, Helvidio: re-
is Maurico, Gratillâ, Arriâ, Fanniâ. Tot circà me
augurarer. *Ita ſimul neceſſe fuit è primis verbis alie-*
à mente Plinii ſenſum emergere. Cui malo conſulere cu-

meis aut occiſis aut relegatis, [occiſis, Se- ne *q*), Ruſtico *r*), Helvidio *s*); relegatis,] co *t*), Gratillâ *u*), Arriâ *x*), Fanniâ *y*), to

ſaubonus adhibuit, ex pravâ diſtinctione biulcum i. pere ſuadens, quemadmodùm expresſimus. Quâ ra des, illud, quod extremum occupat locum, augura *pendere à* cum, *non jam præpoſitione, ſed conjunct quâ ſi nova periodo incluſum avellas,* augurabar *poi clamantibus licet exemplaribus] legendum fuerit : Barthio venerat in mentem, & ita citatum reperies a Variorum Lect. Papin. p. 189. Adverſus Modium (quoq; ad hunc locum pronunciat : qui quidem è ſ Palatini codicis profert :* Atqve ita hoc feci, cùm C

q) *Herennio Senecione, de cujus interitu repete, q [epiſt. 5.] retulimus.* Cat. r) *Junio Aruleno de quo pariter ſuprà [ead. epiſt.]* Cat. s) *Sign Helvidii Priſci : nam cum patre nulla propter ætate fuiſſe amicitia. Filius autem à Domitiano occiditu quaſi ſcencio exodio ſub perſonâ Paridis & Oenone tium Imperatoris cum uxore tractâſſet.* Cat. : *Maurico, de quo pariter libro I. [Ep. 5.]* Cat. *poniâ Gratillâ, Aruleni Ruſtici uxore, quæ poſteâ ex to filio Aſſudio Curiano, legatum Secundo & cohære liquit, [infrà V. Epiſt. 1.]* Cat. x) *Arrias tres tas comperio.* Primam *Cecinnæ Pati uxorem, quæ m ſolatium mortis & exemplū fuit, [infrà epiſt. 16. huj* Secundam, *filiam prioris, & uxorem Pati Thraſeæ, gnito Senatusconſulto adversùs maritum, & ipſa ex matris ſequi voluit, ni à Thraſeâ eſſet admonita ut & Fanniæ filiæ ſubſidium unicum eſſet : quam Secun IX. epiſt. 13.] teſtatur cum Fanniâ poſt interitum D ab exilio rediiſſe.* Tertiam *Arriam Fatidillam, Anto qui poſtmodùm imperavit, matrem. Secundam Arri intelligit.* Cat. y) *Fuit hæc Thraſeæ Pati & Ar conjux Helvidii. Vide Glandorp. onomaſt. f. 335. Pl*

ipſum jam tum, qvùm in Sy-
tem, arctâ familiaritate com-
: idqve primum non nullius indo-
imen, qvod virum aut ſapientem,
um ſimilimumqve ſapienti, intelli-
ſus. Nam ex omnibus, qvi nunc ſe
s vocant, vix unum aut alterum in-
â ſinceritate, tantâ veritate *b*). Mit-

N 2 to

ſter dabit lib. VII. epiſt. 19. z) *Fulmen damnatio, ſive ad exilium illa, ſive pœnam ca-* *Lacr. Hetruſci* [*III. Sylv. 3. v. 158.*] attonitum minis ictûs Horrentem. *Noſter Paneg.* [*c. 90.*] oſtrûm ille optimi cujusq; ſpoliator & car- is amicorum & in proximum jacto fulmine damnatione ambuſtum *Livius etiam dixit ac & his plura* Gronov. Diatrib. in Pa- 33. p. 210. 211. *contrà Gevartium diſſe- II. Papin. Lect. c. 9. p. 189.* fulmen *interpre- ium.* a) *C. Muſonius Rufus refertur apud*

to qvâ patientiâ corporis hyemes juxtà … tes ferat, ut nullis laboribus cedat, ut n… cibo aut potu voluptatibus tribuat, ut … animumqve contineat. Sunt hæc magna … alio; in hoc verò, minima, ſi cæteris virt… comparentur: qvibus meruit, ut à Caj… ſonio, ex omnibus omnium ordinum aſſ… ribus, gener aſſumeretur. Qvæ mihi reco… eſt qvidem jucundum, qvòd me cùm a… lios, tum apud te tantis laudibus cumul… reor tamen, ne modum excedat, qvem be… tas ejus [illuc enim, unde cœpi, reverto… ſolet tenere. Nam in hoc uno interd… alioqvi prudentisſimus, honeſto qvide… tamen errore verſatur, qvòd PLURIS a… ſuos, qvàm ſunt, arbitratur. Vale.

12. CAJUS PLINIUS CATILI… Severo ſuo S.

A Catilio Severo invitatus ad cœnam Se… brevi epiſtolio reſpondet, his conditionibus … turum, ut ſit brevis & frugi, nec in ſeveris … nibus modum excedat, cùm ſit iturus ante … ad officia.

VEniam ad cœnam: ſed jam nunc pâ… ſit expedita, ſit parca, Socraticis … tùm ſermonibus abundet: in his qvo… neat modum. Erunt officia antelucana…

nu exaratis inventum etiam Modio placet, epiſt. 122.: *vani. [apud Gruter. V. Lamp. p. 311.]*

Ep. 12. c) *honeſtis, philoſophicis.* Cat. d;

ıcidere impunè ne Catoni *e*) qvidem li-
Qvem tamen Cajus Cæſar *f*) ita repre-
t, ut laudet. Deſcribit *g*) enim, eos qvi-
bvius fuerat *h*), qvùm caput ebrii *i*) re-
N 3 texiſ-

ſto ejusmodi, quæ non impediat officia ante lucem-a. Tale fuit officium antelucanum, de quo in epiſtolâ ... libri] *de Plinio*: Ante lucem ibat ad Veſpaſianum ...torem. *Caſ.* e) *Uticenſi.* Cat. f) *C. Ju- ...ſar Dictator. Nam poſt necem Catonis, qui ſemet Uti- ...ecit, M. Tullius laudem ejus complexus eſt libro, qui ...Major dicitur. Hunc autem librum & propter ingen- ...virtutes & oratoris ſummam eloquentiam cùm Cæſar ...amplecti, exorſus eſt duos Anticatones, quibus cri- ...atonis colligens,* [*fuerat enim illi Cato in Rep. hoſtis, ...Cæſaris tyrannida præſagiret,*] *magnam in tantum ...racundiam effudit. Sunt tamen, qui urbanitatis ma- ...â, ut cum Cicerone contenderet, quàm odio adverſus ...um, ſcriptos opinentur. Anticatonum meminére Fa- ...anquillus, Juvenalis, Plutarchus, & Servius: Cicero ...à ad Atticum.* Cat. *Fallitur Catanæus, quod* Ca- Majorem *Ciceronis de* Catone Uticenſi, *qui junior, ...etatur: hos enim duos Catones diſtinguere noverunt ... Alio ſcripto Catonem Uticenſem, vitam ejus enar- ...udavit Cicero. Sed hoc perinde, ut Cæſaris contra Ca- ...injuriâ temporum extinctum eſt: nam ſpes de Cæſa- ...icatonibus facta nobis à Lud. Vive decollavit. Sic au- ...ives ad Auguſtin. I. de Civ. Dei 23. extrem.* Libros ... Cæſar Anticatones duos contrà Catonem, ut Ci- ...ſe & Svetonius meminerunt. Ea volumina vir cla- ...is Cardinalis Leodienſis confirmavit ſe in antiqvâ ...n Bibliothecâ Leodii vidiſſe, & curaturum, ut ad ...terentur. Qvod ſi fecerit, non invidebo ſtudioſis ...ibus lectionem eorum. g) *Malim*, ſcribit ... *Syllaba* de *ex fine præcedentis vocis hujus initio malè* ... Caſ. h) *Pal. & vetus editio*, fuerit. *Poterat ... vox abeſſe.* Gru. i) *nam vino incaluit, & no-*

texiſſent *k*), erubuiſſe: deinde adjicit
non ab illis Catonem, ſed illos à Catone dep
Potuitnè plus auctoritatis tribui Caton
ebrius qvoqve tam venerabilis erat? N
men cœnæ, ut apparatûs & impendii, ſi
ris modus conſtet. Neqve enim ii ſum
vituperare ne inimici qvidem poſſin
ſimul laudent. Vale.

13. CAJUS PLINIUS VOCO Romano ſuo S.

Panegyricam orationem, qvâ Trajano tûs acceptis gratias egit, Voconio Roma dandam mittit, & difficultatem in eâ pro gatam jam materiam excuſat.

---

ctes bibendo amicis impartiebatur, cùm toto die tia publica occupatus eſſet. Unde Memmius qu noctes Catonem ebrium eſſe dicebat. Cui Cicero des, eum dies totos ad aleam ludere? *Non vide in odis apud Horat. ſuper illud.* [*III. Od. 21.*] N priſci Catonis ſæpe mero caluiſſe virtus, *pri pretatur Cenſorinum, cùm hiſtoria repugnet. Na hic & Seneca cum Plutarcho non Cenſorinum, ſe merum amaſſe tradunt.* Priſci *ergò, venerandi &*

k) *Romani ferme aperto & nudo capite ageba les, & valetudine impliciti illud tegebant. At fallere cupiebant, vel obvolvebant; ut vel pudo ſalutiq; ſuæ conſulerent, cùm ignorarentur. Cu pauca exempla apud auctores inveniuntur. Sic i to ex convivio in lucem tracto rediens, texit obvol ne noſceretur & in ebrietatis ac intemperantiæ nem cum famæ diſcrimine incurreret.* Bu.

Librum, qvo nuper optimo *l*) Principi Conſul *m*) gratias egi, miſi exigenti tibi: miſſurus etſi non exegiſſes. In hoc conſideres velim, ut pulchritudinem materiæ, ita difficultatem. In cæteris enim lectorem novitas ipſa intentum habet: in hoc, nota, vulgata, dicta ſunt omnia: qvo fit, ut qvaſi otioſus ſecurusqve lector tantum elocutioni vacet, in qvâ ſatisfacere difficilius eſt, qvùm ſola æſtimatur. Atqve utinam ordo ſaltem & tranſitus & figuræ ſimul ſpectarentur. Nam INVENIRE præclarè, enuntiare magnificè, interdum etiam barbari ſolent: diſponere aptè, figurare variè, niſi eruditis, negatum eſt. Nec verò affectanda ſunt ſemper elata & excelſa. Nam ut in picturâ lumen non alia res magis qvàm umbra commendat: ita orationẽ tam ſummittere qvàm attollere decet. Sed qvid ego hæc doctiſſimo viro? qvin potius illud, annota, qvæ putaveris corrigenda. Ita enim magis credam, cætera tibi placere, ſi qvædam diſplicuiſſe cognovero. Vale.

14. CAJUS PLINIUS ACILIO *n*) ſuo S.

Exemplo Macedonis monet, non debere dominos

EP. 13. l) *Trajano, qui ob morum probitatem à Senatu Optimi cognomen meruit.* Cat. m) *cum Cornuto Tertullo.* Cat.

EP. 14. n) *Acilios plures fuiſſe conſtat, ſed maximè celebratum, qui navali ad Maſſiliam prælio injectâ in puppem hoſtium dextrâ & abſciſſâ memorabile illud apud Græ-*

suis passus est: superbus alioqvi dominus & ...
vus, & qvi servisse patrem suum parum, im...
minimum *p*) meminisset. Lavabatur in ...
Formianâ *q*): repentè eum servi circumsistu...
alius fauces invadit, alius os verberat, alius ...
ctus & ventrem, atqve etiam [fœdum dic...
ver...

eos exemplum imitatus transiluit in navem, umbone ...
agens. Item Acilium Poetam, & Acilium Glabrionem c...
lem cum Trajano, à Domitiano relegatum & interfecti...
Ut Acilium Steneleum omittam, & quos jam alibi [...
Epist. 14.] prænotavimus. Cat. o) *Apud Jurisc...*
tos lego Macedonem fuisse virum sceleſtum, & cæteris ...
quæ illi natura adminiſtrabat, etiam æs alienum adhib...
Unde decretum SCtum Macedonianum, ne ſæpe materi...
peccandi hominibus malis præſtaret. Cat. p) *Li...*
ad II. Hiſt. Taciti pro minimum, nimium *legit. Ne...*
enixi in altum ex humili ideò tantùm ſuperbiam ind...
quòd dememinerint fortunæ prioris, ſed quod memin...
maximè, dum ipſa illius memoria ſtimulos ſubjicit ...
improbiùs ac impotentiùs felicitate præſenti: veritis, n...

nda contundit: & qvùm exanimem puta-
, abjiciunt in fervens pavimentum, ut ex-
rentur an viveret. Ille, ſive qvia non ſen-
at, ſive qvia ſe non ſentire ſimulabat, immo-
& extentus fidem peractæ mortis implevit.
ı demum, qvaſi æſtu ſolutus *r*) effertur.
ipiunt ſervi fideliores: concubinæ cum ulu-
& clamore concurrunt. Ita & vocibus ex-
:us, & recreatus loci frigore, ſublatis oculis
atoqve corpore, vivere ſe [& jam tutum
] confitetur. Diffugiunt ſervi: qvorum
na pars comprehenſa eſt, cæteri reqvirun-
Ipſe paucis diebus ægrè refocillatus, non
ultionis ſolatio deceſſit, ita vivus vindica-
ut occiſi ſolent. Vides qvot periculis, qvot
tumeliis, qvot ludibriis ſimus obnoxii. NEC
Γ, qvòd qvisqvam posſit eſſe ſecurus, qvia
emiſſus & mitis. Non enim judicio domini,
ſcelere perimuntur *s*). Verùm hæc hacte-
Qvid præterea novi? qvid? nihil: alioqvi
ungerem. Nam & charta adhuc ſupereſt,
es feriatus patitur plura contexi. Addam
d oportunè de eodem Macedone ſuccurrit.
ım in publico Romæ lavaretur, notabilis,
e etiam, ut exitus docuit, ominoſa res ac-
:. EqvesRomanus à ſervo ejus, ut tranſi-

 tum

ıtes: deinde aſpiratione in F. mutatâ dictæ ſunt For-
*Ejus litteris amœnitatem & crebras ſtationes Martia-
. X.* [*epigr. 30.*] *multis commendat.* Cat. r) *nimio
re necatus.* Cat. s) *Quaſi de re uſitatâ loqui-*

dolet, *qvàm dum mortuum filium viro ægro vivum ſimulat, & exulem naviculâ proſeq*

ADnotaſſe videor facta dictaqve vir fœminarumqve illuſtrium, ALIA C RIORA *a*) eſſe, alia majora *b*). Confir eſt opinio mea heſterno Fanniæ ſermone. ptis hæc Arriæ illius *c*), qvæ marito & ſola mortis & exemplum fuit. Multa referebat ſuæ non minora hoc, ſed obſcuriora: qva exiſtimo tam mirabilia legenti fore, qvàm audienti fuerunt. Ægrotabat Cæcinna tus *d*), maritus ejus, ægrotabat & filius; u mortiferè ut videbatur. Filius deceſſit, ex pulchritudine, pari verecundiâ & parent non minus ob alia *e*) charus, qvàm qvòd erat. Huic illa ita funus paravit, ita duxit qvias, ut ignoraret maritus. Qvinimò qv cubiculum ejus intraret, vivere filium a etiam commodiorem eſſe ſimulabat: ac p pe interroganti, *qvid ageret puer?* reſpo bat: *Bene qvievit, libenter cibum ſumpſit.* D de qvùm diu cohibitæ lacrymæ vincerent

EP. 16. a) *magis cognita.* Cat. b) *re ipſ virtutis habentia, ſed minus nominis.* Cat. *Conſule fine jus epiſtolæ.* c) *ad differentiam filiæ Arriæ, quæ ſeæ uxor fuit.* Catanæus. *Qui paulò poſt ſignificat, e hiſtoriam hujus epiſtolæ de filiâ exaudiant, ex eo decept utriusq; maritus, Cæcinna & Thraſea, cognominatus e tus,* [*reſpice lit. X. ad hujus libri epiſt. 11.*] d) *Dionis abbreviatorem mendosè ſcriptum eſt de Arriâ, ἐκείνης ὑπάτου χ' pro, πάππου.* Cat. e) *l.* talia. *Ba*

ne jactis fulminibus qvaſi ambuſtus z), mihi qvoqve impendere idem exitium, certis qvibusdam notis, augurarer. Non ideò tamen eximiam gloriam meruiſſe me, ut ille prædicat, credo, ſed tantùm effugiſſe flagitium. Nam & Cajum Muſonium a) ſocerum ejus, qvantum licitum eſt per ætatem, cum admiratione dilexi, & Artemidorum ipſum jam tum, qvùm in Syriâ tribunus militarem, arctâ familiaritate complexus ſum: idqve primum non nullius indolis dedi ſpecimen, qvod virum aut ſapientem, aut proximum ſimilimumqve ſapienti, intelligere ſum viſus. Nam ex omnibus, qvi nunc ſe philoſophos vocant, vix unum aut alterum invenies tantâ ſinceritate, tantâ veritate b). Mit-

huc faciant, noſter dabit lib. VII. epiſt. 19. z) *Fulmen appellabatur damnatio, ſive ad exilium illa, ſive pœnam capitis. Papinius Lacr. Hetruſci* [*III. Sylv. 3. v. 158.*] attonitum & venturi fulminis ictûs Horrentem. *Noſter Paneg.* [*c. 90.*] Utrumqve noſtrûm ille optimi cujusq; ſpoliator & carnifex ſtragibus amicorum & in proximum jacto fulmine afflaverat. *Sic* damnatione ambuſtum *Livius etiam dixit Lib. XXII. Hæc & his plura* Gronov. Diatrib. in Papin. Stat. c. 33. p. 210. 211. *contrà Gevartium differens, qui lib. III. Papin. Lect. c. 9. p. 189.* fulmen *interpretatus erat exilium.* a) *C. Muſonius Rufus refertur apud Corn. Tacitum lib. 14. 15. 19. & ſeq. Philoſophus fuit, ordinis tamen equeſtris, revocatus ab exilio per Titum, teſte Euſebio. Agit de eodem Dion in Nerone, & iterum in Veſpaſiano, ſed ut variare aliqvantum videatur. Craſſiùs etiam hallucinatur Suidas in* Μουσώνιος *&* Κορνοῦτος, *ubi cæſum à Nerone affirmat. Adde, quæ de eodem Philoſtratus lib. 7.* Giandorp. onom. f. 615. b) Virtute †. *Atq; hoc in duobus ma-*

tum daret, manu leviter admonitus, con ſe, nec ſervum, à qvo erat tactus, ſed i Macedonem tam graviter palmâ percus ut penè concideret. Ita balneum illi, qvi gradûs qvosdam, primùm contumeliæ l deinde exitii fuit. Vale.

15. CAJUS PLINIUS PRO-
culo *u*) ſuo S.

Roganti Proculo, ut verſûs ſuos emenda an publicandi eſſent judicaret, reſpondet, bentisſimè ſuſcepturum tale onus: jamq; dignos editione, niſi deceptus fuerit ſuavi ej citatione.

PEtis, ut libellos tuos in ſeceſſu legam, minemqve, an editione ſint digni: ad preces: allegas exemplum. Rogas etian aliqvid ſuccißivi temporis ſtudiis meis ſt ham, impertiam tuis. Adjicis, Marcum lium *x*) mirâ benignitate poetarum in foviſſe. Sed ego nec rogandus ſum, nec ta

tur. Ba. t) *Diverſum ab exemplo Diogenis, q vidiſſet adoleſcentem laſcivum, percuſſit pædagogum quam hujus intemperantiæ auctorem.* Cat. *Palma ſima, Petron.* Ba.

EP. 15. u) *Suſpicatur Raderus ad Martialem hunc eſſe Cajum Julium Proculum, ad quem legun grammata Martialis I 71. & XI.37. Diſtingvendus ergò rit à Vectio Proculo, cujus mentio infra lib. IX. epiſt. 13. quam confundit Gyraldus Dial. IV. de Poet. Hiſtor.* [T *Oper. f.* 170.] x) *Extat adhuc ejus oratio pro poetâ, præceptore, quâ eum civitate Romanâ donat*

tandus. Nam & poëticen ipſam religioſiſſimè veneror, & te validiſſimè diligo. Faciam ergò qvod deſideras, tam diligenter, qvàm libenter. Videor autem jam nunc poſſe reſcribere, eſſe opus pulchrum, nec ſupprimendum, qvantum æſtimare licuit ex iis, qvæ me præſente recitaſti; ſi modò mihi non impoſuit recitatio tua: legis enim ſuaviſſimè & peritiſſimè. Confido tamen, me non ſic auribus duci, ut omnes aculei judicii mei illarum delinimentis refringantur *y*). Hebetantur fortaſſe & paululum retunduntur *z*), revelli qvidem extorqverìqve non poſſunt. Igitur non temerè jam nunc de univerſitate pronuntio: de partibus experiar legendo. Vale.

16. CAJUS PLINIUS NEPOTI ſuo S.

Probat exemplo, alia eſſe clariora, alia majora facta: nam Arria non minora fecit, dum viveret, qvàm dum moreretur: & tamen magis laudatur vox ejus porrigentis marito gladium, Pæte, non dolet,

---

dignum, quia poeta, probat. Fuit enim Cicero puer ad carmen non mediocriter inclinatus. Cat. *H. Stephanus p. 31. præf confirmat ex hoc loco, Plinio variis in rebus ideò propoſitum fuiſſe Ciceronis exemplum, qvòd ipſe in omnibus, quæ ad ſtudia pertinerent, Ciceronis æmulator eſſe ſtuderet.*

y) *al.* reſtringantur; *quod & è Palatino ſuo retinet Gruterus.* z) *al.* Hebetentur fortaſſe & paululùm retundantur. *Quæ lectio ſimiliter Grutero placuit.*

Nihil agitis, inqvit, *poteſtis enim efficere* ... *moriar: ne moriar, non poteſtis.* Dum l... exiluit *s*) cathedrâ *t*), adverſoqve pari... ingenti impetu impegit, & corruit. F... ta, *Dixeram* [inqvit] *vobis, inventuram*... *libet durum ad mortem viam, ſi vos facil...* *ſetis.* Videntúrne hæc tibi majora *u*) illo... *dolet*, ad qvod per hæc perventum eſt?

---

taVii ortus, Vir egregius, & malis temporibus cla... *exercebantur miris modis inter Neronem & Th...* *micitia: Verùm cuidam multa criminosè jacta...* *cauſam ſuam perperam judicaſſe dicenti, obſtitu...* *tumq; abfuit criminibus de inimico contrà Veri...* *tiri, ut exclamaVerit:* Utinam tàm me Thra... qvàm judex æqvus & rectus eſt! *Huic Cæcinna...* *am deſponſaVit: ex quâ Fanniam ſuſcepit.* Cai... liit. *Ba.* t) *Eſt à Palatino. Nam omnes* ... thedram: *de quâ phraſi Henricus Stephanus bel...* *improbans, ut minus latinam.*] Gru. u) ... *ſtoricum* [*ut ingenuè fateor*] *Vix noſtro aſſenſ...* *fuiſſe arbitror, & illud Arriæ factum, quod Pæto...* *& ſolatium mortis, & exemplum fuit, minus e...* *à Plinio adduntur, Vix conceſſurum. Unum eni...* *memorandum ſibi putaVit, nimirum tanquam me...* *gis dignum, &* [*ut ipſe loquitur*] μᾶλλον μνήμ... Steph. in dedic. p. 9. 10.

n illud qvidem ingens ſama, hæc, nulla cir-
iert. Unde colligitur, qvod initio dixi,
IA ESSE clariora, alia majora. Vale.

CAJUS PLINIUS SERVIA- no *x*) ſuo S.

nxius pro ſalute Serviani, qvòd jampridem ſcriberet, rogat, ut ſtatim tabellario miſſo iet qvid faciat.

Ecténe omnia? qvòd jampridem epiſtolæ tuæ ceſſant. An omnia rectè, ſed occupatus *y*)? an tu non occupatus, ſed occaſio ſcri- di vel rara vel nulla? Exime hunc mihi ſcru-

O pulum,

P. 17. x) *Non mediocriter dubitandum*, Severia- n Serviano *ſcripta fuerit epiſtola: nam utrumq; no- legitur in exemplaribus etiam manu ſcriptis. Secundus VIII.* Servianum *virum exactiſsimum nominat. Spar- n ſæpiùs in Adriano refert Servianum virum ſummæ ritatis. Flavius Vopiſcus recitat epiſtolam Adriani ſcri- Serviano conſuli. Gellius* Servilianum *virum ſuæ æta- bliſsimum teſtatur. At Dion* Severianum *vocat. Eum, t, Trajanus ſucceſſorem aliquando, & dignum imperio bit. Severiani Africæ Proconſulis meminit Apulejus: cianus in ſermone, quomodo hiſtoria ſcribenda ſit, Seve- m refert: item Ulpianus Severianum conſulem Adria- perante.* Cat. y) *Ita omnibus literis Pal. Ante* an non omnia rectè? ſed occupat. *Gru. Caſaubo- cet addere* qvidem *particulam:* an omnia qvidem ſed *&c. Qui addit: Potes & ita:* Recténe omnia, jampridem epiſtolæ tuæ ceſſant] an non omnia Vel occupatus es *&c. Illud,* qvod jampridem, *per-*

pulum, cui par eſſe non poſſum z). E
tem vel datâ operâ tabellario miſſo: i
cum, ego etiam præmium dabo: ni
dò quod opto. Ipſe valeo, ſi valere eſt
ſum & anxium vivere, expectantem
timentemque pro capite amiciſſimo
accidere homini poteſt. Vale.

18. CAJUS PLINIUS SEVE ſuo a) S.

Severo ſcribit, in Senatu orationem eam dixiſſe, deinde recitaſſe quibusd cum ſummâ auditorum attentione: Principem Trajanum & ſua tempora lau ſtretis adulationibus gravia & ſevera p

inde eſt, ac ſi diceret, hoc quæro, quòd jam pride poſſum pati hanc difficultatem, neq; me à conſ re. Cat. *Licebit etiam ſic exponere: non poſ me ex hâc dubitatione: num ſilentii tui cauſa calamitas? num occupationes? num ſcribend la? Res in eo vertitur:* perferendine *vox ſub* eximendi *è præcedentibus debeat:* cui [*ſcrup do? an eximendo?*] par eſſe non poſſum.

EP. 18. a) *Sichardina,* CURIO SE *Severos per ea tempora multos fuiſſe comperio.* C rum *præfectum recitat Tacitus.* Septimi Sev *laudat Statius in Sylvis.* Severum *doctum fui libro XI. teſtatur: &* Decium Severum *imp claruiſſe Juriſconſultus; ſicut idem* Julii Sev *qui Dione tradente à Britanniâ in Judæos Adriano miſſus eſt, vir juſtus & ſapiens, dignit tate inſignis, poſtmodùm regenda Bithynia deſt*

[illegible] virtutes ſuæ veris laudibus
[illegible]entur] deinde ut futuri Principes,
l magiſtro, ſed tamen ſub exemplo
entur, qvâ potisſimum viâ poſſent
ı gloriam niti. Nam PRÆCIPERE
S. eſſe debeat Princeps, pulchrum
ıd oneroſum, ac propè ſuperbum eſt:
rò optimum Principem, ac per hoc
lut è ſpeculâ lumen, qvod ſeqvantur,
idem utilitatis habet, arrogantiæ ni-
ıutem non mediocrem voluptatem,
librum qvùm amicis recitare voluiſ-
ıer codicillos, non per libellos, ſed ſi
m eſſet, & ſi valdè vacaret, admoniti
ı porrò, aut valdè rarò, vacat Romæ,
odum eſt, audire recitantem] fœdis-
pér tempeſtatibus per biduum con-
qvumqve modeſtia mea finem reci-
ere voluiſſet, ut adjicerem tertium

diem *c*), exegerunt. Mihi hunc honorem
bitum putem, an ſtudiis? Studiis malo,
propè extincta *d*) refoventur *e*). At cui n
riæ hanc ſedulitatem præſtiterunt? nen
qvam in Senatu qvoqve, ubi perpeti *f*) ne
erat, gravari tamen vel puncto temporis ſol
mus, eandem nunc & qvi recitari *g*) & qv
dire triduo velint, inveniuntur; non qvia
qventiùs qvàm priùs, ſed qvia liberiùs, ide
etiam libentiùs, ſcribitur. Accedet ergò
qvoqve laudibus Principis noſtri, qvòd re
tea tam inviſa qvàm falſa, nunc ut vera, i
mabilis facta eſt. Sed ego cùm ſtudium au
tium, tum judicium mirè probavi. Ani
verti enim ſeveriſſima qvæqve vel maxim
tisfacere. Memini qvidem, me non multi
citaſſe, qvod omnibus ſcripſi. Nihilomin
men tanqvam ſit eadem omnium futura
tentia, hac ſeveritate aurium lætor. Ac
olim *h*) theatra malè muſicos canere do

tum agendi ratio? Cat. c) *ut totam orationem*
rem: relinquebatur enim tertia pars ejus recitanda. (
d) *deperdita ſuperiorum Principum ſævitiâ: pra*
liberiora ſtudia, ut ſatyra & hiſtoria. Cat. e) *ſu*
jano. Nam Juvenalis ſub eo ſuum opus publicavit
poſuit, quod non diſſimulat identidem, ſed inprimis F
tyrâ; Tacitus verò & Tranquillus ſuas hiſtorias. Cat
f) *patientiam habere, perdurare.* Ra. g)
re†. h) *ſub Nerone. Qui cantu & Muſicâ obl*
adeò, ut in certamen ſæpius deſcenderit, & adverſario
ſi planè ejusdem conditionis, obſervarit, captarit, inſa

yſi conſtare rationem, qvùm ea po-
ſſiùs & adſtrictiùs, qvàm illa, qvæ
vaſi exultantiùs ſcripſi, poſſint vi-
a & inducta. Non ideò tamen *m*)
or, ut qvandoqve veniat dies [uti-
n venerit!] qvo auſteris illis ſeve-
a hæc blandaqve vel juſtâ poſſeſſio-
t. Habes acta mea tridui: qvibus
lui tantum te voluptatis abſentem,
n nomine & meo capere, qvantum
cipere potuiſſes. Vale.

 19. CA-

ſerit, ac ſi qui arte præcellerent, corrumpere erit. Inde peſſimum cantandi genus, dum antanti cedunt, introductum: fuit enim ext-ocis. Quare non immeritò Ariſtoxenus apud it: Poſtquam theatra in barbaros mores flu-n à prioribus deſcivêre, publicè ipſa Muſica ſciunt, qualis olim fuerit: nunc muſici mo-oducti, quibus qui utuntur, pro humanitate o temperantiâ libidinoſi. Cat. i) *trans-*

19. CAJUS PLINIUS CALVISIC
Ruſo ſuo S.

Hæſitabundus an prædia ſuis vicin Claudium Rufum amicum conſulit: qvæcunqve ad emendum illa ſolicitaren deterrerent.

ASſumo te in conſilium rei familia leo. Prædia agris meis vicina, at inſerta, venalia ſunt. In his me mu tant, aliqva, nec minora,deterrent. primùm ipſa pulchritudo *o)* jungend qvòd non minus utile qvàm voluptuo ſe utraq; eadem operâ, eodem viatic ſub eodem procuratore *p)*, ac penè actoribus *q)* habere, unam villam co nare, alteram tantùm tueri. Ineſt h putationi ſumptus ſupellectilis, ſum

EP. 19. n) *quem ſuprà* [*I. Epiſt. 12.*] *le bernalem Secundi. Multi codices habent* Clauſi

o) *decorus proſpectus agrorum perpetuorum.*

p) *rei ruſticæ curatore, cujus imperio ſubjacet rùm & pro cuſtode alicujus rei neceſſariæ, ut f Columella poſuit. At Lampridius & multi pro nes vectigalium Principum ſervat.* Cat. *bo, cùm apud Juriſconſultos* actor *pro villico qvale illud:* actori ſuo Antiocho datâ libertate. *etiam Columella in eundem ſenſum accepit, cùm* nec conditum curâ, fide, rationibus inferun actor & familia peccent, & æger ſæpius infa

:, ita nunc in ſpem adducor poſſe fieri, ut
em theatra *i*) bene canere muſicos do-
nt. OMNES ENIM qvi placendi causâ
punt, qvalia placere viderint, ſcribent. At
i qvidem *k*) confido in hoc genere materiæ
oris *l*) ſtyli conſtare rationem, qvùm ea po-
, qvæ preſſiùs & adſtrictiùs, qvàm illa, qvæ
riùs & qvaſi exultantiùs ſcripſi, posſint vi-
accerſita & inducta. Non ideò tamen *m*)
iiùs precor, ut qvandoqve veniat dies [uti-
iqve jam venerit!] qvo auſteris illis ſeve-
ve dulcia hæc blandaqve vel juſtâ poſſesſio-
decedant. Habes acta mea tridui: qvibus
nitis volui tantum te voluptatis abſentem,
udiorum nomine & meo capere, qvantum
ſens percipere potuiſſes. Vale.

'dictis inceſſerit, ac ſi qui arte præcellerent, corrumpere n ſolitus fuerit. Inde peſſimum cantandi genus, dum cipi male cantanti cedunt, introductum: fuit enim exi- & obſcuræ vocis. Quare non immeritò Ariſtoxenus apud 'næum inquit: Poſtquam theatra in barbaros mores flu- , & multum à prioribus deſcivére, publicè ipſa Muſica :it, paucíq; ſciunt, qualis olim fuerit: nunc muſici mo- 'ſſimi introducti, quibus qui utuntur, pro humanitate es ſiunt, pro temperantiâ libidinoſi. Cat. *i*) *trans- , cujus ſenſus: Sicut olim mali Principes coegerunt Ora- : ad malè dicendum, dum volunt adulari ſibi: ita nunc 'do, optimum Imperatorem noſtrum fieri autorem bene idi.* Cat. k) *Sic editiones vetuſtiores. Recentes:* oent: at mihi, *nullo ſenſu idoneo.* Gru. *Idem innuit ıubonus.* l) lætioris †. *Conſpirat, quod ſequitur ò poſt:* hilariùs, & qvaſi exultantiùs. m) *diſtingue* inducta: non ideò t. *pendet enim ſententia.* Caſ.

tum, ſicut modicum, ita ſtatum *y*) pı
Sed hæc felicitas terræ imbecillis *z*) cul
fatigatur. Nam poſſeſſor prior ſæpius v
pignora *a*): & dum reliqva colonorum
nuit ad tempus *b*), vires in poſterum ex
qvarum defectione rurſus reliqva creve
Sunt ergo inſtruendi complures frugi
pes *d*). Nam nec ipſe uſqvam vinctos *e*)

qvicqvid comburendi cauſâ paratum eſt. *Cat.* *tum, firmum. Sunt autem ſylvæ minus ſubjectæ te* *bus, quàm reliqua ruris.* Cat. z) *pauperibus* *bus.* Cat. a) *ſervos & bona, ac inſtrumenta* *ea, quæ colonis adjumento dominus dederat. Nam* *obligata creditori: quinimmò ſecundùm Catonem* *ſticâ, quicquid illatum fundo erit, donec colonus* *rit, pignori eſto.* Cat. a) *debita contracta à* *ſic enim Juriſconſulti uſurpare ſolent. Pomp. de* Rationem reddere juſſus reliqvum, qvod apparet de eo qvod obſcurius eſt, ſatisdare paratus eſt. *admonuit Baptiſta Tetonus, qui ſine magiſtro jus ci* *mâ cum laude profitetur.* Cat. b) *ante temp* ad *interdum præter & ante ſignificat.* Cat. *in majus auctæ fuére: quam lectionem magis probo,* *alteram:* rubus & *aliqua incommoda creverunt.*

d) *coloni, qui agros mercede conducant.* Cat. *rum [ab H. Stephano editorum] margini adlinit* ſtruendi eo plures, qvod frugi mancipiis colitur. *Sed enim illud* colitur *non viſitur in ullâ editione* [*rò, mi Grutere, viſitur in Sichardinâ,*] *habetq; Pa* inſtruendi eo plures qvod frugi mancipes, nam &

Scribo: ſunt ergò inſtruendi eo pluris, qvod fru cipes. *Eo majore pecuniâ opus eſt ad eos inſtruendos* *frugi ſunt, & qui ſerviunt liberaliter; non compedi* *gaſtulis.* Gro. e) *in compedibus: quibus vi*

enſium *r*), topiariorum *s*), fabrorum, atqve etiam venatorii inſtrumenti: qvæ plurimum refert, unum in locum conferas, an in diverſa diſpergas. Contrà, vereor ne ſit incautum, REM TAM MAGNAM iisdem tempeſtatibus, iisdem caſibus ſubdere. Tutius videtur incerta fortunæ poſſesſionum varietatibus *t*) experiri. Habet etiam multum jucunditatis ſoli cœliqve mutatio, ipſaqve illa peregrinatio interſita *u*). Jam, qvòd deliberationis noſtræ caput eſt, agri ſunt fertiles, pingves, aqvoſi: conſtant campis, vineis, ſylvis, qvæ materiam *x*), & ex ea redi-

 tum,

r) *qui habebat curam atrii & ſupellectilis: nam janitores atrienſes dixit Apulejus lib. de mundo; & Columella;* Tùm inſiſtere jubet atrienſibus, ut ſupellectilem exponant. *Ulpianus in familiâ atrienſem numerat, & aſſerit, fuiſſe in villâ cultiori, ſicut ſcoparios, viridarios, & topiarios.* Cat.

s) *artificum traducendarum & formandarum arborum ac herbarum in varias formas & circinos. Fortaſſe à funiculis dictus eſt* topiarius, *quibus in opere utitur. Nam reſtes Pauſanias ait* topia *dici.* Cat. t) *habere poſſesſiones in diverſis locis, ut, ſi calamitas unam aliquam opprimat, alia diverſitate cœli grandinem evitet.* Cat. u) *Puto legendum,* inter ſua. *Senec. epiſt. 90.* Licet in provinciarum ſpacium rura dilatet, & poſſesſionem vocet per ſua longam peregrinationem. *Gro.* x) *ligna.* ὕλη *apud Græcos materiam & ſylvam ſignificat: & noſtri pro ligno ſæpe utuntur, ut Cato. Columella etiam pro pampinis, qui relinqvuntur vitis conſtituendæ vel ſubſtituendæ causâ. Ulpianus ff. XXXII.* Ligni appellatio nomen generale eſt, ſed ſic ſeparatur, ut ſit aliud *materia*, aliud *lignum. Materia* eſt, qvæ ad ædificandum fulciendumq; neceſſaria eſt; *lignum*,

20. CAJUS PLINIUS MESSIO *o)* Maximo ſuo S.

Monet amicum Meſſium comitiorum ordine immutatum, neqve per aperta ſuffragia, ſed ta tam tabellam creari magiſtratûs, & verendum inde vitia oriantur: qvod poſtea eveniſſe ad dem Meſſium libro qvarto per epiſtolam [25.] *gnificat; inprimis ſeculi malas artes taxans, Trajani curam circa publica non mediocriter co mendans.*

MEminiſtine te ſæpe legiſſe, qvantas co tentiones excitarit lex tabellaria *p*), qva tumqve ipſi latori vel gloriæ vel reprehenſi

EP. 20. o) *Paulus de jure fiſci refert, Meſſium fuiſſe J risconſultum. Marmoreæ veterum inſcriptiones Meſſium ſticum curatorem alvei & riparũ Tyberis & cloacarum Romani populi Adriano Auguſto imperante. At in monum tis Brixianorum legi T. Meſſium Licinianum: ſicut apud rumjulii. L. Geminium Meſſium curatorem ærarii Medi nenſis. In vetuſto codice* Metium Maximum *invenio. Tr quillus Metium recitat, in quem fuit illud notabile dict Domitiani:* Vellem tàm formoſus eſſe, qvàm Metiu videtur. *Cat.* p) *Lex tabellaria, [quæ & Caſſia d eſt, quòd Caſſius Longinus hanc tulit* C. *Mario, Cn. Fla Coſſ.] cavebat, non voce, ſed puncto debere fieri ſuffragia: q antiqui non ſcripto, ut poſteà, in ciſtam tabellas ſuas co cientes, easq́; Canditati, cui favebant, inſculptas literas h bentes, ſed puncto in tabellam facto notabant: quod M. T lius pro Planco oſtendit, & Horatius in arte tetigit.* Omn tulit punctum, *id eſt, omnium tribuum ſuffragium hab Nam tribûs convocatæ per tabellam ferebant ſuffragia: q bus latis ſortitio fiebat, præco renunciabat, quem tr*

nec ibi qvisqvam ſupereſt *f*). Ut ſcias, qvanti videantur poſſe emi, ſeſtertio tricies *g*): non qvia non aliqvando qvinqvagies fuerint, verùm & hâc *h*) penuriâ colonorum, & communi temporis iniqvitate, ut reditus agrorum, ſic etiam pretium retrò abiit. Qværis an hoc ipſum tricies facilè colligere poſſimus? ſum qvidem propè totus in prædiis *i*), aliqvid *k*) tamen fœnore *l*) nec moleſtum erit mutuari. Accipiam à ſocru *m*), cujus arcâ non ſecus ac meâ utor *n*). Proinde hoc non te moveat, ſi cætera non refragantur: qvæ velim qvàm diligentisſimè examines. Nam cùm in omnibus rebus, tum in diſponendis facultatibus plurimum tibi & uſûs & providentiæ ſupereſt. Vale.

ad agriculturam deſtinabantur. Id genus culturæ Plinius ſenior lib. XVIII. cap. 3. reprehendit. At nunc, *inquit*, agros vincti pedes, damnatæ manûs, inſcripti vultûs exercent. *Cat.* f) *Vix eſt, ut non debeat interpungi:* nec ibi qvisqvam. Supereſt, ut ſcias. *&c. Gru.* g) *tricies centenis millibus nummûm.* Cat. h) ex hâc †.

i) *De ſemet ipſo dixit Plinius, quod de opibus ſuis intelligebat. Similis ratio eſt, cùm Svetonius* venales pendere *dicit, quorum bona venum propoſita: & cùm Virgilius* Ucalegonta ardere *dixit, cujus ædes ardebant. Senſus eſt: Sunt quidem opes meæ partem maximam in prædiis ſitæ; ſed tamen & aliquid in fœnore habeo: quod ſi non ſufficit, ſine moleſtiâ mutuum ſumere à ſocru poſſum.* Bu. k) *Forte legendum,* aliqvis tamen fœnore, *ſive* in fœnore: *ut:* aliqvis τῷ totus *reſpondeat. Quamquam utrumq; dicitur, &* eſſe aliqvem, *&* eſſe aliqvid. *Bu.* l) *Placet mihi validisſimè Lectii mei conjectura, qui trajectis literulis duabus emendat,* Fœnero. *Caſ.* m) *Pompejâ Celerinâ.* Cat. n) Utor tam benè, qvàm mihi pararim. *Catull.* Ba.

20. CAJUS PLINIUS MESSIO *o*) Maximo ſuo S.

Monet amicum Meſſium comitiorum ordinem immutatum, neqve per aperta ſuffragia, ſed tacitam tabellam creari magiſtratûs, & verendum ut inde vitia oriantur: qvod poſtea eveniſſe ad eundem Meſſium libro qvarto per epiſtolam [25.] *ſignificat; inprimis ſeculi malas artes taxans, & Trajani curam circa publica non mediocriter commendans.*

MEminiſtine te ſæpe legiſſe, qvantas contentiones excitarit lex tabellaria *p*), qvantumqve ipſi latori vel gloriæ vel reprehenſionis

EP. 20. o) *Paulus de jure fiſci refert, Mesſium fuiſſe Juriſconſultum. Marmoreæ veterum inſcriptiones Mesſium Ruſticum curatorem alvei & riparũ Tyberis & cloacarum urbis Romani populi Adriano Auguſto imperante. At in monumentis Brixianorum legi T. Mesſium Licinianum: ſicut apud Forumjulii. L. Geminium Mesſium curatorem ærarii Mediolanenſis. In vetuſto codice* Metium Maximum *invenio. Tranquillus Metium recitat, in quem fuit illud notabile dictum Domitiani:* Vellem tàm formoſus eſſe, qvàm Metius ſibi videtur. *Cat.* p) *Lex tabellaria, [quæ & Casſia dicta eſt, quòd Casſius Longinus hanc tulit C. Mario, Cn. Flacco Coſſ.] cavebat, non voce, ſed puncto debere fieri ſuffragia: quæ antiqui non ſcripto, ut posteà, in ciſtam tabellas ſuas conjicientes, easq; Canditati, cui favebant, inſculptas literas habentes, ſed puncto in tabellam facto notabant: quod M. Tullius pro Planco oſtendit, & Horatius in arte tetigit.* Omne tulit punctum, *id eſt, omnium tribuum ſuffragium habuit. Nam tribûs convocatæ per tabellam ferebant ſuffragia: quibus latis ſortitio fiebat, præco renunciabat, quem tribus*

nis *q)* attulerit? At nunc in Senatu, ſine ullâ diſſenſione hoc qvidem *r)*, ut optimum, placuit. Omnes comitiorum die tabellas poſtulaverunt. Exceſſeramus ſanè, manifeſtis illis apertisqve ſuffragiis *s)* licentiam concionum. Non tempus loqvendi, non tacendi modeſtia, non deniqve ſedendi dignitas cuſtodiebatur. Magni undiqve diſſoniqve clamores; procurrebant omnes cum ſuis candidatis; multa agmina in medio, multiqve circuli & indecora confuſio: adeò deſciveramus à conſuetudine parentum, apud qvos omnia diſpoſita, moderata, tranqvilla, majeſtatem loci pudoremqve retinebant. Superſunt ſenes, ex qvibus audire ſoleo hunc ordinem comitiorum: Citato nomine candidati, ſilentium ſummum. Dicebat ipſe pro ſe, vitam ſuam explicabat, teſtes & laudatores dabat, vel eum, ſub qvo militaverat *t)*, vel

---

creaſſent. Autores ſunt M. Varro in re ruſticâ, & Cicero pro eodem Planco. Et de Lege Agrariâ idem inquit: Meis comitiis non tabellam vindicem tacitæ libertatis, ſed vocem unam præ vobis indicem veſtrarum ergà me voluntatum & ſtudiorum tuliſtis. *Cat.* q) *pro hominum diverſo judicio. Nam M. Tullius legum ſecundo,* In eâ ſum, *inquit,* ſententiâ, qvâ te fuiſſe ſemper ſcio, nihil ut fuerit in ſuffragiis voce melius. Qvis autem non ſentit, omnem autoritatem Optimatum tabellariam legem abſtuliſſe? qvam populus liber nunqvam deſideravit; oppreſſus dominatu & potentiâ Principum efflagitavit. *Cat.*

r) *Malim, quod eſt in Palatino, & exoletis edd.* hoc idem. Gru. s) *vivâ voce & ſententiis palam dictis.* Cat.

t) *Novimus, Romanos auſpicari ſolitos honores à*

21. CAJUS PLINIUS CORNELIO Priſco ſuo S.

Apud Cornelium Priſcum, ordinis Senatorii virum, Martialis poetæ obitum luget, cujus ingenium plurimum admiratur: fuit enim illi amicus Secundus & ab eo hendecaſyllabo laudatus.

AUdio Valerium Martialem deceſſiſſe *e*), & moleſtè fero. Erat homo ingenioſus, acutus, acer, & qvi plurimum in ſcribendo & ſalis *f*) haberet & fellis *g*), nec candoris minus. Proſeqvutus eram viatico ſecedentem. Dederam hoc amicitiæ, dederam etiam verſiculis, qvos de me compoſuit. Fuit moris antiqvi *h*), eos qvi vel ſingulorum laudes vel urbium *i*) ſcripſerant, aut honoribus aut pecuniâ ornare; noſtris verò temporibus, ut alia ſpecioſa & egregia, ita hoc inprimis exolevit. Nam POSTQVAM DESIIMUS facere laudanda, laudari qvoqve ineptum putamus. Qværis qvi ſint verſiculi qvibus gratiam retulerim? Remitterem

EP. 21. e) *in patriâ Bilbili. Nam tædio urbis feſſus jam adſenium vergens, cùm ſub Trajano nullus eſſet adulationi locus, in Hiſpaniam reverſus, non multos poſt annos migravit ab humanis, relicto epigrammatico libro laudatiſſimo, adeò ut Ælius Verus, qui Cæſar ab Adriano eſt appellatus, Martialem ſuum Virgilium diceret.* Cat. f) *leporis, gratiæ, facetiarum.* Cat. g) *amaritudinis, morſus.* Cat. h) moris antiqvis †. *Unde putem factum illud quod lego apud Raderum c. 3. prolemm. in Martialem f.* mos antiqvis. i) *multorum: continens pro contento.*

ute ad ipſum volumen, niſi qvosdam tene-
n: tu, ſi placuerint hi, cæteros in libro reqvi-
k). Alloqvitur Muſam, mandat ut domum
am in Exqviliis *l*) qværat, adeat reverenter.

Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ m),
Dum centum ſtudet auribus virorum n)
Hoc, qvod ſecula poſterique poſſint
Arpinis qvoqve comparare chartis o).
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora eſt tua, qvum furit Lyæus:
Qvum regnat roſa p), *qvum madent* q) *capilli,*
Tunc me vel rigidi legant Catones r).

eritóne eum qvi hæc de me ſcripſit, & tunc di-
iſi amiciſſimè, & nunc, ut amiciſſimum, de-
nctum eſſe doleo? Dedit enim mihi, qvantum

---

t. *L.* vel plurium. *Ba.* k) *Inſpice lib. X. epigr. 19.* *us inſcriptio*: Mittit librum ſuum ad Plinium. l) *Veteres editiones omiſſâ præpoſitione:* domum meam qviliis. *Exquiliæ vicus in urbe ab exquilino colle: à quo ta exquilina, ſecundùm Dionyſium. P. Victor campum quilinum & lucum in quintâ urbis regione deſcribit.* Cat. m) *ſeveræ Muſæ, id eſt, judicialibus cauſis.* Cat. n) *judibus cauſarum centumviralium.* Cat. o) *Orationi & ſcriptis Tullianis: nam Cicero traxit originem ex munio Arpinati.* Cat. *Symmachus* [*I. Epiſt. 1.*] Contrà Arnatem qvi ſtetit eloqvio. *Ba.* p) *corona roſacea, à convivæ coronabantur.* Cat. q) *unguento.* Cat. r) *viri graves, quales fuerunt duo Catones, Cenſorinus &*

Uticenſis. Cat. s) *Sic Aldina, ſic Catanai, E*
dam Veteres. Sichardina : maximè. *Barthius T*
Papin. p. 1562. ſcribendum cenſet, maximi: *nem*
ſit, quantum rei maxima dare potuit. t) *q*
in locis apertè Martialis gloriatur. Cat.
Ovidii, Horatii, Taurini locos dabit mo
citatus Barthius.

C. PLINII CÆCILII SECUNDI EPISTOLARUM LIBER QVARTUS.

I. CAJUS PLINIUS FABATO *a*) Proſocero ſuo S.

Certiorem facit proſocerum Fabatum de adventu ſuo in patriam: ſed in itinere docet biduo ſe moraturum Tiferni, ob dedicationem templi, qvod ſuâ pecuniâ extruxerat.

CUpis poſt longum tempus neptem tuam *b*) meqve unà videre. Gratum eſt utriqve noſtrûm qvod cupis: mutuo me *c*) hercule. Nam invicem nos incredibili qvodam deſiderio veſtri tenemur, qvòd non ultrà differemus. Atqve adeò jam ſarcinulas alligamus *d*),

P festi-

EP. I. a) *L. Calphurnius Fabatus Eqves Romanus accuſatus fuit, tanquam Lepidæ inceſti conſcius, & inſtantem damnationem fruſtratus eſt: mox Neronem circa ſumma ſcelerum diſtentum quaſi minor evaſit: demum annis gravis ſe Comum recepit, ubi noſtrâ tempeſtate in templo Divi Carpophori extat illius memoria in vetuſto ſaxo, quamvis multis literis detruncata: ſed latiùs honores ejus alio poſtmodùm Comi reperto lapide perleguntur.* Cat. *An cum hoc Fabato idem ſit proſocer Plinii dubitat Glandorp. Onomaſt. f. 192.*

b) *Calphurniam, filiam filii tui, & uxorem meam.* Cat.

c) *concinniùs leg.* mutuoqve. *Ba.* d) *Palatinus co-*

feſtinaturi qvantum itineris ratio perm
Erit una, ſed brevis, mora: deflectemus i
ſcos, non ut agros remq; familiarem oculis
jiciamus [id enim poſtponi poteſt] ſed ut
gamur neceſſario officio. Oppidum eſt p
noſtris vicinum: nomen Tifernum Tiber
e), qvod me penè adhuc puerum patronu
optavit f): tantò g) majore ſtudio qvant
nore judicio adventûs meos celebrat; p
ctionibus h) angitur; honoribus gaudet. I
ego ut referrem gratiam [nam VINCI in
re turpiſſimum eſt] templum i) pecuni
ex

dex: Atqve jam adeò ſarcinulas alligavimus, *non*, i
mus, *ut recens editio*: *nam & Vetus conſentit manuſ*
niſi quòd ea: Atqve adeò jam. *Gru.* e) *legitur*
Tiferni Tyberni. Tyberinum *autem, juxta Tyberim*
ad differentiam Tiferni, quod incolunt Dauni, auctore
ponio Melâ. Ptolemæus Tiphernum in Umbriâ colle
Apenninum. Apud Plinium Seniorem ubi refert Tife
Tiburinos, *puto mendam inoleviſſe, & legendum* Tibe
Cat. Editio Vetus, Tifernium Tiberinum. *At Pal.*
fernius Tiberinum. *Gru.* f) *Neq; enim ſinguli ta*
homines in clientelas potentiorum ſe dabant, ſed integ
iam civitates ſibi cooptabant Patronos: non viros tantu
rùm & fœminas. Nam Peltuinos Numniam Variam
Sacerdotem Veneris Patronam ſibi feciſſe, Vetus inſ
apud Gruterum teſtatur. Bononienſium civitatem in
niorum, Suetonius Aug. cap. 17. Lacedæmoniorum in cli
Claudiorum fuiſſe, idem Tiberio cap. 6. auctor eſt. B
g) *Repete ex fine præcedentis dictionis ſyllabam* it, *a*
Id tantò maj. *Caſ.* h) *id eſt, abitu.* Ba. i)
plum arbitror illud eſſe, de quo ſcripſerat Decurionit
ſibi ſolum aſſignarent, in quo templum ſuâ pecuniâ e

extruxi, cujus dedicationem, qvùm ſit paratum, differre longiùs, irreligioſum eſt *k*). Erimus ergo ibi dedicationis die, qvem epulo celebrare conſtitui. Subſiſtemus fortaſſe & ſeqventi *l*): ſed tantò magis viam ipſam corripiemus *m*). Contingat modò te filiamqve tuam *n*) fortes *o*) invenire *p*): nam hilares certum eſt, ſi nos incolumes receperitis. Vale.

2. CAJUS PLINIUS CLEMENTI *q*) ſuo S.

Marcum Regulum malum cauſidicum, morte filii dolorem ſimulantem apud Clementem, notabiliter taxat. [Confer epiſtolam hujus libri. 7.]

REgulus filium *r*) amiſit; hoc uno malo indignus, qvòd neſcio an malum putet *s*). E-

ret, & illi electionem loci Plinio obtulerant. Hujus autem extructionis cauſa, ut Trajani indulgentiâ Principum ſtatuas per agros diſperſas in unum locum venerandum colligeret, Nervæq; & Trajani illis adderet. Cat. k) *forſan meliùs Pal.* irreligioſum puto. *Gru.* l) *Sequor hic Sichardinam: reliquæ veteres repetunt vocem paulò ante poſitam:* Seqventi die. m) *feſtinabimus, accelerabimus.* Cat. *Horat.* Corripuit gradum. *Ba.* n) *Pompejam Celerinam, ſocrum meam.* Cat. o) *bonâ valetudine.* Ba. *Sic uſurpabit noſter & infrà lib. VII. epiſt. 23.* p) *Verbum* invenire *nõ agnoſcitur à Palatino.* Gru. *Sufficit nobis, ſi à ſenſu.*

EP. 2. q) *Clementes per ea tempora plures invenio. Tamen crediderim epiſtolam ſcriptam* Cælio Clementi, *quem ſibi in Proconſulatu ſucceſſorem alibi recitat Secundus: niſi me impediret vetus inſcriptio ex lib. I.* [*Epiſt. 10.*] *ubi legimus* Atrio Clementi *eundem ſcripſiſſe, Clementi inquam Patavino.* Cat. r) *Regulum nomine, de quo Martialis lib. VI.* [*Epigr. 38.*] Cat. s) *Senſus eſt: merebatur*

rat puer acris ingenii, ſed ambigui: qvi tamen poſſet recta ſectari, ſi patrem non referret. Hunc Regulus emancipavit, ut hæres matris exiſteret *t*). Mancipatum *u*) [ita vulgò ex moribus hominis *x*) loqvebantur] fœdâ & inſolitâ parentibus indulgentiæ ſimulatione *y*) captabat *z*). Incredibile eſt; ſed Regulum cogita. Amiſſum tamen luget inſanè. Habebat puer mannulos *a*) multos & junctos *b*) & ſolutos; habe-

Regulus mortem filii, ſi eam malum putaret: ſed cùm timendum obitum ejus optâſſet, ut hæres filii exiſteret, ideò indignum cenſeo hoc malo, quia malum non credit, ſed utile. Cat. t) *Non placebat uxori Reguli, ut filius eſſet in patriâ poteſtate: quare eum reliquerat hæredem ſub hâc conditione, ſi pater eum manumiſiſſet.* Cat. u) *emptum hâc fraude, non manumiſſum. Nam dum illum muneribus captaret, vulgus non* emancipatum, *ſed* mancipatum *dictabat.* Cat. *In aliis eſt,* Emancipatum. *Sed non de nihilo eſt, quod ſervat Pal. editioq; vetus,* Mancipatum: *tale enim quid requirunt verba parentheſi incluſa.* x) *L.* homines, *Ba. Ego vulgatam hîc non mutem.* y) *L.* ſtimulatione. *Ba.* z) *Timens Regulus, cùm in filium emancipatum jura patroni tantùm haberet, ne alium relinqueret hæredem, blanditiis & largitione eum captabat. Tranquillus ferè eadem memorat de Vitellio [c. 6.] qui filium ſuum altero oculo captum, & hæredem à matre ſub conditione inſtitutum, ſi de poteſtate patris exiſſet, manumiſit, breviq; interemit, ut ipſe filii hæres fieret.* Cat. a) *equos puſillos: quos vulgo ſuo ſeculo* Buricos *appellatos teſtatur Porphyrio. De quibus Martial. XII. [Epigr. 24.]* mannuli tacebunt: *& Horatius III. Od. 27.* Terruit mannos: *&* *Ovidius in amoribus:* Rapientibus eſſeda mannis. *Cat.*

Reſcripſimus ergò mannulos, *quanquam in omnibus eſſet* manulos. b) *Haud aliter Pal. aut vet. ed. Nova*

extruxi, cujus dedicationem, qvùm ſit paratum, differre longiùs, irreligioſum eſt *k*). Erimus ergo ibi dedicationis die, qvem epulo celebrare conſtitui. Subſiſtemus fortaſſe & ſeqventi *l*): ſed tantò magis viam ipſam corripiemus *m*). Contingat modò te filiamqve tuam *n*) fortes *o*) invenire *p*): nam hilares certum eſt, ſi nos incolumes receperitis. Vale.

2. CAJUS PLINIUS CLEMENTI *q*) ſuo S.

Marcum Regulum malum cauſidicum, morte filii dolorem ſimulantem apud Clementem, notabiliter taxat. [Confer epiſtolam hujus libri. 7.]

REgulus filium *r*) amiſit; hoc uno malo indignus, qvòd neſcio an malum putet *s*). E-

 rat

ret, & illi electionem loci Plinio obtulerant. Hujus autem extructionis cauſa, ut Trajani indulgentiâ Principum ſtatuas per agros diſperſas in unum locum venerandum colligeret, Nervæq; & Trajani illis adderet. Cat. k) *forſan meliùs Pal.* irreligioſum puto. *Gru.* l) *Sequor hìc Sichardinam: reliquæ veteres repetunt vocem paulò ante poſitam:* Seqventi die. m) *feſtinabimus, accelerabimus.* Cat. *Horat.* Corripuit gradum. *Ba.* n) *Pompejam Celerinam, ſocrum meam.* Cat. o) *bonâ valetudine.* Ba. *Sic uſurpabit noſter & infrà lib. VII. epiſt. 23.* p) *Verbum* invenire *nõ agnoſcitur à Palatino.* Gru. *Sufficit nobis, ſi à ſenſu.*

EP. 2. q) *Clementes per ea tempora plures invenio. Tamen crediderim epiſtolam ſcriptam* Cælio Clementi, *quem ſibi in Proconſulatu ſucceſſorem alibi recitat Secundus: niſi me impediret vetus inſcriptio ex lib. I.* [*Epiſt. 10.*] *ubi egimus* Atrio Clementi *eundem ſcripſiſſe, Clementi inquam Patavino.* Cat. r) *Regulum nomine, de quo Martialis lib. VI.* [*Epigr. 38.*] Cat. s) *Senſus eſt: merebatur*

20. CAJUS PLINIUS MESSIO *o*) Maximo ſuo S.

Monet amicum Meſſium comitiorum ordinem immutatum, neqve per aperta ſuffragia, ſed tacitam tabellam creari magiſtratûs, & verendum ne inde vitia oriantur: qvod poſtea eveniſſe ad eundem Meſſium libro qvarto per epiſtolam [25.] *ſignificat; inprimis ſeculi malas artes taxans, & Trajani curam circa publica non mediocriter commendans.*

MEminiſtine te ſæpe legiſſe, qvantas contentiones excitarit lex tabellaria *p*), qvantumqve ipſi latori vel gloriæ vel reprehenſionis

EP. 20. o) *Paulus de jure fiſci refert, Meſſium fuiſſe Juriſconſultum. Marmoreæ veterum inſcriptiones Meſſium Ruſticum curatorem alvei & riparũ Tyberis & cloacarum urbis Romani populi Adriano Auguſto imperante. At in monumentis Brixianorum legi T. Meſſium Licinianum: ſicut apud Forumjulii. L. Geminium Meſſium curatorem ærarii Mediolanenſis. In vetuſto codice* Metium Maximum *invenio. Tranquillus Metium recitat, in quem fuit illud notabile dictum Domitiani:* Vellem tàm formoſus eſſe, qvàm Metius ſibi videtur. *Cat.* p) *Lex tabellaria, [quæ & Caſſia dicta eſt, quòd Caſſius Longinus hanc tulit C. Mario, Cn. Flacco Coſſ.] cavebat, non voce, ſed puncto debere fieri ſuffragia: quæ antiqui non ſcripto, ut poſteà, in ciſtam tabellas ſuas conjicientes, easq́; Canditati, cui favebant, inſculptas literas habentes, ſed puncto in tabellam facto notabant: quod M. Tullius pro Planco oſtendit, & Horatius in arte tetigit.* Omne tulit punctum, *id eſt, omnium tribuum ſuffragium habuit. Nam tribûs convocatæ per tabellam ferebant ſuffragia: quibus latis ſortitio fiebat, præco renunciabat, quem tribûs*

nis *q*) attulerit? At nunc in Senatu, ſine ullâ diſſenſione hoc qvidem *r*), ut optimum, placuit. Omnes comitiorum die tabellas poſtulaverunt. Exceſſeramus ſanè, manifeſtis illis apertisqve ſuffragiis *ſ*) licentiam concionum. Non tempus loqvendi, non tacendi modeſtia, non deniqve ſedendi dignitas cuſtodiebatur. Magni undiqve diſſoniqve clamores; procurrebant omnes cum ſuis candidatis; multa agmina in medio, multiqve circuli & indecora confuſio: adeò deſciveramus à conſuetudine parentum, apud qvos omnia diſpoſita, moderata, tranqvilla, majeſtatem loci pudoremqve retinebant. Superſunt ſenes, ex qvibus audire ſoleo hunc ordinem comitiorum: Citato nomine candidati, ſilentium ſummum. Dicebat ipſe pro ſe, vitam ſuam explicabat, teſtes & laudatores dabat, vel eum, ſub qvo militaverat *t*), vel

---

reaſſent. Autores ſunt M. Varro in re ruſticâ, & Cicero pro *odem Planco. Et de Lege Agrariâ idem inquit*: Meis comiiis non tabellam vindicem tacitæ libertatis, ſed vocem unam præ vobis indicem veſtrarum ergà me voluntatum z ſtudiorum tuliſtis. *Cat.* q) *pro hominum diverſo udicio. Nam M. Tullius legum ſecundo*, In eâ ſum, *inquit*, ententiâ, qvâ te fuiſſe ſemper ſcio, nihil ut fuerit in ſuffragiis voce melius. Qvis autem non ſentit, omnem auoritatem Optimatum tabellariam legem abſtuliſſe? vam populus liber nunqvam deſideravit; oppreſſus dominatu & potentiâ Principum efflagitavit. *Cat.*

r) *Malim, quod eſt in Palatino, & exoletis edd.* hoc idem. iru. s) *vivâ voce & ſententiis palam dictis*. Cat.

t) *Novimus, Romanos auſpicari ſolitos honores à*

ſvavitate ſermonum, tum vel præcipu
aſſeqveris. Nam & loqventi tibi illa Ho
ſenis *p*) mella profluere, & qvæ ſcribis, c
re apes floribus & nectare *q*) videntur. I
tè ſum refectus *r*) ipſe, qvùm Græca ep
mata tua, qvùm jambos *s*) proximè leg
Qvantum ibi humanitatis, venuſtatis!
dulcia illa! qvàm amantia *t*)! qvàm ar
qvàm arguta! qvàm recta! Callimach
me vel Herodem *x*), vel ſi qvid his meli
nere credebam. Qvorum tamen neuter

p) *Neſtoris:* τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυ
κίων ῥέεν αὐδή. Melle magis dulcis cui ſermo ex ore flueba
merus [*Iliad.* α. ϐ. 249.] *de eo ſcribit, quod Plin*
xit. Bu. q) *Placuit nobis hæc lectio, quam &*
editio recepit, præ alterâ, & innectere. *Nec ante*
cuit Barthio. r) *Editiones Aldinâ priores:*
Verùm Palatinus agnoſcit neutrum: ut fortaſſe ſ
ita certè ſenſi ipſe, qvùm *&c.* Gru. s) *P*
micuambos, *ut procul dubio reſcribendum* ϐenia
ambos. *Gru. Atq; hoc etiam eſt in margine Si*
t) *L. halantia!* nectar qvæ naribus halant, *Lu*
II. ϐ. *847.*] Ba. *Aldina & aliæ*, qvàm aman
omittunt. u) *Callimachus Cyrenæus, Batt*
ſarmæ filius, Hermocratis diſcipulus, adeò ſtudio
fuit, ut per omne genus metri poemata ediderit, quo
rima à Suidâ numerantur. Claruit autem Ptolem
delphi & Evergetis temporibus. Fuit & alius Ca
Cyrenæus poeta, filius Sororis prioris callimachi.
rodem Atticum intelligit, cujus Lucianus, Gelliu
linus meminerunt. Vitam ejus apud Philoſtratum
In ſummis opibus declamator & poeta inſig
ſbusq; Trajano & Adriano imperantibus. Moritu

ve *y*) aut abſolvit aut attigit. Hominémne Ro-
ıanum tam Græcè loqvi? Non, mediusfidius
ıſas Athenas tam Atticas *z*) dixerim. Qvid
ıulta? Invideo Græcis, qvòd illorum lingvâ
:ribere maluiſti. Neqve enim conjecturâ eget,
vid ſermone patrio exprimere posſis, qvùm
oc inſititio & inducto tam præclara opera per-
:ceris. Vale.

CAJUS PLINIUS SOS-
ſio *a*) ſuo S.

*Rogat Soſſium, ut conferat tribunatum ſeme-
rem Calviſio Nepoti conjuncto affinitate.*

P 5 Cal-

*otuageſimo ætatis anno: cui tale inſcriptum tumulo epita-
ıium:* Ἀττικȣ Ἡρώδης Μαραθώνιος, ȣ̃ τάδε πάντα Κεῖται τῷδε
:φῳ, πάντοθεν εὐδόκιμος. Cat. y) *Significat, neutrum
'orum, quos nominavit, Jambos & Epigrammata ſimul ſcri-
iſſe, aut conſummati artificii retuliſſe laudem. Nam licet
allimachus iamborum quoque poeſin tentarit, deſtituit ta-
ıen ea laus, quam epigrammata ipſi pepererunt. Herodes ve-
ı alterum genus ne attigerat quidem, uno contentus.* Bu.

z) *tàm eleganter locutos græcè, quamvis penes illam civi-
tem principatus fuerit ejus linguæ. Sidonius imitator no-
ri ac æmulus, aut, eruditisſimis viris ut videbatur, ſimia
ıagis, lib. IV. Epiſt. 3.* Qvid multis? arbitro me in utroq;
icendi genere nec Athenæ ſic Atticæ, nec Muſæ ſic Mu-
cæ judicabuntur. *Sed Plinius hanc elegantiam Tullio ſuo
:bebat, cujus verba Oratore iſta ſunt:* Meremini hunc
ıaximè, qvo ne Athenas qvidem ipſas magis credo fuiſſe
.tticas. *Bu.*

EP. 4. a) *C. Sosſium Antonius Syriæ præfecit. Hic
:rò Senatorii ordinis Sosſius Papus, cujus amicitiâ uſus eſt
drianus, cùm tempore expeditionis Parthicæ legatus à Tra-*

diem *c*), exegerunt. Mihi hunc honorem habitum putem, an ſtudiis? Studiis malo, qvæ propè extincta *d*) refoventur *e*). At cui materiæ hanc ſedulitatem præſtiterunt? nempe qvam in Senatu qvoqve, ubi perpeti *f*) neceſſe erat, gravari tamen vel puncto temporis ſolebamus, eandem nunc & qvi recitari *g*) & qvi audire triduo velint, inveniuntur; non qvia eloqventiùs qvàm priùs, ſed qvia liberiùs, ideoqve etiam libentiùs, ſcribitur. Accedet ergò hoc qvoqve laudibus Principis noſtri, qvòd res antea tam inviſa qvàm falſa, nunc ut vera, ita amabilis facta eſt. Sed ego cùm ſtudium audientium, tum judicium mirè probavi. Animadverti enim ſeveriſſima qvæqve vel maximè ſatisfacere. Memini qvidem, me non multis recitaſſe, qvod omnibus ſcripſi. Nihilominus tamen tanqvam ſit eadem omnium futura ſententia, hac ſeveritate aurium lætor. Ac ſicut olim *h*) theatra malè muſicos canere docuerunt,

---

tum agendi ratio? Cat. c) *ut totam orationem recitarem: relinquebatur enim tertia pars ejus recitanda.* Cat.

d) *deperdita ſuperiorum Principum ſævitiâ: præſertim liberiora ſtudia, ut ſatyra & hiſtoria.* Cat. e) *ſub Trajano. Nam Juvenalis ſub eo ſuum opus publicavit & compoſuit, quod non diſſimulat identidem, ſed inprimis VII. Satyrâ; Tacitus verò & Tranquillus ſuas hiſtorias.* Cat.

f) *patientiam habere, perdurare.* Ba. g) recitare †. h) *ſub Nerone. Qui cantu & Muſicâ oblectatus adeò, ut in certamen ſæpiùs deſcenderit, & adverſarios, quaſi planè ejusdem conditionis, obſervarit, captarit, infamarit,*

ita nunc in ſpem adducor poſſe fieri, ut
n theatra *i*) bene canere muſicos do-
:. OMNES ENIM qvi placendi causâ
ınt, qvalia placere viderint, ſcribent. At
qvidem *k*) confido in hoc genere materiæ
:is *l*) ſtyli conſtare rationem, qvùm ea po-
qvæ preſſiùs & adſtrictiùs, qvàm illa, qvæ
iùs & qvaſi exultantiùs ſcripſi, posſint vi-
ıccerſita & inducta. Non ideò tamen *m*)
ùs precor, ut qvandoqve veniat dies [uti-
ǫve jam venerit!] qvo auſteris illis ſeve-
e dulcia hæc blandaqve vel juſtâ poſſesſio-
ecedant. Habes acta mea tridui: qvibus
itis volui tantum te voluptatis abſentem,
.diorum nomine & meo capere, qvantum
ɛns percipere potuiſſes. Vale.

ictis inceſſerit, ac ſi qui arte præcellerent, corrumpere ſolitus fuerit. Inde peſſimum cantandi genus, dum pi male cantanti cedunt, introductum: fuit enim exi- ' obſcuræ vocis. Quare non immeritò Ariſtoxenus apud æum inquit: Poſtquam theatra in barbaros mores ſlu- & multum à prioribus deſcivére, publicè ipſa Muſica t, paucíq; ſciunt, qualis olim fuerit: nunc muſici mo- ſimi introducti, quibus qui utuntur, pro humanitate ſiunt, pro temperantiâ libidinoſi. Cat. i) *trans- cujus ſenſus: Sicut olim mali Principes coegerunt Ora- ad malè dicendum, dum volunt adulari ſibi: ita nunc 'o, optimum Imperatorem noſtrum fieri autorem bene li.* Cat. k) *Sic editiones vetuſtiores. Recentes:* ɛnt: at mihi, *nullo ſenſu idoneo.* Gru. *Idem innuit bonus.* l) lætioris †. *Conſpirat, quod ſequitur poſt:* hilariùs, & qvaſi exultantiùs. m) *diſtingue* nducta: non ideò t. *pendet enim ſententia.* Caſ.

noſtra oratio ſine æmulationis gratiâ probabatur. An meritò, ſcies qvùm legeris librum, cujus amplitudo non ſinit me longiore epiſtolâ præloqvi. Oportet enim nos in hac certe [in qvâ poſſumus] breves eſſe : qvò ſit excuſatius, qvòd librum ipſum, non tamen ultra cauſæ p) amplitudinem, extendimus. Vale.

6. CAJUS PLINIUS NASONI q) ſuo S.

Conqveritur agros ſuos partim grandine concuſſos, & ubi ſummam fructuum copiam collegerint, vili pretio venundari; ſolum ſibi reliqvum eſſe ait Laurentinum, ſtudiorum ſuorum muſeum.

THuſci grandine excusſi r) : in regione Tranſpadanâ s) ſumma abundantia, ſed par vilitas t) nuntiatur : ſolum mihi Laurentinum u)

---

tris varius eſſet, neq; jure dici poſſet oratio. Sicut enim oratio liber appellari poteſt, non pariter omnis liber eſt oratio. Neq; accipi debet hoc loco panegyrica oratio, quam lib. III. [*ep. 18.*] *teſtatur per triduum recitaſſe: niſi velimus arbitrari hic mendam inolevisſe, & potiùs* triduum *quàm biduum legendum quod placet.* Cat. p) *argumenti: nam de panegyrico videtur loqui.* Ba.

EP. 6. q) *Hic Julius Naſo ſingulari amicitiâ devinctus Secundo & Tacito fuit. Non placet, epiſtolam ſcriptam fuiſſe* Nanio, *quod in quodam exemplari vidimus.* Cat.

r) *fructûs decuſſi ſunt in prædio, quod in Thuſcis tenet.* Cat. s) *Comum intelligit, in cujus territorio latos agros tenuit.* Cat. t) parum utilitatis. †. *Sed quis non vi-*

n *r*), topiariorum *s*), fabrorum, atqve venatorii inſtrumenti: qvæ plurimum unum in locum conferas, an in diverſa gas. Contrà, vereor ne ſit incautum, REM MAGNAM iisdem tempeſtatibus, a caſibus ſubdere. Tutius videtur incerta æ poſſesſionum varietatibus *t*) experiri. etiam multum jucunditatis ſoli cœliqve io, ipſaqve illa peregrinatio interſita *u*). qvòd deliberationis noſtræ caput eſt, agri ertiles, pingves, aqvoſi: conſtant campis, s, ſylvis, qvæ materiam *x*), & ex ea redi-

 tum,

ui habebat curam atrii & ſupellectilis: nam janitores es dixit Apulejus lib. de mundo; & Columella: Tùm re jubet atrienſibus, ut ſupellectilem exponant. *Ul- in familiâ atrienſem numerat, & aſſerit, fuiſſe in vil- iori, ſicut ſcoparios, viridarios, & topiarios.* Cat. *rtificum traducendarum & formandarum arborum barum in varias formas & circinos. Fortaſſe à funicu- us eſt* topiarius, *quibus in opere utitur. Nam reſtes nias ait* topia *dici.* Cat. t) *habere poſſesſiones erſis locis, ut, ſi calamitas unam aliquam opprimat, iverſitate cœli grandinem evitet.* Cat. u) *Puto le- m,* inter ſua. *Senec. epiſt. 90.* Licet in provinciarum m rura dilatet, & poſſesſionem vocet per ſua lon- peregrinationem. *Gro.* x) *ligna.* Ὕλη *apud Græ- teriam & ſylvam ſignificat: & noſtri pro ligno ſæpe ur, ut Cato. Columella etiam pro pampinis, qui relin- ur vitis conſtituendæ vel ſubſtituendæ causâ. Ulpianus XII.* Ligni appellatio nomen generale eſt, ſed ſic ie- ur, ut ſit aliud *materia*, aliud *lignum. Materia* eſt, d ædificandum fulciendumq; neceſſaria eſt; *lignum*,

buſ officinis agit. Illum coloribus, illi illum ære, illum argento, illum auro, marmore effingit. Ipſe verò & nuper ingenti auditorio librum de vitâ ejus c); tum eundem librum in exemplaria ptum mille per totam Italiam provinc dimiſit. Scripſit publicè, ut à decurion eligeretur vocaliſſimus aliqvis ex ipſis, ret eum populo: factum eſt. Hanc iſt [ſeu qvo alio nomine vocanda eſt i qvicqvid velis obtinendi] ſi ad potiora ſet, qvantum boni efficere potuiſſet? qv MINOR VIS bonis qvàm malis ine cut ἀμαθία μὲν θράσ@, λογισμὸς δὲ ὄκ ρει e), ita RECTA INGENIA c verecundia, perverſa confirmat aud Exemplo eſt Regulus. Imbecillum latus, fuſum, hæſitans lingva, tardiſſima inven moria nulla, nihil deniqve præter ingen ſanum: & tamen eò impudentiâ ipſo furore pervenit, ut à plurimis orator h Itaqve Herennius Senecio mirificè Ca

---

bus. Cat. c) *Palat. editioq; exoleta*: de vitâ tavit. De vitâ pueri recitavit; tamen eundem *quæ repetitio nonnullis placebit*. Gru. d) *Se in municipiis*. Cat. e) *inſcitia quidem audac ſideratio autem timiditatem affert, vel cunctatione didis eſt dictum, lib. II. in orat. funebri, quam dixi cui initium*: οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε εἰρηκότων. St. f) *Dict...n hoc Plinii totidem ſyllabis, ni* perverſa, *ſcripſerunt* prava, *intruſerunt ſub lit.*

de oratore in hunc è contrario vertit *g*): *O-*
r eſt vir malus, dicendi imperitus. Non me-
ule Cato ipſe tam bene verum oratorem,
n hic Regulum expresſit. Habésne qvo ta-
iſtolæ parem gratiam referas? Habes, ſi
ipſeris, num aliqvis in municipio veſtro ex
libus meis, num etiam ipſe tu, hunc luctuo-
Reguli librum, ut circulator, in foro lege-
ſcilicet, ut ait Demoſthenes *h*), ἐπάρας *i*)
φωνὴν, καὶ γεγηθὼς, καὶ λαρυγγίζων *k*). Eſt
n tam ineptus, ut riſum magis posſit expri-
e, qvàm gemitum. Credas non de puero
tum, ſed à puero. Vale.

8. CA-

ua Senecæ credi voluerunt, quibus alii poſteà & mimos
anos auctiores reddiderunt. g) *Nam Oratorem*
virum bonum, dicendi *peritum, præceptis ad Filium,*
mius auctor eſt, definierat. Vide Quintil. lib. XII. cap. 1.
h) ἐν τῷ περὶ στεφάνου. Cat. i) *Vox* ἐπάρας
comparet in Palat. habetq́; editio antiquior, legeris
s: ſcilicet ut ait Demoſthenes τὴν φωνὴν *&c. unde*
t putem ſcriptum primitus: in foro legeris, ἐπάρας,
t Demoſthenes, τὴν φωνὴν *&c.* Gru. k) λαρυγ-
propriè eſt vocem intendere, neque naturaliter loqui,
ulâ præclusâ. Cat. Vocem attollens, atqve exulta-
lus, & verba ex gutture promens. *Quidam,* faucibus
ans; *alii, [Catanæus]* gulâ præclusâ loqvens; *vel,*
ibus præcluſis *ſeu* obſeptis. *Ego aliàs verti,* diducto
s gutture vociferans. *Sed qvùm præceſſiſſe conſiderem*
ἐπάρας τὴν φωνὴν, *malo referre ad morem eorum, qui*
tatem majorem ſuo ineſſe ſermoni exiſtimant, ſi ex gut-
[ut ita dicam] loquantur. St.

8. CAJUS PLINIUS ARRIA-NO ſuo S.

Reſpondet Arriano, jure pro auguratu ſuo
tulari, tum judicio graviſſimi Principis, tum
guratûs dignitate, & qvod ſucceſſerit tanto
Julio Frontino. Demum ſcribit, potuiſſe M.
Tullii dignitates conſeqvi, eloqventiam verò
poſſibile.

GRatularis mihi qvòd acceperim Augu
tum: jure gratularis. Primum, qvòd GI
VISSIMI Principis *l*) judicium *m*) in mi
ribus etiam rebus conſeqvi pulchrum eſt: de
de qvòd ſacerdotium ipſum cùm priſcum *n*
religioſum *o*), tum hoc qvoqve ſacrum plan
inſigne eſt, qvòd non adimitur viventi *p*). N
alia, qvanqvam dignitate propemodum pa
r), ut tribuuntur, ſic auferuntur: in hoc fo

EP. 8. l) *Trajani. Extat ejus ad Trajanum ep*
[8. lib. X.] quâ ſibi auguratum vel ſeptemviratum petit.
m) *electionem. Pulchrè deſcribit Claudian-;* per p
los animi pendentis libra cucurrit. *Ba.* n) *n*
Tarquiniis Romam translatum teſtatur Strabo: at Dion
in antiquitatibus à Numâ Rege conſtitutum collegium a
rum, qui interpretarentur ſigna à diis miſſa tàm publ
quàm privata. Cat. o) *nam nec Senatus cogi, nec*
veniendi locum poterat habere, niſi quando & ubi au
præſcripſiſſent, qui à ſummis imperiis, à ſummis poteſta
comitia tollere, conſilia vel inſtituta dimittere, vel habi
pudiare poterant. Cat. p) *Nam Sacerdotia plera*
vitam dabantur, adeò, ut neque damnati honore eo ſp
poſſent. Dio Caſſius lib. XLIX. & Plutarchus Qv. Ro
Bu. r) *L.* propemodùm imparia, *h.e. majora, ex*

ictenus *s*) licet, ut dari poſſit. Mihi verò illud gratulatione dignum videtur, qvòd ſſi Julio Frontino *t*), principi viro *u*): qvi ominationis die *x*) per hos continuos anter ſacerdotes nominabat, tanqvam in n ſuum cooptaret: qvod nunc eventus ita robavit, ut non fortuitum videretur *y*). Te m [ut ſcribis] ob hoc maximè delectat ratus meus, qvòd Marcus Tullius augur). Lætaris enim qvòd honoribus ejus in, qvem æmulari in ſtudiis cupio. Sed uti ut ſacerdotium, idem & Conſulatum *a*), ò etiam junior *b*) qvàm ille, ſum conſeqvutus:

Q

cedentibus, [in minoribus etiam rebus.] *Ba.* *oc vult : in auguratum hoc tantùm juris habere fortu- ut dari per eam poſſit, adimi non poſſit.* Bu. *extus Julius Frontinus Vir Conſularis præturam ur- ogeſſit, Veſpaſiano iterum ac Tito Coſſ. Aquarum præ- à Nervâ creatus libellum de aquæductibus urbem in- ibus edidit. Auguratum geſſit. Rei militaris peritus Tri- ibros ſtratagematicos dicavit. Martialem ac cæteros res fovit : moriens vetuit ſibi ſepulchrum conſtrui.* u) *dignitate, autoritate, diſciplinâ, & rebus præ- geſtis.* Cat. x) *principio anni, autore Tacito, quo dotes ſolent nominare, quos digniſſimos ſuo ſacerdotio nt.* Cat. y) *L.* videatur. *Ba.* z) *poſt Craſ- ſum Cicero factus eſt augur.* Cat. a) *Sed ingens men inter auctoritatem horum Conſulatuum.* Ba. venior *habent omnes codices, præter unum, quos vide- Junior enim ſecundùm Grammaticos, ſed* juvenior *ſe- m analogiam.* Cat. *Sic,* juveniori examini ſolere, *eſt apud Columell. de apibus lib. X. Hic compara- x juvene eſt, ut* junior *juxta Cornutum ex voc.* junis,

tus: ita ſenex ſaltem ingenium ejus aliqva parte aſſeqvi posſim c). Sed nimirum, qvæ in manu hominum, & mihi & multis cont runt: illud verò ut adipiſci arduum, ſic et ſperare nimium eſt, qvod dari non niſi à d) poteſt e). Vale.

9. CAJUS PLINIUS URSO f) ſuo S.

Julius Baſſus ſæpè in judiciis periclitatus, de Bithyniam ſortitus, rediit reus, qvòd qvædam cepiſſet à provincialibus. Princeps accuſat fuit Theophanes, legatorum unus: defenſus ta acriter à Secundo & Albino tandem abſolvi qvod Urſum amicum admonet.

CAuſam per hos dies dixit Julius Baſſus homo laborioſus & adverſis ſuis clarus. cuſ

---

qui ætate viridis eſt. Ve. c) *Ex his ſuſpicari poſſu ſolitum Plinio proponi Ciceronis exemplum in aliis etia bus, tanquam ejus, quem in illis, ſicut in ſtudiis æmulari ret. H. Steph. præf. p. 31.* d) *quippe divina res. de Cicerone Qvintil. & alii.* Ba. e) *vett. edd. & quod dari niſi* à Diis non poteſt. *Gru.*

EP. 9. f) *Ad hunc alibi [lib. V. epiſt. 20.] S dus ſuper eâdem re ſcribit. Dionis abbreviator refert, ill fuiſſe in aulâ Domitiani autoritate præditum: à quo D tiani Imp. uxorem adulterii accuſatam. Ad Urſum n epicedion Statius in Sylvis pro morte Pileti, apertè oſten fuiſſe cauſidicum.* Cat. g) Julium Baſſum *declam rem recitat Seneca in controverſiis, non* Junium, *ut inter ſcriptum offendes. Facit tamen Fabii teſtimonium, legi d*

ſatus eſt ſub Veſpaſiano à privatis duobus: Senatum remiſſus, diu pependit; tandemq; ſolutus vindicatusqve eſt. Titum timuit, ut mitiani amicus *h*): à Domitiano relegatus Revocatus à Nerva *i*), ſortitusqve Bithym, rediit reus, accuſatus non minus acriter, im fideliter defenſus. Varias ſententias *k*) buit, plures tamen, qvaſi mitiores. Egit coneum Pomponius Rufus *l*), vir paratus *m*) & emens. Rufo ſucceſſit Theophanes *n*), unus legatis, princeps & fax *o*) accuſationis & ori-

 go.

ium Baſſum, quem hominem dicacem, & cognomento A- m album, ac à ſe puero cognitum idem teſtatur. Plinius r Julium Baſſum, *qui de medicinâ græcè ſcripſit, nomi-* Cat. *Utrumq; Glandorpius f. 158. & 485. Onomaſt. clarè ſeparat ab hoc Julio Baſſo, cujus acta, [quod & næus obſervat,] reſciſſa memorat noſter lib. X. epiſt. 64.*
) *tanquam ſuſpectus, quod Domitianum foveret: inter m & Titum erant ſimultates.* Cat. *Ita libuit diſtinguere codicis Palatini. Perperam anteà legebamus:* Titum ti-t: ut Domitiani amicus à Domitiano relegatus eſt. *id enim ineptius, quàm admittere, ideò relegatum fuiſſe omitiano, quòd ei amicus eſſet?* Gru. i) *reſtitutus atriam generali edicto Nervæ, qui autoritate Senatûs cen- decreta à Domitiano reſcindenda. Quare multi ab exi- ediêre, inter quos Joannes Apoſtolus ex Patmo.* Cat.
) *Varietatem hanc explicabit curſus epiſtolæ, ibi:* Cen- Bæbius Macer. *Et propius finem:* Fuit & tertia ſenten-
l) *Vir Conſularis.* Cat. m) *proba lectio; ſed m tamen improbat Pal. & ed. vetus, in quibus,* peritus.
n) *alius Theophanes Poëta, quem græcè Pompeji ſcripſiſſe Tullius aſſerit. Hodiè quoq; Theophanis extat um epigramma.* Cat. o) *Aldina:* unus ex legatis

tus: ita ſenex ſaltem ingenium ejus aliqvâ ex parte aſſeqvi poſſim *c*). Sed nimirum, qvæ ſunt in manu hominum, & mihi & multis contigerunt: illud verò ut adipiſci arduum, ſic etiam ſperare nimium eſt, qvod dari non niſi à Diis *d*) poteſt *e*). Vale.

9. CAJUS PLINIUS URSO *f*) ſuo S.

Julius Baſſus ſæpè in judiciis periclitatus, deinde Bithyniam ſortitus, rediit reus, qvòd qvædam accepiſſet à provincialibus. Princeps accuſationis fuit Theophanes, legatorum unus: defenſus tamen acriter à Secundo & Albino tandem abſolvitur: qvod Urſum amicum admonet.

CAuſam per hos dies dixit Julius Baſſus *g*), homo laborioſus & adverſis ſuis clarus. Accuſatus

qui ætate viridis eſt. Ve. c) *Ex his ſuſpicari poſſumus, ſolitum Plinio proponi Ciceronis exemplum in aliis etiam rebus, tanquam ejus, quem in illis, ſicut in ſtudiis æmulari deberet. H. Steph. præf. p. 31.* d) *quippe divina res. Et ſic de Cicerone Qvintil. & alii.* Ba. e) *vett. edd. & Pal. quod dari niſi* à Diis non poteſt. *Gru.*

EP. 9. f) *Ad hunc alibi [lib. V. epiſt. 20.] Secundus ſuper eâdem re ſcribit. Dionis abbreviator refert, Urſum fuiſſe in aulâ Domitiani autoritate præditum: à quo Domitiani Imp. uxorem adulterii accuſatam. Ad Urſum mittit epicedion Statius in Sylvis pro morte Pileti, apertè oſtendens, fuiſſe cauſidicum.* Cat. g) Julium Baſſum *declamatorem recitat Seneca in controverſiis, non* Junium, *ut interdum ſcriptum offendes. Facit tamen Fabii teſtimonium, legi debere*

cuſatus eſt ſub Veſpaſiano à privatis duobus: ad Senatum remiſſus, diu pependit; tandemq; abſolutus vindicatusqve eſt. Titum timuit, ut Domitiani amicus *h*): à Domitiano relegatus eſt. Revocatus à Nerva *i*), ſortitusqve Bithyniam, rediit reus, accuſatus non minùs acriter, qvàm fideliter defenſus. Varias ſententias *k*) habuit, plures tamen, qvaſi mitiores. Egit contra eum Pomponius Rufus *l*), vir paratus *m*) & vehemens. Rufo ſucceſſit Theophanes *n*), unus ex legatis, princeps & fax *o*) accuſationis & ori-

Junium Baſſum, quem hominem dicacem, & cognomento Aſinum album, ac à ſe puero cognitum idem teſtatur. Plinius ſenior Julium Baſſum, *qui de medicinâ græcè ſcripſit, nominat.* Cat. *Utrumq; Glandorpius f. 158. & 485. Onomaſt. ſatis clarè ſeparat ab hoc Julio Baſſo, cujus acta,* [*quod & Catanæus obſervat,*] *reſciſſa memorat noſter lib. X. epiſt. 64.*

h) *tanquam ſuſpectus, quod Domitianum foveret: inter quem & Titum erant ſimultates.* Cat. *Ita libuit diſtinguere fide codicis Palatini. Perperam anteà legebamus:* Titum timuit.: ut Domitiani amicus à Domitiano relegatus eſt. *Quid enim ineptius, quàm admittere, ideò relegatum fuiſſe à Domitiano, quòd ei amicus eſſet?* Gru. i) *reſtitutus in patriam generali edicto Nervæ, qui autoritate Senatûs cenſuit, decreta à Domitiano reſcindenda. Quare multi ab exilio rediére, inter quos Joannes Apoſtolus ex Patmo.* Cat.

k) *Varietatem hanc explicabit curſus epiſtolæ, ibi:* Cenſuit Bæbius Macer. *Et propius finem:* Fuit & tertia ſententia. l) *Vir Conſularis.* Cat. m) *proba lectio; ſed quam tamen improbat Pal. & ed. vetus, in quibus,* peritus. *Gru* n) *alius Theophanes Poëta, quem græcè Pompeji geſta ſcripſiſſe Tullius aſſerit. Hodiè quoq; Theophanis extat græcum epigramma.* Cat. o) *Aldina:* unus ex legatis

ſecundis non eſſe contentum. Ad m
ne mox corporis vires iterato labo
rent *a*), qvem DIFFICILIUS e
qvàm jungere. Erat etiam periculi
qva actio mea, & frigus ut depoſita,
ut reſumpta, pateretur. Ut enim fac
asſiduâ concusſione cuſtodiunt, dim
rimè reparant: ſic & dicentis calor &
intentio continuatione ſervatur, int
& qvaſi remisſione langveſcit. Sed I
tis precibus, penè etiam lacrymis,
implerem meum tempus. Parui, uti
ejus prætuli meæ. Bene ceſſit: inve
ctos animos Senatus, ita recentes
actione incitati magis qvàm ſatiati
Succeſſit mihi Lucius Albinus tam a
tiones noſtræ varietatem duarum,
unius habuiſſe credantur. Reſpon

nius Pollio *b*) inſtanter & graviter : deinde Theophanes rurſus. Fecit enim hoc qvoqve, ut cætera, impudentiſſimè, qvòd poſt duos, & Conſulares & diſertos, tempus ſibi, & qvidem laxius, vindicavit. Dixit in noctem, atqve etiam nocte *c*) illatis lucernis. Poſtero die egerunt pro Baſſo Homulus *d*), & Fronto, mirificè. Qvartum diem probationes occupaverunt. Cenſuit Bæbius Macer *e*), Conſul deſignatus, lege repetundarum Baſſum teneri: Cæpio

Q 4 Hiſpo *f*),

res iterato labore deſererent. *Gru.* b) *quo cum Flavio conſulatum gerente Dion aſſerit, Titum interiiſſe : nec ignoro Marcellum Jurisconſultum referre, Pollionem fuiſſe conſulem cum Pudente ſub Antonino.* Cat.

c) *editioni priſcæ abeſt vox*, nocte; *reſtat tamen in Palatino.* Gru. d) *Sic Pal & editio prima, omiſſis cæteris.* Gru. *Nempe in editione Catanæi legitur* Titius Homulus, *in aliis, ipſo teſte* C. Titius Homulus: *atq; idem Catanæus lectionem* Valerius Homulus, *a ſe opinor excogitatam, ut probabiliorem laudat. Putat enim Homulum hunc Plinii eſſe eundem cum Valerio Homulo Julii Capitolini, cujus jocos Antoninus Pius patienter tulit. Diſſentit Glandorpius f. 873. Onomaſt. qui hunc noſtrum Valerii illius forte patrem, certè alium, quod temporum convincat ratio, pronunciat. Scribit autem* Homullum, *nec aliter Aldina, cæteræq; veteres, quas habeo. Atq; ſic infrà quoque vocatur lib. V. epiſt. 20. è quâ patet, eum Ruſi quoque Vareni cauſam egiſſe.* e) *Cui Appiæ viæ cura demandata, cùm Proconſul rexiſſet Hiſpanos. Eodem imperio miſſus in Dalmatiam integrè & juſtè provinciam continuit. Eum præfectum urbis ſervavit Adrianus, quamvis ab Actiano per epiſtolas admonitus, ut ſi reniteretur imperio, necaretur.* Cat.

Hiſpo *f*), ſalvâ dignitate *g*) judices ... terqve rectè. Qvî fieri poteſt [inqv... tam diverſa cenſuerint? qvia ſcilicet ... legem intuenti, conſentaneum fuit, ... eum, qvi contra legem munera accep... Cæpio, qvùm putaret licere Senatui, ... ET MITIGARE leges & intendere ... ſine ratione veniam dedit facto, vetito ... non tamen inuſitato. Prævaluit ſen... pionis: qvinimmò conſurgenti ei ... dum, acclamatum eſt, qvod ſolet ... bus *h*). Ex qvo potes æſtimare, qvanto ... ſu ſit exceptum, qvùm diceret, qvod ... rabile fuit, qvùm dicturus videretur. S... men, ut in Senatu, ita in civitate, in du... hominum judicia diviſa. Nam qvibus ... tia Cæpionis placuit, ſententiam M...

---

f) *ſive is fuerit, in quem jaculatus eſt Juvena... cum illud fulmen:* Hiſpo ſubit juvenes, & mo... utroqve, *ſive alius.* Cat. g) *non adempta dignitate, & perſeverante in ea Baſſo. Nam mox* negant enim congruum eſſe, retinere in Senatu ... dices dederis. *Cat.* h) *Dicturi ſententiam* [*hoc* cenſore *dicebant*] *ſurgebant, cùm dixiſſent, ... Tùm ab aſſentientibus acclamabatur; reclamab... qui diſſentirent: quanquam utrumq; adhuc, cùm etiam fieri ſolebat. Ita vel obtinebat ſententia a... vincebatur. Vide noſtrum Epiſt. 13. lib. IX. Cate... mationes & reclamationes hujusmodi non ſimpl... ſed vel cum laudibus, vel cum conviciis conjuncta. Catilinâ:* Poſtqvam Cato aſſedit, Conſulare itemqve Senatûs magna pars ſententiam ejus

uram rigidamqve reprehendunt: qvibus Ma-
i, illam alteram diſſolutam atqve etiam incon-
uentem vocant. Negant enim congruens
ſe, retinere in Senatu, cui jůdices dederis.
uit & tertia ſententia, Valerius Paulinus *i*) aſ-
nſus Cæpioni, hoc amplius cenſuit, referen-
um de Theophane, qvùm legationem *k*) re-
untiaſſet. Arguebatur enim multa in accuſa-
one feciſſe, qvæ illâ ipsâ lege, qvâ Baſſum ac-
uſaverat, tenerentur. Sed hãc ſententiã Conſu-
s [qvanqvã maximæ parti Senatus mirè pro-
atur] non ſunt proſeqvuti *l*). Paulinus tamen
: juſticiæ famã & conſtantiæ tulit. Miſſo Senatu
aſſus, magnâ hominum freqventiâ, magno cla-
ore, magno gaudio exceptus eſt. Fecerat eum
vorabilem renovata diſcriminum vetus fama,
otumqve periculis nomen, & in procero cor-

Q 5 pore

rtutem animi ad cœlum ferunt. *Idem:* Ad hæc male-
.cta alia cùm adderet Catilina, obſtrepere omnes, ho-
em ac parricidam vocare. *Tractus hic mos à theatris in
rum; inde in Senatum eſt, ut duumviri illi literariæ rei,
aacus Caſaubonus ad Avidium Casſium Vulcatii, & Juſtus
pſius lib. II. Electorum cap. 9. nos docuerunt.* Bu.

i) *Paulinum Tribunum lego miſſum à Veſpaſiano ad Jo-
phum latitantem, & poſteà præfectum Alexandriæ. Vale-
us autem Paulinus accuſatus eſt, & à pluribus proditionis
ſimulatus, dum Celſo otiosè auxilium fert, quod propter
ligionem non eſſet functus ducis officio. Prædia in Foroju-
nſi agro poſſedit: famæ ac immortalitatis unicus amator,
nſul creatus eſt, & Secundo arctâ familiaritate
njunctus: nam moriens ei jus libertorum ſuorum reli-
uit.* Cat. k) legationi †. l) perſeqvuti †.

pore mœſta & ſqvalida ſenectus. Habebis han interim epiſtolam πρόδρομον m); expectabi orationem plenam onuſtamqve, & expectabi diu: neqve enim leviter & curſim, ut de re tan tâ, retractanda eſt. Vale.

10. CAJUS PLINIUS SABINO n) ſuo S.

Monet Sabinum, libertatem & legatum deber Modeſto ſervo: cui Sabina legatum dederat, tan qvam liberum eſſe juſſiſſet: qvod tamen nuſqvan apparebat, relictis ſibi hæredibus Sabino & Se cundo.

SCribis mihi, Sabinam, qvæ nos reliqvit he redes, Modeſtum ſervum ſuum nusqvam li berum eſſe jusſiſſe: eidem o) tamen ſic adſcri pſiſſe legatũ, *Modeſto, qvem liberum eſſe juſſi.* Qvæ ris qvid ſentiam? Contuli cum prudentibus p) convenit inter omnes, nec libertatem deberi qvi

m) *præcurſoris officio fungentem.* πρόδρομος *maſcul. gen diciturlatinè præcurſor.* St. *Quædam editiones,* ut πρ δρομον.

EP. 10. n) *Occurrunt nobis ex diverſis ſcriptoribus per illa tempora, quibus Secundus claruit, multi Sabini, ambiguitas oriatur ad quem ſcripſerit. Crediderim tamen magis fuiſſe Calvium Sabinum, quem Secundus ad præſidium & ornamentum ſui ſumpſerat.* Cat. o) *Ita prorſus ve vet. neq; abit Pal. quàm quod expreſſerit,* ſidem. *Gru.* Ei dem *quoque pro, quod alias editiones occupaverat,* idem *Caſaubono placet, ac Barthio.* p) *Non abhorret à ge nuino auctoris lectio vett. edd.* Contuli cum prudentibus cum peritis juris. *Nam & Pal. utrumq; expreſſit, niſi quò*

qvia non ſit data; nec legatum, qvia ſervo ſuo dederit. Sed mihi manifeſtus error videtur: ideoqve puto, nobis qvaſi ſcripſerit Sabina, faciendum *q*), qvod ipſa ſcripſiſſe ſe credidit. Confido acceſſurum te ſententiæ meæ, cùm religioſiſſimè ſoleas cuſtodire defunctorum voluntatem, QVAM BONIS hæredibus intellexiſſe pro jure eſt. Neqve enim minùs apud nos honeſtas, qvàm apud alios neceſſitas valet. Moretur ergo in libertate *r*), ſinentibus nobis, fruatur

ibi tamen, viris. Prudentes *fuerint homines uſu longo & experientiâ clari*; periti juris, *qui non tàm de eo, quod factum eſſet, aut fieret, reſponderent, quàm de jure*. Gru. *E Catanæo patet, fuiſſe, qui hîc non utramq; lectionem conjungerent, ſed omiſsâ alterâ ſervarent alteram.* q) *concedendam libertatem & legatum Modeſto, tanquam ſi apertè hoc caviſſet Sabina: Sicut juris eſt ſecundùm Juſtinianum in Inſtitutionibus, ſervum etiam ſine libertate hæredem inſtitutum liberum fieri; & pariter, ſervo à domino liberi tutori dato, nullâ factâ libertatis mentione, tamen libertatem intelligi datam.* Cat. *Nam* voluntatem defunctorum intelligere bonis hæredibus pro jure eſt, *ut noſter paulò pòſt ipſe ſcribit. Infrà lib. V. epiſt. 7.* Hoc ſi jus aſpicias, irritum *&c. Idem reſpexit Lucius Titius ille, cùm teſtamento ſuo ſubſcriberet: L. TITIUS HOC MEUM SCRIPSI SINE ULLO JURISPERITO, RATIONEM ANIMI MEI POTIUS SECUTUS, QVAM NIMIAM ET MISERAM DILIGENTIAM. ET SI MINUS ALIQVID LEGITIME MINUSVE PERITE FECERO; PRO JURE LEGITIMO HABERI DEBET HOMINIS SANI VOLUNTAS. Laudat JCtus L. 88. §. Lucius ult. D. de Legatis II.* Bu.

r) Meretur ergò libertatem, *Sichardina. Rectiùs*: Me-

fruatur legato, qvaſi omnia *s*) diligentiſſimè caverit. Cavit enim, qvæ hæredes bene elegit. Vale.

II. CAJUS PLINIUS CORNELIO Minutiano ſuo S.

Minutiano Liciniani exilium narrat, in qvod pulſus fuerat à Domitiano reus inceſtus cum virgine Veſtali: ſimul & illius vitia taxans, & fortunæ mobilitatem notans.

Audiſtine Valerium Licinianum *t*) in Siciliâ profiteri *u*)? nondum te puto audiſſe. Eſt enim recens nuntius. Prætorius *x*) hic modò inter eloqventisſimos cauſarum actores habebatur: nunc eò decidit, ut exul de ſenatore, rhetor de oratore *y*) fieret. Itaqve ipſe in præfatione dixit dolenter & graviter. *Qvos tibi, Fortuna, ludos facis* z)? *Facis enim ex profeſſoribus Senatores, ex Senatoribus profeſſores* a). Cui

---

reatur. s) *L.* Domina, *nam alioqui mancus eſt ſermo.* Ba.

EP. II. t) *Liciniani Hiſpani, municipis Martialis mentio fit apud eundem Poëtam* [*I. Epigr. 50. & 62.*] Cat.

u) *oratoriam docere.* Cat. x) *Prætoriâ dignitate præditus. Nam per Svetonii verba* [*quæ dabuntur infrà lit. g*] *colligitur, Licinianum fuiſſe virum prætorium.* Cat. *Qui ſimul & aliam interpunctionem interpretatur hoc modo:* nuncius prætorius.] *à Prætore miſſus: ſicut dicimus prætorium portum, & prætorium præconem. Nam Sicilia à Prætoribus regebatur.* y) Rhetor, *artis dicendi magiſter;* Orator, *qui eam exercet. Græci tamen rhetorem pro oratore paſſim uſurpant.* Cat. z) *Nihil hîc muto. Sed mutat tamen Barthius: neſcio quàm benè, certè in verba*

a). Cui ſententiæ tantum bilis, tantum amaritudinis ineſt, ut mihi videatur id-eò profeſſus, ut hoc diceret. Idem, qvùm Græco pallio b) amictus intraſſet, [carent enim togæ jure c), qvibus aqvâ & igni interdictum eſt,]

ſubobſcuri ſenſûs. Sic ille XVI. Adverſar. 28. f. 851. Iſta verba minimè ego ſollicitanda arbitrarer, citrà librum ſcriptum eſſet, quem his diebus ab inſigni Jureconſulto Philippo Creſcentio dono accepi: In eo libro diſertè legitur: qvis tibi Fortuna ludis pacis. *Unde ego verè legendum arbitror:* Qveis tibi, Fortuna, ludis Parcis. *Verè dico, cùm impotentiam ſuam Fortunæ amaricie laudabili exprobret Valerius, quæ nullo habito exiſtimationis ſuæ reſpectu, nihil erubeat. Jocari aut ludere dicitur fortuna, cùm homines potentes deprimit, humiles repentè elevat. Boeth. lib. II. carm. 1.* Sic ludit illa, ſic ſuas probat vires, Dignumqve riſu monſtrat oſtentum, ſi qvis viſatur unâ ſtratus ac felix horâ. *Juvenal. Sat. 3.* Qvaleis ex humili ſumma ad faſtigia rerum Extollit, qvoties voluit Fortuna jocari. *Claudianus lib. I. in Eutropium:* ſic omnia volvis? Hoc regni, fortuna, tenes? qvænam iſta jocandi Sævitia? humanis qvantum bacchabere rebus? a) *Juvenalis ambiguum an imitatus ſit Secundum ſatyrâ 7. an Secundus Juvenalem: fuerunt enim contemporanei. Nam inquit:* Si fortuna volet, fies de rhetore Conſul: Si volet hæc eadem fies de Conſule rhetor: *Valerium Licinianum ſanè monſtrans.* Cat.

b) *quo veſtis genere Græci philoſophi utebantur, quinimmò mortui amiciebantur: deſcendebat autem uſq; ad calceos.* Cat. c) *non poſſunt togam ferre, veterum Romanorum indumentum, utpote, qui jure civium Romanorum privati ſint. Ideò autem, quem Romanâ civitate pellebant, aquâ & igni interdicebant, communione omni civitatis privatum ſignificantes, quòd duobis his elementis maximè humana indiget vita. Unde nova nuptæ, quamprimùm mariti domum ingrediebatur, aqua & ignis à ſponſo per manus tra-*

cap. 3. ex parte Apuleius lib. 11. Milef. & Fulge
des in Continentiâ Virgilianâ Bu. e) Di
& miſeranda, Dignum tamen *&c.* †. *Non a*
bitramur, qui Dices *hoc loco reponunt. Nam l*
iſtum hominem græco amictu ornatum non ex
tamen, eſt miſeranda & triſtia dicere : horſum
Valerius, dum latinè ſe dicturum ait, cui eâ in
gâ jus aquâ & igni utendi ablatum erat. Et in
eſt utique ſententiæ. Quod ait dignum *eum*
modo quoq. eſt immutandum : [legitur alicubi,
Artium enim bonarum & virtutis litteratæ adſ
feſſione tanti ſceleris artes maculaſſe cenſetur.
vili in incertâ innocentiâ vitæ præferre debuiſ
mens eſt. Barth. XVI. Adverſ. [illegible] f. 851. D
tu pallium ſcilicet : quod circumſpiciebat dict
ingreſſus dicere quaſi alloquebatur, miratus n
quod græce veſtitus declamaturus latinè prod.
librus dicens *legitur, quod unicè probat Barthi*
rum placet : quia audentius, & ſic erectius vi
illa, dignum tamen illum [*triſtibus illis ac m*
quæ ſequuntur, melius alienæ & fictæ perſonæ I
buit, quàm protulit ex ſuâ : ne ſi metipſum acc
tur : quod nemo libenter facit. Bu. *Mirific*
quaſi alloqueretur Valerius Licinianus pallium

neliam

re, &c. Gro. *Hiat hic locus, quem ideò ſic com-* triſtia & miſeranda, digna tamen illo, qvi hæc *&c. Loquitur Plinius de Valerio Liciniano, quem* *m cùm in Siciliâ profiteretur, fortunam ſuam* *conqueſtum fuiſſe ait. Gulielm. Ranchin. l. Var.* *Mihi ex tot eruditorum expoſitionibus maxi-* Gronoviana: *cui adeò textum Plinii attemperavi.* *entiæ puta: quibus turpem induerit maculam,* *ſtum cum Corneliâ feciſſet ſtuprum. Videtur au-* *mus figurâ uſus, & hæc dixiſſe quidem in ſpeciem* *â in Domitianum conjeciſſe, & exprobrâſſe ex* *iniquitatem indignitatemq; rei geſtæ; quòd ſicti* *mine non tantùm innocentem ſe, ſed eloquentiæ,* *at, ſtudia gravâſſet juxtà & infamaſſet.* Bu. *non opus, ſi Gronovium [lit. præc.] ſequimur.* *nius Domitiano [cap. 8.]* Corneliam virgi-mam defodi imperavit, ſtupratoresq; virgis ad necem cædi: excepto Prætorio viro: cui annum cauſſâ, & in certis qvæſtionibus atqve de ſemet profeſſo, exilium indulſit. *Prætorius* *Suetonius meminit, ipſe ille Licinianus eſt. Hunc*

neliam Maximillam Veſtalem *i*) defo
vam *k*) concupiſſet, ut qvi ILLUST
ſeculum ſuum ejusmodi exemplo arbi
Pontificis maximi *l*) jure, ſeu potius im
te tyranni, licentia domini *m*), reliqv

bat libido ſumendi ſupplicium de Liciniano, ex
terrebat metus invidiæ, quæ eum manebat, ſi d
teſtimoniis innocentem, ut videbatur, damnaret.
latinus: conſtitutus. *Gru. Sed quo ſenſu? Ex*
poteſt. i) Corneliam Veſtalium Maxim
Suetonii locum è lit. g. hic repetendum,] *editio C*
hæc addit: Cornelia ex familiâ Coſſorum capu
Lælia defunctæ, [*de hâc Taciti lib. 15. citat Glan*
maſt. f. 255 & 270.] *Nerone imperante olim abſ*
multo poſt repetitâ accuſatione convicta à Domiti
juſſa eſt, autore Tranquillo & Euſebio in Chroni
quam is paulò ſuprà in rebus Domitiani jam dix
virgines Veſtæ ob ſtuprum damnatas. Dionis a
ibidem inquit: Ne ſuppliciis qvidem Veſtaliũm
poſt mortes & exilia multorum procerum, ſe
inceſtas punivit: ut cùm dura aſperaqve de ill
tio fieret, & multis inſimulatis ac interfecti
Agrippa, unus ex Pontificibus non ſuſtinuerit
deterritus in ipſo concilio expiraverit. *Cat.*
ſolenne ſupplicium Veſtalibus erat, quæ probri,
virginitatis compertæ eſſent. Conſule Lipſium de V
ſtalibus ſyntagmate cap. 13. & Jacobum Gutheri
de veteri jure Pontificio cap. 2. Bu. *Dabimus & p*
è Catanæo quædam. l) *Hujus enim erat de*
cognoſcere, & crimina illarum vindicare, vide mo
auctores dictis locis. Bu. *Fuit autem Pontifex*
Domitianus. Quod teſtantur æra ipſius numiſma
Venalis Sat. 4. de eo loquens. Deſtinat hoc m
cymbæ liniq; magiſter Pontifici ſummo. *Cat.*
proprium Tyrannorum *eſt, ut ſævi immanesq; ſi*

n) non in regiam o), ſed in Albanam vil- convocavit. Nec minore ſcelere, qvàm dciſci videbatur, abſentem inauditamq; R damna-

ut ſibi in ſuos licere omnia ſtatuant. Bu. n) *mi- ui in poteſtate maximi erant.* Cat. *Nam ipſe Do- s Pontifex Maximus erat. Hanc enim dignitatem vindicarunt Imperatores ab Auguſto usq; ad Gra- : ut ſimul & religionum ceremoniis, & legibus civi- poſiti omne poteſtatis jus complecterentur. Cæterùm es dicebantur Sacerdotes omnes: unde PONTI- OLIS, PONTIFEX VULCANI, PONTI- VESTÆ, id eſt, Sacerdotes, in veteribus inſcri- s reperiuntur.* Maximus *igitur, qui præerat, ad re- n differentiam appellabatur.* Bu. o) Regia, *ontificalis eſt: ſic appellata, quòd Rex Sacrificulus ibi t. Dio lib. LIX. & Servius ad IIX. Æneid. Ibi autem re Collegium Pontificum ſolebat, ac diſceptare & ju- ontroverſias ſacras, quod hic licenti impotentiâ à Do- mutatum: de quo & Lipſius citato loco.* Bu. *am in Albano monte Domitianus habuit, & quo ſe- eò delectatus fuit, ut quaſi domum haberet, imo & , eoq; ſæpiùs evocaret patres: quod & ſignificat Agri- â Tacitus cap. 45. & Juvenalis in Satyris perſtringit* . Parrhaſiam aulam, & domum Parrhaſiam *non Martialis dixit. Operoſiſſimam ejus ſtructuram, & oſam magnificentiam lib. IIX. Epigr. 36. ita celebrat, ſimile toto terrarum orbe exta[...] pronunciet. Quò re- opinor, quæ Plutarchus in vitâ Publicolæ de domo ani, & damnoſiſſimâ ædificandi libidine memorat. rio Architecto extructam idem Martialis lib. VII. 5. clarè tradit.* Bu. *Juvenalis carmen extat de re- â ſuper Rhombo in ſeceſſu Albano: ubi aſſerit Sveto- ſixiſſe eundem Imperatorem multas feras: & Mar- uinquatria ſingulis annis Minervæ celebraſſe. Sed non one, ſi tamen eâ ratione motus, de nece Veſtalis deli-*

meris pudoris, *πολλὴν πρόνοιαν εἶχ*
πεσεῖν b). Prætcrea Celer *c*), eqves Ro

åtq; indefenſi *tanquam innocentes* perierant
re Plinium corrigendum exiſtimo, ubi de Co
quam abſentem atq; inauditam à Domitia
ſcribit: certè tanqvam nocens ducta eſt.
puto, certè tanqvam innocens ducta eſt. *Le*
tegrum. Herald. Comment. in Apologet.
Aſſentior doctiſſimo Heraldo, qui hîc ita legen
At Plinius tamen integer minimè erit eâ lecti
idem veriſſima eſt, receptâ; niſi nobiſcum leg
nocens, certè tanqvam innocens ducta eſt.
vam ſententiam: quam quò magis expendes,
babis. In manuſcripto libro, quo nos utimur
nihil eſt præciſius. Barth. XVI. Adverſ. 28. f.
trum ad portam Collinam: repete præcedenti
y) *veſtis muliebris rugoſa, autore Varrone,*
nio. Cat. z) *componere dixit ſuprà [lit.*
poſuit ſtolam, ne pudenda detegeret: quod fe
& Cæſar in nece ſuâ. Cat. a) contact
gium *ad rem*, *latinè, & propriè*. Ba.

...ſi comitium & virgas g) *pati nollet, ad ...em confugeret, quaſi ad veniam.* Fecit... ...is eſt pro abſente Herennius Senecio ...ddam, qvale eſt illud, κεῖται Πατρο-... Ait enim, *Ex advocato nuncius factus ...ceſſit Licinianus.* Gratũ hoc Domitiano,

R 3 adeo

... accuſante Muſonio. Cat. d) *qui accuſaba... ...tum Corneliâ inceſtum commiſiſſet.* Cat. e) *lo... ...matum, quo populus coibat comitiorum & litium ...* c. f) *qui ſervare ſtudebant.* Bu. g) *id ...am pœnam. Comitium enim,* [*erat locus in foro,*] *...iſtiusmodi deſtinatum : & ſolebant ſtupratores ... virginum ad necem cædi. Livius lib. XXII. cap. 57.* ...ales eo anno, Opimia & Feronia, ſtupri com-... altera ſub terram, ut mos eſt, ad portam Col-... ...ata fuerat, altera ſibimet ipſa mortem conſci-... Cantilius, ſcriba Pontificum, qvos nunc mino-... ...fices appellant, qvi cum Feroniâ ſtuprum fece-... ...tifice Maximo eousq; virgis in comitio cæſus ...nter verbera expiraret. *Svetonius Domitiano*

eo qvidem, ut gaudio proderetur *i*), d
e: *Abſolvit nos Licinianus.* Adjecit e
m eſſe verecundiæ ejus k) *inſtandum* l
erò permiſit, ſi qva poſſet, ex rebus ſui
et, antequam bona publicarentur, exili
molle, ſicut præmium *m*), dedit. Ex qvo
poſtea clementiâ divi Nervæ translatus
Siciliam, ubi nunc profitetur, ſeqve de f
præfationibus vindicat. Vides qvàm obſ
ter paream tibi, qvi non ſolùm res ur
verùmetiam peregrinas tam ſedulò ſcrib
altiùs repetam. Et ſanè putabam te, qvi
abfuiſti, nihil aliud de Liciniano audiſſe
relegatum ob inceſtum. SUMMAM
rerum nunciat fama, non ordinem. Mer
viciſſim qvid in oppido tuo *n*), qvid i
mis *o*) agatur [ſolent enim notabilia
incidere] perſcribas: deniqve qvicqv
dummodò non minùs longâ epiſtolâ
Ego non paginas tantùm, ſed etiam v
labasqve numerabo *p*). Vale.

---

apud Homerum, ſe moriturum profitetur.
um, quod in vultu & geſtu ejus ſe exercebat,
gratum accidere Domitiano. Bu. k) *Li*
exilium ſponte ierat, confeſſus inceſtatam I
lam, quam nunquam tetigerat. Barth. Ton
Stat. p. 1320. l) Inſtare *eſt urgere.*
tulit inſtantem phegeus, telumqve fe
p. 1337. m) *quòd ſe liberaſſet ab urbe*
men. Cat. n) *Brixiâ.* Cat. o
ronæ, & Cremonæ. Cat. p) *Obſerva*

... Marcellinum commen-

... q) Marcellinum atq; etiam
mihi ſæpe commendas : amabis magis
mendabisqve, ſi cognoveris recens ejus fa-
Qvùm in provinciam qvæſtor exiſſet, ſcri-
ve, qvi ſorte r) obtigerat, ante legitimum
tempus amiſiſſet, qvod acceperat ſcribæ
is, intellexit & ſtatuit ſubſidere apud ſe
portere. Itaqve reverſus Cæſarem, deinde,
e auctore, Senatum conſuluit, qvid fieri
rio vellet. Parva qvæſtio, ſed tamen qvæ-

 ſtio

---

p. 24. Multarum Plinii epiſtolarum certè clauſulas facetum aliquid habere, & quod delectare poſſit, ... nc noſtrum pronunciat.

12. q) P. Egnatium *adverſus Soranum teſti... dixiſſe recitat Tacitus. Macrobius* Egnatium *citat ... de rerum naturâ.* Egnatium Feſtum *Ædilem duum... cui ludos ſub Antonino Pio publicè edenti plebs ur... ad ſtatuam ponendam pecuniam obtulit referunt an-*

eſt,] poſtqvam ſe compoſuit *d*), circumſpexitqve habitum ſuum, *Latinè*, [inqvit] *declamaturus ſum*. Dices : *triſtia & miſeranda e*) : *dignum* f)

---

debatur. Cat. d) *nam certo habitu vultum, dextram, veſtem dicturi componebant, de quibus Quinctilianus lib. XI. cap. 3. ex parte Apulejus lib. II. Mileſ. & Fulgentius Placiades in Continentiâ Virgilianâ* Bu. e) Dicens triſtia & miſeranda, Dignum tamen *&c.* †. *Non audiendos arbitramur, qui* Dices *hoc loco reponunt. Nam latinè dicere iſtum hominem græco amictu ornatum non ex ſententiâ ſuâ tamen, eſt miſeranda & triſtia dicere : horſum enim alluſit Valerius, dum latinè ſe dicturum ait, cui eâ in urbe cum togâ jus aquâ & igni utendi ablatum erat. Et in hôc acumen eſt utiqve ſententiæ. Quod ait* dignum *eum Plinius, nullo modo qvoq. eſt immutandum : [legitur alicubi,* indignum.] *Artium enim bonarum & virtutis litteratæ adſecl. ipsâ confesſione tanti ſceleris artes maculaſſe cenſetur, cùm mortem vili in incertâ innocentiâ vitæ præferre debuiſſet. Hæc Plinii mens eſt.* Barth. XVI. Adverſ. 28. f. 851. Dices triſtia, *tu pallium ſcilicet : quod circumſpiciebat dicturus, & mox ingreſſus dicere quaſi alloquebatur, miratus novitatem rei, quòd græcè veſtitus declamaturus latinè prodiiſſet. In aliis libris* dicens *legitur, quod unicè probat Barthius. Mihi alterum placet : quia audentius, & ſic erectius vividiusq. Jam illa,* dignum tamen illum [*triſtibus illis ac miſerandis,*] *& quæ ſeqvuntur, meliùs alienæ & fictæ perſonæ Licinianus tribuit, quàm protulit ex ſuâ : ne ſemetipſum accuſare videretur : quod nemo libenter facit.* Bu. *Mirificè Buchnerus, quaſi alloqueretur Valerius Licinianus pallium ſuum. Immò alloquitur Plinius eum, ad quem ſcribit, Cornelium Minucianum, & eum facit ad ſeſe, qui ſcribit, ita dicentem :* Dices, *forte tu, Corneli Minutiane,* Triſtia & miſeranda *ſunt, quæ narras de Valerio Liciniano, Plini :* dignum tamen illum *his triſtibus & miſerandis,* qvi hæc ipſa ſtudia inceſti ſcelere maculaverit. *Ad hæc verba Plinius reſpondet, incertum*

f) tamen illum, qvi hæc ipſa ſtudia inceſti maculaverit. Confeſſus eſt qvidem in- n: ſed incertum *g)*, utrum qvia verum an qvia graviora metuebat, ſi negaſſet. ebat enim Domitianus, æſtuabatqve in- invidiâ, deſtitutus *h)*. Nam qvùm Cor- neliam

celere, &c. Gro. *Hiat hic locus, quem ideò ſic com-* lixit triſtia & miſeranda, digna tamen illo, qvi hæc idia *&c. Loquitur Plinius de Valerio Liciniano, quem ulſum cùm in Siciliâ profiteretur, fortunam ſuam mq; conqueſtum fuiſſe ait. Gulielm. Ranchin. I. Var. p. 36. Mihi ex tot eruditorum expoſitionibus maxi- cuit* Gronoviana: *cui adeò textum Plinii attemperavi. loquentiæ puta: quibus turpem induerit maculam, inceſtum cum Corneliâ feciſſet ſtuprum. Videtur au- cinianus figurâ uſus, & hæc dixiſſe quidem in ſpeciem everâ in Domitianum conjeciſſe, & exprobrâſſe ex io ei iniquitatem indignitatemq; rei geſtæ; quòd ficti crimine non tantùm innocentem ſe, ſed eloquentiæ, ictabat, ſtudia gravâſſet juxtà & infamaſſet.* Bu. *urâ non opus, ſi Gronovium [lit. præc.] ſequimur. uetonius Domitiano [cap. 8.]* Corneliam virgi- aximam defodi imperavit, ſtupratoresq; virgis itio ad necem cædi: excepto Prætorio viro: cui etiamnum cauſſâ, & in certis qvæſtionibus atqve ntis de ſemet profeſſo, exilium indulſit. *Prætorius jus Suetonius meminit, ipſe iſte Licinianus eſt. Hunc onoris gradum ei Plinius tribuit initio ſtatim epiſtolæ* Bu. h) Deſtitutus, *id eſt, cui deeſſent idoneæ probationes, quibus Licinianum reum inceſti perage- uod cùm impenſiſſimè cuperet, in non-convicto autem n maximâ invidiâ non poſſet*, fremebat *&* æſtuabat *ianus, hoc eſt, &* indignabatur *ardens irâ, & mirum um* confundebatur. *Ex alterâ enim parte ſtimula-*

tum? aut minore ſumptu, quam domi
lum eſt ergò collatâ pecuniâ conducere
res? quodq́; nunc in habitationes, in via
quæ peregrè emuntur d), *impenditis, adj*
cedibus e)? *Atque adeò ego, qui nond*
habeo, paratus ſum pro Republicâ, qua
vel parente f) *tertiam partem ejus, quo*
vobis placebit, dare. Totum etiam pol
timerem, ne hoc munus meum quandoq
corrumperetur: ut accidere multis in l
in quibus præceptores publicè conducun
vitio uno remedio occurri poteſt, ſi pare

---

contrà Cataneï judicium. c) *Fuit Medio*
profeſſorum celebritate illuſtre. Nam & ibi Vi
riam didicit, & Albutius Novarienſis Rhetor
Auguſtinus qui poſteà ſuis virtutibus inter dive
liberales diſciplinas profeſſus. Hic etiam nos cla
ceptores habuimus, Georgium Merulam in lati
Demetrium Chalcondilum ac Valerium. Cat.

es *n*) non in regiam *o*), ſed in Albanam vil- *p*) convocavit. Nec minore ſcelere, quàm d ulciſci videbatur, abſentem inauditamq;

R damna-

m, ut ſibi in ſuos licere omnia ſtatuant. Bu. n) *mi- , qui in poteſtate maximi erant.* Cat. *Nam ipſe Do- tius Pontifex Maximus erat. Hanc enim dignitatem illis vindicarunt Imperatores ab Auguſto usq. ad Gra- um: ut ſimul & religionum ceremoniis, & legibus civi- præpoſiti omne poteſtatis jus complecterentur. Cæterùm ifices dicebantur Sacerdotes omnes: unde PONTI- SOLIS, PONTIFEX VULCANI, PONTI- ES VESTÆ, id eſt, Sacerdotes, in veteribus inſcri- ibus reperiuntur.* Maximus *igitur, qui præerat, ad re- rum differentiam appellabatur.* Bu. o) Regia, *s Pontificalis eſt: ſic appellata, quòd Rex Sacrificulus ibi aret. Dio lib. LIX. & Servius ad IIX. Æneid. Ibi autem enire Collegium Pontificum ſolebat, ac diſceptare & ju- e controverſias ſacras, quod hic licenti impotentiâ à Do- ano mutatum: de quo & Lipſius citato loco.* Bu.

) *quam in Albano monte Domitianus habuit, & quo ſe- adeò delectatus fuit, ut quaſi domum haberet, imo & am, eoq. ſæpiùs evocaret patres: quod & ſignificat Agri- vitâ Tacitus cap. 45. & Juvenalis in Satyris perſtringit otat.* Parrhaſiam aulam, & domum Parrhaſiam *non- l Martialis dixit. Operoſiſſimam ejus ſtructuram, & otuoſam magnificentiam lib. IIX. Epigr. 36. ita celebrat, hil ſimile toto terrarum orbe extare pronunciet. Quò re- nda opinor, quæ Plutarchus in vitâ Publicolæ de domo itiani, & damnoſiſſimâ ædificandi libidine memorat. abirio Architecto extructam idem Martialis lib. VII. . 56. clarè tradit.* Bu. *Juvenalis carmen extat de re- ultâ ſuper Rhombo in ſeceſſu Albano: ubi aſſerit Sveto- confixiſſe eundem Imperatorem multas feras: & Mar- quinquatria ſingulis annis Minervæ celebraſſe. Sed non ratione, ſi tamen eâ ratione motus, de nece Veſtalis* dete-

adeo qvidem, ut gaudio proderetur *i*), diceretqve: *Abſolvit nos Licinianus.* Adjecit etiam, *non eſſe verecundiæ ejus* k) *inſtandum* l): ipſi verò permiſit, ſi qva poſſet, ex rebus ſuis raperet, anteqvam bona publicarentur, exiliumqve molle, velut præmium *m*), dedit. Ex qvo tamen poſtea clementiâ divi Nervæ translatus eſt in Siciliam, ubi nunc profitetur, ſeqve de fortunâ præfationibus vindicat. Vides qvàm obſeqventer paream tibi, qvi non ſolùm res urbanas, verùm etiam peregrinas tam ſedulò ſcribo, ut altiùs repetam. Et ſanè putabam te, qvia tunc abſuiſti, nihil aliud de Liciniano audiſſe, qvàm relegatum ob inceſtum. SUMMAM enim rerum nunciat fama, non ordinem. Mereor, ut viciſſim qvid in oppido tuo *n*), qvid in finitimis *o*) agatur [ſolent enim notabilia qvædam incidere] perſcribas: deniqve qvicqvid voles, dummodò non minùs longâ epiſtolâ nuncies. Ego non paginas tantùm, ſed etiam versûs ſyllabasqve numerabo *p*). Vale.

12. CA-

apud Homerum, ſe nuncium profitetur. i) *ut gaudium, quod in vultu & geſtu ejus ſe exerebat, indicio eſſet, id gratum accidere Domitiano.* Bu. k) *Liciniani, qui in exilium ſponte ierat, confeſſus inceſtatam Virginem Veſtalem, quam nunquam tetigerat.* Barth. Tom. III. ad Papin. Stat. p. 1320. l) Inſtare *eſt urgere. Virgil. XII.* Non tulit inſtantem phegeus, telumqve ferentem. *Id. ibid. p.* 1337. m) *quòd ſe liberaſſet ab invidiâ, fatendo crimen.* Cat. n) *Brixiâ.* Cat. o) *ut Bergomi, Veronæ, & Cremonæ.* Cat. p) *Obſervat H. Steph. in præ-*

12. CAJUS PLINIUS ARRIANO ſuo S.

Marcellini factum laudat, qvòd qvæſtor, qvum ante tempus ſalarium ſcribæ recepiſſet, eo mortuo Trajanum ſuper hoc conſuluerit, & Senatum. Hortatur itaq; Arrianum, ideò Marcellinum commendet epiſtolâ.

AMas Egnatium *q*) Marcellinum atq; etiam mihi ſæpe commendas: amabis magis commendabisqve, ſi cognoveris recens ejus factum. Qvùm in provinciam qvæſtor exiſſet, ſcribamqve, qvi ſorte *r*) obtigerat, ante legitimum ſalarii tempus amiſiſſet, qvod acceperat ſcribæ daturus, intellexit & ſtatuit ſubſidere apud ſe non oportere. Itaqve reverſus Cæſarem, deinde, Cæſare auctore, Senatum conſuluit, qvid fieri de ſalario vellet. Parva qvæſtio, ſed tamen qvæ-

fatione p. 24. Multarum Plinii epiſtolarum certè clauſulas ſaltem facetum aliquid habere, & quod delectare poſſit, talemq; hanc noſtram pronunciat.

EP. 12. q) P. Egnatium *adverſus Soranum teſtimonium dixiſſe recitat Tacitus. Macrobius* Egnatium *citat in libris de rerum naturâ.* Egnatium Feſtum *Ædilem duumvirum, cui ludos ſub Antonino Pio publicè edenti plebs urbana, ad ſtatuam ponendam, pecuniam obtulit, referunt antiqua monumenta: verùm is honore contentus impenſam remiſit. Ad* Ignatium Dextrum *ſcripſit Herennius Modeſtinus librum de excuſatione tutelæ.* Ignatium *Antiochiæ Epiſcopum ſub Nervâ & Trajano, autores ſunt Græci ſcriptores. Ulpianus teſtatur,* Ignatium Taurinum *fuiſſe Proconſulem Uticæ Adriano imperante.* Cat. r) *Quæſtores enim ſortiebantur ſcribas, ſicut Proconſſ. provincias & legatos.* Cat.

pendere, nec deterius alio *q*) putare, q
. ſuo genere perfectum. Sed qvid ego p
Jam LONGIORE præfatione vel ex
el commendare ineptias, ineptiſſimum
num illud prædicendum videtur, cogita
has nugas meas ita inſcribere, *Hendeca*
qvi titulus ſolâ metri lege conſtringitur.
de ſive epigrammata, ſive idyllia *r*), ſive
gas *s*), ſive [ut multi] poëmata, ſeu qvo
vocare malueris, licebit voces. Ego tantùn
decaſyllabos præſto. A ſimplicitate *t*) tu
ut qvod de libello meo dicturus es aliis, m
cas. Neq; eſt difficile, qvod poſtulo. Nam
opuſculum *u*) noſtrum, aut potiſſimum
aut ſolum, fortaſſe poſſet durum videri
Qvare qvod agas: molle & humanum
bes qvod agas x). Vale.

electa. *Ba.* q) *ita Palat. nam prima edd.* *ſteriores*, aliqvod [Vel aliqvid,] *Aldi* ... alio: *ut forte ſcribi deberet*, in alio, ... & *tionum* [*H. Stephani.*] Gru. r) *Hæc lecti* *quàm* elegidia, *quia* ... *rium Secundi carmen non erat elegum & lugu* *ſum hendecaſyllabum*: ... *autem parva* ...
Gonſalvus tamen Comment. ad ... *p* ... *omnino lectione pronunciat*, elegidia ... *quod p. 50. Fumoipt carmen elegi* ... & ... *elegidia non vocabiſſet* ... *tantum hic deſerere.* s) ... *m deleſiu*
t) *ſimplicitate.* Cat. *Sic ſupra in* III. I, ... us, *ſcribendum.* Muret. loco ...
x) *Semel* ... *aliud majoris operis* ...

CAJUS PLINIUS CORNELIO Tacito ſuo S.

erat in patriâ Secundus; ubi qvùm audiviſ- unicipes ſuos Mediolanum petere, ſtudiorum â, qvòd nullos Comi præceptores haberent; tus eſt parentes, ut liberis magiſtrum condu- t, de ſuo promittens tertiam ſalarii partem. re inTuſculanũ reverſus, ubi opuſculum qvod- erat abſoluturus, interim rogat Tacitum, ut em conqvirat, qvi ingenio ſuo fidens, judicio comenſium ſe ſubjiciat.

lvum te in urbem veniſſe gaudeo. Veniſti item, ſi qvando aliàs, nunc maximè mihi eratus. Ipſe pauculis adhuc diebus in Tu- no commorabor, ut opuſculum, qvod eſt anibus, abſolvam. Vereor enim, ne, ſi hanc itionem jam in finem laxavero *a*), ægrè re- im. Interim ne qvid feſtinationi meæ per- vod ſum præſens petiturus, hac qvaſi præ- riâ *b*) epiſtolâ rogo. Sed prius accipe cau- gandi, deinde ipſum qvod peto. Proximè ı in patriâ meâ fui, venit ad me ſalutan- municipis mei filius prætextatus. Huic *Studes?* inqvam; reſpondit, *Etiam. Ubi? olani. Cur non hîc?* & pater ejus, [erat enim atqve etiam ipſe adduxerat puerum] *Qvia nullos*

13. a) *Sic edd. Vett. ſic Pal. noſter. Recentiùs Vul-* am in fine intermiſero: *ſatis diverſè.* Gru. jam : laxavero. *Sichardina.* b) *Aldi editio*: præ- iâ; *ſed contra edd. Vett. & Palatinum*, Gru. *Etiam*

omine adducimur. Optamus enim ti
murqve in proximum annum Conſu
nos virtutes tuæ, ita judicia Principis
ri volunt. Concurrit autem, ut ſit eod
qvæſtor, maximus ex liberis Rufi Aſi
ſus, juvenis [neſcio an dicam qvod m

---

mea præcipua profeſſio eſſet, aut etiam ſola, ita
aliò animum, quàm ad faciendos verſus applicar
poſſet durum videri dicere: qvære qvod ag
aliud ſtudium in quo te exerceas; nam ad hoc,
giſti, parum aptus es. Molle & humanum eſ
ſtudium mihi præcipuum habeam, nempe ſtudi
tiæ: Habes, qvod agas: *porticam laudem ali*
urge id ſtudium, cui te dediſti. Σπάρτην ἔλα
κόσμει. Muret. XVII. Var. Lect. 12. [*apud*
Lamp. Crit. p. 1166.]

EP. 15. y) *munera, quæ mittebantur*
creverat avaritia, ut patri unicus filius videret
quia ſcilicet per eum privabatur muneribus, qu
orbis à captatoribus. Quod Juvenalis notat: T

nducendi relinqvatur, iisdemq́ religio rectè
andi neceſſitate collationis addatur. Nam
ortaſſe de alieno negligentes, certè de ſuo dili-
s erunt: dabuntq́ operam, ne eam à me pecu-
non niſi dignus accipiat, ſi accepturus & ab
erit. Proinde conſentite, conſpirate, majoremq́
um ex meo ſumite, qvi cupio eſſe qvàm pluri-
, qvod debeam conferre. Nihil honeſtius præ-
liberis veſtris, nihil gratius patriæ poteſtis.
eantur g) *hîc, qvi hîc naſcuntur, ſtatimq́ ab*
tiâ natale ſolum amare, freqventare conſue-
. Atqve utinam tam claros præceptores indu-
ut à finitimis oppidis ſtudia hinc petantur!
unc liberi veſtri aliena in loca, ita mox alieni
nc locum confluant! Hæc putavi altiùs, &
à fonte repetenda: qvò magis ſcires, qvàm
um mihi foret, ſi ſuſciperes qvod injungo.
ngo autem, & pro rei magnitudine rogo, ut
piâ ſtudioſorum *h*), qvæ ad te ex admira-
ingenii tui convenit, circumſpicias præ-
ores, qvos ſolicitare poſſimus: ſub eâ ta-
conditione, ne cui fidem meam obſtrin-
Omnia enim libera parentibus ſervo. Illi
ent, illi eligant: ego mihi curam tantùm
pendium vindico. Proinde ſi qvis fuerit
tus, qvi ingenio ſuo fidat, eat illuc eâ lege,
nc nihil aliud certum, qvàm fiduciam ſuam
. Vale.

14. CA-

Educentur †. h) *Si legis*, ſtudiorum, *ipſa ſtudia*
udioſis accepit. Cat.

SUIS amor plerunqve præcurrit: d
in eâ civitate, in qvâ omnia qvaſi a
tibus aguntur, qvæ legitimum ter
ctant, non matura, ſed ſera ſunt: in ſu
rerum, qvas aſſeqvi cupias, præſump
jucunda eſt. Revereatur jam te Baſſ
ſulem, tu dilige *f*) illum, ut qvæſtor
niqve, utriusq; veſtrûm amantiſſimi
titiâ perfruamur. Etenim qvùm ſic
ſum diligamus, ut & illum cujuscun
qvemcunqve qvæſtorem in petendis
omni operâ, omni labore, gratiâ ſimu
perqvàm jucundum nobis erit, ſi in
venem ſtudium noſtrum & amici
Conſulatus tui *g*) ratio contulerit:
precibus meis tu potisſimus adjuto
cujus Senatus & ſuffragio libentiſſi
geat, & teſtimonio plurimum credat.

16. CAJUS PLINIUS VALE
Paulino ſuo S.

---

in Verrem: Sic enim à majoribus noſtris ac
torem qvæſtori ſuo parentis loco eſſe opor
neqve juſtiorem, neqve graviorem cauſam
poſſe reperiri, qvàm conjunctionem ſortis,
qvàm publicam muneris ſocietatem. *Cat.*
annot. prior. in Pandect. p. 216. e) *Sic*
ep. 3. bonæ manſuræqve famæ præſumption
Buchnerus rem explicabit. f *Sichardina*
diligas *legendum? ut præcedenti*, revereatur,
perfruamur, *magis reſpondeat dictio.* g
futurus es, & potes ipſum eligere quæſtorem.

uſculi illam eſſe veriſſimam legem, qvam tullus *n*) expreſſit.

Nam caſtum eſſe decet pium pöetam
Ipſum, verſiculos nihil neceſſe eſt o):
Qvi tunc deniq; habent ſalem & leporem,
Si ſunt molliculi & parum pudici.

o qvanti faciam judicium tuum, vel ex hoc tes æſtimare, qvòd malui omnia à te penſitaqvàm electa *p*) laudari. Et ſanè QVÆ SUNT nmodiſſima, deſinunt videri, qvùm paria eſſe perunt. Præterea ſapiens ſubtilisqve lector bet non diverſis conferre diverſa, ſed ſingula expen-

licentiam affectâſſe videantur. Cat. n) *lib. I. r. 16.* o) *In hanc ſententiam multos ire totis pedicerno. Nam Ovidius II. de Triſtibus inquit:* Crede midiſtant mores à carmine noſtri: Vita verecunda eſt, ſa jocoſa mihi. *Et divus Adrianus,* [*de quo Apulejum apol. 1. p. 312. ed. Colvii*] *Voconii Poetæ tumulum hoc mine incidendum juſſit:* Laſcivus verſu, mente pudicus t. *Et Martialis* [*I. Epigr. 5.*] Laſciva eſt nobis pagina, viroba. *Quem verſum Apulejus* [*imò dicendum fuerat onius; in Centone nuptial. prope fin.*] *tanquam Secundi gnoſcit his verbis:* Nec fortaſſe mores meos ſpectent carmine. *Laſciva eſt nobis pagina, vita proba,* ut Plinilicit. Meminerint qvippe eruditi, probatisſimo viro nio in poematis laſciviam, in moribus conſtitiſſe cenam. *Sciamus tamen veriſimilius eſſe, Secundum hoc carmutuatum à Martiale: cujus ſcripta prius edita fuet, qvàm Secundi.* Cat. *Age, eant in hanc ſententiam omnes Ethnici: nemo ibit verè Chriſtianus: qui ex lege inâ omnem ſibi fugiendam ſtatuet ut cogitationum, ſic ltò magis verborum, quibus & alii corrumpantur, obnitatem ac turpitudinem.* p) *L.* qvàm qvædam

ram Corelliæ Corellii filiæ adverſum Ca um. A qvâ defenſione, qvùm deterre qviaCæcilius eratSecundo amicꝰ & Co tus, tamen qvùm recordabatur patris plurimum debebat, ſperat, nullam repr ſed laudem, etiam ab ipſo Cæcilio conſ

ET admones, & rogas, ut ſuſcipia Corelliæ *l*) cauſam contra Caju um *m*), Conſulem deſignatum. Qvo gratias ago: qvòd rogas, qveror. Adm debeo, ut ſciam: rogari non debeo, u qvod mihi non facere turpiſſimum e ego tueri Corellii filiam dubitē? Eſt q hi cum iſto, contra qvem me advoca planè familiaritas, ſed tamen amiciti

ſcriptam Epiſtolam ſignificant. Cat. l) *fili ſi, & Sororis Corelliæ, à Secundo ſumma reVer quæ Fuſcum Minutium maritum habuit.* Cat. *tos Cæcilios per illa tempora fuiſſe lego, ut* Cæci dum, [*de quo Martialis*: Dum mea Cæcil imago Secundo;] Cæcilium Simplicem, *cre lem à Vitellio*; Cæcilium Celerem, *cujus ſup mentionem fecit: nam* Cæcilium Claſſicum *h omninò negaverim.* Cæcilium Rufinum *Sena mitianus cenſor, quòd ſaltaſſet.* Cæcilio Procu *divum Pium, teſtatur Ulpianus.* Cæcilii Rhet *Athenæus: & plurimi adhuc extant in monu brium.* Cat. Cælium †. m) *Quod adm dem, ſed non rogari vult a Calio, in eo Ciceron dam alium ex iis, quorum epiſtola Ciceronianis mitatur. Tam honeſta vel … officia ad petitio ſio obſervanda est.* H. Steph. prat. p. …

;nitas hominis, atqve hic ipſe *p*), cui de-
ſeſt, honor; cujus nobis hoc major agen-
rentia eſt, qvòd jam illo functi ſumus *q*).
IRALE eſt enim cuiq;, ut ea, qvæ qvis
s eſt, ipſa qvàm ampliſſima exiſtimari
ed mihi cogitanti adfuturum me Corel-
æ, omnia iſta frigida & inania videntur.
atur oculis ille vir, qvo neminem ætas
raviorem, ſanctiorem, ſubtiliorem deni-
t: qvem ego qvùm ex admiratione dili-
piſſem, qvod evenire contrà ſolet, magis
us ſum, poſtqvam penitus inſpexi. In-
im penitus: nihil à me ille *s*) ſecretum,
ulare, non ſerium, non triſte, non læ-
dolescentulus eram, & jam mihi ab illo
tqve etiam [audebo dicere] reverentia,
li, habebatur. Ille meus in petendis ho-
ſuffragator & teſtis *t*): ille in inchoan-

meam pro Corneliâ petis. Advocamur *enim da-*
cinium, Agreſtio tradente. Cat. *Sic Seneca lib. I.*
ap. 9. contrà Cæſarem advocare: *quod explicat*
adeſſe, cauſam agere. De quâ phraſi vide Clariſſ.
m not. ad loc. cit. Ve. p) ad hoc ipſe †.
enim cum Tertullo Conſul. Cat. r) *Rufi, cu-*
um lib. I. [epiſt. 12.] deplorabit. Cat. s) *ha-*
L. illi. *Ba.* t) Honores *hic magiſtratûs ſunt,*
ud auctores. Hos qui petebant, cùm eſſent citati,
pſi pro ſe de vitâ ſuâ, quæ ad rem eſſent, earumq;,
ebant, rerum nominabant teſtes: *ut, ſub quibus*
t, Quæſtoréſve fuiſſent. Provocabant etiam ad
ores, hoc eſt Senatores, qui ad ferenda de Candi-
gia convenerant. Qui atteſtati dicta laudare &

dis deductor & comes *u*): ille in gerendis
liator & rector *t*); ille deniq; in omnibus
noſtris, qvanqvam & imbecillus & ſenio
juvenis & validus conſpiciebatur. Qvant
famæ meæ domi, qvantum in publico, qv
etiam apud Principem adſtruxit? Nam
forte de bonis juvenibus apud Nervam In
torem ſermo incidiſſet, & pleriq; me la
ferrent, paulisper ſe intra ſilentium te
qvod illi plurimum auctoritatis addebat
de gravitate, qvam noras, *Neceſſe eſt* [in
parcius laudem Secundum, qvia nihil niſi e
lio meo facit. Qvâ voce tribuit mihi, qv
petere voto immodicum erat, nihil me f
non ſapientiſſimè, qvùm omnia ex conſ
pientiſſimi viri facerē. Qvinetiam moriet
ſuæ [ut ipſa ſolet prædicare] *Multos qvide*
cos [inqvit] *tibi in longiore vitâ paravi, pr*
tamen Secundum & Cornutum u). Qvod d

commendare candidatos ipſos cæteris ſolebant. Qu
noſter lib. III. Epiſt. 20. tangit & Panegyrici cap. 72.

u) *Nam qui ſtudebant Candidatis, hi voti compot*
pitolium, & domum inde, honoris cauſſa, proſequi
ducere ſolebant. Varro lib. III. de re ruſt. c. 2. C
Æditiciis cùm Sole caldo ego & Q. Anius Sem
bulis ſuffragium tuliſſemus, & candidato, cui
mus, vellemus eſſe præſtò, cùm domum rediret
rurſus extremo libro: Nos hæc: at ſtrepitus à d
eccum rectà Candidatus noſter deſignatus Ædil
nos occurrimus, & gratulati in Capitolium p
mur: ille inde eundo ſuam domum, nos noſtram

t) *Conqueſtus eſt in obitu ejus amiſiſſe rectorem*
ſtrum vitæ ſuæ, [*I. Epiſt. 12.*] Cat. u) *Tertu*

ꝛtate, ut fœminæ y), intenditur, arbitror
ſeqvuturum, ſi hæc eadem in actione, latius
cet & uberius, qvàm epiſtolarum anguſtiæ
nt, contigerit mihi vel in excuſationem,
etiam in commendationem meã dicere z).

CAJUS PLINIUS ANTONINO ſuo S.

Antonini epigrammata græca laudat, qvæ m latine Secundus conatus eſſet exprimere, tum ab illis decidit.

Qvemadmodum magis approbare tibi poſſum, qvantopere mirer epigrammata tua ca, qvàm qvòd qvædam æmulari latinè & exnere tentavi? In deterius qvidem accidit, primùm a) imbecillitate ingenii mei, deinde

n præcedentibus [lib. II. epiſt. 11.] Cat. x) fefel-
. y) quæ ſe neſciat defendere: vel, quia quibus-
privilegiis muniuntur fœminæ. Cat. z) loco. con-

inde inopiâ, vel potiùs *b*), ut Lucretius *c*) ait egeſtate *d*) patrii ſermonis. Qvòd ſic hæc, qv ſunt latina, & mea, habere tibi aliqvid venu ſtatis videbuntur, qvantum putas ineſſe eis gratiæ, qvæ & à te *e*), & græcè, proferuntur? Vale.

19. CAJUS PLINIUS HISPULLÆ ſuæ S.

Gratulatur ſibi & Hiſpullæ, qvòd uxor Calphurnia ſe dignam majoribus ſuis oſtenderet: nam & le...

conſenſus eſt.] *Ipſa Modii verba hæc ſunt epiſt. 112. Nov. antiq. Lect.* [*apud Grut. V. Lamp. Crit. p. 311.*] *Invenuſta, immò inepta planè lectio, quà à verbis, quà ab interpunctione: cui utriq. malo egregiè medentur membranæ, referendo*: i deterius qvidem: accidit hoc primùm *&c.* b) a potiùs †. c) *lib. I. de rerum naturâ, ubi de anim. agit, inquit:* Nec me animi fallit, Grajorum obſcura re perta Difficile illuſtrare latinis verſibus eſſe, Multa no vis verbis præſertim cùm ſit agendum Propter egeſtaten linguæ & rerum novitatem. *Ac eod. libro, ubi de ... agit:* Qvam Græci memorant, nec noſtrâ dicere lingu Concedit nobis patrii ſermonis egeſtas. *Et Seneca ſtatim lib. VIII. epiſtolarum:* Qvanta, *inquit*, nobis verborum paupertas immò egeſtas ſit, nunqvam magis, qvàm ho dierno die intellexi: mille res inciderunt, cùm forte d Platone loqveremur, qvæ nomina deſiderarent, nec ha berent. *Cat. Hunc Senecæ locum ſi quis cum Pliniano præſente contendet, haud obſcurè videbit,* paupertatem *&* inopiam *idem valere, utrâq. moleſtius aliquid eſſe* egeſtatem. *Nimirum ut* pauper *dicaris vel* inops, *ſatis eſt, ſi divitiis careas, opibus non abundes; ut* egens, *vel* egenus, *addendum hoc ampliùs, ut rerum etiam neceſſariarum præſentiâ deſtituaris. Vid. & Voſſ. lib. IV. Inſt. Orat. cap. 1. n. 8. p. 23.*
d) *al.* hâc egeſtate. *Ejeci pronomen* hâc *volentibus edd. vett. ac Palatino.* Gru. e) qvæ mihi & à te †.

lætabatur Secundi laudibus, nec corpus, ſed gloriam illius exoſculabatur.

CUm ſis pietatis exemplum, fratremq́; optimum & amantiſſimum tui, pari charitate dilexeris, filiamqve ejus *f*) ut tuam diligas, nec tantum amitæ ejus, verùm etiam patris amisſi affectum *g*) repræſentes, non dubito, maximo tibi gaudio fore, qvùm cognoveris dignam patre, dignam te, dignam avo *h*) evadere. Summum eſt acumen, ſumma frugalitas: amat me, qvod caſtitatis indicium eſt. Accedit his ſtudium literarum, qvod ex mei charitate concepit. Meos libellos habet, lectitat, ediſcit etiam. Qvâ illa ſolicitudine, qvùm videor acturus, qvanto, qvùm egi, gaudio afficitur? Diſponit, qvi nuntient ſibi, qvem aſſenſum, qvos clamores excitarim, qvem eventum judicii tulerim. Eadem, ſi qvando recito, in proximum diſcreta *i*) velo, ſedet, laudesqve noſtras avidisſimis auribus excipit. Verſûs qvidem meos cantat formatq́; citharâ *k*), non artifice aliqvo docente, ſed AMORE, qvi magiſter eſt optimus. His ex cauſis in ſpem certiſſimam adducor, perpetuam nobis majoremqve indies futuram eſſe concordiam. Non enim ætatem meam aut corpus, qvæ paulatim occidunt ac ſeneſcunt, ſed gloriam diligit.

EP. 19. f) *Calphurniam, uxorem meam.* Cat. g) *Sunt, qui legant,* effectum, *id eſt officium.* Cat. h) *Fabato.* Cat. i) *ſecluſa ab aliis Auditoribus. Adde quod Sidonius VIII. ſcribit, Calphurniam legenti Plinio & meditanti candelas & candelabra tenuiſſe.* Cat. k) *eſt*

Nec aliud decet tuis manibus educatam, t
præceptis inſtitutam: qvæ nihil in contuber
tuo viderit, niſi ſanctum honeſtumqve: qvæ
niqve amare me ex tuâ prædicatione conſ
verit. Nam qvùm matrem meam parentis lo
venerarére, me qvoq; *l*) à pueritiâ ſtatim forn
re, laudare, talemq; , qvalis nunc uxori meæ
deor, ominari ſolebas. Certatim ergo tibi grat
agimus: ego, qvòd illam mihi; illa, qvòd me
bi dederis, qvaſi invicem elegeris *m*). Vale.

20. CAJUS PLINIUS NONIO
Maximo *n*) ſuo S.

*In genere indicat, qvid ſentiat de libris No
Maximi, in qvibus ingenium, ſublimitatem, eleg
tiam, varietatem ac pulchritudinem probat.*

Q

alia lectio: format ad citharam. *Cat.* l) *ita hun
cum ſcribit Caſaub. cùm eſſet aliàs*: venerére, meq; N
verius conjecturâ Caſauboniana, venerarére, me qvoq
quamvis tamen utcunq; tolerari queat, meqve. *Sæpe e*
qve *notat* etiam. *Quod dum non perputat vir clariſſi
fruſtrà putat aliquid deeſſe iſtis Taciti lib. 6. Annal. cap*
ac ne dubium haberetur, magnitudinem pecuniæ m
vertiſſe, aurariasq; ejus, qvamqvam publicarentur, ſ
met Tiberius ſepoſuit. *Gru. Eadem è Grutero rep
Buchnerus. Mihi non diſplicet lectio, quam in Aldinâ &
is, copulativam omnem omittentibus reperio*: me à pu
tiâ [*Sichardinus codex*, à puero] ſtatim formare, l
dare &c. *Quod ſi copulativam* qve *admittimus, magis p
bem illud, quod in recentioribus, ut Boxhornianâ, deprel
do*, meqve à pueritiâ ſtatim formares, *quàm quod Gr
rus relinquit*, formare. *Nam illud* qve *pro* qvoqve *ſe
iam dubito an ita ſæpe reperiatur.* m) delegeris †.
EP. 20. n) *Hic* Nonius Maximus, *ſive* Na

dignitas hominis, atqve hic ipſe *p*), cui de-
ātuseſt, honor; cujus nobis hoc major agen-
:verentia eſt, qvòd jam illo functi ſumus *q*).
TURALE eſt enim cuiq; , ut ea, qvæ qvis
ōtus eſt, ipſa qvàm ampliſſima exiſtimari
:. Sed mihi cogitanti adſuturum me Corel-
filiæ, omnia iſta frigida & inania videntur.
ˈerſatur oculis ille vir, qvo neminem ætas
ra graviorem, ſanctiorem, ſubtiliorem deni-
tulit: qvem ego qvùm ex admiratione dili-
cœpiſſem, qvod evenire contrà ſolet, magis
iratus ſum, poſtqvam penitus inſpexi. In-
i enim penitus: nihil à me ille *s*) ſecretum,
joculare, non ſerium, non triſte, non læ-
. Adoleſcentulus eram, & jam mihi ab illo
ōr, atqve etiam [audebo dicere] reverentia,
ɥvali, habebatur. Ille meus in petendis ho-
ɔus ſuffragator & teſtis *t*): ille in inchoan-

 dis

em meam pro Corneliâ petis. Advocamur *enim da-*
atrocinium, Agreſtio tradente. Cat. *Sic Seneca lib. I.*
m. cap. 9. contrà Cæſarem advocare: *quod explicat*
, adeſſe, cauſam agere. De quâ phraſi vide Clariſſ.
vium not. ad loc. cit. Ve. p) ad hoc ipſe †.
fuit enim cum Tertullo Conſul. Cat. r) *Rufi, cu-*
eritum lib. I. [epiſt. 12.] deploravit. Cat. s) *ha-*
Cat. *L.* illi. *Ba.* t) Honores *hîc magiſtratûs ſunt,*
e apud auctores. Hos qui petebant, cùm eſſent citati,
nt ipſi pro ſe de vitâ ſuâ, quæ ad rem eſſent, earumq;
fferebant, rerum nominabant teſtes: *ut, ſub quibus*
ſſent, Quæſtorésve fuiſſent. Provocabant etiam ad
gatores, *hoc eſt Senatores, qui ad ferenda de Candi-*
uffragia convenerant. Qui atteſtati dicta laudare &

dum doleo. Ita *q*) mihi luctuoſum videtur, qv puellas honeſtiſſimas in flore primo fœcundi abſtulit. Angor infantium ſorte, qvæ *r*) ſunt p rentibus ſtatim, & dum naſcuntur, orbatæ. A gor optimorum maritorum, angor etiam nomine. Nam patrem illarum defunctum qve perſeverantiſſimè diligo, ut actione librisq; *t*) teſtatum eſt: cui nunc unus liberis ſupereſt *u*), domumq; *x*) pluribus niculis paulò antè fundatam deſolatam ſuſtinet. Magno tamen fomento dolor qvieſcet, ſi hunc ſaltem fortem *y*) & mem, paremq; illi patri, illi avo fortuna ſervaverit. Cujus ego pro ſalute, pro moribus *z*) h ſum magis anxius, qvòd unicus factus eſt. No in amore mollitiem animi mei, noſti metu Qvo minus te mirari oportebit, qvod PLURI MUM timeam, de qvo plurimum ſpero. Vale

22. CAJUS PLINIUS SEMPRO-
nio Rufo ſuo S.

Apud Viennenſes celebrabatur certamen g mnicum

dium. Cat. *Reſpice ad lib. III. Ep. 11. lit. s.* q) *Ma lem*, Id. r) qvâ †. s) *adverſùm Publicium Ca tum, quod latiùs declaratur libro IX.* [*epiſt. 13.*] *ad Qu dratum*. Cat. t) *editis ad imitationem Demoſthen contrà Midiam*. Cat. u) Cui ſupereſt *hic valet, e mortuo ſuperſtes eſt*. x) *familiam. Ovid.* Tota domu duo ſunt. *Ba.* y) *bene valentem. Suprà ep. 1. extr mâ* : contingat modò te filiamq; tuam fortes invenir z) *ut bonis imbuatur*. Cat.

cordor intelligo mihi laborandum, ne qvâ parte videar hanc de me fiduciam providentiſſimi viri deſtituiſſe *x*). Qvare ego verò Corelliæ adero promptiſſimè; nec ſubire offenſas recuſabo: qvanqvam non ſolùm veniam me, verùm etiam laudem apud iſtum ipſum, à qvo, ut ais, nova lis fortaſſe, ut fœminæ *y*), intenditur, arbitror conſeqvuturum, ſi hæc eadem in actione, latius ſcilicet & uberius, qvàm epiſtolarum anguſtiæ ſinunt, contigerit mihi vel in excuſationem vel etiam in commendationem meã dicere *z*). Vale.

18. CAJUS PLINIUS ANTONINO ſuo S.

Antonini epigrammata græca laudat, qvæ qvùm latine Secundus conatus eſſet exprimere, multum ab illis decidit.

QVemadmodum magis approbare tibi poſſum, qvantopere mirer epigrammata tua græca, qvàm qvòd qvædam æmulari latinè & exprimere tentavi? In deterius qvidem accidit hoc: primùm *a*) imbecillitate ingenii mei, de-

quo in præcedentibus [*lib. II. epiſt. 11.*] Cat. x) fefelliſſet. y) *quæ ſe neſciat defendere: vel, quia quibusdam privilegiis muniuntur fœminæ.* Cat. z) *loco*, contigerit mihi dicere, *eſt in aliquibus exemplaribus pervetuſtis*, dixero. *Cat.*

EP. 18. a) *Expreſſi, quod erat in Palat. & vett. edd. Neq; aliter Modiani.* Gru. *Imò verò aliter, quod quidem ad interpunctionem attinet:* [*nam aliàs in eo, quod pro,* In deterius tamen, *Gruterus exhibet*, in deterius qvidem,

bus agona: adjecit, *Vellem etiam Roma*
ſet h). Conſtanter, inqvis. & fortiter.
Sed hoc Maurico novum non eſt. Id
Nervam Imperatorem non minùs forti
nabat Nerva cum paucis. Vejento *i*) pr
atqve etiam in ſinu recumbebat: [dix
qvùm hominem nominavi.] Incidit

---

oppidis, quibus datum jus Latii, fuit magiſtra
virratus dictus, quòd ſcilicet duo tantùm eſſent i
Erant municipiorum defenſores, & ejus ferè dign
lis in urbe cenſura. Cat. f) *ex conſenſu pu*
rionum, qui erat maximus magiſtratus in municip
g) *Laudat Plinius Cæcilius Trebonium Ruſinum*
Duumvir Viennæ eſſet, gymnicum agona lege La
rit: quâ de re cùm coràm Trajano Imperatore
xiſſet, abſolutus eſt: ut hinc appareat, quomod
reſponſo Modeſtini fingi eruditiùs poſſit, quàm a
ant. Alciat. I. Parerg. 22. *Qui plura ibi de*
bribus. Modeſtini autem ex l. legatum de uſufr.
præcedunt: Legatum civitati relictum eſt, ut
bus quot annis memoriæ conſervandæ defuncti

batur Secundi laudibus, nec corpus, ſed gloriam exoſculabatur.

Um ſis pietatis exemplum, fratremq; optimum & amantiſſimum tui, pari charitate ceris, filiamqve ejus *f*) ut tuam diligas, nec ùm amitæ ejus, verùm etiam patris amisſi ſtum *g*) repræſentes, non dubito, maximo gaudio fore, qvùm cognoveris dignam padignam te, dignam avo *h*) evadere. Sumn eſt acumen, ſumma frugalitas: amat me, l caſtitatis indicium eſt. Accedit his ſtudiiterarum, qvod ex mei charitate concepit. s libellos habet, lectitat, ediſcit etiam. Qvâ ſolicitudine, qvùm videor acturus, qvanto, n egi, gaudio afficitur? Diſponit, qvi nunt ſibi, qvem aſſenſum, qvos clamores excin, qvem eventum judicii tulerim. Eadem, ando recito, in proximum diſcreta *i*) velo, t, laudesqve noſtras avidisſimis auribus ex:. Verſus qvidem meos cantat formatq; cià *k*), non artifice aliqvo docente, ſed AMOqvi magiſter eſt optimus. His ex cauſis in certiſſimam adducor, perpetuam nobis iremqve indies futuram eſſe concordiam. enim ætatem meam aut corpus, qvæ paui occidunt ac ſeneſcunt, ſed gloriam diligit.

S 5 Nec

. 19. f) *Calphurniam, uxorem meam.* Cat. *Sunt, qui legant,* effectum, *id eſt officium.* Cat. *Fabato.* Cat. i) *ſecluſa ab aliis Auditoribus. Ad- d Sidonius VIII. ſcribit, Calphurniam legenti Plinio & nti candelas & candelabra tenuiſſe.* Cat. k) *eſt*

ricus, *Nobiſcum cœnaret* n). Longiùs abii, libens tamen. Placuit agona tolli, qvi mores Viennenſium infecerat, ut noſter hic *o*) omnium. Nam Viennenſium vitia intra ipſos reſident, noſtra latè vagantur. Utqve IN CORPORIBUS, ſic in imperio, graviſſimus eſt morbus, qvi à capite diffunditur. Vale.

23. CAJUS PLINIUS POMPONIO Baſſo *p*) ſuo S.

Laudat Pomponium Baſſum, qvòd jam ingraveſcentibus annis ſeceſſum ſuum prudenter diſponat: optatq; ſibi aliqvando dari parem occaſionem, qvâ ſine dedecore poſſit tranſigere vitam otioſam.

MAgnam cepi voluptatem, qvùm ex communibus amicis cognovi, te, ut ſapientiâ tuâ *q*)

---

rat [non verebatur, non erubeſcebat, non miſerebatur] qvod ſæpius à Domitiano *&c. Sed enim, ne quid diſſimulem, iidem libri habent* contorqvebat, *non* contorqvebatur. *Gru.* n) *id eſt, eſſet convivatus, Imperator, quemadmodùm Vejento malus. Quod fuit liberè dictum, adverſus tamen principem mitem, & deſpectui habitum propter ſenectutem & debilitatem, autore Dione.* Cat. *Hoc Maurici dictum enarrat Victor Junior, ſive Victorinus, in Nervâ. Pa.* o) *agon gymnicus. Nam ſcena & theatrum mores Ro. corrupére. Quam rem latiùs tractat Divus Auguſtinus I. de Civ. Dei. Et Tertullianus aſſerit, theatra ſtuprandis moribus nata. Caſſiodorus:* ſpectacula, & ludi ſcenici nihil aliud, qvàm inceſtûs, adulteria, crudelitates, & qvæq; flagitia repræſentando edocuerint. *Cat.*

EP. 23. p) Pomponii *Martialis meminit, pariter &* Baſſi, *cujus pueri Urbici mortem immaturam deflet.* Cat.

QVid ſenſerim de ſingulis libris tuis, notum tibi, ut qvemqve perlegeram, feci. Accipe nunc, qvid de univerſis generaliter judicem. Eſt opus pulchrum, validum, acre, ſublime, varium, elegans, purum, figuratum, ſpatioſum etiam, & cum magná tuâ laude diffuſum. In qvo tu ingenii ſimul dolorisqve velis latiſſimè vectus es, & horum utrunq; invicem adjumento fuit. Nam dolori ſublimitatem & magnificentiam ingenium *o*), ingenio vim & amaritudinem dolor addidit. Vale.

21. CAJUS PLINIUS VELIO CEREALI ſuo S.

Deflet apud Velium Cerealem interitum Helvidiarum ſororum, qvæ à partu mortuæ fuerant. Primùm dolet mortis genere; deinde conqveritur, prolem Helvidii, qvem ſummè dilexerat, indies minorem fieri.

TRiſtem & acerbum caſum Helvidiarum ſororum *p*)! utraq; à partu, utraq; filiam enixa deceſſit. Afficior dolore, nec tamen ſupra modum

---

[*utraq; enim ſcriptura circumfertur, ſcripſit libros in Blateram, Secundo lib. VIII.* [*epiſt. 1.*] *tradente.* Cat. o) *Anteà malè defuerat vox* ingenium; *quam in mſſ. ſuis invenit Modius,* [*vide ipſum Lect. novant. epiſt. 122. apud Gruter. V. Lamp. p. 311.*] *ego item in Palatino, nec non omnibus editionibus avorum ævo impreſſis, etiam Aldinâ poſterioribus.* Gru. *Baſileenſem Cratandri A. 1526. excipio.*

EP. 21. p) *filiarum non Helvidii Priſci, à Veſpaſiano occiſi, ſed Helvidii filii à Domitiano interfecti, qui tres liberos ſuperſtites reliquit, duas puellas, & puerum Helvi-*

24. CAJUS PLINIUS FABI[C]
lenti *a*) ſuo S.

***Q**vùm dixiſſet apud Centumviros, u*
habebat in dicendo ſocios eorum, qvos pr
buerat, conqveritur de fragilitate humanâ
tabilitate fortunæ, exemploq́; ſuo docet, q
ria, qvàm lubrica ſit.

PRoximè qvùm apud centumviros
druplici judicio *b*) dixiſſem, ſubiit r
tio, egiſſe me juvenem *c*) æqvè in qvadru

---

mis modò citatæ epiſtolæ: vùm inertiæ crimen
Verùm omnes, quos inſpicere licuit, codices, hæc et
nè ut priora, ſigno claudunt interrogationis. Nec
totam epiſtolam finiet interrogando conceptum ſ
quillæ votum.

EP. 24. a) *Fabius Valens, cui hæc ſcribitu*
Conſul cum Vetere fuit, cùm reſp. diu preſſa tande
vâ reſpirâſſet: illo Antoninus Pius, quòd erat vi
uſus eſt familiariter. Valentis Juriſconſulti mem
lus titulo de fideicommiſſariis hæreditatibus. Alium
Valentem leges apud Tacitum, legatum, Vitellian
ſecutum, cui agmen agenti præceſſit aqvila clang
is non multò pòſt Urbini in cuſtodiâ interfectus eſt,
Vitellianis cohortibus oſtentatum, ne quam ultra ſp
rent. Cat. b) *Quæ huic loco declarando faci*
nies ad I. Epiſt. 18. lit. c. c) *Undevicesimo a*
d) *Revocandam putavi lectionem codicis Palatini*
matam præſertim auctoritate omnium editionum, e
dinæ, agnitamq́; etiam à Catanæo. Vulgati nuper:
druplici judicio: proceſſit *&c. Quæ cum ita ſe*
liquet, qvàm injuſtè recentiores impreſſi, prius illu
druplici judicio *habeant uncis utrinq; ſeptum, ta*
ſpurium eſſet. Gru. *Ultima hæc à Grutero in*

mnicum: quod qvùm Trebonius tollendum curaret, advocatus eſt in conſilium Secundus ab Imperatore Trajano cum multis. Mauricus ſententiam rogatus cenſuit omninò tollendum: addens, Utinam Romæ qvoq; tolli poſſet! *Inde transgrediens non importunè ad Imperatorem Nervam, fortitudinem Maurici multùm laudat.*

INterfui Principis optimi *a*) cognitioni, in conſilium aſſumptus. Gymnicus agon *b*) apud Viennenſes *c*) ex cujusdam teſtamento, celebrabatur. Hunc Trebonius Rufinus *d*), vir egregius, nobisq; amicus, in Duumviratu *e*) ſuo tollendum abolendumq; curavit. Negabatur ex auto-

EP. 22. a) *Trajani, cognomento optimi.* Cat.
b) *Certamen, quo nudi exercebantur. Primâ olympiade agon gymnicus actus, in quo Chorebus Helienſis victor extitit: deinde complures per Græciam celebrati, quorum græca epigrammata ſæpe meminerunt. Conſtituti autem in honorem mortuorum. Græcos Itali, & multæ provinciæ poſteà ſecutæ ſunt.* Cat. c) *Vienna Allobrogum metropolis juxtà Rhodanum ſita, civitas mediterranea, olim vicus, poſteà in civitatis formam redacta, à clariſſimis Allobrogum habitata facta eſt colonia, & vetuſtate & dignitate clara. Vitellii principatu ob iram Lugdunenſium ferè everſa. Laudatur à Valerio Martiali tanquam ſtudioſa ſuorum librorum:* Fertur habere meos, ſi vera eſt fama, libellos Inter delicias pulchra Vienna ſuas. *Cat.* d) *Occurrunt nobis plures Rufini per illa tempora.* Fabius Rufinus, *vir egregius*; Cæcilius Rufinus *tradente Dione*; Junius Rufinus, *quem Ulpianus meminit præfectum vigilum ſub Severo & Antonino, & Calliſtratus Proconſulem Macedoniæ ſub Adriano. Fuit &* Apulejus Rufinus. Licinium Rufinum *reſcripſiſſe Julio Paulo Juriſconſultus Paulus recitat.* Cat. e) *In*

ricus, *Nobiſcum cœnaret* n). Longiùs abii, libens tamen. Placuit agona tolli, qvi mores Viennenſium infecerat, ut noſter hic *o*) omnium. Nam Viennenſium vitia intra ipſos reſident, noſtra latè vagantur. Utqve IN CORPORIBUS, ſic in imperio, graviſſimus eſt morbus, qvi à capite diffunditur. Vale.

23. CAJUS PLINIUS POMPONIO Baſſo *p*) ſuo S.

Laudat Pomponium Baſſum, qvòd jam ingravescentibus annis ſeceſſum ſuum prudenter diſponat: optatq́ʒ ſibi aliqvando dari parem occaſionem, qvâ ſine dedecore poſſit tranſigere vitam otioſam.

MAgnam cepi voluptatem, qvùm ex communibus amicis cognovi, te, ut ſapientiâ tuâ *q*)

---

rat [non verebatur, non erubeſcebat, non miſerebatur] qvod ſæpius à Domitiano &c. *Sed enim, ne quid diſſimulem, iidem libri habent* contorqvebat, *non* contorqvebatur. *Gru.* n) *id eſt, eſſet conviva tuus, Imperator, quemadmodùm Vejento malus. Quod fuit liberè dictum, adverſus tamen principem mitem, & deſpectui habitum propter ſenectutem & debilitatem, autore Dione.* Cat. *Hoc Maurici dictum enarrat Victor Junior, ſive Victorinus, in Nervâ.* Ba. o) *agon gymnicus. Nam ſcena & theatrum mores Ro. corrupére. Quam rem latiùs tractat Divus Auguſtinus I. de Civ. Dei. Et Tertullianus aſſerit, theatra ſtuprandis moribus nata. Caſſiodorus:* ſpectacula, & ludi ſcenici nihil aliud, qvàm inceſtûs, adulteria, crudelitates, & qvæq; flagitia repræſentando edocuerint. *Cat.*

EP. 23. p) Pomponii *Martialis meminit, pariter &* Basſi, *cujus pueri Urbici mortem immaturam deflet.* Cat.

dignum eſt, diſponere otium & ferre *r*), re amœniſſime, & nunc terrâ, nunc mari s agitare; multum diſputare, multum au- ultum lectitare; qvumq; plurimum ſcias, iè tamen aliqvid addiſcere *s*). Ita ſene- portet virum, qvi magiſtratûs amplisſi- geſſerit, exercitûs rexerit, totumq; ſe Rei- æ qvandiu licebat, obtulerit. NAM ET MA vitæ tempora, & media patriæ, extre- nobis *x*) impertire debemus, ut ipſæ leges nt, qvæ majorem annis ſexaginta otio red- Qvando *y*) mihi licebit? qvando per æta- oneſtum erit imitari iſtud pulcherrimæ s exemplum? qvando *z*) ſeceſſus mei eſidiæ nomen, ſed tranqvillitatis accipi- Vale.

T 24. CA-

c blanditur ſæpe Cicero Cæſari, pro Ligario, Mar- ejotaro &c. Ba. r) Bene diſce magnam Fer- unam, *Horat. Cic.* bene fert ætatem. *Ba.* s) *No- lonis illud:* γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος. *ales ſunt Conſulatus, Proconſulatus, Prætura.* Cat. *atem hominis in tria tantùm diſtinguit,* [*ut* prima *a ſint juventæ*, media *virilitatis*, extrema *ſenectu-*]at. x) *Tradit Seneca, hominem in freto vivere in portu autem mori. Quo dicto ſignificat, hominem tâ ſemper negociari debere, in ſenectute autem ocia-* . y) *Ad amabile hoc otium ſuprà quoq; aſpirat m ep. 1. lib. III. quam cum hâc juvabit contendere. cilicet : nam ſibi reſpondet.* Cat. *Accepit ergò hæc verba Catanæus non, tanquam iis, perinde ut præce- us, Plinius interrogaret, ſed quaſi ad illa interrogata onderet. Nempe, ut idem planè dicatur, quod extre-*

Pollicetur ſe emendaturum libellos, q
iturus in provinciã comites profectionis
buerat, qvinimmò novos compoſiturum.

PEtis ut libellos meos, qvos ſtu
comparaſti, recognoſcendos emen
curem. Faciam. Qvid enim ſuſcipere
debeo, te præſertim exigente? Nam q
graviſſimus, doctiſſimus, diſertiſſimus
hæc occupatiſſimus, maximæ provinc
futurus, tanti putes ſcripta noſtra ci
tecum: qvantopere mihi providendu
te hæc pars ſarcinarum, tanqvam ſup
offendat? Adnitar ergo primùm, ut con
qvàm commodiſſimos habeas: deinde

nicos magis, quàm Senatores deceant. Pulpit
in theatro, ubi actores gerebant partes. Bu.
hæc [alicui] alii eorum, qvi ſuprà nos ſunt,
id eſt, alicui Deorum. St. *Magis hic placet Ca*
ſub hac periphraſi Trajanum Imperatorem intel

nvenias, qvos iſtis addere velis. Neq; e-
ediocriter me ad nova opera tu lector
s. Vale.

AJUS PLINIUS FALCONI ſuo S.

ni commendat Sentii Augurini poëmata. mpta occaſione recitat, qvæ in laudem ſui it; non eſſe tamen mirandum, ſi talia fa- rum gravi ſſimorum & eruditiſſimorum vi- ontubernio utatur.

ius dies eſt, qvòd *x*) audivi recitantem
itium Augurinum *y*) cum ſummâ mea
ite, immò etiam admiratione, [poëmatia
t *z*)] multa tenuiter, multa ſublimiter,
venuſtè, multa tenerè, multa dulciter,
:um bile. Aliqvot annis puto nihil gene-
dem abſolutius ſcriptum, niſi fortè me
t amor ejus, aut qvòd me ipſum laudi-
T 4 bus

m hiſtoriam. Cat. u) *in urbem, finito Pro-* . Cat.

. x) *Sic Palat. & ed. vet. Impreſſus tamen ille ne aut loci aut typographi,* qvo. *Gru. Scripſerat,* , *vel* ex qvo. *Cicero diceret* qvùm. *Plinius tamen loquitur epiſtolâ 14. lib. VIII.* Breve tempus, qvod e qvid ſimus. *Mihi verò etiam ille locus atq; alii ndum continere videntur.* Caſ. y) *filium Cn. lli, viri illuſtris, qui multa in Britannos & Judæos* :. *Pro Augurino* Augur *audit P. Crinito c. 72. de* . z) *Illa verba*, poëmatia appellat, *non de- parentheſeos includi.* Caſ. *Sic ergò interpungen-* dmiratione. Poematia appellat. Multa tenui-

bus vexit *a*). Nam lemma *b*) ſibiſumpſit, qu
ego interdum verſibus ludo. Atqve adeò judi
mei te judicem faciam, ſi mihi ex hoc ipſo le
mate ſecundus verſus occurrerit: nam eum
teneo, & jam explicui.

Canto carmina verſibus minutis,
His olim, qvibus & meus Catullus,
Et Calvus, veteresq́. Sed qvid ad me
Unus Plinius eſt mihi priores c).
Mavult verſiculos, foro relicto,
Et qværit qvod amet, putatq́ d) *amari.*
Ille Plinius, ille, qvid Catones e)?

ter &c. a) *Sanè duriùs tinniunt ſequentes verſi quàm pro his laudibus.* Ba. *Etiam Caſaubono in illis he decaſyllabis videntur eſſe quædam, quæ parum fluant. Gru teri cenſuram dabimus lit.* e. b) *argumentum.* Ca & Ba. c) *id eſt, unus Plinius eſt mihi pro Catullo,* *Calvo, ac aliis veteribus.* Cat. *tota antiquitas.* Ba. *Buc neri paraphraſin dabimus lit.* e. *Sic Palat. & edition Prima mea illa anonyma:* eſt mihi prior. is Mavult & Gru. *Atq; ſic reperies & apud P. Crinit. c. 72. de Poet. La Fortaſſe ita hæc ſunt concipienda:* Unus Plinius eſt mih [priores Mavult verſiculos foro is relicto, Et qværi qvod amet, putatq; amari] Ille Plinius, ille, qvod Cat nes. *In quibusdam editionibus diſertè extat,* qvod Ca nes, *non* qvid. *In iisdem eſt ita ſcriptum hoc carmen,* Un Plinius eſt mihi priores, *quod durè dictum mihi vide tur.* Caſ. d) *Quid ſi legas,* probatq; amari, *non,* pu tat? *Non enim putare ita Latini accipiunt, ut Græci ſu* νομίζειν, *pro ſolere, & in moribus ac conſuetudine hab re.* Caſ. *Crinitus loco dicto ſic citat:* juvatq; amare Ille Plinius ille, qvid Catones? *Forſan optima lectio qua ſuppeditat Gyrald. Dial. X. de Poet. hiſt.* [*Tom. II. f. 373.* juvetq; amare. e) *Subaudi,* curo, *vel aliud tale.* C

verò, pro candidatorũ nominibus, ſuffragatorum nomina inventa ſunt. Excanduit Senatus, magnoq; clamore ei, qvi ſcripſiſſet, iratum principem eſt comprecatus *m*). Ille tamen fefellit, & latuit, fortaſſe etiam inter indignantes fuit *n*). Qvid hunc putamus domi facere, qvi in tantâ re, tam ſerio tempore, tã ſcurriliter ludit *o*)? qvi deniqve omninò in Senatu dicax & urbanus & bellus eſt? TANTUM licentiæ pravis ingeniis adjicit illa fiducia, *Qvis enim ſciet* p)? Popoſcit tabellas, ſtylum accepit, demiſit caput, neminem veretur, ſe contemnit. Inde iſta ludibria, ſcenâ & pulpito *q*) digna. Qvò te vertas?

Epiſtola eſt 20. quæ omninò collata huic lucem illi accendet.

m) *Ita reſtitueram pridem ineptam lectionem, quæ in multis editionibus legitur. Formula erat illis temporibus uſitata, quâ per nefandam adulationem Principi tribuebant, quod priores Deo. Sic epiſtolâ 5. lib. VI.* propitium Cæſarem alicui precari. *Et ita accipi ille locus Symmachi lib. I. ep. 8.* [*al. 14.*] *debet:* Ita me Dii dominis probabilem præſtent, ut ego hoc tuum carmen libris Maronis adjungo. *Apud Senecam verò ſæpe leges,* Deum precari alicui facilem, aut iratum. *Caſ.* n) *ipſe cum aliis indignationem ſimulavit, & in numero indignantium fuit.* Cat.

o) *ita Sichardina, quod & ſequentia poſtulant, in quibus,* bellus eſt, *non,* ſit. *Aliæ,* ludat. *Palat.* laudat, *ut & editio vetus anonyma. Si licet ſuſpicionem promere, habuerim ultimam illam vocem pro interpretis gloſsâ. Certè apoſiopeſin heic bellè locum habere poſſe nemo temerè negaverit: quamvis neq; ullâ opus fuerit figurâ, ſi ſequentia iſtis ſtatim adnectamus.* Gru. p) *ethopoeia: nam finguntur, quæ dici poſſent à dicace illo & pravo homine.* Cat.

q) *theatris, non curiâ: hoc eſt, quæ hiſtriones, ſeu ſce-*

γιγνώσκων ὅτι
Τοιοῦτός ἐστιν ἕκαστος. ὅισπερ ἥδεται
Ξυνὼν *i*). Vale.

Antonini Pii. Quare non audiendi, qui Anton
gunt, cùm is natus ſit imperante Domitiano, nec ſ
potuerit eſſe ſenex: mox enim Spurinnam & A
gravi-ſimos ſenes *appellat.* Cat. *Plura de ho*
quære ad libri hujus ep.5. lit. i. *In Sichardinâ eſt,*

i) *qvùm noverim, talem eſſe quemq́*, [*qual*
quibuscum libenter verſatur. St. *Fallitur inter*
putat, ſeſquiverſum hunc ſumptum eſſe ex Phœni
dis, unde poſteà librariorum incuriâ exciderit. Ne
Phœniſſis, ſed de Phœnice ejus poetæ hæc transtuli
Integrum locum habes apud Aſchinem in eâ contr
chum. Caſ. *Item apud Demoſthenem in Orat. de*
gat Quære in Demoſthenis & Aſchinis operum
Francof. A. 1604. f. 283. & 330. 331. Græci verſus
Ὅστις δ' ὁμιλῶν [illegible], Οὐ πώποτ'
[illegible] ξυνών. *E*
latinè reddidit Camerar. ad Ariſtot. Eth. Nicomac
c. 3. p. 417. Si qvis malorum gaudet conſvetud
ampiius qværo, qvod eſſe jam ſciam Similem iis
cum ſvaviter conjungitur. *Horum verſuum q*
tantum verba retinuerunt, ut ſenſum explerent, in
vocem, quam & Plinius hic habet, ἕκαστος. *Nam ſ*
thonius in progymn. ubi de Gnome agit: τοιοῦτός ἐσ
[illegible] ξυνών. *Quod verſio Aphthonii latina t*
Qvales amicos qvisq; habet, talem ſcias. *Ceter*
pres Plinii, quem fa[illegible] *ait Caſaubonus, Catanæus eſ*
inter alia ſic loquitur: Demoſthenes in oratione
greſsâ legatione hæc adducit, tanqvam ex Phœn
ripidis, ſi qvibusdam exemplaribus credimus.
Igitur ipſe corrupto Demoſthenis loco fuerit. Aut n
opinor, potius. Demoſthenes certe nec Poetam nec fab
tat; Æſchines diſerte Phœnicem [*qui quidem inju*

ſus *u*) invenias, qvos iſtis addere velis. Neq; enim mediocriter me ad nova opera tu lector hortaris. Vale.

27. CAJUS PLINIUS FALCONI ſuo S.

Falconi commendat Sentii Augurini poëmata. Inde ſumpta occaſione recitat, qvæ in laudem ſui ſcripſerit; non eſſe tamen mirandum, ſi talia faciat, qvùm graviſſimorum & erudititiſſimorum virorum contubernio utatur.

TErtius dies eſt, qvòd *x*) audivi recitantem Sentium Augurinum *y*) cum ſummâ mea voluptate, immò etiam admiratione, [poëmatia appellat *z*)] multa tenuiter, multa ſublimiter, multa venuſtè, multa tenerè, multa dulciter, multa cum bile. Aliqvot annis puto nihil generis ejusdem abſolutius ſcriptum, niſi fortè me fallit aut amor ejus, aut qvòd me ipſum laudi-

interceptam hiſtoriam. Cat. u) *in urbem, finito Proconſulatu.* Cat.

EP. 27. x) *Sic Palat. & ed. Vet. Impreſſus tamen ille ſine nomine aut loci aut typographi,* qvo. *Gru. Scripſerat, puto,* qvo, *Vel* ex qvo. *Cicero diceret* qvùm. *Plinius tamen iterum ſic loquitur epiſtolâ 14. lib. VIII.* Breve tempus, qvod libet ſcire qvid ſimus. *Mihi Verò etiam ille locus atq; alii ſimiles mendum continere Videntur.* Caſ. y) *filium Cn. Sentii Galli, Viri illuſtris, qui multa in Britannos & Judæos geſſit.* Cat. *Pro Augurino* Augur *audit P. Crinito c. 72. de Poet. Lat.* z) *Illa Verba,* poëmatia appellat, *non debent notis parentheſeos includi.* Caſ. *Sic ergo interpungendum ;* admiratione. Poematia appellat. Multa tenui-

di viâ directâ, non infirmitate ingenii, ...
rarum, ſed judicio & intellectu, *ſi Tacito cred...*
[Caſſium & Nepotem] conjunxerunt duo relig...
profeſſores eloquentiſſimi Tertullianus [c. 10. a...
Lactantius [lib. I. c. 13.] Fateamur ergò ex ve...
Cornelium Nepotem fuiſſe Parmenſem, cùm co...
Parmenſem. Neq; obſtat, quod Veronenſes viri...
afferunt, ideò Nepotem Veronenſem, quòd illi ta...
eo ſcripſerit Catullus: [Levis hæc & minimi conje...
quod alii ſcribunt, Padi accolam: tunc enim jur...
Cremonenſes, ſive Placentini ac alii innumeri, ...
hâc ratione vendicabunt; proinde longè magis p...
do Parma, quàm Verona. Non negaverim tamen ...
antiquiſſimis exemplaribus legi Titi Catii, *non ...*
Cat. Pal. Titi Atii, *neq; ſecus veterrimæ edd. uſ...*
Catanæus fatetur legi etiam Catii. *Oræ librorum ...*
tur, Attici, *item* Catili. *Gru. Res ergò ſic ſat...*
Caterùm miratur Glandorpius f. 209. Onomaſtic...
lio Tertullianus & Lactantius Caſſium Severum ...
conjungant. Nempe dubium eſt, an Caſſius iſte, q...
rem quidem fuiſſe conſtat, etiam hiſtoriam, ut N...
lius, ſcripſerit. Itaq; Voſſius I. de Hiſtor. Lat. 21. ...
Tertulliani & Lactantii Caſſium habet pro Caſſi...

I nunc qvi ſapias, amare noli f).

…s qvàm acuta omnia, qvàm apta, qvàm ex… …a? Ad hunc guſtum totum librum repro… …o, qvem tibi, ut primùm publicaverit, exhi… …o. Interim ama juvenem, & temporibus no… …gratulare pro ingenio tali, qvod ille mori… …adornat. Vivit cum Spurinnâ *g*), vivit cum …onino *h*): qvorum alteri affinis, utriq; con… …ernalis eſt. Poſſis ex hoc facere conjecturam, …n ſit emendatus adoleſcens, qvi à graviſſi… …ſenibus ſic amatur. Eſt enim illud veriſſi…n…:

…, *ſeveri, rigidi, ſupercilioſi, ſive cenſorii homines: qui* …*n & jocum ferre non poſſunt. Nam tales Catoni Uti*…*mores. Saluſtius:* At Catoni ſtudium modeſtiæ & de…, ſed maximè ſeveritatis erat. *Vide Valer. Max. lib.* …*ap. ult. In quibusdam libris legitur:* qvod Catones; …*dicat: Tanti apud me unius Plinii auctoritas, quanti* …*rum omnium eſſe poſſit. Hoc eſt, quod ſuprà dixit:* …s Plinius eſt mihi priores, *id eſt, quod priores, ſive,* …*rioribus, pro antiquorum exemplis eſt; ut licet illi ejus*…*quid ingreſſi non ſint, ſatis tamen auctoritas ejus inſti*…*m meum defendat.* Bu. *Sic omnes edd. usq; ad Aldi*…*quæ præfert,* Plinius ille qvod Catones; *cui & ſuus* …*r. Ceterùm ſi Augurini verſûs ceteri hujus quoque fue*…*commatis, non eſt profectò, quod nos eorum cruciet de*…*um.* Gru. *L.* qvot Catones? *in uno illo.* Ba.

…*Catanæus legit:* qvisqvis amas, amare noli. *Sed mſ.* …, *editionesq; vett. omnes:* Nunc qvisqvis ſapias, ama…li. Gru. *Quod invenio & in Sichardinâ: non item* …*linâ, & aliis.* *L.* I nunc, qvi ſapis, atqve amare … *Ba.* g) *Veſtricio Spurinnâ, doctiſſimo & pruden*…*o viro.* Cat. h) *Arrio Antonino, avo materno*

30. CAJUS PLINIUS LICINI

Suræ *s*) ſuo S.

Mirum fontis ſui naturam in agro Com fert. Nam ſtatis horis creſcebat & decr Cauſas ergo tanti miraculi nititur inveſtig poſt multas rationes, judicio Surræ plura ſcr relinqvit.

ATtuli tibi ex patriâ meâ *t*) pro mun qvæſtionem, altiſſimâ iſtâ eruditio gniſſimam. Fons *u*) oritur in monte, per ſ currit, excipitur cœnatiunculâ manu fac paullulum retentus in Larium lacum d Hujus mira natura: Ter *x*) in die, ſtatis *y* bus ac diminutionibus, creſcit decreſcitc nitur id palam, & cum ſumma voluptate

---

EP. 30. s) *Licinius Sura, ter conſul, Traja cipis amicitiâ & familiaritate inſignis; qui ei mu pulchrum fieri & ſtatuam poni juſſit. Ceterùm Su opes fuerant, ut Gymnaſium ſuis impenſis publicari Trajanus Prætorianorum præfecturam daturus, cum pro more traderet*: Accipe, *inquit*, gladium hunc eoq; ſi recte imperavero, pro me; ſin ſecus, co utere. *Meminit ejus, ut viri eximiè docti, Valerius lis lib. VII. & Juvenalis, ut providentis, Sat. 14. Ac ex Spartiano, Hadrianum, ſuffragante Surâ, ad p Trajani amicitiam perveniſſe, nepte per ſororem Tra juge ductâ.* Glandorp Onomaſt. f. 539. t) *Co*

u) *ab incolis etiam nunc cognomento Plinian eandem naturam ſervans, quod prius monumentis rat Plinius avunculus* [*lib. I. cap. 103.*] in Comenſ *agro* juxta Larium lacum fons largus, horis ſingu per intumeſcit ac reſidet. *Cat.* x) *avunculu xerat*, ſingulis horis. *Cat.* y) *dimenſis, certis*

28. CAJUS PLINIUS SEVERO k) ſuo S.

Nomine Herennii Severi rogat Julium Severum, ut per aliqvem ſummum artificem curet imagines Cornelii Nepotis, & Titi Caſſii, qvàm ſimillimas archetypo depingendas, qvas Herennius in ſuâ bibliothecâ poſiturus erat.

HErennius Severus, vir doctiſſimus, magni æſtimat in bibliothecâ ſuâ ponere imagines municipum tuorum, Cornelii Nepotis l) & Titi Caſſii m): petitqve, ſi ſunt iſtic, ut eſſe credibile eſt, exſcribendas pingendasqve delegem. Qvam curam tibi potiſſimùm injungo: primùm, qvia deſideriis meis amiciſſimè obſeqveris; deinde, qvia tibi ſtudiorum ſumma reverentia, ſummus amor ſtudioſorum; poſtremò, qvòd patriam tuam, omnesqve qvi nomen ejus auxerunt, ut patriam ipſam, veneraris & diligis. Peto

---

porum periit,] *Euripidis. Pro Phœnice fieri potuit, ut Phœniſtæ Catanæo recordanti venirent in mentem.*

EP. 28. k) *Sichardina*, Julio Severo. l) *Notior eſt hodiè Cornelius Nepos, qvàm ut neceſſe ſit de ipſo hìc deſcribere Catanæum; præſertim qui imponi ſibi ſit paſſus in eo, quod ſcribit Daretem phrygium à Cornelio fuiſſe donatum latinitate. Quem ejus errorem ut modeſtè corrigit Voſſius I. de hiſt. lat. 14. p. 72. ſic ignoſcere nos illi tantò eſt æqvius, quanto major eſt numerus eruditorum, quos impoſtor ille, quisquis fuit, qui ſumpto Cornelii nomine ad Saluſtium præfatus eſt, decepit. Fœdiùs hallucinati ſunt, qui Joſephi Iſcani ſex de bello Trojano libris carmine ſcriptis heroico Cornelii Nepotis nomen præfixerunt: quod opus poſteà Sam. Dreſemius vero autori reſtituit.* m) *Fuit Titus Caſſius Seve-*

hujus fontis excurſum per momenta repe
at? An latentibus venis certâ menſurâ, qva
colligit, qvod exhauſerat, minor rivus eſt
grior, qvùm collegit, agilior majorqve proſ
An neſcio qvod libramentum abditum &
cum, qvod qvùm exinanitum eſt, ſuſcitat
cit fontem, qvùm repletum, moratur & ſtr
lat? Scrutare tu cauſas, [potes enim,
tantum miraculum efficiunt. Mihi abu
eſt, ſi ſatis expreſſi qvod efficitur.
Vale.

C. P

*ſerit Plinius, Gadibus juxtà templum Herculis fon
clauſum ad putei modum, aliàs ſimul cum Oceano a
minui, aliàs utrunque contrariis tempo-
ribus.* Cat.

29. CAJUS PLINIUS ROMANO ſuo S.

Romanum monet, ut in curiam veniat, qvùm proximè judices cogentur: nam Nepos prætor ceſſanti mulctam indixerat, & cum veniâ abſolutus fuerat.

EJa tu, qvùm proximè res agentur, qvoqvo modo ad judicandum *o*) veni. Nihil eſt qvòd in dextram aurem *p*) fiduciâ mei dormias: non impunè *q*) ceſſatur. Ecce, Licinius Nepos *q*) prætor, acer & fortis vir, mulctam dixit etiam Senatori. Egit ille in Senatu cauſam ſuam: egit autem ſic, ut deprecaretur. Remiſſa eſt mulcta: ſed timuit, ſed rogavit, ſed opus veniâ fuit. Dices, *Non omnes prætores tam ſeveri*. Falleris. Nam VEL INSTITUERE, vel reducere ejusmodi exemplum non niſi ſeveri: inſtitutum reductúmve exercere, etiam leniſſimi *r*) poſſunt. Vale.

30. CA-

EP. 29. o) *nam erat judex Voconius Romanus.* Cat. p) *eodem ſenſu dixit hoc Plinius, quo aliàs uſurpatur, in utramvis dormire aurem.* Eraſm. chil. I. cent. 8. adag. 20. q) *cujus conſtantiam & ſeveritatem in præturâ poſtmodùm laudat. Fuit alius* Licinius Nepos *declamator, autore Senecâ.* Cat. *Ab his duobus Glandorpius f. 538. Onomaſt. tertium diſtinguit Licinium Nepotem, qui diu orbus ſuſceptâ filiâ captatores fruſtratus ſit. Sed eum Catanæus [ſuprà ad lib. II. ep. 2. lit. c.] eundem facit cum hoc præſente, qui fuit Prætor.* r) *Sic Palat. ſic edd. vett. Jure itaq; damnarunt recentiùs vulgatam,* leviſſimi, *Petrus Faber [II. ſemeſtr. 16. p. 267.] & Iſaacus Caſaubonus noſter duobus verbis ad hunc locum.]*

tereà, NON ESSE ſatis honeſtu
& locupleti & orbo *d*): in ſummâ, nc
rum ei, ſi donaſſem, profuturum, ſi
eſſe autem me paratum cedere, ſi ini
redatum mihi liqveret. Ad hoc ille,
ſcas. Cunctatus paulum, *Faciam*, in

mo gratius? *& poſſent videri ab alio eſſe*, q
niſi notaſſemus alibi quoq; ſcriptorem hunc ſ
& ſeſe ipſum interrogandi genere uti: nomin
Epiſt. 9. ubi ait: Poſſum jam perſcribere tibi
publicâ provinciæ Bæticæ causâ laboris
nam fuit multiplex, actaq; eſt ſæpiùs cum
tate. Unde varietas? unde plures action
Clasſicus, homo fœdus, *& quæ ſeqvantur*. Fr
Lect. novantiq. Epiſt. 122. [apud. Grut. V.
p. 312.] *Habetur iſtud quidem in Pall. & e*
chardinam excipio, nam huic abeſt.] *Neuſt*
men membranis non adeſſe teſtatur Modius.
neceſſaria eſſe, res clamat. Gru. c) *R*
uxor, [*patebit infrà lit. o.*] *Quare potiùs pr*

C. PLINII CÆCILII SECUNDI EPISTOLARUM LIBER QVINTUS.

CAJUS PLINIUS SEVERO a) SUO S.

Pomponia, exhæredato filio Curiano, hæredes liqverat Secundum & qvoſdam alios. Filius poſt atris obitum voluerat ſecretò cum Secundo ſe mponere: ſed re infectâ, & ad Juriſconſultos de- tâ, eſt Curiani cauſa viſa iniqva. Is tamen poſtu- vit cæteros cohæredes. Qvi temporibus metuen- s qværebant rem ſine lite tranſigere. Itaq; acceptâ artâ hæreditatis parte deſtitit ille à judicio. Hu- s facti Secundus auctor, poſtea à Curiano lega- m capiens, non ſine exultatione rem commemorat ud amicum Severum.

LEgatum mihi obvenit modicum, ſed ampliſſimo gratius. Cur ampliſſimo gratius *b*)? Pomponia Gratilla *c*) exhæredato filio Aſſudio Curiano, hæredem reliqverat me: dederat

U cohæ-

EP. I. a) *Sic Palat. ſic edd. vett. quod moneo ob Ca- æum.* Gru. *Nam Catanæus annotaverat, non* Severo, *ſed* rinio, *vel* Annio *ſcriptam epiſtolam à codicibus indi- i.* b) *In mſſ. non erant illa verba:* Cur ampliſſi-

qvam] *te ex parte qvartâ ſcripſiſſet* l

mittebantur, antequam eorum, quibus int
nomina perſcripſiſſent in libro, quem offerre
ſubſcripſiſſent ſuum. Hoc itaq; noſter cum
bere *dixit. Ac inde* ſubſcribere, ſubſcripti
cuſatio paſſim apud auctores. Quanquam &
quando accuſatio eſt. Nam quos Ulpianus
amplius D. ad L. Jul. de adulteriis libellos
eos L. II. §. ult. D. eod. inſcriptionum libe
ſcriptionum paginam *Alexander Imperat*
C. de his, qui accuſare non poſſunt. Bu. Vi
not. reliq. in Pandect. p. 1. l) *Domi*
m) *qui diffidebant cauſæ ſuæ, adverſario*
cis criminis reos trahebant in aliud judicium,
batur, etſi contrà leges erat ſub avaro & ſæv
gratam illi facturi, ſi quovis modo fiſcum reple
n) *ex centumviralibus cauſis, quæ erant ci*
tur in judicium capitale. Cat. o) *Nan*
Aruleni Ruſtici uxor: Ruſticus à Domitiano o
relegata fuerat: noſter ſuprà lib. III. epiſt. 11.
tyranni non inviſos tantùm & odioſos vexare
& eorum amicos perſequi. Ita C. Silio & T

ideo, cur ipſe me minorem e) *putem, qvàm* *deor. Sed jam nunc memento, non defuturam* *nſtantiam, ſi ita fides duxerit ſecundùm ma-* *uam pronuntiandi. Ut voles*, ait: *voles* *vod æqviſſimum.* Adhibui in conſilium qvos tunc *f*) civitas noſtra ſpectatiſſimos t, Corellium & Frontinum *g*). His circum- , in cubiculo meo ſedi. Dixit Curianus, ro ſe putabat. Reſpondi paucis ego: neq; aderat alius, qvi defunctæ pudorem *h*) tue- *i*). Deinde ſeceſſi, & ex conſilii ſententiâ: *ur* [inqvam] *Curiane, mater tua juſtas ha-* *cauſas iraſcendi tibi.* Poſt hoc ille, cum cæ- ſubſcripſit centumvirale judicium, me- non ſubſcripſit *k*). Appetebat judicii dies: edes mei componere & tranſigere cupie- non diffidentiâ cauſæ, ſed metu tempo-

 rum *l*).

ur & humanitas non ſuâ priuanda laude; locupleti *, captatio turpis.* Bu. *Peſſimè interpretatur vir* *s.* Orbo, *eſt liberos non habenti. Horat. lib. II. Sat. 5.* uter locuples ſine gnatis, *&c.* Gro. e) *i. e. mi-* *vum & juſtum in cognoſcendâ & judicandâ tuâ causâ.* *Domitiani temporibus: nam hanc epiſtolam ſub Tra-* *ripſit.* Cat. g) Corellium Rufum, *&* Julium inum. *Relege utroſq; in præcedentibus*, [*illum lib. I.* *2. hunc IV. 8.*] Cat. h) *exiſtimationem.* Ba. *qui factum Gratillæ defenderet, & vinceret adeò, ex-* *ando filio nihil contrà pietatem, & quod pudori eſſe* *feciſſe. Similiter ſuprà lib. II. ep. 4.* famam defuncti remq; ſuſcipere. *Bu.* k) *Senſus eſt, Curianum* *des cæteros detuliſſe ad Centumviros, Plinium non* *ſe. Qui reos deferre ſeu accuſare parabant, non ad-*

magis dabis veniam, qvod ſe non mereri faten-
tur. Vale.

3. CAJUS PLINIUS ARISTONI *b*) ſuo S.

Dum legerentur Secundi epigrammata apud Ariſtonem præſentibus multis, qvidam laudarunt, alii damnarunt, qvòd vir tantus laſciva talia publicaret. Qvibus ab Ariſtone cognitis, ſcribit Secundus, ſe honeſtas animi laxationes ſeqvi, præſertim in componendis verſiculis; nec id facere ſine multorum ac maximorum virorum exemplo, quos plurimos commemorat: deinde cur epigrammata recitet, prudenter explicat.

CUm plurima officia tua mihi grata & jucunda ſunt, tùm vel maximè, qvòd me celandum non putaſti, fuiſſe apud te de verſiculis meis multum copioſumq; ſermonem, eumq; diverſitate judiciorum longiùs proceſſiſſe: extitiſſe etiam qvosdam, qvi ſcripta qvidem ipſa non improbarent, me tamen amicè ſimpliciterqve reprehenderent, qvòd hæc ſcriberem recitaremqve. Qvibus ego aut augeam meam culpam, ita reſpondeo: Facio nonnunqvam verſiculos

Res de Homeri Iliade nota. Bu. *Quam pluribus exponit Philipp. Beroald. Sylloz. annot.* [*ap. Gruter. Tom. I. Lamp. p. 220.*] & *Eraſm. adag. 101.* Diomedis & Glauci permutatio.

EP. 3. h) *T. Ariſto, Jurisconſultus temporibus Trajani, cujus uſum conſilii Imperatorem teſtatur Papinianus. Arbitror eundem eſſe, ad quem ſunt epiſtolæ C. Plinii. Glan*

ſeveros parum,facio & comœdias *i*),& au-
& ſpecto mimos, & lyricos lego,& ſatyri-
intelligo; aliqvando præterea rideo,jocor,
utqve omnia innoxiæ remiſſionis genera
ter amplector,homo ſum. Nec verò mole-
o hanc eſſe de moribus meis exiſtimatio-
ıt,qvi neſciunt talia doctiſſimos, graviſſi-
ſanctiſſimos homines ſcriptitaſſe, me ſcri-
nirentur. Ab illis autem , qvibus notum
os qvantosq; auctores ſeqvar,facilè impe-
oſſe confido, ut errare me,ſed cum illis ſi-
qvorum non ſeria modò, verùm etiam lu-

 ſus *m*)

nomaſt. f. 116. i) *quatuordecim natus annos* *am [imò tragœdiam] græcam compoſuit , ut alibi* *II. ep. 4.] refert.* Cat. facio comœdias †. *L.* adeo lias, *Ba.* k) Facio nonnunqvam verſiculos, parum facio. Nam & comœdias audio, *&c.*
i turpia verſu notant & carpunt. Non diſplicet Sota- *ſcilicet verſus. Qui* Socraticos *legunt, videntur reſpi-* *ratis amatorios ſermones, cùm tamen ferè alibi So-* *ſermones pro ſapientibus & moralibus accipiantur.* *Omninò altera lectio,* & Socraticos intelligo, *vide-* *icare, veram lectionem eſſe,* Sotadicos. *Quod & eru-* *o Catanæo veniſſe in mentem video.* Caſ. *Video do-* *s non abhorrere ab iſtâ lectione* [Sotadicos:] *& ve-* *xime accedit ſcriptura librorum, in quibus* Socrati- *ibus & accedit Pal. noſter : nam cæteræ edd.* Satyri- *u. Placet hæc lectio* [Sotadicos] *eruditis, & vera* *tur adeò, quòd in plerisq; libris* Socraticos *legere-* *aq; obſcœnitas carminum Sotadis eſſet. Non abſurda* *aliorum librorum lectio,* Satyricos. *Nam ut Co-* *, Mimos, Lyricos notiſſimas Poëſeos ſpecies ſeu genera* *vit, ita hic & Satyricos commemorare potuit : qui &*

ipſi multa obſcœna pudendaq;, ut quæ recenſuit g *bent.* Bu. *Rutgerſius lib. VI. Var. Lect. c. 13. p.* *dit,* Socraticos *retinendum eſſe, quia nonnulli i* *amorem Socratis traduxerint, quod ipſe quidem* *putat ac maledicendi ſtudio.* m) *Sed aliu* luſus *eſt, aliud* error. *Luſum, modò ſit innox* *damnat. Errorem autem deprecari decebat, non* *bilem, ac decentem, juſtiſſimè, quod totâ facis epi* *dere. Sed ſimile tuum hoc illorum eſt* [*mitiſſimè d* *piæ, qui ſe ſcribunt malle cum celebribus viris e* *cum aliis vera ſentire.* n) *hæc verba,* ſed e *non comparent in editione Catanæi. Quamobr* *cellis incluſit editio Stephani. Ac poterat ſanè r* *omitti: nihil tamen delendum eſſe, Barthius ad* *monet, quòd ſæpè ſic loquatur noſter.* o) *libro VII.* [*epiſt.* 4.] *teſtatur laſcivos verſus* *ſe.* Cat. p) *Oratorem & Poetam.* Cat. *nius Pollio vir Conſularis & triumphalis, orato* *cus inſignis, & ſecundùm aliquos declamator ph* *Nam temporibus Pompeji Magni declamavit in* *Timagenis ſcholæ ſucceſſor fuit. Octogeſimo ætat* *in villâ Tuſculanâ moritur. Eum Sen. poetam* *nam Tragœdias compoſuiſſe Tacitus & Horatius*

s ſeveros parum, facio & comœdias *i*), & au-
) & ſpecto mimos, & lyricos lego, & ſatyri-
) intelligo; aliqvando præterea rideo, jocor,
; utqve omnia innoxiæ remiſſionis genera
iter amplectar, homo ſum. Nec verò mole-
ro hanc eſſe de moribus meis exiſtimatio-
, ut, qvi neſciunt talia doctiſſimos, graviſſi-
, ſanctiſſimos homines ſcriptitaſſe, me ſcri-
mirentur. Ab illis autem, qvibus notum
vos qvantosq; auctores ſeqvar, facilè impe-
poſſe confido, ut errare me, ſed cum illis ſi-
;, qvorum non ſeria modò, verùm etiam lu-

 ſus *m*)

Onomaſt. f. 116. i) *quatuordecim natus annos diam [imò tragœdiam] græcam compoſuit, ut alibi VII. ep. 4.] refert.* Cat. facio comœdias †. *L.* adeo edias, *Ba.* k) Facio nonnunqvam verſiculos, os parum facio. Nam & comœdias audio, *&c.* *qui turpia verſu notant & carpunt. Non diſplicet* Sota- *, ſcilicet verſus. Qui* Socraticos *legunt, videntur reſpi- ocratis amatorios ſermones, cùm tamen ferè alibi So- i ſermones pro ſapientibus & moralibus accipiantur.*

Omninò altera lectio, & Socraticos intelligo, *vide- dicare, veram lectionem eſſe,* Sotadicos. *Quod & eru- no Catanæo veniſſe in mentem video.* Caſ. *Video do- ros non abhorrere ab iſtâ lectione* [Sotadicos:] *& ve- roximè accedit ſcriptura librorum, in quibus* Socrati- *uibus & accedit Pal. noſter: nam cæteræ edd.* Satyri- *iru. Placet hæc lectio* [Sotadicos] *eruditis, & vera natur adeò, quòd in pleriſq; libris* Socraticos *legere- taq; obſcœnitas carminum Sotadis eſſet. Non abſurda & aliorum librorum lectio,* Satyricos. *Nam ut Co- s, Mimos, Lyricos notiſſimas Poëſeos ſpecies ſeu genera avit, ita hic & Satyricos commemorare potuit: qui &*

volam *y*), Servium Sulpitium *z*), Varronem *a*), Torqva-

Athenas allatam Apelliconis Bibliothecam in urbem transtulit, in quâ fuerant Ariſtotelis & Theophraſti libri, qui publicati multum Romanis ad philoſophiam contulerunt. Fuit enim Sylla literis græcis & latinis pariter doctiſſimè eruditus, facundus ac ingenio incredibili, ut in hiſtoriis memoriæ Saluſtius. Cat. *De Satyricis ejus Comœdiis Voſſium conſule p.14. de Poet. Lat.* x) *Q. Catulus Luctatius Conſul cum Mario de Cimbris triumphavit. Cenſuram cum Craſſo geſſit, civilibus negotiis, quàm rei militari commodior, Syllanæ factionis aliquando princeps. Ei non ſolùm nos Latini, ſed etiam Græci ipſi [Cicero refert,] ſolent ſua lingua ſubtilitatem elegantiamq; concedere. Epigrammata luſiſſe Gellius auctor, apud quem [lib. XIX. c.9. extremo] & verſus illius recognoſcuntur. M Tullius I. de nat. Deor. tradit à Catulo Roſcium quendã in deliciis habitum, in quem illius epigramma recitat.* Cat. y) *Q. Mutius Scævola P. filius Ciceronem in jure civili inſtituit. Unde hic merito ipſum lib. I. de Oratore vocat omnium doctiſſimum, & diſciplinâ Juris Civilis erudititiſſimum, & ingenio prudentiâq; acutiſſimum, & oratione maximè limatum. Plura lege apud eundem in libro de claris Oratoribus. Fabius ſanè facundiam in Scævolâ probat. Hunc Marius filius interfici juſſit, & in Tiberim dejici. Alterum Scævolam JCtum recitat Julius Capitolinus, cujus autoritate & periculo Antoninus philoſophus ſemper jura dictavit.* Cat. z) Sergium Sulpitium †. Servius Sulpitius *Lucii Craſſi auditor magnificum illud dicendi genus expreſſit: tantam facultatem aſſecutus, ut non æqualibus ſuis ſolùm anteponeretur, ſed cum majoribus natu compararetur. Nemo enim nec motu corporis, nec ipſo habitu atq; formâ fuit aptior, nec voce plenior aut ſuavior: cujus tanta eſſet in dicendo gravitas, tanta jucunditas, tanta brevitas, ut poſſet, vel ut prudentes errarent, vel ut boni minùs benè ſentirent, perficere. M. Tullius de Claris oratoribus eloquentiam ejus pluribus perſequitur. Fabius juriſconſultiſſimum appellat:*

tenderit. Senem adoleſcens Octavius obſervavit, &
one latinâ ſequi conatus eſt. Ante biennium, quàm
tur, ita memoriâ excidit ac ſenſu, ut vix pauca verba
eret, & nominis ſui obliviſceretur: ad extremum
bi circà ſacram ſpinam nato, inedia ſe confecit anno
2. Agere in foro cœpit jam Cicerone arcem eloquentiæ
. In judicio pro Aufidio Sero Sulpitio contradixit.
Phaſelii & Herodis accuſantibus Judæis apud M.
um defendit. Cat. s) *Hic conſularis vir, cla-*
umanus, Prætor Pompejanas partes ſecutus in Ma-
m. Diu Oratorum princeps: aliquando æmulus Ci-
exiſtimatus eſt, noviſſimè quoad vixit, ſecundus. Ovi-
undo Triſtium oſtendit, in verſibus Hortenſii non de-
aſcivia. Ejus tamen carmina, ſi Gellio credimus [lib.
9.] invenuſta quidam Græcorum putarunt. Cat.
iloſophos fermè omnes Brutus, *ſed præſertim Plato-*
tigit. Quare in his egregius, & multò quàm in ora-
præſtantior ſuffecit ponderi rerum. Ejus eloquen-
uribus M. Tullius de claris oratoribus commendat.
s ſcripſit Laconico ſtilo. Librum de virtute compoſuit.
em pro Dejotaro Rege adoleſcens dixit: ſed pro Mi-
pſit exercitationis causâ. Brutum ſeptem libellos de
ili feciſſe Pomponius de origine juris autor eſt. Pue-

Torqvatum, immò Torqvatos *b*), Cajun mium *c*), Lentulum Gætulicum *d*), An

tu & Tribunatu clarus, & Præturâ functus prope *rius moritur.* Cat. *Quanqvam in his agnovit* *alium eſſe Varronem Romanum, alium Atacinum,* *eos tamen. Nam Romani quidem Satyræ ſunt Me* *Atacini Argonautica, quod è Voſſio diſces de Poet.* *& 21.* b) *Torquatos eloquentes adducit. Qu* *mus* L. Torqvatus *M. Tullio referente elegans in* *æſtimando admodùm prudens orator. Fuit autem* *Attici & Ciceronis condiſcipulus. Ejus filius* T. T *plus facultatis habuit ad dicendum, quàm volunt* *ſtudio huic non ſatisfecit; officio verò nec in ſuorum* *riorum cauſis, nec in ſententiâ Senatoriâ defuit,* *Bruto p. 187.*] *At* Aulus Torqvatus *Caſſii & Br* *ſecutus; poſt quorum interitum metu perculſu* *tuendum inſtituit. Ad hunc ſcripſit Horatius E* *lib. I.* Cat. c) C. Memmius L. Filius, perfecti ſed græcis: faſtidioſus ſanè latinarum: argutu verbisq; dulcis: ſed fugiens non modò dicendi, iam cogitandi laborem: tantum ſibi de facultate qvantum imminuit induſtriæ. *Hæc Cicero de cla* *ribus.* [*p. 187.*] *Memmii dura epigrammata not* [*lib. XIX. c. 9*] *Ovidius Latina lib. II. Triſtium* [Cat. d) *Sic editio Sichardi. Aliæ commate* *duos ex uno faciunt, leguntq;*, Lentulum, Gætulic *& in ſuâ interpretatione ſequitur Catanæus. Sed* *rectiùs, opinor, abeſt. De Cn. Lentulo Gætulico, qu* *cus idem & Poeta fuit Tiberii & Caji Caligulæ te* *Voſſium vide I. de Hiſtor. Latin. 25. p. 126. ſeq.* *cius Annæus Seneca Cordubenſis tractavit omnem* *diorum materiam: nam plura ſcripſit, quàm* *tent. Poemata Fabio prodente ſcripſit: nam ad* *carmina deflexit, quod anſam dedit delatoribus,* *laudem ſibi aſciſceret, poſtquàm Neroni amor e*

, Tragœdias ab altero Senecâ ſcriptas. Cat.
s Lucanus Quintiliano judice magis oratoribus,
commumerandus : Martiale ſecus ſentiente &
gr. 64.] atteſtante, luſiſſe interdum epigramma-
xorem illius Pollam ſcribit. In quibusdam exem-
legi Lucanum [deeſt verò etiam Aldinæ, Baſi-
bus, & Argentoratenſi,] quod magis probo, quo-
mini legere eum fuiſſe Senatorem, [quorum hic
qq.] Cat. Lucejum †. g) *quia non multò*
us deceſſerat, de quo ſuprà [lib. II. epiſt. 1.] Cat.
u Imperatorum. Sic uſurpat in panegyrico: nam
fuerant in magiſtratu. Cat i) *C. Julius*
tor poema reliquit, cui titulus, iter. *Puer &*
lus quædam ſcripſerat, ut laudes Herculis, Oedi-
m, dicta collectanea. Tacitus aſſerit, eum fe-
a, & in bibliothecas repoſuiſſe. Cat. k) *Au-*
Ajacem Tragœdiam ſcripſit, quam cum diſpli-
levit. Suidas etiam Achillis tragœdiam attigit.
etris librum edidit, cui argumentum & titulus,
epigrammaticum librum modicum quidem, quem
tempore meditatus eſt. Unde Valerius Martialis
epigr. 21.] Cæſaris Auguſti laſcivos livide versûs
, qvi triſtis verba latina legis. *Cat.* *De carmini-*

enim hoc reſpicit Secundus, ſed quis natus

m) *Amor ac deliciæ generis humani Titu grææq́ lingua vel in orando, vel in fingendis extemporalitatem uſq́ promptus & facilis Tranquillum Suetonium Plinius ſenior in pr ralis hiſtoria tetigit. Placet magis, ut legamus* Tiberium [*Aldina & aliæ* Ti.] *ut Plinius ora torum ſervaverit: etſi ſciam Tiberium comp lyricum, & græca poëmata feciſſe.* Cat.

Nero, Cæſar puerilibus ſtatim annis aliquan pangendis animum exercuit. Imperator quoq dium affectavit. Philoſtratus libro IV. ſcriptum ronem hymnos ſcripſiſſe, & multas Tragœdia Suetonius, Neronis carmina in theatro recitan poematia Troica à ſe compoſita in theatro ſp recitâſſe, & deſtinaſſe res Romanorum carmin Tacitus autem: Nero Qvintianum, molli memq probroſo carmine diffamavit. *Cat.*

Latinorum maximus. Reliquit autem Priape admodùm carmen. Cat. *Qui copiosè hic ad adverſùs Politianum, cui cap. 59. Miſcell. Pri autor non Virgilius, ſed Ovidius erat viſus.*

corruptum. Quid enim hic inter Poetas? Ba.

em hi Senatores *s*), ſed SANCTITAS
m *t*) non diſtat ordinibus *u*). Recito ta-
Qvod illi an fecerint, neſcio. Sed illi *x*) ju-
ſuo poterant eſſe contenti; mihi mode-

X ſtior

m Bellum Punicum. Idem Tullius de opt. gen. Orator.
um epicum Poetam aſſerit: qui annalibus ſuis Roma-
geſta metro complexus, primus Latinorum, ſi Por-
ui credimus, ad Heroici verſus imitationem aſpiravit.
ſatyras edidit. Tranquillus alium Ennium, ſcriptorem
orem Poetâ, & M. Tullius pro Cluentio Ennium quen-
gentem commemorat. Cat. r) *L. Accius, Poeta*
us, Pacuvio junior, iisdem tamen temporibus: quo-
ngreſſum Tarenti enarrat Gellius lib. XII. cap. 2. Cat.
uidam tamen autumant Pacuvium & Corn. Nepotem
Senatores. Cat. *Sed de Pacuvio nihil hic dixerat*
. De Cornelio autem Nepote rem dubiam facit, quod
è Barthio attulimus. t) *honeſta & integra vi-*
t. Virgilius Parthenias. Ba. *Nempe cognomen hoc*
erat verecundia virginea. u) *Non detrahit mo-*
anctitati imparitas ordinis: & æquè in omnibus mi-
ac æſtimanda virtus eſt. Bu. x) neſcio etiam,
i. ed. Catanæi. Placet ferè, quod eſt in exemplari
no: neſcio; etiamſi illi judicio. *Idem præterea ha-*
vam ante fecerint neſcio; *adeò ut videatur ſcriben-*
qvod an & fecerint neſcio: etiamſi illi judicio,
ru. *Hoc è Grutero & Buchnerus repetit. Mihi non-*
atis cauſa videbatur, cur ſolicitarem lectionem Aldi-
m, quam & in aliis video editionibus priſcis, & hic
ecutus in textu. Senſus ſatis planus. Carpebatur Pli-
ut ſub initium epiſtolæ vides, quòd laſciva non ſcriberet
ſed & recitaret. Hactenus ergò ſcriptionem excuſavit
diſputo quàm rectè] exemplo veterum. Sed hic jam
tionem ſibi videbat opponi poſſe: à quâ, talium qui-
orminum, abſtinuiſſe veteres illos, adverſarii dicent,

·Multa etiam a mutis admonetur ...
moneatur, qvid qvisqve ſentiat, ...
vultu, oculis, nutu, manuum motu, ...
ſilentio *c*):qvæ ſatis apertis notis J U...
ab humanitate *d*) diſcernunt. Atqve ...
fortè eorum, qvi interfuerunt, cu...
dem illa legere, intelliget, me qvæda...
mutaſſe, aut præteriſſe, fortaſſe etiam ...
dicio, qvamvis ipſe nihil dixerit mi...

Reſpondet ergò primùm, incertum eſſe, an ...
rint Veteres. Deinde, eſto, abſtinuerint, habe...
citandi, quæ ipſis non perinde videantur fuiſſ...
hoc eodem libro epiſtolâ 1. Sed jam nunc me ...
deſuturam mihi conſtantiam, *&c.* Gru. ...
tia. *Caſ.* z) *ſolo, & non ab aliis; qua*...
ſum judicio meo contentus, niſi etiam aliorum ...
a) *diligentiùs ſcripta ſua examinat, quia* ...
ditores. Cat. b) *ex certâ auditorum* ...
adhibuerat in conſilium. Cat. c) *reſpice* ...
10. lit. z. d) humanitas *hoc loco civili*...

iſputo *c*), qvaſi populum in auditorium, in cubiculum amicos advocarim, qvos plu-abere, multis glorioſum, reprehenſioni ne-i fuit. Vale.

CAJUS PLINIUS VALERIANO *f*) ſuo S.

uſcilli Nominati & avaritiam fœdam & in-lantiam notat, qvi qvùm à Vicentinis pro ad-tione pecuniam accepiſſet, fidem fefellit.

Es parva, ſed initium non parvum. Vir præ-torius Solers *g*) à Senatu petiit, ut ſibi inſti-e in agris ſuis nundinas *h*) permitteretur: contra-

nitatem pro antiquis, accipi putat. c) *Pal. & edd. ante Aldum:* Atq; ita hoc diſputo. *Gru.*

P. 4. f) *Invenio Valerianum Servilianum, Vale-m Pollionem, Valerianum ducem militum prætoriano-ac ejusdem nominis Imperatores duos recentiores.* Cat. *idem eſt hic Valerianus, ad quem & ſuprà lib. II. ep. ipſit? Hoc certum, eidem quoq; mitti epiſtolam præ- libri 14.* g) *proprium Viri.* Cat. Solers vir *rius* †. h) *Nonâ die Romani fora, quas nundinas t, conſtituére: quarum conventùs manifeſta ratio, ut tantummodò diebus urbanæ res agerentur, reliquis ad-ſtrarentur ruſticæ. Nundinarum inſtitutum alii ad Ro-m referunt: alii exactis jam Regibus celebrari cœpiſſe, plerìq; de plebe, repetitâ Servii Tullii memoriâ paren-t ei nundinis, quas primùm inſtituiſſe Servium Tullium n prodiderunt, ut octo quidem diebus ruſtici operas fa-t, nono autem, intermiſſo rure, ad mercatum legesq; iendas Romam venirent, & ut ſcita atq; conſulta fre-tiore populo referrentur. Ut autem liceret jus nundi-m in privatis prædiis habere, id privilegium vel à Se-*

contradixerunt Vicentinorum *i*) legati, fuit *k*) Tuſcillus Nominatus: dilata cauſa [illegible] lio Senatu Vicentini ſine advocato intr[illegible] dixerunt *ſe deceptos*: lapſine verbo, an [illegible] ſentiebant *l*)? Interrogati à Nepote *m*) [illegible] re, *qvem docuiſſent* n)? reſponderunt, [illegible] *prius*. Interrogati, *an tunc gratis adfuiſſet*, [illegible] ſponderunt, *Sex millibus nummûm*. *An* [illegible] *aliqvid dediſſent?* dixerunt, *Mille denarios* [illegible] pos poſtulavit, ut Nominatus induceret[illegible] Hactenus illo die. Sed, qvantum auguror[illegible] giùs res procedet. Nam pleraqve tacita, [illegible] ex minimo commota *p*), latiſſimè ſerpunt[illegible] aures tuas *q*). Qvàm diu *r*) nunc oportet, [illegible]

---

natu, vel à Principe impetrabatur: quod Claudius, [illegible] *vus Imperator, tamen à Conſulibus petiit.* Cat. *[illegible]centia in regione Venetiæ municipium à Gallis cond[illegible] priùs pulſis Ethruſcis à veteri ſede: olim parvum, dein Veneto imperio, ut cætera, nobile & illuſtre: ubi tam[illegible] tus Cæcinna Vitelliani exercitûs dux: & Q. Rhe[illegible] Palæmon, grammaticus ſummus teſtimonio Tranqui[illegible] libello de Grammaticis.* Cat. k) *pro Vicentinis* [illegible] *cationem ſuſcepit.* Cat. l) *diſtinctio hæc [inte[illegible] toria] eſt à Caſaubono.* m) *Licinio Nepote.* Ca[illegible]

n) *cui advocato cauſam ſuam expoſuiſſent? Un[illegible] Tullius inquit, advocatos totam cauſam ſolitos* àcl[illegible] *diſcere.* Cat. o) *in Senatum vocaretur.* Cat. S[illegible] *II. ep.* [illegible] Martianus inductus eſt. p) *Sicbar[illegible]* ta[illegible]d [illegible] *commota.* *Pal. & edd.vett.* & omninò [illegible] [illegible] Gru. [illegible] *futura redidi Tranſlatio à brutis, quæ* [illegible] [illegible] *intendunt aures. Virgil.* arrectisq; [illegible] *tranſlatio dixerat:* Arrig[illegible] [illegible] at. r) *Iam autem & hic ab*[illegible]

ita diſputo *e*), qvaſi populum in auditorium, non in cubiculum amicos advocarim, qvos plures habere, multis glorioſum, reprehenſioni nemini fuit. Vale.

4. CAJUS PLINIUS VALERIANO *f*) ſuo S.

Tuſcilli Nominati & avaritiam fœdam & inconſtantiam notat, qvi qvùm à Vicentinis pro advocatione pecuniam accepiſſet, fidem fefellit.

RES parva, ſed initium non parvum. Vir prætorius Solers *g*) à Senatu petiit, ut ſibi inſtituere in agris ſuis nundinas *h*) permitteretur:

X 2 contra-

antiquitatem pro antiquis, accipi putat. e) *Pal. & edd. vett. ante Aldum:* Atq; ita hoc diſputo. *Gru.*

EP. 4. f) *Invenio Valerianum Servilianum, Valerianum* Pollionem, *Valerianum ducem militum prætorianorum, ac ejusdem nominis Imperatores duos recentiores.* Cat. *An idem eſt hic Valerianus, ad quem & ſuprà lib. II. ep. 15. ſcripſit? Hoc certum, eidem quoq; mitti epiſtolam præſentis libri 14.* g) *proprium Viri.* Cat. Solers vir *prætorius* †. h) *Nonâ die Romani fora, quas nundinas vocant, conſtituére: quarum conventus manifeſta ratio, ut nonis tantummodò diebus urbanæ res agerentur, reliquis adminiſtrarentur ruſticæ. Nundinarum inſtitutum alii ad Romulum referunt: alii exactis jam Regibus celebrari cœpiſſe, quia pleriq; de plebe, repetitâ Servii Tullii memoriâ parentarent ei nundinis, quas primùm inſtituiſſe Servium Tullium Regem prodiderunt, ut octo quidem diebus ruſtici operas facerent, nono autem, intermiſſo rure, ad mercatum legesq; accipiendas Romam venirent, & ut ſcita atq; conſulta frequentiore populo referrentur. Ut autem liceret jus nundinarum in privatis prædiis habere, id privilegium vel à Se-*

contradixerunt Vicentinorum *i)* legati : adfuit *k)* Tuſcillus Nominatus : dilata cauſa eſt. Alio Senatu Vicentini ſine advocato intraverunt: dixerunt *ſe deceptos :* lapſine verbo, an qvia ita ſentiebant *l)*? Interrogati à Nepote *m)* prætore, *qvem docuiſſent* n)? reſponderunt, *Qvem priùs.* Interrogati, *an tunc gratis adfuiſſet ?* reſponderunt, *Sex millibus nummûm. An rurſus aliqvid dediſſent ?* dixerunt, *Mille denarios.* Nepos poſtulavit, ut Nominatus induceretur *o)*. Hactenus illo die. Sed, qvantum auguror, longiùs res procedet. Nam pleraqve tacita, tantùm ex minimo commota *p)*, latiſſimè ſerpunt. Erexi aures tuas *q)*. Qvàm diu *r)* nunc oportet, qvàm blan-

natu, vel à Principe impetrabatur : quod Claudius, quamvis Imperator, tamen à Conſulibus petiit. Cat. i) *Vicentia in regione Venetiæ municipium à Gallis conditum, priùs pulſis Ethruſcis à veteri ſede : olim parvum, deinde ſub Veneto imperio, ut cætera, nobile & illuſtre : ubi tamen ortus Cæcinna Vitelliani exercitûs dux : & Q. Rhemnius Palæmon, grammaticus ſummus teſtimonio Tranquilli in libello de Grammaticis.* Cat. k) *pro Vicentinis advocationem ſuſcepit.* Cat. l) *diſtinctio hæc [interrogatoria] eſt à Caſaubono.* m) *Licinio Nepote.* Cat.

n) *cui advocato cauſam ſuam expoſuiſſent ? Unde M. Tullius inquit, advocatos totam cauſam ſolitos à clientibus diſcere.* Cat. o) *in Senatum vocaretur.* Cat. *Sic lib. II. epiſt. 11* Martianus inductus eſt. p) *Sichardina:* tantummodo *commota. Pal. & edd. vett.* & omninò commota. *Satisfacit mihi hæc vel illa lectio.* Gru. q) *ſe intentum ad futura reddidi. Translatio à brutis, quæ intentionem dirigentes intendunt aures. Virgil.* arrectisq; auribus aſtant. *Sic Terentius translatitiè dixerat :* Arrige aures Pamphile. Cat. r) *Labantem & hic ab init r-*

blandè roges, ut reliqva cognoſcas; ſi tamen non antè ob hæc ipſa veneris Romam, ſpectatorqve malueris eſſe, qvàm lector. Vale.

CAJUS PLINIUS MAXIMO ſuo S.

Fannii obitum luget in ſinu Maximi, amicitiam, ingenium, egregios illius mores commemorans, & qvòd teſtamento reliqverat hæredes ſuos inimicos, qvodq; imperfectis libris, qvos de Neronis ſceleribus inchoaverat, deceſſerat.

NUnciatum mihi eſt, Cajum Fannium *s)* deceſſiſſe, qvi nuntius gravi me dolore cõfudit *t)*. Primùm, qvòd amavi hominem elegantem & diſertum. Deinde, qvòd judicio ejus uti ſolebam: erat enim naturâ acutus, uſu exercita-

 tus,

unctione Plinium ſanabit Caſaubonus. Anteà legebatur : erexi aures tuas, qvandiu *&c. Ineptius adhuc Sichardina :* erexi aures tuas, qvandiu nunc oportet? Scio, qvam blandè *&c.* Qvàm diu *autem* , *&* qvàm blande *hoc loco valet*, admodùm diu, *&* admodùm blande, *vel* perqvàm diu, perqvàm blandè. *Sic noſter Paneg. c. 27.* Næ ille qvàm brevi tempore effecerit, *pro*, valdè brevi. *Buchneri Lexicon vide, voce* Qvàm. *Jocatur nimirum Plinius, quaſi non niſi diu ſatis & blandisſimè rogatus à Valeriano, deſiderium ejus cognoſcendi exitum cauſæ ſit expleturus. Quod tamen vel ad unicam Valeriani epiſtolam promptè admodùm & copiosè præſtitit poſteà hujusdem libri epiſt. 14. Quam adeò eum hâc juvabit conjungere.*

EP. 5. s) *Fannios ante Secundi tempora multos annotavi, ejus verò ætate nullum præter hunc.* Cat. *Hiſtoricis eum ſuis Latinis meritò inſerit Vosſius lib. I. c. 30. p. 161.*

t) *perturbavit.* Cat. *Sic lib. III. epiſt. 10.* Veritus ſum

Auguſt. c. 78. A cœnâ lucubratoriam ſe in l
cipiebat. Ibi, donec reſiduâ diurni actûs, a
ex maximâ parte, conficeret, ad multam no
nebat. In lectum inde transgreſſus, non a
plurimùm, qvàm ſeptem horas dormiebat.
cum plura de hâc veterum conſvetudine ſumm
Caſaubonus obſervavit. Sed quod Spartianus
prodidit, Ovidii Amorum libros in lecto ſem
id non tàm ad lucubratorios iſtos, quàm dormit
cliniares etiam, quibus ad menſam diſcumbeb
ferendum exiſtimo. Nam & inter cœnandum
res: & noctu cubantes inſomniam hâc ratio
Quo autem quisq; delectatur maximè, hoc leg
pue, & ſecum ſemper habet. Ita & Alexande
meri Iliada, quam plurimi æſtimabat, ſemp
cum pugione poſitam habuit, quod ex Oneſicri
refert. Bu. e) *capſam librorum, & ar*
ptorum. Horatius in epiſtolis: calamum & ch
nia poſco. *Libris Legatis Sabinus & Caſſius ſcr*
contineri bibliothecas, neq; ſcrinia, neq; arm
tem, in quibus libri continentur. Cat. f)

dios *a*). Ac tantò magis reliqvos perficere cupiebat, qvātò freqventiùs hi lectitabantur. Mihi autē VIDETUR acerba ſemper, & immatura mors eorum, qvi immortale aliqvid parant. Nam qvi voluptatibus dediti, qvaſi in diem *b*) vivunt, vivendi cauſas qvotidie finiunt: qvi verò poſteros cogitant, & memoriam ſui operibus extendunt, his nulla mors non repentina eſt, ut qvæ ſemper inchoatum aliqvid abrumpat. Cajus qvidem Fannius qvod accidit, multò antè præſenſit. Viſus eſt ſibi per nocturnam qvietem jacere in lectulo ſuo compoſitus in habitum *c*) ſtudentis *d*), habere ante ſe ſcrinium *e*), ita ut ſolebat *f*).

a) *Styli neq; grandioris neq; infimi. Eſt autem* ſermo *oratio remiſſa & finitima quotidianæ locutioni;* hiſtoria *minor quidem oratione, ſed major ſermone. Non multò pòſt dicetur* [*ad epiſt. 8. hujus libri lit. y.*] *in quo differat hiſtoria ab oratione.* Cat. b) *ad præſens commodum, nullâ habitâ ratione futurorum. Quod Columella lib. IV. apertè declarat:* Fructum, *inquit*, pleriq; qvàm uberrimam præſentem conſectantur, nec provident futuro tempori, ſed qvaſi planè in diem vivant, ſic imperant vitibus, & eas ita multis palmitibus onerant, ut poſteritati non conſulant. *Cat.* c) in habitu †. *Scripti libri:* in habitum. *Et mox:* in thoro reſediſſe [*pro* ſediſſe.] *Utrumq; melius. Sic enim & Fabius Fulgentius Planciades de Virgilio ſuo loquitur, &, quod præ iſto eſt, Tacitus, ubi ait:* tantò impenſiùs in ſecuritatem compoſitus. *Modius Epiſt. 122. Lect. nov. antiq.* [*apud Gruter. Tom. V. Lamp. p. 312.*] d) *Multum diſcumbendo ſtuduiſſe veteres, nemo mirabitur, qui novit eâ de cauſsâ peculiares, atq; à dormitoriis diſtinctos, lectos habuiſſe, quos ex re* lucubratorios *appellarunt. Sveton.*

Cœlum eſt hyeme frigidum & gel…
tos, oleas, qvæq; alia aſſiduo tepore r)
aſpernatur ac reſpuit. Laurum tam…
atqve etiam viridiſſimam profert s):
ſed non ſæpius, qvàm ſub urbe noſ…

Tyrrheno atq; Sardonico mari ſunt confines. Ca…
eet intelligere maritimam Umbriam, quæ ſe…
quorum deſcriptionem inter Thuſcos recenſeba…
nonia. Nam illa om ad Picenum etiam tunc inſ…
re Catullus inquit: Præterqvam iſte tuus mo…
de Piſauri Hoſpes inaurata pallidior ſtatua. …
ſtingvit Tuſcorum partem eam, quam ipſe adit…
librem, ab alterâ inſalubri. o) *Eſt hic…*
ampliſſimus, perpetuis jugis ab Alpibus tendens…
fretum. De quo præter Stephanum Claudian…
Honorii. Cat. p) *quod etiam teſtatur Pli…*
ventum Boream, qui cæteris purior & ſanior…
q) *plus eſt quàm* frigidum: *nam gelu aquas…*
r) *aſſiduo ac moderato calore. Hæc melior l…*
æſtivo tempore. *Cat.* æſtivo tepore †.
omninò interpungendum, quod fecimus. Feci…

me recordantem miſeratio ſubit, qvantum vigiliarum, qvantum laboris exhauſerit fruſtra. Occurſant animo mea mortalitas *i*), mea ſcripta. Nec dubito, te qvoqve eâdem cogitatione terreri pro iſtis qvæ inter manus habes *k*). Proinde dum ſuppetit vita, ENITAMUR, ut mors qvàm pauciſſima, qvæ abolere poſſit, inveniat. Vale.

6. CAJUS PLINIUS APOLLINARI ſuo S.

Apollinaris vir doctiſſimus, intellexerat Secundum in Tuſculanum ſuum ſeceſſurum. Qvare ſtudio motus amicitiæ, qvùm audiviſſet oram Tuſcorum eſſe peſtiferam, admonuerat literis, ut periculum fugeret. Inde Secundus ſcribendi oblatâ materiâ opportunâ, & regionis, in qvâ rus erat, ſalubritatem, & villam univerſam per membra deſcribit. [*Similis huic Epiſtola 17. lib. II.*]

AMavi curam & ſolicitudinem tuam, qvòd qvùm audiſſes, me æſtate Tuſcos meos petiturum, ne facerem ſvaſiſti, dum putas inſalubres. Eſt ſanè gravis & peſtilens ora Tuſcorum *l*),

mum revolviſſet, & idem in ſecundo ac tertio feciſſet. *Cat.* i) dies ſimul & ſuus admonet omnes. *Val. Flacc. init. lib. V. Argon.* [*v. 12.*] Ba. k) *pro commentario hîc erit initium epiſtolæ 1. Lib. IX. quod & Catanæus vidit.*

EP. 6) l) *Strabo lib. V. Thuſci campos usque ad amnem Tyberim poſſident: quos ad Solis ortum maximè fluvius alluit, donec pelagus intret: parte autem ex alterâ*

ſimum ſolum, qvum primum pro...
git, ut nono *h*) demum ſulco perdom...
florida & gemmea trifolium, aliasq; ...
neras ſemper & molles, & qvaſi nov...
cuncta enim perennibus rivis nutri...
ubi *i*) aqvæ plurimum, palus nulla: q...
terra qvicqvid liqvoris accepit nec...

e) *Aldina & aliæ ſic diſtingvunt* : Has incet... reniqve colles, [neqve enim facilè — occur... ſimis *&c.* f) *aſpectum. Nam & de rebus* ... *citur : ut Virg. de mari.* qvibus aſpera qvond... ris facies. *Et Tacitus lib. XV.* aliam fa... ciem. *Cat.* g) *robuſti, valentiſſimi.* Cat. ... *ſus eſt lib. II. Eleg. 3.* Dum ſubigunt ſteriles ... boves. *Ubi* ſteriles *vocat exſectos, qui acc*... *agriculturam, qvia proceriores ſunt caſtrati*... *eum locum Janus Gebhardus p. 80. ſuſpicatur*, ... *hic Plinium intellexiſſe.* h) ...

s. Neq; enim terras tibi, ſed formam *k*) a-
ad eximiam pulchritudinem pictam, vi-
cernere: eâ varietate, eâ deſcriptione *l*),
qve inciderint oculi, reficiuntur *m*).
colle imo ſita, proſpicit qvaſi ex ſummo:
er & ſenſim clivo fallente conſurgit, ut
ſcendere te non putes, ſentias aſcen-
tergo Apenninum, ſed longiùs, habet.
ab hoc auras *n*) qvamlibet ſereno & pla-
, non tamen acres & immodicas, ſed
pſo laſſas & infractas *o*). Magnâ ſui parte
meri-

---

k) *imaginem, picturam. Hoc ſenſu & Caſſiodorus*
dixit X. Var. epiſt. 30. prope fin. de elephantis lo-
Qvapropter habere eorum vel formas gratiſſi-
ut qvi vivam ſubſtantiam non viderunt, opina-
al tali imaginatione cognoſcant. *Barthius ad*
notaverat: ſuſpecta vox. *Fortaſſe, quia ſenſu hoc*
n autoribus ævi latinioris vix reperias. Licebit er-
n interpretemur formoſitatem, *& ſequamur ſcri-*

meridiem ſpectat, æſtivumq; ſolem ab h
tâ, hybernum aliqvantò maturiùs, qvaſi
in porticum latam & pro modo *p*) longa
ta in hac membra *q*); atrium etiam ex a
terum. Ante porticum xyſtus *r*) conciſus
rimas ſpecies, diſtinctusqve buxo; demi
de pronusq; pulvinus *s*), cui beſtiarum
invicem adverſas buxus inſcripſit *t*).
th9 *u*) in plano mollis, &, pene dixerim, li
Ambit hunc ambulatio *x*) preſſis varieq
ſis viridibus *y*) incluſa: ab his geſtatio *z*)
dum circi, qvæ buxum multiformem, hu

ſo Marte Latinos. *Cat.* *Aliàs* infractum *contr*
etiam ἄῤῥηκτον, non fractum, *notat. Vid. Sam. D*
Joſeph. Iſcan. p. 20. p) *menſurâ, proportion*
dinis. In exemplari vetuſto non eſt, pro modo long
prominulam, *ut porticus illa aliquantulum pr*
Cat. q) *partes domûs. Apulejus lib. VII.* Jan
ſtra ſedulò exploraverat, & ipſa membra, in qvib
patrimonium condi ſolebat, curiosè perſpexera
r) *Vide, quæ ad lib. IX. epiſt. 7. dabimus è Buch*
s) *Palladius: Ponendæ ſunt plantæ per pulvino*
eminentes tumulos arearum. Cat. t) *habet i*
Cat. u) *herba topiaria. Plin. lib. XXII. Ser*
herbam, modò arborem, interdum virgultum vocat
x) *locus ad ſpaciandum conſtructus.* Cat. *Hâc*
formâ mox & geſtationem dicet. y) *Viridia*
adjectivo accipiuntur, genitivum in *ium* faciunt
dium pratorum: cùm verò ipſam loci viriditate
care volumus, *viridiorum* dicimus, ut, *formoſa f*
diorum. Hæc Macrobius lib. I. [Saturn. c. 4.] E
conſtat, & Vitruvio lib. VI. ac Secundo circà fin
epiſtolæ, viridia *etiam dici, quæ interdum à prot*
daria *appellantur.* Cat. z) *ſuprà p. 132. lit.*

ıdit in Tiberim. Medios ille agros ſecat,na-
ı patiens,omnesqve fruges devehit in ur-
,hyeme duntaxat & vere: æſtate ſummitti-
nmenſiq; fluminis nomen arenti alveo de-
autumno reſumit. Magnam capies volu-
em, ſi hunc regionis ſitum ex monte pro-
eris. Neq; enim terras tibi,ſed formam *k*) a-
m,ad eximiam pulchritudinem pictam,vi-
ris cernere: eâ varietate,eâ deſcriptione *l*),
unqve inciderint oculi, reficiuntur *m*).
in colle imo ſita,proſpicit qvaſi ex ſummo:
viter & ſenſim clivo fallente conſurgit, ut
ı aſcendere te non putes, ſentias aſcen-
A tergo Apenninum, ſed longiùs, habet.
oit ab hoc auras *n*)qvamlibet ſereno & pla-
die, non tamen acres & immodicas, ſed
ipſo laſſas & infractas *o*). Magnâ ſui parte
meri-

k) *imaginem, picturam. Hoc ſenſu & Caſſiodorus* m *dixit X. Var. epiſt. 30. prope fin. de elephantis lo-* Qvapropter habere eorum vel formas gratisſi- ɛſt, ut qvi vivam ſubſtantiam non viderunt, opina- ıimal tali imaginatione cognoſcant. *Barthius ad* ıem *notaverat:* ſuſpecta vox. *Fortaſſe, quia ſenſu hoc tam autoribus ævi latinioris vix reperias. Licebit er-* nam *interpretemur* formoſitatem, *& ſequamur ſcri- editionis Sichardinæ:* formam aliqvam, eximiamq; itudinem. *Catanæus* formam *hic modulum faberri- ıpactum exponit.* l) *convenienti poſiturâ colo-* at. m) reficientur †. n) Auræ *hic aliæ* ınt, *aliæ laſſæ: ſenſu nimirum ſic amplo, ut* ventos ı. *e. aſperos flatus comprehendant, ſecus atque ſuprà* o) *debilitatas. Virg.* Turnus ut infractos adver-

mediam ferè porticum diæta f) paulum r
cingit areolam, qvæ qvatuor platanis inu
tur. Inter has marmoreo labro aqva exun
circumjectasqve platanos, & ſubjecta p
gramina h) leni aſpergine fovet. Eſt i)
diæta k) dormitorium cubiculum, qvod

circumitu, & Diadromus à tranſitu, balnei mem
Hippiâ Luciani. Non latuit ea vox Angelum Dece
qui lib. V. Hypodromum diſtinguit ab Hippodro
ſeculi ſui eruditiſſimum Aldelmum, apud quem in lib
Babylas Martyr ad palatinas ducitur Zetas, & Im
veſtibuli hypodromum. Vid. Jac. Sirmond. d. l. V
Vocat autem Plinius hypodromum, interprete Si
nativam porticum, conſertis inter ſe ac reflexis arbo
ticumq; ramis contextam: quales quæ in hortis n
arte fieri ſolent; & qualem in Voroango Apollinaris
dio depingit Sidonius [Carm. XXIV. v. 67.] in Pr
co. Talis & vitea porticus Cypriano in Epiſtolâ a
tum. Dant, inquit, ſeceſſum vicina ſecreta: ubi du
tici palmitum lapsûs nexibus pendulis per arund
julas repunt, viteam porticum frondea tecta fec

f) Grutero hîc & alibi, quod ſuis locis monebitu
zeta. Pro quâ cur diæta Plinio ſit à nobis reſtituta,
ad lib. II. epiſt. 17. lit. i. p. 132. reddidimus. Eſt aut
vel diæta [Turnebo interprete XXIV. Adverſ. 4. f. 8
ficium vel membrum domûs, cœnationem & cu
habens. g) in ſecundâ lectione fuerat, exu

h) ſic recenter vulgati: ſed non adnuentibus mſ
aut editione veteri, ne Aldinâ quidem. Gru. Qu
& gramina, [quod aliàs in Sichardinâ reperias,]
Nec agnoſcit Catanæus. Itaq; , ut ſenſum explanet,
mentatur: Subjecta loca. i) Corrige Turnel
f. 813. Adverſ. memoria quodam lapſu locum hunc è
dio, [in quo aliàs per magnam capitis partem occup.
citat, cùm è Plinio debuiſſet. k) zeta. G

& retonſas *a*) manu arbuſculas circumit. Omnia maceriâ muniuntur: hanc gradata *b*) buxus operit *c*) & ſubtrahit. Pratum inde non minùs naturâ, qvàm ſuperiora illa arte, viſendum: campi deinde porrò, multaqve alia prata & arbuſta. A capite porticûs triclinium excurrit, valvis xyſtum deſinentem, & protinus pratum multumqve ruris videt feneſtris. Hac latus xyſti & qvod proſilit villæ, ac *d*) adjacentis hippodromi *e*) nemus comasq; proſpectat. Contra medi-

Buchnerus infrà ad lib. IX. epiſt. 7. a) retentas. †.
b) *quia per gradûs quosdam ſurgit.* Cat. c) *Recentiores,* aperit: *ſed nolentibus editionibus exoletis, quibus adhæret quoq; Pal.* Gru. d) *Sichardinâ,* hac. e) *cujus formam mox Secundus exprimit [poſt medium epiſtolæ hujus, ibi:* Hanc diſpoſitionem *&c.*] *Erat autem locus ad curſum & agitationem equorum inſtructus, ſicut ipſa vocabuli interpretatio oſtendit. De quo Sidonius lib. II. & Hom. XXIV. plura, quædam Philoſtratus V. Hippodromi Martialis lib. XII. meminit [epigr. 50.]* Pulvereumq; fugax hippodromon ungula plaudit. *Cat. Ad Martialis hunc locum Raderus f. 817. notat, habuiſſe veteres in prætoriis ſuis hippodromos, idq; ex hâc Plinii epiſtolâ confirmat.* Hippodromum *ineptè legi pro* Hypodromo *notat Jac. Sirmond. ad locum Sidonii lib. II. [epiſt. 2. p. 27. 28.] Et ratio ibi allegata huc pertinet, cùm Sidonius haud dubiè hanc vocem à Plinio mutuatus ſit. Non enim, ait, circum intelligit [Sidonius,] qui quorſum in ædium veſtibulo, aut quid habet cum Cryptoporticu commune? ſed tectam longitudinem, & clauſum undequaque deambulacrum: qualia ſunt in Veſtibulis magnatum, aut qualia, quæ ſtadia opaca vocat Tertull. in l. ad Martyres.* Hypodromus *verò ex eo dictus, quod ſub eo incedatur, ſicut* Peridomus *in xyſto hypæthra ambulatio in-*

nam *u*), qvæ feneſtris ſervit ac ſubjace viſuqve jucunda *x*). Nam ex edito c qva, ſuſcepta marmore, albeſcit. Ide lum hyeme tepidiſſimum, qvia plur perfunditur. Cohæret hypocauſton nubilus,immiſſo vapore,ſolis vicem ſi de apodyterium balinei laxum & hil cella frigidaria *y*), in qvá baptiſteriun atqve opacum. Si natare latiùs aut t velis, in areâ piſcina eſt, in proximo qvo poſſis rurſus aſtringi *a*),ſi pœnite Frigidariæ cellæ connectitur media *b* benigniſſimè præſto eſt; caldariæ magi net enim. In hac tres deſcenſiones *c*)

mus. Cat. u) *ita interpungendum duxi*, *tur in Pal. & edd. vett.* piſcinam, *non*, *ut in* *hodiè*, piſcina. *Gru. Sic enim aliàs legitur :* d tum. Sed antè piſcina. x) *al.* jucundam *næo intelligo.* y) *Comparandus hic locus* *ſuprà p. 130. lit.* a. z) *quia piſcina fuerat* *li.* Cat. a) *refrigerari : nam calore laxan* *frigore contrahuntur.* Cat. b) tepidaria *media erat inter* frigidariam & caldariam, & *litate*. Cat. *Tres ergò cellas commemorat Plin* *vius eodem ſenſu tria balnearum* aena *nominat*, *elegantiſſimâ balnei deſcriptione Tom. II. p. 746.* œcos, *nam eâ voce ſæpe Plinius & Vitruvius uſ* *etiam quarta cella in quibusdam balneis*, *quam* *ro in tertio epiſt I. ad Q. Frat. nominat. Et in Di* *ni Imperatoris cum Epicteto quatuor diſertè n* *prima tepidaria unctuaria ; ſecunda ſudatoria ;* *ſa ; quarta frigidaria. Hæc è Caſaub. ad Theop* *p. 256. 257. ed. Brunſvic. ubi plura.* c) *Has i*

norem ſonumq; excludit: junctaqve qvoti-
ıa amicorum cœnatio *l*).Areolam illam por-
s alia,eademq; omnia,qvæ porticus *m*),aſpi-
Eſt & aliud cubiculum à proximâ platano,
de & umbroſum, marmore exſculptum *n*)
io *o*) tenus: nec cedit gratiæ marmoris, ra-
;, inſidentesqve ramis aves imitata pictura.
juxtà *p*) fonticulus; in hoc *q*) crater *r*); cir-
ipunculi *s*) plures miſcent jucundiſſimum
mur. In cornu *t*) porticûs ampliſſimum cu-
ılum à triclinio occurrit; aliis feneſtris xy-
ı, aliis deſpicit pratum, ſed ante piſci-
Y nam *u*),

Non aliter mſſ. codices. Nam Aldina cæteræq; edd. jun-
ei qvotidiana amicorumq; cænatio. *Gru.* m) *illa*
ior lata, & pro modo longa, [*regredere ad lit. p. pro-*
m.] Cat. n) excultum †. o) *Podium, locus*
ı ædificium porrectus, unde ſpectamus, ſi quid foris fiat.
s crebra mentio apud Vitruvium. Cat. p) *Retinui*
nem Sichardinam; quæ ſatis apta. Legebatur aliàs, ut
Catanæum: cui ſubeſt fonticulus. *Quâ in lectione*
aliquid putavit latere Gruterus, cùm videret in Pal. &
edd. nec non Aldinâ [*mutilato textu*] *eſſe*: aves imi-
pictura, fonticulus. in hoc fonte *&c. Dixerim, muti-*
nem hanc eveniſſe [*ut ſolet*] *è ſimilitudine vocum*, pi-
ı *&* juxta. q) *aliàs*: In hoc fonte crater. *Sed*
erum Sichardinam putavi ſequendam, quæ fonte *omit-*
r) *marmoreum vas in formam crateris ampliſſimi*,
olet fieri in fontibus elegantioribus. Cat. Crater *eſt*,
vulgò pelvim appellant in fontibus manu factis, id eſt,
itus aquæ conceptaculum. Budæ. annot. prior. in Pand.
6. s) ſiphunculi. *Cat. De* ſipone *&* ſipuncu-
chnerus infrà ad lib. X. epiſt. 42. t) *flexurâ*: *an*
ı extremo? ſicut acierum extremitates cornua *dici-*

fronte. A latere æſtiva *k*)cryptoporticus in
poſita,qvæ non aſpicere vineas, ſed tange
detur. In mediâ triclinium ſaluberrimum
tum ex Apenninis vallibus recipit: pòſt la
mis feneſtris vineas,valuis æqvè vineas,ſe
cryptoporticum qvaſi,admittit *l*). A later
clinii, qvod feneſtris caret,ſcalæ convivio
ſecretiore ambitu *m*) ſuggerunt. In fine cu
lum, cui non minus jucundum proſpect
cryptoporticus ipſa qvàm vineæ præbent.
eſt cryptoporticus,ſubterraneæ ſimilis: a
incluſo frigore riget,contentaqve aëre ſuo
deſiderat auras nec admittit. Poſt utranq;
ptoporticum,unde triclinium deſinit, inci
porticus, ante medium diem hyberna,inc
to die æſtiva. Hac adeuntur diætæ *n*) duæ,
rum in alterâ cubicula qvatuor, alterâ tria,
circuit ſol,aut ſole utuntur aut umbrâ. Han
ſpoſitionem amœnitatemq; tectorum lon

---

ctûs †. i) zeta. *Gru.* k) æſtivo. *ed. Boxh*
Vocem æſtivo *cancellis incluſerat Stephanus. Catanæu*
va *retinet, & hinc æſtivam cryptoporticum hanc diſt*
ab eâ, de quâ in præcedentibus, tanquam ab hybernâ
Plinius paulò poſt porticum eandem jam hybernam *ſ*
tur, jam æſtivam. l) *id eſt, proſpicit ex propinqu*
m) *Legitur etiam* aditu. *Sed* ambitu *non diſplicet,*
ſtar cochleæ fuiſſe intelligamus eas ſcalas, quales nunc i
dum videmus conſtrui. Cat. n) *Neq; hîc* diætis
Gruterus movet, ſed de zetis *aliorum codicum ſilet.* o
tiones recentiores longè lateq;, *ſed ſic nulla editio ante*
nam: quæ tamen habet, late longeq;. *Haud etiam*

, tertia à ſole longiùs, à luce non longiùs *d*). ›dyterio ſuperpoſitum eſt ſphæriſterium *e*), d plura genera exercitationis, pluresqve cir- ›s capit. Nec procul à balineo ſcalæ qvæ in ›toporticum ferunt, priùs ad diætas *f*) tres. ùm alia areolæ illi, in qvâ platani qvatuor, prato, alia vineis imminet, diverſasq; *g*) cœ- ırtes ac proſpectus *h*) habet. In ſummâ cry- porticu cubiculum, ex ipsâ cryptoporticu iſum, qvod hippodromum, vineas, montes ıetur. Jungitur cubiculum obvium ſoli ma- ıè hyberno. Hinc oritur diæta *i*), qvæ villæ ›odromum adnectit. Hæc facies, hic viſus à

 fron-

lveos vel ſolia *dicunt, & Lucianus* πύελος. ἔμβασις *enim* ύελος. *Vide Salmaſ. ex Dioſcor. de Aſſio lapide in Solin.* ›t. *in Fl. Vopiſcum p. m. 487. & in Jul. Capitolin. p. 159. Pariſ.* Veenhuſ. d) *non eſt in ſole : tamen non* ›*ſcuro.* Cat. e) *De ſphæriſterio jam ſuprà dictis* ›. *ad pag. 131. hæc adde è Budæ. annot. prior. in Pand. p.* σφαιρίζω *græcè pilâ ludo ſignificat, auctoribus Suidâ &* ıce, *à quo* σφαιρισταὶ *dicuntur ſphærularis ludi ſtudioſi,* φαιριστικοὶ *ejus ludi periti. Confirmat autem ibi Budæus,* n *in balneis veterum fuiſſe ſphæriſteria. Nimirum, quod* nſal. *ad Petron. p. 97. excerpimus, poſt exercitationes* ndi *à primis temporibus conſvetudo percrebuit. Ideò* naſia *olim propè mare conſtructa, & juxtà flumina. Et* ımpo *Martio, qui Romæ ſecundùm Tiberim erat, juven-* ›omana *exercebatur. Ideò in Thermis poſtea utraq; con-* ›a, *Gymnaſia & Balnea, ut ab exercitiis irent protinus* tum : *id quod Plinii locus hic oſtendit.* f) *Tacet* orater *conſvetudinem ſuam, de* zeti›. *Gruterus.* g) alia ıs imminet diverſis, diverſasq; †. h) ut proſpe-

ticulæ *y*) ſurgunt, alternis inſerta ſunt poma *z*), & in opere urbaniſſimo ſubita velut illati ruris imitatio. Medium ſpatium *a*) brevioribus utrinqve platanis adornatur. Poſt has acanthus hinc inde lubricus & flexuoſus, deinde plures figuræ, pluraqve nomina. In capite ſtibadium *b*) candido marmore, vite protegitur; vitem qvatuor columellæ Caryſtiæ *c*) ſubeunt. E ſtibadio aqva, velut expreſſa cubantium pondere, ſipunculis effluit, cavato lapide ſuſcipitur, gracili marmore continetur, atqve ita occultè temperatur, ut impleat, nec redundet. Guſtatorium *d*), graviorq; cœnatio, margini imponitur, levior naviculaRum

---

y) *ita eſt in Sichardinâ. Vulgò legebatur,* metulæ, *quod Cataneus exponit: parvæ metæ inſtar areolarum.* z) *in neutro pro arboribus nusquam alibi annotavimus.* Cat.

a) *Sequor & hic Sichardinam. Cateræ:* ruris imitatio medium in ſpacium. b) *Stibadium eſt lectus accubitorius, qui figurâ ſua græcum ſigma exprimit hâc formâ* C. *Ejus ideam & ſchema ex antiquo marmore Romæ expreſſum ſpectabis in appendice Fulvii Urſenii de Triclinio ad Ciacconium. Hæc & plura Matthæ. Rader. ad Martial. XIV. epigr. 87.* [*cujus inſcriptio,* Stibadia,] *f. 934. 935.* c) *ex Caryſto, oppido Eubœæ, ſi Ptolemæo credimus. Plin.* nobilis Caryſtus, nobilior tamen marmore Caryſtio. *Cat.*

d) *menſa contecta putaminibus teſtudinum: quam primus Carbilius Pollio, prodigi ac ſagacis ingenii ad inſtrumenta luxuriæ fertur excogitaſſe. Quare epigrammaticus Poeta* [*Martialis*] *deinceps poſt* Stibadium *in diſtichis* guſtatorium *locavit* [*lib. XIV. epigr. 88.*] Fœmineam nobis cherſon ſi credis ineſſe, Deciperis, pelagi maſcula præda ſumus. Cat. *Diſſentit à Cataneo Raderus ad Martialis hoc epigramma f. 936. cui Plinius vocabulo* guſtatorii *locum pe-*

ım & avium figuris innatans *e)* circuit. Contrà ons egerit aqvam & recipit : nam expulſa in alum in ſe cadit, junctisqve hiatibus *f)* & abſoretur & tollitur. E regione ſtibadii adverſum ubiculum tantum ſtibadio reddit ornatus, vantum accipit ab illo. A marmore ſplendet, aluis in viridia prominet & exit : alia *g)* viriia ſuperioribus inferioribusqve feneſtris ſupicit deſpicitqve. Mox diætula *h)* refugit qvaſi

 in cu-

us, quàm ipſam menſam ſignificare videtur : credo, quia ænatio queque, quam hic jungi guſtatorio *videmus, non enſa eſt, ſed locus. Mihi illud etiam dubitare veniebat inentem : an Plinii guſtatorium, [ſi maximè menſam interetemur,] perinde, ut Martialis illud & Trebellii Pollionis, quod quidem apud Plinium majorem, nam ex hoc hauſit tenæus, lib. IX. c. 11.* repoſitorium *vocatur,] ſectâ teſtune veſtitum fuerit. Quis enim credat guſtatorium Romapoſt Trebellii tempora nullum fuiſſe, niſi luxûs illius, inem & Seneca VII. de benef. 9 invehitur, notâ conſpium? ut hæream tamen, ſequentia Plinii faciunt, quibus alemcunq; luxum prodi putes.* e) *teſſellato & vericulato pavimento, in quo variæ erant figuræ naviculárum abium : ſicut hodiè diverſorum piſcium Romæ in ædibus xorum cernimus, ita, ut impoſita aqua innatare videanr.* Cat. f) *canalibus, quibus aqua effunditur & reitur.* Cat. g) *Sic proximè Palat. & vett. edd.* nem- prominet texit alia. *Aldina noſtrum iſtud repræſentat. juniores exhibuerant nobis :* prominet & texit. Deinde ia viridia *&c.* Gru. *Sichardina :* prominet. De hinc ia. h) *Grutero placet,* zetecula, *quod verbi ait inlat. & vett. edd. ſe reperiſſe. Addit, velle ſe cauſſam ſcire, r in recentioribus ſit* diætula. *Reſponderem : ſi ipſi* zetecum *Palatini codicis retinere licuit ; cur non Aldo & Sicharfuerit integrum, in* diætulâ *quoq; [nam hanc uterq; ha-*

in cubiculum idem atq; aliud. Lectulus hìc *i*) & undiqve feneſtræ, & tamen lumen obſcurum, umbrâ premente. Nam lætiſſima *k*) vitis per omne tectum in culmen nititur & aſcendit. Non ſecus ibi, qvàm in nemore jaceas: imbrem tantùm, tanqvam in nemore, non ſentias. Hìc qvoqve fons naſcitur, ſimulq; ſubducitur. Sunt locis pluribus diſpoſita ſedilia è marmore, qvæ ambulatione feſſos, ut cubiculum ipſum, juvant. Fonticuli ſedibus adjacent; per totum hippodromum inductis fiſtulis ſtrepunt rivi, &, qvà manus duxit, ſeqvuntur. His nunc illa viridia, nunc hæc, interdum ſimul omnia lavantur *l*). Vitaſſem jam dudum, ne viderer argutior, niſi pro-

bet,] *fidem ſuorum ſequi manuſcriptorum? Quòd ſi rationibus agenda res eſt, citiùs ex analogiâ defendent illi* diætulam *ſuam, quàm* zeteculam *Gruterus. Nam ut à* ſphæra, chartâ, [*græcis non minùs quàm* diæta *vocabulis,*] ſphærulam *dicimus &* chartulam, *non* ſphæreculam, charteculam: *ſic à* diætâ diætulam, *non* diæteculam *aut* zeteculam. *Probabilior, hâc parte quidem, Veenhuſii lectio eſt, qui, Sirmondum not. ad Sidon. lib. VIII. ep. 16. p. 94. ſecutus, nobis hic* zotheculam *ſiſtit, ut ſuprà p. 135. pro* diætâ zothecam. *Sed utrobiq; aſſenſum ſuſtineo, cùm* zothecam *vel* zotheculam *pro Muſeo vel Bibliothecâ,* [*hic enim ſenſus emergit,*] *dicere dura ſit admodùm catachreſis: quandoquidem propriè vox ea locum notat ſaginandis animantibus vivis deſtinatum. Sidonio ergò fortaſſe ſcribendi hæc ratio arriſerit: De Plinio ampliùs deliberandum dixerim.* i) *ita Pal. & edd. vett. niſi quod omnes,* hinc. *Novitiæ edd.* Lectus hic. *Gru.* k) *multiplici palmite maxima.* Cat. *L.* latisſima. *Ba.* l) *hæc eſt ſcriptura Pal. & edd. veterum,*

oſuiſſem *m*) omnes angulos tecum epiſtolâ imire: neqve enim verebar, ne laborioſum legenti tibi, qvod viſenti non fuiſſet; præn, qvùm interqvieſcere, ſi liberet, depoſitaepiſtolâ qvaſi reſidere, ſæpiùs poſſes. Prær indulſi amori meo: amo enim qvæ maxix parte ipſe inchoavi, aut inchoata percon ſummâ, [cur enim non aperiam tibi vel ;ium meum vel errorem?] primum ego ofm ſcriptoris exiſtimo, ut titulum ſuum leatqve identidem interroget ſe, qvid cœperit ere: ſciatqve, ſi materiæ immoratur, non ongum; longiſſimum, ſi aliqvid acccerſit atttrahit. Vides qvot verſibus Homerus *n*), Virgilius arma, hic Æneæ, Achillis ille, deat: brevis tamen uterq; eſt, qvia facit, qvod tuit. Vides ut Aratus *o*) minutiſſima etiam a conſectetur & colligat, modum tamen it. Non enim excurſus hic ejus, ſed opus n eſt. Similiter nos, ut parva magnis cõferap), qvum totam illam oculis tuis ſubjicere

Y 5 cona-

:tantur, *aut* juvantur, *quod inſaſit edd. poſteriores.* m) *deſcribere promiſiſſem.* Cat. n) *qui lib.* '. *Iliados pluribus Achillis arma deſcribit. Cujus exemirgilius pariter libro VIII. præſertim in deſcribendo ſcuto multis immoratur.* Cat. o) *Aratum conguiſſe Ptolomæi Philadelphi temporibus. Patriam halos Ciliciæ. Plura literarum monumenta reliquit, tra- Suidâ: inter quæ Phænomena, ſcilicet lucentes ſtellas; pus ad noſtros tranſtulit M. Tullius. Utrumq. extat, ſed m detruncatum.* Cat. p) *ab Aldinâ & aliis, quas*

conamur,ſi nihil inductum & qvaſi de
qvimur,non epiſtola,qvæ deſcribit,ſed
deſcribitur, magna eſt. Verùm illuc ur
ne ſecundùm legem meam jure reprel
longior fuero in hoc, in qvod *q*) exceſſ
cauſas,cur ego Tuſcos meos *r*) Tuſcul
burtinis, Prænestinisqve *s*) meis præ
Nam ſuper illa, qvæ retuli, altius ibi
pingvius, eoq; ſecurius Nulla neceſſita

habemus, *veteribus*, *abeſt*, conferamus: *quæ*
contrà Pal. eſſe teſtatur Gruterus. q) *alià*
qvod exceſsi,*omiſsâ præpoſitione. Sed hanc in ve*
bus noſtris repertam cur omitteremus, *cauſa non*
r) *villam*,*quam in Tuſcis poſſideo*.Cat. s)
in Tuſculano agro habeo, *&* *Tiburtino*,*&* *Præneſ*
t) *ſumendæ ſcilicet togæ*,*&* *obeundi officii urba*
ſalutare amicos, *deducere*, *comitari*, *ſponſalibus*,
ſtamentis, *funeribus*, *&* *aliis iſtiusmodi rebus in*
commodare præſentiam : tùm in foro ac curiâ ag
Quæ obituri cùm prodirent domo,*togas ſumebant*
*Martialis lib.I.Epigr.55.*Vivat & urbanis albus
Albus,*id eſt*,*togatus. Nam hic togarum color era*
cauſâ operam, *quæ in ejusmodi officiis ponebatur*
appellavit idem Poeta lib.III. epigr.46. ſicut & ho
qui eam navabant,*alibi* togatulos, *alibi* togata
Nec alii togati ac urbani *ſunt*, *quos noſter inf*
ep.30. nominat. Extrà urbem, *&* *ruri maxim*
erant.Ex quo apud Martialem eleganter ſanè tun
de ſeceſſu dicitur lib. X. epigr.52. Ac adeò rarus e
togæ uſus erat, *ut nonnulli ne totâ vitâ ſumerent.*
Sat.III. Pars magna Italiæ eſt,ſi veram admittir
Nemo togam ſumit,niſi mortuus. *Sic infrà noſ*
nusqvam togam *in ſeceſſu eſſe ſcribit.*

nemo accerſitor *u*) ex proximo *x*): placida, omnia & qvieſcentia. Qvod ipſum ſalubritate regionis, ut purius cœlum, ut aër liqvidior, accedit; *y*). Ibi animo, ibi corpore maximè valeo: nam ſtudiis animum, venatu corpus exerceo. Mei qvoqve nuſqvam ſalubriùs degunt; usqve adhuc certè neminem ex iis, qvos eduxeram mecum [venia ſit dicto *z*)] ibi amiſi. Dii modò in

---

u) accerſit, Sichardina. x) *Significat ſubductiorem hunc ſeceſſum fuiſſe, nec coluiſſe in proximo, qui aut vocarent ad ſe, atq; accerſerent, aut ſe venturos nunciarent, miſſo curſore. Et hoc eſt illud* altius otium, *quod paullò antè prædicavit. Tale illud Materni apud Quinctilianúmne, an Tacitum, elegantiſſimo Dialogo de cauſſis corruptæ eloquentiæ cap. 13. felicitatem ſecuſſùs ſui attollentis:* non me, *inqvit,* fremitus ſalutantium, nec anhelans libertus excitet *&c. Bu.*

y) Ita ex Palatino reſtituit Gruterus, [pro accidit:] qui planiorem ſenſum futurum exiſtimabat, ſi ſcriberetur, ſalubritati, *[quod ipſum in Sichardinâ reperio.] Atq; profectò, niſi ita legimus, non modò non planus ſenſus erit, ſed omninò nullus. Neque enim Plinium adducor ut credam archaiſmo uſum, &* ſalubritate, *pro* ſalubritati *dixiſſe. Sed neq; ſic ſatis conſultum tamen huic loco erit. Nam quid faciemus iis, quæ proximè verbum hoc antecedunt,* ut purius cœlum, ut aër liqvidior? *Neque enim hæc accedunt ad ſalubritatem, ſed ſalubritatem ipſam faciunt. Quod ſi pro* ut *reponamus* ubi, *nihil difficultatis ampliùs manebit.* Bu. *Quid ſi legamus:* Ad qvod ipſum è ſalubritate regionis ut [*id eſt, ubi, vel ſi*] purius cœlum, ut [*ubi*] aër liqvidior accedit, ibi [*i. e. tum*] animo, ibi corpore maximè valeo. *aut:* ut [*i. e. prout*] purius *&c.* ita animo, ita corpore *&c. Senſu certè non incommodo, ad quem ipſum forte trahi etiam recepta jam lectio poterit. Nibil tamen aſſirmo.* z) *Hoc deprecandi faſcini causâ, Deorumq; invidiæ, interponit, quæ ulciſci feli-*

in poſterum hoc mihi gaudium, hanc gloria loco ſervent! Vale.

7. CAJUS PLINIUS CALVISIO ſuo S.

Pompejus Saturninus Secundum hæredem re qverat ex dodrante, Rempublicam Comenſium quadrante: & qvia tunc ſecundum leges Respubli ca non poterat inſtitui hæres, ſcribit Secundus, t men velle ut voluntas Saturnini rata ſit, nec infri gatur.

NEc hæredem inſtitui *a*), nec præcipere po ſſe *b*) Rempublicam, conſtat. Saturnin auten

cium paullò elatiùs dicta credebatur. Quæ ipſa Nemeſis a tiquorum eſt. Unde illud Poetæ : Mitibus audi Aurib hæc Nemeſis, ferat & fortuna jocantem! *Veteres & pr* fiſcini, *ſive* præfiſcine, *in ſimili cauſâ dicebant, de quo Feſtum Scaliger, & Muretus lib. IX. Var. Lect. cap. 3. Bu.*

EP. 7. a) *Aut jus iſtud,* [*quod Remp. hæredem in ſtitui vetat,*] *municipale fuit, aut leges, quibus tunc uteba tur, poſteà ſunt mutatæ. Nam hodie omnes JCti intendu utilitati Reip. ut Marcellus ff. XXX. de legatis & fideicom miſſis:* Si qvid, *inquit,* relictum ſit civitatibus, omne v let, ſive in diſtributionem relinqvatur, ſive in opus, ſive in alimenta, vel in eruditionem puerorum, ſive in qv aliud. *Et Paulus ibidem latiùs. An dicamus, de legatis ta tùm loqui, non de hæreditatibus? An, ut ſcribit Ulpian XXVIII. ff. quia Resp. incerta res eſt, hæres autem inſtitui n mo poteſt, niſi certus demonſtretur? An, quia litis causâ calumniæ non poſſumus Imperatorem & Remp. hæredem in ſtituere? Paulo lib. XXVIII. titulo de hæredibus inſtituen aſſerente. Nam & Ulpianus XXXVIII. refert, nos hoc jure u ut in rebus publicis, cùm de donatione quæritur, illud ſolū ſp ctandum, utrum ob cauſam aliquam juſtam Reip. promitt*

n, qvi nos reliqvit hæredes, qvadrantem
ublicæ noſtræ *c*), deinde pro qvadrante *d*)
eptionem qvadringentorum millium de-
Hoc, ſi jus aſpicias, irritum: ſi defuncti vo-
ıtem, ratum & firmum eſt. Mihi autem
FUNCTI voluntas [vereor qvam in par-
juriſconſulti, qvod ſum dicturus, accipiant]
qvior *e*) jure eſt: utiqve in eo, qvod ad com-
em patriam voluit pervenire. An cui de
ſeſtertiûm undecies contuli *f*), huic qva-
gentorum millium *g*) paulò amplius terti-
partem ex adventitio denegem? Scio te
qvo-

el polliceatur, an non. An magis hoc pertinet ad ſenten-
Juliani, qui XXX. ff. putat, non permittendum legari do-
ſuam ad opus Reip. faciendum, ſi in alio territorio eſt?
ninum autem non fuiſſe Comenſem, & prædia ſua alibi
ſſe. Cat. b) *non habere privilegium protopraxiæ,*
primæ exactionis: de quâ latiùs in epiſtolis ad Traja-
epiſt. 109.] Cat. Præcipere *eſt ante alios capere, &*
cipuum ſibi habere præter hæreditariam portionem, &,
cè dicitur, ἐξαιρέτως λαβεῖν. Lexic. Jur. Pardulphi
ji f. 409. c) *Comenſi: nam & Calviſius Novoco-*
ſ fuit. Cat. d) *Si ſtandum eſt vett. edd. & Palat.*
endum fuerit, deinde qvadrantem præceptionem
iru. e) *venerabilior, ſanctior, charior. Tranquillus*
ellio: Coegit jurare cæteros, nihil ſibi antiqvius
e publicâ fore. *Cat.* f) *Hanc rem latiùs tractat*
II. [epiſt. 18.] ad Caninium ſcribens. Legitur in aliqui-
emplaribus: ſeſtertiûm ſedecies contuli. *Cat. Lego:*
ringenta enim ſeſtertia, tertia pars eſt duodecies ſeſter-
& paulo amplior tertiâ parte decies ſeſtertiûm, id eſt,
ſeſtertiorum. Budæ. lib. I. de aſſe p. 142. *quam ſenten-*
tiam & lib. III. p. 343. repetit. g) *Legerunt in qui-*

qvoqve à judicio meo non abhorrere,cùm dem Rempublicam, ut civis optimus, di Velim ergò,qvùm proximè decuriones co hentur *h*), qvid ſit juris indices, parcè tam modeſtè: deinde ſubjungas,nos qvadring millia offerre,ſicut præcepit *i*) Saturninus. hoc munus, illius liberalitas, noſtrum ta obſeqvium vocetur. Hæc ego ſcribere pu ſuperſedi: primùm qvòd memineram pr ceſſitudine amicitiæ noſtræ,pro facultate *k* dentiæ tuæ, & debere te & poſſe perinde m tuis partibus fungi: deinde, qvia verebar modum, qvem tibi in ſermone cuſtodire f eſt, tenuiſſe in epiſtolâ non viderer. N SERMONEM vultus, geſtus, vox ipſa deratur; epiſtola omnibus commendatior deſtituta, malignitati interpretantium ex tur. Vale.

8. CAJUS PLINIUS CAPITON suo S.

busdam codicibus, [*& apud Budæum d. l.*] huic qv genta millia, paullò amplius tertiam partem, ex titio denegem? *Appellat quadringenta ſeſtertiûm m paulò amplius tertiam partem ſeſtertii undecies: & de ſuo patriæ hanc ſummam contulerit, non gravat ex adventitio illam quoq; ſe ait collaturum. Quod aut quibusdam libris* ſedecies *ſcribitur, falſum manif* Seſtertiûm *verò, non* ſeſtertium *ſcribendum ex uſu rum ejus ſæculi.* Caſ. h) *convocabuntur in Sen* Cat. i) *nam veterum teſtamenta imperativis re ſunt verbis.* Cat. *Haud aliter Palat. aut edd. vett.* perit *nuper cuſ.* Gru. k) *copiâ,* Ba.

EP. 8. l) *Admonemus Lectorem, Sidonium Ap*

Capitoni ut hiſtoriam ſcribat ſvadenti, reſcribit idem cupere: & cauſas qvibus ad hoc incitaretur, qvibusq; retardaretur, enumerat: ubi pleraq; multa, qvid hiſtoria ab oratione differat, breviter tractat, cognitu qvidem non inutilia.

SVades ut hiſtoriam ſcribam, & ſvades non ſolus. Multi hoc me ſæpe monuerunt: & ego volo, non qvia commodè facturum eſſe confido, [id enim temerè credas, niſi expertus,] ſed qvia mihi pulchrum in primis videtur, non pati occidere, qvibus æternitas debeatur, aliorumqve famam cum ſuâ extendere. Me autem nihil æqvè ac diuturnitatis *m*) amor & cupido ſolicitat: res homine dignisſima, præſertim qvi nullius ſibi conſcius culpæ, poſteritatis memoriam non reformidet. Itaqve diebus ac noctibus cogito, ſi *qvâ me qvoqve posſim Tollere humo*, id enim voto meo ſufficit: illud ſupra votum, *victorq; virûm volitare per ora* n). *Qvanqvam ô* o)! ſed hoc ſatis eſt, qvod propè ſola hiſtoria polliceri videtur. Orationi enim & carmini

---

rem libro IV. [*epiſt. 22.*] *ſoluiſſe hanc epiſtolam non Capitoni, ſed Tacito ſcriptam. Namq; inquit:* Et antiqvibus cùm C. Cornelius Tacitus C. Plinio Secundo, ut hiſtoriam ſcriberet, ſvaſiſſet: & ipſe poſtremo, qvod injunxit, arripuit. *Cat.* *Ad hunc Sidonii locum Savaro p. 284. notat, emendatiores Plinii libros habere,* Tacito, *abſonè verò in quibusdam eſſe* Capitoni. m) *non audet de ſeipſo per modeſtiam dicere,* æternitatis, *cùm tamen de Martiali, & aliis, ſic loquatur III. 21.* Ba. n) *ſumptum eſt ex III. Georg. Virgil.* [*v. 8. 9*]. Cat. o) *optat tamen ſuis ſcriptis*

pdionem pater, historias r), & qu
ſiſſimè, ſcripſit. Invenio autem ap
HONESTISSIMUM eſſe majoru
ſeqvi, ſi modò recto itinere præceſſe
ergò cunctor? Egi magnas & graves
Has [etiamſi mihi tenuis ex eis ſpe
retractare, ne tantus ille labor meus,
qvod reliqvum eſt ſtudii addidero,
riter intercidat. Nam ſi rationem p
habeas, qvicqvid non eſt peractum, p
choato eſt. Dices, *Potes ſimul & r*
actiones, & componere hiſtoriam. Ut
utrumqve tam magnum eſt, ut abun

---

illuſtrare & excellere, ſumens initium ex [*V. ipſ*
ubi Mneſtheus hortatur ſocios ad remigandum
tamine : Non jam prima peto Mneſtheus,
certo : [Qvanqvam o !] ſed ſuperent, qvib
na dediſti. *Cat.* p) *Edd. recentiſſimæ :*
parva gratia. *Sed nusquam ea vocula in vett.*

um efficere. Undeviceſimo ætatis anno *u*) di-
ere in foro cœpi, & nunc demum, qvid præſta-
e debeat orator, adhuc tamen per caliginem,
ideo. Qvid ſi huic oneri novum acceſſerit? Ha-
et qvidem oratio & hiſtoria multa commu-
ia *x*), ſed plura diverſa *y*) in his ipſis, qvæ com-
nunia videntur. Narrat ſanè illa, narrat hæc,
ed aliter. Huic pleraqve humilia & ſordida, &
x medio petita; illi omnia recondita, ſplendi-

etractare. *De utroque vocabulo Buchnerus ad lib. VIII. p. 21. prope fin.* u *Eâdem ætate forum ingreſſus Lucius Craſſus eſt, cùm C. Narbonem accuſaret. Auctor Dialogi de cauſis corruptæ eloquentiæ cap. 34.* Nono decimo ætatis nno L. Craſſus C. Carbonem; uno & viceſimo Cæſar Dolabellam; altero & viceſimo Aſinius Pollio C. Catonem; non multò ætate antecedens Calvus Vatinium iis orationibus inſecuti ſunt, qvas hodieq; cum admiratione legimus. *Bu.* x) *ut delectet, afficiat, auditores rerum novitate attentos reddat, exemplis inſtruat, & moveat digreſſionibus opportunis, utatur exornationibus ferè omnibus, quibus orator, & flumine orationis, & varietate.* Cat.

y) *Lucianus in libello ſcribendæ hiſtoriæ, Diverſa, inquit, eſt hiſtoricorum ratio ſcribendi ab oratoribus. Hiſtorici enim ordinem rei ſervant, & materiâ præparatâ utuntur: Oratores verò multa invertunt & fingunt. Procemium hiſtoricorum duabus tantùm rebus, attentione & docilitate conſtare debet, omiſſâ benevolentiâ, quam inprimis orator captat. Hinc Fabius plures hiſtoriæ virtutes Oratori vitandas præcipit, cùm ſit proxima poetis, & quodammodò carmen ſolutum, verbisq; liberioribus, ac remotioribus figuris narrandi tædium evitet: demùm neq; contineatur, quibus oratio, partibus, exordio, narratione, confutatione, confirmatione, peroratione: ſed ejus lex ſit incipere ab initio rerum & continuam narrationem ad finem usq; perducere, explicando,*

referit, ut Thucydides g) ait, κτῆμα ... νισμα h): qvorum alterum oratio... ſtoria eſt i). His ex cauſis non ad... diſſimilia, & hoc ipſo diverſa, qvo... confundam miſceamqve, ne tant... vione turbatus ibi faciam, qvod hi...

---

quo conſilio, quâ ratione geſta ſint. Cat... *res.* Cat. a) *muſculis robur oſtendit*... *Licet igitur hiſtorico vires oſtendere. Omn*... *dum: nam vires diſſimulandæ, & illius pr*... *rium, cùm ex arte loquatur, ne ars ulla vid*...

b) *exultantia & decor orationis per juba*... *ut per toros plenitudo & ubertas. In aliâ le*... *id eſt, eminentia.* Cat. c) *impetu*, ... *tione.* Cat. d) *liberè narrando vitia.* ... *frequentiâ, brevitate: quam Secundus in*... *mendat: qualis Thucydides & Tacitus,* ... *pè numerum ſententiarum numero ſequanti*... *plificatione.* Cat. g) *Verba Thucydi*... *tione operis, cùm ſcribit, ſe confeciſſe Hiſtori*... *λον ἐς ἀεὶ, ἤπερ ἐς τὸ παρὸν ἀγώνισμα*: mo...

... ſυγ-
ī univerſum autem illud memineris, ſæpiùs
dico, & non ad præſens ſolum tempus ſcri-
i nunc ſunt, te laudent, & honoribus affi-
omne ævum intentus illis potiùs, qui in po-
ri ſunt, ſcribas. *Et ante ipſa Thucydidis verba
: aliud ſenſit, opinor, Plinius ipſe, cùm lib. VII.
eret,* Hiſtoriam non oſtentationi, ſed fidei &
poni. *Quare nec hic putandus ἀγώνισμα ſta-
m, ſed κτῆμα potiùs. Agit de orationibus foren-
ut alibi ait,* exemplaria actionum *ſunt: qua-
ſ aliæ Ciceronis. Quæ ut contentione & pugnâ
illa ipſa altercatio ſive contentio, ἀγὼν Græcis
Cicero lib. I. ad Attic. epiſt. 13.* Clodium præ-
i in Senatu, cùm oratione perpetuâ, plenis-
tis, tùm altercatione hujusmodi ex qva li-
guſtes. Nam cætera non poſſunt habere ean-
n, neq; venuſtatem, remoto illo ſtudio con-
em ἀγῶνα appellatis. *Quare à ... non de
oratione interpretandum. Quemadmodùm &
s in Thucydidis verbis accepi. Quæ reſpexit pa-
vretatus quodammodò eſt, cùm lib. X. c. 1. ſcri-*
ria ad narrandum, non ad probandum ſcri-
nq; opus non ad *actum rei pugnamq;* præſen-

eoqve interim veniam, ne à foren
bis recedam, advocandi peto *l*). Tu
nunc cogita, qvæ potiſſimum tempo

minis *noſter appellat lib. VI. ep. 13. quâ Ur*
norum in Varenum actione nonnihil expon
gnacem ac contentioſam orationem *ant*
ep. 19. Eaq; de causâ & Ariſtoteles cùm lib. I.
conVenienti elocutione ageret, illud genus, q
ac deliberatiVis cauſis proprium facit, ἀγων
Neq; enim in judiciis tantùm, Verùm in curi
iam contentio ac diſceptatio eſt, cùm ſVadet
diſſVadet. Quapropter κτῆμα omninò hiſtori
rò oratio erit. Bu. *In hoc Buchneriano ſ*
ratione omiſimus illa, quæ ad præcedentiu
raq; *&c. interpretationem pertinent. Quæ c*
rimus ita caperet, quaſi priora ſemper ad o
riora ſpectarent ad hiſtoriam, quod contrà
ctum inde, ut hoc etiam loco de quæſtione
Plinius orationem comparaVerit potiùs qu
ſcrupulum moVeret minimè neceſſarium. Qu
hinc ejicere, [ſerVatis, quæ ad illuſtrandum
tione diſcrimen faciunt,] quàm eodem angi

k) *In perVetuſto exemplari pro* forenſibu
eſt forenſibus. Cat. l) *Lectio minùs ſa*
mentiuntur edd. priſcæ & Palat. In iis eni
debeo: qvæ interim veniet, ne à *&c. Alte*
nata in officinâ Aldi. Gru. *Sichardina:* I
veniat, ut à forenſibus verbis recedam, du
to. *Nullo planè ſenſu. Quem ne quidem in*
nâ lectione reperias. Quare non Video, cu
beamus Vulgatam, quæ ſenſum parit ſatis com
tem hic eſt: Quoniam conſtitui meas orat
antequam ſcribendæ me dem hiſtoriæ, veni
i. e. quæſo liceat mihi tantiſper cauſa
Verborum forenſium, quibus ad illam

mur. Vetera & ſcripta aliis *m*)? parata inqviſitio *n*), ſed oneroſa collatio *o*). Intacta & nova *p*)? graves offenſæ *q*), levis gratia. Nam præterii, qvòd *r*) in tantis vitiis hominum plura culpanda ſunt qvàm laudanda: tùm ſi laudaveris, parcus: ſi culpaveris, nimius fuiſſe dicaris: qvamvis illud plenisſimè, hoc reſtrictisſimè *s*)

Z 3

opus erit mihi, capiat oblivio. Catanæus alia omnia hinc exſculpit, quaſi Plinius hiſtoriam ſcripturus peteret veniam advocandi, *i. e. quietem ab actione cauſarum, atq; innueret*, veniam & advocandi *dictionem fuiſſe verbum cauſidicorum & in foro uſitatum. Non ſequor.* m) *Olim absq; notâ interrogandi legebatur:* Vetera & ſcripta aliis, parata inqviſitio *&c. item:* intacta & nova, graves offenſæ *&c. Sed in his rectam interpunctionem Caſaubono debemus, qui hæc addit: Sic amat loqui Cicero, ſic Plinius: vel vide epiſtolam 18. libri VII.* n) *materia & inventio facilis ac in promptu, utpote jam tractata.* Cat. o) *difficilis comparatio, quia oportet ſuperare ſcribendo ſummos viros, qui priùs illa tractarunt.* Cat. p) *qualia erant Veſpaſianorum, Nervæ, & Trajani: nondum enim Tacitus & Tranqvillus ſuas hiſtorias conſcripſerant, cùm hæc deſtinaret Secundus.* Cat. q) Arduum videtur, *refert Salluſtius*, res geſtas ſcribere, primùm, qvòd facta dictis exæqvanda ſunt: deinde, qvia pleriqve delicta, qvæ reprehenderis, malevolentiâ & invidiâ dicta putant. *Cat.* r) *Turbat doctos viros hic locus: tu lege,* Nam præter id, qvod *&c. nihil jam planius.* Caſ. *Nec hæc ſcriptura ſincera. Palat. enim:* Hanc prætereа qvod: *nec aliter Mediolanenſis editio. Anonyma autem illa,* Ac præterea *&c. Dixi in ſuſpicionum libellis, legendum videri,* levis gratia. Prætereo, qvod in tantis, *&c. Neq; adhuc muto ſententiam. Certè diverſitas vocis præcedentis falſitatem ſuam eo ipſo ſatis prodit.* Gru. *Gruterus inductâ particulâ legit:* Præ-

9. CAJUS PLINIUS SATUR
suo S.

Dolet Julium Valentem graviter ja
moleſtius fert, qvòd Avitus deceſſerit.

VAriè me affecerunt literæ tuæ: na
læta, partim triſtia continebant. L
te in urbe teneri nuntiabant. *Nollen*
ſed ego volo. Præterea *x)* qvòd recita
ſtatim ut ego veniſſem, pollicebantur.
tias qvòd expector. Triſte illud, qvod J

---

tereo, qvod in tantis *&c. Mox pro,* tum ſi lau
lim: cùm, ſi laudaveris, parcus *&c.* Bu. *No*
nendum dixerim, quod apud Catanæum depre
pterea qvod: *præſertim ſi præcedentibus in hu*
jungas: graves offenſæ, levis gratia, propter
s) *Sic vetuſtiores, quas vidi, omnes. Bellè;*
ante parcus *&* nimius, *ut hic* pleniſſimè *&* r
accuratè oppoſita ſunt. [illegible]rentiores quædam ha
ſime, *non inepto quidem ſenſu, ſed neſcio an*
fide. Ad hanc interim [illegible] partinet [illegible]

graviter jacet: qvanqvam ne hoc qvidem
ſi illius utilitatibus æſtimetur, cujus inter-
vàm maturisſimè inexplicabili morbo li-
i. Illud planè non triſte ſolùm, verùm et-
ıctuoſum, qvòd Julius Avitus z) deceſſit,
ex qvæſturâ redit. Deceſſit autem in navi,
ıl à fratre amantisſimo, procul à matre, à
bus. Nihil iſta ad mortuum pertinent: ſed
ıuerunt qvùm moreretur; pertinent ad
vi ſuperſunt. Jam, qvòd a) in flore primo
indolis juvenis extinctus eſt, ſumma con-

 ſeqvu-

d. Nec aliam lectionem Catanæus exponit. Sed nos
em Aldi, Sichardi, aliasq; veteres ſecuti ſumus. Cum
& membranæ faciunt Franc. Modio excuſſæ, [apud
Tom. V. Lamp. p. 312.] Nimirum ſignificat Plinius,
tuemur hoc à Modio,] lætitiam ſibi & voluptatem at-
luo hæc: primò, quod ſcriberet Saturninus, ſe Romæ
i: deinde, quod ſubjungeret, ſe ibidem ipſum quoq; ex-
, in cujus adventum recitationem ſuam diſtuliſſet.
am ſcripſit Saturninus orationes, hiſtorias, hendecaſyl-
Cat. z) *alius à Julio Avito, qui ſub Nerone Ger-*
copiis præfuit. Glandorp. Onomaſt. f. 485. *Alius*
Junio Avito, cujus interitum lib. VIII. [ep. 23.] lugu-
olet. Cat. a) *Revocavi ſcripturam Palatini &*
teri codd. confirmatam editionibus primis. Aldina in-
Jam qvidem. *Sed ex illâ profectò officinâ tàm multa*
la prodierunt, quàm bona, dum nimium ſibi tribuunt
ores, neque tamen aſteriſcis locum mutilum inſignien-
tant operæ ſuæ pretium. Gru. *Neuſtetterianos*
, de quibus Gruterus, inſpexerat Modius: qui epiſt. 122.
. Lect. [apud Grut. V. Lamp. p. 312.] hunc Plinii lo-
emendatum explanat è proximè præcedentibus, ut
nteger ſit, etiam hoc pertinere ad eos qui ſuperſunt,
flore tantæ indolis extinctus eſt Avitus. Quid verò, ſi

ſeqvuturus, ſi virtutes ejus maturuiſſent *b*) Qvo ille ſtudiorum amore flagrabat? qvantum legit? qvantum etiam ſcripſit? qvæ nunc omnia cum ipſo ſine fructu poſteritatis aruerunt *c*). Sed qvid ego indulgeo dolori? cui ſi frenos remittas, nulla materia non maxima eſt. Finem epiſtolæ faciam, ut facere posſim etiam lacrymis, qvas epiſtola expresſit. Vale.

10. CAJUS PLINIUS ANTONINO ſuo S.

Jambos Antonini tantùm admiratur, ut ſibi imitabiles neget, & hortatur ad ſimiles identidem emittendos.

CUm verſus tuos æmulor *d*), tum maxime qvàm ſint boni experior. Ut enim pictores pulchram abſolutamqve faciem raro, niſi in pejus, effingunt: ita ego ab hoc archetypo labor & decido *e*). Qvo magis hortor, ut qvàm pluri

---

putemus, hæc potiùs à paulò remotioribus pendere? quibus videlicet luctuoſum Aviti diſceſſum dixerat Plinius: luctuoſum inquam, non modò quia procul à ſuis deceſſerat, ſed etiam, quia in flore juventutis. b) *In Pontificio codice, cujus copiam fecit nobis Philippus Beroaldus, eſt iſta lectio* maxima conſecuturus. Amabam virtutes ejus, maturitatemqve. *Cat.* c) *Sic Palatinus, ſic [Modio teſte] Neuſtetterus, ſic edd. vett. [etiam Sichardina.] Nam recentiores* abierunt, *peſſimè.* Gru. *Nimirum perſtat in metaphora Plinius, quâ uti cœpit ibi:* ſi virtutes ejus maturuiſſent, & *pergit ſubjungendo:* ſine fructu. *Modius loco hic lit. x. & a. citato.*

EP. 10. d) *ut transferam in Latium, cùm ille [quod intelliges ex lib. IV. epiſt. 3. & 18.] græcè ſcripſerit.* Cat.

e) labore decido †. *Al.* laboro & decido.

plurima proferas, qvæ imitari omnes concupiſcant, nemo, aut paucisſimi posſint. Vale.

11. CAJUS PLINIUS TRANQVILLO ſuo S.

Secundus hendecaſyllabo pollicitus fuerat amicis, Tranqvillum emiſſurum qvædam. Qvæ qvùm diutiùs is contineret, & amici indies promiſſa repeterent, eundem monet, ut publicet: ſin minus, comminatur in illum verſus convitioſos.

LIbera tandem hendecaſyllaborum meorum fidem, qvi ſcripta tua communibus amicis ſpoponderunt. Appellantur *f*) qvotidiè & flagitantur, ac jam periculum eſt, ne cogantur ad exhibendum formulam accipere *g*). Sum & ipſe in edendo hæſitator, tu tamen *h*) meam qvoqve cunctationem tarditatemqve viciſti. Proinde aut rumpe jam moras, aut cave, ne eosdem illos libellos, qvos tibi hendecaſyllabi noſtri blanditiis *i*) elicere non poſſunt, convitio ſcazontes *k*) extorqveant. Perfectum opus abſolutumqve

EP. 11. f) *Appellare debitorem eſt denunciare in judicio, vel extrà judicium, ut ſolvat. Seneca lib. V. de Benef.* Fœnerator qvosdam debitores non appellat, qvos ſcit decoxiſſe. *Cicero:* Tulliola, deliciæ noſtræ, tuum munus flagitat, & me ut ſponſorem appellat. *Steph. Forcat. Necyom. Dialog. 58. n. 5. p. 229. Vid. & Budæ. annot. prior. in Pand. p. 514.* g) *i. e. ne actione dictatâ cogantur exhibere ſcripta tua. Budæ. d. l. p. 515.* h) tu morâ tamen †. *Apud Catanæum etiam hoc reperias:* tu ô ſi tamen.
i) *conveniunt enim hendecaſyllabi rebus lætis.* Cat.
k) *quippe qui huic rei facti. Nam Dionyſius Halicarnaſſ.*

qve eſt; nec jam ſplendeſcit limâ, ſed atteritur *l*). Patere me videre titulum tuum, patere audire, deſcribi, legi, vænire volumina Tranqvilli mei. Æqvum eſt, nos in amore tam mutuo eandem percipere ex te voluptatem, qvâ tu perfrueris ex nobis. Vale.

12. CAJUS PLINIUS FABATO Proſocero ſuo S.

Quia Fabatus Proſocer porticum extruxerat, & in ornatum portarum pecuniam promiſerat, ideò Secundus munificentiam illius commendat incitatq́;.

Acce-

auctor eſt, Hipponacten mutaſſe archilochios trimetros, & ultimâ regione pro jambo ſpondeum ſubſtituiſſe, ut fortiùs inſectaretur hoſtes: quòd ſpondeus duabus longis graviùs feriret, & velut ferrum in vulnere relinqueret. [*Vide & Politian. Miſcell. c. 64.*] *Quanquam univerſa poeſis jambica iracundiæ, indignationi, vindictæ atq; conviciis maximè ſervit. Eſt enim ille pes* --- virilis, acer, & raptim citus, *quod Terentianus de eo pronunciat. Auctor Dialogi de cauſſis corruptæ eloquentiæ cap. 10.* Ego verò omnem eloqventiam, omnesq́; ejus partes ſacras & venerabiles puto: nec ſolùm cothurnum veſtrum, aut heroici carminis ſonum, ſed Lyricorum qvoqve jucunditatem, & elegorum laſcivias, & jamborum amaritudinem. Amaritudo *maledicentia eſt, quæ ex tertio quodam iræ genere oritur, quod vim ſuam verborum acerbitate conſumit.* Lingvæ venenum *& linguæ* amaritudinem *Tertullianus appellat. Nam primum genus* reſtricti animi *vocat, cùm intus premitur ira, occaſionem ulciſcendi operiens; alterum* petulantiam manûs, *quando in ultionem ſcilicet, verberaq́; erumpit. Vide eruditiſſimum Patrem, ſi lubet, de Patientiâ cap. 6. Noſter infrà lib. VI. ep. 8* Velim attendas, ne in bilem aut amaritudinem vertat injuria. *Bu.*

l) *Noſter infrà lib. IX. epiſt. 35.* Diligen-

ACcepi *m*) litteras tuas, ex qvibus cognovi, ſpecioſiſſimam te porticum ſub tuo filiiq; tui nomine dedicaſſe; ſeqventi die in portarum ornatum pecuniam promiſiſſe, ut initium novæ *n*) liberalitatis eſſet conſummatio prioris. Gaudeo primùm tuâ gloriâ, cujus ad me pars aliqva pro neceſſitudine noſtrâ redundat: deinde qvòd memoriam ſoceri mei pulcherrimis operibus video proferri: poſtremò qvòd patria noſtra *o*) floreſcit: qvam mihi à qvocunqve excoli jucundum, à te verò lætiſſimum eſt. Qvod ſupereſt, DEOS precor, ut animum iſtum tibi, animo iſti tempus qvàm longiſſimum, tribuant. Nam liqvet mihi futurum, ut peracto qvod proximè *p*)

tiam tuam in retractandis operibus valdè probo. Eſt tamen aliqvis modus: primùm, qvòd nimia cura deterit magis, qvàm emẽdat *&c. Qvinctilianus lib. X. c.4. cùm de emendatione & modo ei ſtatuendo præcipit:* Sit igitur, *inqvit*, aliqvando, qvod placeat, aut certè qvod ſufficiat, ut opus poliat lima, non exterat. *Verè itaq; Statius Thebaida ſuam* multâ limâ cruciatam *dixit lyrico ad Maximum Junium, cui emendandæ annos duodecim dederat, ut ipſe extremo opere teſtatur. Plutarchus nimium iſtiusmodi emendandi ac poliendi ſtudium, ſophiſticam puſillanimitatem dicit, fine libri, quem de Athenienſium gloriâ dedit.* Bu.

EP. 12. m) Recepi †. n) ſeqventis †. *Neutrũ placet Grutero, qui in Palatino ſuo & vett. edd. nec* novæ *nec* ſeqventis *reppererat. Quare utramq; vocem ut ſupervacuam tollens legit:* ut initium liberalitatis eſſet conſummatio prioris. *Nobis illa vox non ſupervacua viſa. Et ſervaverat eam ipſe Gruterus cap. 13. extraord. ſuſpic. ubi hoc Plinii comparat cum illo Senecæ Ep. 74. [al. 73.]* Cupiditas omnis ſemper incipit à fine: *h.e. unius cupiditatis finis*

natum. Inductus eſt Nominatus; ... ſe, nullo accuſante. Etenim Legati ... rum non modò non preſſerunt eum ... iam ſublevaverunt. Summa defenſi... *dum ſibi in advocatione, ſed conſtantiam ... deſcendiſſe ut acturum, atq; etiam ... deinde ſermonibus amicorum perterri... ſe z), monitum enim, ne deſiderio Sena... jam quaſi de nundinis, ſed quaſi de ... dignitate centumtis, tam pertinaciter ... Senatu, repugnaret: alioqui majo... quàm proximè paſſurus:* [erat ſanè pri... à paucis, acclamatum exeunti.] Inde ſ... preces *b*) multumqve lacrymarum: q... totâ actione, homo in dicendo exercit... ram dedit, ut deprecari magis [id enim ... rabilius & tutius] qvàm defendi videri ... ſolutus eſt ſententiâ deſignati Conſuli...

Tuſcillo *& hic & ſuprà ep. 4. Aldus aliiq;* Tuſci... *bunt, nec deſunt, qui* Thuſcillum. z) *Sol... ingredi ſenatum, & ſententiam dicendi habebat.*

a) gloriâ. *Cat.* b) *Cùm anteà minùs di... retur:* paſſurus erat. Sanè prius tamen à pa... matum exeunti. Subjunxit preces, *Modius è ... membranis ep. 51. Novant. Lect.* [*apud Grut. V.* I ... *p. 134. hanc eruit lectionem, quam & interpretat...* paſſurus. Erat ſanè verum, tamen à paucis ac... eſt. Inde ſubjunxit preces. *Vereor, ne & iſta* [... *mendoſa. Nam Pal. accedit veteribus edd.* Gru... *diffidit Modio Gruterus. A diſtinctione potiſſimùm ... ptura laborat.* Monitum enim [*refert Plinius*] ne ... Senatoris — tàm pertinaciter — repugnaret, a...

ratio recitandi : una,ut ſolicitudine incendar *s*); altera, ut admonear, ſi qvid fortè me, ut meum, fallit *t*). Tuli qvod petebam : inveni qvi mihi copiam conſilii ſui facerent. Ipſe prætorea qvædam emendanda annotavi. Emendavi librum qvem miſi tibi. Materiam ex titulo cognoſces, cætera liber explicabit : qvem jam nunc oportet ita conſveſcere *u*), ut ſine præfatione intelligatur. Tu velim qvid de univerſo, qvid de partibus, ſentias, ſcribas mihi. Ero enim vel cautior in continendo, vel conſtantior in edendo, ſi huc vel illuc auctoritas tua acceſſerit. Vale.

14. CAJUS PLINIUS VALERIANO ſuo S.

Notum argumentum ex præcedente jam epiſtolâ ad Valerianum, quâ illum incitaverat audire, qvid futurum eſſet de accuſatione Tuſcilli Nominati, qvo advocato uſi fuerant Vicentini contra Solertem.

ET tu rogas, & ego promiſi *x*), ſi rogaſſes, ſcripturum me tibi, qvem habuiſſet eventum populatio Nepotis circa Tuſcillum *y*) Nominatum.

---

torum ; paucos omninò, [quoniam paucorum hominum eſſe cœpit, pleriſq; verum dicere adulandi ſtudio impeditis, liberè amico conſilium dare, deq; ſcriptis ejus ſententiam dicere,] ut admonerer, ſi quid forte, ut in meis, me feſelliſſet.

s) accendar †. t) *Conf. epiſt. 17. lib. VII.* u) *Ita Pal. & vett. edd. Recentiores enim :* oportet ibi conſveſcere. *Aldina neutram voculam expreſſit.* Gru.

EP. 14. x) *Reſpice ad hujus libri epiſt. 4. lit. r.* y) *Pro*

præter Flavium Aprum *e*). Is inter
advocationibus in qvinqvennium
qvamvis neminem auctoritate tra
ſtanter in ſententia manſit: qvin

---

paſſurus; *his inquam expoſitis*, ſubjunxit
rùmq; lacrimarum. *Atq; hoc tertio Senatu*
nusquam digreſſus narratur: ſed primo Sena
pro Vicentinis contrà virum pratorium dixi
clamatum & invidiam factam monſtrat Plini
tem ſcripſiſſe, paſſurum. *Gro.* *Satis tamen*
paſſurus. c) *Cum Dextro habuiſſe ami*
lis VII. teſtatur. Hic poſteà in Conſulatu ſu
an ſuorum manu, ſcelere an obſequio, peremp
Plin. l. I. refert. Et Spartianus, Severum Im
præfeciſſe Domitium Dextrum, & Caſſio
pſiſſe divum Pium, Ulp. ff. XL. Cat. d)
Vett. edd. Illud tamen *abeſt vulgatis, ut & P*
ſeqvens qvidem ut *agnoſcit. Unde fit, ut ſu*
initiò: liberandum: Vicentinis qvod &c.
illo ita: [*valdè placet hoc & Buchnero:*] *niſi*
randum, dum Vicentinis qvod &c. *idd. Ve*

ationes *i*), vænire etiam prævaricationes *k*);

Aa in

illos. Cat. *Sic quidem* [Flavium Aprum] *Aldina edi-*
Prior omnis, præter Lucinium. Is interd. *Palatinus*
habet, præter lacrymis interdicendum. *&c.* Gru.
num hoc Palatini vix dubitem eſſe corruptum ex illo,
Sichardus exhibet: præter L. Acrem. Is interdicen-
Diſce interim ab hoc exemplo, quanto in pretio eſſe
codex Palatinus. f) *Ita Aldina: meliùs quàm*
edd. perlatâ. *Grut. non, nunc primùm propoſitâ,*
allegatâ, & in rem ſuam productâ. Cat. *Cæterùm ex*
verbis Budæus annot. prior. in Pand. p. 153. ait in-
poſſe, licuiſſe per legem de Senatu habendo rationem
ntiæ ſuæ Senatores cenſentes expoſcere. g) *quòd*
illos ambiſſet Afranium Dextrum, priusquam ingrede-
Senatum, & ideò pro illo cenſuiſſet. Cat. h) *Hic*
Optimates poſteà tantum potuit apud Adrianum, ut
ſucceſſorem Imperator deſtinaſſet, niſi inſidias cum
ſacrificanti paraſſet. Quare Faventiæ interficitur
eſſe in vitâ ſuâ dixit. Quod videtur cre-

[illegible] Principis ſeverus, & [illegible]
tus *p*). Leges ipſum; eſt in publicis
me juvat, qvòd in cauſis agendis no
ctione, dono, munere *q*), verùm etia
ſemper abſtinui! OPORTET qv
ſunt inhoneſta, non qvaſi illicita, ſe

---

tiones. l) Coire *criminoſum hic* [illegible] *ficatq́; in abdito conſilia agitare de re inhon* *graci dicunt, & ἐπισυνίστασθαι. Budæum vide* *in Pand. p. 14. & 63.* m) *Tacitus lib.* *multa arbitrio Senatûs conſtituta, ut ne qui* *cuiquam mercede aut donis emeretur: & ibi* *Senatusconſultum, pœnamq́; Cintiæ legis adv* *præmio cauſas oráſſent.* Cat. n) *Trajano.* C *cretum contrà venales advocatos.* Cat. *tionem hanc Gonſalius Comment. ad Petron. p* *tatur ex epiſt. ult. hujus libri, è quâ intellige* *gotiis permiſſam certam pecuniæ ſummam.* *de verb. ſignif.* Inter donum & munus hoc i inter genus & ſpeciem. Nam genus eſſe d ait, munus ſpeciem: nam munus eſſe donu

n, qvi primus diverſum cenſuerat, prolata *f)* de Senatu habendo, jurare coëgit è Repu-ā eſſe, qvod cenſuiſſet. Cui, qvanqvam legiti-poſtulationi, à qvibusdam reclamatum eſt: :obrare enim cenſenti ambitionem *g)* vide-ır. Sed priusqvam ſententiæ dicerentur, tinus *h)*, tribunus plebis, recitavit libellum rtum & gravem, qvo qveſtus eſt, vænire ad-ıtiones *i)*, vænire etiam prævaricationes *k)*;

Aa in

llus. Cat. *Sic quidem* [Flavium Aprum] *Aldina edi-Prior omnis*, præter Lucinium. Is interd. *Palatinus habet*, præter lacrymis interdicendum. *&c.* Gru. *um hoc Palatini vix dubitem eſſe corruptum ex illo, Sichardus exhibet:* præter L. Acrem. Is interdicen-*Diſce interim ab hoc exemplo, quanto in pretio eſſe t codex Palatinus.* f) *Ita Aldina: melius quàm æ edd.* perlatâ. *Grut. non, nunc primùm propoſitâ, egatâ, & in rem ſuam productâ.* Cat. *Cæterum ex nii verbis Budæus annot. prior. in Pand. p. 153. ait in-poſſe, licuiſſe per legem de Senatu habendo rationem ıtiæ ſuæ Senatores cenſentes expoſcere.* g) *quòd llus ambiſſet Afranium Dextrum, priusquam ingrede-Senatum, & ideò pro illo cenſuiſſet.* Cat. h) *Hic Optimates poſteà tantum potuit apud Adrianum, ut t ſucceſſorem Imperator deſtinaſſet, niſi inſidias cum ſacrificanti paràſſet. Quare Faventiæ interficitur Adriano, ut ipſe in vitâ ſuâ dixit. Quod videtur cre-. Nam Ceionium Commodum Nigrini generum Adria-doptavit. Autores ſunt Spartianus & Dion.* Cat. *In. Titius legem tulit, quâ cavebatur antiquitus, ne b cauſam orandam, donum, pecuniamve acciperet. x iſta jam exoleverat.* Cat. k) *In Tuſcillum hoc dictum Catanæus putat. Malim ego, in Afranium. Ad lum autem traxerim, quod præcedit,* vænire advoca-

15. CAJUS PLINIUS PO[illegible]
ſuo S.

Lætatur cumm via Æmiliæ dem[illegible] nuto Tertullo, amiciſſimo & optimo vi[illegible] præfectum ærarii, deinde Conſula[illegible] nec minus exultat temporum felicita[illegible] dignitates conſeqvantur: demum en[illegible] cum fuiſſet in municipio ſuo, qvàm in[illegible] novam dignitatem Tertullo tradi[illegible]

SEceſſeram in municipium z), [illegible] nuntiatum eſt, Cornutum Te[illegible] cepiſſe Æmiliæ viæ a) curam b). Exp[illegible] poſſum, qvanto ſim gaudio affectus &[illegible] meo nomine. Ipſius, qvòd ſit licet, ſic[illegible] omni ambitione longè remotus, debet ta[illegible]

---

eſſe è gloſſâ, ut & alterum, ac jocum: *niſi forte*[illegible] *manaverit*, per ludum. *Gru.* x) *contrarium*[illegible] *& mea integritati amicè illudentes.* Ba.

EP. 15. y) *Ad Pontium alibi ſcribit Sec*[illegible] *28. & VII. 4.*] Scevino Pontio *nobili adoleſce*[illegible] *Othone redditum locum Senatorium teſtatur C*[illegible] Pontio *Proconſuli reſcripſit divus Pius, autor*[illegible] *XLVIII. tit. de accuſat. Et ff. XXXIII. legitur Imp*[illegible] *Severum reſcripſiſſe* Pontio Luciano. *Cat.* [illegible] *mum.* Cat. a) *Æmilius Scaurus ſubegit Ligur*[illegible] *apud Strabonem hæc leguntur libro V.* Hic ille Sc[illegible] qvi Piſas & Lunam usqve Sabatios viam ſtravit[illegible] & hinc per Dertonen. Alia verò eſt Æmilia, q[illegible] niam excipit. Eodem enim in Conſulatu M. [illegible] Lepidus & C. Flaminius Collegæ fuerunt, victo[illegible] tem Ligurum ſtravere, hic qvidem Flaminiam [illegible] per Thuſciam & Umbriam Ariminum usqve, al[illegible] liam Bononiam usqve. *Cat.* b) *Curatores* [illegible]

dus eſſe honor ultrò datus; meo, qvòd ali-
o magis me delectat mandatum mihi offi-
poſtqvam par *c*) Cornuto datum video.
VE enim augeri dignitate, qvàm æqvari
, gratius. Cornuto autem qvid melius?
inctius? qvid in omni genere laudis ad
lar antiqvitatis expreſſius? Qvod mihi
um eſt non fama, qvâ alioqvi optimâ &
ſſimâ fruitur, ſed longis magniſq; experi-

 men-

Auguſtus dedit: qui hoc & alia nova officia inve-
plures partem adminiſtrandæ Reip. caperent. Sve-
II. c. 37. Plura de hoc officii genere Lipſius ad III.
n Taciti. Quanta ejus dignitas fuerit, ex eo poteſt
, quòd viris Conſularibus ſoleret dari: ut Cornuto
, quem Coſ. ante fuiſſe ipſe Plinius hâc epiſtolâ in-
itur. Nec mirum: nam & Cenſura antè, cujus pars
rum cura, non niſi poſt Conſulatum contingebat. Bu.
tanæus τὸ par, *idem interpretatur, & Plinium ipſum*
quoque viæ curatorem fuiſſe putat: quod & in-
eo tradit. Atqui par, *idem non eſt, h. e. τὸ αὐτὸ, ſed*
οιον, ſimile & æquiparandum. Deinde nec Plinius
, nec ulli de ipſo alii hæc prodiderunt. Exſtant non-
ſcriptiones veteres honori Plinii datæ, in quibus plu-
iani officii partes recenſentur: ſed de Æmiliæ curâ
lentium eſt. Itaq; hîc eruditiſſimus vir humani ali-
ſus eſt. Sed quo officio Plinius tùm fungebatur, quod
miliæ par erat, ſi non adminiſtratione, honore tamen
itate? CURA ALVEI TIBERIS AC RI-
M: quam tres lapides ipſi diſertè tribuunt, qua-
γραφὰς apud Gruterum, & hîc in limine libri legere
ares honore & dignitate Viarum & Alvei Tiberis
rum, ex eo fit veriſimile, quod utraq; inter partes
veteris fuit. Cic. lib. III. de legibus ex XII. Tabb.
es urbis, templa, vias, aqvas, ærarium, vectigalia

vir & qvantus eſſet, altiſſimè inſpex...
qverer ut magiſtrum, ut parentem vere...
non tam ætatis *f*) maturitate *g*), qvàm ...

---

tuentor. *Nam* urbis aqvarum *nomine & alvei* ...
telliguntur. Quare & Auguſtus cùm ſublatâ ...
magiſtratûs ejus partes ſingulis diſtribuiſſet ſingula ...
officia inſtituiſſet, cum curatoribus viarum, aqva...
& alvei Tiberis *conſtituit auctore Tranquillo* ...
Aqvarum officium *Julius Frontinus vocat: ac* ...
Principes viros Romanæ civitatis adminiſtratum ...
lib. I. de aquæ ductibus ſcribit. Itaq; dignitate par ...
ra, cui vel conſulares, ut modò notabamus, pr...
tur. Bu. d) *inter quos Senecionem, Ruſtic*...
dium, Mauricum, Gratillam, Arriam, Fanniam. E...
[*ep. 11.*] *a G nitorem enumerat in eandem ſente*...
ſe & Tertullo loquitur in panegyricâ oratione : I...
quit, amicis gloriabamur, eosdem amiſſos l...
Cat. e) *Utriusq; meminit in Panegyrico.*
enim compleverant Secundus & Tertullus præfect...
rii : qvam antequam deponerent, Trajanus eos C...
nunciavit. Cat. f) *Membranacei libri om*...

r. His ex cauſis ut illi, ſic mihi gratulor;
rivatim magis qvàm publicè, qvòd tan-
omines non ad pericula, ut priùs *h*), ve-
l honores virtute perveniunt. In infini-
piſtolam extendam, ſi gaudio meo indul-
Prævertor *i*) ad ea, qvæ me agentem hîc
us deprehendit. Eram cum proſocero
), eram cum amitâ *l*) uxoris, eram cum
diu deſideratis; circumibam agellos;
pam multum ruſticarum qverelarum; ra-
legebam invitus & curſim, [aliis enim
,aliis ſum literis initiatus,] cœperam eti-
neri me præparare. Nam includor angu-
mmeatus *m*), eoq; ipſo, qvòd delegatum
ito audio officium, mei admoneor. Cupio
q; ſub idem tempus Campania tua remit-
qvis, qvùm in urbem rediero, contuber-
ſtro dies pereat. Vale.

uperfluum in reditibus, qvàm in cibariis erit. *&c.*
omnibus locis rectè ſic ab Antonio Auguſtino olim
tis barbari tamen addiderunt ubiq; ſuum tàm. *Fr.*
Epiſt. 51. Novant. Lect. [*ap. Grut. V. Lamp. p. 135.*]
Maturitas *ſi ad ætatem refertur, pro longo vitæ ſpacio*
et; ſi ad mores, pro ſanctitate & perfectione. Cat.
b Nerone & Domitiano: ſub quibus periculoſum
utibus inclareſcere, & ita ad magiſtratûs honoresq;
. *Itaq; ſecedere, latere, ignorari; inertia ipſa denique*
ities, ſapientia habebatur. De quo non uno loco Ta-
ge noſtrum Paneg. cap. 44. 45. & 90. extremo. Bu.
evertam †. k) *Fabato.* Cat. l) *cujus me-*
fine epiſt. ad Trajanum, [*lib. X. ep. 122.*] *Ad ean-*
ibens lib. IV. [*epiſt. 19.*] *apertè docet Hiſpullam appel-*
Cat. m) *breve ſeceſsûs ſpacium mihi permitti-*

16. CAJUS PLINIUS MARCELLI

ſuo S.

E duabus qvas habebat Fundanus filias, obierat, puella ſupra ætatem omni virtute pr Qvare monet amicum Marcellinum, ut ſi q Fundanum literas conſolatorias ſcribet, poti tiget eum qvàm caſtiget, cùm impatienter n vulnus ferat.

TRiſtiſſimus hæc tibi ſcribo. Fundani filia minor eſt defuncta: qvâ puellâ unqvam feſtivius, amabilius, nec modo lo re vitâ, ſed propè immortalitate, dignius Nondum annos qvatuordecim expleverat jam illi anilis prudentia, matronalis gr erat: & tamen ſvavitas puellaris cum vir verecundiâ. Ut illa patris cervicibus inhær ut nos amicos paternos & amanter & mo complectebatur! ut nutrices, ut pædagog ut præceptores *p*), pro ſuo qvemqve offici gebat! qvàm ſtudiosè, qvàm intelligenter tabat! ut parcè cuſtoditeqve ludebat! qv temperantiâ, qvâ patientiâ, qvâ etiam co tiâ noviſſimam valetudinem tulit! Medi ſeqvebatur, ſororem, patrem adhorta ipſamqve ſe deſtitutam corporis ſui viri

---

tur. Commeatus *duo ſignificat, & facultatem diſce officio per aliqvod tempus: & pro annonâ ſubi tur.* Cat.

EP. 16. a) impleverat †. o) *qui curam habebant.* Cat. p) *diverſarum rerum & ſc*

e animi ſuſtinebat. Duravit hic illi uſqve ad
emum, nec aut ſpatio valetudinis, aut metu
tis infractus eſt; qvò plures gravioresqve
is cauſas relinqveret & deſiderii & doloris.
iſte planè acerbumqve funus! ô morte ipsâ
tis tempus indignius! Jam deſtinata erat *q*)
gio juveni, jam electus nuptiarum dies, jam
advocati *r*). Qvod gaudium qvo mœrore
tatum eſt! Non poſſum exprimere verbis,
ntum animo vulnus acceperim qvùm audi-
Fundanum ipſum [ut multa luctuoſa dolor
enit] præcipientem, qvod in veſtes, margari-
, gemmas fuerat erogaturus, hoc in thura &
venta *s*) & odores impenderetur. Eſt qvi-
ı ille eruditus & ſapiens, ut qvi ſe ab ineunte
e altioribus ſtudiis artibusqve dediderit:
nunc omnia qvæ audiit ſæpeqve dixit, aſper-
ır *t*), expulſisqve virtutibus aliis, pietatis eſt
ıs *u*). Et talis eſt pietas, cui ignoſcas *x*): lau-

 dabis

. Cat. q) erat *abeſt à Sichardinâ.* r) vo-
t. s) *De ungventis, quæ mortuorum corporibus et-
apud Romanos impendebantur, conſulendus Kirchmann.
fun. Rom. 7. p. 54.* t) *Alia lectio:* Sed nunc
ia qværit, [*id eſt, interprete Catanæo, dememinit,*]
, qvæ dixit, aſpernatur. *Alia, quæ Sichardinæ marginem
pat:* omnia qværit, ſæpe qvæ didicit, aſpernatur.
) *Sichardina:* expulſisqve virtutibus totum ſe permi-
olori. *Quam ſcripturam non dubitem ab eo eſſe, qui
cuilibet apertum Plinii hunc locum aut, cùm non intelli-
t, pro corrupto habuit, aut cùm intelligeret, ſtuduit ut-
g interpretari. Enimverò, qui pietati ſtudet, reliquas vir-
s neutiquam expellit. Quin potiùs verarum virtutum ac*

dabis etiam, ſi cogitaveris, qvid amiſerit. A
enim filiam, qvæ non minus mores ejus qv
os vultumqve referebat, totumq; patrem
ſimilitudine exſcripſerat. Proinde ſi qva
eum de dolore tam juſto literas mittes, men
to adhibere ſolatium, non qvaſi caſtigatoriu
& nimis forte, ſed molle & humanum. Qvo
facilius admittat, multum faciet medii tem
ſpatium. UT ENIM CRUDUM ad
vulnus z) medentium manus reformidat, d
de patitur, atqve ultrò reqvirit: ſic recens a
d

perfectarum tanta eſt connexio, ut unam qui habet,
habeat, certè cæteris abjectis ſervare aliquam ex præ
qualis pietas, non queat. Hæc ergò impellere quempia
fuerunt, ut de mutandâ lectione, tanquam falsâ, co
Atqui ſciendum, quæ de expulſis virtutibus *hîc dic*
non ad habitûs earum, ſed actûs pertinere: adhæc de
bus ſermonem eſſe, non quales idea cogitationi, ſed qu
becillitas humana ſiſtit experientiæ. Jam ergò cùm ſ
vellet Plinius, Fundanum dolori aliàs, ſi modus ſerv
ſtiſſimo, ſic indulſiſſe, ut virtutum, aliarum quidem,
tudinis ac patientiæ, præ pietate in filiam, [quæ en
officia moderatur in propinquos nobis, pietatem *in*
lib. III. epiſt. 8. colliges,] oblitus videretur, aliarum
ligentiæ in ſtudiis, interrumperet officia; totum ex
tibus aliis expulſis pietati ſe ait dediſſe. x) S
næ Neuſtetteri, [quod Modius docuit Epiſt. 51. Nova
neq; nimium abibant Pal. aut edd. antiquatæ.
bus enim tantum erat: pietatis eſt totus. Ignoſc
etiam *&c.* Gru. *Illud:* Et talis eſt pietas, et
etiam habes in Sichardinâ. Quæ tamen mox la
laudabis. y) caſtigatorum †. *Al.* caſtig
z) *Infrà epiſt. 5. lib. VIII.* Ero ſuſpenſus &

a s), vitare: jucundum tamen, ſi prohibe-
plicè videas, qvod nunqvam tibi ipſe per-
is. Erit fortaſſe, immò non dubiè, hujus
oſiti mei & minor laus, & obſcurior fama,
n omnes ex neceſſitate facient, qvod ego
tè faciebam. Interim fruor voluptate, qvùm
ivinum t) me, alii *meis rapinis*, *meæ avaritiæ*
ſum per ludum ac jocum *u)* dictitant *x*).
e.

pro Minervali advocatorum, ſeu ſupernumerario mu-
hic uſurpari à Plinio Dempſterus ait ad Roſin. lib. I.
p. m. 66. diſtingvitq; à Xeniis, quæ munuſcula ſunt
cialium, oblata præſidibus: cum quibus confundere
r Raderus ad Martial. f. 843. Xeniorum *infrà quoq;*
o recurret apud noſtrum lib. VI. ep. 31. s) *Diſtin-*
iquâ ratione ab illicitis pudenda, *quæ quidem aliàs*
nore philoſophorum loquar] materialiter idem eſſe
ignorat. Qui ergò ſenſum diſtinctionis non pervide-
lectionem poſterioris vocabuli corrumpentes, alii qui-
ut è Catanæo diſcimus, jubenda *ſubſtituerunt, alii* pro-
nda. *Sed nihil mutandum. Hoc autem vult Plinius; ab-*
dum eſſe ab inhoneſtis non metu legum civilium, qui-
pronunciantur illicita, *ſed impulſu conſcientiæ, quæ*
ximè leges ea permitterent, pudenda *nihilominus di-*
Quod etiam è ſequentibus Plinii verbis ſic efferas: non
ſitate, *ſed* ſponte. *Nimirum qui coactè vitat pecca-*
improbus eſt, qui ultrò, probus. t) *artificem in-*
ndo, ariolum: qui ſcil. cùm decretum hujusmodi præ-
et, antequam id ferretur, in tempore conſuluerit ſibi,
iq; precio ſuas advocationes vendiderit. Hoc ſenſu &
o II. de divin. p. 111. qvæ enim præſentiri aut arte, aut
ne, aut uſu, aut conjectura poſſunt, ea non *divinis*
enda putas ſed peritis. u) *Pal. & edd. vett* per
m acceptum dictitant; *ut videatur illud* acceptum

qvam feliciſſimus fieret *n*). Ego in Tuſcis & ve
nor & ſtudeo, qvæ interdum alternis, inter
dum *o*) ſimul *p*) facio: nec tamen adhuc poſ
ſum pronuntiare, utrum ſit difficilius, capere
aliqvid an ſcribere. Vale.

19. CAJUS PLINIUS PAULLINO ſuo S.

*Petit ut Paulinus villam ſuam commodet liber
to Zoſimo, donec curatus ſit à tuſſi, qvam recitand
contraxerat, & inde ſangvinem evomuerat.*

VIdeo qvàm molliter tuos habeas: qvò ſim
plicius tibi confitebor qvâ indulgenti
meos tractem. Eſt mihi ſemper in animo & Ho
mericum illud πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν *q*), & ho
noſtrum, *paterfamilias* r). Qvòd ſi eſſem natur
aſperior & durior, frangeret me tamen infirmi
ta

*ſuum diſpoſuerat, quanquam Apollonius ei prædixiſſet, omni
nò imperaturum.* Cat. n) *vult oſtendere vitam Ner
privati fuiſſe beatiorem, quàm poſtquam princeps eſt crea
tus.* Cat. o) *ita Sichardina. Aliæ:* & interdum.

p) *eodem tempore ad Tacitum ſcripſit* [*I. ep. 6.*] *ſe cepiſ
tres apros, & inter venandum plura ſcripſiſſe.* Cat.

EP. 19. q) ut pater erat mitis, *vel*, mitis erat ut
pater. *Hemiſtichium illud in aliquot Homeri locis extat
[è II. & V. Odyſſeæ citat Catanæus] Sed invenitur in quo
dam exemplari:* ἠχυερὸς δὲ πατὴρ ὣς ἤπιος ἦεν, *quæ ſun
ex Iliad. ω. ſed legitur ibi* αἰεὶ *non* ἦεν. St. r) *Quem
Græci vocant* οἰκοδεσπότην, *h. e.* dominum domus, *hun
Latini* patremfamilias, *pleniſſimo humanitatis vocabulo
ſiquidem durum eſt imperium* domini, *lene* patris. *Quare &*
dominum *opponebant* patri, *quod Heraldus obſervat Comm.*

liberti mei Zoſimi *s*): cui tanto major huma-
as exhibenda eſt, qvanto nunc illâ magis e-
t). Eſt homo probus, officioſus, literatus, &
qvidem ej9, & qvaſi inſcriptio *u*), comœdus,
in

polog. Tertull. c. 34. p. 130. Hoc ergò vult Plinius, ſe vim ni vocabuli exputantem ſervis etiam ſeu famulis, [*nam rimùm* familiæ *nomine veniunt*,] patrem *ſe exhibere. oſitè Macrobius I. Saturnal. 11.* [*è Senec. Epiſt. 47.*] No- majores omnem dominis invidiam, omnem ſervis tumeliam detrahentes, dominum *patremſamilias*, ſer- *familiares* appellarunt. *Lactant. lib. IV. c. 3.* Nec im- itò *paterſamilias* dicitur, licet tantùm filios habeat. elicet nomen *patris* complectitur etiam ſervos, qvia *ilias* ſeqvitur; & nomen *familiæ* complectitur etiam s, qvia *pater* antecedit. Unde apparet, eundem ipſum atrem eſſe ſervorum, & dominum filiorum. *Tertull. loget. c. 34.* Gratius nomen eſt pietatis, qvàm poteſta- etiam *familiæ* magis *patres*, qvàm *domini* vocantur.

) *Ejus memoria adhuc Comi extat in templo divi An- e tribus verbis notata: ZOSIMUS CONJUGI IN- MPARABILI. Pariter Veronæ legimus* Zoſimum iatium *extantem in curru triumphali.* Zoſimum Alex- rinum *& philoſophum, & alium* Gazæum *ſive Aſcaloni- declamatorem recitat Suidas. Ad* Zoſimum primatem *ſit in epiſtolis Æneas rhetor.* Cat. t) *Palat.* qvanto c utilior humanitas jam agi ſe: & homo *&c. Me- anenſis editio*, qvanto nunc utilior humanitas ægro- i. [*Sichardina*, ægroto.] *Aliam lectionem promit quoq; anæus:* [qvantò nunc major venit debilitas, jam an- r homo probus.] *Sed nulla melior vulgatâ.* Gru. *Al- :* qvanto illâ magis eget, homo probus *&c.* u) *ti- s: cujusmodi in mercibus & aliis rebus, quarum notitia ſcriptione capienda ſit, fieri amat.* Bu. *Nam venales ſcriptis monſtrabantur, in quâ præſtarent arte.* Cat.

ſteria præſtaret. Accedit huc longa
hominis,qvam ipſa pericula auxer
à naturâ comparatum, ut NIHI
amorem incitet & accendat qvàm
tus, qvem ego pro hoc non ſemel p
antè aliqvot annos, dum intentè i
pronunciat,ſangvinem rejecit, atq
Ægyptum z) miſſus à me, poſt long

x) *id eſt, multum poteſt, plurimum valet.*
diverſam lectionem habebant in Poeſi *legend*
tionis numeris. Plinius hîc & orationes *&*
alio tono, alioq; ingenio lectas innuit. Et vid
præcepta ſua peculiaria habuiſſe, cujus totius
nobis ſupereſt ignorantia. Ita peritiam hujus
culo laudat idem Plinius, ut per eam ſuſpi
pretium additum velut fucatum lib. III. ep
Diſtinctim de lectione Poematum *idem &*
ubi & Lectorem novum *velut faſtidit, ut*
etiam opus ad aliquid recti præſtandum. Et

nem confirmatus rediit nuper; deinde per continuos dies nimis imperat *a*) voci, is infirmitatis tuſſiculâ admonitus, rurſangvinem reddidit. Qva ex causâ deſtinavi mittere in prædia tua, qvæ Foro julii *b*) poſ- . Audivi enim te ſæpe referentem, eſſe ibi em ſalubrem, & lac *c*) hujusmodi curatios accommodatiſſimum. Rogo ergò ſcribas ut illi villa, ut domus pateat; offerant etiumptibus ejus, ſi qvid opus erit: erit au-

Bb tem

at. II. Sylv. I. p. 181. z) *Nam inter curationes os & navigatio ponebatur: probabaturq; maximè, quæ pſum inſtitueretur. Corn. Celſus lib. III. c. 22. quo præcipit:* Si mali, *inquit*, plus eſt, & vera φθίσις er initia protinus occurrere neceſſarium eſt: neim facile is morbus cùm inveteraverit, evincitur. eſt, ſi vires patiuntur, longâ navigatione, cœli mue ſic, ut denſius, qvàm id eſt, ex qvo diſcedit æger, r. Ideoqve aptisſimè Alexandream ex Italiâ itur. nbecillitas non ſinit, nave tamen non longè geſtamodisſimum eſt. Si navigationem aliqva res proleƈticâ vel alio modo corpus dimovendum eſt. *Bu. ltrà modum exercet, plus ab eâ exigit, [hoc enim imperare eſt,] quàm ferre per valetudinem queat. ella lib. III. c. 3.* Fructum verò pleriqve qvàm uber- præſentem conſectantur, nec provident futuro ri, ſed qvaſi planè in diem vivant, ſic *imperant* vi- & eas multis palmitibus onerant, ut poſteritati onſulant. *Fundus hujus elegantiæ Virgilius, cujus illud I. eſt:* Exercetq; freqvens tellurem ac imperat ar-. b) *Forojulienſes cognomine Concubienſes lonius in ſextâ Italiæ regione, quæ Umbriam & Agrum um circà Ariminum complectitur, de quibus nunc lo- Secundus.* Cat. c) Utilis in omni tuſſi pe-

item opus modico. Eſt enim tam parcus & continens, ut non ſolùm delicias, verùm etiam neceſſitates valetudinis frugalitate reſtringat. Ego proficiſcenti tantum viatici dabo, qvantum ſufficit & moderato & eunti in tua *d*). Vale.

20. CAJUS PLINIUS URSO ſuo S.

Accuſaverant Bithyni Julium Baſſum repetundarum, qvi in eâ provinciâ proconſulatum geſſerat, contra qvem à Senatu impetraverant advocatum Rufum Varenum. Is poſtea ſortitus eandem provinciam, repetundarum pariter reus fit. Pro Vareno egit Secundus, cui contradixit Fontejus Græcus homo. Conceſſa eſt Bithynis inqviſitio, & Vareno poſtulatio.

ITerum Bithyni poſt breve tempus à Julio Baſſo etiam Rufum Varenum proconſulem detulerunt: Varenum, qvem nuper adverſus Baſſum *e*) advocatum & poſtularant & acceperant. Inducti in Senatum, inqviſitionem poſtulaverunt:

---

regrinatio eſt, cibus ut lac in allio coctum: magis certe[...] poteſt aliqvis cum ſangvinem exſpuit. *Præter iſta à Ce[lſo] prædicta, Plinius:* ad exulcerationem ſtomachi lactis aſinini potus, item bubuli, plurimùm prodeſt. *Lege plura lib. XXVI. c. 5. & XXVIII. c. 10. apud eundem. Eſt alia lectio:* & in hujusmodi, *ut totum hoc ad aerem referatur.* Cat. d) *Aldina:* qvantum ſufficit eunti in tua. *Palat. & edd. vet. Grutero teſte:* qvantum ſufficit, & eunti in tua.

EP. 20. e) *Libro IV.* [*ep. 9.*] *ſcriptum,* Pompo[ni]um Rufum *adverſus Baſſum egiſſe, nunc verò* Rufum V[arenum]

:: tum Varenus petiit, ut ſibi qvoqve defen-
is cauſâ evocare *f*) teſtes liceret. Recu-
ibus Bithynis, cognitio ſuſcepta eſt. Egi ego
Vareno non ſine eventu. Num benè an
è, liber *g*) indicabit. In actionibus enim
mqve in partem fortuna dominatur: mul-
commendationis & detrahit & affert me-
ia, vox, geſtus, tempus ipſum: poſtremò vel
r vel odium rei. Liber offenſis, liber gratiâ
r & ſecundis caſibus, & adverſis caret. Re-
idit mihi Fontejus Magius *h*), unus ex Bi-
nis, pluribus verbis, pauciſſimis rebus. Mos
lerisqve Græcorum *i*), ut illis ſit pro copiâ

Bb 2 volu-

m: *niſi malimus intelligere, appellatum* Pomponium
m Varenum. *Cat.* f) *è provinciâ teſtes in rem vocare: & expectandum, donec in urbem venirent.*
m noſtram faciunt Taciti verba ex lib. XIII. Pompo-
, *inquit,* Sylvanum magna vis accuſatorum circum-
rat, poſcebatqve tempus evocandorum teſtium ex
:â provinciâ, ubi Proconſulare imperium habuerat.
eus illico defendi poſtulabat, valuitq; pecunioſâ or-
e & ſenectâ. *Sed ſicuti favore & gratiâ quorundam*
nus obtinuerat ſtatim pronunciari: ita jure Varenus
travit, ut poſſet evocare teſtes. Cat. vocare †. *Sed*
are *in hâc eadem causâ recurret lib. VI. ep. 5. ab init.*
Oratio mea. Cat. h) *advocatus Græcus, à Bithy-*
Senatum ductus, cujus ſit mentio ab eodem lib. VII. Cat.
ejus Magnus †. i) *Aſiaticorum: nam Attici pres-*
graves; iſti inanes ac redundantes. Cicero in Bruto de
oratoribus: Aliud autem genus eſt non tàm ſenten-
reqventatum, qvàm verbis volucre ac incitatum;
eſt nunc Aſiâ totâ. *Meminit & alibi, Petronius:* Nu-
entoſa iſtæc & enormis loqvacitas Athenas ex Aſiâ

volubilitas: tam longas tamqve frigi riodos uno ſpiritu, qvaſi torrente, coı Itaqve Julius Candidus *l*) non inver dicere, *aliud eſſe eloqventiam, aliu am* m). Nam eloqventia vix uni aut mò ſi Marco Antonio *n*) credimus, ne verò, qvam Candidus loqventiam app tis atqve etiam impudentiſſimo cui contingit. Poſtero die dixit pro Varen

commigravit. *Etiam D. Auguſtus Aſiaticis* in tias & volubilitatem verborum *tribuit, cum dictionem perſtringeret, ut Svetonius lib. II.* *fert*. Bu. *Aldina:* Eſt plerisqve Græcorum copiâ volubilitas. *Sichardina:* pluribus verb mis rebus, ut eſt plerisqve Græcorum copia

k) *recepi hoc à Catanæo: al.* rigidas. l) ſpronius Candidus, *qui Conſulatum cum Qu quo tempore Adrianus Tribunatum plebis. Hic eſt Julius à Senatu legatus ad Septitium Severu Syriâ cum exercitibus, quibus præerat, à Julian Erat autem Candidus, vetus Conſularis olim mi ſus ob durum & ſordidum imperium.* Candidi *quam adulteram poeta Martialis epigrammat* Julio Candido *reſcripſiſſe divum Pium memor ff. XLVIII. tit. de accuſationibus.* Cat. tia *loquacitas eſt. Saluſtius:* Satis loqventiæ parum. *Ita enim eum locum legendum Valerius exiſtimavit. Vide Gellium lib. I. c. 15. ubi & plura habes.* Bu. n) *Cicero Oratore ad B* Antonius, cui vel primas eloqventiæ patrum tribuebat ætas: vir naturâ peracutus ac pr libro, qvem unum reliqvit, *diſertos* ait ſe vid *eloquentem* neminem. *Refert & Quinctilian*

allidè, acriter, cultè: contrà Nigrinus
raviter, ornatè. Cenſuit Acilius Rufus,
deſignatus, inqviſitionem Bithynis
ı: poſtulationem Vareni ſilentio præter-
: forma *p*) negandi fuit *q*). Cornelius
r) Conſularis & accuſatoribus, qvæ pe-
& reo tribuit, vicitq́; numero. Impetra-
em nec lege comprehenſam, nec ſatis
ı, juſtam tamen. Qvare juſtam, non ſum
exeqvuturus, ut deſideres actionem *s*).
erum eſt Homericum illud *t*):

ἀἰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείεσ' ἄνθρω-
ποι,
ἀκεόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέλητ]αι *u*).

 apud

o) *de hoc dictum ad lib. IV. ep. 9. p. 247.*
) *ſpecies.* Ba. q) *comior ſcilicet atq; ur-*
bat poſtulationem Vareni: ſed id ſilentio &
'endere, quàm declarare verbis malebat. Si-
nullorum Conſulum fuit: qui cùm per diſces-
'aciendum eſſet, eam ſententiam, quam prævari-
gatione diſſimulabant. Obſervat hoc ſolertia
Aulo Poſtumio, ſuper Achæis detentis Roma
ıte, Excerptis Legat. CXXIX. Apud Cæſa-
de Bello Civ. c. 2. Lentulus Conſul M. Cal-

apuđ te providendum eſt mihi, ne gratiam n
vitatis & *x*) florem *y*), qvæ oratiunculam me
vel maximè commendat, epiſtolæ loqvacitat
præcerpam *z*). Vale.

21. CAJUS PLINIUS RUFO ſuo S.

Dicturi erant advocati apud centumviros, qvos audiendos Secundus convenerat: ſed Licin Nepos judicia ſolvit, edicto monens, ut Senat conſultum ſervaretur, qvo cavebatur, ne qvis a actionem pecuniam acciperet vel paciſceretu qvod Nepotis factum à qvibusdam reprehende tur, ab aliis laudabatur.

DEſcenderam *a*) in Baſilicam Juliam *b*), diturus qvibus proxima comperendi tione *c*) reſpondere debebam. Sedebant judic centumviri *d*) venerant, obverſabantur *e*) vocati, ſilentium longum: tandem à præt nuntius. Dimittuntur centumviri, eximitu dies: me gaudente, qvi nunqvam ita para ſu

---

enim cantilenam magis celebrant homines, Qvæ audi tibus recentiſſima ſit. *Apud Homerum Odyſſ. α. dicun hæc à Telemacho.* St. x) *L.* ut, Ba. y) flore illum, *Sichardina.* z) perdam. †.

EP. 21. a) *ab Esquiliis, loco edito, ubi domum buit.* Cat. b) *Relege à nobis prænotata* [*p. 117. s.*] Cat. c) *Comperendinatio eſt ab utrisq; litigat bus invicem ſibi denunciatio in perendinum diem.* Bu annot. prior. in Pand. p. 83. d) Decemviri †. *hoc etiam Gruterus teſtatur in libris vett. reperiſſe.* e)

m, ut non morâ læter Cauſa dilationis, Ne-
s *f*) prætor,qvi legibus qværit *g*). Propoſue-
t breve edictum; admonebat accuſatores,ad-
onebat reos,executurum ſe,qvæ Senatuscon-
lto *h*) continerentur. Suberat edicto Senatus-
nſultum: hoc omnes *i*), qvi qvid *k*) negotii
berent, jurare prius qvâm agerent, jubeban-
r, *nihil ſe ob advocationem cuiqvam dediſſe,pro-
iſiſſe,caviſſe.* His enim verbis,ac mille præter-
i, & vænire advocationes & emi vetabantur.
ractis tamen negotiis, permittebantur pecu-

Pal. & edd. vett. [*quam lectionem & Buchnerus probat,*]
n ut vulgata recentior, obſervabantur. *Gru.* f) *Lici-
us Nepos.* Cat. *Recurre & ad p. 294. lit. s.* g) *haud
iter Pal. & vett. edd. Verùm Modii mſſ.* [*quale & Sichar-
fuiſſe patet,*] qvi legi de muneribus præpoſuerat bre-
edictum: *ſcribendumq́ ſuſpicabatur:* qvi lege de mu-
ribus qværit. Propoſuerat &c. Gru. *Senatusconſul-
m ſanè* [*Modii verba ſunt epiſt. 51. novantiq. Lect. ap.
rut. V. Lamp. p. 136.*] *de quo agitur, in eam erat ſenten-
iam*, ut juberentur omnes jurare, nihil ſe cuiqvam ad-
cationis nomine dediſſe &c. *Unde rectè illud executu-
s,* lege de muneribus qværere, *dici poterat. Etiam Ca-
ubonus,* [*Buchnero non invito*] *putat legendum:* qvi le-
de muneribus qværit, *h. e. qui exercet quæſtionem il-
m. Notum, inquit, quid ſit quæſitorem eſſe, & quæſtionem
iquam exercere in foro Romano. Non rectè enim ad Præ-
rem urbanum videntur hæc referri ab interprete* [*Cata-
eo.*] h) *quod ſuprà* [*prope ſin. ep. 14. hujus libri*]
*rincipis librum dixerat, decretum à Senatoribus referente
rajano.* Cat. i) *ita diſtinxi ſide Pal. & vett. edd. Re-
ns enim:* Senatusconſultum hoc, *omnes quidquid.* Gru.
k) *minùs benè recentioribus irrepſerat*, omnes qvicqvid

niam duntaxat decem millium *l*) dare. Hoc facto Nepotis commotus prætor, qvi centumviralibus præſidet, deliberaturus, an ſeqveretur exemplum, inopinatum *m*) nobis otium dedit. Interim totâ civitate Nepotis edictum carpitur, laudatur. Multi, *Invenimus qvi curva corrigeret* n). *Qvid? ante hunc prætores non fuerunt? Qvis autem hic eſt, qvi emendet publicos mores?* Alii contrà, *Rectisſimè fecit initurus magiſtratum: jura cognovit* o): *ſenatusconſulta legit: reprimit fædisſimas* p) *pactiones: rem pulcherrimam* q) *turpisſime* r) *venire non patitur.* Tales ubiq; ſermones: qvi tamen alterutram in partem ex even-

negotii. l) *Secutus eſt Nepos exemplum Claudii, quem legimus apud Tacitum poſuiſſe modum Advocatis pecuniæ capiendæ usq; ad dena ſeſtertia. Idem enim, quod decem millia nummûm, quæ egreſſi repetundarum tenerentur.* Cat.

m) *Quidam* inopinatum *referunt ad præcedentem dictionem,* exemplum. *Cat.* n) *Seneca Ludo de morte Claudii:* Hic nobis cuncta corrigit. *Quod fruſtra ſollicitavit eruditiſſimus Rhenanus, [cui f. m.720. venerat in mentem:* Hic nos Scurra Cæſar regit, *ut eſſet alicujus Mimi clauſula.] Nam proverbiale dicterium eſt in ſeveros atque Cenſorios homines, & tritum communi ſermone. Convenit illud patrium:* der wird alles zu Bolzen drehen. Bu. Cuncta corrigerent †. o) *Pomponius JCtus aſſerit Prætorem habuiſſe facultatem adjuvandi vel ſupplendi, vel corrigendi jus civile.* Cat. cognovit †. p) *Pal. & edd. omnes ante Aldinam,* novisſimas. *Gru. Ubi Catanæus* novisſimas *interpretatur, immenſas, ultrà modum: magis tamen probat,* fœdisſimas: q) *patrocinium, orandi majeſtatem, quâ nihil dii immortales meliùs homini dederunt, & quâ remotâ muta ſunt omnia.* Cat. r) *per quæſtum*

entu prævalebunt. Eſt omninò iniqvum, ſed ſu receptum, qvòd HONESTA CONSI-IA vel turpia, prout malè aut proſperè ce-ant, ita vel probantur vel reprehenduntur *s*). nde plerunq; eadem facta modò diligentiæ, modò vanitatis; modò libertatis, modò furoris nomen accipiunt.

Vale.

am accuſatoriam vitam vivere, & ad defendendos reos ræmio duci proximum latrocinio eſt. Cat. s) *Cicero o Rabirio principio ſtatim:* Hoc plerumqve facimus, ut onſilia eventu ponderemus: & cui bene qvid proceſſe-it, multum illum providiſſe; cui ſecus, nihil ſenſiſſe di-amus. *Vide & lib. IX. ad Attic. epiſt. 10. Plautus Pſeud. Æ. III. Sc. III.* -- ut qvisqve fortunâ utitur, Ita præcel-t, atqve exinde ſapere eum dicimus. Bene ubi qvod conſilium diſcimus accidiſſe, hominem catum Eum eſſe declaramus: ſtultum autem illum, cui vertit malè. *Bu.*

C. PLINII CÆCILII SECUNDI EPISTOLARUM LIBER SEXTUS.

I. CAJUS PLINIUS TYRONI SUOS.

Contulerat ſe Secundus in patriam Comum, Tyro in Picenum: ſed reverſus in urbem, ubi conſueverat Tyroni, tunc cepit deſiderium amici. Quare hortatur, ut Romam veniat.

QVandiu ego trans Padum *a*), tu in Piceno *b*), minus te reqvirebam: poſtqvam ego in urbe, tu adhuc in Piceno, multò magis: ſeu qvod *c*) ipſa loca, in qvibus eſſe unà ſolemus, acrius me tui commonent: ſeu qvòd DESIDERIUM abſentium nihil perinde ac vicinitas acuit, qvóq; propius acceſſeris ad ſpem fruendi, hoc impatien-

EP. I. a) *Comi. Padus ab imis radicibus Veſuli montis exortus, nulli amni claritate inferior. Nam à Poetâ fluviorum rex dicitur. Lucianus non minorem Nilo ſcribit; & Strabo cunctos Europæ fluvios præter Iſtrum magnitudine ſuperare. Dictus à Græcis Eridanus, notus Phaethontis pœna.* Cat. b) *Picenum poſt Umbriæ civitates, quæ inter Ariminum Anconemq; jacent, extenditur. Profecti ſunt autem Piceni à Sabinorum terrâ: qui cùm ductu & auſpicio Pici iter facerent, nomen inde nacti fuere.* Cat. c) *Mſ.*

tientius careas *d*). Qvicqvid in cauſâ, eripe me huic tormento. Veni, aut ego illuc, unde inconſultè *e*) properavi, revertar, vel ob hoc ſolum, ut experiar, an mihi, qvùm ſine me Romæ cœperis eſſe, ſimiles his *f*) epiſtolas mittas. Vale.

2. CAJUS PLINIUS ARRIANO ſuo S.

Taxat notabiliter actionem Marci Reguli, cùm videatur probare, & apertè modum agendi ſuo tempore improbat. Poſtqvam publicos mores notavit, ad ſuos & Arriani amici revertitur.

SOleo nonnunqvam in judiciis qværere Marcum Regulum: nolo enim dicere deſiderare *g*). Cur ergo qværo *h*)? habebat ſtudiis honorem *i*), timebat, pallebat, ſcribebat: qvamvis non poſſet dediſcere illud ipſum, qvòd oculum

---

Palatini & edd. veteres, [Grutero teſte] ex qvo, *obſcurè & ſalebroſè. Planiſſimum eſt, quod alii codices [Aldinam ſecuti] repræſentunt*: ſeu qvòd: *Bu.* d) *Sic Catanæus, ſic Aldus, ſic aliæ. Quod magis placet, quàm,* cupias. e) *Catan.* conſultò. *Sichard.* conſultè. f) *conquerentes de abſentiâ meâ, & efflagitantes adventum in urbem.* Cat.

EP. 2. g) *quod majus eſt, quàm* qværere. Qværit *nempe Regulum jam mortuum Plinius, quia quædam in eo laudanda notaverat;* non deſiderat, *quia longè graviora in ipſo vitia deteſtatus erat, quod patebit ex I. Ep. 5. II. 20. IV. 2. 7. Imò & hæc præſens utriusq; notæ mores ejus depingit.*

h) *Si ſuperiùs lib. V. epiſt. 1. [ſub init.] videri queat, eſſe ab librariis,* cur ampliſſimo gratius? *poteſt & heic quoque ſupervacaneum dici triga iſthæc verborum:* cur ergò qværo? *Gru.* *Obſervavit tamen iſtic Modius, hanc interrogandi figuram non eſſe penitus inſvetam Plinio. Patiamur id huic etiam loco prodeſſe.* i) *reverenter tractabat eloquentiæ*

[illegible]
paucioribus clepſydris præcipitam
qvàm diebus explicari ſolebant? O
qvi ambitione ab omnibus obtineba
dei *b*) pauciſſimi præſtant! Eqvidem
dico *c*), qvod ſæpius facio qvàm dico
tum qvis plurimum poſtulat aqvæ *e*)
temerarium exiſtimo, divinare qvàn

---

tio p.104. lit. t. y) *brevesesſe, & jam im*
quàm eò dicendo tendere. Et judices pronunci
tendere deliberareq́; ac cognoſcere malunt; ſub
tædio, his audiendi, dicendi illis. Bu. z)
i. e. dicendi artis, quæ excitatur auditorum ſtu
lorum, *quæ impendent reis, cùm cauſſa eorum*
nè, nec ſatis diligenter cognoſcitur. Bu. a
ſumendum tale quid: ſi nunc viveres, quid di
O Regulum, qvi a. a. o. obtinebat. *Sichardin*
dei *tertius Caſus eſt. Significat, Regulum libere*
tiiſſe, & obtinuiſſe ſpacia, non ut clientibus c

auſa inaudita, tempusq; negotio finire, cu-
modum ignores: præſertim cum primam *f*)
gioni ſuæ *g*) judex patientiam debeat, QVÆ
R S magna juſtitiæ eſt. At qvædam ſuper-
ua dicuntur: etiam; ſed ſatius eſt & hæc dici,
m non dici neceſſaria. Prætereà, an ſint ſu-
vacua, niſi qvùm audieris, ſcire non poſſis.
de his meliùs coràm, ut de pluribus vitiis ci-
tis. Nam tu qvoqve amore communium *h*)
s emendari cupere, qvæ jam corrigere diffi-
eſt. Nunc reſpiciamus domos noſtras *i*).
vid omnia in tuâ rectè? in meâ novi nihil.
i autem & gratiora ſunt bona, qvòd perſe-
ant: & leviora incommoda, qvòd aſſvevi.
le.

CAJUS PLINIUS VERO *k*)
ſuo S.

Vero,

res. Cat. f) *Sic Aldina, & quæ hanc ſeqvuntur:* l *& Gronovio veniſſe in mentem Veenhuſianæ docet edi-* Aliàs primum *legebatur.* g) *conſcientiæ atq; officio* *Cicero quoq;, cùm Quincto fratri præcepta dat admini-* *de provinciæ,* adjungendam facilitatem in audiendo, tisfaciendo ac diſputando diligentiam *monet. Et re-* ars magna juſtitiæ *appellatur hæc patientia: eſt enim* ia, *ut Plato & Ariſtoteles pronunciarunt,* ἀλλότριον ἀγα- *alienum bonum, hoc eſt, ad alios quod maximè perti-* Bu h) *Legitur in quibusdam libris,* [*ut Sichardino,*] muni. *Fortaſſe ita emendandum,* in more communi, *ntiâ admodùm perſpicuâ.* Caſ. i) reſpiciamus ra †. *Dictio* domus *non eſt in Pal. aut ullâ editione Al-* *antiquiore.* Gru.

P. 3. k) Veros *plures Spartianus & Capitolinus*

Vero, agricolationi intento, commendat agrum, qvem nutrici ſuæ dono dederat.

GRatias ago, qvòd agellum, qvem nutrici meæ donaveram, colendum ſuſcepiſti. Erat, qvùm donarem, centum millium nummûm: poſtea, decreſcente reditu, etiam pretium minuit *l*) qvod nunc te curante reparabit. Tu modò memineris, commendari tibi à me non arbores & terram [qvanqvam hæc qvoqve] ſed munuſculum meum, qvod eſſe qvàm fructuoſiſſimum, non illius magis intereſt, qvæ accepit, qvàm meâ qvi dedi. Vale.

4. CAJUS PLINIUS CALPHURNIÆ *m*) ſuæ S.

Conqveritur non ſibi licuiſſe per occupationes in Campaniam cum uxore Calphurniâ ſecedere: inibiq; multa amabiliter diſſerit, & hortatur, ut ſaltem pluribus epiſtolis timori ſuo provideat.

NUnqvam ſum magis de occupationibus meis qveſtus, qvæ me non ſunt paſſæ aut proficiſcentem te valetudinis causâ in Campaniam *n*) proſeqvi, aut profectam è veſtigio ſubſeqvi. Nunc enim præcipuè ſimul eſſe cupiebam,

---

monumentis tradunt. Hujus autem tanquam obſcurioris nulla apud alios ſit mentio. Cat. l) *i. e. decrevit, imminutum eſt. Talium activorum copioſam ſylvam dabit Voſſius lib. III. de analog. c. 3. quam hoc verbo augere poſſis.*

EP. 4. m) *Calphurniam Secundi uxorem teſtantur tres ejusdem epiſtolæ, & Sidonius lib. II.* Cat. n) *ubi Fabatus Secundi Proſocer villam Camillianam [quære epiſt. 30*

bam,ut oculis meis crederem,qvid viribus,qvid corpuſculo acqvireres,& qvi deniq; ſeceſſûs,voluptates *o*),regionisq́; abundantiam *p*) inoffenſa *q*) transmitteres. Eqvidem etiam fortem *r*) te non ſine *s*) curâ deſiderarem *t*). Eſt enim SUSPENSUM & anxium de eo, qvem ardentiſſimè diligas, interdum nihil ſcire. Nunc verò me cùm abſentiæ, tum infirmitatis tuæ ratio,incertâ & variâ ſolicitudine exterret. Vereor omnia, imaginor omnia *u*), qvæqve NATURA metuentium eſt, ea maximè mihi, qvæ maximè abominor, fingo. Qvo impenſiùs rogo,ut timori meo qvotidiè ſingulis,vel etiam binis epiſtolis conſulas. Ero enim ſecurior,dum legam: ſtatimq́; *x*) timebo, qvùm legero. Vale.

hujus libri] *poſſedit.* Cat. o) *Secundùm Eutropium, nulla magis regio ad ocium & voluptatem accommodata, quàm Campania. Siquidem non modò Italiæ, ſed pene toto orbe terrarum pulcherrima Campaniæ plaga eſt.* Cat.

p) *Campania ſeritur toto anno, panico ſemel, bis farre. Sed Campus, qui circà Capuam eſt, & Laboriæ vocatur, à Græcis Phlegræus, cæteras terras fertilitate ſuperat.* Cat. è *Plin. lib. XVIII. c. 11.* q) inoffenſa valetudine ⁊ *quæ duo verba ab aliquo profecta videri poſſunt, qui exponere voluerit, quod eſt in textu vocabulum.* Steph. præf. p. 38.

r) *benè valentem.* Cat. *Sic IV. epiſt. 1. extremâ, & alibi.* s) *malè aliæ edd.* & non ſine. *Neq; viſitur ea copula in vett. edd. aut Pal.* Gru. t) *Quamvis ſana eſſes, tamen tibi timerem, quantò magis invalidæ.* Cat. u) *abeſt illud,* imaginor omnia, *omnibus edd. vett. nec non Pal. & tamen non alienum videtur iſto loco.* Gru. x) *L.* ſatisqve. *Ba. Sed* ſtatimq́; *ſatis aptum eſt huic loco.*

5. CAJUS PLINIUS URSO ſuo S.

Licinius Nepos poſtqvam Varenus obtinuerat, ut ſibi teſtes pro defenſione liceret evocare, cœpit petere, ut legi repetundarum adjiceretur, licere reis denunciare teſtes. Cui relationi multi contradixerunt, ſed præſertim Jubentius Celſus: inter qvos ortâ contentione, ad lites usq; proceſſum eſt.

SCripſeram *y*) tenuiſſe Varenum, ut ſibi evocare teſtes liceret: qvod pluribus æqvum, qvibusdam iniqvum, & qvidem pertinaciter, viſum: maximè Licinio Nepoti, qvi ſeqventi Senatu, qvùm de rebus aliis referretur, de proximo Senatusconſulto diſſeruit, finitamq; cauſam retractavit. Addidit etiam, petendum à conſulibus, ut referrent ſub exemplo *z*) legis ambitus de lege repetundarum, an placeret in futurum ad eam legem adjici, *ut, ſicut accuſatoribus inqvirendi, teſtibusq; denuntiandi* a) *poteſtas ex eâ lege eſſet, ita reis qvoq; fieret.* Fuerunt qvibus hæc ejus oratio, ut ſera & intempeſtiva & præ-

EP. 5. y) *lib. V. epiſt. 20. quæ huic lucem affulgebit.* z) *ad imitationem legis ambitûs.* Cat. a) Teſtimonium denunciare *eſt homini diem dicere ferendo teſtimonio, h. e. ad judicium evocare ferendi gratiâ teſtimonii. Licebat autem in publicis tantummodò judiciis denunciari teſtimonium, h. e. invitum evocari ad remotum longinqvumq́ tribunal.* Budæ. annot. reliq. in Pand. p. 15. *Cæterùm quod nunc dicimus, defenſor ex parte ſuâ poterit infirmare, id veteres dicebant, reus teſtimonium denunciare poterit, & inquirere.* Idem annot. prior. p. 98. *qui utrobiq; Plinii hunc*

præpoſtera, diſpliceret: qvæ omiſſo *b*) contradicendi tempore *c*), caſtigaret peractum, cui potuiſſet occurrere. Jubentius qvidem Celſus *d*) prætor, tanqvam emendatorem Senatûs, & multis & vehementer increpuit. Reſpondit Nepos, rurſusq; Celſus: neuter contumeliis temperavit. Nolo referre, qvæ dici ab ipſis moleſtè tuli *e*). Qvò magis qvosdam è numero noſtro improbavi, qvi modò ad Celſum, modò ad Nepotem, prout hic vel ille diceret, cupiditate audiendi curſitabant; & nunc qvaſi ſtimularent &

Cc 2 accen-

locum affert. b) *L.* amiſſo, *præterito.* Ba. c) *Tempus hic* καιρὸς *eſt:* opportunitatem temporis *Cicero & Cæſar appellarunt. Communiter* occaſionem *dicimus. Senſus itaq; eſt: tùm contradicendi occaſionem fuiſſe Licinio, cùm ageretur de Vareno, & impediri SCtum poſſet; nunc peractâ re, & opportunitate illâ dilapsâ, præpoſterè & inutiliter contradici.* Bu. d) *Is fuit rhetor eloquentiſſimus: quod etiam Juvenalis indicat:* Celſo dictare paratæ: *tametſi interpretes ſignificâſſe velint* Cor. Celſum: *cùm is fuerit mediocris orator, nec temporibus Satyrographi. Inde pariter decepti ſunt VIII. Satyrâ ſuper illud:* Nec dubitant Celſi Prætoris vendere ludis. *Ubi neq;* Corn. Celſum, *neq; pro adjectivo poſitum* celſum, *ut quidam ariolantur, vel uno Secundi teſtimonio ſatis conſtat accipi poſſe, ſed* Jubentium *Celſum, prætorem ſub Trajano, quo principe Satyram ſuam poeta condidit.* Cat. *Qui plura de diverſis* Jubentiis [*ſeu, ut alii ſcribunt*] Juventiis Celſis. *Quos tres inprimis memorat Glandorp. Onomaſt. f. 511. Patrem & Filium Conſules ſub Trajano & Hadriano, tertium, cujus mentio in libello, quem & Catanæus affert, ſupplice, qui temporibus Pii vixerit. Vid. & Bern. Rutil. in Vitis JCtor. p. 159.*

e) *Nam ægrè erat, quòd diſciplinam curis proderent, & ſenatoriam gravitatem jurgandi levitate adeò proſtituerent*

ſpondit, & Celſo Nepos ex pug
loqvacitas g) amicorum fuit, ut hom
turi, idipſum invicem ſcirent, tanqv
niſſent. Vale.

6. CAJUS PLINIUS FUN
ſuo S.

Pro Julio Naſone honores petituro
danum ſuum, ut ideò veniat Romam, q
rat candidatum, & verebatur, ſi repul
tur, ne ſibi illuderetur.

SI qvando, nunc præcipuè cuper
Romæ, & ſis, rogo. Opus eſt mihi
ris, ſolicitudinis ſocio. Petit honores
ſo, petit cum multis, cum bonis:
GLORIOSUM, ſic eſt difficile ſup
deo ergò, & exerceor ſpe, atqve affi

Eodem nomine & Senatorum quosdam ſeque

ne Conſularem eſſe non ſentio *h*):nam *i*) rur-
mihi videor omnium qvæ decurri *k*) candi-
us. Meretur hanc curam longâ mei charita-
Eſt mihi cum illo non ſanè paterna amicitia,
eqve enim potuit eſſe per meam ætatem:]
ebat tamen vix dum adoleſcentulo mihi pa-
ejus cum magnâ laude monſtrari. Erat non
iorum tantùm, verùm etiam ſtudioſorum
antiſſimus: ac propè qvotidie ad audiendos,
s tunc ego freqventabam Qvintilianum *l*)
Iiceten Sacerdotem *m*) ventitabat: vir alio-
clarus & gravis,& qvi prodeſſe filio memo-

ficarunt, quid reſpondere iſte pararet contrà. Sic factum, terq. ſciret futurum inter ipſos jurgium, non aliter, ac ſi convenisſet. Bu.

P. 6. h) *Sic pendeo dubius, ſolicitusq. de exitu ſum, andidatus ipſe potiùs & petere magiſtratum, quàm Con- u jam defunctus mihi videar. Nam* Conſulares, *qui ma- itu eo functi eſſent, dicebantur.* Bu. i) nam *non Pal. aut vetuſtè cuſis.* Gru. *Afuiſſe quoque apparet , quæ ſequentia, quod ex Catanæo conjicies, in hos ſen- iſtingvunt*: me Conſularem [*atq. ſic aliquâ virum au- ate*] eſſe non ſentio, [*& hinc afficior metu,*] rurſus i videor [*Conſularis, ſeu alicujus autoritatis, unde vi- ſpe erigor.*] Omnium, qvæ decurri [*dignitatum*] lidatus [*Naſo*] meretur hanc curam *&c. Aliam in- retationem requirit lectio, quam retinuimus.* k) *Quæ- , Tribunatûs, Ædilitatis, Præturæ, per quæ ordine, ut at, ad Conſulatum, qui ſummus & maximus honor, ſe eniſſe ſignificat.* Bu. *Aldina & ejus traduces*, decu- i, *ut ſuprà p. 79. lit. u.* accucurrit. *Paulinus ad Cythe- v. 761.* Sed ſermo lapſus decucurrit longiùs.
quem ſuprà [*II. epiſt. 14. p. 120.*] *teſtatus eſt habuiſſe eptorem.* Cat. m) *Hujus expreſſa mentio apud au-*

riâ ſui debeat. Sed multi nunc in Senatu *n*), qvibus ignotus ille, multi, qvibus notus, ſed NON NISI viventes reverentur *o*). Qvò magis huic, omiſsâ gloriâ patris, in qvâ magnum ornamentum, gratia infirma, ipſi enitendum & laborandum eſt. Qvod qvidem ſemper, qvaſi provideret hoc tempus, ſedulò fecit: paravit amicos; qvos paraverat, coluit; me certè, ut primùm ſibi judicare permiſit *p*), ad amorem imitationemqve delegit. Dicenti mihi ſolicitè aſſi-

torem Dialogi de cauſis corruptæ eloquentiæ: Video etiam Grajis accidiſſe, ut longiùs abſit ab Æſchine & Demoſthene ſacerdos iſte Nicetes, & ſi qvis alius Epheſum vel Mitylenas contentus Scholaſticorum clamoribus qvatit, qvàm Afer aut Africanus, aut vos ipſi à Cicerone aut Aſinio receſsiſtis. *Ad quem locum Lipſius:* Nicetes declamator nobilis eo ævo. Plinius lib. VI. epiſt. audiſſe eum fatetur. Exſtat Philoſtrati Lemnii de hoc Nicete in vitis Sophiſtarum elogium. *&c. Hunc Smyrnæum Nicetam, [Smyrnæum Philoſtratus vocat,] ab eo Nicetâ, quem Seneca Controv. 4. prope finem memorat, ad hunc Senecæ locum diſtinguit Nic. Faber. Catanæus quoque Niceten illum, de quo Seneca Svaſor. 3.* Memini unà nos ab auditione Nicetis ad Meſſalam veniſſe, *dubitat tamdiu vixiſſe, ut à Plinio noſtro audiri potuerit.* n) *Admonendi ſumus, ſuffragia judicio Senatûs commiſſa à Trajano, & populo adempta, quod apertè taxat Juvenalis, dicens:* nam pridem, ex qvo ſuffragia nulli Vendimus, effugit curas; nam qvi dabat olim Imperium, faſces, legiones, omnia, nunc ſe Continet. *Cat.* o) *Putes,* reverentur *hîc ſenſu paſſivo accipi: quem & in ſimplici* vereor *obſervat Gellius XV. 12. Manebit tamen ſenſus activus, ſi voculam vel addas, ſaltem ſubaudias:* ſed *hi* non niſi *&c. vel demas:* multi, qvibus notus, non niſi. p) *Senſus integer, quem & Catanæus*

deſtitutum,ſolisqve amicis relictum. Qvibus cauſis exigo ut venias,& ſuffragio meo tuum gas. Permultum intereſt meâ, te oſtentare *s*) mecum circumire *t*). Ea eſt autoritas tua, ut em me efficaciùs tecum etiam meos amicos aturum. Abrumpe ſi qva te retinent. Hoc ipus meum, hoc fides, hoc etiam dignitas ulat. Suſcepi candidatum, & ſuſcepiſſe me um eſt: ego ambio, ego periclitor. In ſum-, ſi datur Naſoni qvod petit, illius honor; ſi atur, mea repulſa eſt. Vale.

CAJUS PLINIUS CALPHURNIÆ
ſuæ S.

: *ut primùm ſibi ipſe permiſit de me judicare. Aldina* *inſerit:* ut primùm ſibi ætas judicare permiſit.

Dicenti, *agenti in foro cauſſas: hoc enim hoc loco* dice-. Recitanti, *in auditorio declamanti. Et nota ibi* asſiſti, sſideri. *In foro enim ſedebant tantùm judices, dicentes* ... *illi etiam, qui proſecuti ipſos eò erant ho-*

Reſpondet uxori Calphurniæ, qvæ tunc erat in Campaniâ, ſe non minori deſiderio pro. illâ teneri, qvàm illa pro ſe.

SCribis te abſentiâ meâ non mediocriter affici; unumq; habere ſolatium, qvòd pro me libellos meos teneas, ſæpè etiam in *u*) veſtigio meo *x*) colloces. Gratum eſt, qvòd nos reqviris, qvòd his fomentis meis *y*) acqvieſcis. Invicem ego epiſtolas tuas lectito, atqve identidem in manûs qvaſi novas ſumo; ſed eò magis ad deſiderium tui accendor. Nam cujus literæ tantum habent ſuavitatis, hujus ſermonibus qvantum dulcedinis ineſt? tu tamen freqventiſſimè ſcribe, licet hoc ita me delectet, ut torqveat *z*). Vale.

8. CAJUS PLINIUS PRISCO ſuo S.

Priſco ſuo enarrat amicitiam ſuam ab adoleſcen-

po, & commendare iis Candidatum, ut pro eo ſuffragium ferant. Bu. *Quæ hîc notat Buchnerus, rectè ſe haberent, ſi Plinius ſcripſiſſet ante principatum Tiberii. Nam ſub hoc comitia in curiam translata, & tribus in Campo prenſari deſierunt.* Gro.

EP. 7. u) *Sichardina:* teneas, ipſosq; in. x) *ea lecti parte, quâ aliàs ego cubare ſoleo præſens.* Bu. *Barthius hîc ad marg. & Valerii Flacci verſum citat init. lib. VIII. Eſt autem iſte:* Ante per antiqvi carpſit veſtigia ſomni. *Quo loco* veſtigia *ſunt loca ipſa, ubi antè ſopiri conſueta Medea, quemadm. ipſe in Adverſar. lib. XVIII. c. 15. f. 921. interpretatur.* y) *L.* mei. *Ba. Aldina τὸ* meis *planè omittit.* z) *deſiderium tui injiciens. Reſpicit ad id, qu*[illegible] *dixerat:* ſed eò magis &c. *Bu.*

ſcentiâ cum Attilio Creſcente: qvod eò tendit, ut Priſcus ſolicitet Maximum Valerii Vari hæredem, reddere cum uſuris pecuniam, quam Varus Attilio debuerat.

ATtilium Creſcentem & noſti & amas. Qvis enim illum ſpectatior paulò aut non novit, aut non amat? Hunc ego non ut multi, ſed arctiſſimè diligo. Oppida noſtra *a*) unius diei itinere dirimuntur: ipſi amare invicem, qvi eſt FLAGRANTISSIMUS amor, adoleſcentuli cœpimus. Manſit hic poſtea, nec refrixit judicio *b*), ſed invaluit. Sciunt, qvi alterutrum noſtrûm familiariùs intuentur. Nam & ille amici-

EP. 8. a) *Utriusq; patria. Vetus Scholaſtes ad illud Juvenalis Sat. I. Venuſinâ digna lucernâ:* Venuſinam ideò dicit, qvia hæc fuit civitas Horatii. *Intelligit patriam Horatii Venuſium fuiſſe, & itaq;* Venuſinâ lucernâ *Poetam, Horatii in componendis Satyris ſtudium, deſignaſſe. Similiter & ſua cujusque dicebatur civitas, ubi quis domicilium habebat. Ita Capernaum apud Matthæum cap. 9. ἰδία Christi πόλις appellatur. Cujus locutionis in Jure Romano etiam extare, ſummus Vir Hugo Grotius ad eum locum obſervavit.* Bu. *quem vide & ad lib. X. epiſt. 115. Oppida juxtà Comum ſunt, quæ uno die poſſunt adiri, Bergomum, Laus Pompeja, Novaria, ſed præcipuè Mediolanum. Quare adducor Attilium Creſcentem potiùs fuiſſe Mediolanenſem vel ob illam vetuſtam memoriam in cœnobio Divi Ambroſii Mediolani: ATTILIUS A.F. CRESCENS. V. P. TABULARIO PALATI. Illæ autem literæ V. P. ſignificant virum perfectiſſimum: qui dignitatis gradus repetitur in Inſtitutionibus Juſtiniani.* Cat. b) *cùm per ætatem potuimus alter de altero judicare. Adoleſcentuli enim non ſanè conſilio*

tiam meam latiſſimâ *c*) prædicatione circum fert,& ego præ me fero, qvàm ſit mihi curæ mo deſtia, qvies, ſecuritas ejus. Qvinetiàm qvin inſolentiam cujusdam tribunatum plebis ini turi vereretur, idqve indicaſſet mihi, reſpondi

Οὔτις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
Σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει *d*).

Qvorſum e) *hæc ?* ut ſcias non poſſe Attilium me incolumi,injuriam accipere. Iterum dices *Qvorſum hæc ?* Debuit ei pecuniam Valerius Varus *f*): hujus eſt hæres Maximus noſter, qvem & ipſe amo, ſed conjunctiùs tu. Rogo ergo,exigo etiam pro jure amicitiæ, cures ut Attilio meo ſalva ſit non ſors modò, ſed etiam uſura plurium annorum. Homo eſt alieni abſtinentiſſimus, ſui diligens: nullis qvæſtibus ſuſtinetur, nullus illi, niſi ex frugalitate reditus. Nam ſtudia,qvibus plurimùm præſtat,ad voluptatem tantùm & gloriam exercet. Gravis eſt ei vel minima jactura,qvia reparare,qvod amiſeris, gravius

& electione, ſed animi impetu amant. Bu. c) latiſſimè. †. d) Nullus me vivente & ſuper terram intuente [*id eſt, fruente luce*] tibi cavas apud naves manus infeſtas inferet. *Ex Iliad. α. ubi ſequitur,* Συμπάντων Δαναῶν, *qui genitivus jungitur cum* οὔτις, *i. e.* Nullus ex omnibus Græcis. *Sed in quibusdam exempl. harum Plinii epiſt. legitur tantùm,* Οὔτις ἐμεῦ ζῶντος. *Et magis veriſimile eſt, eum principium duntaxat loci notiſſimi attuliſſe, ut ſolet etiam Cicero.* St. e) Qvorſus †. *Et ſic iterùm paulò poſt.* f) *Vari Syriæ præfecti meminit Joſephus.* Cat.

t. Exime hunc illi, exime hunc mihi ſcru-
: ſine me ſuavitate ejus, ſine leporibus
i. Neqve enim poſſum triſtem videre, cu-
ritas me triſtem eſſe non patitur. In ſum-
ſti facetias hominis: qvas velim atten-
e in bilem & amaritudinem vertat inju-
Qvam vim habeat offenſus, crede ei,
n amore habet. Non feret magnum & li-
ingenium cum contumeliâ damnum.
ut ferat ille, ego meum *h*) damnum,
contumeliam vindicabo *i*): ſed non tan-
pro meâ [hoc eſt graviùs] iraſcar. Qvan-
qvid denuntiationibus & qvaſi minis
vin potiùs, ut cœperam, rogo, oro, des
n, ne ille ſe, qvod validiſſimè vereor,
go me neglectum à te putem. Dabis au-
hoc perinde curæ eſt *k*) tibi, qvàm illud
Vale.

CAJUS PLINIUS TACITO ſuo S.

ondet Tacito, Naſonem candidatum ſibi ndanti.

Com-

*rritatus ingenii vim à facetiis, in quibus multum fa-
onvicia vertat, æquè futurus amarus ac mordax
us ac tumens, quàm feſtivus & lepidus, cum hilaris
ſus. Quid amaritudo ſit, ſuprà [ad lib. V. epiſt. 11.]*
Bu. h) *Videtur excidiſſe particula, cùm*
ut meum. *Gro.* i) *Sic vetus editio anony-
lacuit Catanæo. Ceteræ:* judicabo, *aut,* indicabo,
rvosè. Cat. k) *L.* ſit. *Ba.*

COmmendas mihi Julium Naſonem *l*) candidatum. Naſonem mihi? qvid ſi meipſum? Fero tamen & ignoſco. Eundem enim commendaſſem tibi, ſi, te Romæ morante, ipſe abfuiſſem. HABET hoc ſolicitudo, qvòd omnia neceſſaria putat. Tu tamen cenſeo alios roges; ego precum tuarum miniſter, adjutor, particeps *m*) ero. Vale.

10. CAJUS PLINIUS ALBINO ſuo S.

Conqveritur, Virginio Rufo, viro nunqvam ſatis laudato, poſt decimum mortis annum nondum abſolutum ſepulchrum.

QVùm veniſſem in ſocrûs meæ *n*) villam Alſienſem *o*), qvæ aliqvando Rufi Virginii fuit, ipſe mihi locus optimi illius & maximi viri deſiderium non ſine dolore renovavit. Hunc enim incolere ſeceſſum, atqve etiam ſenectutis ſuæ nidulum vocare conſveverat. Qvocunq; me contuliſſem, illum animus, illum oculi reqvirebant. Libuit etiam monimentum ejus videre, & vidiſſe pœnituit. Eſt enim adhuc imperfectum, nec difficultas operis in causâ, modici, ac potiùs exigui; ſed inertia ejus, cui cura mandata eſt. Subit indignatio cum miſeratione, poſt decimum

EP. 9. l) *hunc ipſe Plinius epiſt. 6. hujus libri commendat Fundano.* m) *Sichardina* particeps *omittit.*

10. n) *Pompeja Celerina.* Cat. o) *Villa*

1 mortis annum *p*) reliqvias, neglectumq;
ꝛem *q*), ſine titulo, ſine nomine jacere, cu-
nemoria orbem terrarum gloriâ pervage-
At ille mandaverat caveratq;, ut divinum
& *r*) immortale factum *s*) verſibus *t*) inſcri-
tur:

ic ſitus eſt Rufus, pulſo qvi Vindice qvondam
Imperium aſſeruit non ſibi, ſed patriæ.

M RARA in amicitiis fides, tam parata *u*)
io mortuorum, ut ipſi nobis debeamus
n conditoria *x*) exſtruere, omniaqve hære-
dum

is ſit mentio apud Ciceronem pro Milone. Erat autem
o Alſienſi: de quo Valerius Max. [*lib. VIII. c. 1.*] *Al-*
ſ Dionyſio in antiquitatibus credimus, Pelaſgi cum
inibus incoluére. Olim ſic dictum, poſteà Agilla ſcri-
Plinio. Alſium autem ab Aleſo conditore nomen acce-
io dicente lib. VIII. Nec non Argolico dilectum lit-
eſo Alſion. *Cat.* p) *per hoc apparet, multorum*
um epiſtolas collegiſſe Secundum, & diu fuiſſe ſub Tra-
cùm alibi [*lib. II. ep. 1.*] *Virginii funus celebret, &*
n epiſtolâ lugeat. Cat. q) reliqvias negligi, eum-
nerem. *Sic leg.* Ba. r) *MS.* etiam. *Lege,* & jam. *Ba.*
uòd, cùm ſæpe à legionibus, quibus præerat, dictus eſſet
tor, præſertim poſt interitum Julii Vindicis, abnue-
lamq; profeſſus ſit, non paſſurum ſe quenquam impe-
ſi quem Senatus elegiſſet. Cat. *Vide & ſuprà p. 77.*
t) *Hujus diſtichi ſenſum leges apud Dionem.* Cat.
ipſos etiam infrà lib. IX. epiſt. 19. u) *tàm fa-*
quo ſenſu & infrà lib. VII. ep. 25. parati honores
Cauſſa eſt, quòd libentiùs homines vibentes reveren-
olunt, qui & prodeſſe poſſunt. Et ſolent pleriq; ſua
da primo loco habere. De hoc & ſuprà queritur Epiſt.
s libri. Bu. x) Conditorium *pro ſepulchro*
illus uſurpat, & Petronius Arbiter. Plinius lib. VII.

dum officia *y*) præſumere *z*). Nam cui no
verendum, qvod videmus accidiſſe Virgi
cujus injuriam ut indigniorem,ſic etiam n
rem ipſius claritas facit. Vale.

II. CAJUS PLINIUS MAXIMO ſuo S.

Gratulatur, Fuſcum Salinatorem, & N dium Qvadratum juvenes, apud præfectum egiſſe ad imitationem ſui, cum ſummâ laud gloriâ.

O Diem lætum! adhibitus in conſiliu
præfecto urbis *a*) audivi ex diverſo ag
tes ſummæ ſpei, ſummæ indolis juvenes d
Fuſcum Salinatorem *b*) & Numidium Qva
tur

Qvorum corpora ejus miraculi gratiâ in conditor
luſtianorum aſſervabantur Oratorum. *Cat.* y)
lus eſt lib. XI. ff. ubi cavetur ex dignitate funerati ab
de funera fieri. Nam etiam ſi quid impenſæ in marmor
ctum ſit, funeris eſt. Cat. z) *non imaginariâ ſpe*
cogitatione, ut ſuprà lib. II. ep. 10. p. 99. qvod ego oli
te non temere præſumo: *vana enim hæc foret imagi*
ſed opere ipſo: h. e. adornandis iis, quæ nobis mortu
volumus, hæredes antevertere, atq; ſic ipſorum officia
occupare.

EP. II. a) *Initio epiſtolæ Divi Severi, miſſæ ad*
um Chilonem præfectum urbis, ita ſcriptum fuit: Cùm
bem noſtram fidei tuæ commiſerimus, qvicqvid i
urbem admittitur, ad præfectum urbis pertinere vid
Sed & ſi qvid intrà centeſimum milliarium admiſſu
ad præfectum urbis pertinet. Si ultrà ipſum lapid
egreſſum eſt, præfecti urbis cognitio non eſt. *Cat.*
b) *quem in epiſt. Trajanus teſtatur virum clariſſim*

ſtare veſtigiis videbantur. O

repetam enim] lætum, notandumq; mi-
didiſſimo calculo! Qvid enim aut publi-
us qvàm clariſſimos juvenes nomen &
ex ſtudiis petere? aut mihi optatius,
ne ad recta tendentibus qvaſi exemplar
poſitum? Qvod gaudium ut perpetuò
capi-

---

*um autoritate apud ſe valuiſſe. Hic eſt ille Salina-
oſteà Servianus filiam deſtinavit,* [*epiſt. 26. hujus li-*
inatori *primum cognomen inditum* M. Livio, *quia
rà novum vectigal ex ſalariâ annonâ ſtatuit.* Cat.
*c dilectus familiariſſimè à Secundo, hæres relictus ex
umidiâ Quadratillâ aviâ.* [*Conſule lib. VII. ep. 24.*]
*dius à Commodo occiſum Quadratum memorat, quòd
rficiendo conſilium iniiſſet: ſed hanc hiſtoriam me-
licat Herodianus, ubi aſſerit, Quadratum nobiliſſi-
upletiſſimumq; juvenem incitatum à Lucillâ ad ne-
eratoris, cumquâ conſuetudinem ſtupri habere exi-*

capiam *f*),Deos oro : ab iiſdem teſte te pe ut omnes qvi me imitari tanti putabunt, liores eſſe qvàm me velint. Vale.

12. CAJUS PLINIUS FABATO P SOCERO ſuo S.

Binis Fabati proſoceri literis reſpondet: prio qvod ſuſcipiet defendendum Priſcum apud cen viros : poſterioribus , qvòd libenter recora convitiorum in ſe, qvamvis injuſtorum.

TU verò non debes ſuſpensâ manu *h*) c mendare mihi, qvos tuendos putas. N & te decet multis prodeſſe,& me ſuſcipere q qvid ad curam tuam pertinet. Itaq; Vectio ſco *i*), qvantum plurimum potuero, præſt præſertim in arenâ meâ *k*) hoc eſt, apud tun

lim videbant. *Pal. non agnoſcit illud* ii. *Mediolanenſ tio, ut & noſtra anonyma , habent* : etiam qvi audie *quod perplacet. Nos vero hæc,[commodiſſimâ lectione, i pertâ,] relinquamus Grutero.* f) *MS.* habeam.

g) Deos oro, ac eosdem teſtes peto. *Hæc eſt ſcri Palatini,omniumq; editionum ante Aldinam : quæ nob derat* : Deos oro : ab iiſdem teſte te peto. *non male, ceret in alterius opere exercere petulantiam.* Gru. *Aldus hic nondum eſt petulantiæ convictus, cauſa aute hil, cur pro ineptâ lectione, qualis illa Codicis Palatin verſus aptiſſimam pugnem.*

EP. 12. h) *timidè, dubiè.* Cat. i) *legitur* Bettio Priſco, *quem vidimus in memoriis antiquis agr menſis.* Cat. *Sichardina*, Betitio. k) *translativ nam ſuam dixit agendi uſum frequentatum apud cen*

rogo, ut mihi ſemper eâdem ſimplici-
ties ceſſare videbor, [nunqvam enim
convitium facias? qvod & ego intelli-
mmo amore proficiſci, & tu non me-
gaudeas. Vale.

CAJUS PLINIUS URSO
ſuo S.

argumentum jam prioribus epiſtolis
20.] Nam cùm obtinuiſſet Varenus, ut
evocare teſtes, Bithyni conati ſunt in-
natusconſultum per Trajanum, à qvo re-
ad Senatum.

mne vidiſti m) qvemqvam tàm labo-
tàm exercitum n), qvàm Varenum
ctũ qvod ſummâ contentione impe-
o), defendendum & qvaſi rurſus peten-

Conſules carpere & labefactare ſ
etiam abſenti Principi criminari
natum remiſſi,non deſtiterunt.
Capito irreverenter magis, qvàn
qvi ipſum Senatusconſultum a
accuſaret. Reſpondit Fronto C
& firmè *p*). Senatus ipſe mirificu
qve, qvi priùs negarant Vareno
eadem danda,poſtqvam erant da
SINGULOS enim,integrâ re
eſſe; peractâ, qvod pluribus plac
tuendum *q*). Acilius tantùm R
ſeptem an octo? ſeptem immò,
tentiâ perſeverarunt. Erant in
nonnulli,qvorum temporaria g
tiùs gravitatis imitatio,ridebatu
æſtima, qvantum nos in ipsâ pu
maneat *r*), cujus qvaſi præluſio
has contentiones excitavit. Va

14. CAJUS PLINIUS M
ſuo S.

Promittit adventum ſuum Ma
Formianum,modò nihil incommo

laborioſè exercitum. o) impetrav
viter magis & firmè †. q) *Utitur l*
pſterus ac Roſin. lib. IX. Antiq. prope fin
rectè Pal. & edd. Vett. excluſis cæteris. G
terus ad lectionem, quam H. Stephanus [
[illegible] margini: Tu tamen exiſtima, c
[illegible] pugna certamini maneat.

Olicitas me in Formianũ: veniam eá condi-
tione, ne qvid contra commodum tuum fa-
s: qvâ pactione invicem mihi *s*) caveo. Neq;
im mare & littus *t*), ſed te, otium, liberta-
m *u*) ſeqvor: alioqvi ſatius eſt in urbe rema-
re. OPORTET enim omnia aut ad alie-
m *x*) arbitrium aut ad ſuum *y*) facere: mei
tè ſtomachi hæc natura eſt, ut nihil niſi to-
m & merum *z*) velit. Vale.

CAJUS PLINIUS ROMANO ſuo S.

xemplo Paſſieni monet Voconium recitationibus n adhibendos niſi ſanæ mentis auditores. Ille im dum elegos recitaret, intempeſtivè à Jaboleno interpellatus.

Irificæ rei non interfuiſti: ne ego qvidem, ſed me recens fabula excepit. Paſſienus

EP. 14. s) *ne quid contrà commodum meum faci-* . Cat. t) *loci amœnitatem, quæ pluribus à Mar-li celebratur. Sunt autem Formiæ juxtà Cajetam & Ter-inam in littore ad mare Tyrrhenum.* Cat. u) *Mem-na translatis literis & dictionibus:* ſed otium & liber-em, [*quomodo & Sichardina.*] *Quam germanam hujus lectionem eſſe, præter alia, quæ omnibus liquere confido, uentia quoq; facilè evincunt.* Modius epiſt. 21. novant. ct. [apud Gruter. Tom. V. Lamp. Crit. p. 136.]
x) *ut in urbe.* Cat. y) *ut in ſeceſſu.* Cat. z) *ſo-n. Senſus: Sum eâ naturâ, ut nolim niſi uno occupa-nis genere teneri: verbi causâ, in urbe amicis inſervire, ociari.* Cat.

Paulus *a*), ſplendidus eqves Romanus &
mis eruditus, ſcribit elegos. Gentilitium
li: eſt enim municeps Propertii *b*), atqve
inter majores ſuos Propertium nume
qvum recitaret, ita cœpit dicere, *Priſce jub*
hoc Jabolenus Priſcus *c*), [aderat enim
lo amiciſſimus:] *Ego verò non jubeo.* Cog
riſus hominum, qvi joci. Eſt omnino
dubiæ ſanitatis *d*): intereſt tamen officiis
betur conſiliis, atqve etiam jus civile p
reſpondet. Qvò magis, qvod tunc fecit,
culum & notabile fuit. Interim Paulo alie
liratio aliqvantum frigoris *e*) attulit.

SOLLICITE recitaturis providendu

EP. 15. a) *Patrem habuit Paſſienum, nobile*
matorem, cujus Euſebius in Chronicis & frequenter
meminere. Gellius L. Paulum *poetam memoriâ ſuâ*
mum nominat, & alibi Julium Paulum *poetam, bi*
num, literarumq́ ac beterum impensè doctum. Jab
autem fuiſſe Pauli præceptorem ff. XL. de manumiſ
tur. Cat. *De tribus Paſſienis, abo, patre, filio m*
dreas Scottus diſſertatione de claris apud M. Senec
toribus. Is de quo nunc ſermo, ab elegis poſteà ſe a
convertit. Teſtis idem Plinius lib. IX. epiſt. 22. ubi &
ejus laudibus. Voſſ. cap. 3. de Poet. Latin. p. 50.
Mebaniâ, oppido Umbriæ, patriâ Propertii. Cat.
ff. ubiq; ſcribitur ſabolenus, *non* Javolenus, *parit*
Capitolinum. Fuit enim Juriſconſultus, quo uſus e
multis aliis Antoninus Pius. Et Pomponius de origin
Priſcus, *inquit,* Jabolenus Sabino ſucceſſit in ſcie
ris. *Cat.* d) *non ſatis ſanæ mentis.* Cat.
miditatis, tarditatis, hæſitationis. Cat. *offenſiun*
alienationis animorum. Ita enim frigoris, *ſive* fri

non ſolùm ut ſint ipſi ſani, verùm etiam ut ſanos adhibeant. Vale.

16. CAJUS PLINIUS TACITO ſuo S.

Cornelio Tacito hiſtorias ſcripturo petentiq́; , obitum avunculi ſui & cauſam ejus altiùs repetit: ubi illius conſtantiam ac animi fortitudinem mirum in modum probat. Nam à Veſuvio monte exurgentem nubem intuitus, propiùs acceſſit, rem totam intellecturus, & undiq́; flammâ inſtante, dum perſeverantiùs inceptum exeqvitur, craſſiore caligine ſpiritu intercluſo, concidit in medio ſervorum duorum.

PEtis ut tibi avunculi mei *f*) exitum ſcribam, qvò verius tradere poſteris poſſis. Gratias

vox aliquando ſumitur. Vide Caſaubonum ad Auguſtum Suetonii cap. 66. & Levinum Torrentium ibidem, item ad Claudii cap. 41. Bu. *Juvat in rem præſentem ipſius Suetonii verba de Claudio adſcribere:* Hiſtoriam in adoleſcentiâ — ſcribere aggreſſus eſt. Et cùm primum freqventi Auditorio commiſiſſet, ægrè perlegit, *refrigeratus* ſæpe à ſemetipſo. Nam cùm initio recitationis, defractis compluribus ſubſelliis obeſitate cujusdam, riſus exortus eſſet: ne ſedato qvidem tumultu temperare potuit, qvin ex intervallo ſubinde facti reminiſceretur, cachinnosq́; revocaret. *Ubi quidem refrigeratum legimus recitatorem ipſum, non Auditores.* Frigus *autem, de quo hic Plinius noſter, utrobiq́; commodum inveniet locum. Ad recitantem trahit Catanæus, ad Auditores Buchnerus. Si ad hos, malim illud exaudire de torpore audientium, qui riſu occupati nec attenderent ſatis recitanti, nec applauderent, quàm de offenſione.*

EP. 16. f) *C. Plinii Secundi.* Cat. *De quo plura*

ago: nam video morti ejus, ſi celebretur à t
immortalem gloriam eſſe propoſitam. Qvam
vis enim pulcherrimarum *g*) clade terrarum,
populi, ut urbes *h*), memorabili caſu, qvaſi ſe
per victurus *i*), occiderit: qvamvis ipſe plu
ma *k*) opera & manſura condiderit, multum t
men perpetuitati ejus ſcriptorum tuorum a
ternitas addet. Eqvidem BEATOS PUT
qvibus DEorum munere datum eſt aut face
ſcribenda, aut ſcribere legenda: beatiſſimos v
rò qvibus utrumqve. Horum in numero avu
culus meus & ſuis libris & tuis erit. Qvo liber
tiùs ſuſcipio, depoſco etiam, qvod injungi
Erat Miſeni *l*), claſſemq; *m*) imperio præſens r
geb

poſteà ep. 20. g) *L.* in pulcherrimarum. *Ba.* h) *n*
populorum & urbium excidia diutiùs memorantur, quà
alicujus viri interitus. An quia in eo incendio populi &
bes interiére? Cat. *Lego,* urbis. *Ideò autem hac addi*
quia frequentiùs accidunt populorum aut urbium cla
quàm terrarum. Nobilitatur autem eorum mors, qui in
quâ inſigni ſtrage ceciderunt, vel memorabili alicujus u
caſu. Catanæi interpretationi nullus aſſentior. Caſ.
i) *cum memoriâ earum cladium.* Ba. k) *libro*
[*epiſt.* 5.] *enumerata.* Cat. l) *Promontorium & op*
dum Miſenum Cumis proximum. Strabo à Miſeno ſocio Uly
ſis dictum aſſerit. Mela à milite Phrygio, ſicut Dionyſiu
quodam illuſtri Trojano, cognomen traxiſſe tradunt; Vir
lius à tubicine Æneæ Miſeno, ſub eminenti monte ſepul
& Solini par ſententia. Cat. m) *Legimus apud Tr*
quillum & Tacitum, inſtituiſſe Auguſtum claſſem unam
ſeni, alteram Ravennæ: hanc ad ſuperi, illam ad inferi
tutelam. Hinc Tacitus memorat, Miſenenſem claſſe
bâ ad Veſpaſianum tranſiſſe. Sed Vegetius lib. IV. b

gebat. Nono calendas Septembris *n*), horâ diei fere ſeptimâ, mater mea *o*) indicat ei, apparere nubem inuſitata & magnitudine & ſpecie. Uſus ille ſole mox frigidâ *p*), guſtaverat *q*) jacens, ſtudebatqve: poſcit ſoleas, aſcendit locum, ex qvo maximè miraculum illud conſpici poterat. Nubes [incertum procul intuentibus ex qvo monte: Veſuvium fuiſſe poſtea cognitum eſt] oriebatur, cujus ſimilitudinem & formam non alia magis arbor qvàm pinus expreſſerit. Nam longiſſimo velut trunco elata in altum, qvibusdam ramis diffundebatur, credo qvia recenti ſpiritu evecta, deinde ſeneſcente eo deſtituta, aut eti-

rem luculentiùs tractat. Cat. n) *haud aliter quidem ab Aldo excuſi. Sed eo antiquiores:* Nov. Kal. horâ &c. *Palatinus Verò: nonum* LL. hora. *Cui otium aliquod eſt, excutiet Verum: mihi properanti Vix hæc licet committere papyro*. Gru. o) *Soror Plinii*. Cat. p) *Sic malui cum Pal. quàm ut in Vulgatis:* frigidam guſtaverat jacens. *Plinius enim diſertè ſuprà de ipſo lib. III. epiſt. 5. [p. 165.]* Poſt ſolem plerumq; frigidâ lavabatur, deinde guſtabat, dormiebatqve minimum. *Gru. Hancce hujus loci Veram eſſe ſcripturam, agnoſcit & Gonſal. Comm. ad Petron. p. 99. Conf. Salmaſ. in notis ad Vopiſc. p. m. 419. ed. Pariſ.* Ve.
q) *Veteres inter quotidiana præſidia Valetudinis quoq; habebant, ſedere in ſole, jacere, ut hîc Plinius; aut ambulare nudos, ut Spurinna: de quo noſter ſuprà lib. III. epiſt. 1. [p. 150.] Hoc eſt, quod* Sole uti *iſto in loco Plinius Vocat. Græcis hoc exercitationis genus* ἡλίωσις & ἡλιοκαΐα *diceba-tur: Latinis* inſolatio. *Nam* inſolare *apud Columellam eſt in Sole ponere: &* inſolatio *ſiccatio in Sole apud Plin. lib. XXI. nat. hiſt. cap. 14. Ac alii quidem uncti utebantur Sole, alii ſine unctione. Quod* Solem aſſum *Cicero*, ἥλιον καθαρὸν

eſt. Spurinna poſt Solem exercebatur pilâ, deinde
tur. Etiam Seneca ab exercitatione in frigidam de
bat, ut ipſe refert epiſt. 73. Quod plus oſtentationis,
utilitatis habere, Plutarchus docet de ſanitate tuendâ.
ſtus ungebatur, ſudabatq; ad flammam: deinde pu
batur aquâ egelidâ, vel Sole multo calefactâ, quod S
de eo prodit. Noſter de ſe lib. IX. epiſt. 36. Ambulo,
exerceor, lavor. Sequitur de guſtatione. Cæterum
re eſt leviter veſci, ut pane ſicco, atq; aut eo ſolo, au
palmulis aut acinis uvæ paſſæ. Auguſtus de ſe in epiſto
Svetonium: Nos in eſſedo panem & palmulas guſta
Et rurſus: dum lecticâ ex regiâ domum redeo, pa
ciam cum paucis acinis uvæ duracinæ comedi. H
tinet, quod ſuprà [p. 164. 165.] Plinius de avunculo
lib. III. Interdiu, inquit, cibum levem & facilem v
more ſumebat. Interdiu eſt ante cœnam. Veterum
vocat, quòd jentaret tantùm, aut, ſi pranderet, id
tenuiter faceret: tantùm ut reficeret aliquantulùm
non ut expleret. Ita enim ſolebant veteres, qui intem
tiæ deputabant, bis in die ſaturum fieri: quod vel P
locus indicat epiſtolâ ad Dionis propinquos, quo Cice
Tuſcul. V. uſus eſt, cùm oſtendere vellet, ne mente qui
ctè uti poſſe multo cibo & potione completos. Ex hac

n pondere ſuo victa, in altitudinem *r*) vanebat: candida interdum, interdum ſordida & aculoſa, prout terram cinerémve ſuſtulerat. agnum propiusq; noſcendum id *s*) eruditiſſio viro viſum. Jubet Liburnicam *t*) aptari: miſi venire unà vellem, facit copiam. Reſpon-, ſtudere me malle: & fortè ipſe, qvod ſcribem, dederat. Egrediebatur *u*) domo, accipit cocillos *x*). Retinæ Claſſiarii *y*), imminenti perilo exterriti [nam villa ea *z*) ſubjacebat, nec la niſi navibus fuga] ut ſe tanto diſcrimini iperet, orabant. Non vertit conſilium, ſed

 qvod *a*)

---

us. Bu. r) latitudinem †. s) id *malim, quàm* . *Caſ.* t) *Liburnia Dalmatiæ pars eſt, jadertinæ bjacens civitati, cujus exemplo nunc naves bellicæ fabrintur, & appellantur Liburnicæ, remorum ſingulos ordines bentes paulò majores, binos idoneæ menſuræ, ternos vel aternos, interdum quinos, Actiaco etiam prælio ſenos octosq. Appianus libro II.* Liburni finitima qvæqve citis naous invadebant. *Lucianus in amoribus*: biremem veloſſimam inſtruo, qvo navium genere Liburni, gens jonii iûs accola, plurimùm utuntur. *Cat.* u) *Malim*, greditur, *niſi accipias pro, qvùm egrederetur domo, & reras ad illud*, orabant, *quod ſequitur*. Caſ. x) *quibus taret, quæ oculis deprehenderat*. Bu. y) *milites, qui unt* Retinæ: *eſt autem hæc villa ſubjecta Miſeno*. Claſrii *ſunt milites comparati ad tutandam claſſem*. Cat. tinere amici, imminente periculo exterrere †. *Ubi* Retinæ *factum* Retinere *videri poteſt ab iis, qui vel* reiere *pro* Retinæ *malè legerunt, vel hoc* Retinæ *mendoſum tantes* retinere *in ejus locum ſubſtituerunt*. H. Steph. æf. p. 39. z) *Pal.* nam villa ejus. *Vett. edd.* navi-

qvod *a*) ſtudioſo animo inchoaverat,ob
mo *b*). Deducit *c*) qvadriremes, aſcen
non Retinæ modò, ſed multis [erat er
qvens *d*) amœnitas oræ] laturus aux
Properat illuc, unde alii fugiunt, rectur
ſum, recta gubernacula in periculum
adeò ſolutus metu,ut omnes illius mali
omnes figuras, ut deprehenderat oculi
ret enotaretqve. Jam navibus cinis in
qvò propius accederet,calidior & denſi
pumices etiam, nigriq; & ambuſti & fra
lapides: jam vadum ſubitum, ruinaqve
litora obſtantia *e*); cunctatusqve *f*) pau

---

cula ejus ſubjacebant. *Gru.* a) *Vett. edd.*
dina: Vertit ille conſilium, & qvod, *absq; negati*
culâ. Gru. b) Studioſum *animum in eo oſten*
propiùs noſſe miraculum voluit: maximum, *quòa*
rus, laturus auxilium aliis, in ipſum periculum
dit. Bu. c) *Periodus iſthæc, aliquotq; ſequent*
obſcuræ, mireq; in iis variant edd. vett. item Palati
d) *habitata multum, & plurimis prætoriis conſur*
e) *duas cauſſas affert, cur tenere littus non potu*
ſuccurrere periclitantibus. Prima eſt vadum ſubitu
obſtantia littora montis ruinâ. Vadum *unda bre*
ut Varro apud Servium deſcribit, ubi ab aqvâ ſum
alta eſt terra. *Græci hujusmodi loca* βράχια *vocan*
imitatus Maro, tres, *inquit,* Eurus ab alto In *brevi*
tes urget. *Mox enim hæc ipſa* vada *appellat. Subjic*
Illiditq; vadis. *Alibi plenè* vada brevia *dixit. Qu*
brevior ibi unda agi naves non ſinebat, deſidere eas
erat. Subitum *vadum dicit, quod per tempeſtate*
naſcebatur, ſubductâ per æſtum & terræmotum und
epiſt. 20. de hoc ipſo caſu: mare in ſe reſorberi, &

lecteret, mox gubernatori ut ita faceret nti, *Fortes*, inqvit, *fortuna juvat* g): *Pom-ianum pete* h). Stabiis *i*) erat *k*), diremptus ſi-edio *l*): nam ſenſim circumactis curvatis-ttoribus mare infunditur *m*). Ibi, qvan-nondum periculo appropinqvante, con-tamen, &, qvùm creſceret, proximo, ſar-contulerat in naves, certus fugæ, ſi contra-ventus reſediſſet. Qvo tunc avunculus ſecundiſſimo invectus complectitur tre-tem, conſolatur, hortatur: utqve timorem uâ ſecuritate leniret, deferri ſe in balineum jubet;

qvaſi repelli videbamus. *Hæc prima cauſſa. Jam ru-endio & terramotu Veſuvius mons multa atq; ingen-a in litus & mare provolverat.* *Hoc* ruinam montis *Quæ cùm non ſinerent appellere navem, ſanè obſta-tora id agitanti. Hoc alterum eſt, quod inſtitutum Pli-ſtrabatur: quod illis verbis*, ruinâqve montis ob-litora *expreſſit noſter*. Bu. f) *L.* cunctatus *ta.* g) *imitatio Virgiliana*, *qui lib. X. dixerat*: tes fortuna juvat. *An magis æmulatio Liviana?* *b. VIII. Belli Punici refert*, fortes fortunam juva-. h) *dirige curſum Stabias verſus, ubi erat Pom-us Plinii amicus, qui fugam parabat.* Cat. i) *Pli-deſcriptione Italiæ*, Stabiæ, *inquit*, in agro Cam-ppidum fuit usqve ad Cn. Pompejum & L. Car-Coſſ. à pridie Cal. Maji, qvo die Sylla legatus ſociali id delevit, qvod nunc in villas abiit. *Cat. ibaudi, Pomponianus.* l) *diviſus ſcilicet*, & *ſe-à tempeſtate ob portum, quem fuerat ingreſſus. non mirum, ſi in tuto erat Pomponianus, quamvis in-tùm illa loca habeant littora curva, quæ ſinum tutum reddant, & in ea paulatim mare infundatur.* Nam

jubet; lotus accubat, cœnat, atq; *n*) hilaris, a qvod æqvè magnum, ſimilis hilari *o*). Interi Veſuvio monte pluribus locis latiſſimæ *p*) fla mæ atqve incendia relucebant, qvorum ful & claritas tenebris noctis excitabatur *q*). Il agreſtium trepidatione igni *r*) relictas deſert qve villas per ſolitudinem ardere, in remedi formidinis, dictitabat: tum ſe qvieti dedit, qvievit veriſſimo qvidem ſomno. Nam mea animæ *s*), qvi illi propter amplitudinem cor ris gravior & ſonantior erat, ab iis, qvi limini c verſabantur, audiebatur. Sed areâ, ex qvâ di ta *t*) adibatur, ita jam cinere mixtisq; *u*) pun cib9 oppleta ſurrexerat, ut, ſi longior in cubic lo mora eſſet, exitus negaretur. Excitatus pro dit, ſeqve Pomponiano, cæterisqve qvi pervi

lara

Seneca monumentis reliquit, ab alterâ parte Pompejor Surrentinum Stabianumq; littus, ab alterâ Herculan ſe convenire, & mare ex aperto circumductum amœ ſimo ſinu cingere. *Cat.* n) *Scribo*, idq; hilaris. (

o) *Magni animi eſſe ſignificat, non modò vacare metu diſcrimine, & hilarem eſſe adeò; ſed tegere etiam, ſi q veremur, & fingere ac ſimulare poſſe hilaritatem. Sanè imperare hoc animo poteſt, ille nondum ſuccubuit affe penitus, & ſui adhuc quodammodò potens eſt. Neq; enim f tis & conſtans, qui nihil timet omninò, ſed qui regit timor & ita in illo ſe gerit, ne in ignavum atque degenerem dat.* Bu. p) latisſimè †. q) *id eſt, augebatur.*

r) *Sic editiones primæ; agnovitq; & Catanæus. Recen uti & Pal.* ignis. *Gru. Si legis* ignis, *junge cum* trepi tione. *Cat.* s) *reciprocatio ſpiritûs.* Cat. t) *& edd. vett.* zeta, *non* diæta, *ut novitiæ* Gru. u) n

reddit. In commune conſultant, an intra
ubſiſtant, an in aperto vagentur. Nam
; vaſtisqve tremoribus tecta nutabant, &
mota ſedibus ſuis, nunc huc, nunc illuc
aut referri videbantur: ſub dio rurſus,
vam levium exeſorumqve, pumicum ca-
tuebatur *x*). Qvod tamen periculorum
o elegit & apud illum qvidem ratio ratio-
pud alios timorem timor vicit. Cervicalia
ous impoſita linteis conſtringunt. Id mu-
tum adverſus decidentia *y*) fuit. Jam dies
llic nox omnibus noctibus nigrior den-
e: qvam tamen faces multæ variaqve lu-
olvebant. Placuit egredi in littus, & è pro-
aſpicere, ecqvid jam mare admitteret:
dhuc vaſtum & adverſum permanebat.
er abjectum linteum recubans, ſemel at-
rum frigidam popoſcit, hauſitq;: deinde
æ flammarumqve prænuntius odor ſulfu-
s in fugam vertunt, excitant illum. Inni-
ſervis duobus *a*) aſſurrexit, & ſtatim con-
), ut ego conjecto *c*), craſſiore caligine
ſpiri-

x) *Sichardina:* metuebant. y) inci-
z) innitens †. a) *propter molem, ſeu*
ſuprà loquitur, amplitudinem corporis. Bu.
dens interiit anno ſexto & quinquageſimo. Tran-
e viris illuſtribus, C. *inquit,* Plinius Secundus No-
nſis, cùm Miſenenſium claſſi præeſſet, & flagran-
'io ad explorandas propiùs cauſas, Liburnicas
iſſet, neqve adverſantibus ventis remeare poſſet,
ris ac favillæ oppreſſus eſt: vel, ut qvidam exi-

ſpiritu obſtructo, clauſoqve ſtomacho, q
natura invalidus & anguſtus & freqvent
teræſtuans *d*) erat. Ubi dies redditus, [is
qvem noviſſimè viderat, tertius,] corpus i
tum eſt integrum, illæſum opertumqve, u
rat indutus : habitus corporis qvieſce
qvàm defuncto ſimilior. Interim Miſeni
mater *f*). Sed nihil ad hiſtoriam, nec tu
qvàm de exitu ejus ſcire voluiſti. Finem e
ciam. Unum adjiciam, omnia me qvibus
fueram, qvæqve ſtatim qvum maximè ve
morantur, audiveram, verè perſeqvutur
potiſſima excerpes: aliud eſt enim epiſt
aliud hiſtoriam; aliud amico, aliud om
ſcribere. Vale.

17. CAJUS PLINIUS RESTITU
ſuo S.

Apud Reſtitutum, præclarum cauſidicum
nit indignationem ſuam, qvam conceper
qvosdam auditores, qvi recitanti amico nu
gnum lætitiæ dederunt.

ſtimant, à ſervo ſuo occiſus, qvem deficiens æſtu
cem ſibi maturaret, oraverat. *Cat.* c) colli
d) intus æſtuans †. *ebulliens cruditate, quod ſol*
re iis, qui non benè concoxerunt. Unde aquâ frigidâ
ter utebatur, ad id opportuno remedio, ſi Celſ
mus. Cat. e) *dormienti. Cornel. Nep. Alcib.* c
Illi cùm ferro aggredi non auderent, noctu lign
lerunt circà domum ſtramineam, in qvâ qvieſceb
qve ſuccenderunt. *Ita* qvies *pro ſomno uſurpatu*
Valerio Maximo, Macrobio, Ammiano, aliis.

dignatiunculam, qvam in cujusdam amici
ıditorio cepi, non poſſum mihi temperare,
minùs apud te, qvia non contigit *g*) co-
ı, per epiſtolam *h*) effundam. Recitabatur
r abſolutiſſimus: hunc duo aut tres, ut ſibi &
cis videntur, diſerti, ſurdis mutisqve ſimiles
iebant. Non labra diduxerunt, non move-
t manum, non deniqve aſſurrexerunt *i*), ſal-
ı laſſitudine ſedendi. Qvæ tanta gravitas?
tanta ſapientia? qvæ immò pigritia, arro-
tia, ſiniſteritas *k*) ac potiùs amentia, in hoc
ım diem impendere, ut offendas, ut inimi-
ı relinqvas, ad qvem tanqvam amiciſſimus
eris? DISERTIOR ipſe es? tanto ma-
ıe invideris. Nam qvi invidet, minor eſt. De-
vè, ſive plus, ſive minus, ſive idem præſtas,
la vel inferiorem, vel ſuperiorem, vel parem.
eriorem, qvia niſi laudandus ille eſt, non
es ipſe laudari; inferiorem aut parem, qvia
inet ad tuam gloriam, qvàm maximum vi-
, qvem præcedis vel exæqvas. Eqvidem
ıes, qvi aliqvid in ſtudiis faciunt *l*), venera-
iam mirariqve ſoleo. Eſt enim res difficilis,
ardua,

ſolverat Plinius major, & ibi noſtrum cum matre reli-
it. Noſter ſuprà [*lit. l. m.*] Erat Miſeni *&c.*
D. 17. g) *Sic malui cum Pal. & edd. vett. literâ*
, quàm ut recentiores, contingit. *Gru.* h) *Lege*
rchum in libro περὶ τοῦ ἀκούειν, ubi multa reperies ad
epiſtolam facientia. Gat. i) *Regredere ad pag. 99.*
k) *utetur hâc voce noſter & infrà lib. IX. ep. 5.*
præſtant. Ba. m) *Agnoſcit hanc ſcripturam Ca-*

ardua, faſtidioſa,& qvæ eos,à qvibus conten
tur, dedignatur *m*) : niſi forte aliud judica
qvanqvam qvis uno te reverentior hujus
ris, qvis benignior æſtimator *n*)? Qva rati
ductus tibi potiſſimùm indignationem me
prodidi,qvem habere ſocium maximè pote
Vale.

18. CAJUS PLINIUS SABINO ſuo S.

Sabino ſuum patrocinium pollicetur, id enim egerat, pro patriâ Firmo.

ROgas ut agam Firmanorum *o)* publica
cauſam : qvod ego, qvanqvam plurimis
cupationibus diſtentus,adnitar. Cupio eni
ornatiſſimam coloniam *p*) advocationis offi
& te gratiſſimo tibi munere obſtringere. N
cùm familiaritatem noſtram,ut ſoles prædic
ad præſidium ornamentumqve tibi ſumpſ
nihil eſt, qvod negare debeam, præſertim
patriâ petenti. QVID ENIM precibus
honeſtius piis *q*), aut efficacius amantis? F
inde Firmanis tuis, ac jam potiùs noſtris,ob
fid

tanæus, ut & alteram; contemnitur,invicem conten
quæ ipſa quoq; in Pal. & Vett. editionibus : nam Aldin
*bis exhibuit,*contemnitur, interit. *Gru.* n) *Pal*
quoq; noſter & edd. Vett. atteſtator. *Gru.*

EP. 18. o) *Firmum Piceni caſtellum, autore Pl*
ſecundùm Strabonem, oppidum. In quibusdam exemp
bus leges Formianorum , *poſſesſivum à Formiis*
ctum. Cat. p) *Romanam.* Cat. q) *L.* pii. *B*

m meam: qvos labore & ſtudio meo dignos ſplendor ipſorum, tum hoc maximè polli- r, qvòd credibile eſt optimos eſſe, inter qvos lis extiteris. Vale.

CAJUS PLINIUS NEPOTI ſuo S.

etituri magiſtratûs conſueverunt ſuffragatores itare, muneribus devincire, depoſitâ pecuniâ agia præſtinare. Hoc igitur referente Homulo enatum, ut Trajanus adiretur ad remedium ndum, Imperator lege latâ candidatorum ptûs reſtrinxit, & cavit, ut tertiam patrimo- artem conferrent in ea, qvæ ſolo continerentur. are qvum multi eſſent emptores, admonet Ne- m amicum, ſi cupiat Itala prædia vendere, n provinciis comparare, nunc eſſe tempus ido- m.

Cis tu acceſſiſſe pretium agris *r*), præcipuè uburbanis. Cauſa ſubitæ caritatis, res mul- gitata ſermonibus, proximis comitiis hone- imas voces Senatui expreſſit: *Candidati ne viventur, ne mittant munera, ne pecunias de- ant.* Ex qvibus duo priora tam apertè qvàm nodicè fiebant: hoc tertium, qvanqvam ultaretur, pro comperto habebatur. Homu- *s*) deinde noſter vigilanter uſus hoc conſen-

Ee ſu

P. 19. r) *Lego cum interrogatione:* Scis tu acceſ- pretium agris? *Nam re recenti ſcripta epiſtola, ut quod novum, nunciaret.* Caſ. s) *de* Homulo *ſeu, ut* ve-

tinerentur t); deforme arbitratus eu
norem petituros, urbem Italiamq; n
triâ, ſed pro hoſpitio aut ſtabulo u),
regrinantes, habere. Concurſant erg
certatim: qvicqvid venale audiunt, e
ut ſint qvoqve plura x) venalia, effic
inde, ſi pœnitet te Italicorum prædi
vendendi tempus y), tam hercule qv
vinciis comparandi, dum iidem z) ca
lic vendunt, ut hîc emant. Vale.

20. CAJUS PLINIUS CORN
Tacito ſuo S.

teresmea etiam hic vocant, Homullo, *dictu*
ep. 9. p. 147. d. t) *intelliguntur prata, a*
paſcua, vinea, horti, domus, area, & ſimilia. Ca
bulum *non ſolùm ſignificat receptaculum equ*
mentorum, ſed etiam pro cauponâ & hoſpitio
ſtando. Hinc ſtabularius *idem qui caupo.* Stab
ſive ſtabulor, *eſt diverto, commoror, & quaſi ſt*

Incitaverat Secundum Tacitus ad perqvirendum, qvos metûs & casûs ſuſtinuiſſet ardente Veſuvio, dum Miſeni cum matre relictus fuit ab avunculo. Proſeqvitur igitur, noto jam argumento, qvæcunq; paſſus ſit in illo turbine & caligine.

AIs te adductum literis, qvas exigenti tibi de morte avunculi mei ſcripſi *a*), cupere cognoſcere, qvos ego Miſeni relictus (id enim ingreſſus abruperam) non ſolùm metûs, verùm etiam casûs pertulerim. *Qvanqvam animus meminiſſe horret, incipiam b*). Profecto avunculo, ipſe reliqvum tempus ſtudiis (ideò enim remanſeram) impendi: mox balineum, cœna, ſomnus inqvietus & brevis. Præceſſerat per multos dies tremor terræ; minùs formidoloſus, qvia Campaniæ ſolitus *c*): illâ verò nocte ita invaluit, ut non moveri omnia, ſed everti crederentur. Irrumpit *d*) cubiculum meum mater:

EP. 20. a) *ſuprà epiſt. 16.* b) *Virgilianum carmen ex II. Æn. ubi introducitur Æneas dicturus Illienſe excidium, ſic exordiens v. 12.* Qvanqvam animus meminiſſe horret, luctuq; refugit, Incipiam. *Cat.* c) *Exhibere libuit ſcriptuтam exemplaris Palatini, confirmatam editionibus omnibus vetuſtis, etiam Aldinâ. Novatores nobis intruſerant;* minùs formidoloſus, qvi Campaniæ non ſolùm caſtella, verùm etiam oppida vexare ſolitus. *Prorſus contrà mentem Plinii; imò contrà veritatem. Legatur modò Seneca lib. VI. cap. 1. nat. quæſt.* Gru. *In Henricum Stephanum iſta dicuntur à Grutero. Nam Stephanus iſta è ſcholiis Catanæi, quòd neſcio cujus vitio faciem textûs induiſſent, in textum recepit ſuum.* d) *antiquiſſima lectio habet i*

cœperam, excerpo *e*). Ecce amic
qvi nuper ad eum ex Hiſpaniâ ve
& matrem ſedentes, me verò eti
videt, illius patientiam, ſecuritate
ripit: nihilò ſegnius ego intentu
Jam hora diei prima, & adhuc dü
langvidus dies; jam qvaſſatis ci
bus tectis, qvanqvam in aperto l
tamen, magnus & certus ruinæ me
mum excedere oppido viſum. Seq
attonitum, qvodqve IN PAVC
prudentiæ, alienum conſilium ſu
gentiqve agmine abeuntes premi
Egreſſi tecta conſiſtimus: multa
multas formidines patimur. Nam
produci juſſeramus, qvanqvam i
campo, in contrarias partes ageba
lapidibus qvidem fulta, in eodem
eſcebant. Præterea mare in ſe reſorl
re terræ qvaſi repelli videbamus. C

inſtantiùs, *Si frater* (inqvit), *tuus, tuus*
us f) *vivit, vult eſſe vos ſalvos : ſi periit,*
es voluit : proinde qvid ceſſatis evadere?
dimus, *non commiſſuros nos, ut de ſalute*
rti, noſtra conſuleremus. Non moratus,
ripit ſe, effuſoq; curſu periculo aufer-
c multò pòſt illa nubes deſcendere in
operire maria. Cinxerat Capreas *g*) &
lerat: Miſeni qvod procurrit *h*), abſtu-
um mater orare, hortari, jubere, *qvo-*

uſq; ut Dionyſium, Dionem, Appianum, Plutar-
utus potiùs, à Livio diverſus abeat, neq; Plinium,
ſapiat ſtylus : adhaec veriſimile ſit, ſi is verus auctor
m, qui Auguſtum ſunt inſecuti ad Trajanum uſq;,
um hominumq; illuſtrium vitas non omiſſurum,
opterea quod in Epiſtolis noſtri, qui ceteris laude
t, omnes penè paginas impleant. f) *Ita vetus*
tis, etiam Aldina, repetito illo tuus, *quod omiſſum*
[illegible] à recentioribus. Gru. *Ait*, frater

qvo modo fugerem: poſſe enim juvenem; ſe & annis & corpore gravem bene moriturum, ſi mihi cauſa mortis non fuiſſet. Ego contrà, *ſalvum me, niſi unà, non futurum:* deinde manum ejus amplexus, addere gradum cogo: paret ægrè, incuſatqve ſe, qvòd me moretur. Jam cinis, adhuc tamen rarus: reſpicio; denſa caligo tergis imminebat, qvæ nos, torrentis modò infuſa terræ, ſeqvebatur. *Deflectamus* (inqvam) *dum videmus, ne in viâ ſtrati, comitantium turbâ in tenebris obteramur.* Vix conſederamus *i*), & nox, non qvalis illunis aut *k*) nubila, ſed qvalis in locis clauſis lumine extincto: audires ululatus *l*) fœminarum, infantium qviritatûs *m*), clamores virorum: alii parentes, alii liberos, alii conjuges vocibus reqvirebant, vocibus noſcitabant *n*): hi ſuum caſum, illi ſuorum miſerabantur *o*): erant

h) *eminet.* Ba. i) *Legitur etiam,* viam deſerueramus. *Cat.* k) & †. l) *Cæſar in commentariis ululatûs etiam ad viros retulit, ſcribens* Gallorum ululatu confirmari animos in prælio. *Magis convenienter Tacitus locutus in libello de moribus Germanorum:* Ululatus, *inqvit,* fœminarum, & vagitus infantium. *Cat.* m) *ita Caſaubonus emendabat,* [*cùm aliàs foret,* qveritatûs.] Qviritare, *inqvit Varro,* dicitur is, qvi Qviritium fidem clamans implorat. *Id fiebat, cùm inclamarent,* Porrò Qvirites, *de quâ formulâ plura Briſſonius. Inde ad quosvis clamores miſerabiles traducitur hoc verbum: ut hîc ad infantium ploratûs. In Glosſis veteribus* Qviritans ἐπιβοώμενος *exponitur.* Bu. n) *an* poſcitabant *legendum? an potiùs hæc duo verba ſunt præcedentium gloſſa?* o) *ita Ca*[illegible]*ere jubet, pro* miſerebantur, *quod irrepſerat in*

ant qvi metu mortis mortem precarentur.
ulti ad Deos manûs tollere, plures, nuſqvam
n Deos ullos, æternamqve illam & noviſſi-
am noctem mundo interpretabantur *p*). Nec
fuerunt, qvi fictis mentitisqve terroribus ve-
pericula augerent. Aderant qvi Miſeni illud
iſſe, illud ardere, falſo, ſed credentibus, nun-
bant. Paululum reluxit; qvod non dies no-
, ſed adventantis ignis indicium videbatur:
ignis qvidem longiùs ſubſtitit: tenebræ rur-
, cinis rurſus multus & gravis. Hunc identi-
m aſſurgentes excutiebamus: operti alioqvi,
q; etiam obliſi pondere eſſemus. Poſſem glo-
ri, non gemitum mihi, non vocem parum
tem in tantis periculis excidiſſe, niſi me cum
nibus, omnia mecum perire, miſero, magno
nen, mortalitatis ſolatio credidiſſem *q*). Tan-

 dem

iones Henr. Steph. p) *Dio hanc ipſam Veſuvii con-*
rationem, quæ ſub Tito contigit, Lib. LXVI. narrans, καὶ
ων, inqvit, οἱ μὲν τοὺς γίγαντας ἐπανίςασθαι, οἱ δὲ καὶ ἐς
θ, ἢ καὶ πῦρ τὸν κόσμον ἀναλίσκεσθαι: Exiſtimabant
nulli, gigantes contrà ſe inſurgere; alii mundum in
os redigi, aut igne conſumi. *Nempe Epicurei & Stoici*
turum igne mundum, omniaq; in priſtinum, unde orta eſ-
, chaos recaſura ſtatuebant. Lucanus in I. ſic cùm com-
e ſolutâ Secula tot mundi ſuprema coegerit hora
tiqvum repetent iterum chaos omnia. *Atqve ab hâc*
ſſitate nec Deos ipſos excipiebant. Seneca Thyeſte: Tre-
ant, trepidant pectora magno Perculſa metu, ne fa-
Cunctá ruinâ qvaſſata labent, Iterumq; DEos homi-
q; premat Deforme chaos. *Et eò pertinet, quòd nonnul-*
refert noſter, dicerent, nusqvam jam DEOS ullos eſ-
Bu. q) *Senſus eſt: Si in hoc caſu aliquâ meliorum*

dem illa caligo tenuata qvaſi in fumum nel lámve deceſſit: mox dies verus *r*), ſol etiam fulſit, luridus tamen: qvalis eſſe, qvùm defi ſolet. Occurſabant trepidantibus adhuc oc mutata omnia, altoqve cinere tanqvam ni obducta. Regreſſi Miſenum, curatis utcun corporibus *s*), ſuſpenſam dubiamq; noctem ſpe ac metu exegimus. Metus prævalebat: n & tremor terræ perſeverabat, & pleriqve ly phati *u*) terrificis vaticinationibus & ſu aliena mala ludificabantur. Nobis tamen tunc qvidem, qvanqvam & expertis periculu &

ſpe ſuprà præſentium acerbitatem ſuſtuliſſem animum, poſſem gloriari, nec gemitum mihi, nec ſortem parùm diſſe vocem; etenim magnæ indolis ſignum, ſperare ſem Nunc cùm ex deſperatione id fecerim potiùs, & quia cr mundi finem inſtare, conſtantiæ & fortitudinis laudem reri haud poſſum; neq; enim virtus eſt, quod neceſſitat primitur. Interim tamen ignaviæ ſeſe vacare culpâ ſigni ut qui perſvaſerit animo, non eſſe ferendum ægrè aut d candum interitum, qui omnes eâdem involvat ruinâ. apud Tragicum ratione ſe conſolatur ac erigit chorus in caſu, cùm ait: Abeant qveſtûs! diſcede dolor! Vit avidus, qvisqvis non vult Mundo ſecum pereunte ri. *Bu.* r) *Al.* verè. *Neutrum eſt in Sichardinâ.*

s) *balineo, veſte, & cibo.* Cat. *Vid. & Gonſal. ad Petronii pariſſimum locum:* utcunqve curati triſtisſi exegimus noctem, *p. 298. item p. 388.* t) *ſic m quòd & agnoſceret Cataneus, & reſtaret in Pal. & in antiquis. Aliàs legebatur,* mentem, *quod paſſim obt* Gru. u) *fanatici, inſanientes: quod vulgò cre fuit, ut quicunq; nympham vidiſſet, furendi finem non ret. Seneca, ubi de terræ motu agit,* namqve *tradit,* al

& expectantibus *x*), abeundi conſilium, donec de avunculo nuntius veniret *y*). Hæc, neqvaqvam hiſtoriâ digna, non ſcripturus, leges *z*), & tibi, ſcilicet qvi reqviſiſti, imputabis, ſi digna ne epiſtolâ qvidem videbuntur. Vale.

21. CAJUS PLINIUS CANINIO ſuo S.

In Virginio Romano & morum probitatem & doctrinam laudat, præſertim in comœdiâ ſcribendâ, tam nova qvàm priſca temporum ſuorum ingenia non deſpiciens.

SUM ex iis qvi mirer antiqvos: non tamen, ut qvidam, temporum noſtrorum ingenia deſpicio. Neqve enim qvaſi laſſa & effœta natura *a*)

 tura *a*)

inſanos attonitisqve ſimiles diſcurrere fecit metus. Qvid mirum eſt, animos inter dolorem & metum deſtitutos aberrare? non eſt difficile inter magna mala deſipere. Itaqve leviſſima ingenia in tantum venére formidinis, ut ſibi exciderent. Inde inter bella erravére lymphatici: nec usqvam plura exempla vaticinantium invenies, qvàm ubi formido mentes religione mixta percuſſit. *Cat.* x) *Secutus ſum Modii exemplaria ſcripta,* [*cum quibus Aldi quoq; & Sichardi editiones faciunt.*] *Vulgati priùs:* & ea ſpectantibus. *Gru.* Expectantibus *legendum arguit & illud, quod ait tremorem terræ adhuc perſeveraſſe. Modius epiſt. 51. novantiq. Lect.* [*apud Grut. Tom. V. Lamp. p. 136.*] y) *Vox* veniret *abeſt à Sichardinâ: etiam, Grutero teſte, à codice Palatino. Nec in ſuo reperit eam Modius loco jam citato: qui, eleganter, inquit, intelligitur illud,* veniret, *ut antè inſtis,* nobis tamen ne nunc qvidem abeundi conſilium, *verbum* placebat, *aut ſimile quid.* z) *Senſus eſt: hæc, quæ nequaquam hiſtoriâ digna ſunt, leges quidem, ſed non ſcriptu-*

qvam hiſtoriâ digna, tibi imputabis, ſi dign
qvidem videbuntur. *Quæ ut rotunda atq*
ſic unicè convenire Plinio cenſeam, ut qui virtut
mè ſequebatur. Bu.

EP. 21. a) *Hoc plures aſſeruére. Sed con*
ſtro Columella ſentit præfatione elegantiſſimoru
câ librorum: itemq; Quinctilianus lib. I. c. 1. Q
cùm ex illorum opinione dependeat, qui mundun
nec interiturum, ſed æternum, ac unâ eademq;
per præditum ſtatuebant: capere conjecturam
rem noſtrum nec Stoicæ, nec Epicureæ ſectæ, cui a
ditus, ſed Ariſtoteleæ Philoſophiæ addictum fui
Ocellum Lucanum æternitatem mundi inprim
Quod Critolaus & Boethus poſtea, Peripatetici & i
quorum argumenta Philo, & ipſe hujus ſententia
περὶ ἀφθαρσίας κόσμου recenſet. Nam Stoici & E
origini ac fini, ita & ſenio obnoxium mundum
Quò illa Lucretii, qui de familiâ Epicuri fuit, per
de naturâ rerum: Jamq; adeò effœta eſt æta
tellus, Vix animalia parva creat. *Item cùm pa*
fine libri, ait, omnia paullatim tabeſcere & ir
lum, ſpacio ætatis defeſſa vetuſto. *Bu.*

ut nihil jam laudabile pariat †. c) V

iæ *d*) ſcriptam, tam bene, ut eſſe qvando-
oſſit exemplar. Neſcio an noris hominem,
qvam noſſe debes, eſt enim probitate mo-
ingenii elegantiâ, operum varietate mon-
lis. Scripſit mimiambos tenuiter, argutè,
ſtè, atqve *e*) in hoc genere eloqventisſi-
NULLUM EST enim genus, qvod ab-
um, non posſit eloqventisſimum dici *f*).
ſit comœdias, Menandrum *g*) aliosq; *h*)
s ejusdem æmulatus. Licet has inter Plau-
Terentianasq; numeres. Nunc primum
vetere comœdiâ, ſed non tanqvam inci-
, oſtendit: non illi vis, non granditas, non
litas, non amaritudo, non dulcedo,
non

ſub Virginiis f. 911. Neminem interim vidi, qui aliun-
m, quàm è Plinio afferret noſtro. d) *quid vetus*
lia, quid nova fuerit, pete infrà ex lit. i. k. e) *L.*
Ba. f) *Non una eloquentiæ forma ac ſpecies eſt,*
t aliis argumentis convenit. Quod ſi quis convenienti
que in eâ implevit partes, tùm eloquentiſſimè ſcripſiſſe
andus. Exempli gratiâ, Mimiambis *character pro-*
nuitas cum venuſtate argutiaq; eſt. Hanc ideam ſi
t expreſſit, ut nihil deſit, hic eloquentiſſimè mimiam-
ipſiſſe ſtatuendus eſt, licet grandis atque magnificus
uerit: neque enim decet hac forma id genus carmina.
ret igitur ab eloquentiæ regulâ, & ſibi corrumperet
m gloriam, qui ibi adhiberet. Neque enim qui quàm
imè ſemper, ſed qui pro re apta maximè dixerit, is
tiſſimus omnium eſt. Bu. g) *Menander hic no-*
œdiæ autor celebratur. Comœdias ergò, de quibus hîc
meminerimus intelligere ſcriptas ad exemplum novæ
iæ: dixerat enim, varietate operum monſtrabilem
irginium. h) *Philemona præſertim, quem Gel-*

non lepos defuit *i*). Ornavit virtutes, inſecta-
tus

lius aſſerit ſæpiùs de Menandro palmam retuliſſe. Cat.

i) *Omnis dicendi ratio tribus nixa eſt, ut doceamus, ut conciliemus, ut moveamus. Docemus argumentis, conciliamus moribus, affectibus movemus.* Vis & granditas *ad ultimam partem pertinet, & orationis affectæ virtutes propriæ ſunt. Nam naſcitur ex affectu* granditas, *quod Longinus etiam docet, nec ſine impetu ac vi affectus venit: percellitq; ac concitat magis, quod & impetum habet, & magnum eſt.* Subtilitas *tenuitatis, quæ granditati opponitur, virtus eſt, quæ in docendo ſive probando verſatur, in quo prima dicendi ratio ſita. Cicero Oratore:* Is eloqvens eſt, qvi & humilia ſubtiliter, & magna graviter, & mediocria temperatè poteſt dicere. *Lib. II. de Oratore:* Tres, *inquit*, in dicendo facultatis rationes, ut antè dixi: una conciliandorum hominum, altera docendorum, tertia concitandorum. Harum trium partium prima lenitatem orationis, ſecunda acumen, tertia vim deſiderat. *Ubi* acumen, *quæ eidem cum noſtro alibi* ſubtilitas *appellatur. Nam &* ſubtile *atque* acutum *idem conjunxit. Ut in Oratore:* Qvi in illo ſubtili & acuto elaboravit, ut callidè arguteq; diceret, nec qvicqvam altius cogitaret, hoc uno perfecto magnus orator eſt. Subtile *atque* acutum *nominat, quod paullò antè* enucleatum, *aliàs* ſummiſſum *vocaverat. Sequitur* amaritudo, *quam* fellis *nomine deſignat noſter, cùm de Martiale & ejus obitu ad Priſcum ſcribit.* Erat homo ingenioſus, acutus, acer, & qvi plurimum in ſcribendo & ſalis haberet, & fellis, nec candoris minus. *Eſt autem affectæ dictionis hæc ratio. Nam cùm ira & ſtomachus in convitiorum acerbitates procellasq; erumpit, tùm* amaritudo, *ſive maledicentia naſcitur. Noſter ſuprà Epiſt. 8. hujus libri:* vide attendas, ne in bilem aut amaritudinem vertat injuria. *Porrò ſicut* amaritudo *affectæ orationis, ut diximus, & granditatis ſocia eſt, ita* dulcedo *&* lepor *moratæ atque ſummiſſæ orationis dotes propriæ ſunt. Cicero Oratore, cùm de temperato & modico illo genere loqueretur;* Hoc in genere, *inquit,* nervo-

eſt vitia *k*), fictis nominibus decenter, ve-
ris

vel minimum, ſvavitatis autem vel plurimum. *Et*
: plurimumq; eſt in hâc orationis formâ ſvavitatis.
itatem vocat, quam noſter dulcedinem, *Græci* γλυκύτητα
runt. Mel vocat noſter lib. III. loco ſuprà allato. Ca-
n tàm rectè ac eruditè Virginium commendat Plinius,
in Comœdiâ veteri, in quâ ingenium experiri cœperat,
quas recenſet, orationis affectiones, diverſas licet contra-
, inter ſe, miſcuerit; quàm iniquè, ut ſummi viri exi-
unt, Plutarchus Ariſtophanem, [quem procul omni dubio
tus Virginius fuerat, ut regem & principem Comœdiæ
is,] reprehendit & inæqualitatis accuſat, cùm tumidum
ac grande, modò plebejum ac humile ſermonis genus af-
, contrà quàm fecerit Menander, qui ſibi ubiq; ſimilis ſit,
quabilitatis laudem tueatur. Sed fruſtrà Ariſtophanem,
ferre de eo judicium vellet, ad Menandrum exigit: fru-
ad novam comœdiam *reſpectum habet, cùm* veteris
ipem ad partes vocat. Quæ uti genere, ſic dictionis quoq;
planè diverſa à novâ erat: & ita fiebat, ut quæ in alterâ
eſſent laudes, in alterâ meræ culpæ fierent. De quo hoc
amen agendum pluribus haud eſt. Bu. k) *Vitæ hu-*
æ ſpeculum comœdia *eſt. Sicut in vitâ igitur virtutum*
& vitiorum exempla eveniunt, ſic in comœdiâ eadem
eſentantur. Atqui in novâ *exhibebantur tantùm ea, quæ*
viorum virtutum, ſic leviorum quoq; vitiorum, qualia
jorum ac privatorum, ſunt; cujusmodi ſtatûs perſonæ
lùm inducebantur. In veteri *contrà non privatorum*
nes tantùm, ſed principum Reip. ac civitatis etiam voca-
ur ad partes: nec oſtendebantur tantùm, verùm & acer-
iè exagitabantur; modò ſub fictis vocabulis, quæ ſola in
obtinebant, modò ſub veris, ac illis ipſis eorum, qui ta-
ntur. Sic apud Ariſtophanem non Chremylus tantùm
rio aliquis, quæ ficta nomina ſunt, ſed Cleo, ſed Nicias,
machus, & Socrates ipſe cum aliis, qui tùm vivebant,
um & adminiſtrabant Remp. & producuntur in ſce-
& traducuntur. Hoc eſt, cur Quinctilianus antiquam

ris uſus eſt aptè l). Circa me m) tu...
gnitate nimiâ modum exceſſit, niſi
men poëtis mentiri licet. In ſummâ
bo ei librum, legendumqve, immò

comœdiam fœcundiſſimæ libertatis, *atque in i*
viriis præcipuam *dixit. Nec aliunde naſcebatur*
granditas, quam in Virginio hic laudat Plinius, &
eruditorum admiratione Plutarchus, ut diximus [
ad cacozeliam in Ariſtophane interpretabatur.

l) *De ſenſu hujus loci ita mihi videbatur. Conſ*
mœdiam ſuam Virginius, ſecutus, ut puto, A
exemplum, maximè pro ſtatu præſenti civitatis a
Romani, ut quæ præclarè ibi à nonnullis aut ſecus
commendarentur ad æmulandum, vel taxarentur
Sed uti actiones hominum ſunt, ita nominibus hom
ſcuntur. Quare cùm intelligeret, auctores comæ
ex eo reprehendi potiſſimùm, quòd viros primari
ſub ſuis nominibus palàm illuſerint ac exagitarint
quòd id exempli peſſimi eſſet: quâ de cauſſâ & le
ea licentia fuit,] cavendum ſibi exiſtimavit, ne i
tium incideret, & in ſcribendis comœdiis verſare
quàm deceret ac fas eſſet. In quo hoc temperament
tum arbitror, ut quorum libidines rapacitasq́, a
ac faſtus & repræſentanda & inſectanda eſſent, fic
bus, ſed congruentibus tamen, & inducerentur, &
rentur; at quorum oſtentanda exornandaq́ virtu
illi ipſi ſub ſuis vocabulis producerentur in ſcenam
prehendere vitia, perſonis parcere, ut cauti ac cuſto
nis eſt: ſic neminem ſuâ privare laude, & eſt inge
mè, & qvemvis decet. Itaqve fictis decorè, veris nomi
uti, in loco eſt uti ac convenienter: hoc eſt, ut dece
eſt. Bu. m) *Legitur etiam,* meum. *Cat. Hi*
tur, cùm aliis illius temporis principibus ac præcl
tum Plinio etiam in illâ fabulâ datas fuiſſe partes,
luſtres virtutes non commendarentur tantùm, ſed v

n n) mittam tibi. Neqve enim dubito ſu-
um, ut non deponas, ſi ſemel ſumpſeris.
e.

CAJUS PLINIUS TYRONI ſuo S.

*aleſtrium Tyronem proconſulatum Bætica for-
m, monet exemplo Bruttiani, ne cui ſuorum
è credat. Is tamen dum eſſet in provinciâ,
e flagitiis ſocii ſui Atticini Cæſari ſcripſiſſet,
ſatus ab eo, eſt abſolutus damnato Atticino.*

MAgna res acta eſt omnium, qvi ſunt provinciis præfuturi, magna omnium, qvi ſe plicitero) credunt p) amicis. Luſtricus Bruttus q) qvum Montanum r) Atticinum s) comi-

---

modeſtiam interpretatur ipſe urbanè, attollerentur; enignitate nimiâ modum exceſſiſſe ſcribit. Bu. *ſic* memoriter tenere *fin. ep. 33. hoc libro.* Ba. *. 22.* o) *inconſultè, & parum cautè. Ita enim ſimpli- liquando pro ſtultitiâ ponitur, & providentiæ opponi-* u. p) *De credulitatis hoc vitio, & oppoſitâ ipſi e Caſaubonum vide ad Theophraſti charact. c. 18.* περὶ *es p. 365. 366. ubi Plinii hanc epiſtolam lectu digniſſimam* . q) *Hic eſt ille Bruttianus, quem tantoperè lau- artialis IV. lib.* [*ep. 23.*] Cat. *Nomen ejus non uno ſcribi video.* Bructianum *exhibet Sichardina;* Brutia- *Martialis: Glandorpius item f. 166. Onomaſt. & Voſſ. de Poet. Lat.* r) *Montanos multos comperio: n Montanum, Montanum Votienum, Montanum Hi- n declamatores; Montanum Traulum, Montanum m, Curtium Montanum, ad quem alibi Secundus. & Tacitus Senatorem fuiſſe memorat. L. præterea n Montanum VI. vir. ædil. II. vir. in memoriis munici- cini.* Cat. s) *Sic omnes, quas vidi, editiones.*

mitem *t*) ſuum in multis flagitiis depr
diſſet, Cæſari *u*) ſcripſit: Atticinus flagiti
didit, ut qvem deceperat, accuſaret. Re
cognitio eſt: fui in conſilio *x*); egit uter
ſe; egit autem carptim, & κατὰ κεφάλα
qvo genere veritas ſtatim oſtenditur. P
Bruttianus teſtamentum ſuum, qvod A
manu ſcriptum eſſe dicebat. Hoc enim &
na familiaritas, & qverendi *z*) de eo, qv
amaſſet, neceſſitas *a*) indicabatur. Enu
vit crimina fœda manifeſtaqve. Ille, qv

In ſcholiis Catanæi Attacinum *reperio. Attacum H*
urbs eſt. An Atacinum *ſcribemus, quomodo Varron*
cinum? t) Comitum *nomine veniebant illi, q*
conſules atq; Prætores in provincias ſequebantur,
juxta vel operæ officiiq; præſtandi gratiâ. Buchn. Le
u) *Trajano.* Cat. x) Conſilium *conſeſſus j*
eſt: hoc eſt, qui à Cæſare cognituro hanc cauſſam
lium adhibiti fuerant. Bu. y) per capita, *id e*
gendo tantùm capita rerum. Verti poteſt capitula
Plinio hujus avunculo. St. z) *ita vett. edd.* [*q*
& Caſaub. ſcribere jubet:] *recentiſſima quæque pe*
qværendi. *Gru. Confer ep. 29 hujus libri lit. o.*
cauſſas affert Plinius, cur productum ab ſe teſtamentu
Bruttianus, Atticini manu ſcriptum diceret. Prim
inde poſſet conſtare, quàm intimè ſibi familiarem At
Bruttianus habuerit: cùm teſtamenti ſcriptura aut ab
ſtatore perfici, aut non niſi illi committi ſoleret, quem
ſibi maximè crederet & haberet teſtator. Altera eſt, t
cognoſceretur, quàm juſtas & neceſſarias Bruttianus
di apud Cæſarem de Atticino habuiſſet cauſſas. Non
tamen, quomodo aut quâ ratione ex eo conſtare id po
id inveſtigandum & indagandum aliis relinquo. Bu
ſus eſt, Brutianus propterea ſuum teſtamentum A

jam ſui, manu ſcriptum protulit, ut eſſet apud
ne ejus perfidiæ argumentum ac τεκμήριον. Caſ.
editio vetuſtior: [non aliter Sichardina:] nec
uàm quod ipſe: rem geſſit. Vulgati hodie: ita
aut etiam, ſe geſſit. Gru. Ita excuſum oportuit.
nim eſt contrà in criminantem facere verba: niſi
em geſſit, quod in Palatino Gruterus invenit. Bu.
mentarios accipio eos, quos diurnos commen-
tonius in Auguſto, item diurnos actûs, vel acta
bi vocat: Qvotidiana Tiberianus apud Vopi-
Ephemeridas atq; Diaria appellarunt: ex eo,
otidianæ ibi annotarentur. In iis igitur commen-
erat etiam Bruttianus Atticini flagitia, quæ in
commiſerat. Cum ſcripſiſſet de illis, [cum diſſimu-
s haud poſſet,] Trajano, atq; id intellexiſſet At-
rupit Scribam Bruttiani, penes quem cura acto-
& interceptis commentariis heri reſecavit partes
rcidit, quibus de ejus flagitiis agebatur: ne argui
rerum Atticinus, quas ad Trajanum Bruttianus
t; & ſic per fraudem convinci Bruttianus poſſet
quod & falsò detuliſſe Atticinum. Quo nomine

Bruttiano, ſed ſtatim de Atticino perroga
Damnatus & in inſulam relegatus: Bru
juſtiſſimum integritatis teſtimonium red
Qvem qvidem etiam conſtantiæ gloria ſ
eſt: nam defenſus expeditiſſimè, accuſa
hementer; nec minus acer qvàm bonus
cerus apparuit. Qvod tibi ſcripſi, ut te ſo
provinciam *e*) præmonerem, PLURI
tibi credas, nec cuiqvam ſatis *f*) fidas: c
ſcias, ſi qvis fortè te, qvod abominor, fall
ratam ultionem: qvâ tamen ne ſit opus g
am atq; etiam attende. NEQVE ENIM t
cundùm eſt vindicari, qvàm decipi miſe
Vale.

2

tum iri haud parvam. Bu. d) *id eſt, ſtatuit. Sic rectè Pal. & vett. Malè recentiores,* pronunciavi *ſuluit enim Cæſar Senatores ipſos, voluitq; pronunci Bruttianum;* [*lapſus memoriæ*, in Atticinum *ſcri bebat Gruterus.*] *Sic de Auguſto Svetonius cap. 35.* tias de majore negotio, non more neqve ordine, ut libuiſſet, perrogabat. *Hæc ſcribo, quia minùs i id verbi Catanæus.* Gru. *Ita omninò legendum eſt, Gruterus monuit.* Perrogare *eſt omnium ordine, qui ſendum vocati, rogare ſententiam. Quo genere civil ſolebat Trajanus, nobilitatus eâ virtute Princeps. N perbi & arrogantes auditis paucis, plerisq; præterit tentiam ferunt. Noſter Paneg. cap. 60.* Parum eſt u riam venias, niſi & convocas; ut interſis Senatu præſides; ut cenſentes audias, niſi perrogas. *Id bum perrogare & apud Svetonium Auguſto cap. 35. Lampridium in Commodo legitur.* Bu. e) *B Hoc habes lib. VII.* Cat. f) *nimis. Ba.* g. *Se quamquam, ſi falli contingat, hoc æſſit ſolatii ex*

3. CAJUS PLINIUS TRIARIO *h)* ſuo S.

Triario promittit, ſe defenſurum cauſam qvam ibi commendaverat: hac conditione, ut ſecum ageret Cremutius Ruſo, nobilis juvenis, ſed in agendo tyro, qvem in forum producere cupiebat.

IMpensè petis, ut agam cauſam pertinentem ad curam tuam, pulchram alioqvin & famoſam. Faciam, ſed non gratis. *Qvî fieri poteſt* [inqvis] *ut non gratis tu* i)? Poteſt: exigam enim mercedem honeſtiorem gratuito patrocinio. Peto, atq; etiam paciſcor, ut ſimul agat Cremutius Ruſo *k*). Solitum hoc mihi, & jam in pluribus claris adoleſcentibus factitatum. Nam mirè concupiſco bonos juvenes oſtendere foro, aſſignare famæ. Qvod ſi cui, præſtare Ruſoni meo debeo, vel propter natales *l*) ipſius, vel pro-

exemplo, paratam deceptores manere pœnam. Potius tamen eſt cavere omnem deceptionem: ut ita nec ultione opus in illos ſit, qui deceperunt. Bu.

EP. 23. h) Triarius Maternus, *ſi Capitolino fidem præſtamus, Senator nobilis extitit. Eum milites, ſeditione motâ adverſus Pertinacem, in caſtra ducere voluerunt, utrebus Romanis præficerent: ſed ille nudus fugit, atque ad Pertinacem in Palatium venit, inde ex urbe deceſſit.* Cat. i) *cùm in cauſis agendis ſemper abſtinueris ab omni pecuniâ, dono, munere.* Cat. k) *cujus nullibi invenio factam mentionem, ſed tantùm* Ruſonis *liberti Cæſaris Dictatoris: & alterius fœneratoris.* Cremutium Cordum *commemorat Tranquillus.* Cat. l) *quia nobilis.* Natales *enim* pro

fuerit à nobis. NEQVE ENIM c
clarum ſtatim ingenium eſt, ut pc
re *o*),niſi illi materia,occaſio,fautor
mendatorq;, contingat. Vale.

24. CAJUS PLINIUS MAC
ſuo S.

Rem veriſſimam exemplo Arriæ, cujusdam ſuæ comprobat, multa eſſe fa digna, quæ jacent in obſcuro: quædam tolli, & per ora hominum ferri.

QVàm multum intereſt, qvid à q eadem enim facta claritate vel facientium aut tolluntur altiſſimè, mè deprimuntur *q*). Navigabam p

---

nobilitate poni receptum eſt. Nam Tranquillu rium deprecatum adulterii pœnam propter *majorum ſuorum nobilitatem.* Cat. m) *da lectione*, ſatisfacturum. *Cat.* n) *[illegible]*

ſexegit: neqve enim qvemqvam fide-
icaturum *t*), poſſetne ſanari. Vidit, de-
hortata eſt ut moreretur, comesq; ipſa
dux immò & exemplum, & neceſſitas
am ſe cum marito ligavit, abjecitq; in
Qvod factum ne mihi qvidem, qvi mu-
niſi proximè auditum eſt: non qvia mi-
clariſſimo Arriæ *u*) facto, ſed qvia minor
Vale.

JUS PLINIUS HISPANO *x*) ſuo S.

ſtus Ocriculum cum Scauro tendens, poſtea
v comparuerit: quare Vipſanus rogaverat

 Secun-

ipſum etiam minima queq; extolli. Οὐτιδανοὶ με-
γάλοι μέγα ῥέζομεν ἔργον, Οὔτινος εἰς μνήμην δὲ ἔχον
. Οἱ δ' ἀγαθοὶ κἂν μηδὲν, ἀνακηρύσσουσι δὲ μῦθοι,
εἶπεν ἀνὴρ, τοῦτ' ἀθάμαντι νόον. i. e. Obſcuri ho-
s magnum gerimus opus, Nullius ad memoriam

Senios, Robuſtum, ipſe ...
Romanum, cum Attilio Scau
meo *z*), Ocriculum uſqve commun
egiſſe *a*), deinde nuſqvam comparu
ut Scaurus veniat, noſqve, ſi poteſt
inqviſitionis veſtigia inducat. Veni
ne fruſtra. Suſpicor enim tale neſci
buſto accidiſſe, qvale aliqvando Met
municipi meo *b*). Huic ego ordin
traveram, atq; etiam proficiſcenti
ta *d*) millia nummûm ad inſtruen
nandumq; donaveram; nec poſtea
ejus, aut aliqvem de exitu nuntiun
tercept9 ne ſit à ſuis, an cum ſuis, du
non ipſe, non qviſqvam ex ſervis eju
Utinam ne in Robuſto idem exper

---

la vides, Vipſano. y) *Sic & Pal.* E
quòd quædam Acilio, *aliæ* Caro. *Gru.*
ſupra lib. V epiſt. ... a) *Ita iidem libr*

accerſamus Scaurum. Demus hoc tuis, is optimi adoleſcentis honeſtiſſimis preci- qvi pietate ſummâ, mirâ etiam ſagacitate m qværit. Dii faveant, ut ſic inveniat, n, qvemadmodum jam cum qvo fuiſſet e), ıit! Vale.

CAJUS PLINIUS SERVIANO ſuo S.

rviano Principi viro gratulatur, qvòd filiam Fuſco Salinatori uxorem dare decreviſſet: virtutes plurimùm probat, optatq; filios ſimi- naſci.

Audeo & gratulor qvòd, Fuſco Salinato- i f) filiam tuam deſtinaſti. Domus pa- , pater honeſtiſſimus, mater pari laude. eſt ſtudioſus, literatus, etiam diſertus; puer licitate, comitate juvenis, ſenex gravitate: e enim amore decipior. Amo qvidem ef- [ita officiis, ita reverentiâ meruit,] judi- tamen, & qvidem tanto acriùs, qvanto s amo: tibiq;, ut qvi exploraverim, ſpon- deo,

llis codicibus reperitur, qvadraginta. *Nam etiam hæc* *, [accedit ad mille aureos noſtræ monetæ,] munus ſimum eſſe videtur. Plinius ſanè liberalis fuit, non pro- ut teſtatur epiſtola 4. libri II. neq; uni huic beneſa- m habuit, ſed multis: quod ex his epiſtolis ſæpe ab eo apparet. Poſtremò vix eſt, ut grandiore ſummâ ad ndum ſe opus haberet, qui ad ducendos ordines profi- tur: non enim is tantus honos fuit. Sic Quintiliani ıpturæ* qvinqvaginta millia nummûm *confert, in- iſt. 32.* Caſ. e) *fuerit.* Ba.

. *26.* f) *de quo ſuprà libri hujus epiſt. 11.* g) *ex*

deo, habiturum te generum, qvo melior fingi ne voto qvidem potuit. Supereſt ut avum te qvam maturiſſimè ſimillimum ſui *h*) faciat. Qvam felix tempus illud, qvo mihi liberos illius, nepotes tuos, ut meos vel liberos vel nepotes, ex veſtro ſinu ſumere, & qvaſi pari jure tenere continget! Vale.

27. CAJUS PLINIUS SEVERO ſuo S.

Severum Conſulem à Trajano deſignatum, conſulentem qvid cenſeret in laudem Principis, docet Secundus exemplo ſuo, qvid faciendum: ſed illi datam materiam cenſendi & novã & majorem, rebus nuper ab Imperatore præclarioribus geſtis.

ROgas ut cogitem *i*) qvid deſignatus *k*) Conſul in honorem Principis cenſeas *l*). Facilis inven-

animo diligenter cauſas, cur eum laudo. Cat. h) *optimum virum, ſicut ipſe Fuſcus eſt.* Cat. *Suſpecta lectio.* Ba. *Inepta lectio, ſi quid judico. Ac miror, eruditum virum Catanæum hoc eſſe ſeqvutum. Lege,* ſimillimo ſui, *vel,* ſimillimi: *ſic lib. V.* [*epiſt. 6. p. 331.*] Videas avos proavosq; jam juvenum. *Placet tamen magis ſexto caſu.* Caſ. *Quid ſi,* ſimillimorum ſui?

EP. 27. i) *expendam, conſulam.* Ba. k) *Qui gerendo Conſulatui & aliis magiſtratibus deſtinabantur, ſolenni & proprio in iſtâ re verbo* deſignari *dicebantur: quod ad hunc Plinii locum obſervent tyrones. Gratianus Imperator epiſtolâ ad Auſonium:* Cùm de Conſulibus in annum creandis ſolus mecum volutarem, ut me noſti, atqve ut facere debui, ut velle te ſcivi, conſilium meum ad Deum retuli. Ejus autoritati obſecutus te Conſulem *deſignavi,* & *declaravi,* & priorem *nuncupavi. Ad quæ Auſonius gra-*

ntio, non facilis electio. Eſt enim ex virtu-
; ejus larga materia; tamen qvod ſentiam
Ff 5 indi-

n actione ad Imperatorem : Cujus orationis, *inquit,* ucidior? qvæ doctrina tàm diligens *propriis comi- s verbis* loqvi, nec vocabulis moris antiqvi nomina rina miſcere. *Et mox :* Qvis hæc verba te docuit? m propria & tam latina neſcivi, *deſignavi, & de- i, & nuncupavi. Sic & in aliis honoribus muniisq; ſo- verba erant, quibus deligebantur, qui capeſſere debe- ſic propriè* nominari *dicebantur Sacerdotes; Veſtales vu.* 1) Cenſere *curiæ verbum eſt. Nam cùm tiam rogati Senatores dicebant,* cenſere *perhibeban- btinuerat autem in liberâ quoq; adhuc Rep. ut qui Re- es præclaras feciſſent, aut qui ſalubria vel fortia ma- cenſuiſſent, à Senatoribus, cùm cenſerent, collauda- : quod ſub Principibus poſteà, & circà ipſos cum- ita invaluit viguitq;, ut in turpiſſimum adulationis degeneraret : cùm ſemper & in leviſſimis rebus, atq; licè id facerent, & vel faſiſſimis laudibus immoraren- ſam ſemper inveniuntur,* qvibus, *ut Taciti verba ſunt,* Principum honeſta & inhoneſta laudare mos eſt; *uè tamen ſub malis Principibus, cùm & libertas peri- & ipſum ſilentium quoq; ſuſpectum. Quare ut levitate arguendi alii ſunt, ita pleriq; neceſſitate excuſandi. apud Tragicum :* maximum hoc regni bonum eſt, facta domini cogitur populus ſui Qvàm ferre, tam re. *Luculentus in hanc rem locus apud noſtrum eſt Pa- ci cap. 54. ſed quia prolixus, ibi legendus. Sed cùm in rem laudes congerere cæteri Senatores ſolebant, tum nprimis id facere, qui deſignati modò Conſules eſſent, iſſe, hæc ipſa Epiſtola arguit. Ac iis ſanè præ aliis im- debatur neceſſitas digrediendi in laudes Principis, quòd oxii eſſent collati honoris beneficio, [nam penes Impe- jus nominandi Conſules erat,] & primi ſententiam ntur; ne aliorum urbanitas pudorem ipſis excuteret,*

videbam hanc eſſe præcipiam lau[illegible]

qui nec obligati, tamen laudarent. Bu.
ria tam vel qvod malo qvodam indicabo.
tamen qvod malo indicabo. *Gru.* tame
qvidem, indicabo †. *Al.* ſcribam tamen qv
tamen qvod ſentio indicabo. n) *ide*
quæ ſententiæ dictioni à deſignatis Coſſ. in
rem attexi ſolebant. Cæterum omnis ficta f
adulatio *eſt : vera, ſemper non eſt : ſuſpici*
cidere poteſt, quòd veræ etiam laudes non
tione virtutum, ſed & non rarò captandæ grat
latorium,] *inſtitui ſoleant. Quo reſpectu Tr*
laudare ſpeciem adulationis *habere potera*
eſſet adulatio : quippe qui propter virtutum,
tus, excellentiam, neque laudari ſatis poſſet,
omnibus mereretur. Bu. o) *Significat*
laudibus Principis, non quia metueret, ne, ſi n
adulatori ſimilis tamen, ac ita parum libe
[*nam adulatio ſervile vitium eſt, & in conſ*
haud cadit,] *videretur : ſed quia noſſet, hujus*
veris quantumlibet, nihil ſtudere Imperator
quam magis probare, quàm quod neceſſitate

ex neceſſitate *p)* decernerem. Recordabar , plurimos honores peſſimo cuiqve dela- qvibus hic Optimus *q)* ſeparari non alio magis poterat, qvàm diverſitate cenſen- od ipſum diſſimulatione & ſilentio non- rii, ne forte non judicium illud meum, ſed io videretur *r)*. Hoc tunc ego *s)*. Sed NON NIBUS eadem placent: nec conveniunt m *t)*. Præterea, FACIENDI aliqvid, on faciendi, vera ratio, cum hominum- um, tum rerum etiam ac temporum con- ditio-

incipis novit ac tenet: quemadmodùm alibi quoq; lo- noſter. Ut lib. IIX. epiſt. 23. Qvem legatum Tribunus intellexit & cepit, ut *&c.* Bu. p) *tanquam con- eo, quod ſit ſub malis Principibus.* Cat. *Obnoxius & io obſtrictus.* Bu. q) *Trajanus, cui hæc laudis atio in cognomen vertit. Per* peſſimum qvemqve *Ti- , Caligulam, Neronem, atque inprimis Domitianum, oximè anteceſſerat, intelligit. Sub quibus cùm ino- maximè laudare in dictione ſententiæ principem, non id ampliùs, ſed conſuetudo videri poterat. Quam nunc e ſub optimo, atq; ſilere inter cenſendum de Principis us, honor & reverentia videbatur. Idem ſenſus in illo yrici cap. 55.* Cùm jam pridem novitas omnis adu- e conſumta ſit, non alius ergà te novus honor ſu- , qvàm ſi aliqvando de te tacere audeamus. *Bu. Quamvis rogatus ſententiam primùm, jam deſignatus l, Plinius Trajani laudes haud attigerat: non tamen ſas, cur non attigiſſet, diſſimulâſſe & præteriiſſe ait. adeò allegandas ſibi habuiſſe ſcribit, ne magis oblitus etudinis receptæ, quàm judicio & certis adductus ra- us feciſſe illud videri poſſet.* Bu. s) *ſubaudi, re- bam & afferebam.* Bu. t) *tùm reſpectu natura,*

ditione mutatur *u*). Nam recentia oper
ximi Principis præbent facultatem nov
gna, vera *y*) cenſendi: qvibus ex cauſi
prà ſcripſi] dubito, an idem nunc tibi qv
mihi ſvadeam. Illud non dubito, debuiſ
parte *z*) conſilii tui ponere, qvod ipſe f
Vale.

2

quæ alia aliaq; in aliis eſt, [*nihil autem inviti*
faciendum,] *tùm ætatis atq; conditionis. Sæpe & ip*
pus atq; neceſſitas aliam atq; aliam perſonam nobi
Vide Ciceronem lib. I. de offic. cap. 31. & ſeq. Bu.
Catanæus è Codice Pontificio, proximeq; ei Pal. & e
quibus, conditio nuntiatur. *Vulgata ferè:* co
initur. *Gru.* *Vel*, mutatur *legendum, ut in quib*
dicibus, vel [*ſi* initur *retinemus,*] *inſerendum* τὸ
hominum. *Caſ.* *L.* tenetur. *Ba.* x) *Bellu*
cum, de victo rege Decebalo, de quo lib. VIII. commo
y) *Laudamur & honoramur ex factis atq; operi*
bus præclaris atq; egregiis cùm principatum ſuum
inſigniiſſet recens: haud futilis certè occaſio atq
laudandi ac honorandi principis præberi omnibus v
Dubitat itaq; Plinius, utrum ſilendum Severo de iis,
ſiluerat jam deſignatus Conſul, ſed qui in talem op
tem non incidiſſet. Cæterùm qui inter cenſendum
pum facta ac laudes attingebant, non illas proſeq
verborum tantùm elogiis: ſed nova quædam honor
tituli, ſtatuæ, arcûs, ut decernerentur iis ornand
fiebant auctores. Eò itaq; pertinent verba illa, nov
vera cenſendi. Nova *nondum communicatâ c*
magna, *quæ operibus Principis reſpondent;* vera, *i*
ficta & falſa, quemadmodùm ſub malis principibus
rò veniebat uſu. Exempli gratiâ, cùm Domitianus G
appellatione ornatus eſt, & ei decretus triumph
viciſſet eam gentem: à quâ tantùm non victus erat.
z) in parteis. †.

AJUS PLINIUS PONTIO
ſuo S.

ittit Pontii excuſationem, qvòd ſibi non oc-
t : & fructus qvos miſerat ſcribit recepiſſe,
ans in futurum, ut modum donis impo-

qvæ tibi cauſa fuerit impedimento, minùs præcurrere adventum meum in niam poſſes. Sed, qvanqvam abſens, to- migraſti : tantum mihi copiarum *a*) tam rum qvàm ruſticarum nomine tuo obla- t. Qvas omnes, improbè qvidem, accepi *b*) nam me tui, ut ita facerem, rogabant; ar, ne & mihi & illis iraſcereris, ſi non fe- In poſterum, niſi adhibueris modum, hibebo. Etiam tuis denuntiavi, ſi rurſus lta attuliſſent, omnia relaturos. Dices, *e me tuis rebus ut meis uti :* etiam; ſed illis ac meis parco. Vale.

AJUS PLINIUS QVADRATO
ſuo S.

idium Qvadratum, qvem jam foro aſſigna-
templo ſui monet, qvas cauſas agere debe-
rimis ut multum ſtudeat, ut qvoties opus
t paratus ad dicendum : interdum tamen
neceſſitati; qvod ipſe qvandoq; feciſſe te-
um mandatis Senatus paret : cujus juſſu re-
iones à ſe habitas.

Avi-

t. a) *Lib. II. ep. 17. p. 137.* cæteras copias O- *lonia miniſtrat.* b) qvas omnes improbè nen †.

in illis maximè & conſtantia agenti
nitas cerneretur. Cur pertinentes
plum? qvia plurimum referret, bonu
lum induceretnr *f*). Ad hæc ego gen
rum, ambitioſè fortaſſe, addam tame
illuſtres. Æqvum enim eſt, agere non
gloriæ & famæ, id eſt, ſuam cauſam. I
nos, qvia me conſuluiſti, dignitati ac

EP. 29. c) Avidii *ſit mentio apud*
JCtum. Avidium Nigrinum *Procoſ. ſub Domi*
tur epiſtolæ Secundi & Trajani. Et Ventidium
lego fuiſſe ſub Severo imperante. Luſius verò Q
quam apud Euſebium in chronicis corruptè le
Judæos rebellantes Meſopotamiâ exterminavi
latis Mauris, quos regebat, quia ſuſpectus impe
Adriano eſt exarmatus, autore Spartiano. Ca
Pal. & edd. vett. Poſteriores enim : & cui non
gaudeo. *Gru. H. Stephano p. 38. præf. videba*
que lectione aliquid retinendum hoc modo : &
nimùm gaudeo. *Mallem ego, ſequentibus eti*

tuæ ſtatuo. Nec me præterit, USUM & eſſe & eri optimum dicendi magiſtrum *g*). Video m multos parvo ingenio, literis nullis, ut e agerent, agendo conſeqvutos. Sed & illud d vel Pollionis, vel tanqvam Pollionis, acceveriſſimum experior: *Commodè agendo fan eſt, ut ſæpe agerem: ſæpe agendo, ut minus modè.* Quia ſcilicet aſſiduitate nimiâ facilimagis qvàm facultas *h*), nec fiducia, ſed teritas paratur. Nec verò Iſocrati, qvò minus eretur ſummus orator, offecit, qvòd infirate vocis, mollitie frontis *i*), ne in publico eret, impediebatur. Proinde multum lege, be, meditare, ut poſſis, qvum voles, dicere: es *k*), qvum velle debebis. Hoc ferè tempeentum ipſe ſervavi. Nonnunqvam NESSITATI, qvæ pars rationis eſt, parui *l*).

Egi

r. *Vulgatis erat*, refert. *Gru. Sichardina:* bonum an um ducem haberent. g) *quod frequenter M. Tul teſtatur, ut primo & tertio de Oratore, item de perfecto ore, ac pro Cornelio Balbo.* Cat. h) *duo hæc à Cor- Frontine de diff. vocum ſic aliàs diſtingvuntur: Facul-* ucupletis, *facilitas* artificis eſt. Itaqve dives *faculta-* habet multum vel emendi vel redimendi, artifex ra perficiendi *facilitatem. Aliter hìc Plinius interpre- lus, apud quem ſcilicet* facilitatis *eſt expeditè agere*, fa- atis *commodè & aptè. Catanæum, qui* facultatem *hoc interpretatur copiam non ſequor.* i) *Cicero II. de ore,* Ut ille, *inquit,* pater eloqventiæ de ſe Iſocrates pſit ipſe, pudore à dicendo & timiditate ingenuâ re- illi. *Nam Iſocrates in oratione, cui titulus* παναθηναϊ- *talia de ſe faſſus.* Cat. k) dicas †. l) Neceſ-

miniſtrosqve proconſulis, [illegible]
nas luerunt. Accuſavi Marium Pri[illegible]
lege repetundarum damnatus, ut
mentiâ legis, cujus ſeveritatem
criminum exceſſerat : relegatus e
ſum Julium Baſſum r), ut incuſtod

ſitati parere *è ſequentibus interpretor, obedi*
teſtatem habent etiam quæ nolis, imperandi
gendi. Porrò hanc obedientiam, [*non, neceſ*
vocat partem rationis, *h. e. virtutis, quam re*
tio. m) *Manifeſtum eſt, ſi quis attentè*
ſuprà allatæ diviſionis Thraſeæ meminerit, ita
[*non, ut aliàs erat:* qvæ tamen in numero
ptum notis III. pro, tertiò. *Imperiti homine*
tn, & legerunt, *quæ vox ita vulgo ſcribi pe*
ſolet. Caſ. n) *Hanc rem latiùs comple*
ad Tacitum ſcribens [*epiſt. 33.*] Cat.
bus †. Qværere *non actorum, ſed judicum*
Qvæſitores. *Reſcribe,* qverentibus, *id eſt, ex*
Noſter lib. III. ep. 4. [*p. 156.*] Legati prov

& incautum, ita minimè malum: judicibus acceptis in Senatu remanſit. Dixi proximè pro Vareno *s*), poſtulante, ut ſibi invicem evocare *t*) teſtes liceret: impetratum eſt. In poſterum opto, ut ea potiſſimum jubeat, qvæ me deceat vel ſponte feciſſe. Vale.

30. CAJUS PLINIUS FABATO ſuo S.

Qvaſſatâ proſoceri ſui villâ ex vetuſtate, qværit præficere prædio aliqvem virum durum & agrestem, qvi interſit operi reficiendo.

DEbemus mehercule natales *u*) tuos perinde ac noſtros celebrare, cùm lætitia noſtrorum ex tuis pendeat, cujus diligentiâ & curâ hîc hilares, iſtic ſecuri ſumus. Villa Camilliana, qvā in Campania poſſides, eſt qvidem vetuſtate vexata; ea tamen, qvæ ſunt pretioſiora, aut integra manent, aut leviſſimè læſa ſunt. Attendimus *x*) ergò, ut qvam ſaluberrimè reficiantur. Ego videor habere multos amicos, ſed hujus generis, cujus & tu qværis, & res exigit, prope nemi-

 mi-

per hoc epiſtolam [*9.*] *ad Urſum.* Cat. s) *Quare* *l. V. ep. 20.* t) *ſic legendum ex Aldinâ & aliis, non,* *vocare. Similis locus ſuprà p. 387.*

EP. 30. u) *nobilitatem tuam manifeſtam per Camillianam villam, quam majores tui tibi reliquerunt. An potius, quod ibi natus erat Fabatus? Sunt qui legant,* novales *tuos, ſcilicet agros, propter ſequentia, præſertim illud:* Ruſticorum autem prædiorum adminiſtratio. *Cat. Sanè* novales *prætulerim. Quod ſi recipimus, pro* celebrare, *quod ſequitur, quanquam ferri hoc poteſt, malim tamen,* curare.

plurimum, credo. Vale.

31. CAJUS PLINIUS CORN
ſuo S.

Seceſſerat Trajanus ad Centumcell.
gratiâ Secundum cum multis Senato
rat: ibiq; Claudius Ariſto ab invidis
ſolvitur: Gallita, adulterii rea, cum
demnatur: tertio die cognoverunt co
Tyronis. Sed hæc judicia remiſſione
nam Senatores adhibebantur cœna
Principis, & xeniis donabantur.
amico ſuo Corneliano ſcribit: ac poſt
à Trajano jam ſemiſtructum ſummâ
repræſentari.

---

x) *Sichardina*: Attendemus. y)
& urbanis tantùm officiis ſueti amicitiam co
parum utilitatis redundat. Cic. ad Attic. lib

ntur, inſpicere? Fuerunt variæ cognitio- & qvæ virtutes judicis per plures ſpecies rirentur. Dixit cauſam Claudius Ariſto, eps Epheſiorum *b*), homo munificus, & xiæ popularitatis: inde invidia, & ab diſſi-

 milli-

& celebritate urbanâ. Huc enim, quod ſubjicit mox, *t*: cui nec cura ſordida, nec triſtis ſolitudo videa- *am urbanis illis & nitidis res ruſtica ſordidum vide-* *pus, de quo conqueritur Columella; quin ſervile, &* *roximum. Unde Pomponius Tribunus plebis L. Man-* *erioſo apud Livium objicit*, qvòd filium juvenem, *quòd linguâ impromptus & male facundus eſſet, ru-* *derat,*] nullius probri compertum, extorrem ur- mo, penatibus, foro, luce, congreſſu æqvalium a- itum, in opus ſervile, prope in carcerem atq; in ulum dederit. *Etiam noſter* humiles curas & ſordi- *at, ſed reſpectu ſtudiorum, lib. I. ep. 3.* Bu.

31. a) *abeſt à Corneto paſſuum millia decem, celebris, arcem habens munitisſimam, cui civitati ve- men eſt: olim Centumcellenſis portus: parvo enim*

millimis diſſimilis delator *c*) immiſſus: it
abſolutus vindicatusq; eſt. Seqventi die a
eſt Gallita *d*), adulterii rea. Nupta hæc tr
militum, honores petituro, & ſuam & ma
gnitatem centurionis amore maculavera
ritus legato Conſulari, ille Cæſari ſcripſ
Cæſar, excuſſis probationibus, centurione
auctoravit, atqve etiam relegavit. Super
crimini, qvod niſi duorum eſſe non pote
liqva pars ultionis: ſed maritum, non ſi
qvâ reprehenſione patientiæ *e*), amor uxo
tardabat: qvam qvidem, etiam poſt dela
adulterium, domi habuerat, qvaſi content
mulum *f*) removiſſe. Admonitus ut perag

portus in ſinu. Herodotus Lydiæ eſſe dicit. Cat. disſimilimis delator †. *Al.* ad disſimilimum dela
d) Galitta †. e) *Portius Latro apud Senecam controv. 15.* Qvanqvam eò prolapſi mores ſunt, ut ad ſuſpicanda adulteria nimium credulus videri tamen ego adeò longè ab eo vitio ſemper fui, ut timeam, ne qvis in me aut nimiam *patientiam*, aut um ſtuporem arguat. *Tertullianus de patientiâ c.* Nam ut in iſto qvoqve Domino diabolus æmuli qvaſi planè ex pari docuit & ſuos *patientiam* illam dico, qvæ maritos dote venales, aut leno gotiantes uxorum poteſtatibus ſubjicit. *Itaq;* *cabulo conniventia maritorum, & inferendis adul cilitas* patientia *vocabatur. Ex quo idem Pater Apol cap. 39.* Omnia indiſcreta ſunt apud nos, præter u In iſto loco conſortium ſolvimus, in qvo ſolo cæte mines conſortium exercent, qvi non amicorum modò matrimonia uſurpant, ſed & ſua amicis *pati nè* ſubminiſtrant. *Bu.* f) *mitiore vocabulo*

nem, peregit invitus, ſed illam da-
iam invito accuſatore, neceſſe erat: da-
Juliæ legis *g*) pœnis relicta eſt *h*). Cæ-
men centurionis, & commemoratio-
iplinæ militaris ſententiæ adjecit *i*), ne
usmodi *k*) cauſas revocare ad ſe vide-
tio die indulta cognitio eſt, multis ſer-
& vario rumore jactata. Julii Tyronis
), qvos ex parte veros eſſe conſtabat,
alſi dicebantur. Subſtituebantur cri-
empronius Senecio eqves Romanus,
m9 Cæſaris libertus & procurator. Hæ-

 redes

vocat, quem adulterum debebat. Bu. g) *Ad
m de adulteriis, quæ ab Auguſto lata eſt, Digeſto-
eſt lib. XLVIII. 5. & Cod. lib. IX. 9. Sed neque
locis usquam pœna ipſa diſertè exprimitur. Non
præſens noſtri locus arguit: ac inde cauſſa non-
onis. Sed eruditè ſuper iſto negotio Cujacius
rv. c. 11. & Juſtus Lipſius ad IV. annal. Taciti
: qui conſulendi.* Bu. h) *Reſpice ad p. 107.*
i) *Tuendæ diſciplinæ militaris propria Impera-
t. Quæ cùm Centurionis adulterio violata eſſet,
ad Trajanum pertinebat. Hoc itaq; in ſententiâ,
nciarat, allegaverat Trajanus, ne omnes in uni-
usmodi cauſſas ſuæ cognitionis facere videre-*
k) *adulterii: flagrabat enim orbis innumeris
quod Juvenalis notabiliter flagellat.* Cat.
ultimæ voluntatis tabulas. Bu. *Legi etiam,
ſaubono, approbante Buchnero, ſic poteſt:* ru-
a, de Julii Tyronis codicillis, qvos *&c. Nam*
dicilli, [*quod item Caſaubono placuit*,] *cir-
r*, codicillis. m) *arguebantur criminis*

redes, qvùm Cæſar eſſet in Daciâ *n*), communiter epiſtolâ ſcriptâ, petierant, ut ſuſciperet cognitionem: ſuſceperat. Reverſus diem dixerat: &, qvùm ex hæredibus qvidam qvaſi reverentiâ Eurythmi, remitterent accuſationem, pulcherrimè dixerat, *Nec ille Polycletus, nec ego Nero o*). Indulſerat tamen petentibus dilationem; cujus tempore exacto, conſederat *p*) auditurus. A parte hæredum intraverunt duo: omninò poſtulârunt ut omnes hæredes agere cogerentur, qvùm detuliſſent omnes, aut ſibi qvoqve deſiſtere permitteretur. Loqvutus eſt Cæſar ſummâ gravitate,

---

falſi. Bu. n) *dum bellum gereret contrà Decebalum Dacorum regem, cui bis intulit bellum.* Cat. o) *Sub prioribus Principibus ſic Libertorum potentia creverat, ut ſicut Principes civium, ita liberti Principum domini exiſterent. Cùm poſſent itaq; omnia, omnia obtinerent, nihil non agerent liberti impune, æquè ac Imperatores ipſi metuebantur: aliquando & magis. Trajanus igitur, cùm intelligeret, hæredes Tyronis Eurythmi liberti ſui accuſationem remiſiſſe, quòd vererentur, ne in miniſtro & gratioſo fortè offenderent Dominum: corrigere eos, & addere animos hoc dicto voluit, ut ſuum jus perſequi pergerent; oſtendens, eo apud ſe loco Eurythmum non eſſe, ut vereri ejus potentiam deberent: nec ſemetipſum tàm ſui oblitum ut in miniſtri perſonâ ſuam poſſe lædi exiſtimaret.* Polycletus *potens & dives libertus ſub* Nerone *fuit, de quo Dionis Epitomator, & Tacitus quoq; non uno loco. Pro tali igitur, hoc dicto per antonomaſian* Polycletus *ponitur, quemadmodum* Nero *pro uſûs nullius Imperatore, & qui libertis ſuis omnia indulgeat. Tale illud Petronii Satyrico:* Si Lucretia es, Tarqvinium inveniſti. *Item Senecæ Agamemnone:* Ubi Helena eſt, Trojam puta. *Bu.* p) *Sedere judicum eſt: infra*

mmâ moderatione: qvumqve advocatus ionis & Eurythmi dixiſſet, ſuſpicionibus qvi reos *q*), niſi audirentur: *Non curo* [*in-an iſti ſuſpicionibus relinqvantur: ego relin-*r*). Dein converſus ad nos, Ἐπιςήσατε *s*), *facere debeamus? iſti enim qværi* t) *volunt, ſibi licuerit non accuſare.* Tum ex conſilii *u*) ntiâ juſſit denuntiari hæredibus omnibus, gerent, aut ſinguli approbarent cauſas non di, alioqvi ſe vel de calumniâ pronuntiatu-rum *x*).

Sedebant judices centum & octoginta. *Ba.* q) *quòd ſuſpicarentur, reos non carere crimine, ſi reſpectu Ca-ntrà illos agere deſiſterent.* Cat. r) *ſuſpicioni-ſtris puta: ac ſi plus æquo indulgeret liberto faveretq. vitio alieniſſimus Trajanus erat. Noſter de eo paneg.* Pleriqve Principes cùm eſſent civium Domini, li-um erant ſervi: horum conſiliis, horum nutu re-tur; per hos audiebant, per hos loqvebantur; per ecturæ & ſacerdotia, & conſulatûs, imò ab his pe-ur. Tu libertis tuis ſummum qvidem honorem, ſed m libertis, habes, abundeqve ſufficere his credis, i & frugi exiſtimentur. Scis enim præcipuum eſſe um non magni Principis magnos libertos. *Bu.* el *καταςήσατε*, *conſtituite, decernite.* Cat. *Pro hoc cujus ſignificatio huic loco minimè eſt apta, ſubſtituo ſατε, ſive καταςήσασθε, ex quodam veteri exemplari, ificetur, ſtatuite, conſtituite, vel decernite: licet alio verbo, aut etiam aliis verbis illa ſignificare ſoleant* St. t) *Suprà epiſt. 29. lit. o.* qværentibus *ir-t, pro* qverentibus. *Hic errore contrario* qveri *pro Nos Catanæi lectionem ſervavimus, qui totum locum umloquitur:* Iſti, hæredes, volunt ut qværamus, poſſint jure deſiſtere ab inceptâ accuſatione. *al. & edd. vett.* ex Conſulis ſententiâ. *Gru.* *Quic-*

rum *x*). Vides qvàm honeſti, qvàm ſeveri dies, qvos jucundiſſimæ remiſſiones ſeqvebãtur. Adhibebamur qvotidie cœnæ: erat modica, ſi Principem cogites: interdum *ἀκροάματα y*) audiebamus; interdum jucundiſſimis ſermonibus nox

quid habeat Pal. ſcribendum, [*quod & jam olim fuit in Aldinâ aliisq́, & placuit Buchnero*,] ex Conſilii ſententiâ, *vel ſi Conſulum aliquis interfuiſſet: ſed non interfuiſſe credibilius. Cicero Bruto:* Cùm Conſules re auditâ ampliùs de Conſilii ſententiâ pronunciaſſent. *Idem ad Capitonem lib. XVI. ad Atticum:* Conſules de conſilii ſententiâ decreverunt ſecundùm Buthrotios. *Gro.* x) Calumnia *falſa accuſatio eſt, cui dicta pœna: quam qui ſubierunt, calumniatores demùm audiebant contrahebantq́ infamiam. Vide L. Athletas IV. §. Calumniator IV. D. de his qui notantur infamiâ.* Pronunciare *eſt ferre ſententiam, ſive abſolvat ea, ſive damnet. Itaq́* pronunciare de calumniâ *eſt calumniæ cauſſâ damnare. Sic L. VI. D. ad Legem Juliam peculatûs*, pronunciari *dicuntur* ad beſtias, *qui damnantur.* Bu. y) *Facit hîc opportunè ut* acroamata *intelligamus hiſtriones & mimos. Marcus Tullius pro Publio Seſtio:* Ille ipſe maximè ludius, non ſolùm ſpectator, ſed actor, & acroama. *Tranquill. in Auguſto*, [*cap. 74.*] & aut acroamata & hiſtriones — interponebat. *Cat.* *Hoc nomine utuntur tàm de lepidis quibusdam & ad voluptatem aurium comparatis dictis, quàm de iis, à quibus ea dicuntur. Poſſunt autem hæc* Auditiones lepidæ *appellari ſeu* feſtivæ: *qvùm* auditio *interdum vocetur id, quod auditur. Catanæus putat, intelligi hîc debere hiſtriones & mimos. Cui ut aſſentiar, faciunt hæc, quæ proximè ſeqvuntur:* interdum jucundiſſimis ſermonibus nox ducebatur. *Sed malim de mimus tantummodò intelligere*, [*puto, quod Tranquillus acroamata ab hiſtrionibus diſtingvit.*] St. *'Ακροαμάτων nomine appellabantur illi omnes, qui dictis aut canticis voluptatem auribus facerent: ut ſunt Muſici, hiſtriones, aretalogi ac ridicula-*

lucebatur. Summo die abeuntib9 nobis z) diligens in Cæſare humanitas fuit] a) xe-) ſunt miſſa: Sed mihi, ut gravitas cogni-im, conſilii honor c), ſvavitas ſimplicitas-d) convictûs, ita locus ipſe perjucundus Villa pulcherrima cingitur viridiſſimis : imminet littori, cujus in ſinu qvam maxi-

Gg 5 mus

. *Nihil vetat latinis literis hanc vocem* acroamata *tiam apud Plinium noſtrum. Omninò ſic fecit Cata- qui tamen* acromata *ferè habet in calamo, quod con- n agnoſcit ex* acroamata. z) *noviſſimo die con- cedentibus nobis & redeuntibus domum.* Bu. a) *Mi- parum concinnior lectio videtur ſcripta ad laudibus lam & admirationi exponendam Cæſaris humanita- ua per admirationis aut exclamationis notam ita ſc* : [qvàm diligens in Cæſare humanitas] *Modius 1. novant. Lect.* [*apud Gruter. V. Lamp. p. 136.*] *odii lectionem Gruterus ex Palatino etiam codice & dd. confirmat.* b) *Non ſatis habuit Trajanus ac- comiter, quos in conſilium vocaverat; muneribus quo- cedentes affecit, diligenter cavens, ne quam humani- rtem neglexiſſe videretur.* Xenia *munuſcula, quæ ho- dabantur. Vet. gloſſ.* ξένιον, τὸ δῶρον τὸ πεμπόμενον Hoſpitale. *Martialis de ſuo libro, quem* Xenia *inſcri- Iæc* licet hoſpitibus pro munere diſticha mittas, Si n rarus, qvàm mihi, nummus erit. *Bu. De Xeniis nonuimus ad Lexicon Buchneri f. 1066. ed. noviſſ. ui ex eo conſilio, cujus cauſſâ evocatus à Principe, in- n redundabat.* Bu. d) *Valerius Maximus lib. II.* ſimplicitatem *veterum* in cibo capiendo *prædicat, l* humanitatis ac continentiæ certiſſimam indicem *Sed ea huc nihil pertinet. Nam illa ſimplicitas epulas apparatum earum reſpicit, quem ſimplicem & mi- ntuoſum apud veteres, frugalemq; ac modicum fuiſſe*

mus portus, velut amphitheatrum *e)*. Hujus ſiniſtrum brachium firmiſſimo opere munitum eſt; dextrum elaboratur. In ore portus inſula aſſurgit, qvæ illatum vento mare objacens frangat, tutumqve ab utroqve latere decurſum navibus

---

ſignificat. Tacitus de Germaniâ cap. 23. Cibi ſimplices, agreſtia poma, recens fera, aut lac concretum. Sine apparatu, ſine blandimentis expellunt famem. *Quam Plinius hic commendat,* ſimplicitas, *ad convivantes ipſos pertinet, & in ſermonibus maximè ſpectatur. Eſt enim & appellatur* ſimplicitas [*ut ſuprà p. 159. o. & 270. t.*] *cùm apertè, candidè, liberè & agimus omnia & loquimur; nihil malignitati, fucis, adulationi relinquimus loci; cùm nec inſidiamur aliis, & de aliis pariter ſumus ſecuri. Tacitus Annal. VI. c. 5.* Nec multò pòſt literæ afferuntur, qvibus in modum defenſionis, repetito inter ſe atqve Cottam amicitiæ principio, crebrisq; ejus officiis commemoratis, ne verba pravè detorta, neu convivialium fabularum *ſimplicitas* in crimen ducere·r, poſtulavit. *Plinius cùm Paneg. c. 49. Trajanum ſcribit ſocialem fuiſſe in remiſſionibus, provocaſſe & reddidiſſe ſermonem, non ſpectatorem & annotatorem inminuiſſe convivis, & ejus cœnis adeò nullam affuiſſe ſatietatem, quando ſincera omnia ac vera eſſent, hanc ipſam ſimplicitatem ac ſuavitatem, de quâ hic ſermo, celebrat. Eadem convivandi ratio Auguſto fuit: contraria Domitiano* [*quam dicto loco perſtringit noſter*] *itemq; Tiberio ante fuit. Vide Senecam de beneficiis lib. III. c. 26. & 27.* Bu.

e) *Lectionem hanc arguunt libri ſcripti, antiquitusq; cuſi. Palatini enim & vett. edd.* cujus in ſinu fluit. Cum maximè portus hujus ſiniſtrum. *&c. Aldina:* cujus in ſinu portus, velut amphitheatrum *&c.* Gru. *Vult ergo receptam lectionem reddere ſuſpectam Gruterus è ſcripturâ ſemel iterumque variante. Adhuc aliter Sichardinâ:* cujus in ſinu fit cùm maximè portus. Hujus ſiniſtrum. *Sed cùm receptæ ſenſus inſit ſatis commodus, quem cætera obſcurant: nobis hæc potiùs, quàm illa,*

ocatus in conſilium à Cæſare noſtro ad
entumcellas *a*) [hoc loco nomen] longè
mam cepi voluptatem. Qvid enim jucun-
qvàm Principis juſtitiam, gravitatem, co-
tem in ſeceſſu qvoqve, ubi hæc maximè re-
ıntur, inſpicere? Fuerunt variæ cognitio-
& qvæ virtutes judicis per plures ſpecies
rirentur. Dixit cauſam Claudius Ariſto,
ceps Epheſiorum *b*), homo munificus, &
xiæ popularitatis: inde invidia, & ab diſſi-

s & celebritate urbanâ. Huc enim, quod ſubjicit mox,
et: cui nec cura ſordida, nec triſtis ſolitudo videa-
Tam urbanis illis & nitidis res ruſtica ſordidum vide-
opus, de quo conqueritur Columella; quin ſervile, &
proximum. Unde Pomponius Tribunus plebis L. Man-
perioſo apud Livium objicit, qvod filium juvenem,
n quòd linguâ impromptus & male facundus eſſet, ru-
'iderat,] nullius probri compertum, extorrem ur-
ɪmo, penatibus, foro, luce, congreſſu æqvalium
bitum, in opus ſervile, prope in carcerem atq; in
tulum dederit. *Etiam noſter* humiles curas & ſordi-
cat, ſed reſpectu ſtudiorum, lib. I. ep. 3. Bu.

'. *31.* a) *abeſt à Corneto paſſuum millia decem,*
celebris, arcem habens munitisſimam, cui civitati ve-
men eſt: olim Centumcellenſis portus: parvo enim
abeſt Centumcellenſis oppidi locus, à Barbaris diru-
quo divum Auguſtinum libros de Trinitate tradunt
ſe. Neq; in hoc Blondus eſt audiendus, cùm refert, Pli-
dicere, Adrianum Imperatorem centum judicibus ad
ɪdas publicè cauſſas ſe præſente inſtitutis cellas totidem
iſſe: cum neq; Adrianum, ſed Trajanum, neq; centum
totidem judicibus excitâſſe tradat. Cat. b) *pri-*
s urbe Epheſo. Epheſus Civitas Joniæ celeberrima, &

ſi conſideret à modeſtiâ patris hoc p
ri.

QVamvis & ipſe ſis continentiſſ
am tuam ita inſtitueris, ut dec
tua, Tutilii *l*) neptem, qvùm tn. ſit
neſtiſſimo viro, Nonio Celeri *m*), cui
officiorum neceſſitatem qvandam n
nit: debet, ſecundùm conditiones
comitatu [qvibus non qvidem auge
ornatur tamen] inſtrui *n*). Te porrò

Anconitanum portum ex pecuniâ ſuâ tutior
cut teſtatur vetus elogium, quod adhuc illic
tumcellarum portum primus ipſe conſtruxit
nem à conditore accepit: Utrunq; ferè in me
Mari Adriatico, hic Tyrrheno ſerviret. Cat.

EP. 32. l) *Quintilianus lib. III.* [*c. 1*
Tutilium *ætatis ſuæ Rhetoricæ ſcriptorem.* C
qui ibi Rutilium *legant.* m) Nonium
Junio Quintiliano conſulatum geſſiſſe. Fr

mum, modicum facultatibus *o)* ſcio: itaqve tem oneris tui *p)* mihi vindico, &, tanqvam ens alter puellæ noſtræ confero qvinqvagin-millia nummûm: plus collaturus *q)*, niſi à ecundiâ tuâ ſolâ mediocritate munuſculi etrari poſſe confiderem, ne recuſares. Vale.

CAJUS PLINIUS ROMANO ſuo S.

Gloriatur ſe egiſſe apud Centumviros pro Acciâ riolâ in magnâ auditorum coronâ, ad varium ntum. Præmittit igitur amico Romano qvicqvid auſa acciderit, & artes ſuæ orationis detegit, m refert à qvibusdam comparari ei quam dixit oſthenes pro Cteſiphonte, judicemq́; hujus Ro-um facit.

Ollite cuncta, inqvit, cæptosq́; auferte labores r). Seu ſcribis aliqvid, ſeu legis, tolli, au-i jube, & accipe orationem meam, ut illi ar-divinam *s)*. Num ſuperbiùs potui? reverâ, ut

ornitatu augeri: qvibus non qvidem augetur digni-rnatur tamen & inſtruitur. *Gru.* o) *Juvenalis m eum vocat & divitem; hic verò noſter* modicum fa-tibus, *reſpectu ſui, qui fuit ditiſſimus: at Juvenalis re-aliorum rhetorum pauperum, & quòd ex tenui facul-d honeſtas opes proceſſiſſet.* Cat. p) *nam ſuſceperat onus inſtruendæ filiæ ſuæ, poſt obitum ſuum cunctas fa-es illi relicturus: jam enim mares interierant, quod do-luxit in Inſtitutionibus.* Cat. q) *Quàm gratus eceptorem Secundus, qui nec egentem, nec rogantem opi-vit!* Cat.

P. 33. r) *carmen ex VIII. Æneid.* [v. 439.] Cat. ut illi arma divina †. *Al.* ut illa arma, divinam.

ut inter meas, pulchram: nam mihi ſa
tare mecum. Eſt hæc pro Acciâ Varie
gnitate perſonæ & exempli raritate
magnitudine inſignis. Nam fœmina
nata, nupta prætorio viro, exhæredi
genario patre, intra undecim dies, quâ
vercam ei, amore captus, induxerat
judicio u) bona paterna repetebat.
judices centum & octoginta: tot eni
conſiliis x) conſcribuntur y); inge

Quam lectionem ſequi ſe malle ait H. Steph. ...
ſua, & p. 25. præf. Scribe, ut illi arma, divi
orationem illam ſuam divinam, & *poſteà corri*
ut inter meas pulchram: *ſic in fine,* præcipu
meas. *Caſ. Probo Caſauboni emendationem.* N
vinam *vocaverat, mox ſubjicit noſter:* Num qu
us potui? *Quare ut nimium illud atq; ſuperbu*
quaſi reſtringeretq;, adjicit, reverà, ut inter
chram. Divinam *vocare ſuperbum erat:* pulc
id tamen ex comparatione illarum, quas alii,
ſcripſiſſet, dicere modeſtiæ erat. Senſus igitur e
ta Cyclopes, arma Æneæ fabricanda ſepoſitis a
accipiebant à Vulcano, qui hoc præcipiens apu
illo ipſo verſu, quem in principio poſuit noſter,
quitur: ita tu orationem meam divinam eâ
gendam accipe, ut cætera omnia longè poſthabi

t) *Sidonius Apollinaris lib. VIII.* [*epiſt. 10.*]
nis mentionem fecit. C. Plinius, *inquit,* pro A
plus gloriæ de Centumvirali ſuggeſtu dom
qvàm cùm M. Ulpio Trajano incomparabili
comparabilem panegyricum dixit. *Eam*
quam lib. I. [*ep. 2.*] *Arrio emendandam miſeri*

u) *de quo ſuprà p. 55. lit. c.* x) qvadr
cio, *ut paullò ante locutus fuit. Infrà:* duo

o, & numeroſa ſubſellia: præterea den-
ſtantium corona z) latiſſimum judici-
tiplici circulo ambibat. Ad hoc, ſtipa-
unal, atq; etiam ex ſuperiore baſilicæ a)
và fœminæ, qvà viri, & audiendi, qvod
cile, &, qvod facile b), viſendi ſtudio
bant. Magna expectatio patrum, magna
magna etiam novercarum. Secutus eſt
entus. Nam duobus conſiliis vicimus,
victi ſumus. Notabilis prorſus res & mi-
n in causâ, iisdem judicibus, iisdem
s, eodem tempore tanta diverſitas acci-
qvidem, ſed non ut caſus videretur c).
noverca: ipſa hæres ex parte ſexta. Vi-
burranus d), qvi exhæredatus à pa-
tre e),

otidem victi ſumus. *Bu.* y) *Vulgata*, col-
ſed nolente Palatino & editione antiquiſſi-
z) *Falſi arguunt hanc ſcripturam Pal. &*
quibus: ingens utrinqve advocatorum & nu-
bſellia præſtantium corona latiſſimum *&c.*
ataneus, *loco* præſtantium *aliàs legi*, prehen-
itu. Monere & nos poſſumus, in Sichardinâ eſſe
Sed quid tùm poſtea? Num ideò lectio recepta,
n parit ſatis manifeſtum, quamq; ſe Catanæo
baſſe video, falſa eſt, aut eliminanda, quia in-
alibi reperit Gruterus? a) *Juliæ, in quâ*
lia judicia agebantur. Cat. b) *hæc verba,*
, abſunt à Sichardinâ. c) caſu, qvod non
etur †. d) *In quibusdam exemplaribus le-*
inus: *ſed de nomine, quod alibi non reperitur,*
do: quamvis in epiſtolis apud Ciceronem legatur
Calenus. Cat. *Pal. & edd. vett.* Suberrinus *Gru.*
us legendum videtur Suberrinus. *Fuit hic no-*

traturam: nam & copiâ rerum,& argu
ne,& narratiunculis pluribus,& eloqv
tate,renovatur. Sunt multa [non au
tibi dicere] elata, multa pugnantia
ſubtilia. Intervenit enim acribus illi
freqvens neceſſitas computandi, ac p
los tabulamqve *b)* poſcendi, ut reper
vati judicii formam centumvirale ve
dimus vela indignationi, dedimus ir
dolori; & in ampliſſimâ causâ,qvaſi m
ri, pluribus ventis ſumus vecti. In ſi
lent qvidam ex contubernalib9 *i)* no

verca illius filius, quam Acciæ pater octogenari
qui, ſicut Accia, exhæredatus à patre, non, ſic
ſed alieni patris, hoc eſt, vitrici bona contrà
cum matre, noverca Accia, petebat, ſeu vindic

e) *ſuo.* Ba. f) *Aliàs legitur*, brevis
Buchnerus exponebat, brevi admodùm tempore.
bens vir optimus non conſuluerat Gruterum.

nox ducebatur. Summo die abeuntibꝰ nobis *z*) [tàm diligens in Cæſare humanitas fuit] *a*) xenia *b*) ſunt miſſa: Sed mihi, ut gravitas cognitionum, conſilii honor *c*), ſvavitas ſimplicitasqve *d*) convictûs, ita locus ipſe perjucundus fuit. Villa pulcherrima cingitur viridiſſimis agris: imminet littori, cujus in ſinu qvam maxi-

 mus

rii. Bu. *Nihil vetat latinis literis hanc vocem* acroamata *ſcribi etiam apud Plinium noſtrum. Omninò ſic fecit Catanæus, qui tamen* acromata *ferè habet in calamo, quod contractum agnoſcit ex* acroamata. z) *noviſſimo die conſilii diſcedentibus nobis & redeuntibus domum.* Bu. a) *Mihi non parum concinnior lectio videtur ſcripta ad laudibus vehendam & admirationi exponendam Cæſaris humanitatem, quæ per admirationis aut exclamationis notam ita ſe habet:* [qvàm diligens in Cæſare humanitas] *Modius Epiſt. 51. novant. Lect.* [*apud Gruter. V. Lamp. p. 136.*] *Hac Modii lectionem Gruterus ex Palatino etiam codice & vett. edd. confirmat.* b) *Non ſatis habuit Trajanus accepiſſe comiter, quos in conſilium vocaverat; muneribus quoque diſcedentes affecit, diligenter cavens, ne quam humanitatis partem neglexiſſe videretur.* Xenia *munuſcula, quæ hoſpitibus dabantur. Vet. gloſſ.* ξένιον, τὸ δῶρον τὸ πεμπόμενον ξένῳ, Hoſpitale. *Martialis de ſuo libro, quem* Xenia *inſcripſit:* Hæc licet hoſpitibus pro munere diſticha mittas, Si tibi tàm rarus, qvàm mihi, nummus erit. *Bu. De Xeniis plura monuimus ad Lexicon Buchneri f. 1066. ed. noviſſ.*

c) *qui ex eo conſilio, cujus cauſſâ evocatus à Principe, in Plinium redundabat.* Bu. d) *Valerius Maximus lib. II. cap. 5.* ſimplicitatem *veterum* in cibo capiendo *prædicat, & ſimul* humanitatis ac continentiæ certiſſimam indicem *tradit. Sed ea huc nihil pertinet. Nam illa ſimplicitas epulas ipſas & apparatum earum reſpicit, quem ſimplicem & minùs ſumtuoſum apud veteres, frugalemq́ ac modicum fuiſſe*

tus importuoſum hoc receptaculo utetur. Vale.

32. CAJUS PLINIUS QVINTILIAno ſuo S.

Offert dono Qvintiliani filiæ nuptæ Nonio Celeri qvinqvaginta millia nummûm: plus oblaturus, ſi conſideret à modeſtiâ patris hoc poſſe impetrari.

QVamvis & ipſe ſis continentiſſimus, & filiam tuam ita inſtitueris, ut decebat filiam tuã, Tutilii *l*) neptem, qvùm tn. ſit nuptura honeſtiſſimo viro, Nonio Celeri *m*), cui ratio civiliũ officiorum neceſſitatem qvandam nitoris imponit: debet, ſecundùm conditiones mariti, veſte, comitatu [qvibus non qvidem augetur dignitas, ornatur tamen] inſtrui *n*). Te porrò animo beatiſſi-

Anconitanum portum ex pecuniâ ſuâ tutiorem reddidit, ſicut teſtatur vetus elogium, quod adhuc illic extat. Sed Centumcellarum portum primus ipſe conſtruxit, & appellationem à conditore accepit: Utrunq; ferè in medio Italiæ, ut ille Mari Adriatico, hic Tyrrheno ſerviret. Cat.

EP. 32. l) *Quintilianus lib. III.* [*c. 1.*] *commemorat* Tutilium *ætatis ſuæ Rhetoricæ ſcriptorem.* Cat. *Sed ſunt, qui ibi* Rutilium *legant.* m) Nonium Celerem *cum Junio Quintiliano conſulatum geſſiſſe, Frontinus autor. Martialis ad Auctum ſcribens* [*lib. VII. epigr. 51.*] *teſtatur* Celerem *fuiſſe virum integrum & Hiſpaniæ Proconſulem. Unde honeſtiſſimum virum Secundus appellat.* Cat. n) *Secutus ſum exemplar Palatinum, cui adſtipulantur & membranæ à Modio excuſſæ,* [*quem vide epiſt. 92. novant. Lect.*] *& e*[illegible] *Nuperè vulgati, Aldinam ſecuti, exhibebant:* ve-

Vellem Africanæ s), qvas coëmeras pluri-
;,ad præfinitum diem occurriſſent: ſed licet
averint illæ t),tempeſtate detentæ, tu tamen
eruiſti,ut acceptum tibi fieret u), qvod qvò
minus exhiberes x),non per te ſtetit.
Vale.

cuniæ videtur, quod humilis atq; anguſti animi eſt. Ci- lib. I. de officiis : Nihil tàm anguſti animi atqve tàm i, qvàm amare divitias,nihil honeſtius magnificen- qve, qvàm pecuniam contemnere ſi non habeas,ſi ha- , ad beneficentiam liberalitatemqve conferre. *Bu.* Africanæ *& hic, & apud alterum Plinium lib. VIII. ir. nat. c. 17.* pantheræ *ſunt : nam ex Africâ apporta- ur.* Africanas beſtias *plenius Varro dixit.* Bu. t) *ita endum Caſaubonus monuit, pro,* illâ tempeſtate. *Eti- Aldus habebat,* illæ. u) *ut acceptum tibi ferretur, n nondum exhibitum. Significat, quamvis non dediſſet canas, ſic tamen actas ei gratias, ac ſi fuiſſent datæ.* Bu. *uiſſem,* tibi ferrent. *Gru.* x) *in ſpectaculo dares. anus ff. XLIII. de libero homine exhibendo :* Exhibere eſt in publicum producere,& videndi tangendiq; facultatem præbere. *Cat.*

C. PLINII CÆCII

SECUNDI

EPISTOLARUM
LIBER SEPTIMUS.

I. CAJUS PLINIUS R
STITUTO *a*) SUO S.

Hortatur Reſtitutum ægrotantem, ut va
nem patienter ferat: exemploq; ſuo docet,
dulgendum appetitui in morbo, ſed medicis
dum.

TErret me hæc tua tam pe
valetudo *b*), & qvanqv
temperantiſſimum *c*) no
vereor tamen ne qvid illi
in mores tuos liceat *d*). P
moneo, patienter *e*) reſiſt
laudabile, hoc ſalutare admittit humana n
qvod ſvadeo. Ipſe *f*) certè ſic agere ſanus
meis ſoleo. Spero qvidem, ſi fortè in adv
valetudinem incidero, nihil me deſid
rum *g*) vel pudore vel pœnitentia dignum
men ſuperaverit morbus, denuntio, ne qv
hi detur, niſi permittentibus medicis: ſci

EP. 1. a) Geminio †. b) *morbus.* Ba.
peratisſimum †. d) *temperantiam tuam* c
pat. Bu. e) *al. potenter. Malè, ut vides in illi*
pt finem hujus epiſtolæ:] placidè leniterq;. *Ba.*
tura. Qvod ſvadeo, ipſe &c. †. g) *l.* deſignaturu

rint *h*), ita vindicaturum, ut ſolent alii gantur. Qvin etiam qvùm peruſtus arimâ febri, tandem remiſſus *i*) unctusqve em à medico potionem, porrexi manum, me tangeret *k*) dixi, admotumq; jam laoculum reddidi *m*). Poſtea qvùm viceſietudinis die balineo præpararer, muſſanmedicos repente vidiſſem, cauſam reqviſponderunt, poſſe me tutò lavari, non tanninò ſine aliqvâ ſuſpicione *n*). *Qvid* n] *neceſſe eſt?* atqve ita ſpe balinei, cui ebar inferri, placidè leniterq; dimiſſâ, ad ntiam rurſus *o*), non ſecus ac modò ad im, animum vultumq; compoſui. Qvæ tiſi, primùm ut te non ſine exemplo mo: deinde ut in poſterum ipſe ad eandem

ina pariter & Sicbardina: ſciatisqve, ſi dederi*ratione totum hoc*: Spero, *usq; ad*, negantur, *aliis n literis fuerit, tanquam ipſa Plinii ad ſuos, non ıtum, oratio*. i) *ſedato febris ardore*. Cat. ngere *pro* venam tangere *poſuit. Hoc enim verbum proprium. Et ſolent Medici ex modulis ac intervalſibus venæ, vel arteriæ potiùs, diſcere, utrum de*ebris, an adhuc duret: quamquam etiam, cùm ma*ori imponunt. Perſius Sat. III*. Tange miſer venas, n pectore dextram: Nil calet hic. Attingere ve*licus neſcio quis apud Gellium lib. XVII. Noct. Att. m vide: Svetonius Tiberio cap. 72*. tentare venas . l) *Virgil*. Necdum illis labra admovi. *Ba*. *litui intactum, jubente medico, cùm me vidiſſet ade detineri*. Cat. n) *metu*. Ba. o) *legitur*

tre*e*), ſingulari impudentiâ alieni patris boni vindicabat, non auſus ſui petere. Hæc tibi expoſui, primùm ut ex epiſtolâ ſcires, qvæ ex oratione non poteras: deinde, [nam detegam artes,] ut orationem libentiùs legeres, ſi non legere tibi, ſed intereſſe judicio videreris. Qvam, ſit licet magna, non deſpero gratiam breviſſimæ *f*) impetraturam: nam & copiâ rerum, & argutâ diviſione, & narratiunculis pluribus, & eloqvendi varietate, renovatur. Sunt multa [non auderem niſi tibi dicere] elata, multa pugnantia *g*), multa ſubtilia. Intervenit enim acribus illis & erectis freqvens neceſſitas computandi, ac penè calculos tabulamqve *h*) poſcendi, ut repentè in privati judicii formam centumvirale vertatur. Dedimus vela indignationi, dedimus iræ, dedimus dolori; & in ampliſſimâ causâ, qvaſi magno mari, pluribus ventis ſumus vecti. In ſummâ, ſolent qvidam ex contubernalib9 *i*) noſtris exiſtimare

vercæ illius filius, quam Acciæ pater octogenarius induxerat: qui, ſicut Accia, exhæredatus à patre, non, ſicut Accia ſui, ſed alieni patris, hoc eſt, vitrici bona contrà Acciam unà cum matre, noverâ Acciæ, petebat, ſeu vindicabat. Bu.

e) *ſuo.* Ba. f) *Aliàs legitur*, brevisſimè, *quod Buchnerus exponebat, brevi admodùm tempore. Sed iſta ſcribens vir optimus non conſuluerat Gruterum. Qui, Mirum eſt, inquit, tot editores non eluiſſe minimam maculam, quæ ſententiæ prorſus turbandæ. Legendum enim erat,* [*quod & in Sichardinâ reperies,*] brevisſimæ: *ſurgitq́ eo ipſo facies periodi honeſtiſſima, quæ anteà nulla erat.* g) *contentioſa, ac fortia. Mox* acria *&* erecta *vocat: quibus* ſubti[illegible]*ponit; quæ lenia ſunt ac doceri contenta, ut calculi &* [illegible]*tationes.* Bu. h) *calculatoriam.* Cat. i) *ami-*

*evocat à longo ſeceſſu amicum Præſentem, ,
atur, ut tandem velit urbem repetere: ſic enim
jucundius otium, aliqvando laboribus inter-
um.*

'Antâne perſeverantiâ tu modò in Lucaniâ, modò in Campaniâ? *Ipſe enim* [inqvis] *Lu-s, uxor Campana.* Juſta cauſa longioris ab-iæ, non perpetuæ tamen. Qvin ergò aliqvan-n urbem redis? ubi dignitas, honor, amici-am ſuperiores qvàm minores *u*). Qvousqve abis *x*)? qvousq; vigilabis *y*), qvùm voles? nies qvandiu voles *z*)? qvousq; calcei? nus-n toga feriata? liber totos dies *a*)? Tempus

 eſt,

i fuit, ut Antoninus philoſophus Imperator ejus filiam nodo filio ſuo, qui deinceps imperavit, matrimonio jun-, celebratis exemplo privatorum nuptiis. Autor Julius olinus. Cat. u) *amici unius cujusq; ordinis, & qui nitate præcedunt, & qui ſunt inferiores: nam in agris res habebat.* Cat. *L.* pares & minores. *Ba.*

Regnare eſt liberè vivere, & ſuâ ſponte: qvod nusqvam, qvàm ruri & in ſeceſſu licet. Itaq; ibi qvaſi regnare ur: eâq; de cauſsâ ſuas poſſeſſiones lepidi homines re-ocabant. Tityrus Virgilianus: En unqvam patrios pòſt tempore fines, Pauperis & tuguri congeſtum te culmen, Poſt aliqvot, mea regna, videns mirabor s? *Auſonius*: Salve hærediolum majorum regna um. *Bu.* y) *Scribo: evigilabis, ut lib. IX. ep. 36.* lo, cùm libuit. z) *In urbe enim id non licebat, propter officia, quorum nonnulla peragenda ante lu-quæ* antelucana *inde noſter alibi vocat: tùm propter m ac ſtrepitum, qui neq; noctu intermittebat, de quo & nalis alicubi, & Martialis non uno loco queritur. Vide puè epigr. 57. lib. XII. quod ita claudit*: tædio feſtis

mè funeri *n*), debebatur *o*). Præterea, tanto conſenſu *p*) rogabaris, ut negare non conſtans, ſed durum *q*) videretur. Illud qvoqve egregium, qvòd tam facilis, tam liberalis in edendo fuiſti. Nam per hæc etiam magnus animus *r*) oſtenditur.

dixerat. An, cum quibus propter vicinitatem & elegantiam ingeniorum multæ neceſſitudines interceſſiſſent? nam & filiam Quintiliani, quam ornandam ſuſceperat, ſuam appellavit [*paullò antè ep. 32.*] *An quia erant maximâ neceſſitudine conjuncti? Minutio enim ſcribens dicet* [*lib. VII. ep. 12.*] qvo amicus tuus, imò noſter, uteretur. Qvid enim non commune amicis? *Nam ridiculum eſſet, per hoc dicere Cæcilium Veronenſem, cùm ubiq; ſe Comenſem fateatur.* Cat. *Suos vocavit Veronenſes propter avunculum Plinium, qui inde fuit.* Bu. n) *Antiquitus enim non niſi in funeribus, & mortis cauſſâ dari ſolebant hæc munera ſive ſpectacula, quòd defunctorum animas humano ſangvine propitiari crederent. Conſule Lipſium lib. I. Saturnal. c. 8.* Bu.

o) cujus memoriæ ut opus aliqvod, ita maximè funebre debeatur †. *Palatinus & edd. vett. tantùm habent:* cujus memoriæ aut opus aliqvod maxime funebre debeatur. *Quod ipſum bene ſe haberet, ſi reſcriberetur:* cujus memoriæ opus aliqvod, maximè funebre, debebatur. *Gru.*

p) *conſpiratione Veronenſium, ubi amphitheatrum adhuc extat ſpectaculorum gratiâ conſtructum.* Cat. q) *Exceſſus conſtantiæ durities eſt. Noſter paneg. c. 86.* Qvibus enim muneribus æqvari hæc cura principis, hæc patientia poteſt? qvâ meruiſti, ut ille ſibi nimium fortis, ac prope durus videretur. *Nam* fortis *conſtans eſt. Alii conſtantiæ exceſſum rigorem vocant. Seneca lib. I. de irâ c. ult.* Cui, *inquit*, pro conſtantiâ rigor. *Bu.* r) *Spectaculorum editio magnificentiæ eſt, atque hæc magni animi. Qui maximè declaratur, ſi & facilè edas, & liberaliter: nam difficulter ac parcè maligneq; dare, & gratiam minuit, & magnanimitatis laudem corrumpit; nam parce-*

): terere *c*) in hac turba, ut te ſolitudo
Sed qvid imprudens qvem revocare *d*)
tardo? fortaſſe enim his ipſis admone-
magis ac magis otio involvas. Qvod
abrumpi *e*), ſed intermitti volo. Ut enim
n tibi facerem, dulcibus cibis acres acu-
ſcerem, ut obtuſus illis & oblitus ſtoma-
excitaretur: ita nunc hortor, ut jucun-
n genus vitæ nonnullis interdum qvaſi
f) condias. Vale.

. *c.* 73. Et forenſia & calceos nunqvam non in-
lum habuit. *Et cap.* 78. Ita ut veſtitus calceatus-
Veſtitus, *id eſt togatus: ut* forenſia *nihil aliud,*
. Gronov. *Conf. Salmaſ. in Tertull.* Vc. *Qvot*
ferè, tot hic ſententias numeramus. Quid ſi &
us aliquid? Pro nusqvam *vel legi, vel poſſe legi*
, *Catanæus innuit. Henricus certè Stephanus ut va-*
ctionem margini appoſuit, qvousqve. *Hoc ſi in tex-*
imus, & pulcherrimè reſpondebunt hæc præceden-
tinuatâ paribus velut intervallis anaphorâ, & ſen-
nt, quem debent; modò feriata *etiam ad calceos*
: qvousq; calcei; qvousqve toga feriata? *i. e.*
lcei pariter cum togâ, [quibus uti non niſi in urbe
rias agent? Cæterùm in voce liber *Gronovio aſſen-*
b) *Senſus:* abjice te ſalutandis in urbe ſupe-
ut in ſeceſſûs tuos tibi redeunti ſit jucundius ex-
tationibus inferiorum: *quales extrà urbem ba-*
n ſignificaverat ſuprà lit. u. Salutare *dicebantur,*
fficii gratiâ adibant, utq; ſuperiores venerabantur.
os ſalutare *adorare eſt.* c) *laſſare, exerce-*
foro & litibus: nam mox [ep. 5.] de ſe inquit:
amicorum litibus conteror. *Cat.* d) evo-
e) *penitus tolli.* Cat. f) *Ita Pal. quoq;*

C. PLINII CÆCIL SECUNDI EPISTOLARUM LIBER SEPTIMUS.

I. CAJUS PLINIUS RE-STITUTO *a*) SUO S.

Hortatur Reſtitutum ægrotantem, ut valetu nem patienter ferat: exemploq; ſuo docet, non dulgendum appetitui in morbo, ſed medicis pa dum.

TErret me hæc tua tam perti valetudo *b*), & qvanqvam temperantiſſimum *c*) nove vereor tamen ne qvid illi et in mores tuos liceat *d*). Proi moneo, patienter *e*) reſiſtas. laudabile, hoc ſalutare admittit humana nat qvod ſvadeo. Ipſe *f*) certè ſic agere ſanus cu meis ſoleo. Spero qvidem, ſi fortè in adver valetudinem incidero, nihil me deſideh rum *g*) vel pudore vel pœnitentia dignum: ſ men ſuperaverit morbus, denuntio, ne qvid hi detur, niſi permittentibus medicis: ſcian ſi

EP. I. a) Geminio †. b) *morbus.* Ba. c) t peratisſimum †. d) *temperantiam tuam con pat.* Bu. e) *al. potenter. Malè, ut vides in illis* [*pt finem hujus epiſtolæ:*]. placidè leniterq;. *Ba.* f) tura. Qvod ſvadeo, ipſe &c. †. g) *l.* deſignaturum.

ſi dederint *h*), ita vindicaturum, ut ſolent alii qvæ negantur. Qvin etiam qvùm peruſtus ardentiſſimâ febri, tandem remiſſus *i*) unctusqve acciperem à medico potionem, porrexi manum, utqve me tangeret *k*) dixi, admotumq; jam labris *l*) poculum reddidi *m*). Poſtea qvùm viceſimo valetudinis die balineo præpararer, muſſantesqve medicos repente vidiſſem, cauſam reqviſivi. Reſponderunt, poſſe me tutò lavari, non tamen omninò ſine aliqvâ ſuſpicione *n*). *Qvid* [inqvam] *neceſſe eſt?* atqve ita ſpe balinei, cui jam videbar inferri, placidè leniterq; dimiſsâ, ad abſtinentiam rurſus *o*), non ſecus ac modò ad balineum, animum vultumq; compoſui. Qvæ tibi ſcripſi, primùm ut te non ſine exemplo monerem: deinde ut in poſterum ipſe ad eandem

h) *Aldina pariter & Sicbardina:* ſciatisqve, ſi dederitis. *Quâ ratione totum hoc:* Spero, *usq; ad,* negantur, *aliis ſignandum literis fuerit, tanquam ipſa Plinii ad ſuos, non ad Reſtitutum, oratio.* i) *ſedato febris ardore.* Cat.

k) Tangere *pro* venam tangere *poſuit. Hoc enim verbum in iſtâ re proprium. Et ſolent Medici ex modulis ac intervallis ſeu pulſibus venæ, vel arteriæ potiùs, diſcere, utrum deceſſerit febris, an adhuc duret: quamquam etiam, cùm manum pectori imponunt. Perſius Sat. III.* Tange miſer venas, & pone in pectore dextram: Nil calet hîc. Attingere venam *Medicus neſcio quis apud Gellium lib. XVII. Noct. Att. c. 10. quem vide: Svetonius Tiberio cap. 72.* tentare venas *dixit.* Bu. l) *Virgil.* Necdum illis labra admovi. *Ba.*

m) *reſtitui intactum, jubente medico, cùm me vidiſſet adhuc febre detineri.* Cat. n) *metu.* Ba. o) *legitur*

temperantiam adſtringerer, qvùm *p*) me hac epiſtolâ qvaſi pignore obligaviſſem. Vale.

2. CAJUS PLINIUS JUSTO ſuo S.

Promittit Juſto aliqvid ſcriptorum ſuorum, qvùm æſtas tranſmiſſa fuerit.

QVemadmodum congruit, ut ſimul & affirmes te aſſiduis occupationibus impediri, & ſcripta noſtra deſideres, qvæ vix ab otioſis impetrare aliqvid perituri temporis poſſunt *q*)? Patiar ergò æſtatem inqvietam nobis *r*) exercitamqve tranſcurrere: & hyeme demum, qvùm credibile erit noctibus ſaltem vacare te poſſe, qværam qvid potiſſimùm ex nugis meis tibi exhibeam. Interim abundè eſt *s*), ſi epiſtolæ non ſunt moleſtæ. Sunt autem, & ideò breviores erunt. Vale.

3. CAJUS PLINIUS PRÆSENTI *t*) ſuo S.

Revo-

etiam, verſus, *quod non diſplicet.* Cat. p) *mallem*, cui: *à quâ voce facilis tranſitus in* cùm. *Nam quod* qvùm *hîc & alibi paſſim in his epiſtolis quin & in argumentis Catanæi legitur, recentioribus debemus: veteres editores vix aliter, quàm* cùm.

EP. 2. q) *Vox ultima non conſpicitur in Palatino, aut edd. antiquiſſimis. Abeſſe poterat, ſi reſcriberetur:* deſideres, vix ab otioſis impetratura aliqvid perituri temporis? *Gru.* poſſent †. r) *Iidem codd.* Vobis, *quod forte rei propoſitæ* [*Buchneri quoq; judicio*] *aptius.* Gru.

s) *ſufficit.* Bu.

EP. 3. t) *Hic* Brutius Præſens *tantæ autoritatis*

vocat à longo ſeceſſu amicum Præſentem,
turq́,ut tandem velit urbem repetere:ſic enim
jucundius otium, aliqvando laboribus inter-
m.

Antâne perſeverantiâ tu modò in Lucaniâ,
modò in Campaniâ? *Ipſe enim* [inqvis] *Lu-*
, uxor Campana. Juſta cauſa longioris ab-
æ,non perpetuæ tamen.Qvin ergò aliqvan-
urbem redis? ubi dignitas, honor, amici-
um ſuperiores qvàm minores *u*). Qvousqve
abis *x*)? qvousq; vigilabis *y*), qvùm voles?
ies qvandiu voles *z*)? qvousq; calcei? nus-
toga feriata? liber totos dies *a*)? Tempus

 eſt,

fuit, ut Antoninus philoſophus Imperator ejus filiam odo filio ſuo, qui deinceps imperavit, matrimonio jun- celebratis exemplo privatorum nuptiis. Autor Julius linus. Cat. u) *amici unius cujusq́ ordinis, & qui itate præcedunt, & qui ſunt inferiores: nam in agris es habebat.* Cat. *L.* pares & minores. *Ba.* *egnare eſt liberè vivere, & ſuâ ſponte: qvod nusqvam qvàm ruri & in ſeceſſu licet. Itaq; ibi qvaſi regnare ur: eâq; de cauſâ ſuas poſſeſſiones lepidi homines re- cabant. Tityrus Virgilianus:* En unqvam patrios pòſt tempore fines, Pauperis & tuguri congeſtum culmen,Poſt aliqvot,mea regna, videns mirabor ? *Auſonius*: Salve hærediolum majorum regna m. *Bu.* y) *Scribo: evigilabis, ut lib. IX. ep. 36.* o,cùm libuit. z) *In urbe enim id non licebat, ropter officia, quorum nonnulla peragenda ante lu- ua* antelucana *inde noſter alibi vocat: tùm propter ac ſtrepitum, qui neq; noctu intermittebat, de quo & alis alicubi, & Martialis non uno loco queritur. Vide uè epigr. 57. lib. XII. quod ita claudit*: tædio feſtis

eſt, te reviſere moleſtias noſtras, vel ob hoc ſolum, ne VOLUPTATES iſtæ ſatietate langveſcant. Saluta pauliſper, qvò ſit tibi jucundius ſalu-

---

Dormire qvoties libuit, imus ad villam. *Bu.* a) *Suſpectus eſt mihi iſte locus.* Qvid ſi legas : qvousq; calcei, nunqvam toga? feriaberis liber totos dies? *Caſ. Emendo:* qvousq; calcei nusqvam? toga feriata? *Nam in municipiis ut non togæ, ſic nec calceorum uſus : quæ veſtis utraq; forenſis. Martialis :* Lunata nusqvam Pellis, & nusqvam toga, Olidæve veſtes murice. *Lipſius lib. I. Elector. cap. 25. Interpunctionem Lipſii ita probavit Gruterus, ut in textum reciperet. Aliter emendavit Caſaubonus, ſed verior Lipſii reſtitutio eſt. Nobis tamen ita videbatur :* Qvousqve calcei nusqvam? nusqvam toga? feriatus ac liber totos dies? *Sanè repetitio particulæ* nusqvam *& elegans eſt, & ſervit affectui; & facili lapſu deſcribentis ſemel omitti potuit, jam poſita ſemel. Nec dura cæterorum mutatio eſt : & fallor, aut tota compoſitio, ſi ita refingas, mollior juxtà concinniorq; ac plenior erit. Porrò in ſeceſſu & municipiis non togatos, ſed tunicatos fuiſſe, alibi diximus. Inde eſt,* nusqvam toga. *Martialis de ſeceſſu ſuo lib. XII. epigr. 18.* Ignota eſt toga : ſed datur petenti Ruptâ proxima veſtis è cathedrâ. *Sed quid de altero, faciemus,* calcei nusqvam? *Ergóne inquies, calceorum uſus nullus in villâ? Imò nullus, aut prope nullus, elegantiorum quidem ac pretioſorum, & quibus ordines diſtingvebantur; ut lunati illi patriciorum, quibus in urbe neceſſe erat ornari. In rure enim ſoliis, caligis, peronibus contenti eſſe poterant. Itaq;* calceos *κατ' ἐξοχὴν de altero genere dixiſſe, exiſtimandus.* Bu. *Actum agit homo ingenioſus [Buchnerus.] In omnibus his intelligitur,* ſunt, *vel* eſt tibi. *Qvousque calcei nusquam ſunt tibi? toga feriata eſt tibi? Liber totos dies eſt tibi in manibus ad ſtudendum. Non enim* liber *hîc ἐπίθετον, ut ille putat. Calceos autem & togam ſimul ſumebant, ſimul ponebant. Unde calceos propria togæ tormenta vocat Tertullianus in lib. de pallio. Sve-*

ri *b*) : terere *c*) in hac turba, ut te ſolitudo et. Sed qvid imprudens qvem revocare *d*) , retardo ? fortaſſe enim his ipſis admonet te magis ac magis otio involvas. Qvod on abrumpi *e*), ſed intermitti volo. Ut enim iam tibi facerem, dulcibus cibis acres acumiſcerem, ut obtuſus illis & oblitus ſtomahis excitaretur : ita nunc hortor, ut jucunıum genus vitæ nonnullis interdum qvaſi ous *f*) condias. Vale.

 4. CA-

Tab. c. 73. Et forenſia & calceos nunqvam non inbiculum habuit. *Et cap. 78.* Ita ut veſtitus calceatusat. Veſtitus, *id eſt togatus : ut* forenſia *nihil aliud, toga.* Gronov. *Conf. Salmaſ. in Tertull.* Ve. *Qvot pita ferè, tot hîc ſententias numeramus. Quid ſi & temus aliquid? Pro* nusqvam *vel legi*, *vel poſſe legi* qve, *Catanæus innuit. Henricus certè Stephanus ut vam lectionem margini appoſuit*, qvousqve. *Hoc ſi in texcipimus*, *& pulcherrimè reſpondebunt hæc præcedencontinuatâ paribus velut intervallis anaphorâ, & ſenrient, quem debent; modò* feriata *etiam ad calceos mus :* qvousq; calcei ; qvousqve toga feriata ? *i. e. q; calcei pariter cum togâ, [quibus uti non niſi in urbe] ferias agent? Cæterùm in voce* liber *Gronovio aſſen-*

b) *Senſus :* abjice te ſalutandis in urbe ſupeous ut in ſeceſſûs tuos tibi redeunti ſit jucundius exſalutationibus inferiorum : *quales extrà urbem baoſum ſignificaverat ſuprà lit. u.* Salutare *dicebantur, ios officii gratiâ adibant, utq; ſuperiores venerabantur.* Deos ſalutare *adorare eſt.* c) *laſſare, exercein foro & litibus : nam mox [ep. 5.] de ſe inquit :* o & amicorum litibus conteror. *Cat.* d) evo-. e) *penitus tolli.* Cat. f) *Ita Pal. quoq;*

4. CAJUS PLINIUS PONTIO ſuo S.

Admiranti Pontio qvòd hendecaſyllabos ſcripſiſſet, reſpondet Secundus, ſe à teneris annis poëticæ ſtudioſum fuiſſe: nam puerum Græcam tragœdiam ſcripſiſſe, & elegos ac epigrammata ad imitationem Ciceronis: poſtremò volumen hendecaſyllaborum, qvod à Latinis & Græcis lectitari plurimùm gloriatur.

AIs, legiſſe te hendecaſyllabos meos: reqviris etiam qvemadmodum cœperim ſcribere, homo, ut tibi videor, ſeverus, ut ipſe fateor *g*), non ineptus. Nunqvam à poëtice [altiùs enim repetam] alienus fui: qvin etiam *h*) qvatuordecim natus annos, græcam tragœdiam ſcripſi. *Qvalem?* inqvis. Neſcio, tragœdia vocabatur. Mox qvùm è militiâ *i*) rediens, in Icariâ inſulâ *k*) ventis detinerer, Latinos elegos in illud ipſum mare ipſamq; inſulam feci. Expertus ſum me aliqvando & heroico *l*). Hendecaſyllabis nunc

---

noſter. Editi ferè, acrioribus, *minùs adpoſitè, meo quidem judicio.* Gru.

EP. 4. g) patior †. *Ita Mſ. L.* paciſcor. *Ba.*

h) *MS.* qvi etiam. *Ba.* i) *à Syriâ, ubi tribunatum militum adoleſcens adhuc geſſit: cujus rei ſit mentio ab eodem ad Genitorem lib. III. & I. ad Clementem.* Cat. Ciliciâ †. k) *juxtà Samum deſerta, ſi Straboni credimus, quæ tamen egregia continet paſcua à Samiis uſurpata: nomen habet ab Icaro Dædali filio, quem dicunt paternæ fugæ comitem è Cretâ fugientem viâ non ſervatâ huc cecidiſſe: àquâ mare Icarium appellationem accepit. Cat. Sichar-* : in Icariâ ventis detinerer. l) Etero, *Mſ. L.*

c primùm; qvorum hic natalis, hæc cauſa *m*). Legebantur in Laurentino mihi libri Aſi- Galli *n*) de comparatione patris *o*) & Cicero- *p*): incidit *q*) epigramma Ciceronis in Ty- em ſuum *r*): dein, qvùm meridie *s*) [erat n æſtas] dormiturus me recepiſſem, nec ob- repe-

o. *Ba* m) *Pal. & edd. vett.* hæ cauſſæ. *Gru.* *Si- lina :* hæc cauſſa. n) *C. Aſinius Gallus, filius C. Pollionis, Conſul fuit anno U. 746. maritus Vipſaniæ, grippæ filiæ, & ex eâ trium Conſularium parens, tan- i Tiberio ob connubium & lingvæ libertatem fame ene-* Voſſ. de Poet. Lat. p. 37. *ubi plura.* o) *ſui, Aſi- llionis.* Cat. p) *contrà eos libros defenſionem Tullii ſatis eruditam compoſuit Claudius Impera-* Cat. q) *L.* incidi. *Ba.* r) *Tullius Tyro, M. onis alumnus & libertus, libros ſcripſit complures de ratione lingvæ latinæ: item de variis atq; promiſcuis ionibus: & præcipuè pandectas, id eſt promiſcua & moda, continentes libros tres de viſu: quanquam Fa- ſuper his in ambiguo ſit. M. Tullii commentarios apta- em contraxit; ejus ad Lentulum familiares epiſtolas it, & publicavit.* Cat. s) *Ex more & ſuo, & alio- meridie per æſtatem dormiebat: nam hieme cùm pro- oribus noctibus uterentur, & ſatis liceret dormire, me- nus iſte ſomnus eximebatur. Infrà lib. IX. ep. ultimâ :* dianus ſomnus eximitur. *Rationem æſtivi otii lib. IX. 39. exequitur: ubi poſt quartam vel quintam in xyſtum yptoporticum conferre ſe, meditari cœpta ante dicta- mox vehiculum aſcendere & facere eadem, deinde* ùm redormire *ſolitum ſcribit, quod ipſum tempus in liem, aut à meridie quod ſtatim eſt, incidit. Etiam Pli- major, cùm guſtaſſet ſub meridiem, dormiebat, de quo lib. III. ep. 5. Hic ſomnus itaq; quoniam medio die ſume- , idcircò hoc ipſum dormire,* meridiare *vocabant.* Quod

qvin etiam Nigrinum *e*) optimum virum
naciſſimè exercet. Per hunc à Conſulib
ſtulabat, ut Varenus exhibere rationes c
tur. Aſſiſtebam Vareno jam tantùm ut am
& tacere decreveram. Nihil enim tam c
ùm, qvàm ſi advocatus à Senatu datus, de
rem ut reum, cui opus eſſet, ne reus vid
Qvùm tamen, finitâ poſtulatione Nigrin
ſules ad me oculos retuliſſent: *Scietis*, in
conſtare nobis ſilentii noſtri rationem, qvu
legatos g) *provinciæ audieritis contra Nigr*
ad qvem h) *miſſi ſunt: ego ad me qvoq;* i) *ha*
cretum provinciæ. Rurſus ille; *Poteſt tibi l*
Ad hoc ego: *Si tibi ex diverſo liqvet, poteſt*
bi qvod eſt melius in cauſâ k) *liqvere.* T
gatus Polyænus *l*) cauſas abolitæ accuſ

---

qui ad accuſandum Varenum miſſi, lib. V. ep.
mur. Bu. e) *Advocatum Bithynorum.* Cat.
tanquam advocatus, quia jam rem tranſactam
bar. Cat. *Non ut advocatus: nam advocati propri*
& aſſiſtere dicuntur: quod vulgò, atq; ut Gellius
imperitè, ſupereſſe *vocabant. Hoc idiotiſmo Auguſt*
uſus eſt apud Svetonium lib. II. cap. 56. g) *qu*
venerant, & decretum concilii attulerant de abolit
ſatione: quorum princeps Polyænus erat. Quo
novo decreto legatio Magii, qui de accuſando Var
bat mandata, expiraverat: qui tamen in eo adhuc p
Sichardina: cum cæteros legatos. h) *Sich*
ut ad qvem. *Aldina:* contrà, Nigrinus, ad qvem
lectio habet: contrà Nigrinus, ad qvemqvam. *Ca*
i) *ſubaudi miſſum.* Bu. apud me qvoq; †.
Sichardina & H. Stephani. Reliquæ veteres, in cauſâ
tant. l) *De Magiſtratu ad* Polyænum *ſcripta*

e tacere, qvam dicere. atqve adeo repe-
qvibusdam me capitis reis vel magis ſi-
qvàm oratione accuratiſſimâ profuiſſe.
amiſſo filio [qvid enim prohibet, qvam-
alia ratio ſcribendæ epiſtolæ fuerit, de ſtu-
ſputare?] libertos ejus, eosdemq; cohæ-
ſuos, falſi *o*) & veneficii reos detulerat ad
ipem, judicemqve impetraverat Julium
inum. Defenderam reos, ingenti qvidem
erat enim cauſa notiſſima, præterea utrin-
igenia clariſſima. Finem cognitioni qvæ-
impoſuit; qvæ ſecundùm reos dedit *q*).
a mater adiit Principem: affirmavit ſe no-
obationes inveniſſe. Præceptum eſt *r*) Ser-

Ii 2 viano,

---

tur Seneca. Fuit & Polyænus Sardianus *declama-*
Julio Cæſare. Item Polyænus *orator Macedo. Lego*
um *Pruſæ domum divo Claudio legâſſe: alium*
um *ab Adriano mori adactum. Ad hæc* Polyæni *me-*
raeca de dote prælegatâ. Polyæni *epitheto Homerus*
donat, tanquam multarum laudum virum. Cat.
integra omnia cognitioni Cæſaris reſervarentur, ut
ſene epiſtolæ Plinius interpretatur. Bu. n) *re-*
tat ſuprà p. 166. z. & prope finem hujus ep. Non fa-
repeto *&c.* o) *teſtamenti.* Cat. p) *ſer-*
ortura. Cat. q) Dare ſecundùm reos, *pro-*
re pro reis eſt, ferre ſententiam pro reis. Exempla ha-
d Cujacium lib. VI. Obſerv. c. 27. Bu. r) *H.. ha-*

Blanditias, & furta f) *novas addentia flammas* g) *?*

Tranſii ad elegos; hos qvoqve non minus celeriter explicui: addidi alios facilitate corruptus *h*): deinde in urbem reverſus ſodalibus legi. Probaverunt. Deinde *i*) plura metra, ſi qvid otii, maximè in itinere tentavi. Poſtremò placuit, exemplo multorum *k*), unum ſeparatim hendecaſyllaborum volumen abſolvere. Nec pœnitet. Legitur, deſcribitur, cantatur etiam; à Græcis qvoqve, qvos latinè hujus libelli amor docuit, nunc citharâ nunc lyrâ perſonatur. Sed qvid

cis *legere.* Tyroniæ, *vel* Tyroninæ fugacis blanditiæ *pro* Tyronis fugacis blanditiis. *Quanquam cauſſa non eſt, cur à receptâ lectione recedamus.* Fatemur noſſe, *id eſt, palàm oſtendimus, & nos peritos amatoriarum nequitiarum eſſe, quales fuerunt Tyronis doli. Et elegantiſſimè ac peracutè* fugaces blanditias *dixit. Significat enim non ruſticitatem aut truculentiam, ſeu faſtum [quod poterat videri] fuiſſe, quod Tyro amanti domino ſe ſubduxiſſet; ſed blanditiam potiùs, quæ non tàm verbo, quàm facto ipſo captaret patronum, & magis magisq; amorem illius ergà ſubducentem ſe, ex deſiderio ipſo amantis, inflammaret. Simile adulatorum artificium eſt, qui tum cummaximè captant gratiam, cùm libertatis ſtudium ſimulant, nec ſe vereri offenſam Regis videri volunt: de quo Plutarchus in de adulatoris ac amici diſcrimine. Tangit & Quinctilianus lib. IX. c. 2. cùm de* παῤῥησίᾳ *agit: ejusq; exemplum Tacitus Annal. I. cap. 8. in Meſſalâ Valerio notat.* Bu. f) Furta, *illam ipſam Tyronis fugam, quà ſe ſubduxerat, atq; abdiderat clanculùm, vocat.* Bu. g) *Quod negatur, magis quæritur.* Ba. h) *ineſcatus.* Bu. i) *Aldina,* Dein. *Sichardina,* In-

[q]vid ego tam glorioſè *l*)? qvanqvam POETIS [f]urere *m*) conceſſum eſt; & tamen non de meo, [ſ]ed de aliorum judicio loqvor. Qvi ſive judicant, [ſ]ive errant, me delectant. Unum precor, ut po[s]teri qvoqve aut errent ſimiliter, aut judicent. [V]ale.

. CAJUS PLINIUS CALPHURNIÆ ſuæ S.

Simili ut ſuprà [*lib. VI. ep.* 7.] *argumento ſcri[b]it ad uxorem Calphurniam abſentem, ſe magno [e]jus deſiderio teneri.*

[I]Ncredibile eſt qvanto deſiderio tui tenear. In causâ amor primùm: deinde, qvòd non conſvevi-

[...]e. k) *ut Calvi & Catulli.* Cat. l) *tàm jacta[...]undè. Suprà lib. I. ep. 8.* Eſt enim paullò glorioſius & ela[...]ius. *Et lib. III ep. 9.* glorioſas & jactantes literas *dixit.* Bu. [...]*ecentiores edd.* furiosè. *Sed contrà Pal. & antiquitùs im[p]reſſos, agnovitq; & Catanæus.* Gru. *Nempe, quòd ſeque[b]etur,* Poetis furere conceſſum eſt, *ideò imputaverant qui[d]am*, furiosè *hîc ſcribendum eſſe: quorum ſcriptura jam [C]atanæo viſa, in editiones H. Stephani, inde & in Boxhor[n]ianam recepta eſt.* m) *furore quodam duci. Nam [P]lato* [*in Jone*] *veros Poetas credit, qui inſaniunt. Unde in [S]ilvis Statius de Lucano loquens ſcripſit:* Docto pectora [c]oncitatus œſtro. *Et Juvenalis,* trahi Nysa & Cirrhâ, & [M]. *Tullius pro Archiâ,* qvaſi divino qvodam ſpiritu afflari. [L]*ucianus in laude Demoſthenis:* Multo, *inquit,* furore opus [e]ſt poetis, & divino qvodam ſpiritu, niſi volunt humiles [&] obſcuri videri. *Apulejus in quarto Floridorum, laudans [i]lud ſapientis viri ſuper menſam celebre dictum:* Prima, [i]*nquit,* cratera ad ſitim pertinet, ſecunda ad hilaritatem, [t]ertia ad voluptatem, qvarta ad inſaniam. Prima cratera

ET proximè Priſco noſtro *d*), & rurſus, qvia ita juſſiſti, gratias egi: libentiſſimè qvidem. Eſt enim mihi perjucundum, qvod viri optimi mihiqve amiciſſimi adeò cohæſiſtis, ut invicem vos obligari putetis. Nam ille qvoqve præcipuam ſe voluptatem ex amicitiâ tuâ capere profitetur, certatq; tecum honeſtiſſimo certamine mutuæ charitatis, qvàm ipſum tempus augebit. Te negotiis diſtineri ob hoc moleſtè fero, qvòd deſervire ſtudiis non potes. Si tamen alteram litem per judicem, alteram, ut ais, ipſe finieris *e*), incipies primum iſtic otio frui, deinde ſatiatus ad nos reverti. Vale.

8. CAJUS PLINIUS PRISCO ſuo S.

Perju-

reno non tacui hactenus. *Modius ait, non extare in Newſtetterianâ, & per me abſit licet.* Gru. *Fallitur Modius, cùm cenſet hæc* [hactenus non tacui] *diſertè pugnare cum iis, quæ præcedunt. Nam* hactenus non tacui *eſt, tantillum & non plus locutus ſum: tacui, præterquam, quod rarò & breviter, ut dixi, interloqvutus ſum. Hæc enim eſt vis illius particulæ, de quâ Obſerv. in Eccleſiaſt. ſcriptores cap. 22. Habet quidem & locum,* hactenus tacui, *non egi, niſi paucis iſtis, quæ interfatus ſum: tacui, niſi quod iſta, quorum tum memini, dixi. Ad illud repugnare ſententiæ, dicendum non erat. Magis tamen placet negandi particulam retineri, qvum eam ſervet Gruteri codex.* Gro. *Viciſſim, ut abolitam hanc malimus particulam, ſuadet ratio. Id enim utroque exemplo agit Plinius, ut doceat, eſſe interdum etiam Oratoris tacere.*

EP. 7. d) *ad quem epiſtola ſequens, cum hac comparanda.* e) *Sichardina: alteram tu ipſe finieris.*

5. CAJUS PLINIUS MACRINO ſuo S.

Bithyni decretum miſerant legatis ſuis in urbe agentibus, qvo & accuſationem Vareni omittebant, & cauſas abolitæ accuſationis declarabant. Fontejus tamen Magius, unus ex Bithynis, non deſtitit petere in Senatu, ut rationes adminiſtratæ provinciæ reddere cogeretur. Verùm Polyænus petiit, ut res integra ad Trajanum deferretur: quòd à Conſulibus impetravit. Qvæ dum agebantur, ſcribit Secundus Macrino ſe rarò interlocutum; exemplis monens, interdum melius eſſe paucis qvàm pluribus agere.

RAra & notabilis res contigit Vareno *y*), ſit licet adhuc dubia. Bithyni accuſationem ejus, ut temerè inchoatam, omiſiſſe narrantur. De eo *z*) adeſt provinciæ legatus *a*): attulit decretum concilii *b*) ad Cæſarem, attulit ad multos principes viros, attulit etiam ad nos *c*), Vareni advocatos. Perſtat tamen idem ille Magius *d*):

Ii qvin

EP. 6. y) *de quo reſpice ad lib. V. ep. 20. & VI. 13. et habeas præcedentia. Nam, quæ narrationem præſentis epiſtolæ ſeqvuntur, intelliges ex ep. 10. hujus libri.* z) *Illud,* de eo *recentisſimè natum eſt, [opinor è Sicbardinâ.] Ejus enim loco in Pal. & edd. vett. [ut in Aldinâ,] dico: adeò ut putem ſcriptum primitùs, [quod & Buchnero placuiſſe dicas;]* omiſiſſe narrantur: narrantur dico. Adeſt legatus &c. *Ita certè videtur legiſſe Catanæus, cujus videantur commentaria.* Gru. *Sic autem Catanæus:* Narrantur dico, *perinde ac ſi inferret, nondum tamen pro comperto habeo.* a) *Polyænus.* Cat. b) *conventûs Bithynorum.* Cat. c) *me & Homullum.* Cat. d) *Fontejum Magium, quem hic intelligit, unum ex Bithynis fuiſſe,*

qvin etiam Nigrinum *e*) optimum virum pertinaciſſimè exercet. Per hunc à Conſulibus poſtulabat, ut Varenus exhibere rationes cogeretur. Aſſiſtebam Vareno jam tantùm ut amicus *f*), & tacere decreveram. Nihil enim tam contrarium, qvàm ſi advocatus à Senatu datus, defenderem ut reum, cui opus eſſet, ne reus videretur. Qvùm tamen, finitâ poſtulatione Nigrini, Conſules ad me oculos retuliſſent: *Scietis*, inqvam, *conſtare nobis ſilentii noſtri rationem, qvum veros legatos* g) *provinciæ audieritis contra Nigrinum*, *ad qvem* h) *miſſi ſunt: ego ad me qvoq;* i) *habeo decretum provinciæ.* Rurſus ille; *Poteſt tibi liqvere.* Ad hoc ego: *Si tibi ex diverſo liqvet, poteſt & mihi qvod eſt melius in cauſâ* k) *liqvere.* Tum legatus Polyænus *l*) cauſas abolitæ accuſationis expo-

---

qui ad accuſandum Varenum miſſi, lib. V. ep. 20. docemur. Bu. e) *Advocatum Bithynorum.* Cat. f) *non tamen unquam advocatus, quia jam rem tranſactam opinabatur.* Cat. *Non ut advocatus: nam advocati propriè* adeſſe & aſſiſtere *dicuntur: quod vulgò, atq; ut Gellius exiſtimat imperitè,* ſupereſſe *vocabant. Hoc idiotiſmo Auguſtus tamen uſus eſt apud Svetonium lib. II. cap. 56.* g) *qui recens venerant, & decretum concilii attulerant de abolitâ accuſatione: quorum princeps Polyænus erat. Quo miſſo cum novo decreto legatio Magii, qui de accuſando Vareno habebat mandata, expiraverat: qui tamen in eo adhuc perſtabat. Sichardina:* cum cæteros legatos. h) *Sichardina:* ut ad qvem. *Aldina:* contrà, Nigrinus, ad qvem. *Alia lectio habet:* contrà Nigrinus, ad qvemqvam. *Cat.*

i) *ſubaudi miſſum.* Bu. apud me qvoq; †. k) *Sic Sichardina & H. Stephani. Reliquæ veteres,* in causâ, *omittunt.* l) *De Magiſtratu ad* Polyænum *ſcriptas epiſto-*

xpoſuit, poſtulavitqve ne cognitioni Cæſaris ræjudicium fieret *m*). Reſpondit Magius: iteumq; Polyænus. Ipſe raro & breviter interlovutus, multum me intra ſilentium tenui. Accepi enim, NON MINUS interdum oratorim eſſe tacere, qvam dicere: atqve adeò repeto *n*), qvibusdam me capitis reis vel magis ſiɛntio qvàm oratione accuratiſſimâ profuiſſe. Mater amiſſo filio [qvid enim prohibet, qvamqvam alia ratio ſcribendæ epiſtolæ fuerit, de ſtuiis diſputare?] libertos ejus, eosdemq; cohæedes ſuos, falſi *o*) & veneficii reos detulerat ad Principem, judicemqve impetraverat Julium ervianum. Defenderam reos, ingenti qvidem cœtu: erat enim cauſa notiſſima, præterea utrinqve ingenia clariſſima. Finem cognitioni qvæſtio *p*) impoſuit; qvæ ſecundùm reos dedit *q*). Poſtea mater adiit Principem: affirmavit ſe novas probationes inveniſſe. Præceptum eſt *r*) Ser-

Ii 2 viano,

us teſtatur Seneca. Fuit & Polyænus Sardianus *declamaor ſub Julio Cæſare. Item* Polyænus *orator Macedo. Lego* Polyænum *Pruſæ domum dicto Claudio legâsſe: alium* Polyænum *ab Adriano mori adactum. Ad hæc* Polyæni *meninit Seneca de dote prælegatâ.* Polyæni *epitheto Homerus Ulyſſem donat, tanquam multarum laudum virum.* Cat.

m) *ut integra omnia cognitioni Cæſaris reſervarentur, ut pſe in fine epiſtolæ Plinius interpretatur.* Bu. n) *recordor, ut ſuprà p. 166. z. & prope finem hujus ep.* Non facilè me repeto *&c.* o) *teſtamenti.* Cat. p) *ſervorum tortura.* Cat. q) Dare ſecundùm reos, *pronunciare pro reis eſt, ferre ſententiam pro reis. Exempla habes apud Cujacium lib. VI. Obſerv. c. 27.* Bu. r) Hic ha-

viano, ut vacaret finitam cauſam retractanti, ſi qvid novi afferret. Aderat matri Julius Africanus, nepos Julii oratoris s): qvo audito Paſſienus Criſpus t) dixit, *Bene me hercule, bene: ſed qvò tam bene* u)? Julius nepos x), juvenis ingenioſus, ſed parum callidus, qvùm multa dixiſſet, aſſignatumqve tempus impleſſet, *Rogo*, inqvit, *Serviane, permittas mihi unum verſum* y) *adjicere.* Tum ego, qvùm omnes me, ut diu z) reſponſurum, intuerentur, *Reſpondiſſem*, inqvam, *ſi unum illum verſum Africanus adjeciſſet, in qvo non dubito*

bemus exemplum retractatæ cauſſæ poſt pronunciatam ſententiam. Quæ obſervatio ad jus civile pertinet: nec præteriit Cujacius, quem vide lib. XVIII. Obſerv. c. 35. Bu.

s) *qui & ipſe* Africanus *cognominatus erat, & quem vidiſſe teſtatur Fabius. Hic eſt ille Africanus, cujus inopinata inſigniter ſententia apud Neronem de morte matris profertur*: Rogant te, Cæſar, Galliæ tuæ, ut fœlicitatem tuam fortiter feras. *Cat.* t) *bis Conſul, & orator inſignis. Cujus illud apud Tacitum ſcitum de C. Cæſare dictum*: neqve meliorem unqvam ſervum, neqve deteriorem dominum fuiſſe. *Non tàm bene declamavit, quàm cauſas egit; non tàm bene ſvaſorias, quàm judiciales controverſias dixit. Ejus inſignes orationes pro Voluſeno Catulo Fabius intellit ſe puero circumlatas. Euſebius in Auguſto*, Paſſienus, *inquit*, pater declamator inſignis diem obiit. *Pater, inquam, Paſſieni Criſpi.* Cat. *Plura de Criſpo Paſſieno Lipſius ad XII. Annal. Tac. n. 10. p. 160.* u) *Quò, in quem finem? Senſus eſt: Bene mehercule, bene dixiſti: ſed quid attinet tam bene dicere? neq; enim exigit cauſſa.* Bu.

x) *Catanæum video legiſſe*: Hujus nepos. y) Verſus *paſſim idem, quod linea ſignificat. Pro periodo tamen etiam interdum accipi docet Jo. Grojus cap. 11. Obſerv. in Nov. Teſt.* [illegible] *ſenſus & huic loco idoneus.* z) *longâ oratione*

ito omnia nova fuiſſe a). Non facile me repeto
intum conſeqvutum aſſenſum agendo, qvan-
im tunc non agendo *b*). Similiter nunc & pro-
atum & exceptum eſt, qvod pro Vareno hacte-
us tacui *c*). Conſules, ut Polyænus poſtulabat,
mnia integra Principi ſervaverunt. Cujus co-
nitionem ſuſpenſus expecto. Nam dies ille no-
is pro Vareno aut ſecuritatem & otium dabit,
ut intermiſſum laborem renovatâ ſolicitudine
ijunget. Vale.

. CAJUS PLINIUS SATURNINO ſuo S.

Gaudet amicitiâ inter Priſcum & Saturninum: vem hortatur ad ſe reverti.

Ii 3 Et

. *Cat.* *Lege*, diu ut. *Ba.* a) *Facetiſſima irriſio. Ni-irum innuebat Plinius, ad ea quæ Julius modò dixerat, ullâ opus eſſe reſponſione novâ, quod is quoq; nihil præter tera, & jam diu refutata, attuliſſet.* b) *Loco horum nnium tantum eſt in Pal.* non facile me repeto tantum m adſenſum agendo. *Neq; aliter editiones vett. uſq; ad ldinam, quæ cetera nobis invexit, alluvione manifeſtâ.* Gru. *chardina:* tantum cœpiſſe adſenſum agendo: *quæ le-io tolerabilior eſt, quàm nullius ſensûs Palatina. Aldinam men omnibus præfero, licet invito Grutero, qui ſolens Pa-tinæ ſcripturæ, utut deteriori patrocinatur contrà melio-m Aldinam.* c) hactenus non tacui †. *Rectè abeſt membranis negativa. Nam quod ait,* hactenus *tacui, valet em, ac ſi diceret, quod tantum ſubinde re planè ita exigente ovi interfatione ſilentium meum interpolavi, & quaſi tem-ravi, quod interdum prudentis eſt oratoris. Modius Ep. 92. ovant. Lect. [apud Grut. V. Lamp. p. 241.] Illud* non *vi-ur quidem in Pal, ſed aliâ poſiturâ, nempe,* qvod pro Va-

ET proximè Priſco noſtro *d*), & rurſus, qvia ita juſſiſti, gratias egi: libentiſſimè qvidem. Eſt enim mihi perjucundum, qvod viri optimi mihiqve amiciſſimi adeò cohæſiſtis, ut invicem vos obligari putetis. Nam ille qvoqve præcipuam ſe voluptatem ex amicitiâ tuâ capere profitetur, certatq; tecum honeſtiſſimo certamine mutuæ charitatis, qvàm ipſum tempus augebit. Te negotiis diſtineri ob hoc moleſtè fero, qvòd deſervire ſtudiis non potes. Si tamen alteram litem per judicem, alteram, ut ais, ipſe finieris *e*), incipies primum iſtic otio frui, deinde ſatiatus ad nos reverti. Vale.

8. CAJUS PLINIUS PRISCO ſuo S.

Perja-

reno non tacui hactenus. *Modius ait, non extare in Neuſtetterianâ, & per me abſit licet.* Gru. *Fallitur Modius, cùm cenſet hæc* [hactenus non tacui] *diſertè pugnare cum iis, quæ præcedunt. Nam* hactenus non tacui *eſt, tantillum & non plus locutus ſum: tacui, præterquam, quod rarò & breviter, ut dixi, interloqvutus ſum. Hæc enim eſt vis illius particulæ, de quâ Obſerv. in Eccleſiaſt. ſcriptores cap. 22. Habet quidem & locum*, hactenus tacui, *non egi, niſi paucis iſtis, quæ interfatus ſum: tacui, niſi quod iſta, quorum tùm memini, dixi. Ad illud repugnare ſententiæ, dicendum non erat. Magis tamen placet negandi particulam retineri, qvùm eam ſervet Gruteri codex.* Gro. *Viciſſim, ut abolitam hanc malimus particulam, ſuadet ratio. Id enim utroque exemplo agit Plinius, ut doceat, eſſe interdum etiam Oratoris, tacere.*

EP. 7. d) *ad quem epiſtola ſequens, cum hac compa-*

e) *Sichardina: alteram tu ipſe finieris.*

Perjucundum ſibi eſſe ait, qvod Priſco cum Saturnino ſumma intercederet familiaritas: hortaturq; Priſcum, ut in eâ pergat, cùm Saturninus maximam haberet in amore conſtantiam.

EXprimere non poſſum, qvàm jucundum ſit mihi, qvod Saturninus noſter ſummas tibi apud me gratias aliis ſuper alias *f*) epiſtolis agit. Perge ut cœpiſti, virumq; optimum qvàm familiariſſimè dilige, magnam voluptatem ex amicitiâ ejus percepturus, nec ad breve tempus. Nam qvùm omnibus virtutibus abundet *g*), tum hâc præcipuè, qvòd habet maximam in amore conſtantiam. Vale.

9. CAJUS PLINIUS TUSCO *h*) ſuo S.

Fuſcum monet, ut in ſeceſſu græca in latinum, noſtra in græcum transferat: eſſe enim optimum ſtudendi genus, qvùm ad imitationem bonorum de iisdem contendimus: conſulit ut qvæ legerit, repetat, interdum oratoris ſtudia intermittat, & ſe ad hiſtoriam vel poeticam convertat: qvâ non modò facultas, ſed remiſſio & laus comparatur.

EP. 8. f) *Sic locutus & Livius lib. XXX. c. 25. Ita alio ſuper aliud ſcelere cùm haud dubiè induciæ ruptæ eſſent, Lælius Fulviusq; ab Româ cum Legatis Carthaginienſibus ſupervenerunt. Vid. & quæ noto ad partic. Turſellini. p. 26.*

g) *non perpetuum eſſe, ut* cùm *ſequente tùm gaudeat indicativo, ante nos ad Turſell. p. 62. monuit jam Buchnerus in Lexico. Habes hîc exemplum Plinii, nam* abundet *in omnibus codicibus inveni. Add. aliud è Columell. VII. de re ruſt. 10.* Sed cùm omni qvadrupedi per æſtatem ſitis ſit infeſta, tùm ſuillo maximè eſt inimica.

xerit *t*). Adjicis poſſe eos nongentis millibus væ-
nire;

---

proponebatur libellus auctionis futuræ publicè, indicabatur dies. Qui cùm veniſſet, veniebant emturi & conſidebant per ſubſellia: quæ circumiens præco licentium precia exquirebat, qui maximum ſe daturum dixerat, huic res addicebatur. Vide Svetonium Caligulâ cap. 38. Bu. t) *Ad idem negotium pertinet hujusdem libri ep. 14. Rem, ut ſeſe habet, exponamus. Qvùm Plinio hæreditarii agri veniſſent circà Larium, ibiq; Corellia poſſidere optaſſet,* qvincuncem *ſuum [tantum enim illi obvenerat,] per Hermam libertum ſuum Corelliæ ſtatim adſcripſit, non exſpectatâ auctione cum cohæredibus. As vel hæ poſſesſiones univerſæ æſtimabantur* nongentis millibus: *quo aſſe in ſuas uncias diviſo ſingulæ fuerunt LXXV. millium, noſtrorum mille octingentorum ſeptuaginta quinque coronatorum. Sic* qvincunx *Plinii valuit CCCLXXV. millibus: hoc eſt, novem millibus CCCLXX. coronatis. At ille pro ſolitâ ſuâ liberalitate ducentis nonaginta uno millibus ſexcentis ſexaginta quinque nummis, hoc eſt, ſeptem millibus ducentis nonaginta uno coronatis ſemiſſe, ſuam illi partem addixit: quaſi as fuiſſet* ſeptingentorum millium, *hoc eſt, ſeptendecim millium quingentorum coronatorum, & ſingulæ unciæ quinquaginta octo millia CCCXXXIII. [hæc enim duodecies inſunt ſeptingentis millibus, niſi quod addendi ſunt quatuor] hoc eſt mille CCCCLVIII. coronatos quadrantem efficerent. Hoc ſignificat Plinius, qvùm ſcribit agros* pro ſuo qvincunce ex ſeptingentis millibus addictos, & [*ep. 14.*] pretium accipi ex ſeptingentis *non* ex nongentis. *Ex alienis hæreditatibus viceſima pars fiſco vindicabatur: eam exigebant publicani: & ſic quoque ex his agris, hæreditariis viceſimam partem. Id onus quando cum emptione ſimul ſuſtinebat Corellia, publicanis non fuit ſatis viſum, pretio agrorum omnibus noto recipere viceſimam illorum ducenorum nonaginta unius millium ſexcentorum LXV. nummum ſeſtertium, velut* qvincuncis è ſeptingentis millibus: *quæ viceſima faciebat quatuordecim millia quingentos octoginta tres nummos, ſeu trecentos ſexaginta quatuor*

}eſperant, anteceſſiſſe. Poteris &, qvæ dixe-
oſt oblivionem retractare *m*), multa retine-
ıra tranſire: alia interſcribere, alia reſcribe-
Laborioſum iſtud & tædio plenum, ſed diffi-
te ipsâ fructuoſū, recaleſcere ex integro, &
nere impetum fractum omiſſumq; ; poſtre-
ova velut membra peracto corpori intexe-
ec tamen priora turbare. Scio nunc tibi eſſe
puum ſtudiûm orandi: ſed non ideò ſem-
ugnacem hunc & qvaſi bellatorium *o*) ſty-
vaſerim. UT ENIM TERRÆ variis mu-
}ve ſeminibus, ita ingenia noſtra nunc hâc
: illâ meditatione *p*) recoluntur. Volo in-
ım aliqvem ex hiſtoriâ locum *q*) apprehen-
volo epiſtolam diligentiùs ſcribas, volo car-
ı. Nam ſæpè in orationes qvoqve non hi-
:æ modo, ſed propè poeticæ deſcriptionis *r*)

Ii 5 neces-

ınulla, tum magnus *&c. quomodo tamen neq; edd.*
ıæ, in quibus, gratulatio nonnulla, tum magnus
ru. m) *emendare. Cat. Sic VIII. ep. 21. librum*
}tatum *vocabit emendatum, ubi notas Buchneri vide.*
id eſt, adjicere alia & interſerere, [*paullò pòſt* nova
ɔra intexere *interpretatur*:] *alia demere, & loco eo-*
onere nova ac meliora. Sic lib. V. ep. 8. [*p. 352.*] re-
re *actiones eſt recenſere & emendare.* Bu. o) *Si-*
ına, bellicum. *L.* bellatorem. *Virgil.* bellator
. Ba. p) *exercitatione.* Bu. q) *non tàm*
unes locos intelligit, quàm partem hiſtoriæ. Cat.
Ita Catanæus, ita Sichardus. Atque hoc etiam Modii
us, cùm in membranis ſuis reperiſſet, magis lenocina-
, quàm quod in aliis eſt, non hiſtorica modò, ſed pro-
etica deſcriptionum neceſſitas. *Ipſum vide* epiſt. 92.

neceſſitas incidit; & preſſus ſermo purusqve s) ex epiſtolis petitur. Fas eſt & carmine remitti, non dico continuo & longo, [id enim perfici niſi in otio non poteſt,] ſed hoc arguto t) & brevi, qvod aptè qvantaslibet occupationes curasqve diſtingvit. Luſus vocantur u); ſed HI LUSUS non minorem interdum gloriam, qvàm ſeria conſeqvuntur: atqve adeò [cur enim te ad verſus non verſibus abhorter?]

Ut laus eſt ceræ, mollis cedensq; ſeqvatur x)
Si doctos digitos, juſſaq; y) fiat z) opus;
Et nunc informet Martem, caſtamq; Minervam;
Nunc Venerem effingat, nunc Veneris puerum:

Utq;

novant. lect. [*apud Grut. V. novant. Lect. p. 241. 242.*]

s) Preſſus, *non amplus, copioſus, elatus, ſed modeſtus ac adſtrictus eſt.* Purus *ſimplex & rectus eſt, qui affectæ orationi opponitur.* Bu. t) *epigrammatico, in quo argutiæ & ſales expetuntur.* Cat. u) *Martialis ſubinde ſua epigrammata luſûs & jocos vocat, quia circà leviora conſiſtunt.* Cat. x) *Papin. I. Achill. v. 332.* Qvaliter artificis victuræ Pollice ceræ Accipiunt formas, ignemq; manumq; ſeqvuntur. *Ita* mores hominum ſeqvaces *dicere viſus Lucretius lib. III. Neq; aliâ facie* cereum juvenem, *qui æſtûs libidinum facilè ſequatur, Horatius arte Poet. Ubi Scholiaſtes.* Barth. *ad Papin. Tom. III. p. 1658.* y) *Fiat opus, quod juſſa eſt, hoc eſt, in quod cœpta eſt fingi ac duci. Verbum* jubere *eleganter de operibus uſurpatur, quæ manu & arte fiunt. Columella lib. X.* Tùm juſſi veniant declivi tramite rivi. Juſſi rivi, *id eſt, manu facti. Alibi* manu illatam aqvam *dixit, &* aqvæ ſuæ ſpontis *oppoſuit, hoc eſt, quæ non deducta, ſed ſuâ ſponte fluit. Sic* juſſæ lacrymæ *apud Martialem, expreſſæ arte & coactæ ſunt, non ſponte fluen-*

Ut'q; ſacri fontes non ſola incendia ſiſtunt,
Sæpe etiam flores vernaq; prata juvant a):
Sic hominum ingenium flecti duciq; per artes
Non rigidas doctâ mobilitate decet.

Itaqve ſummi oratores, ſummi etiam viri ſic ſe aut exercebant aut delectabant, immò delectabant exercebantq;. Nam mirum eſt, ut his opuſculis animus intendatur remittaturqve. Recipiunt enim amores, odia, iras, miſericordiam, urbanitatem, omnia deniqve, qvæ in vitâ *b*) atq; etiam in foro cauſisqve verſantur *c*). Ineſt his qvoqve eadem qvæ aliis carminibus utilitas *d*), qvòd metri neceſſitate devincti *e*) ſolutâ oratione lætamur, & qvod facilius eſſe comparatio oſtendit, libentiùs ſcribimus *f*). Habes plura etiam fortaſſe qvàm reqvirebas: unum tamen omiſi. Non enim dixi, qvæ legenda arbitrarer: qvanqvam dixi *g*), qvùm dicerem, qvæ ſcribenda. Tu memineris ſui cujusq; generis autores diligenter eligere *h*) [ajunt enim MULTUM legendum eſſe, non multa.] Qvi ſint hi, adeò notum

---

tes. Bu. z) fingat †. a) lavant †. *MS.* levant. *ab æſtu.* Ba. b) qvæ ad vitam pertinent, atqve etiam *&c.* c) *ut illud Martialis acutisſimè ſimul & facetisſimè dictum* [*lib. VI. epigr. 19.*] *de tribus capellis.* Cat.

d) *Sicbardina:* Ineſt his cùm eadem, qvæ aliis, tùm per ſe qvoq; utilitas. e) *L.* defuncti. *Ba.* f) *id eſt, proſam.* Cat. g) *L.* qvanqvam & dixi. *Ba.* h) Ego, *inquit Fabius*, optimos qvidem & ſtatim & ſemper legendos cenſeo. *Seneca ad Lucilium:* Probatos ſemper lege, & ſi qvando ad alios diverti libuerit, ad priores redi. Hoc

di *i*), [ὑμεῖς γὰρ κακόζηλοι *k*),] optim
ſi detraxeris *l*). Qvod ſi feceris, boni c

ne, ſive defenſione, ſcriptâ brevibus & per capita r
Fabium accipitur. Cat. i) *Locus inſignite*
fides libris antiquioribus : quippe Palatinus no
avorum ævo: ne tempus, emendandi neſcio, u
perdendi haberes. Habebis tamen, an emendar
utiqve diſperdendi. *Adeò ut appareat ſcriptum*
ne tempus, emendandi neſcio, utiqve diſperde
res: habebis tamen. ὑμεῖς γὰρ &c. Gru. *Com*
men, puto, ſe habebit lectio in hunc modum: n
emendandi haberes. Habebis tamen, an emen
ſcio, utiqve diſperdendi. ὑμεῖς γὰρ &c. k)
mali imitatores, vel inepti imitatores. Sic etiam
qui inepte aliqua in ſcribendo affectant. Verùm
fertur lectio, εὔζηλοι, *quod contrarium ſignificar*
nicè diceretur. Quin etiam ἰσχνοί, [*apud Catanæu*
ἰσχνοί,] *tenues, quaſi ſignificentur, qui tenui dicen*
utuntur. Sed hæc omnia ſuſpecta ſunt. St. *Fabiu*
c. 3. Κακόζηλοι, id eſt, mala affectatio per omne
cendi peccat. Nam & tumida, & exilia, & præ
abundantia, & arceſſita, & exultantia ſub ide
cadunt. Deniqve κακόζηλον vocatur, qvicqvid eſt
tutem, qvoties ingenium judicio caret, & ſp
fallitur, omnium in eloqventiâ vitiorum peſſir
pidior Palatinorum codicum lectio : ὑμεῖς γὰρ οἱ ε
ironiam enim εὔζηλοι *dicuntur, quos* κακοζήλους *ſta*
vem; quòd humilia tantùm atq; tenuia, & ſic pejor
dicabat, ſequerentur. Plinius enim genus dicendi
maximè, quod aliquando aſſurgeret, & quiddam
altiusq; ſpiraret; quod infra lib. IX. ep. 26. docet.
ideam in his epiſtolarum etiam libris notare licet.
l) *Et iſtud quoque damnant iidem libri, in quib*
γὰρ οἱ εὔζηλοι optima qvæqve detrahitis, *ſenſu pl*
dummodo accipiatur parte ſui priore ironicè. G

rito accuſetur, qvi an omninò *o*) accuſetur, incertum eſt! Supereſt, ne rurſus provinciæ, qvod damnaſſe dicitur, placeat, agatq́; pœnitentiam pœnitentiæ ſuæ *p*). Vale.

11. CAJUS PLINIUS FABATO ſuo S.

Succenſenti Fabato proſocero, qvòd Hermes minori pretio Corelliæ vendidiſſet agros hæreditarios, reſpondet Secundus id factum ex ſententiâ ſuâ, cùm pluribus cauſis illam diligat.

MIraris qvòd Hermes *q*) libertus meus hæreditarios agros, qvos ego juſſeram proſcribi *r*), non expectatâ auctione *s*) pro meo qvincunce ex ſeptingentis millibus Corelliæ addixerit

eſt, abſtulit, conſecutus eſt. Bu. o) qvo nomine †. *quo accuſante: nam jam Bithyni remiſerant accuſationem, & tamen Magius perſtabat illorum nomine. An magis, quâ cauſâ? Placet potiùs,* an omninò, *ex antiquiſſimo exemplari,* Cat. *Sichardina*: Etenim, qvàm dubium eſt, an meritò accuſetur, ita, qvo eventu, qvi à nemine accuſetur, incertum eſt. p) *ne repetat accuſationem, cujus eam pœnituit, ſive,* qvam damnâſſe dicitur, *ut paullò antè locutus fuit.* Bu.

EP. 11. q) *Hermetem longo carmine Martialis extollit. Alterius medici libro X. meminit.* Cat. r) Proſcribere *eſt rei vendibilis indicium ſcripturâ publicè facere. Nam qui poſſesſionem aut fundum vendere vellet, ſigebat aut ſuſpendabat tabulam publicè, in quâ & res, & rei pretium perſcriptum erat. Unde* venales pendere *dicebantur, quorum bona ad iſtam rationem proſcripta erant.* Buchnerus: *ex quo cætera dabimus ad hujus libri ep. 27.* s) *ante auctionis diem.* Auctio *venditio publica eſt. Hæc ita* ſiebat:

xerit *t*). Adjicis poſſe eos nongentis millibus venire?

proponebatur libellus auctionis futuræ publicè, indicabatur dies. Qui cùm veniſſet, veniebant emturi & conſidebant per ſubſellia: quæ circumiens præco licentium precia exquirebat, qui maximum ſe daturum dixerat, huic res addicebantur. Vide Svetonium Caligulâ cap. 38. Bu. t) *Ad idem negotium pertinet hujuſdem libri ep. 14: Rem, ut ſeſe habet, exponamus. Qvùm Plinio hæreditarii agri veniſſent circa Larium, ibiq; Corellia poſſidere optaſſet,* qvincuncem *ſuum [tantum enim illi obvenerat,] per Hermam libertum ſuum Corelliæ ſtatim adſcripſit, non expectatâ auctione cum cohæredibus. At vel hæ poſſeſſiones univerſæ æſtimabantur* nongentis millibus: *quo aſſe in ſuas uncias diviſo ſingulæ fuerunt LXXV. millium, noſtrorum mille octingentorum ſeptuaginta quinque coronatorum. Sic* qvincunx *Plinii valuit CCCLXXV. millibus: hoc eſt, novem millibus CCCLXX. coronatis. At ille pro ſolitâ ſuâ liberalitate ducentis nonaginta uno millibus ſexcentis ſexaginta quinque nummis, hoc eſt, ſeptem millibus ducentis nonaginta uno coronatis ſemiſſe, ſuam illi partem addixit: quaſi as fuiſſet* ſeptingentorum millium, *hoc eſt, ſeptendecim millium quingentorum coronatorum, & ſingulæ unciæ quinquaginta octo millia CCCXXXIII. [hæc enim duodecies inſunt ſeptingentis millibus, niſi quod addendi ſunt quatuor] hoc eſt mille CCCCLVIII. coronatis quadrantem efficerent. Hoc ſignificat Plinius, qvùm ſcribit agros* pro ſuo qvincunce ex ſeptingentis millibus addictos, & *[ep. 14.]* pretium accipi ex ſeptingentis *non ex* nongentis. *Ex alienis hæreditatibus viceſima pars fiſco vindicabatur: eam exigebant publicani: & ſic quoque ex his agris, hæreditariis viceſimam partem. Id onus quando cum emptione ſimul ſuſtinebat Corellia, publicanis non fuit ſatis viſum, pretio agrorum omnibus noto recipere viceſimam iſtorum ducenorum nonaginta unius millium ſexcentorum LXV. nummum ſeſtertium, velut* qvincuncis è ſeptingentis millibus: *quæ viceſima faciebat quatuordecim millia quingen-* [illegible] *tres nummos, ſeu trecentos ſexaginta quatuor*

qvando rideres. Illud ſeriò: vide ut mi-
:um reddas, qvod impendi datâ operâ,
dimiſſo. Næ tu, qvùm hoc legeris, non
ibelli, ſed totum libellum improbabis,
q; ullius pretii eſſe, cujus pretium repo-
'ale.

AJUS PLINIUS FEROCI
ſuo S.

t hoc Secundi epiſtola, ut qvo longior, eo
)r: qvo brevior, eo argutior. Tali nunc
, Julium Ferocem elegantiſſimam & politiſ-
cripſiſſe.

m epiſtola & ſtudere te, & non ſtudere
ificat. Ænigmata loqvor. Ita planè, donec
iùs, qvod ſentio, enuntiem. Negat enim
re: ſed eſt tam polita, qvæ s) niſi à ſtu-
on poteſt ſcribi: aut es tu ſuper omnes
ſi talia per deſidiam & otium perficis.

AJUS PLINIUS CORELLIÆ
ſuæ S.

ttit ducenta ſeſtertia t) *Corelliæ, volenti*
tradere pro qvincunce hæreditatis nongen-
Kk 3 *ta,*

3. s) Qvi *pro* ut *quando ponitur præcedente*
umere ſolet conjunctivum, ut: Qvis eſt tàm lyn-
in tantis tenebris nihil offendat? *Cic. IX. epiſt.*
linius tamen hic, raro atq; ideò obſervando exemplo,
dicativum poteſt.
4. t) *Præſcribitur paſſim in argumentis hujus*

rem Corellii Rufi *y*), cujus mihi memoria ſa-croſancta eſt; deinde, ut matri meæ familiariſſi-mam. Sunt mihi & cum marito ejus, Minutio Fuſco *z*), optimó viro, vetera jura *a*): fuerunt & cum filio maxima: adeò qvidem, ut prætore me ludis meis *b*) præſederit. Hæc, qvùm proximè iſtic *c*) fui, indicavit mihi, cupere ſe aliqvid circa Latium noſtrum *d*) poſſidere. Ego illi ex prædiis meis qvod vellet, & qvanti vellet, obtuli, exceptis paternis maternisqve: his enim cedere ne Corelliæ qvidem poſſum. Igitur qvùm obveniſſet mihi hæreditas in qvâ prædia iſta, ſcripſi ei, venalia futura. Has epiſtolas Hermes tulit *e*), exigentiqve ut ſtatim portionem meam ſibi addiceret, paruit. Vides, qvàm ratum habere debeant;

---

quod quis alteri debet. Plus autem amicis, quàm cohæredibus debemus. Hoc igitur nomine excuſabat ſe Plinius. Fabato, quòd ſeceſſionem ab cohæredibus ceteris faceret, qui contractum Hermetis, quòd ſibi præjudicio eſſet., improbabant, & reſciſſum volebant. Quod hîc officium, infrà jus vocat, Sunt mihi cum marito ejus --- vetera cura. *Et fine:* non enim illis eadem cum Corelliæ jura ſunt. *Alibi vincula, item* neceſſitudinem *dixit.* Bu. y) *De hujus obitu noſter lib. I. ep. 12.* z) *In vetuſto codice habetur,* Militio Fuſco: *in aliquibus etiam* Minutio Juſto. *Cat.* a) *antiqua vincula amicitiæ.* Cat. b) *Circenſibus, quos Prætor edidi. Nam Juvenalis docet Prætores dare ſolitos Circenſes.* Interea Magaleſiacæ ſpectacula mappæ Idæum ſolenne colunt, ſimilisq; triumpho Prædo caballorum Prætor ſedet. *Et Martialis in Proculejam ſcribens lib. X. [epigr. 41.]* Cat. c) *Comi.* Cat. d) *lacum, juxtà patriam noſtram Comum.* Cat. e) *Dictio* tulit, *nata in officinâ Aldi; certè non comparet in Pal. no-*

REqviris qvid agam? Qvo noſti, diſtringor
officio, amicis deſervio, ſtudeo interdum:
vod non interdum, ſed ſolum ſemperqve face-
, non audeo dicere rectius, certè beatius erat.
e alia omnia, qvàm qvæ velis, agere, moleſtè
rrem, niſi ea, qvæ agis, eſſent honeſtiſſima.
am ET REIPUBLICÆ ſuæ negotia cu-

 rare y),

ſima quoque hæreditatum & legatorum pars deſcripta
it, non omnium, ſed extraneorum; pauperioribus tamen
ceptis, ut Dio auctor eſt lib. LV. Aliter hanc vicesſimæ le-
n temperavit Nerva poſteà, & magis, qui ei ſucceſſit, Tra-
nus, de quo noſter Panegyrici cap. 37. & tribus ſequenti-
s, ubi velut hiſtoriam quandam hujus vectigalis habes. Re-
gendis iſtis viceſimis hæreditatum certi præpoſiti homines
ant: quos Procuratores ad viceſimam, à viceſimâ, item
ceſimæ lapides veteres appellant, quod dudum ſummis vi-
 ad Lampridium, & ad annal. XIII. Taciti Lipſio, obſer-
tum eſt. Publicanos communi nomine hic Plinius vocat.
am ita appellabantur omnes, qui vectigalia publica tracta-
nt. Hi cùm viderent contractum Hermetis damnoſum fi-
, interveniunt, eoq́; deducunt rem, ut pro ſeptingentis
llibus, quibus Hermes addixerat, nongenta daturam Co-
llia promitteret. Sed cùm viceſimam partem tanti emiſſe
rellia dicitur, non ita intelligendum eſt, ac ſi tota ſumma
ſco & vectigali illi cedere debuerit; ſed quia viceſima pars
us ſummæ eò redigenda eſſet. Nongenta millia ſeſtertiûm,
e nongenta ſeſtertia faciunt 22500. Coronatos noſtos.
nti igitur Corellia emerat quincuncem Plinii, de quo ſu-
à ep. 11. Vigeſima igitur hujus ſummæ ex 1125. Coronatis
ſtris conſtabat. Hanc vindicabant Procuratores ſive Publi-
ni: relinquebantur adhuc ſolvenda à Corelliâ 21375. Co-
natorum. Hanc ſummam offerebat illa Plinio: ſed Plinius
cuſabat, ratum ſervans, quod Hermes libertus contraxerat
tè. Contentus itaq́; ſeptingentis millibus, ſive ſeptingentis
ſtertiis [quæ 17500. Coron. efficiunt] quod erat ad nongento-

16. CAJUS PLINIUS FAB

ſocero ſuo S.

Cauſas explicat veteris amicitia proconſule, ut proficiſcentem in provi reatur Fabatus Comum revocare ab ſervorum liberandorum causâ.

---

rum ſummam reliqvum, hoc eſt 3875. coron emiſit,: egregio documento non liberalitatis ſtantia quoq; ac gravitatis. Quas omnes virt ſe in noſtro, ex aliis quoq, harum epiſtolaru Bu. *Hac hominis elegantiſſimi, ac viri ſin gioæ ſunt, eò plus in illis corrigendum. Neq gentà ſive nongenta Plinius accepit, vel acci quincuncem Plinii tanti emit Corellia : nequ cuncis Pliniani fuit tàm grandis : neqve ſive CLV millia Corellia Plinius remiſit. Cur a explicando ſermone, qui per imprudentiam gumento hujus epiſtola] excidit ? non eni* nongentis *emiſſe à Publicanis Corelliam, ſe qua multum differunt.* Gronov. lib. IV. d

id aliqvando rideres. Illud ſeriò: vide ut mi- viaticum reddas, qvod impendi datâ operâ, rſore dimiſſo. Næ tu, qvum hoc legeris, non rtes libelli, ſed totum libellum improbabis, gabisq; ullius pretii eſſe, cujus pretium repo- :ris. Vale.

CAJUS PLINIUS FEROCI ſuo S.

Habet hoc Secundi epiſtola, ut qvo longior, eo uditior: qvo brevior, eo argutior. Tali nunc endit, Julium Ferocem elegantiſſimam & politiſ- iam ſcripſiſſe.

Adem epiſtola & ſtudere te, & non ſtudere ignificat. Ænigmata loqvor. Ita planè, donec ſtinctiùs, qvod ſentio, enuntiem. Negat enim ſtudere: ſed eſt tam polita, qvæ s) niſi à ſtu- nte non poteſt ſcribi: aut es tu ſuper omnes atus, ſi talia per deſidiam & otium perficis. ale.

. CAJUS PLINIUS CORELLIÆ ſuæ S.

Remittit ducenta ſeſtertia t) *Corelliæ, volenti cundo tradere pro qvincunce hæreditatis nongen- ta,*

EP. 13. s) Qvi *pro* ut *quandò ponitur præcedente* n, *aſſumere ſolet conjunctivum, ut:* Qvis eſt tàm lyn- is, qvi in tantis tenebris nihil offendat? *Cic. IX. epiſt. n. 2. Plinius tamen hic, raro atq; ideò obſervando exemplo, jecit indicativum* poteſt.

EP. 14. t) *Præſcribitur paſſim in argumentis* hujus

rare *y*), & diſceptare inter amicos, laude digniſſimum eſt. Priſci noſtri contubernium jucundum tibi futurum ſciebam. Noveram ſimplicitatem ejus, noveram comitatem: eundem eſſe, qvod minus noram, gratiſſimum experior, qvòd tàm jucundè *z)* officiorum noſtrorum meminiſſe eum ſcribas. Vale.

16. CAJUS PLINIUS FABATO PROſocero ſuo S.

Cauſas explicat veteris amicitiæ cum Tyrone proconſule, ut proficiſcentem in provinciam non vereatur Fabatus Comum revocare ab itinere recto, ſervorum liberandorum causâ.

Cale-

rum ſummam reliqvum, hoc eſt 3875. coronatos Corelliæ remiſit: egregio documento non liberalitatis modò, verùm conſtantiæ quoq; ac gravitatis. Quas omnes virtutes inſignes fuiſſe in noſtro, ex aliis quoq; harum epiſtolarum locis conſtat. Bu. *Hæc hominis elegantiſſimi, ac viri ſingularis quò largiora ſunt, eò plus in illis corrigendum. Neq; enim ſive ſeptingenta ſive nongenta Plinius accepit, vel accipere debuit: neq; quincuncem Plinii tanti emit Corellia: neque viceſima quincuncis Pliniani fuit tàm grandis: neqve ſive ducenta, ſive CLV millia Corelliæ Plinius remiſit. Cur autem laborat in explicando ſermone, qui per imprudentiam Catanæo [in argumento hujus epiſtolæ] excidit? non enim Plinius dixit* nongentis *emiſſe à Publicanis Corelliam, ſed* ex nongentis, *quæ multum differunt.* Gronov. lib. IV. de ſeſtert. p. 642. *cujus cætera quære ſuprà ad epiſt. 11. lit.* t.

EP. 15. y) *Vitioſus iterum locus, lectio enim iſthæc ab ergaſtulo Aldino. Edd. quippe priores,* nam & Reipublicæ ſuæ negotiis, & diſceptare *&c. Bene exemplar Palat.* nam & Reipubl. ſervire negotiis, & diſcept. *&c.* Gru. *Sichardina*: Nam & reipublicæ præeſſe negotiis. z) *Vett.*

leſtrium Tyronem familiariſſimè diligo,
privatis mihi & publicis neceſſitudini-
nplicitum. Simul militavimus, ſimul Qvæ-
Cæſaris fuimus. Ille me in tribunatu li-
um jure præceſſit; ego illum in præturâ
onſecutus, qvùm mihi Cæſar annum re-
et *a*). Ego in villas ejus ſæpe ſeceſſi; ille in
meâ ſæpe convaluit. Hic nunc Proconſul

vom jucundè. *Pal. noſter*, qvoniam jucundè. *Fuit*
, qvom tàm jucundè. *Gru.* *Clarè Aldina*: cùm tàm
dè.

16. a) *In lege Papiâ caput etiam fuit* de præ-
naritorum patrumqve, *hoc eſt*, *eorum*, *quibus*
iberi eſſent. Ibi igitur cautum erat, *ut in petitione*
m candidati præferrentur, *quibus plures liberi*
: item, *ut hi in magiſtratu ipſo præcederent &*
erent: denique ut ante XXV. ætatis annum ad-
d honores poſſent contrà quàm lege Annali, *ſive An-*
onſtitutum erat, quæ minores XXV. annis excludebat.
itaq; legis vi Caleſtrius in tribunatu præceſſit Plinium,
ium liberorum pater: eumq; conſecutus in Præturâ
linius eſt, cùm Cæſar annum remiſiſſet; hoc eſt, cùm
ſet Cæſar ante, quam explevíſſet ætatem, quam lex an-
erendæ præturæ definiiſſet. Sed beneficia iſta legis nemo
re poterat, niſi qui trium liberorum eſſet pater. Is
umerus ad præmia illa requirebatur. Et inde natum
illud trium liberorum jus, *quod orbis*, *ſive illiberis*,
carentibus prole, pro ſingulari beneficio Princeps da-
r quem & ipſe Plinius habebat, *ut ex libro X. conſtat.*
o jus liberorum *ſimpliciter dixit noſter: Juvenalis*
entum, *Tacitus* privilegia parentum *vocat. De præ-*
aritorum & patrum, *& totâ lege Papiâ elegantiſſi-*
xcurſum Lipſii habes Comment. ad III. Taciti Anna-

provinciam Bæticam per Ticinum *b*) eſt p
rus. Spero, immò confido, facilè me impet
rum, ut ex itinere deflectat ad te *c*). Si vole
dictâ liberare qvos proximè inter amicos
numiſiſti *d*), nihil eſt qvod verearis, ne ſi
illi moleſtum, cui orbem terrarum circ
non erit longum meâ causâ. Proinde nil
iſtam verecundiam pone, teqve, qvid velis

---

lem [*n. 45. ubi p. 78. & locum præſentem Plinii pro paullò pòſt etiam de annariâ lege obſervatæ, de quâ C jacius lib. XVII. Obſerv. c 34. quos vide.* Bu. b *dum Inſubriæ. Nunc mutato nomine Papia appellatu omnium liberalium diſciplinarum ſaluberrimum g ſium.* Cat. c) *Comum.* Cat. d) *Manum modi tres ſolennes maximè, cenſus, vindicta, teſtame quos vetus Scholiaſtes Horatii ad Satyr. 7. lib. II. Sern notat, & JCti exponunt. His itaq; rationibus plena & libertas acquirebatur. Nam, qui apud amicos tantù numittebantur, pro liberis quidem gerebant ſe, nec j bant, & tamen verè liberi non erant, ſed potiùs in lib Aliud enim eſt* liberum eſſe, *aliud* eſſe in libertate, *Illuſtris Salmaſius eruditiſſimis commentariis de uſur modo, ubi de his ipſis manumittendi generibus dij* Vindictâ liberabantur, *qui apud Prætorem aut aliu giſtratum* [*ut hîc Proconſulem*] *liberabantur virgâ ſ ſtucâ impoſitâ in caput ſervi. Perſius Sat. V.* Vindictâ qvam meus à Prætore receſſi. Meus, *id eſt, liber: ſervus non ſuus, ſed domini eſt. Ac illa ipſa virga ſive ca,* vindicta *appellata ex eo eſt, quòd ſervi per eam li vindicarentur. Vetus Scholiaſtes Perſii ad modò citat cum:* Vindicta, *inquit*, virga eſt, qvâ manumitte Prætore in capite pulſantur: ideò dicta, qvòd eu dicat libertati. *Plutarchus de ſerâ Numinis vindict.* ... *appellat.* Ῥωμαῖοι δὲ, ὡς ἂν εἰς ἐλευθερίαν

ſule. Illi tam jucundum eſt *e*) qvod ego, qvàm mihi qvod tu jubes. Vale.

17. CAJUS PLINIUS CELERI ſuo S.

De recitatione plura diſſerit, ac rationes exponit, qvibus ſint orationes recitandæ, ſicut hiſtoriæ & carmina: & in tranſitu docet, qvomodo emendanda ſcripta. Inprimis monet, judicio multorum credendum, exemplo Pomponii Secundi, qvi judicio populi multum tribuit.

SUa cuiqve ratio recitandi; mihi, qvod ſæpe jam dixi, ut ſi qvid me fugit, ut certè fugit, admonear *f*). Qvò magis miror qvod ſcribis, fuiſſe qvosdã, qvi reprehenderent, qvod orationes

---

ξῦλον, κάρφος αὐτῶν λεπτὸν ἐπιβάλλουσι τοῖς σώμασι. Romani, qvos liberos emittunt, eorum corpori imponunt tenuem feſtucam. *Apud Proconſules autem in urbe manumitti haud poterat: at extrà urbem poterat. Nam ſimul egreſſi urbem eſſent, jurisdictionem habebant, ſed voluntariam. Marcianus JCtus L. omnes 11. D. de Officio Proconſ.* Omnes Proconſules ſtatim qvàm urbem egresſi fuerint, habent jurisdictionem: ſed non contentioſam, ſed voluntariam, ut ecce manumitti apud eos poſſunt tàm liberi, qvàm ſervi, & adoptiones fieri. *Ubi* liberi, *addicti ſunt: qui ſervi ut non ſint, ſunt tamen in ſervitute. Paulus JCt. L. XVII. D. de manumiſſis vindictâ:* Apud Proconſulem, poſtqvam urbem egreſſus eſt, manumittere poſſumus. *Hinc patet, cur Plinius hâc epiſtolâ ſcribat, Fabatum manumittere vindictâ poſſe, quos inter amicos proximè manumiſerat, ſi Caleſtrius Tyro, Proconſul Bæticis datus, provinciam petiturus ex itinere ad ipſum deflexiſſet.* Bu. *e*) eſt *non conſpicitur in Aldinâ & aliis veteribus.*

nes omninò recitarem: niſi verò has ſolas non putant emendandas. A qvibus libenter reqviſierim, cur concedant [ſi concedant tamen] hiſtoriam debere recitari *g*), qvæ non oſtentationi *h*), ſed fidei veritatiqve componitur; cur tragœdiam, qvæ non auditorium, ſed ſcenam & actores; cur lyrica, qvæ non lectorem, ſed chorum *i*) & lyram poſcunt. At horum recitatio uſu jam recepta eſt. Non ergo culpandus ego, ſed ille, qvi cœpit *k*): qvanqvam orationes qvoqve & noſtri qvidam & Græci lectitaverunt. Supervacuum tamen eſt recitare qvæ dixeris *l*). Etiam, ſi eadem omnia, ſi iiſdem omnibus *m*), ſi ſtatim recites: ſi verò multa inſeras *n*),

EP. 17. f) *Conf. lib. V. ep. 13.* g) *Teſtatur Tranquillus, hæc antea in uſu fuiſſe. Nam tradit, Auguſtum benignè & patienter audiſſe non tantùm carmina & hiſtoriam recitantes, ſed etiam orationes & dialogos.* Cat.

h) *Regredere ad p. 355.* i) *Induci chorum in lyricis monſtrat Horatii ſeculare carmen, quod à pueris & puellis in Capitolio cantabatur. In choris junctim omnes loquebantur quaſi voce confuſâ, & concentum in unam perſonam reformantes. Lege Jul. Pollucem lib. IV. quot nam chorum ingrederentur, & quæ eſſent ejus partes: Senec. XIII. epiſt. Macrob. lib. I. Saturn. Columell. XIII.* Cat. k) *Recepi lectionem Sichardinam: cui & ab Henr. Stephano ad marginem ejectæ, adſcripſerat Barthius: Hæc eſt vera lectio. Alias erat:* num ergò culpandus eſt ille, qvi cœpit? *in Palat. & Vett. edd. Grutero teſte:* non ergo culpandus eſt ille qvi cœperit. *Probarem, ſi fuiſſet,* qvi non cœperit. l) *apud judices peroraveris. Verba ſunt adverſariorum:* [*ut paulò ante:* At horum &c. Cat. m) *ita Sichardina. Alia*

el ſilentio vel aſſenſu aut ſuam aut amici ntiam ſeqvebatur. Tantum ille populo :. Rectè an ſecus, nihil ad me. Ego enim opulum advocare, ſed certos electosqve ,qvos intuear, qvibus credam, qvos deniq; qvam ſingulos obſervem, & tanqvam non lòs timeam. Nam qvod Marcus Cicero z) lo, ego de metu ſentio. TIMOR eſt e-lator acerrimus. Hoc ipſum, qvòd nos re-iros cogitamus, emendat; qvòd audito-ingredimur, emendat; qvòd pallemus, ſcimus, circumſpicimus, emendat. Proin-n pœnitet me conſvetudinis meæ, qvam imam experior: adeoqve non deterreor nculis iſtorum, ut ultro te rogem, mon-liqvid qvod his addam. Nihil enim curæ atis eſt. Cogito, qvàm ſit magnum dare d in manus hominum: nec perſvadere poſſum, non & cum multis & ſæpe tractan-qvòd placere & ſemper & omnibus cu-Vale.

AJUS PLINIUS CANINIO ſuo S.

lum perpetuum Comenſibus promiſerat Ca-, ſed verebatur, ne, ſi ſummam numeraſſet licæ, procedente tempore diſperderetur. Qva-nplo ſuo monet Secundus, ut ſe imitetur in eo

bro I. de Oratore, Stilus, *inquit,* eſt optimus & præ-imus dicendi effector atqve magiſter, *Cat.*

tiri Des agros b)? ut publicè
qvidem nihil commodius inveniſ
ipſe feci. Nam pro qvingentis mi
mûm d), qvæ in alimenta ingenuor
nuarumqve promiſeram, agrum f)
gè pluris actori g) publico mancipa

EP. 18. a) *Novocomenſibus. Collegit*
bro I. [*p. 6.*] *Caninium fuiſſe Comenſem.* C
dilabatur ad ſacros †. *Cui lectioni quanq*
qualemcunque interpretationem invenit,
deberi nos nulli dubitamus. c) ut pu
tur. *Ita Catanaus.* d) *quingentis ſeſterti*
ex quâ triginta ſingulis annis, ut mox exp
mentis ingenuorum redimebantur. Cat.
ſuprà lib. I. ep. 8. p. 24. m. f) *Vectig*
lit, deſinit Paulus JC. l. 1. ſi ag. vecti. Sed & ej
Plin. Cæcil. hoc loco. Alciat. I. parerg. 36.
Vett. & Pal. Noviſſimè cuſi exactori: *non*
aliis [*Caſaubono & Lipſio mox citandis*] *no*
Neq. aliter eruditus Catanæus. Sic apud Tac
in lib. II. Annal. Tiberius mancipari ſing

ectigali impoſito *i*) recepi, tricena millia
datuřus. Per hoc enim & reipublicæ ſors
, nec reditus incertus, & ager ipſe pro-
,qvod vectigali largè ſupercurrit *k*), ſem-
minum, à qvo exerceatur *l*), inveniet.
noro, me plus aliqvantò, qvàm donaſſe
,erogaſſe *m*), cum pulcherrimi ogri preti-
LI um

II. Annal. Tac. n. 55. p. m. 47. *De Actore præter Buchnerus hic & Levinum Torrentium ad Sueton. n. c. 11. conſulere jubet.* h) *vendidi, diſtraxi,* , [*factâ imaginariâ venditione Reip. noſtræ,*] *nullo illo precio recepto.* Cat. Mancipare *eſt mancu-* , *vendere. Tacitus Annali III. cap. 72.* Falanio ob- accuſator, qvòd venditis hortis ſtatuam Auguſti ancipaſſet. *Bu.* *Plinius* mancipare *non pro ven- tit, ſed pro alienare. Cùm enim vellet vectigal publicè n alimenta puerorum, id eſt, rentam conſtituere, ut lgi loquar, fundum ſuum imaginariâ venditione avit, & ſubinde vectigalem recepit.* Budæ. annot. *d Pand. p. 69.* i) *ut tenerer quotannis tricena ip. numerare. Vectigales agri vocantur, qui in per- locantur hâc lege, ut quamdiu pro iis vectigal pen- mdiu neq; ipſis, qui conduxerint, neq; iis, qui in lo- um ſucceſſerint, auferri eos liceat.* Cat. k) *Si- fructuum, quos facit ager, æſtimationem & pre- ltis modis ſuperare atq; excedere impoſiti vectigalis : itaq; nemini agrum illum damnoſum eſſe poſſe; & mper dominum qui exerceat, inventurum. Bu.* ercere agrum, *colere eſt. Virgil. I. Georg.* Exer- eqvens tellurem atq; imperat arvis. *Tacitus Agri- . 31.* Neq; enim arva nobis, aut metalla, aut por- bus exercendis reſervemur. *Severus Sulpicius, ele- tor lib. I. Hiſtoriæ Sacræ:* Turba inutilis ſervitio, dis colendisq; agris, ne incultum eſſet ſolum, a. *Bu.* m) *nam reſpectu reditus nihil amplius*

um neceſſitas vectigalis infregerit. Sed OPORTET privatis utilitatibus publicas, mortalibus æternas anteferre; multoq; diligentiùs muneri ſuo conſulere, qvàm facultatibus. Vale.

19. CAJUS PLINIUS PRISCO ſuo S.

Fanniæ valetudinem honeſtiſſimâ causâ contractam, apud Priſcum dolenter fert: ibiq; multa de illius ſanctitate, gravitate, conſtantiâ enumerat, qvantaq; cum ejus matre fuerit ſibi amicitia, ſanctiſſimis verbis proſeqvitur, & filiæ longiorem vitam precatur.

ANgit me Fanniæ *n*) valetudo. Contraxit hanc dum aſſidet *o*) Juniæ, virgini Veſtali, ſponte primùm, [eſt enim affinis,] deinde etiam ex autoritate Pontificum. Nam virgines, qvùm vi morbi atrio Veſtæ *p*) coguntur excedere, matrona-

donaverat: quia quod reliqvum erat, ipſius dominium erat, ſed hoc aliquantò plus donaverat. Si enim dominus agrum voluiſſet alicui vendere, minoris vendidiſſet reditùs ſuos, qui ſupercurrebant vectigali, quia totus ager erat obligatus Reip. Alia ſcriptura ſatis probata: Nec ignoro, meliùs aliqvanto, qvàm donâſſe videor, caviſſe. *Scio, inquit, diligentiùs providiſſe, ne ager meus negligeretur, quàm ut donum videretur tanti, quanti eſt.* Cat.

EP. 19. n) *de hâc ſuprà p. 194. y.* o) Aſſidere *propriè dicuntur, qui ægrotantibus ac decumbentibus præſto ſunt. Horat. lib. I. Serm. Sat. I.* At ſi condoluit tentatum frigore corpus, Aut alius caſus lecto te affixit, habes, qvi Aſſideat, fomenta paret, medicum roget, ut te Suſcitet. *Bu.* p) *ex domo Veſtalium, templo Veſtæ con-*

um curæ cuſtodiæqve mandantur. Qvo
re Fannia dùm ſedulò fungitur, hoc di-
ne implicita eſt. Inſident febres *q*), tuſſis
cit *r*), ſumma macies, ſumma defectio;
ıs tantum & ſpiritus viget, Helvidio ma-
hraſeâ patre digniſſimus *s*): reliqva la-
ır, meqve non metu tantum, verùm etiam
conficiunt. Doleo enim, maximam fœ-
m *t*) eripi oculis civitatis, neſcio an ali-

nter Capitolium & Palatium. Cat. *Ita appellaba-*
s Veſtalium habitationi deſtinatus, qui regiæ pars
i Pontifices. Gellius lib. I. cap. 12. Virgo Veſtalis ſi-
t capta, & in atrium Veſtæ dedu a, & Pontificibus
, eo ſtatim tempore ſine emancipatione ac ſine ca-
inutione e patris poteſtate exit. *Bu.* q) *Sic*
lib. I. ep. 22. [p. 71.] in credibilem *febrium* ardo-
Et lib. X. ep. 28. gravisſimis -- *febriculis* vexatus. *Ac*
ecentiores latinitatis auctores frequentius fermè plu-
numero in iſto vocabulo uti, contrà quàm veteres con-
nt. Prudentius agone Laurentii: Merſisne anhelat
s Atqve igne veratum furit? *Cœlius tardarum paſ-*
lib. V. c. 8. Dehinc perfectâ purulentatione rigor
is atqve tremor circumſcribitur, & *febrium* rece-
vietudo. *Apud Cornelium Nepotem etiam Attici vitâ*
veteribus, ut Schottus obſervavit, legitur, febresq;
ſſe ſenſit, *pro quo Lambinus* febremq; *edidit.* Bu.
rexis increſcit, *lectio Catanæo obſervata. Sichardina:*
ns febris tusſim ingesſit. *Pal.* Inſidens febris,
increſcens. *Inde factum editionibus exoletis:* Inſi-
bris, tusſis, orexis *&c. Gru.* s) *Ita omninò le-*
, certè ita diſtinguendum. Recentius enim editi: vi-
elvidio marito Thraſea patre dignisſima. *Gru.*
niana: animus tantum & ſpiritus vigent, H. m.
ignisſima. t) *Eadem editio Boxhornii:* Doleo

qvid ſimile viſuris. Qvæ caſtitas illius! qvæ ſanctitas! qvanta gravitas! qvanta conſtantia! Bis *u*) maritum ſeqvuta in exilium eſt, tertiò ipſa propter maritum relegata. Nam qvùm Senecio *x*) reus eſſet, qvòd de vitâ Helvidii libros compoſuiſſet, rogatumqve ſe à Fanniâ in defenſione dixiſſet, qværente minaciter Metio Caro *y*), *an rogaſſet?* reſpondit: *Rogavi. An commentarios* z) *ſcripturo dediſſet? Dedi. An ſciente matre? Neſciente.* Poſtremò nullam vocem cedentem periculo emiſit. Qvin etiam illos ipſos libros, qvanqvam ex neceſſitate & metu temporum abolitos *a*) Senatusconſulto publicatis bonis, ſervavit, habuit, tulitq; in exilium exilii cauſam. Eadem qvàm jucunda, qvàm comis, qvàm deniqve [qvod paucis datum eſt] non minùs

enim maximè, fœminam &c. u) *primò ſub Nerone, ſecundò ſub Veſpaſiano.* Cat. x) *de hoc ſupra p. 11. b.* y) *delatore notiſſimo ſub Domitiano.* Cat. z) Commentarii *propriè libri illi ſunt, qui materiam pleniùs uberiusq; ac ornatiùs pertractandam deinceps, nudè, ac ſine curâ dictionis conſignatam habent. Quales commentarii Cæſaris ſunt, quos de Gallico Civiliq; bello conſcripſit. De quibus ita Cicero in Bruto*: Commentarios ſcripſit valde qvidem probandos: nudi ſunt, recti ac venuſti, omni ornatu orationis, tanqvam veſte detracta: ſed dum voluit *alios parata habere unde ſumerent, qui vellent ſcribere hiſtoriam*, ineptis gratum fortasſis fecit, qvi illa volunt calamiſtris inurere, ſanos qvidem homines à ſcribendo deterruit. *Hirtius præfat. lib. VIII. de bello Gallico*: Adeo probantur [*Commentarii Cæſaris*] omnium judicio, ut præcepta, *non præbita facultas* ſcriptoribus videatur. *ibid.* a) *Nam exuſti in comitio fuerunt. Tacitus Agricola c. 2.* Legimus,

amabilis, qvàm veneranda! Erit ſanè,
poſtea *b*) uxoribus noſtris oſtentare poſ-
erit, à qvâ viri qvoqve fortitudinis ex-
ſumamus, qvam ſic cernentes audien-
niramur, ut illas qvæ leguntur. Ac mihi
s ipſa nutare, convulſaqve ſedibus ſuis
a ſuprà videtur, licet adhuc poſteros *c*)
t. Qvantis enim virtutibus, qvantisqve
aſſeqventur, ut hæc non noviſſima *d*) oc-
t? Me qvidem illud etiam affligit & tor-
qvòd matrem ejus *e*), illam [nihil poſſum
ius dicere] tantæ fœminæ matrem, rurſus
amittere, qvam hæc ut reddit ac refert
ſic auferet ſecum, meqve & novo pariter
iſſo vulnere afficiet. Utramq; colui, utram-
ilexi: utram magis, neſcio; nec diſcerni
ant. Habuerunt officia mea in ſecundis;
runt in adverſis. Ego ſolatium relegata-

 rum,

uleno Ruſtico Pætus Thraſea, Herennio Senecio-
tus Helvidius laudati eſſent, capitale fuiſſe: neqve
modò autores, ſed in libros qvoqve eorum ſævi-
legato triumviris miniſterio, ut monumenta cla-
rum ingeniorum in comitio ac foro urerentur.
*t tamen exemplar Fannia, & ſecum in exilium tulit,
cauſſâ relegata erat.* Bu. b) *ſuſpecta vox. L.*
ulâ. *Ba.* c) *ſive hæc epiſtola ſcripta fuerit ante
r.] ex libro IV. ubi meminit duas Helvidii filias in-
& intelligamus, tres liberos, duas fœminas & ma-
ve tantùm marem, nomine Velium Helvidium, cui
Noverca fuit.* Cat. d) *Verè dici poſſunt ſuæ
novisſimi, qui virtute [ſummâ] præditi nullos ſibi
ſimiles reliquerunt.* Cat. e) *Arriam.* Cat.

rum, ego ultor reverſarum *f*). Non feci tamen paria *g*), atqve eò magis hanc cupio ſervari, ut mihi ſolvendi tempora ſuperſint. In his eram curis qvùm ſcriberem ad te. Qvas ſi DEUS aliqvis in gaudium verterit, de metu non qværar. Vale.

20. CAJUS PLINIUS TACITO ſuo S.

Qvamvis ſæpiùs alibi teſtentur epiſtolæ Secundi qvantâ conjunctus Tacito fuerit amicitiâ, nullis tamen magis utriusqve familiaritatem & conjunctionem qvàm iſtâ recludit, ut & ſtudia & famam communem habuiſſe cognoſcatur, ſed totum ab ineunte ætate ad imitandum Tacitum dediſſe.

LIbrum tuum legi, &, qvam diligentiſſimè potui, annotavi, qvæ commutanda, qvæ eximenda arbitrarer. Nam & ego verum dicere aſſvevi, & tu libenter audire. NEQVE ENIM ulli patientiùs reprehenduntur, qvàm qvi maximè laudari merentur. Nunc à te librum meum cum annotationibus tuis expecto. O jucundas, ô pulchras vices! Qvàm me delectat, qvòd, ſi qva poſteris cura noſtri, usqveqvaqve narrabitur, qvâ concordiâ, ſimplicitate, fide vixerimus. Erit rarum & inſigne, duos homines ætate

f) *ſuſceptâ ultione Helvidii, & actione in Publicium Certum, de quo lege infrà lib. IX. ep. 13.* Bu. g) *Cùm multa contulerim, nondum æquavi magnitudinem tamen meritorum ejus. In rationibus cùm accepta & expenſa congru-*

opemodùm *b*) æqvales, nonnullius in
ominis, [cogor enim de te qvoqve par-
ere, qvia de me ſimul dico,] alterum al-
udia foviſſe. Eqvidem adoleſcentulus,
m tu famâ gloriâqve floreres *i*), te ſeqvi,
go, ſed proximus, intervallo *k*) & eſſe &
oncupiſcebam. Et erant multa clariſſi-
nia: ſed tu mihi [ita ſimilitudo naturæ
maximè imitabilis, maximè imitandus
s. Qvo magis gaudeo, qvòd, ſi qvis de
ermo, unà nominamur *l*); qvòd de te *m*)
ibus ſtatim occurro. Nec deſunt, qvi
noſtrûm præferantur *n*). Sed nihil inter-

qui edebant rationes, pariare *dicebantur. Quo*
anus uſus eſt L. IV. D. de manumiſſ. Alii, ut Pli-
a facere *dixerunt*: *Columella* paria cum ratio-
ere. *Inde ergò ſumta hæc loquendi ratio eſt. Con-*
reliqvari, Reſt bleiben: *quod verbum non ſemel*
legitur. Nam & reliqva *dicebantur, quæ ſolven-*
Reſte. *Noſter infrà lib. IX. ep. 37.* Reliqva cre-
s.

h) *nam Secundus junior erat.* Cat. *Sic Pal.*
dd. usque ad Aldinam, quæ uno alteroq́ verbo
etate & dignitate propemodum *&c. Sed ne ea*
novit Catanæus. Gru. *Ego verò non niſi uno ver-*
ate, *auctiorem Aldinam deprehendo. A quâ in*
oſteà migravit, non in Sichardinam tamen.
ama gloriaq́; floreret †. k) *Gaudet Secun-*
piſtolis inſerere Virgiliana carmina. Hic enim
318.] inquit: Primus abit, longeq́; ante omnia
Niſus Emicat, hinc longo ſed proximus inter-
eqvitur Salius. *Cat. Paulò aliter hæc tamen*
gilium leguntur. l) *libro IX.* [*ep. 23.*] *hunc*
larat. Cat. m) & ego de te. *Cat.* n) *Sic*

eſt meâ *o*), qvo loco jungimur: nam hoc ego primus, qvia tibi *p*) proximus. Qvin etiam in teſtamentis debes annotaſſe *r*), niſi qvis forte alterutri noſtrûm amiciſſimus *s*), eadem legata, & qvidem pariter, accipimus. Qvæ omnia huc ſpe-

Pal. & edd. Vett. [*& in his Aldina.*] *Aliæ*: qvi uni ut utriq; noſtrûm præferantur. *Neutrum ſatis aſſequor. Certè utrunq; contrà mentem Plinii, meâ quidem opinione. Voluit enim ſcriptum, eſſe quosdam, qui Tacitum dicerent potiorem Plinio, item qui contrà Plinium Tacito præponerent.* Gru. *Scribendum cenſeo*, qvi utrum utri noſtrûm præferant. *Sic conſtat ſenſus, quem rectè deprehendit Gruterus.* Utrum utri *eſt vel te mihi, vel me tibi.* Gro. *Mihi verò rectè interpretando effici videtur poſſe, ut lectio hîc à nobis recepta neutiquam Plinianæ menti adverſetur, ſecus atq; Grutero videbatur. Id nempe dicit Plinius: Scio eſſe, quibus nos in re literariâ non videamur ſupremi. Mihi verò ſatis eſt, quod quocunque nominemur loco, non divellimur. Certum enim habeo, te principem eſſe in ſtudiis: cum quo me qui jungunt, hoc ipſo aliis quoq; [utut præter opinionem ſuam] præferant me neceſſe eſt. Atq; ſic ſimul ſenſum ſequentium habes, ſatis illum quidem glorioſum, ſed Plinio, ſui paſſim laudatori, non inſolentem.* o) *Pal. & vett. edd.* Sed nonnihil intereſt meâ. *Gru. Aldina*: Sed nos nihil *&c. Quod ferri poteſt, ſi* nos *conſtruas cum* jungimur.

p) *Aliàs legebatur*, qvia tu. *Sed Gronovium hîc ſequor, qui pro* tu, tibi *ſcribit, & exponit: Eo ipſo me omnibus aliis prælatum puto, quia ſecundus à te ponor. Non multum abeſt à noſtrâ lectio Sichardi*: Nam in hoc primus, qvia tibi proximus. *Nec diſplicet Aldina*, [*quam & in quibusdam exemplaribus Catanæus deprehendit:*] Nam mihi primus, qvi à te proximus. r) *hoc*, debes *annotâſſe, neſcio an non pro gloſſâ ſit habendum. Quod ſi à Plinii manu eſt, parentheſi putem includendum.* s) *& ideò amiciori majora legata ſcribit.* Cat.

pectant, ut invicem ardentiùs diligamus, cùm ot vinculis nos ſtudia, mores, fama, ſuprema deniqve hominum judicia conſtringant. Vale.

21. CAJUS PLINIUS CORNUTO ſuo S.

Cornuto monenti, ut infirmitati oculorum conſuleret, ordinem vitæ ſuæ enumerat, & pro gallinis miſſis cum amico jocatur.

PAreo, collega *t*) chariſſime, & infirmitati oculorum, ut jubes, conſulo. Nam & huc, tecto vehiculo undiqve incluſus, qvaſi in cubiculo, perveni, & non ſtylo modò, verùm etiam lectionibus difficulter, ſed abſtineo, ſolisqve auribus *u*) ſtudeo. Cubicula obductis velis opaca *x*), nec tamen obſcura facio. Cryptoporticus qvoqve, adoperris inferioribus feneſtris, tantum umbræ qvantum luminis habet. Sic paulatim lucem ferre condiſco. Balineum *y*) aſſumo, qvia prodeſt: vinum, qvia non nocet; parciſſimè tamen. Ita aſſvevi, & nunc cuſtos *z*) adeſt. Gallinam, ut à te miſſam, libenter accepi; qvàm ſatis acribus oculis, qvanqvam adhuc lippus, pingviſſimam vidi. Vale.

EP. 21. t) *vel in Præfecturâ ærarii, vel in Conſulatu: nam utrumq; magiſtratum ſimul geſſére.* Cat. u) *alio legente.* Cat. x) *Celſus præcipit, in lippitudinis curatione primo die loco obſcuro cubare, & à ſermone abſtinere.* Cat. y) *Curatur lippitudo ſecundùm Celſum balineo, vino, quiete, abſtinentiâ.* Cat. z) *qui prohibet, ne ſuprà modum bibam.* Cat. *Uxor vel medicus* Ba.

22. CAJUS PLINIUS FALCO
ſuo S.

Indicat Falconi, Minutianum pro qvo i vērat tribunatum, eſſe virum dignitate, na facultatibus & ſtudiis ſummum.

MInus miraberis, me tam inſtante ſe *a*), ut in amicum meum confei bunatum, qvùm ſcieris, qvis ille qvalisq ſum autem jam tibi & nomen indicare ſcribere ipſum, poſtqvam polliceris. Eſt lius Minutianus, ornamentum regionis ſeu dignitate, ſeu moribus. Natus ſplend undat facultatibus; amat ſtudia, ut ſole peres. Idem rectiſſimus judex, fortiſſimu catus, fideliſſimus amicus. Accepiſſe te cium credes, qvùm propiùs inſpexeris nem, omnibus honoribus, omnibus titu hil volo elatius de modeſtiſſimo viro parem. Vale.

23. CAJUS PLINIUS FABAT
Proſocero ſuo S.

Monet Fabatum, ut domi præſtoletur adventum, neq; in itinere ei occurrat.

GAudeo qvidem, eſſe te tam fortem Mediolani occurrere Tyroni *d*) poſ

EP. 22. a) *fortaſſe coràm: Nam non e literæ, quibus hunc petierit.* Cat. b) *Tres Erat enim Corn. Minutianus Acilianus Brixienſi Adde, quæ diximus p. 45. g.*
EP. 23. c) *tàm firmum & valentem*, ἰσχυ

ut perſeveres eſſe tam fortis, rogo, ne tibi contra rationem ætatis tantum laboris injungas. Qvinimò denuntio, ut illum & domi, & intra domum, atqve etiam intra cubiculi limen expectes. Etenim qvùm à me ut frater diligatur, non debet ab eo, qvem ego parentis loco obſervo, exigere officium, qvod parenti ſuo remiſiſſet. Vale.

24. CAJUS PLINIUS GEMINIO ſuo S.

Quadratilla nepotem modeſtiſſimum tantâ reverentiâ educavit, ut quoties vellet ſpectare pantomimos, ſive ludere calculis, juberet illum abire. Quod poſt mortem aviæ cùm reſciſſet Secundus, cum magnâ admiratione & gaudio rem totam Geminio per epiſtolam expoſuit.

NUmidia *e*) Qvadratilla paulò minus octogeſimo ætatis anno deceſſit, usqve ad noviſſi-

ctu corporis enim & valetudinis fortem dixit [*ut ſuprà p. 227. o. & alibi paſſim.*] *Salvianus lib. I. de providentiâ :* Qvis tàm profundi cordis virum non admiretur, qvi merita religioſorum atqve virtutes tàm magnis retributionibus dignas putat, ut in præſenti hâc vitâ carnes & fortitudines corporum, præmia putet eſſe debere ſanctorum? *Et paullò pòſt :* opinor omnes omninò homines cibis ac poculis fortes eſſe, infirmos autem abſtinentiâ, ariditate, jejuniis. Fortisſima ligna *Cæſar lib. II. de Bello Civ. c. 2. dixit.* Bu. d) *Caleſtrio Tyroni Proconſuli, proficiſcenti in Hiſpaniam.* Cat.

EP. 24. e) Commidia †. *Pal. & edd. vett.* Unimidia. *Quod inde natum putarim, quoniam primam lite-*

viſſimam valetudinem viridis *f*), atqve etiam ultra matronalem modum compacto corpore & robuſto *g*). Deceſſit honeſtiſſimo teſtamento. Reli-

ram minio perſcribi vellent. Nam veroſimile eſt, hanc ſororem Numidii Quadrati, cujus meminit Tacitus ac Joſephus. Gru. f) *Viride eſt, quod adhuc plenum ſucci viget ac nitet: cui quod jam exaruit, emarcuitq́ ac flaccidum redditum eſt, opponitur. Quod quia in ſenibus evenit, idcircò Terentius* vietos & veternoſos *dixit. Nam* vieti *μεμαρασμένοι ſunt, id eſt, marcidi;* veternoſi, *quibus carnes deceſſère, ut in phthiſi ſolet fieri: nam &* veternus φθίσις, & veternoſus φθισικὸς *in gloſſis antiquis interpretatur.* Paſſos *Lucillius ſic, ut* uvas paſſas *dicimus, appellavit. Naſcuntur tamen nonnulli tàm vivido corpore, ut per ſenectutem etiam ſic quaſi juvenes vigeant, nec quicquam magnoperè de flore ac vigore corporis perdant. Sic Quadrat illa igitur Plinio dicitur* ad noviſſimam valetudinem viridis, *quod vegeto flori doq́ fuerit corpore, & nihil ſenile in eo, quamvis ſenex, paſſa ſit, donec noviſſimo morbo finiretur. Ejusmodi ſenectutem ſuprà & Spurinnæ tribuit noſter lib. III. epiſt. 1. Virgilius Charonti in VI. Æneidos, cùm ait:* cruda Deo viridisq; ſenectus. *Nam &* crudum *eſt, quod nondum ex maturitate aruit, & ſole excoctum; ſed adhuc valdè viride eſt. Lucanus enim lib. IV. refert, quomodo miles defectum aquæ suppleverit, & ſitim ſedarit:* Tunc herbas frondesq; terunt, & rore madentes Deſtringunt ramos, &, ſi qvos palmite crudo Arboris, aut tenerâ ſuccos preſſére medullâ. *Tacitus, manifeſtâ Maronis imitatione, Agricolâ cap. 29.* Affluebat omnis juventus, & qvibus cruda ac viridis ſenectus. Aqvilæ ſenectutem *Terentius dixit. Apud Palladium lib. VI. de re ruſt. tit. 17. præceptum eſt de* roſis viridibus *ſervandis, ut non exareant, & ultrà tempus anni haberi virides poſſint:* wie man friſche Roſen halten / und auſſer der Roſen-Zeit haben könne. Bu. g) *probè vincto nervis, atq́ ſic firmo, ſolido, robuſto: cui* fluxum *opponitur.*

it hæredes ex beſſe *h*) nepotem, ex tertia
ieptem. Neptem parum novi: nepotem
ariſſimè diligo; adoleſcentem ſingularem,
tantùm, qvos ſangvine attingit, inter pro-
os amandum. Ac primùm, conſpicuus
, omnes ſermones malignorum & puer &
s evaſit *i*): intra qvartum & viceſimum
n maritus, &, ſi Deus annuiſſet, pater. Vi-
contubernio aviæ delicatæ *k*), ſeveriſſi-
mè *l*),

Hiſtor. II. cap. 32. Germanos, qvod genus mili-
ad hoſtes atrociſſimum ſit, tracto in æſtatem bel-
s corporibus, mutationem cœli ſoliq; haud tole-
. *Livius lib. X. cap. 28.* Gallorum etiam corpora
antiſſima laboris atqve æſtûs fluere. *Quæ Florus
ap. 4. ita interpretatur*, qvæ mox, ut caluere pugnâ,
rem eunt, & levi motu, qvaſi Sole laxantur. *Co-
lib. VI. c. 1. de bubus parandis præcipiens:* Umbria,
rectos & albos, eademq; rubros, nec minus pro-
animis, qvàm corporibus. Hetruria & Latium
ctos, ſed ad opera fortes. *Ubi* compacti *ſtaturæ
ſunt, & quos* qvadratos *paullò pòſt appellavit: hæc
rpora inprimis probantur, ut maximè nervoſa & fir-
ibus inter ſe paullò arctius nexis. Celſus lib. II. cap. 1.*
habiliſſimum, qvadratum, neq; gracile, neqve
. Nam longa ſtatura, ut in juventâ decora eſt, ſic
ſenectute conficitur. Gracile *corpus, infirmum;
, hebes eſt Idem Columella eodem loco* crura com-
recta *in bubus probat: quæ Pallidius* ſolida, ner-
brevia *dixit. Hæc itaq;* compactum *notat: & ita ibi-
vicem* toroſam atqve compactam *in bove laudat.
Veſpaſiano cap. 20.* ſtaturâ fuit qvadratâ, compa-
nisq; membris. *Bu.* h) *duabus tertiis.* Cat.
dicitiâ vicit formam. Ba. k) *Minùs bene le-
aliàs* delicate. *Prodidi dudum in ſuſpicionum li-*

mè *l*), & tamen obſeqventiſſimè. Habebat illa pantomimos, fovebatqve effuſius qvam principi fœminæ conveniret. Hos Qvadratus *m*) non in theatro, non domi ſpectabat; nec illa exigebat. Audii ipſam, qvùm mihi commendaret nepotis ſui ſtudia, ſolere ſe, ut fœminam *n*) in illo otio ſexus, laxare animum luſu calculorum *o*), ſolere ſpectare pantomimos ſuos; ſed qvùm factura eſſet alterutrum, ſemper ſe nepoti ſuo præcepiſſe, abiret ſtuderetqve. Qvod mihi non amore ejus magis facere, qvàm reverentiâ

bellis, legendum videri, delicatæ. *Nunc teſtor, ita exſtare in exemplari Palatino,* [*nec aliter in Sichardinâ,*] *niſi quod idem adhuc perſcribat,* ſeverisſimæ & tamen obſeqventisſimæ: [*in quo quidem Sichardina non adſtipulatur.*] *Minus rectè. Mens enim eſt Plinii, nepotem nunc ſeverè educatum ſub aviâ delicatâ, quod ipſum ſatis evincunt verba, quæ ſtatim ſubſeqvuntur.* Gru. *Vera Palatini codicis lectio,* [delicatæ,] *& omninò recipienda. Senſus eſt, educatum Quadratum ab aviâ, delicatâ illâ quidem in vitæ cultu, ſed quæ ſeverè haberet nepotem morum diſciplinâ.* Delicata vivendi *ratio ex iis patet, quæ mox de Quadratillâ narrat noſter.* Severitas *diſciplinæ inde conſtat, quòd ſuis remisſionibus intereſſe nepotem paſſa haud eſt, de quo etiam paullò pòſt reddit.* Bu. l) *Nondum ſatis conſtitui, annon exiſtimare debeam, ſcripſiſſe Plinium* ſecurisſimè, *non* ſeverisſime, *hoc eſt, in ſumma à*[illegible]*, & peccandi impunitate.* Caſ. *Nempe videbat Caſaubonus, non ſatis bellè cohærere,* delicatè, *&,* ſeveriſſimè. *Mutari ergò cenſuit hoc alterum oportere; ſuſpicatus eſt. Sed non opus, ſi* delicatæ *ſcribamus, & referamus ad aviam.* m) *nepos Quadratillæ.* Cat. *De quo ſuprà p. 415. c.* n) *quæ neque civilibus negotiis, neq; externis illis diſtringitur. Quare libentiùs legerim* [*in proximè ſequentibus,*] ſexûs, *quam* ſenii. *Cat.* o) *Schacorum*

tiâ p) videbatur. Miraberis, & ego miratus ſum. Proximis ſacerdotalibus ludis q) productis in commiſſione r) pantomimis, qvùm ſimul theatro ego & Qvadratus egrederemur, ait mihi: *Scis me hodie primum vidiſſe ſaltantem aviæ meæ libertum?* Hoc nepos. At hercule alieniſſimi homines ſ) in honorem Qvadratillæ [pudet me t) dixiſſe honorem u)] per adulationis officium x),

[*ut vulgò dicimus,*] *de quibus Martialis*: Inſidioſorum ſi ludis bella latronum, Gemmeus iſte tibi miles & hoſtis erit. *Ovidius in arte:* Sive latrocinii ſub imagine calculus ibit, Fac præeat vitreo miles ab hoſte tuus. p) *Juven.* Maxima debetur puero reverentia, *&c.* Ba. q) *Sacerdotales ludi ſunt, quos ſacerdotes ob honorem ſacerdotii, ut cæteri magiſtratus, edebant. Origo ab Auguſto eſt, ut Gutherius lib. III. de vet. Jure Pontificio cap. 20. docet.* Bu. r) *Certamina non gladiatorum tantùm & athletarum, ſed artificum quoque, ut Mimorum, Muſicorum, Poetarum, Oratorum publicè inſtituebantur. Hæc igitur* commiſſiones *appellabant: nam committere eſt duos in certaminis aleam conjicere: Græci* δείξεις, ἐπιδείξεις, ἀγῶνας. *Non ſemel hæc vox apud Suetonium legitur: & à duobus maximis interpretibus in vitâ Auguſti ad caput 89. explicatur.* Bu. s) *nullo vinculo affinitatis Quadratillæ conjuncti pantomimi.* Cat. t) *L.* penè. *Ba.* u) *Corrigit ſe, quòd id, quod Quadratillæ mimi præſente Dominâ faciebant, non honor eſſet, ſed adulatio turpis.* Curſitabant, *quaſi cupidi eam videndi;* exultabant, *quaſi ex hilarati ejus aſpectu;* plaudebant, mirabantur, *ut gratulabundi, & qui magni facerent ipſius dotes. Sed non contenti* ſingulos *etiam* geſtûs Dominæ, *& eos* cum canticis reddebant, *id eſt, imitabantur & exprimebant, accinentes ſaltando aliquid, quo Dominæ laudes attollerent. Quæ omnia exactæ adulationis officia ſunt.* Cantica *propriè hiſtrionum, qui & ipſi* Cantores *dicti. Suetonius* Caligulâ

dabat a). Hæc ſcripſi qvia ſoles b), ſi qv
dit novi, non invitus audire: deinde,
cundum eſt mihi,qvod ceperim gaudi

---

cap.54. Deinde repente magno tibiarum ac ſca
crepitu, cum pallâ tunicaq; talari proſilnit, ac
cantico abiit. *Idem Nerone cap.39.* Datus Atel
hiſtrio in cantico qvodam ὑγίαινε πάτερ, ὑγίαινε
demonſtraverat *&c. Horatius epiſt. ad Piſones:* do
tor vos plaudite dicat. *Svetonius Caligulâ dicto lo*
Cantor atqve ſaltator. *Vide Livium lib. VII. c.*
ab origine habes, & Joſephum Scaligerum ad
lii. Bu. x) *Aldina:* [pudet me dixiſſe hon
adulationis officium] *Emendabam olim;* [pud
xiſſe honorem, adulationis officium] in thea
neque adhuc pœnitet. Gru. y) *artis ſuæ bi*
quam præſtiterunt in theatro in honorem Quadr
Tacitus theatrales artes *ſcenicas & hiſtrionales*
vit. Cat. z) *appendicem, id quod additur*
bitum: vocabulum fictum à corollis, quòd actorib
nâ, qui placuerant, dari ſolitæ forent. Tranquil
c.45.] Corollaria & præmia alienis qvoqve m

do retractare c). Gaudeo enim pietate de-
ſtæ, honore optimi invenis: lætor etiam
d domus aliqvando Caji Caſſii, hujus qvi
ianæ ſcholæ princeps d)& parens fuit e), ſer-
domino non minori. Implebit enim illam
dratus meus, ut decebit, rurſusq; ei priſti-
dignitatem, celebritatem gloriamq; red-
qvum tantus orator inde procedet, qvantus
ille conſultus. Vale.

CAJUS PLINIUS RUFO ſuo S.

*xemplo Terentii Junioris Rufum monet, qvan-
doctrinam & eloqventiam latere in habitu pa-
. Hoſpitio enim ab illo ruri ſuſceptus, qvùm
bus ruſticis Secundus loqvi cœpiſſet, ſtatim ſer-
e utroq; puriſſimo à Terentio revocatus eſt ad
a.*

Mm O qvan-

*d Grut V. Lamp. p. 242.] Admitto ſcripturam mem-
riam Neuſletteri. Vulgati enim recentius:* Hæc ſcripſi
ſoles. *Sed enim antiquitus cuſi non agnoſcunt vocem
i, ut nec Pal.* Gru. c) *renovare.* Cat. d) *C.
m Longinum intelligit, qui præfuit Syriæ, & legum
à temporibus Claudii cæteros præminuit, ut Tacitus
t Annali XII. cap. 11. & 12. Ab eo* Casſiani *dicti, qui
acita amplectebantur, quemadmodùm contrà* Pro-
ani *qui Proculi doctrinam tuebantur. Itaq; duæ ſectæ
holæ JCtorum tùm erant, altera* Casſianorum *& alia*
lejanorum. *Vide Pomponium JCt. L. II. ſub. fin. D.
igine Juris.* Bu. e) *Pal. & edd. vett.* princeps
ens. *Neotericæ voculam adjecerunt,* fuit, *non neceſ-*
Gru.

EP. 25. f) *acturi cauſas.* Cat.
ri. Cat. h) Terentium Max. *Cæſaris in*
curatorem ex epiſtolà Domitiani conjectare li
ſephum invenio Terentium Rufum *cum Tit*
tione Hieroſolymarum. Terentium Gentian
deteſtatus eſt, quod ipſum videret diligi à Sen
Imperatorem futurum. Terentium Priſcum
mine celebrat, tanquam Poetarum præſidium.
lib. VIII. [*ep. 15.*] *& IX.* [*ep. 12.*] *ſcribit Sec*
i) *Svetonius Claudio cap. 25.* Eqveſtres m
dinavit, ut poſt cohortem alam, poſt alam
Legionis daret. *In quo loco hæret eruditiſſim*
nec quicquam expedit. Optimè Caſaubonus in
eas accepit, non quæ pedeſtri oppoſita eſſent, ſ
utroq; in genere ſoliti juvenes loco equeſtri na
ſibi ad Senatoriam dignitatem pararent : qu
Tractatu ad Polybium de Romanorum militi
pſium, [*qui* Semeſtres militias *apud Sveto*
bat,] *executurum promittit. Sed nihil ejus ha*
dolet ſanè, editum eſt. Cæterùm haud alit
eqveſtres militiæ *ſunt præſenti loco. Cui ſ*
ille Svetonii, ſive quicunq; auctor eſt, vitæ Plin
nio inſcribitur, ipſo principio : Plinius Secun
menſis, *inquit,* eqveſtribus militiis induſtriè

n procuratione Narbonenſis provinciæ *k*) ;errimè functus, recepit ſe in agros ſuos, paqve honoribus *l*) tranqvilliſſimum otium ulit. Hunc ego, invitatus hoſpitio, ut bo- patremfamiliæ, ut diligentem agricolam ebar, de his locuturus, in qvibus illum ver- utabam. Et cœperam, qvùm ille me doctiſ- ſermone revocavit ad ſtudia. Qvàm terſa

Mm 2 omnia!

gitioſis puritas. Ita ſeverè ac integrè provinciam re- *Tacitus: qui & Proconſulatum* integrum *dixit, in- & incorruptè adminiſtratum.* Militiæ, *gradûs militiæ exempli gratiâ* Centurionatus *ſeu* Tribunatus co- s, Præfectura alæ, Tribunatus Legionis. Procura- s, *munia ſive officia* Procuratorum *ſunt, qui vel mit- r in provincias cum Præſidibus ad colligendos & ero- s reditus, [nam Præſidum jurisdictio eſt, & quæ tuen- ſunt,] vel ut ipſi præſint; in minores puta: de qui- ura & eruditè Lipſius ad XII. Taciti Annalem. Hinc* rare *eſt procuratione defungi, ſeu procuratorem pro- eſſe. Noſter ſuprà lib. III. ep. 5.* Cùm procuraret in niâ. *Infrà etiam epiſt. 31 hujus libri,* præfecturam *uæ equeſtris militia,* procurationes *ſeqvuntur.* Bu. *Narbonenſis provincia pars Galliarum, quæ interno illuitur, braccata antè dicta, amne Varo ab Italiâ di- Alpiumq; jugis, à reliquâ verò Galliâ latere ſepten- li, Gebennâ & Jurâ. In eâ Narbon emporium & civi- ide illa provincia denominationem accepit.* Cat. Paratos honores *dignitatem Senatoriam & magiſtra- vellat, quò jam patebat aditus equeſtribus militiis & curatione defuncto.* Parati honores *ſunt in aperto po- quos ſine negotio conſequi poſſis. Supra lib. VI. ep. 10.* 1 oblivio, *eſt facilis. Sic* fructus paratus *lib. II. ep. 10. s atq; ad manum eſt, ſive obvius: hoc enim cum alte- ixit, cùm* obvium & paratum humorem *diceret* lib.

omnia! qvàm Latina! qvàm Græca *m*)! Nam tantum utrâqve lingvâ valet, ut eâ magis videatur excellere, qvam cummaximè loqvitur. Qvantum ille legit? qvantum tenet? Athenis vivere hominem, non in villâ, putes. Qvid multa? Auxit ſolicitudinem meam, effecitqve, ut illis, qvos doctiſſimos novi, non minùs hos ſeductos *n*) & qvaſi ruſticos verear. Idem ſvadeo tibi. Sunt enim ut in caſtris, ſic etiam in literis noſtris, plures cultu pagano *o*), qvos cinctos & armatos, & qvidem ardentiſſimo ingenio *p*), diligentiùs ſcrutatus invenies. Vale.

26. CAJUS PLINIUS MAXIMO ſuo S.

Morbo amici ſcribit ſe admonitum, dum ſumus inſir-

---

ejusdem epiſt. 17. Bu. m) tam latina, qvàm græca. *Sic apparet apud Catanæum fuiſſe.* n) *in ſeceſſu viventes & ab celebritate hominum remotos.* Bu. o) *non militari.* Paganus *enim &* miles *in jure paſſim opponuntur. Infrà lib. X. ep. 18.* Et milites & pagani certatim ei testimonium retribuerunt. Cultus paganus, *qui ſine cingulo & armis eſt: illis enim militaris cultus cenſetur. Servius ad illud Virgilii Æneid. IX.* Diſcinctos Afros: Diſcinctos, *inquit*, inhabiles militiæ: nam omnes, qvi militant, cincti ſunt. *Inde* cingulum *prò honore militiæ: & militandi jure: quòd ſumto cingulo & ſumeretur militia, & poſito poneretur. Prudentius agone Emetherii & Chelidonii:* Nec rudem crudi laboris antè vitam duxerant Milites, qvos ad perenne cingulum Chriſtus vocat. *Severus Sulpitius Dialogo II. de virtutibus Martini. cap. 7.* Miles qvidam, cingulum in Eccleſiâ, monachum profeſſus, abjecerat. *Bu.* p) *in lectione Catanæi vocula duæ*, & qvi-

mi, nullis nos vitiis detineri. Qvare hortatur Maximum, ut tales velint eſſe ſani, qvales in-i ſe futuros ſpondent.

Uper me cujusdam amici languor admonuit, OPTIMOS eſſe nos dum infirmi us. Qvem enim infirmum aut avaritia aut do ſolicitat? Non amoribus ſervit, non ap- honores, opes negligit, & qvantulumcun-, ut relicturus, ſatis habet. Tunc Deos, tunc inem eſſe ſe meminit *q*); invidet nemini, inem miratur, neminem deſpicit, ac ne ſer-ibus qvidem malignis aut attendit, aut ali- balinea imaginatur & fontes. Hæc ſumma rum, ſumma votorum; mollemqve in po-m & pingvem *r*), ſi contingat evadere *s*), eſt, innoxiam beatamqve deſtinat vitam. ùm ergò qvod pluribus verbis, pluribus eti- voluminibus philoſophi docere conantur,

, nullæ apparent. Sic enim ille: armatos ardentisſimo nio *duo miſcuit, militiam & doctrinam, & quan-* cinctos & armatos *transferri posſint ad poſterius: ta- melius eſt, ut militiam reſpiciant, &,* ardentisſimo nio, *doctrinam, ut aliquid proprii unicuiq; asſignetur. Catanæus.*

P. 26. q) *Suſpicabar aliquando:* tunc Deos, tunc ines eſſe meminit, *ut ſit ſimile illi Salluſtiano Jugurth.* *24.* Jugurtham tanta libido exſtinguendi me invaſit, q; vos, neq; Deos immortales in animo habeat, *&c.* *m ut video nihil variare exempla vetera, jam non ul- ertendo, utique, cùm & vulgato ſuus ſit quoque ſen-* ru. r) *Hic interpungendum, ut* mollem & pin-, *perinde ut, quod ſequitur,* innoxiam beatamqve, *ad*

ipſe breviter tibi mihiq; præcipere, ut TALES ESSE ſani perſeveremus *t*), qvales nos futuros profitemur infirmi. Vale.

27. CAJUS PLINIUS SURÆ ſuo S.

Qværit à Surâ, an veræ ſint apparitiones, quæ græcè Phantaſmata dicuntur, & exemplo Curtii Ruſi ac Athenodori philoſophi, poſtremò ſuorum, confirmat eſſe vera: ſed dum qværit, amicum docet.

ET mihi diſcendi & tibi docendi facultatem otium præbet. Igitur perqvàm velim ſcire, eſſe phantaſmata *u*), & habere propriam figuram nu-

vitam *referatur. Barthius cùm omiſſum videret comma poſt* pingvem *in ed. H. Stephani*, mollemq; *mutaverat in* mollem, *ut conſtructio eſſet*, evadere mollem. *Sed* mollis vita & pingvis *Plinio, quæ inter balinea & fontes agitur.*

s) *Sanitatem recuperare.* Cat. t) *Græcum loquendi genus imitatur. Neq; enim illud*, ut tales eſſe ſani perſeveremus, *aliud ſonare puto, quàm quod Græci dicerent,* ὡς ὑγιαίνοντες [*vel* ἐν τῷ ὑγιαίνειν] τοιοῦτοι διατελῶμεν ὄντες. H. Steph. in fine præf. p. 43.

EP. 27. u) *Sichardina:* eſſe aliqvid phantaſmata. *Exiſtimamus, legendum eſſe* phaſmata: *quam noſtram ſententiam multis rationibus alibi aſtruimus. Video enim, non ſolùm vulgus, ſed etiam ſummi in literis nominis viros ignorare, quid & quomodo differant hæc duo vocabula.* Caſ. *Caſaubonus legendum exiſtimabat,* phaſmata: *eſſe enim diſcrimen inter has duas voces, quæ malè confunderentur. Veteres gloſſæ:* φάντασμα, Larva, Viſio vana, oſtentum. φάσμα, Moſtellum. *Ex quo Plautinæ Comœdiæ* Moſtellariæ, *nomen: à monſtris ſcilicet ſeu ſpectris quæ fieri in Theuropi-*

numenqve aliqvod putes, an inania & vana *x)* ex metu noſtro imaginem accipere *y)*. Ego ut eſſe credam, imprimis eo ducor, qvòd audio accidiſſe Curtio Rufo *z)*. Tenuis adhuc & obſcurus

de ædibus fingebat Tranio, iſtis, de quibus infrà in Athenodori hiſtoriâ exponit Plinius, perquam ſimilia. Nam & monſtra *pro ſpectris ponuntur. Plautus dictâ Comœdiâ act. II. Sc. 2. v. 74.* Qvæ hîc monſtra fiunt, anno vix poſſim eloqvi. *Noſter hâc epiſtolâ :* domus tota illi monſtro relicta. *Bu.*

x) inanem & vanam. *Catanæus legiſſe videtur. In Sichardinâ eſt,* inanem & variam. y) *Lucretius lib. IV. multis explicat, eſſe phantaſmata, & volitare ultrò citroq; per auras, quasdam ſcil. tenuiſſimas omnium formarum exuvias. At Lucianus in philopſeude cùm plurimorum teſtimonio diſſerat, eſſe phantaſmata, demùm more ſuo hanc opinionem damnat.* Cat. z) De origine Q. Curtii Rufi, qvem gladiatore genitum qvidam prodidère, neq; falſa promſerim, & vera exeqvi pudet. Poſtqvam adolevit ſectator Qvæſtoris, cui Africa obtigerat, dum in oppido Adrumeti vacuis per medium diei porticibus ſecretus agitat, oblata ei ſpecies muliebris ultra modum humanum, & audita eſt vox : *Tu es, Ruſe, qui in hanc Provinciam pro Conſule venies :* Tali omine in ſpem ſublatus, digreſſusq; in urbem & largitione amicorum, ſingulari ingenio Qvæſturam, & mox, nobiles inter candidatos, Præturam Tiberii principis ſuffragio aſſeqvitur, cùm hiſce verbis Tiberius dedecus natalium ejus velaciſſet : *Curtius Rufus videtur mihi ex ſe natus.* Longâ poſt hæc ſenectâ, & adverſus ſuperiores triſti adulatione, arrogans minoribus, inter pares difficilis, conſulare imperium, triumphi inſignia, ac poſtremò Africam obtinuit, atq; ibi defunctus fatale præſagium implevit. *Hæc Tacitus* [*lib. XI. annal. p. m. 122.*] Cat. *Hunc Taciti Curtium eundem eſſe cum Curtio Plinii noſtri, res ipſa loquitur. Incertum, an idem ſit etiam cum Curtio, quem Tranquillus in album clarorum* Rhe-

rus obtinenti Africam comes hæſerat. Inclinato die ſpatiabatur in porticu: offertur ei mulieris figura, humanâ grandior pulchriorqve: perterrito, Africam *a)* ſe, futurorum prænuntiam, dixit: iturum enim Romam *b)*, honoresqve geſturum, atqve etiam cum ſummo imperio in eandem provinciam reverſurum, ibiqve moriturum. Facta ſunt omnia. Præterea accedenti Carthaginem, egredientiqve navem, eadem figura in littore occurriſſe narratur. Ipſe certè implicitus morbo, futura præteritis, adverſa ſecundis auguratus, ſpem ſalutis, nullo ſuorum deſperante, projecit. Jam illud, nonne & magis terribile, & non minus mirum eſt? qvod exponam ut accepi. Erat Athenis ſpatioſa & capax domus, ſed infamis & peſtilens *c)*. Per ſilentium noctis ſonus ferri, &, ſi attenderes acriùs, ſtrepitus vinculorum longiùs primo, deinde proximo *d)* reddabatur: mox apparebat idolon *e)*, ſenex

torum retulit, cum Curtio item Hiſtorico, qui res ſcripſit Alexandri Magni, quanquam his omnibus nomen. Q. Curtii Rufi *hæſit Vid Rader cap. 1. proluſ. ad Curt.* a) *Tradit Plinius lib. VII. in Africæ ſolitudinibus hominum ſpecies obvias ſubinde fieri, momentoq; evaneſcere: hæc & talia ex hominum genere ludibria ſibi, nobis miracula ingenioſam feciſſe naturam.'* at. b) *Malim:* iturum eum Romam. *Pal. & edd. vett.* & venturum Romam. *Gru.*

c) *cur peſtilens, infrà [poſt ſex lineolas] exponit.* Inhabitantibus &c. B. 1. *Multis enim nimiâ injectâ formidine cauſa mortis fuerat.* Vc. d) *Scribo,* e proximo. *Caſ.*

e) *Spectrum ſive imago, ſeu monſtrum, ſeu ſimulacrum, ut paulo poſt appellat noſter. Vet. Gloſſ.* εἴδωλον, Simulacrum,

nex macie & ſqvalore confectꝰ, promiſſâ barbâ, horrenti capillo, cruribus compedes, manibus catenas gerebat qvatiebatq́;. Inde inhabitantibus triſtes diræqve noctes per metum vigilabantur: vigiliam morbus, &, creſcente formidine, mors ſeqvebatur. Nam interdiu qvoqve, qvanqvam abſceſſerat imago *f*), memoria imaginis oculis inerrabat, longiorq; cauſſis timoris timor erat *g*). Deſerta inde & damnata ſolitudine domus, totaqve illi monſtro relicta: proſcribebatur *h*) tamen ſeu qvis emere, ſeu qvis conducere, ignarus tanti mali, vellet. Venit Athenas philoſophus Athenodorus *i*), legit titulum *k*),

Larva. *Omnis caſſa corpore figura ac ſpecies, ſeu viſum, ...λον eſt. Unde & Democritus, & qui Democritum ſecutus Epicurus eſt, fluentes illas de corporibus, & ultro citroq; per aera volantes formas ſive imagines, quas fingebant,* εἴδωλα *appellat; Catius* ſpectra; *Lucretius lib. IV.* [*ubi ex profeſſo rem tractat*] ſimulacra; *Cicero lib. I. de finibus* imagines *appellavit. Vide Laertium in Epicuro, item Ciceronem lib. XV. ad Familiares epiſt. 16.* Bu. *Aldi editio & ejus traduces inverſo verborum ordine habent: Apparebat* ſenex Idolon. *Barthius* idolon *habet pro gloſſa.* f) *Etiam hanc vocem,* imago, *Barthius ut gloſſam cancellat.* g *Sic omninò Pal* [*item Sichardina,*] *nec recedunt aliæ editiones vett. quàm quòd ea,* inhærebant. *Recentius cuſi:* oculis inhærebat, longiorisq; cauſſa timoris timor erat. *Gru. Id quod Catan.eus exponit: Timor conceptus ex ſpectaculo idoli cauſſabat longiorem timorem. Nam poſtquam imago illa receſſerat, adhuc tamen reſtabat domeſticus timor.* h) *Sic ſuprà initio epiſt. 11. hujus libri:* agros, qvos ego juſſeram a proſcribi. i) Athenodorus Tarſenſis, *Stoicus Philoſophus inſignis, acri ingenio vir ſecundum Lucianum* ...

cua mens audita ſimulacra & inane
fingeret. Initio, qvale ubiqve, ſilent
deinde *m*) concuti ferrum, vincula
non tollere oculos, non remittere ſ
obfirmare animum, auribusqve pra
tum crebeſcere fragor, adventare et
ut in limine, jam ut intra limen audi
videt, agnoſcitqve narratam ſibi effi
innuebatqve digito, ſimilis vocanti.
ut paullulum expectaret, manu ſig
ſusq; ceris & ſtylo *o*) incumbit. Ill
capiti catenis inſonabat. Reſpicit ru
qvod priùs innuentem: nec morat

guſti Cæſaris præceptor: cujus ſcripta ad Oc
ſororem citat Plutarchus. Fuit & Athenod
Zenonis diſcipulus; & alius Rhodius, *q*
pſit. Cat. k) *propoſitam locandi vel ve*
ptionem. Lucianus in Philopſeud, *ubi han*
eadem recitat, non Athenodorum Athenis hoc

: ſeqvitur. Ibat illa lento gradu, qvaſi graculis: poſtqvam deflexit in aream do-epente dilapſa deſerit comitem. Deſertus p) & folia concerpta ſignum loco ponit. o die adit magiſtratûs, monet ut illum lo-ffodi jubeant. Inveniunt oſſa inſerta ca-c implicita, qvæ corpus ævo terrâqve pu-um nuda & exeſa reliqverat vinculis. ta publicè ſepeliuntur. Domus poſtea ritè is manibus q) caruit r). Et hæc qvidem affir-

turæ. Ceræ *ſunt cerata tabulæ, in quibus ferreis ibebant.* Bu. p) *area ergò herbata.* Ba.

id, rite conditis manibus, *quod malè quidam ac-dictum eſt ex conſuetudine & ritu Romanorum, qui um manes conditos putabant, vocabantq́, qvùm lorum juſta eſſent peracta.* Caſ. *De* manibus *va-iderunt veteres, quorum opiniones Servius ad III. recenſet. Receptiſſima eſt, eſſe dæmonum genus, in rent mortuorum animæ ſive umbræ. Apulejus de Ge-itis :* Eſt & ſecundo ſignificatu ſpecies dæmonum, humanus emeritus ſtipendiis vitæ, corpore ſuo s. Hunc vetere latinâ lingvâ reperio *Lemurem* di-n. Ex hiſce ergò Lemuribus, qvi poſterorum ſuo-ram ſortitus placato & qvieto numine domum, *Lar* dicitur *familiaris.* Qvi verò ob adverſa vitæ nullis bonis ſedibus, incerta vagatione ceu qvo-lio punitur, inane terriculamentum bonis homi-æterùm noxium malis: id genus pleriqve *larvas* nt. Cùm verò incertum, utrum *Lar* ſit, an *Larva*, *Manem Deum* nuncupant. Rite conditis, *id eſt, ulturæ honore affectis.* Condi manes *dicuntur, nodum apud Virgilium &* anima condi *dicitur. Lo-in. III. v. 68. ad quem omninò Servius legendus. Puta-m non antè recipi apud inferos & certas ſortiri ſe-

des, ſed oberrare vagariq; mortuorum animas, quàm
ma ſepultura reliquiis corporis contigiſſet. Quod &
truncatis ſibi perſuadebant, quorum nondum expiat
eſſet. Quò illud Lucani pertinet principio : -- umbrāq
raret Craſſus inultà. *Hinc Plautinus Tranio monſ*
ædibus *fieri fingit, quòd ibi perfidè enectus hoſpes*, in
tus defoſſus *ſit, hoc eſt, ſine honore ſepulturæ; & hi*
ſaſſe ſpectra ac lemures infeſtare perhibentur domum
quam cadaver rite conditum eſſet. Quod Lucianus qu
illis Corinthicis ædibus factum narrat, de quibus his P
nis perquàm ſimilia in Philopſeude refert. Suetonius
gula cap. penultimo : Cadaver ejus clam in hortos L
nos aſportatum, & tumultuario rogo ſemiambuſtu
vi ceſpite obrutum eſt : poſteà per ſorores ab exil
verſas erutum, crematum, ſepultumqve. Satis co
priusqvam id fieret, hortorum cuſtodes umbris inq
tos : in eâ qvoqve domo, in qvâ occubuerit, nulla
ctem ſine aliqvo terrore tranſactam. *Bu.* Vi
de, quæſo, lector : videbis locum eſſe mutilum. Quid
lud eſt, quo domus caruit ? non eſt obſcurum, quid vel
planiſſimè conſtat ex Luciani verbis in ejuſdem rei
tione : ἐκεῖνον μὲν οὖν, *inquit,* ἐθάψαμεν ἀνορύξαντες. ἡ
δὲ τὸ ἀπ' ἐκείνου ἐπαύσατο ἐνοχλουμένη ὑπὸ τῶν Φασ
Locus eſt in Philopſeude. Puto legendum : domus poſt
te conditis manibus, dæmonibus caruit : *vel,* ph
bus caruit : *aut etiam,* metu caruit. *Tot enim modis*
ciano locus expleri poteſt. Caſ. *Multipliciter locum*
plent viri doctiſſimi. Ego vocem repetendam dudum
ſuſpicionibus, ſcribendumq;, ritè conditis manibus,
bus caruit. *Gru. Rectè Gruterus.* Bu. *Faciliùs*
mus Buchnero, quando & Caſaubonus, Gruterusq; illi
runt. At nec vitii quicquam eſt, nec difficultatis,
ris, τὸ manibus, *quaſi bis poſitum eſſet, accipiendum*
pè veteres loqvuntur. Vid. ad Senec. epiſt. 21. Quaſi eſſet
nibus, poſtqvam rite conditi ſunt, caruit. *Gro.*
quoq; addendum cenſuit Barthius, qui ſcholio Caſ
hæc adſcripſit : Malè. Manibus, *i. e. vexatione ab iis*

affirmantibus credo: illud affirmare aliis poſſum. Eſt libertus mihi Marcus, non illiteratus. Cum hoc minor frater eodem lecto qvieſcebat. Is viſus eſt ſibi cernere qvendam in toro reſidentem, admoventemqve capiti ſuo cultros *s*), atqve etiam ex ipſo vertice amputantem capillos. Ubi illuxit, ipſe circa verticem tonſus, capilli jacentes reperiuntur. Exiguum temporis medium, & rurſus ſimile aliud priori fidem fecit. Puer in pædagogio *t*) miſtus pluribus dormiebat: venerunt per feneſtras [ita narrat] in tunicis albis duo, cubantemqve detonderunt, & qvà venerant, receſſerunt. Hunc qvoqve tonſum,

ctè conditis. Nec meliùs Gruterus. s) *raſorios.* Cat. *Obſerva ergò,* cultros *hic abſolutè poni pro* cultris tonſoriis, *ſeu uno verbo*, *novaculis. Sic Plaut. Captiv. Act. II. ſc. 2. v. 16.* Nunc ſenex eſt in tonſtrinâ, nunc jam cultros attinet. *Quem Comici locum cum hoc Pliniano comparat Gruterus VI. ſuſpic. 9.* t) *Lipſius ad XV. Annalem Taciti* [*n. 138.*] Puer è prædagogio, *legit, quòd* pædagogii *vox non pro loco accipiatur*, *ubi morantur pueri, quemadmodùm Beroaldus ad Svetonium interpretatus eſt; ſed pro cœtu ipſo*, *ſive collegio elegantiorum puerorum. Quam ad rem plura auctorum loca adducit*, *quæ ibi vide.* Puer è pædagogio *eſt, quem* pædagogianum *Ammianus appellat. Sed poſſumus & vulgatam,* in pædagogio, *pro* inter pædagogianos *interpretari. Neq; enim infreqventer* in, *pro* inter *ponitur.* Bu. *Catanæus pro* pædagogio *legit* pædagio. *Pædagium autem interpretatur membrum domûs*, *in quo ſervi commorantur. Addit, hic pro cubiculo ſervorum uſurpari: & eundem eſſe ſenſum, ſi legas* pædagogio. *Conf. Cæl. Rodig. VII. Antiq. Lect. 6. f. 319. Sed corruptè* pædagium *ſcribi obſervat Turneb. XXIII. Adverſ. 19. f. 788. & Marcell.* Donat. ad Sve-

ſum, ſparſosqve circa capillos dies oſtendi
hil notabile ſecutum, niſi fortè, qvòd n
reus: futurus, ſi Domitianus, ſub qvo hæc
derunt, diutius vixiſſet. Nam in ſcrinio e
datus à Caro de me libellus *x*) inventus e
qvo conjectari poteſt, qvia reis moris eſ
mittere capillum *y*), reciſos meorum capi
depulſi qvod imminebat periculi ſig
fuiſſe. Proinde rogo, eruditionem tuam i
das. Digna res eſt, qvam diu multumq; co
res: ne ego qvidē indignus, cui copiam ſci
tuæ facias. Licet etiam utranqve in parte

---

ton. Neron. c. 28. p. 720. [*qui tamen Rhodigini locu*
ferens ad Svet. Claud. p. 648. nihil hâc de re mone
dem menda Seneca quoq; locum Epiſt. 124. [*Lipſio eſt*
codicibus quibusdam obſederat, ut pro pædagogia, *le*
pædagia, *quod ex Hieron. Mercurial. III. Var. L*
p. 184. diſcere licebit. Nempe ſolebant ævo barbaro
voces: factumq; inde tandem, ut majore verbi compe
genui, qui ſunt in familiis Principum aut Nobilium
pro pædagogiis *aut* pædagogianis *Gallorum Italoru*
mone vocarentur Pagii. *Video enim viris doctis, T*
Lipſio, Donato, etymon hoc placere. u) *in arm*
canorum Domitiani ſcriptorum. Vel, in crinem 'c
paſſim habetur, quòd ſcil. Carus Secundum accuſaſſet
quam raritati capillorum Imperatoris illuſiſſet. Nam
tianus, autore Tranquillo, calvitio offendebatur. Ca

x) *accuſatio porrecta Domitiano à Metio Caro, a*
adverſum me. Cat. y) *Reorum habitum d*
Gellius lib. III. c. 4. ubi & de ſummiſſione capillor
bes. Ba. *Plura in hanc rem dabit VVowerius ad*
p. 445. z) *Svidas tondere capillos de vertice v*
tendere detrimentum rerum: ſic capillum decidere m
periculum. Cat.

les, diſputes: ex alterâ tamen fortiùs, ne me
ſpenſum incertumqve dimittas, cùm mihi
nſulendi cauſa fuerit, ut dubitare deſinerem.
ale.

CAJUS PLINIUS SEPTITIO ſuo S.

*Notabant Secundum nonnulli, qvòd amicos ſuos
antâlibet occaſione ſupra modum laudaret. Qvâ
ver Septitium intellectâ, reſpondet, neminem ma-
cognoſcere ſuos qvàm ſe, neq; peccare dum ma-
nè amat, qvos amandos putat.*

AIs qvosdam apud te *a*) reprehendiſſe, tan-
qvam amicos meos ex omni occaſione ul-
modum laudem. Agnoſco crimen, ample-
r etiam. Qvid enim honeſtius culpâ benigni-
s? Qvi ſunt tamen iſti, qvi amicos meos me-
norint *b*)? Sed ut norint, qvid invident mihi
ciſſimum errorem *c*)? Ut enim non ſint ta-
qvales à me prædicantur, ego tamen beatus,
d mihi videntur. Igitur ad alios hanc ſini-
m *d*) diligentiam conferant, [nec ſunt pa-
multi,] qvi carpere amicos ſuos judicium
ant: mihi nunqvam perſvadebunt, ut meos
ri à me nimium putem. Vale.

29. CA-

P. 28. a) *Lego*, qvosdam me apud te. *Caſ. Sed
vetat ellipſin iſtius pronominis hîc agnoſcere?* b) *Le-*
meliùs me norint. *Caſ. Intelligi hoc voluit Plinius,
ſi non exertè ſcriberetur.* c) *Sic apud Horati-
l. Epiſt. 2. v. 140.* gratiſſimus error. *Et noſter l. Epiſt. 2.
optat errori ſuo album calculum adjici.* d) *id*

29. CAJUS PLINIUS MONTANO *e)* ſuo S.

Epitaphium in Pallantis ſepulchro, tanqvam nimis honorificum, apud Montanum indignatur: poſtremò deridet & negligit.

RIdebis, deinde indignaberis *f*), ſi legeris, qvód niſi legeris, non potes credere. Eſt viâ Tiburtinâ intra primum lapidem *g*), [proximè annotavi] monimentum Pallantis *h*), ita inſcriptum *i*),

eſt, pravam, perverſam, & honeſto contrariam. Nam & in gloſſis veteribus, ſiniſter ἐπαρίστερος, *&* ἐνάντιος, *& rurſus in aliis* ἐπαρίστερος perverſus *exponitur. Tacitus Hiſt. V. c. 5.* Cætera inſtituta ſiniſtra, fœda, pravitate valuerunt. *Catullus quoq; ſiniſtram liberalitatem dixit, quam pravam atq; perverſam ſignificare vellet. Poſſis* ſiniſtram diligentiam *& malignam interpretari, quemadmodùm lib. I. ep. 9.* ſiniſtros ſermones *de malevolis atq; malignis dixerat.* Bu.

EP. 29. e) *Curtius Montanus Senator, cujus ventrem Juvenalis exagitat.* Cat. f) *Haud aliter Pal. haud aliter Neuſtett.* [*Modio teſte epiſt. 92. Novantiq. Lect.*] *imò non aliter vett. edd. Aldinâ priores: ea enim adjecit:* deinde indignaberis, deinde ridebis, ſi legeris *&c.* Gru.

g) *Veteres milliaria lapidibus diſtinguebant; inde* lapis *&* milliarium *ſynonyma. Quæ tamen vocabula aliquando omittuntur ſolo numero poſito. Tacitus II. Hiſtor. cap. 24.* Ad duodecimum à Cremonâ locus Caſtorum vocatur. *Rutilius Numatianus lib. II. Itinerarii*: Intervalla viæ feſſis præſtare videtur, Qvi notat inſcriptus millia crebra lapis. *Qui locus nos docet, illos lapides millenarii numeri notâ inſcriptos fuiſſe, ſimulq; & diſtinxiſſe viæ ſpacia, & viatoribus præbuiſſe ſolatia, cùm conſidendi ibi ac interqvieſcendi commodiorem copiam darent.* Bu. h) *qvi ſervus, deinde Claudii Cæſaris libertus tantum gratiâ valuit apud Principem, ut ipſo & Narciſſo impellentibus Appium Syllanum no-*

ptum *i*): HUIC SENATUS, OB FIDEM PIETATEMQVE ERGA PATRONOS, ORNAMENTA PRÆTORIA DECREVIT, ET SESTERTIUM *k*) CENTIES QVINQVAGIES: CUJUS HONORE CONTENTUS FUIT. Eqvidem nunqvam ſum miratus, qvæ ſæpius à fortunâ qvàm à judicio proficiſcerentur: maximè tamen hic me titulus *l*) admonuit, qvàm eſſent mimica *m*) & inepta qvæ interdum in hoc cœnum,

Nn

biliſſimum juſſerit interfici, Domitium Neronem adoptaverit. Erat autem obſtrictus Agrippinæ ut conciliator nuptiarum, & mox ſtupro ejus illigatus. Huic, quia repertor relationis fuiſſet de pœnâ fœminarum, quæ ſervis conjungerentur, ut Cæſar ediderat prætoria inſignia, & centies quinquagies ſeſtertiûm cenſuit Conſul deſignatus Barea Soranus: additum à Scipione Cornelio, grates publicè agendas ei, qui regibus Arcadiæ ortus veterrimam nobilitatem uſui publico poſtponere, [illegible] inter miniſtros Principis haberi ſineret. Verum cum ſub Nerone triſti arrogantia modum liberti egreſſus odium ſui moverit, primo a rerum cura, [illegible] impoſitus velut arbitrum regni agebat, dimovetur. Creditum poſtea eſt, à Nerone veneno ſublatum, quod [illegible] pecuniam longâ ſenectute detineret. Cit. i) *Leges [illegible] dem monumentum & ſequentis libri [illegible]* [illegible] k) *Manifeſtum eſt, legendum eſſe* ſeſtertiûm, *non* ſeſtertium: *ſequitur enim*, cujus honore, *videlicet ſeſtertii. Jam ante diximus, ita loqui ſolitos [illegible], cum [illegible] ſeſtertio: liberalitas centies ſeſtertii; [illegible] locum [illegible] paſſim extant exempla.* Caſ. [illegible] *monumenti ſive ſepulcralis [illegible]*, [illegible] *& apud Juvenalem Sat. X.* -- patriam tamen obruit olim gloria paucorum, & laudis titulique cupido hæſuri Saxis cinerum cuſtodibus. *Lr.* m) [illegible]

num, in has ſordes *n)* abjicerentur: qvæ
ille furcifer & recipere auſus eſt & recu
atq; etiam, ut moderationis exemplum, p
prodere. Sed qvid indignor? Ridere ſatius
ſe magnum aliqvod adeptos putent, qvi
licitate *p)* perveniunt, ut rideantur. Val

30. CAJUS PLINIUS GENITO
ſuo S.

Dolet impedita Julii Genitoris ſtudia mo ſcipuli ſummæ indolis: ſed, fatetur, qvamvi ceſſu à ruſticis occupari, interdum tamen ſt verùm ſentire qvàm malè ſcribat ex compa veterum, tametſi Genitor ſua ſcripta ſummo comparet.

TOrqveor qvòd diſcipulum, ut ſcribi mæ ſpei amiſiſti, cujus & valetudine te impedita ſtudia tua qvid neſciam *q)*? omnium officiorum obſervantiſſimus, c omnes qvos probas, effuſiſſimè dilig

dum eſſe, non, quod in quibusdam erat, inimica *jam olim Budæus annot. prior. in Pandect. p. 135.* *lectionem etiam Catanæus notavit.* Mimica, *f* *ctata: qualia eſſe ſolent, quæ mimi agunt, in quibu ri atq; ingenui ineſt, ſed quæſita & apparata omnia de illud Senecæ patris præfat. lib. III. Controverſiar* hil tàm mimicum, qvàm manifeſta præparatio micè incedere *Catullus dixit, quod non ſuo, ſed a affectato gradu incedere eſt.* Bu. n) *ita Pall cat, hominem vilisſimum, & ſordidisſimæ originis.* B
o) *Vide noſtrum lib. VIII. ep. 6.* Bu. p) *Eti* felicitatis *legi, diſces è Catanæo.*
E P. 30. q) *Lavinejus not. ad Plin. panegyr. c.*

r) qvoqve urbana negotia perſeqvuntur,
delectant s). Sunt enim qvi me aut judi-
aut arbitrum t) faciant. Accedunt qverelæ
icorum, qvi auribus meis poſt longum tem-
ſuo jure abutuntur. Inſtat & neceſſitas agro-
locandorum u) perqvàm moleſta. Adeo ra-
eſt invenire idoneos x) conductores. Qvi-
ex cauſis precario y) ſtudeo: ſtudeo tamen.
n & ſcribo aliqvid & lego: ſed qvum lego ex
iparatione ſentio qvàm malè ſcribam: licet
iihi bonum animum facias z), qvi libellos

 meos a)

---

146. *corruptam pronunciat hanc lectionem, atq. ſic cor-
dam:* qvidni ſciam? r) *in Thuſcos.* Cat.
Ab Aldi & Catanæi editionibus abeſt, non delectant.
Judex *eſt, qui à Prætore datur, & vel cogitur.* Arbi-
*qui eligitur à litigantibus, ut medius interveniat, & rem
onat; de quibus multa ad Prudentii Hymnum nuper.
a lib. III. de beneficiis cap. 7.* Melior videtur conditio
æ bonæ, ſi ad judicem, qvàm ſi ad arbitrum mittitur:
illum formula includit, & certos, qvos non excedat,
inos ponit; hujus libera & nullis aſtricta vinculis
io & detrahere aliqvid poteſt, & adjicere, & ſenten-
ſuam non prout lex aut juſtitia ſvadet, ſed prout
anitas & miſericordia impulit, regere. *Vide & Cice-
n pro Roſcio Comœdo.* Bu. u) *propè finito luſtro,
emporis ſpacio agri locabantur.* Cat. x) *quia non
lvunt, quæ debent, & tamen fructus abſumunt: ſuper
re libro IX.* [*ep. 37*] *apud Paulinum pluribus conque-*
. Cat. y) *Fuit in alia lectione non,* precario, *ſed,*
Cat. z) *Ut nos dicimus,* einen Muth machen/
gu en Muth machen/ Hoffnung machen; *ita planè &*
s animos facere, bonum animum facere, ſpem fa-
Livius lib. I. Divitiæ animos faciunt. *Item lib.*
ús facere. *Plinius V. ep. 30.* licet tu mihi bonum

meos *a*)de ultione Helvidii,orationi Demoſthe nis *κατὰ Μειδίȣ b*) confers: qvam ſanè, qvùm componerem illos, habui in manibus,non ut æmularer [improbum enim ac pene furioſum] ſed tamen imitarer *c*) & ſeqverer, qvantum au diverſitas ingeniorum,maximi aut minimi, au cauſæ diſſimilitudo *d*) pateretur. Vale.

31. CAJUS PLINIUS CORNUTO ſuo S.

Tertullum hortatur, Claudium Pollionem in amicitiam ſuam admittat: & eum commendat a integritate vitæ;deinde ab animi robore; poſtrem à fide in amicos, etiam poſt mortem.

CLaudius Pollio amari à te cupit: dignus hoc ipſo qvòd cupit: deinde, qvòd ipſe te diligit. Neqve enim ferè qvisqvam exigit iſtud, niſi qvi facit. Vir alioqvi rectus, integer, qvietus, ac penè ultra modum [ſi qvis tamen ultra modum] vere-

mum facias. *Cicero lib. III. ep. 16. ad Att.* Tuæ literæ, qvò ſæpiùs à me leguntur, hoc ſpem mihi faciunt minorem. *Alibi:* Literæ tuæ ſpem mihi magnam faciunt. *Vorſt. de Latinit. falsò ſuſp. c. 9. p. 102.* a) *de quibus lib. IX.* [*epiſt. 13.*] *latiùs.* Cat. b) *contrà Midiam.* St. *Midias Athenienſis, cùm videret Demoſthenem parare veſtes, & alia multa, ad feſtum celebrandum, ardens invidiâ, omnem apparatum fœdavit, quinimmò oratorem ipſum verberavit: in quem idcircò dixit orationem apud Judices Demoſthenes, cui titulus κατὰ Μειδ.* Cat. c) *Similis locus lib. I. epiſt. 2. p. 3.* d) *Legitur &* ſimilitudo: *quia* [*verba ſunt lectionem hanc interpretantis Catanæi,*] *uterq; ulciſci injuriam intendebat, Demoſthenes ſuam, Secundus amici ſui Helvidii. Verùm multa in utrâq; causâ fuerant diverſa.*

verecundus. Hunc, qvùm ſimul militaremus *e*), non ſolùm ut commilito inſpexi. Nam *f*) præerat alæ militari *g*): ego juſſus à Legato Conſulari *h*) rationem alarum & cohortium excutere, ut magnam qvorundam fœdamqve avaritiam, & negligentiam parem: ita hujus ſummam integritatem, ſolicitam diligentiam inveni. Poſtea promotus ad ampliſſimas procurationes, nullâ occaſione corruptus ab inſito abſtinentiæ *i*) amore deflexit; nunqvam ſecundis rebus intumuit; nunqvã officiorum varietate continuam laudem humanitatis infregit: eâdemqve firmitate animi laboribus ſuffecit, qvâ nunc otium patitur. Qvod qvidem pauliſper cum magnâ ſuâ lau-

---

EP. 31. e) *in provinciâ Syriâ, ubi Secundus Tribunus militum fuit. Cat.* f) Nam *in Aldinâ, Sichardinâ, & aliis veteribus noſtris, non conſpicitur. Boxborniana ſic diſtinguit:* inſpexi. [nam præerat alæ militari.] Ego *&c.* g) *quidam legunt* miliariæ, [*Sic & Aldina*] *à numero mille, ſicut Varro* miliarios greges *vocat. Nec ignoro* miliarias aves *ab eodem atteſtari alias eſſe à coturnicibus; & à Plinio ſeniore* miliariam herbam *milio inimicam;* miliarium *autem eſſe genus vaſis. Sed quia nondum legi, alam habuiſſe equites mille, magis placet, ut legatur* militari, *& hoc additum ſit ad tollendam æquivocationem.* Cat. *Rectiùs tamen, opinor,* miliariæ. *Nam quod legere non contigit Catanæo, Lipſio contigit. Hunc audiamus è lib. II. de Mil. Rom. Dial. 7. propè fin.* Milliarias *quoq;* [alas] *inquit, in Julio Hygino lego, & in lapide priſco: PRÆF. AL. BRITANNICÆ. MILIAR. Plinii quoq; noſtri locum, vix dubito, adſcripſiſſet, ſi variæ lectionis in eo gnarus fuiſſet.* h) *qui vices Procos. gerit.* Cat. i) *Abſtinentia non luxuriæ modò, ſed avaritiæ quoque nonnunquam opponitur; ut*

33. CAJUS PLINIUS TA
ſuo S.

Quærit Secundus inſeri hiſtoriis T mortales auguratur. Monſtrat igitu ſcribere poſſit, illam ſcilicet vocem l tem in Senatu emiſſam adverſus M qvem advocatus pro Bæticis datus er cione ſocio.

---

s) *Libertini originem patronorum, reſp vel domicilium ſeqvuntur: item ex his naſc nicipem aut nativitas facit, aut manumiſſio ne Juſtiniani libertinis eadem conceſſa liber miſſor habuit: cùm priùs Auguſtus manu terminâſſet, præſertim ne vinctus unquam libertatis genere civitatem adipiſceretur.* (*eſt* περίεργον, & *captandæ benevolentiæ g Nam &* περιεργία *ambitio eſt. Ut lib. III. ep.* vor & ambitio dominatur. *Bu.* u) *d Hoc juvat & melli eſt.* Bu. x) *res juc*

Auguror [nec me fallit augurium y)] hiſtorias tuas immortales futuras; qvo magis illis [ingenuè fatebor] inſeri cupio z). Nam ſi eſſe nobis curæ ſolet, ut facies noſtra ab optimo qvoqve artifice exprimatur; nonne debemus optare, ut operibus noſtris ſimilis tui ſcriptor prædicatorqve contingat? Demonſtro itaqve, qvanqvam diligentiam tuam fugere non poſſit, cùm ſit in publicis actis, demonſtro tamen, qvò magis credas, jucundum mihi futurum, ſi factum meum, cujus gratia periculo crevit *a*), tuo

phontis. Verùm poſſit fortaſſis, ἐςὶ τοῦ θείου ἐγγυτέρω exponi etiam, propiùs ad divinam naturam accedit. Sed apud Xenophontem non legitur ἐςὶ, verùm δοκεῖ εἶ[illegible]. St.

EP. 33. y) *Huic tamen augurio Secundi non rectè aves addixerunt. Nam major & melior pars hiſtoriarum Taciti intercidit, quodq́ reliqvum eſt, ſatis interciſum & exulceratum.* Cat. z) *Similiter Cicero à Lucceio petebat, ut Conſulatùs ſui geſta Hiſtoriis ſuis insereret, vel potiùs ſeorſim componeret. Vide elegantisſimam & eruditisſimam ejus epiſtolam, [ipſe lib. IV ad Attic. epiſt. 6.* bellam *vocat,] quæ lib. V. ad familiares 12. eſt, & confer cum iſta* Bu.

a) *Sic Pal. editioq́ Aldina. Omnis vetus,* periculo credit, *proximè ad verum. Recentisſimè cuſi [Henr. Stephani, qui tamen è Catanæo hauſit,]* cujus gratiâ periculum crevit. *Gru. Quidam codices, [quod & Catanæus monuit,]* c. g. periclitatus ſum; *ex adſcriptâ, vel ſuperſcriptâ potiùs interpretatione. In aliis [ut Sichardinâ] eſt,* cujus gratia periculo cedit. *Caſ. Optima lectio illa videtur, quam ſervavimus in textu: quanquam Caſaubono præter illam non diſplicebant aliæ duæ, una, quam è Catanæo jam attulimus:* c. g. periculum crevit; *altera quam ipſe excogitavit Caſaubonus;* c. g. periculum creavit. *Alia Barthio venerat in mentem:* cujus gratiâ periculum crevi, *id eſt, adii, ut*

inqvit, *injunctam nobis accuſatione[m]*
ſumus, hac adeamus Conſules, petamus
diſſipari e) *ſinant, qvorum eſſe in*
bent f). Reſpondi: *Qvum ſimus ad*
natu dati, diſpice, num peractas putes
ſtras Senatus cognitione finitâ g). I

---

dicimus de hæreditate. b) *Al.* creveri
Priorem ex his lectionem Catanæus ſuppeditat;
go Sichardi. c) *De hâc causâ noſter jam*
mel, ut p. 156. 181. 464. d) Poſtulatio
eſt expedire ſupplicantium deſideria. Pratej. I
e) *diſtrahi, depilari ab his, qui conſervare e*
potius: ne Conſules permitterent bona diſtrah
à ſe reſervari [à Conſulibus,] ſub quorum c
debebant. Cat. *Poſterior expoſitio magis a*
ſequentia. f) *Poſtrema verba non care*
ſet aliquid ſi legeretur: qvæ jam eſſe in cuſto
Sententia recta quidem, modò tamen certa
mendoſum in lectione receptâ, ſi vocem qvoru
quod & Catanæus lit. præc. fecit, ad Conſules

Augurori [nec me fallit augurium *y*)] hiſtorias tuas immortales futuras: qvo magis illis [ingenuè fatebor] inſeri cupio z). Nam ſi eſſe nobis curæ ſolet, ut facies noſtra ab optimo qvoqve artifice exprimatur; nonne debemus optare, ut operibus noſtris ſimilis tui ſcriptor prædicatorqve contingat? Demonſtro itaqve, qvanqvam diligentiam tuam fugere non poſſit, cùm ſit in publicis actis, demonſtro tamen, qvò magis credas, jucundum mihi futurum, ſi factum meum, cujus gratia periculo crevit *a*), tuo

phontis. Verùm poſſit fortaſſis, ἐςὶ τȣ̃ θείȣ ἐγγυτέρω exponi etiam, propiùs ad divinam naturam accedit. Sed apud Xenophontem non legitur ἐςὶ, verùm δοκεῖ εἶν.. St.

EP. 33. y) *Huic tamen augurio Secundi non rectè aves addixerunt. Nam major & melior pars hiſtoriarum Taciti intercidit, quodq; reliqvum eſt, ſatis interciſum & exulceratum.* Cat. z) *Similiter Cicero à Lucceio petebat, ut Conſulatûs ſui geſta Hiſtoriis ſuis insereret, vel potiùs ſeorſim componeret. Vide elegantiſſimam & eruditiſſimam ejus epiſtolam, [ipſe lib. IV ad Attic. epiſt. 6.* bellam *vocat,] quæ lib. V. ad familiares 12. eſt, & confer cum iſta* Bu.

a) *Sic Pal. editioq; Aldina. Omnis vetus,* periculo credit, *proximè ad verum. Recentiſſimè cuſi [Henr. Stephani, qui tamen è Catanæo hauſit,]* cujus gratiâ periculum crevit. *Gru.* *Quidam codices, [quod & Catanæus monuit,]* c. g. periclitatus ſum; *ex adſcriptâ, vel ſuperſcriptâ potiùs interpretatione. In aliis [ut Sichardinâ] eſt,* cujus gratia periculo cedit. *Caſ.* *Optima lectio illa videtur, quam ſervavimus in textu: quanquam Caſaubono præter illam non diſplicebant aliæ duæ, una, quam è Catanæo jam attulimus:* c. g. periculum crevit; *altera quam ipſe excogitavit Caſaubonus;* c. g. periculum creavit. *Alia Barthio venerat in mentem:* cujus gratiâ periculum crevi, *id eſt, adii, ut*

ſtulavit. Qvæ vox & ſtatim excepta *m*), & poſtea multo ſermone celebrata eſt. Divus qvidem Nerva *n*), [nam privatus *o*) qvoqve attendebat his, qvæ rectè in publico fierent,] miſſis ad me graviſſimis literis, non mihi ſolùm, verùm etiam ſeculo eſt gratulatus, cui exemplum [ſic enim ſcripſit] ſimile antiqvis contigiſſet. Hæc, utcunqve ſe habent, notiora, clariora, majora tu facies: qvanqvam non exigo, ut excedas actæ rei modum. Nam nec hiſtoria debet egredi veritatem, & HONESTE factis veritas ſufficit. Vale.

Caſaubonus ad Lampridium obſervat. Bu. l) *per hæc oſtenderit, quod vellem adjuvare ejus cauſam. Dicimus enim* prævaricationem, *diverſæ partis opitulationem proditâ cauſâ ſuâ, quam advocatus ſuſceperat defendendam*. Cat.

m) *plauſu nempe*. Ba. *Catanæus* excerpta *legit, & interpretatur, notata, mandata publicis ſcriptis*. n) *Cùm hæc Secundus ſcriberet, Nerva jam cœlo donatus fuerat: ſed cùm in Senatu acta ſunt, nondum erat Imperator, nam tunc Domitianus vivebat. Quare cùm* Divum *nominat, reſpicit ad Trajani tempora*. Cat. o) *id eſt, jam ab officio Senatorio, & publicâ curâ remotus. Refert enim Philoſtratus ſeptimo [de vitâ Apollonii p. 304.] Domitianum juſſiſſe Nervam ſecedere Tarentum*. Cat.

C. PLINII CÆCILII SECUNDI EPISTOLARUM LIBER OCTAVUS *a*).

I. CAJUS PLINIUS SEPTITIO SUO S.

Seceſſerat in Tuſcos: ſed in itinere libertorum aliqvi adverſam valetudinem contraxerant, præſertim Encolpius lector, Secundi deliciæ. Scribit tamen, de illo bene ſperare.

ITer commodè explicui, excepto, qvòd qvidam ex meis adverſam valetudinem ferveſcentibus æſtibus contraxerint. Encolpius *b*) qvidem lector *c*), ille ſeria noſtra, ille deliciæ, exaſperatis faucibus pulvere ſangvinem rejecit. Qvàm triſte hoc ipſi, qvàm acerbum mihi!

EP. I. a) *Sciendum eſt, hunc librum octavum non inveniri in Palatino aut editt. vett. Sed ejus locum nomenq; occupat ſequens liber, qui nobis nonus eſt. Abfuiſſe etiam manuſcriptis Neuſtetterianis indè conjicio, quod nihil ex eo produxerit dexterrimæ ſolertiæ Modius noſter in Novantiquis.* Gru. b) Encolpus †. *quaſi in ſinu tenendus & amplectendus. Nam ἐν* in, κόλπος ſinus: *nomen amato puero conveniens. Unde Martialis bis meminit* Encolpum *dilectum ab Aulo Pudente. Lampridius refert* Encolpum, *qui vitas Imperatorum ſcripſit, ſub Alex. Severo claruiſſe, & illo familiariter uſum.* Cat. Encolpii *cujusdam etiam Petronius meminit.* c) *Eruditi & opulenti homines inter alia mi-*

mihi! ſi is, cui omnis ex ſtudiis gratia, inhabilis ſtudiis fuerit. Qvis deinde libellos meos ſic leget? ſic amabit? Qvem aures meæ ſic ſeqventur? Sed Dii lætiora promittunt *d*). Stetit ſangvis, reſedit dolor. Præterea continens ipſe, nos ſoliciti, medici diligentes. Ad hoc ſalubritas cæli, ſeceſſus, qvies, tantum ſalutis, qvantum otii, pollicentur. Vale.

2. CAJUS PLINIUS CALVISIO ſuo S.

Vendiderat emptoribus vindemias, cùm maxima ſpes in vitibus appareret, ſed cœli intemperies graciles fructus præſtitit: liberalitate tamen ſuâ Secundus negotiatoribus ſubvenit, remittendo aliqvibus octavam partem, qvibusdam decimam: qvod non ſine gloriâ Calviſio exponit.

Alii

niſteria habebant quoq., qui ipſis cœnantibus, lavantibus, aut vigilantibus noctu aut alio tempore libros vel aliorum, vel ſuos legerent, cujusmodi ſervum noſter hoc loco Lectorem *abs re appellat, ut & ſuprà lib. III. ep. 5. [p. 165.] Huc pertinet, quod paullò poſt [p. 166.] ibidem ſubjicit:* audiebat aliqvid. *Svetonius Auguſto cap. 78.* Si interruptum ſomnum recuperare, ut evenit, non poſſet, Lectoribus aut fabulatoribus arceſſitis, reſumebat, producebatqve ultrà primam ſæpe lucem. Anagnoſtas *græco vocabulo appellat Cicero lib. I. ad Attic. ep. 9. & lib. V. ad Famil. epiſt. 9.* Bu. *Vid. & p. 384. y.* d) *Fuit in ſecundâ lectione:* Sed dulciora promittunt Medici. *Cat. Id opinor ſic evenit. Pro* dii lætiora *minùs attentus librarii oculus legerat* dulciora: *cùm ita ſenſui vox deeſſet,* medici, *qui ſupplerent hoc vacuum, adhibiti.*

in prædia ſua proficiſcuntur,ut locuple-
es revertantur; ego,ut pauperior. Ven-
i vindemias certatim negotiatoribus
ous. Invitabat pretium,& qvod tunc,&
re videbatur. Spes ſefellit. Erat expedi-
mnibus remittere æqvaliter, ſed non ſa-
m *e*). MIHI AUTEM egregium im-
idetur,ut foris, ita domi; ut in magnis,
rvis; ut in alienis,ita in ſuis, agitare ju-
Nam ſi paria peccata *f*), pares etiam
Itaqve omnibus qvidem, neqvis mihi
natus abiret *g*), partem octavam pretii,
s emerat, conceſſi: deinde iis, qvi am-
s ſummas emptionibus occupaverant,
m conſului. Nam & me magis juverant,
; ipſi fecerant damnum. Igitur iis, qvi
plu-

e) *Nam diverſa emptorum conditio erat. majores, alii minores ſummas occupaverant em- alii prænumeraraant aliquantum, alii aliquid, alii bil. Quare ut alii magis, alii minus juverant Pli- ſic vel majus vel minus damnum fecerant: ita non im æqualiter omnibus erat, ſed pro conditionis ra- conſulere, æquitas poſtulabat, ut in ſequentibus oſtendit.* Bu. f) *M. Tullius pro Murenâ:* dici, omnia peccata eſſe paria, omne delictum nefarium, nec minùs delinqvere eum, qvi gal- ceum cùm opus non fuerit, qvàm qvi patrem it. *Hanc rem latiùs idem tractat tertio paradoxo. autem Tarſenſis, & Athenodorus imparia eſſe cère. Quod etiam idem Cicero libro IV. de Finib. ſequitur.* Cat. g) *Virgilii carmen ex lib. V.* 5.] Nemo ex hoc numero mihi non donatus

pluris qvàm decem millibus *h*) emerant,
lam communem, & qvaſi publicam octa
addidi decimam ejus ſummæ *i*),qvæ decen
lia exceſſerat. Vereor, ne parum expreſ
apertius calculos oſtendam. Si qvi forte q
cim millibus emerant, hi & qvindecim m
octavam, & qvinqve millium decimam
runt *k*). Præterea qvùm reputarem. qv
ex debito aliqvantum, qvosdam aliqvid,

abibit. *Cat.* h) *A quibus decem millia nummi
ſtros 250. Philippos, accipere debuit, ab illis octo millia
gentos quinquaginta, noſtros ducentos octodecim
pos, 7½ denarios ſive ſchillingos accipere ſatis habu
tractis mille ducentis quinquaginta nummis ſeſtertiis,
pis triginta uno, 2½ denariis. Hæc enim eſt octo dece
lium. Octava eadem, quæ ſescuncia. Octo enim ſeſcun
ciunt duodecim uncias. De octo igitur unciis una d
uncia: velut de 6666. ſeſtertiis beſſe [efficiunt numm
centum ſexaginta ſex Philippos, ſex denarios, ſive ſchi
qvatuor obolos ſive ſtuferos & dimidiatum] ſeſtertii
genti triginta tres triens, qui Philippi 20. 8. denarii, 2.
& de quatuor ſequentibus unciis ſummam 3333. ſeſte
nummum trientis, hoc eſt 83. Philippos, 3. denarios, ob
& dimidium oboli efficientibus: de his, inquam, demi
ſemuncia, quæ continet ſeſtertios quadringentos ſedeci
ſem, id eſt 10. Philippos, 4. denarios vel ſchillingos, ob
ſive ſtuferum. Hæ duæ ſummæ conjunctæ, nimirum unc
triens & ſemuncia 416. bes, conficiunt octavam 1250. q
dixi.* Gro. i) octavam, decumavimus ejus ſumm
i.e. decimam detraximus. Cat. k) *Quindecim m
nummum ſeſtertium, hoc eſt, 375. Philippum, octava
1875. nummi ſeſtertii ſive Philippi 46. octo denarii, qu
oboli & hemiobolion. Quinq. ſeſtertia ſive quinq. millia
mum ſeſtertium ſunt noſtri 125. Philippi. Horum decim*

ALii in prædia ſua proficiſcuntur, ut locupletiores revertantur; ego, ut pauperior. Vendideram vindemias certatim negotiatoribus ementibus. Invitabat pretium, & qvod tunc, & qvod fore videbatur. Spes fefellit. Erat expeditum, omnibus remittere æqvaliter, ſed non ſatis æqvum *e*). MIHI AUTEM egregium imprimis videtur, ut foris, ita domi; ut in magnis, ita in parvis; ut in alienis, ita in ſuis, agitare juſtitiam. Nam ſi paria peccata *f*), pares etiam laudes. Itaqve omnibus qvidem, neqvis mihi non donatus abiret *g*), partem octavam pretii, qvo qvis emerat, conceſſi: deinde iis, qvi ampliſſimas ſummas emptionibus occupaverant, ſeparatim conſului. Nam & me magis juverant, & majus ipſi fecerant damnum. Igitur iis, qvi plu-

EP. 2. e) *Nam diverſa emptorum conditio erat. Alii enim majores, alii minores ſummas occupaverant emptionibus: alii prænumerarant aliquantum, alii aliquid, alii omninò nihil. Quare ut alii magis, alii minùs juverant Plinium, & ſic vel majus vel minus damnum fecerant: ita non remittendum æqualiter omnibus erat, ſed pro conditionis ratione cuiusq. conſulere, æquitas poſtulabat, ut in ſequentibus Plinius ipſe oſtendit.* Bu. f) *M. Tullius pro Murena:* Dicunt Stoici, omnia peccata eſſe paria, omne delictum ſcelus eſſe nefarium, nec minùs delinqvere eum, qvi gallum gallinaceum cùm opus non fuerit, qvàm qvi patrem ſuffocaverit. *Hanc rem latius idem tractat tertio paradoxo. Heraclides autem Tarſenſis, & Athenodorus imparia eſſe peccata dixere. Quod etiam idem Cicero libro IV. de Finib. multis proſequitur.* Cat. g) *Virgilii carmen ex lib. V. [Æn. v. 305.]* Nemo ex hoc numero mihi non donatus

pluris qvàm decem millibus *h*) emerant, ad illam communem, & qvaſi publicam octavam, addidi decimam ejus ſummæ *i*), qvæ decem millia exceſſerat. Vereor, ne parum expreſſerim: apertius calculos oſtendam. Si qvi forte qvindecim millibus emerant, hi & qvindecim millium octavam, & qvinqve millium decimam tulerunt *k*). Præterea qvùm reputarem. qvosdam ex debito aliqvantum, qvosdam aliqvid, qvosdam

abibit. *Cat.* h) *A quibus decem millia nummûm, noſtros 250. Philippos, accipere debuit, ab illis octo millia ſeptingentos quinquaginta, noſtros ducentos octodecim Philippos, 7½ denarios ſive ſchillingos accipere ſatis habuit: detractis mille ducentis quinquaginta nummis ſeſtertiis, Philippis triginta uno, 2½ denariis. Hæc enim eſt octo decem millium. Octava eadem, quæ ſescuncia. Octo enim ſeſcunciæ faciunt duodecim uncias. De octo igitur unciis una demitur uncia: velut de 6666. ſeſtertiis beſſe* [*efficiunt nummi noſtri centum ſexaginta ſex Philippos, ſex denarios, ſive ſchillingos, qvatuor obolos ſive ſtuferos & dimidiatum*] *ſeſtertii octingenti triginta tres triens, qui Philippi 20.8. denarii, 2. oboli: & de quatuor ſequentibus unciis ſummam 3333. ſeſtertium nummum trientis, hoc eſt 83. Philippos, 3. denarios, obolum & dimidium oboli efficientibus: de his, inquam, demitur ſemuncia, quæ continet ſeſtertios quadringentos ſedecim beſſem, id eſt 10. Philippos, 4. denarios vel ſchillingos, obolum ſive ſtuferum. Hæ duæ ſummæ conjunctæ, nimirum uncia 813. triens & ſemuncia 416. bes, conficiunt octavam 1250. quam dixi.* Gro. i) octavam, decumavimus ejus ſummam †. *i.e. decimam detraximus.* Cat. k) *Quindecim millium nummum ſeſtertium, hoc eſt, 375. Philippum, octava ſunt, 1875. nummi ſeſtertii ſive Philippi 46. octo denarii, quatuor oboli & hemiobolion. Quinq; ſeſtertia ſive quinq; millia nummum ſeſtertium ſunt noſtri 125. Philippi. Horum decima ſunt*

ihil repoſuiſſe: neqvaqvam verum *l*) ar-
ar,qvos non æqvaſſet fides ſolutionis,hos
iitate remiſſionis æqvari. Rurſus ergo iis
verant, ejus, qvod ſolverant, decimam.
. Per hoc enim aptiſſimè & in præteritum
is,pro cujusqve merito,gratia referri,& in
m omnes cùm ad emendum, tum etiam
endum allici videbantur. Magno mihi
tio hæc, ſeu facilitas *m*) ſtetit: ſed fuit
). Nam regione tota, & novitas remiſſio-
orma laudatur. Ex ipſis etiam, qvos non
t dicitur] perticâ *o*), ſed diſtinctè grada-

Oo timq;

ummi quingenti, Philippi duodecim & dimidiatus. enti nummi additi mille octingentis quinque & ſe- a, efficiunt duo millia trecentos ſeptuaginta quinq, 9. Philippos, tres denarios vel ſchillingos, quatuor dimidiatum. Tantum igitur de quindecim millibus ibi paſſus eſt Plinius,& cùm poſſet 375. Philippos exi- mmodò 315. Philippos, ſex denarios, obolum & di- oboli exegit, ſeſtertium nummum duodecim millia s quinq & viginti. Gro. l) *Sic Aldina editio.* , juſtum arbitrabar, *non rectè.* Juſtum *enim nihil àm interpretatio verbi alterius.* Gru. *æqvum & Horatius lib. I. ep.* 7. Metiri ſe qvemqve ſuo mo- pede, verum eſt: *id eſt, decet, ac par eſt. Priſcia- IIX.* Juſtum pro vero, & verum pro juſto fre- tàm nos,qvàm Attici ponimus. *Bu.* m) *ſive ductus rationibus, ac deliberato conſilio, ſive naturæ ilitate id fecerim.* Bu. n) *Sic ſuprà p. 187.* Di- n fuit tanti. *Proverbii ſpeciem præferre videtur,* fuit non eſt tanti, *de quo And. Schottum conſule II. Ob- p. 66.* Fuit tanti, *nobis eſt:* es hat ſich noch der Mü- ner. Non eſt tanti, es iſt nicht der Mühe werth. *eſt, non uno menſus modulo ſum, ſive non unâ ratio-*

creſcat. Nonnullus & in illo lab
ra *g*) & fera nomina, imprimis re

---

enim flumen, juxta Decebali regiam, per ali
mortuo rege compererat ſub illo theſauros c
y) *Danubium ponte mirabili vinxit : de c*
ne lege plura apud Dionem. Cat. z) *I*
rupta & montium cacumina conſcender
tumulos ex tumulis cum maximis p
pans. *Cat.* a) *nomine Sarmiſegetuſa*
lemæum. Cat. b) *nam Decebalus, ut*
univerſam regionem captam ab hoſtibus vi
eſſe, quin caperetur, ſibi manus intulit , eju
delatum eſt. Cat. c) *antequam regia*
d) *Victus Decebalus primùm pacem pe*
juſſus arma, machinas & earum opifices, tr
re, & caſtella demoliri, abſtinere à regione c
hoſtes Romanis ſuos putare eosdem. Trajar
& Dacici cognomen accepit. Sed poſtquam
Decebalum contrà fœdera multa patrare : T

ublicum dedi: communicaturus tecum, ut primùm diligentem tabellarium invenero. Ereci expectationem tuam; qvam vereor ne deſtituat oratio in manûs ſumpta *s*). Interim tamen, anqvam placituram [& fortaſſe placebit] expecta. Vale.

4. CAJUS PLINIUS CANINIO ſuo S.

Caninium incitat paratum adſcribendum bella, qvæ Trajanus confecit contra Dacos: latenter indicans modum, qvem ſcribendo ſervare deberet. Unum inprimis petit, ut rudia & impolita carmina ad ſe mittat: qvod judicabit amoris ſingulare teſtimonium.

OPtimè facis, qvod bellum Dacicum *t*) ſcribere paras. Nam qvæ tam recens, tam copioſa, tam lata, qvæ deniqve tam poetica, & [qvanqvam in veriſſimis rebus] tam fabuloſa *u*) materia? Dices immiſſa *x*) terris nova flumina,

EP. 3. r) *Aldina*, tamen. *Sichardina*, tam. s) *à te ſcilicet, i. e. ubi eam tu perferente tabellario acceperis. Fallitur enim hîc doctiſſimus Catanæus, cùm hîc manus Plinii intelligit, interpretaturq;* : ut eam recognoſcam. *Suſpicor deceptum pravâ ſcripturâ, cùm pro* ſumptâ, *legeret* reſumptâ: *quod vocabuli etiam in argumento ejus vides, hâc quidem parte ſimiliter nobis caſtigando.*

EP. 4. t) *quod contrà Decebalum Regem Trajanus geſſit: de quo Dio lib. LXVIII. qui omninò legendus iis, quæ ſubjungit noſter, rectiùs intelligendis.* Bu. u) *id eſt, plena incredibilium rerum, & quæ ſimilia Poetarum fabulis ſint.* Bu. x) *in novum alveum traducta. Sargetiam*

tes *q*), pande vela, ac ſi qvando alias, toto ingenio vehere. Cur enim non ego qvoqve poeticè cum poetâ? Illud jam nunc paciſcor: prima qvæqve ut abſolveris, mitte, immò etiam anteqvàm abſolvas, ſic ut erunt recentia, & rudia *r*), & adhuc ſimilia naſcentibus. Reſpondebis, non poſſe perinde carptim *s*), ut contexta, perinde inchoata placere, ut effecta. Scio. Itaq; & à me æſtimabuntur ut cœpta; ſpectabuntur ut membra; extremamqve limam tuam operientur in ſcrinio *t*) noſtro. Patere hoc me ſuper cætera habere amoris tui pignus, ut ea qvoqve norim, qvæ noſſe neminem velles. In ſummâ, potero fortaſſe ſcripta tua magis probare, laudare, qvantò illa tardiùs cautiusqve, ſed ipſum te magis amabo, magisq; laudabo, qvantò celeriùs & incautiùs miſeris. Vale.

5. CAJUS PLINIUS GEMINIO ſuo S.

Dolet apud Geminium, Macrinum angi de obitu uxoris: qvam omni laude digniſſimam prædicat.

Grave

---

extat. Poetæ ſanè non ſolent ita loqui, ſe aliis ſua carmina dictare, ſed contrà, dictata ſibi à Muſis aut Apolline carmina ſe excipere. Propterea ὑποφήτας *ſe vocant: & notum illud de ſummo vate, ingeniorum principe:* Ἔγραψεν μὲν Ὅμηρος, ἄειδε δὲ φοῖβος Ἀπόλλων. *Si legas* dictaturus, *referes adnotarium, cujus manu poeta uteretur, non ſuâ.* Caſ.

q) *ingredere ſcripturam carminis, inchoa opus.* Bu.

r) *L.* cruda. *Ba.* s) *L.* carpta. *Ba.* t) *quadam exemplaria habent,* ſinu. *Cat.*

ave vulnus Macrinus noſter *u*) accepit.
miſit uxorem ſingularis exempli, etiam ſi
) fuiſſet *y*). Vixit cum hac triginta novem
ſine jurgio, ſine offensâ. Qvam illa reve-
n marito ſuo præſtitit, cùm ipſa ſummam
etur! Qvot qvantasqve virtutes ex diver-
ibus *z*) ſumptas collegit & miſcuit! Habet
n Macrinus grande ſolatium, qvòd tan-
onum tamdiu tenuit: ſed hoc magis exa-
ur, qvòd amiſit. Nam fruendis *a*) volupta-

 tibus

ſ. u) *amicus, ex eadem regione: nam fuit Bri-* Cat. x) *id eſt, antiquis ſeculis, cùm majus ac tius virtutis ſtudium fuit.* Bu. y) *hoc eſt, vi- ta enim ſæpe hoc verbum ponitur. Cicero I. Tuſc.* it enim meo regnante gentili: *pro, vixit Tullii pore: hunc enim gentilem ſuum appellat. Sermo e Pherecyde Philoſopho eſt. Prudentius præfat.* κα- r qvinqvennia jam decem, Ni fallor, fuimus: ſe- inſuper Annum cardo rotat. *Bu.* z) *Habet elibet ætas virtutem quaſi propriam: ut ſimplicita- ritia, comitatem juventus, ſenectus autem gravita- quo noſter ſuprà de Fuſco Salinatore lib. VI. ep. 26.*] puer ſimplicitate, comitate juvenls, ſenex gra- *Bu.* a) *quibus frui debebat. Sed melius eſt,* fru- oluptatibus *legere.* Bu. fruenti voluptatibus †. *imur diu voluptatibus, tantò magis dolor creſcit, vamur.* Cat. *Non eſt melius nec* fruenti *nec* fruen- fruendis voluptatibus *eſt idem, quod fruendo vo- us, vel per fructum voluptatum. Genus loquendi Ci- rè perpetuum, aliis etiam frequens: & Livio plus ſe- tuimus. Cic. III. famil. 10.* tuis inimicitiis ſuſcipien- *tuas inimicitias ſuſcipiendo. Eod lib. ult.* convenien- *, pro, conveniendo meos. Lib. V. ep. 12.* exponendis ous comprobabis, *pro, exponendo rationes. Eod. ep. 16.*

Sic commendare ſuſpenſâ manu *ſuprà*
[*ab init.*] Bu. c) *Minutio Macrino*,
d) *Corruptè legitur* advocamenta. Avo
latia, quæ mentem à mærore & animi ag
Lactant. lib. de opif. Dei: Traducitur au
tatione cœcâ, & ſibi avocamenta inven
mam qvietem corporis interrumpat. Av
appellat ea viſa, quibus in ſomnum corpus
annot. prior. in Pandect. p. 349. & 536.
libri: Omnia mihi ſtudia, omnes curas
menta exemit. *Recenti autem dolore ac v*
admittit animus: itaq; tùm afferre ea, &
intempeſtivum eſt: de quo noſter & ſuprà
Plutarchum Conſolatione ad Apollonium li
Silva I. principio ſtatim. Bu. e) *ut c*
eatrix tantùm, hoc eſt, obliterato dolore
amiſſa exſtet. Bu. f) *id eſt, tempus*
lendo ſatiamur. Cic. ad Attic. Dies autem
dò non levat luctum hunc, ſed etiam au
dolores mitigantur vetuſtate, hic non pc
pro tempore poſitum apud Eſaiam identia
erit in die illa. *Neq; verò mirum eſt*, diem
cùm & horæ *pro diebus ponantur. Cic.*

ihil repoſuiſſe: neqvaqvam verum *l*) ar-
ar,qvos non æqvaſſet fides ſolutionis,hos
nitate remiſſionis æqvari. Rurſus ergo iis
verant, ejus, qvod ſolverant, decimam.
. Per hoc enim aptiſſimè & in præteritum
is,pro cujusqve merito,gratia referri,& in
m omnes cùm ad emendum, tum etiam
endum allici videbantur. Magno mihi
tio hæc, ſeu facilitas *m*) ſtetit: ſed fuit
). Nam regione tota,& novitas remiſſio-
orma laudatur. Ex ipſis etiam, qvos non
t dicitur] perticâ *o*), ſed diſtinctè grada-

Oo timq;

*nummi quingenti, Philippi duodecim & dimidiatus.
enti nummi additi mille octingentis quinque & ſe-
ta, efficiunt duo millia trecentos ſeptuaginta quinq;,
9. Philippos, tres denarios vel ſchillingos, quatuor
dimidiatum. Tantum igitur de quindecim millibus
ibi paſſus eſt Plinius,& cùm poſſet 375. Philippos exi-
ummodò 315. Philippos, ſex denarios, obolum & di-
oboli exegit, ſeſtertium nummum duodecim millia
s quinq; & viginti.* Gro. l) *Sic Aldina editio.*
, juſtum arbitrabar, *non rectè.* Juſtum *enim nihil
àm interpretatio verbi alterius.* Gru. *æqvum &
Horatius lib. I. ep. 7.* Metiri ſe qvemqve ſuo mo-
pede, verum eſt: *id eſt, decet, ac par eſt. Priſcia-
XIIX.* Juſtum pro vero, & verum pro juſto fre-
tàm nos,qvàm Attici ponimus. *Bu.* m) *ſive
ductus rationibus, ac deliberato conſilio, ſive naturæ
ilitate id fecerim.* Bu. n) *Sic ſuprà p. 187.* Di-
n fuit tanti. *Proverbii ſpeciem præferre videtur,* fuit
non eſt tanti, *de quo And. Schottum conſule II. Ob-
p. 66.* Fuit tanti, *nobis eſt:* es hat ſich noch der Mü-
net. Non eſt tanti, es iſt nicht der Mühe werth.
eſt, non uno menſus modulo ſum, ſive non unâ ratio-

TIUM *l*) CENTIES QVINQVAGIES, CUJUS HONORE CONTENTUS FUIT. Poſtea mihi viſum eſt pretium curæ *m*), ipſum Senatusconſultum qværere. Inveni tam copioſum & effuſum, ut ille ſuperbisſimus titulus, modicus atqve etiam demiſſus videretur. Conferant ſe miſceantqve *n*), non dico illi veteres, Africani *o*), Achaici *p*), Numantini *q*), ſed hi proximi, Marii *r*), Syllæ *s*), Pompeji *t*), [nolo progredi longiùs,] infra Pallantis laudes jacebunt.

prætexta erat : itaque cùm Pallanti Prætoria ornamenta *decreta fuerunt, conceſſum ei jus fuit geſtandi prætextam prætoriam, quamvis præturâ non fungeretur : item annulos aureos, quos & ipſos, quanquam communes cum Senatoribus Prætor habebat. Tacitus, cùm hanc ipſam rem narrat,* Prætoria inſignia *appellat, quem vide Annalium XII. cap. 53.* Bu. l) *Vide ad librum ſuperiorem* [*ep. 29. k.*] Caſ.

m) Operæ precium. *Cat.* n) *Revocari illud,* miſceantqve *ex editione Aldinâ. Sicq; ſuprà epiſt. 5. inquit* : qvot qvantasqve virtutes ex diverſis ætatibus ſumptas collegit & miſcuit. *Gru. Mihi rectiùs* miſcuitqve *omitti videtur, tametſi & Sichardina retinet. Vix dubitem in hanc epiſtolam ex memoriâ præcedentis. Et in præcedente gratiam habet, hîc nullam.* o) *Avus & Nepos. Ille devicto Annibale, hic pro deletâ Carthagine cognomen* Africani *meruére. Cat.*

p) *ut L. Mummius, cui* Achaico *à devictis Achæis cognomentum inditum eſt.* Cat. q) *Numantiam in Hiſpaniâ civitatem Scipio Africanus delevit, & inde Numantinus eſt appellatus.* Cat. r) *Quamvis legam multos Marios, inprimis tamen reſpiciendum puto C. Marium, qui ſepties Conſul fuit, & de Cimbris triumphavit.* Cat.

s) *Sylla cognomento Felix, Marii hoſtis & Pompeji amicus, immò magiſter, primus ex omnibus inventus eſt, qui tyranni-* [illegible] Cat. t) *Pompejus Strabo, Pompeji Ma-*

bunt. Urbanos *u*), qvi illa cenſuerunt, putem, an miſeros? Dicerem urbanos, ſi Senatum deceret urbanitas. Miſeros ergo? Sed nemo tam miſer eſt, ut ad illa cogatur. Ambitio ergo, & procedendi *x*) libido? Sed qvis adeò demens, ut aut per ſuum, aut per publicum dedecus procedere vellet in eâ civitate, in qvâ hic eſſet uſus potentisſimæ *y*) dignitatis, ut primus in Senatu laudare Pallantem poſſet? Omitto, qvod Pallanti ſervo *Prætoria ornamenta offeruntur;* qvippe offeruntur à ſervis *z*): mitto qvod cenſent, *non exhortandum* a) *modo, verum etiam compellendum ad uſum aureorum annulorum* b). Erat enim

gni pater, & filii Pompeji Magni, quem hîc potiùs intelligendum arbitramur, viri illuſtres fuére. Cat. u) *Jocoſos, argutos.* Ba. *Ita vocat homines fictos & blandos, & callidè inſervientes temporibus procul gravitatis & conſtantiæ curâ. Quæ cùm Senatorii ordinis virtutes propriæ ſint, ideò mox urbanitatem Senatum indecere ait.* Urbanitas *igitur hoc loco, quæ ſimplicitati, ſeveritatiq; & gravitati opponitur.* Bu. *Quem vide & Lexic. voce* urbanus. x) *id eſt, magis magisq; eminendi, aſpirandi ad altiores dignitates. Ita enim verbo procedere noſtro ſumitur. Suprà lib. IV. ep. 24.* Studiis proceſſimus: ſtudiis periclitati ſumus, rurſusqve proceſſimus. *Mox in hâc epiſtolâ:* per publicum dedecus procedere. *Ciceroni eſt,* in altiorem gradum aſcendere. *Bu.*

y) florentiſſimæ †. z) *à Senatoribus coactis imperio Cæſaris: nam illis Claudius ſententiam dictaverat.* Cat. Servi, *adulatores.* Ba. a) *alii legunt*, exornandum. *Cat.* b) *Qui jus annulorum impetraverat, in ordinem ingenuorum tranſibat.* Longo certè tempore ne Senatum qvidem Rom. habuiſſe *annulos aureos* manifeſtum eſt: ſiqvidem iis tantùm, qvi legati ad exteras gentes ituri erant, annuli publicè dabantur. Poſteà virtutis bellicæ

enim contra majeſtatem Senatus, ſi ferreis c) prætorius uteretur. Levia hæc & tranſeunda: illa memoranda, qvòd *nomine Pallantis Senatus* [nec expiata poſtea curia eſt d)?] *Pallantis nomine Senatus gratias agit Cæſari* e), *qvod & ipſe, cum ſummo honore mentionem ejus proſecutus eſſet, & Senatui facultatem feciſſet teſtandi erga eum benevolentiam ſuam.* Qvid enim Senatui pulchrius f), qvàm ut erga Pallantem ſatis gratus videretur? Additur, *ut Pallas, cui ſe omnes pro virili parte obligatos fatentur, ſingularis fidei, ſingularis induſtriæ fructum meritiſſimò ferat.* Prolatos

factum eſt inſigne. Nemo tamen niſi eqvitum primores id gerebant. Annuli igitur alterum ordinem à plebe, ſicut tunica ab annulis Senatum, & tertium ordinem plebi patribusqve inſeruere. *Hæc Plinius avunculus* [*è cujus Lib. XXXIII. c. 1. hæc pro arbitrio excerpta & ordinata memineris.*] *Sed inſequentium Imperatorum facilitate libertis id jus promiſcuè conceſſere.* Cat. c) *quos geſtabant ſervi. Verùm Plinius* [*d. l.*] Memoriâ, *inquit*, avorum multi præturâ functi in ferro conſenuerunt. *Adde, eundem Plinium tradere, in ferreo annulo equites judicesq́ intellectos primitùs, & annulum triumphanti ferreum in digito fuiſſe: aquâ fortunâ triumphantis & ſervi ſuſtinentis coronam. Sic triumphavit de Jugurthâ C. Marius.* Cat. d) nec expiata poſtea ea injuria eſt. †. e) *Claudius ante omnes libertos ſuſpexit* Narciſſum *ab epiſtolis, & Pallantem à rationibus: quos decreto quoque Senatûs non præmiis modò ingentibus, ſed & quæſtoriis prætoriisq́ ornari libenter paſſus eſt: tantum præterea acquirere ac rapere, ut querente eo quondam de fiſci exiguitate, non abſurdè ſit dictum, abundaturum, ſi à duobus libertis in conſortium reciperetur.* Cat. *Conf. & ad VII. ep. 29. b.* f) *cum deriſione* [*hoc dici-*

latos imperii fines, redditos exercitus reipublicæ credas. Aſtruitur his, *qvum Senatui populoq́; Romano liberalitatis gratior repræſentari nulla materia poſſet, qvàm ſi abſtinentiſſimi fidelisſimiq́; cuſtodis principalium opum g) facultates adjuvare contigiſſet.* Hoc tunc votum Senatus; hoc præcipuum gaudium populi; hæc liberalitatis materia gratisſima, ſi Pallantis facultates adjuvare publicarum opum egeſtione *h*) contingeret. Jam qvæ ſeqvuntur, *voluiſſe qvidem Senatum cenſere, dandum ex ærario ſeſtertium centies qvinqvagies, & qvantò ab ejusmodi cupiditatibus remotior ejus animus eſſet, tantò impenſiùs petere à publico parente, ut eum compelleret ad cedendum Senatui.* Id verò deerat, ut cum Pallante autoritate publicâ ageretur; Pallas rogaretur, ut Senatui cederet; ut illi ſuperbisſimæ abſtinentiæ Cæſar ipſe patronus advocaretur, ne ſeſtertiûm centies qvinqvagies ſperneret. Sprevit qvod ſolum potuit, tantis opibus publicè oblatis: arrogantiùs fecit qvàm ſi accepiſſet. Senatus tamen id qvoqve, ſimilis qverenti, laudibus tulit, his qvidem verbis: *Sed qvum Princeps optimus, parensq́; publicus rogatus à Pallante, eam partem ſententiæ, qvæ pertinebat ad dandum ei ex ærario*

---

tur à Plinio.] Cat. g) *Erat enim cuſtos Imperialium pecuniarum, huic muneri à Claudio præpoſitus, poſtmodùm à Nerone dimotus, cum quo olim pepigerat, ne cujusquam facti in præteritum interrogaretur, ſed pares cum Rep. rationes haberet.* Cat. h) *evacuatione, dum illi offertur ex*

rio centies qvinqvagies ſeſtertiûm, remitti voluiſſet, teſtari Senatum, & ſe libenter ac merito hanc ſummam inter reliqvos honores ob fidem diligentiamq; Pallantis decernere cœpiſſe: voluntati tamen Principis ſui, cui in nullâ re fas putaret repugnare, in hac qvoqve re obſeqvi. Imaginare Pallantem velut intercedentem Senatusconſulto, moderantemqve honores ſuos, & ſeſtertiûm centies qvinqvagies, ut nimium, recuſantem, cùm prætoria ornamenta, tanqvam minus recepiſſet. Imaginare Cæſarem, liberti precibus, vel potius imperio *i)*, coram Senatu obtemperantem. Imperat enim libertus patrono, qvem in Senatu rogat. Imaginare Senatum, usqveqvaqve teſtantem, meritò libenterqve ſe hanc ſummam inter reliqvos honores Pallanti cœpiſſe decernere; & perſeveraturum fuiſſe ſe, niſi obſeqveretur Principis voluntati, cui non eſſet fas in ullâ re repugnare. Ita, ne ſeſtertiûm centies qvinqvagies Pallas ex ærario referret, verecundiâ ipſius, obſeqvio Senatus opus fuit, in hoc præcipuè non obſeqvuturi, ſi in ullâ re putaſſet fas eſſe non obſeqvi. Finem exiſtimas? Mane dum, & majora accipe. *Utiq;, cùm ſit utile, Principis benignitatem promptiſſimam, ad laudem præmiaq; merentium, illuſtrari ubiq;, & maximè iis locis, qvibus incitari ad imitationem præpoſiti rerum ejus curæ* k) *poſſent,*

ærario ſeſtertium centies quinquagies. Cat. i) *Vera correctio. Paruit enim Claudius libertis ſuis. Inde Juvenalis:* Indulſit Cæſar cui Claudius omnia, cujus Paruit imperiis, uxorem occidere juſſus. *Cat.* k) *Editiones vulgò*

nt, & Pallantis ſpectatiſſima fides atq; innocentia xemplo provocare ſtudium tam honeſtæ æmula- onis poſſet: ea l) *qvæ qvarto calendas Februarii, væ proximè fuiſſent, in ampliſſimo ordine òptimus rinceps recitaſſet, Senatusq; conſulta de his rebus ıcta in æs inciderentur, idq; æs figeretur ad ſta- ıam loricatam* m) *divi Julii.* Parum viſum tan- ɔrum dedecorum eſſe curiam teſtem: delectus ſt celeberrimus locus, in qvo legenda præſen- bus, legenda futuris proderentur. Placuit ære gnari omnes honores faſtidioſiſſimi mancipii: vosqve repudiaſſet, qvosqve, qvantum ad de- ɛrnentes pertinet, geſſiſſet. Inciſa & inſculpta ınt publicis æternisqve *n*) monimentis præto- a *o*), ſic qvaſi fœdera antiqva *p*), ſic qvaſi ſacræ leges *q*).

ıra: *ſed haud dubiè ſcribendum,* curæ, *ut Catanæum quoq; ıiſſe ex notis ejus apparet.* Præpoſiti curæ rerum Cæſa- ṡ, *ſunt Procuratores Cæſaris.* Gro. l) *ſupple: viſum t ut ea &c.* m) *Ut togatæ, penulatæ & alio habitu, : & loricatæ ſtatuæ fuerunt. Talem autem Cæſar ſibi poni ſſus eſt in foro, quod ipſe exſtruxit. Lege Plinium lib. XXIV. natural. hiſt. c. 5.* Bu. n) *firmiſſimis & diu- ſimè duraturis. Statius de Coloſſeâ Domitiani Sylv. I.* te- at qvamvis æterna crepido, Qvæ ſuperingeſti portaret lmina montis. *Phædrus lib. II. extremo:* Æſopo ingen- n ſtatuam poſuére Attici, Eamqve collocarunt æternâ baſi. *Bu.* o) *vocem hanc poſtremam pro adulterinâ buerim; aut ſi non, addiderim ei adhuc alias duas, quæ ıntur in editione Aldi* [*& Sichardi:*] ornamenta Pal- ıtis. *Verùm ne quid diſſimulem, magis mihi adhuc blan- ur conjectura mea; fuiſſe ſcilicet initio,* æternisq; monu- ntis P. R. *indeq; factum illud,* prætoria, *cùm exprimi ius oporteret* Populi Romani, *quemadmodum* pluribus

leges *q*). Tanta Principis, tanta Senatûs, ta
Pallantis ipſius, qvid dicam, neſcio : ut velle
in oculis omnium figi Pallas inſolentiam ſ
patientiam Cæſar, humilitatem *s*) Senatus.
puduit rationem turpitudini obtendere, [
gia

firmavi in libellis Suſpicionum. Gru. p) *ut Lati*
& Carthaginenſium. Cat. q) *Scio leges per Dec*
ros X. tabulis annotatas populo confirmante in baſes
inciſas, & in foro poſitas, fontem omnis publici pri
juris : cui mox duæ tabulæ additæ. In proœmio tamen ſ
ptum extat, decem tabulis eburneis leges primùm pro
propoſitas. Cat. *Talia enim in æs incidebantur. O*
Metamorph. de aureâ ætate : -- nec verba minanti
Ære legebantur. Verba minantia *leges ſunt, contra fa*
pœnas interminantes. Venulejus Saturnin9 L. Qui tabul
ad L. Juliam peculatûs : Q i tabulam, *inquit*, æream
formámve agrorũ, aut qvid aliud continentẽ refixer
qvid inde immutaverit, lege Juliâ peculatûs tenetu
r) *ita veteres editiones : rectè. Locus eſt elegantiſ*
quem non aſſecuti ſunt, qui primi eum depravarunt,
tes : qvid dicam? neſcio : niſi vellet. *Voluit Plini*
cere : tanta fuit Principis, Senatûs, & Pallantis vac
ſive ἀβελτηρία, aut ἀπόνοια, ut vellent &c. Sed quia
batur, ne id quidam duriùs acciperent, reticuit ele
verbum aſperius. Caſ. *Rei indignitas, fœditasq́ dubiu*
debat & hæſitantem, quo tandem nomine appellaret.
s) *Humilitas vitium ſuperbiæ ſeu arrogantiæ oppo*
quâ quis demittit & abjicit ſe ultrà quàm dignitatis d
ratio patitur. Ita Cæſar lib. I. de Bello civ. c. 85. humili
vocat, cùm Afranius, qui ante à pace abhorruerat, neq
qui neq́ induciarum jura ſervârat, orat ac obſecrat,
locus miſericordiæ relinqvatur, ne ad ultimum ſ
cium progredi neceſſe habeant. *Livius* : Hæc natura
titudinis eſt, aut ſervit humiliter, aut ſuperbè do
tur. *Tacitus Agricolâ c. 16.* Trebellius fugâ atqve la

m *t*) qvidem pulchramqve rationem!] ut
mploPallantis præmiorum ad ſtudium æmu-
onis cæteri provocarentur. Ea honorum vili-
u) erat, illorum etiam, qvos Pallas non de-
nabatur *x*). Inveniebantur tamen honeſto
o nati, qvi peterent cuperentqve, qvod dari
erto, promitti ſervis videbant. Qvàm juvat
od in tempora illa non incidi, qvorum ſic me,
qvam illis vixerim, pudet. Non dubito ſimi-

liter

tâ exercitûs irâ, indecorus atqve humilis, precariò
t præfuit. *Bu.* t) *Ironia, qualis apud Virgilium:*
egiam verò laudem *&c. Cat.* u) *Si legendum,*
utilitas. *Significat enim, adeò tùm evilui ſſe honorum*
nia, ut quæ non niſi nobilisſimi antè ſperare potuerint,
c ſervis atq; mancipiis proponantur, modò æmulari Pal-
em velint, iisdemq; ſtudere artibus, quibus ille emerſit,
neminem minùs, quàm ingenuum & loco libero natum
inem deceant. Bu. x) *Veteres libri habent:* non di-
batur: *hoc eſt, qvos non putabat dignos ſe, ſive quià ſe gere-*
ur. Propterea illũ appellavit modò faſtidioſisſimũ m.ci-
& ejus abſtinentiam ſuperbisſimam. *At fortaſſe illud,*
ignabatur *natũ eſt ex,* ſe dignabatur. *Caſ. Cũ Caſaubo-*
açiunt hic Gruterq & Buchnerus. Cæterùm cùm ille hîc ad
res libros provocat, puto ad editionem Catanæi reſpexiſſe.
anæi certè ſcholion hoc eſt: Qvos non dignabatur *quos*
accipiebat, immò faſtidiebat. Ita legiſſe Catanæum etiam
terus ait: aliter poſt editos, nempe non dedignabatur:
uod in Aldi juxta atq; Sichardi editionibus invenio. Hoc,
dignabatur, *explicat, ut potuit, Catanæus. At vetuſtis-*
editio, etiam cum notis ejus, ſervat: non dedignaba-
Neque id contrà ſententiam auctoris eſt, [*ut putat Gru-*
s,] *ſed potiùs id requirit auctoris ſententia. Intellige*
modò prætoriorum ornamentorum aut annulorum au-
um, quos ille faſtidiosè accipiebat, ſed ipſius etiam Præ-

liter affici te. Scio qvàm ſit tibi verus *y)*
nuus animus. Ideoqve facilius eſt,ut me
qvam indignationem qvibusdam in loci
taſſe ultra epiſtolæ modum extulerim] p
doluiſſe,qvàm nimis credas. Vale.

---

turæ & Conſulatûs, qui adjiciebantur indignis. Si
Plinius, quod illi putabant, dixiſſet : ea honoru
erat, ut etiam Pallas illos dedignaretur. *Gro.*
lectione juſtus. *Item* vivus, *id eſt, promptus, ſubi*
Sic quoq; Catanæus, qui dum addit, aliàs legi, juſt
nobis non tàm variantem ſcripturam, quàm inter
nem vocis prioris : [conf. ad hujus libri ep. 2. lit. l
men non tàm notet juſtum, quàm à ſimulatione &
latione remotum. Sic quoq; locutus Tacitus lib. XI
c. 1. quem verum animum *fruſtrà quis mutet, in*
aut adeò uterum annuum. *Gru. In nonnullis,*
næus auctor eſt, vivus *lectum fuit : quod ipſe prom*
tum explicat. Malim vividus, *id eſt, erectus ac ple*
vis. Noſter Panegyrici cap. 44. Amas conſtantiam
rectosq; ac vividos animos, non, ut alii, contun
primis,ſed foves & attollis. *Quamquam cauſſa n*
à vulgatâ lectione recedamus. Nam verus animus,
ptus eſt, qui in Panegyrici loco rectus *dicitur, id*
ac honeſto indeflexus : quemadmodum lib. IV. epiſt.
ſium Nepotem, & lib. VII. epiſt. 31. Claudium Poll
ctos ac integros viros *vocat : & contrà Perſius*
curvos mores *dixit, qui ad honeſti regulam non re*
& quos intortos *Sat. V. appellat :* Appoſita
oſtendit regula mores. *Gruterus* verum animum
latione ac diſſimulatione alienum interpretabat
eodem redit. Qui & Tacitum ita locutum obſervat
nali c. 1. Ut de veritate hujus lectionis nihil dubitan
pliùs ſit. Bu. 2) *ut illic :* Conferantq; ſe no
teres Africani. *Item :* prolatos imperii fines. *N*

US PLINIUS TACITO
ſuo S.

Tacitus librum ſuum Secundo corri-
ni ut probaret, ne meritò qvidem ſepoſ-
i diſcipulum, de induſtria fecit longum
, qvod ſane vitio datur, cum oratio ut
itur.

ut magiſtro magiſter, neqve ut diſci-
liſcipulus, [ſic enim ſcribis,] ſed ut
agiſter, [nam tu magiſter, ego con-
deò *a*) tu in ſcholam revocas, ego ad-
alia *b*) extendo,] librum miſiſti. Non
ius hyperbaton *c*) facere, atqve hoc
e, eum me eſſe, qvi non modo magi-
d ne diſcipulus qvidem debeam di-
tamen perſonam magiſtri, exeram-

 qve *d*)

illantem velut intercedentem Senatuscon-
um *illud:* Parum viſum eſt. *Quia epiſtolaris*
e remiſſior. Cat.

a) adeò †. b) *otium & ferias Saturna-*
ultrà tempus. Nam feriati per Saturnalia ludis
bant licenter. Unde proverbiale illud apud Se-
de morte Claudii : Non ſemper Saturnalia

c) *Eſt* hyperbaton *perlonga dictionis dila-*
tio quadam verborum ordinem turbans. Fa-
8. c. 2.] Plus tamen, *inquit*, eſt obſcuritatis
continuatione ſermonis, & plures modi.
tam longus, ut eum proſeqvi non posſit in-
nterjectio tarda, ut in hyperbaton finis ejus
Hermogenes, ubi de puritate orationis agit, teſta-
m eſſe contrarium perſpicuitati. Pari ratione
. Tullius in Rhetoricis hyperbaton, præcipiens

VIdiſtine aliqvando Clitumn
Si nondum, [& puto nondu
raſſes mihi,] vide : qvem ego [p
tis] proximè vidi. Modicus colli
qvâ cupreſſu nemoroſus f) &

---

fugere oportere longam verborum contin
auditoris aures, & ſpiritum lædit : quam,
de oratore repetit. Cat. d) *id eſt, ex*
berio cap. 11. Unum hoc tantummodò, n
qvam notatum eſt, in qvo exeruiſſe jus
ſtatis viſus ſit. *In MSS. fuit :* in qvo ex
Caſaubonus veram lectionem eſſe, exeruiſ
ducebat. Rectè : pro eo enim hic Plinii locu
dem Tiberii vitâ cap. 33. in editis libris
principem exercuit, præſtititqve : *pro*
exſtat, ut idem maximus vir obſervat, &
genus pronunciat, exerere principem, *pro*
principem : quem vide. Bu.

EP. 8. e) *Vibius Sequeſter :* Cl
fluvius, ubi Jupiter eodem nomine eſt

ons exit, & exprimitur pluribus venis, aribus; eluctatusqve facit gurgitem, qvi mio pateſcit *g*) purus & vitreus *h*), ut re jactas ſtipes *i*) & relucentes calcu- ʼſſis. Inde non loci devexitate, ſed ipsâ â & qvaſi pondere, impellitur *l*). Fons

Pp 3 ad-

alig. c. 43.] *ubi memorat, Caligulam ad viſendum nemq; Clitumni Mevaniam proceſſiſſe. Et Proper- it:* Qvà formoſa ſuo Clitumnus flumina luco niveos abluit unda boves. *Cat.* g) pate- mio latè †. *In multis exemplaribus legi*: qvem fa- em, lato gremio patefacit. *Cat.* h) *i. e. pel- ri inſtar.* Bu. i) Stipes *nummi aerei minu- Galenus* ... *vocat*: Aſſes *nempe* *m, ut ex Varrone Lib. V. de L L. extremo conſtat. ugusto, cap. 53.* Promiſcuis ſalutationibus ad- & plebem: tantâ comitate adeuntium deſide- iens, ut qvendam joco corripuerit, qvòd ſic ſibi porrigeret, qvaſi elephanto ſtipem. *Qvod Au- m cùm Qvinctilianus lib. VI. cap. 4. & Macrobius turn. c. 4. referret, uterqve* aſſem *dixit, qvod* ſtipem *appellat.* Bu. *Stipes uſitatè dabantur tes ſacras. Seneca de Benef. 7.* Omnia deorum diis poſuimus domum, & ſtipem jecimus. *Et* Colitur autem non taurorum opimis corpori- auro argentoq; ſuſpenſo, nec in theſauros ſtipe pià & rectâ voluntate. *Varro de L. L.* Diiſ cum aſſem dant, ſtipem dicunt. *Ita in capita fontium, ſtipem jaciebant. Plin. lib. VIII. epiſt. de Clitu- lib. IV. Q. nat. de Nili venis*: In hæc ora ſti- rdotes & aurea dona præfecti, cùm ſolenne ve- jaciunt. *Lipſ. ad XIV. Annal. Taciti n. 36. uiu argutè*: lucetq; latetq; Calculus, & viridem it glarea muſcum. *Bu.* l) *Dicit, magnâ vi*

adhuc & jam ampliſſimum flumen atqve etiam navium patiens; qvas obvias qvoqve & contrario niſu in diverſa tendentes, transmittit & perfert: adeò validus ut illà, qvà properat, ipſe, tanqvam per ſolum planum, remis non adjuvetur *m*): idem ægerrimè remis contisqve *n*) ſuperetur adverſus. Jucundum utrumqve per jocum ludumqve fluitantibus, ut flexerint curſum, laborem

---

flumen agere atq; impellere Clitumnum, non quia per devexum ſive declivem locum, ubi & exili humori curſus facilis, defeνatur: ſed quia magnâ aquarum copiâ prorumpat atq; exundet. m) *Non ſatis capio hunc locum. Subibat, pro* tanqvam *legendum* qvamqvam *eſſe hoc ſenſu: Quamquam per minimè devexum ſolum decurrit, tanto impetu fertur tamen, aquarum copiâ, ut remis nullis opus ſit, quibus incites navem, & languidiorem undam impellas ac adjuves; ut fieri aliàs in planioribus locis neceſſe eſt, licet ſecundo flumine deveharis: quemadmodùm contrà tàm validus eſt, ut, ſi adverſo flumine navigare inſtituas, vix remis & contis incurrentis vim frangere queas & ſuperare.* Bu. *Rectè Buchnerus* qvamqvam: *ſed hoc non ſufficit ad locum redintegrandum. Scribe:* ut illa, qva properat ipſe, qvamqvam per ſolum planum, remis non adjuventur: *nempe* naves, *de quibus dicere inceperat.* Gro. *Fruſtrà laborant viri maximi in ſanando loco, qvi mendâ caret.* Solum planum *facilè ſuperatur pedibus hoc ipſo, quia planum eſt, ſecus acclive, aut inæquale. Clitumnus ergò, inquit Plinius, tàm validus eſt, ut eâ viâ, quâ ſecundus fluit, non magis opus habeat remis, quò ſecum naves deferat, quàm validus homo per viam planam ambulans baculo, ut ſarcinulam.* Remis *autem* adjuvari *non modò navis rectè dicitur, ſed etiam deferens flumen: illa, ut vehatur, hoc, ut vehat. Et omninò, ut* adjuvetur *legamus,* non adjuventur, *ſequentia,* idem ſuperetur, *flagitant.* n) Contus *ſudex eſt ſive haſta longior du-*

em otio, otium labore variare *o*). Ripæ fra- o multâ, multâ populo veſtiuntur: qvas per- uus *p*) amnis, velut merſas, viridi imagine umerat *q*). Rigor aqvæ certaverit nivibus, color cedit. Adjacet templum, priſcum & gioſum. Stat Clitumnus ipſe *r*), amictus or-

ſine ferro, quo nautæ in fluminibus non admodùm pro- lis utuntur ad impellendas ſcaphas. Cat. Contus *per- eſt. Vet. Gloſſ.* κοντὸς, pertica, ſudis, camax. Camax *um eſt. Eædem Gloſſæ:* κάμαξ, Ritica, pertica. Conti *m, ſive perticæ longæ, & inter inſtrumenta nautica ſunt.* Gezäw *appellare conſuevimus. Virgilius V. Æneid. de machiâ exponens:* Ferratasqve ſudes & acutâ cuſpi- ontos Expediunt, fractosqve legunt in gurgite re- . *Tacitus Annali XIV. c. 5.* Verùm Aceronia impru- , dum ſe Agrippinam eſſe, & ut ſubveniretur matri cipis clamitat, contis & remis, & qvæ ſors obtule- navalibus telis conficitur. *Bu.* o) *Otiantur æ, cùm ſecundo flumine decurrit navis: tùm enim remi- me haud opus eſt. Labore mutant otium, cùm flexo curſu rſus flumen navem contis remisq; ægrè impellunt.* Bu.) *Quem ſuprà* [*lit. h.*] purum & vitreum, *hîc* perſpi- n *appellat.* Bu. q) *id eſt, eodem numero per ima- n velut ſpeculo reddit, quo ripa ipsa reverà exhibet vi- s. Pari venuſtate atque ingenio Auſonius Moſellâ:* Illa nda palàm ſpecies, cùm glaucus opaco Reſpondet i fluvius: frondere videntur Fluminei latices, & pal- conſitus amnis. *Et mox:* Tota natant criſpis juga tibus, & tremit abſens Pampinus, & vitreis vinde- turget in undis. *Annumerat* virides deriſus navita vi- Navita caudiceo fluitans ſuper æqvora lembo. *Qvibus ia & apud Statium lib. II. Silvâ 2. & Rutilium Numa- um lib. I. Itinerarii v. 277. legas.* Bu. r) *Flumina ntes inter Deos numeratos, & ſimulacris ac imaginibus*

natusq; prætextâ. Præſens *s*) numen, atq; etiam fatidicum *t*),indicant ſortes *u*). Sparſa ſunt circa *x*) ſacella complura,totidemqve ſimulacra *y*). Sua cuiqve veneratio, ſuum nomen *z*); qvibusdam verò etiam fontes. Nam præter illum qvaſi parentem cæterorum ſunt minores capite diſcreti: ſed flumini miſcentur,qvod ponte transmittitur. Is terminus ſacri profaniqve *a*). In ſuperio-

---

cultos fuiſſe, tralatitium eſt. Caterùm Clitumni *cognomine Jovem ipſum conſecratum in Umbriâ ex Vibio Sequeſtro de Fluminibus Turnebus obſervat lib. XXIX. Adverſ. cap. 26.* **Bu.** s) *Cujus vis & poteſtas in promtu, & in præſenti ſtatim ſentienda. Virgil. Bucol. I.* neqve ſervitio me exire licebat, Nec tàm præſentes alibi cognoſcere divos. *Cicero Tuſcul. I.* Hercules tantus & tàm præſens habetur Deus. *Q. Serenus de Æſculapio*: Depellens tetros præſenti numine morbos. *Claudianus de Apono fonte.* Publica morborum reqvies, commune medentum Auxilium, præſens numen, inemta ſalus. *Bu.* t) *fata canens, quod videtur Claudianus indicare, ubi de Clitumno memorans ſcribit [de VI. Conſ. Honor. v. 508. ſeqq.]* nec te miracula fontis Prætereunt, tacito paſſu qvem ſi qvis adiret, Lentus erat: ſi voce gradum majore citâſſet, Commixtis fervebat aqvis: cùmqve omnibus una Sit natura vadis, ſimiles ut corporis umbras Oſtendant, hæc ſola novam jactantia ſortem Humanos properant imitari flumina mores. *Cat.*

u) *oracula, quæ ibi per ſortes edi ſolent.* Bu. x) *id eſt, paſſim poſita.* Bu. y) *Aldina & Sichardina*: totidemq; Dei. *Quædam utramq; vocem jungunt*: totidemq; Dei ſimulacra. z) numen †. *poteſtas. Eſt in aliâ lectione* nomen, *id eſt, cognomen & epitheton, ſicut Jovi varia cognomenta Poetæ aſcripſere pro diverſis muneribus, quæ mortalibus præſtitit.* Cat. a) *Illud ſpacium, quod durat à templo & ſacellis usq; ad finem pontis, ſacrum eſt: à fine*

periore parte *b*) navigare tantùm, infra etiam natare conceſſum *c*). Balineum Hiſpellates *d*), qvibus illum locum divus Auguſtus dono dedit, publicè *e*) præbent, & hoſpitium. Nec deſunt villæ, qvæ ſecutæ *f*) fluminis amœnitatem margini inſiſtunt. In ſummâ, nihil erit ex qvo non capias voluptatem. Nam ſtudebis qvoqve, & leges multa multorum omnibus columnis, omnibus parietibus inſcripta, qvibus fons ille Deusq; celebratur. Plura laudabis, nonnulla ridebis: qvanqvam tu verò *g*), qvæ tua humanitas *h*), nulla ridebis. Vale.

9. CAJUS PLINIUS URSO ſuo S.

pontis ſtatim incipit eſſe profanum. Cat. b) *quâ pons impoſitus. Nam ſuprà, & pontem ipſum propiùs, ne navigare quidem licebat. Infrà ep. 20. hoc libro, de Vadimonis lacu:* Nulla in hoc navis, ſacer enim eſt. *Bu.* c) *ut planè in profano. Nam minus profanitatis habet, navem immittere: majus, corpus nudum, & pudendis partibus tangere aquam.* Bu. d) *Plin.* & Umbriæ intus Hiſpellum. *Strabo:* alterâ parte confinium Picentinorum ad montana Hiſpellum eſt: in Umbriâ pariter locus: *quamvis corruptè legatur* Hiſpollum. *Cat.* e) *id eſt, publico ſumtu, ſine cujusquam impensâ: quemadmodùm* epulum publicè præbere *Svetonius dixit Vitellio cap. 10.* Bu. f) *quod eſt animati, dedit inanimato: non enim villæ ſequi poſſunt, ſed villarum ædificatores.* Cat. *Vide & infrà ad verba epiſt. 18. hujus libri,* ſecuta matrimonium divitis, *ſcholion Buchneri.* g) *Reſpice ad pag. 178. 179. lit. x.* h) *Humanitatis enim eſt, ignoſcere potiùs ac connivere, quàm ridere ac perſtringere inepta. Nam quotusquisq; noſtrûm tàm*

Conqveritur apud Urſum, qvod neqveat ſtudere ob amicorum negotia, qvæ tamen ſtudiis præferenda ſunt.

OLim *i*) non librum in manus, non ſtylum ſumpſi; olim neſcio, qvid ſit otium *k*), qvid qvies, qvid deniqve illud iners *l*) qvidem, jucundum tamen, nihil agere, nihil eſſe *m*): adeò multa me negotia amicorum nec ſecedere, nec ſtudere patiuntur. Nulla enim ſtudia tanti ſunt, ut amicitiæ officium deſeratur: qvod religioſiſſimè

conſideratus & prudens, qui non per tempus ineptiat? Itaq; hominis eſt, non irridere in aliis, quod tibi ipſi accidere queat. Huc pertinent, de quibus ſapientiſſimus Seneca præcipit de Tranquillitate animi cap. 10. Nam poſtquam de Heracliti itemq; Democriti inſtituto feciſſet verba, quorum alter deploravit humana omnia, alter deriſit, & uter rectiùs videretur feciſſe, ſignificâſſet, ſubjicit tandem: Satius eſt publicos mores & humana vitia placidè accipere, nec in riſum, nec in lacrimas excidere. Nam alienis malis torqveri æterna miſeria eſt: alienis malis delectari, voluptas inhumana. *Bu.*

EP. 9. i) *quaſi dicat; Olim fuit illud tempus, cùm neque librum neq; ſtylum ſumſi in manum.* Bu. *Breviter,* olim *eſt jam diu, planè ut ſuprà p. 37. a.* k) *à negotiis urbanis, vel ſtudium. Nam alibi [I. Ep. 9. p. 28.] cùm dixiſſet, ſe in ſeceſſu eum libellis loqui, ſubdidit:* ô dulce otium! *Et ad Caninium [I. Ep. 3. p. 8.]* Qvin te -- ſtudiis aſſeris: hoc ſit negotium tuum, hoc otium, hic labor, hæc reqvies. *Cat.* l) *id eſt,* ἄπρακτον, *ſive, ut ipſe mox interpretatur,* nihil agere, nihil eſſe. *Ubi* nihil agere *non planè eſt torpere otio, ſed nihil negotii agere, quod ad Remp. aut amicos pertineat, unde inclareſcere poſſis. Tibullus [I. Eleg. 1.]* Me mea paupertas vitæ traducat inerti. *Bu.*

m) *Tibull. [I. Eleg. 5.]* Et juvet in totâ me nihil eſſe do-

cuſtodiendum ſtudia ipſa *n*) præcipiunt.

e.

CAJUS PLINIUS FABATO
Proſocero ſuo S.

Fabatum proſocerum monet, Calphurniam uxo- ſuam fecisſe abortum, & ideò in ſummum di- men adductam: ſed hortatur, bene ſperet, quia riculo libera posſit adhuc parere liberos, cum conceptì fœtûs dederit experimentum.

Vò magis cupis ex nobis pronepotes vide- re, hoc triſtior audies, neptem tuam abor- a feciſſe, dum ſe *o*) prægnantem eſſe puellari- *p*) neſcit, ac per hoc quædam cuſtodienda *q*) gnantibus omittit, facit omittenda. Quem erro-

Ba. n) *Philoſophiæ præcepta. Cat.*

P. 10. o) *Diſtingue*: feciſſe. Dum ſe &c. Caſ. *lâ opus receptæ diſtinctionis mutatione, niſi forte in ſe- ntibus pro*, ac per hoc, *ſcribere velimus omiſſa copulâ*, hoc. p) *puellarum ſimplicitatem & imperitiam eſt, quod ſequenti epiſtolâ Hiſpullam, [imo Calphur- m,] ait nullâ quidem ſuâ culpâ, ſed* ætatis aliquâ *in ſum- diſcrimine fuiſſe. Sequitur enim ſtatim*: Inde abortus, gnorati uteri triſte experimentum. *Significat enim , in ſummum diſcrimen adductam fuiſſe, quòd ignora- ſe ferre uterum, tanquam puella & inexperta.* Bu.) *id eſt, obſervanda. Præcedente ep.* quod religioſiſſimè odiendum. *Columell. lib. XI. c. 1.* Hoc igitur cuſtodire ortet villicum. Cuſtodire ferias, *pro obſervare, alter nius dixit lib. XXXV. Nat. hiſt. c. 2. Apud noſtrum ſuprà V. ep. 16. [p. 376.]* cuſtodite ludere *eſt cautè & circum- tè ludere. Idem lib. VI. ep. 29. [p. 464.]* Tuitus ſum Ju- n Baſſum, ut incuſtoditum nimis & incautum, ita mi-

errorem magnis detrimentis *r)* expiavit, in ſummum periculum adducta. Igitur ut *s)* neceſſe eſt, graviter accipias *t)* ſenectutem tuam qvaſi paratis poſteris deſtitutam: ſic debes agere Diis gratias, qvod ita tibi in præſentiâ pronepotes negaverint, ut ſervarint neptem; illos reddituri *u)*, qvorum nobis ſpem certiorem hæc ipſa, qvanqvam parum proſperè explorata, fœcunditas facit. Iisdem nunc ego te, qvibus ipſum me, hortor, moneo, confirmo. Neqve enim ardentiùs tu pronepotes, qvàm ego liberos cupio: qvibus videor à meo tuoqve latere *x)* pronum ad honores iter, & audita latiùs nomina *y)*, & non ſubitas imagines *z)* relicturus. Naſcantur modo, & hunc noſtrum dolorem gaudio mutent. Vale.

II. CA-

minè malum. *Bu.* r) documentis †. *Conf. & ſeq. lit. b.* s) *L.* Ut igitur. *Ba.* t) *id eſt, malè habeas, affligas ex infelice nuntio de neptis abortu. Tractus à convíviis ſermo: ubi hoſpites benè, malè accipi dicuntur. Plautus Perſâ Act. V. Sc. 1.* Ite foras: hic volo ante oſtium & januam meos participes benè accipere. *Seneca Epiſt. 21. de Epicuri horto*: Hîc hoſpes te polentâ excipiet, & dicet: *ecquid benè acceptus es?* Bu. u) *daturi.* Ba. x) *Significat, liberis ſuis expeditum ad honores iter, & officia publica aditum fore per paterni juxtà & materni generis nobilitatem.* Bu. y) *id eſt, famam, gloriam in clariſſimis Viris utriusq; ſtirpis latiùs fuſam & propagatam.* Bu. *Longa virorum illuſtrium ſtemmata in familiâ Calphurniæ & Cæcilii: quin etiam Plin. Nam multa multorum Pliniorum epitaphia ſuperioribus annis in agro & municipio Novocomo per Benedictum Jovium eruta ſunt: quibus colligitur, non modò duobus Pliniis, ſed pluribus etiam familiam celebrem fuiſſe.* Cat. z) *id eſt, non recentem ac novitiam no-*

II. CAJUS PLINIUS HISPULLÆ ſuæ S.

Hiſpullam Fabati filiam, & ſororem patris Calphurniæ pariter [ut præcedenti epiſtolâ Fabatum,] pro abortu uxoris ſolatur, rogatq́;, ut caſum Fabato velit excuſare.

QVùm affectum tuum erga fratris *a)* filiam *b)* cogito, etiam maternâ indulgentiâ molliorem, intelligo priùs tibi, qvod eſt poſterius, nunciandum, ut præſumpta *c)* lætitia ſolicitudini locum non relinqvat: qvanqvam vereor ne poſt gratulationem qvoqve in metum redeas, atqve ita gaudeas periculo liberatam, ut ſimul, qvòd periclitata ſit, perhorreſcas. Jam hilaris, jam ſibi, jam mihi reddita, incipit refici, transmiſſumqve diſcrimen convaleſcendo remetiri *d)*. Fuit alioqvi

bilitatem, ſed vetuſtam; nec ſemel ac ſubitò, ſed longo tempore atq; per plures imagines in gentem meam illatam. Æſtimabatur nobilitas omnis Romanorum ex imaginibus: imagines autem ex magiſtratibus geſtis veniebant, non omnibus, ſed curulibus tantum. Quò plures qvis igitur in gente ſuâ numerabat, qui magiſtratibus iſtiusmodi præfuiſſent, eo plures habebat imagines, & eò nobilior qvoq; cenſebatur. Vide, ſi lubet, Lipſium lib. I. Elector. c. 29. qui plura de imaginibus iſtis ibi collegit utiliter, & eruditè obſervavit. Bu. *De imaginibus etiam conſuli poteſt Budæus annot. prior. in Pand. p. 100. qui & p. 102. Plinii hunc locum explicat de nobilitate parum antiquâ, ſed repente fortunæq; beneficio quæſitâ.*

EP. II. a) *tui, Calphurnii.* Cat. b) *Calphurniam, uxorem meam.* Cat. c) *ante capta, & admiſſa.* Bu. d) *interea dum convaleſcit, & extrà periculum eſt, recogitare apud animum, quantum adierit diſcriminis*

qvi in ſummo diſcrimine, [impunè e) dixiſſe liceat!] fuit nullâ ſuâ culpâ, ætatis f) aliqvâ. Inde abortus, & ignorati uteri g) triſte experimentum h). Proinde, etſi non contigit tibi deſiderium fratris amiſſi, aut nepote ejus aut nepte ſolari, memento tamen, dilatum magis iſtud qvam negatum, cùm ſalva ſit, ex qvâ ſperari poteſt i). Simul excuſa k) patri tuo l) caſum, cui paratior apud fœminas m) venia eſt. Vale.

12. CAJUS PLINIUS MINUTIANO ſuo S.

Cùm Titinius Capito, ſtudiorum fautor, literarum reformator, recitaturus eſſet, excuſat diem à con-

paullò antè. Bu. e) *ne Diis imputare crimen videatur.* Ba. *Quem in ſenſum fortaſſe commodiùs legetur transpoſitis quibusdam verbis:* fuit [impune dixiſſe liceat!] nullâ ſuâ culpâ. f) *Reſpice ad lit. p. epiſt. præc.*

g) uterus, *prægnatio. Tacitus de uxore Arminii.* Ba.

h) *Convenit cum ſuperioribus* [*epiſt. præc. lit. r.*] *ubi legunt aliqui*, documentis. *Cat.* i) *nepos aut neptis.* Bu.

k) *Sequenti epiſtolâ* [*ſtatim initio*:] Hunc ſolum diem excuſo, *id eſt, propter hujus ſolius diei abſentiam me excuſatum tibi cupio. Svetonius Calig. c. 27.* Parentes ſupplicio filiorum intereſſe cogebat. Qvorum uni valetudinem excuſanti, lecticam miſit. *Ubi* valetudinem excuſare *eſt abſentiæ ſuæ cauſſam allegare valetudinem, & ita ſe excuſare. Quâ formâ & ratione in Claudio quoq; uſus eſt bis: & rurſus Nerone cap. 40.* Edictis Vindicis contumelioſis & freqventibus permotus Senatum epiſtolâ in ultionem ſui reiq; publicæ adhortatus eſt, excuſato languore faucium, propter qvem non adeſſet. *Bu.* l) *Fabato. Cat.*

m) *te fœminâ deprecante faciliùs veniam dabit fœmina Calphurniæ inopinati abortûs.* Cat.

contubernio Minutiani, ut Capitoni paria reddat, qvi recitationibus Plinii interfuerat: & materiâ ipsâ ſcribendi ductus; nam mortem illuſtrium virorum ſcriptis commendabat.

HUnc ſolum diem excuſo *n*). Recitaturus eſt Titinius Capito *o*): qvem ego audire, neſcio magis debeam an cupiam. Vir eſt optimus, & inter præcipua ſeculi ornamenta numerandus: colit ſtudia, ſtudioſos amat, fovet, provehit, multorumq;, qvi aliqva componunt, portus, ſinus *p*), præmium, omnium exemplum; ipſarum deniq; literarum jam ſeneſcentium *q*) reductor ac reformator. Domum ſuam recitantibus præbet *r*); auditoria, non apud ſe *s*) tantùm, benignitate *t*) mirâ freqventat: mihi

EP. 12. n) *vid. lit. k. ad epiſt. præced.* o) *de quo libro I.* [*ep. 17. p. 53.*] Cat. p) *id eſt, præſidium atq; refugium, quo ſeſe ſtudentes atq; ſcriptores ſic, quaſi in portum jactati nautæ, aut quaſi in ſinum parentis parvuli liberi recipiunt, ut tuti ſint, & metu vacui. Ita Senatus Romanus* portus atqve refugium nationum *Ciceroni dicitur. Similia & apud Ovidium de Ponto habes. De* Sinu *vide, quæ non ita pridem ad Hymnum Prudentii de Servatoris Natali notavimus.* Bu. q) *ab illâ floridâ & robuſtâ eloquentiâ ſterilitatem quandam redolentium: cujus rei cauſam pluribus quærit Tacitus in libello de cauſis corruptæ eloquentiæ.* Cat. r) *Caſaubonus p. 194. ad Theophr. characteres ex hoc Plinii loco, & aliis duobus, altero Juvenalis Sat. VIII. v. 38. altero Taciti de Oratoribus c. 9. §. 6. oſtendit, ſolitos olim divites ſuas domos poëtis, atque aliis ad recitationes & ἐπιδείξεις commodare.* s) *quæ domi ſuæ recitantibus præbet.* Bu. t) *id eſt, comitate, facilitate, ſive humanitate: id enim hîc* benignitas *eſt. Significat igi-*

mihi certè,ſi modò in urbe eſt,defuit nu
Porrò TANTO TURPIUS gratia

tur, Titinium & audiiſſe libenter recitatores, & al *Ɓore ac malignitate, ſeu reprehendendi libidine* *fuiſſe in audiendo. Uti à* malus, malignus, *& hinc* tas: *ita à* bonus, benignus, *& hinc* benignitas. bonus *&* malus: *ita* benignus malignusqve, gnitas malignitasq; *opponuntur. Porrò* malignit *θεια eſt : quam Plutarchus delineat libro περὶ τῆ* *κακοηθείας. Ejus maxima pars liƀor ſiƀe inƀidia eſt,* *hinc ſequitur, obtrectandi ſtudium, & omnia in pe* *pretandi. Quia itaque* maglignitas benignitasq *ximus, contraria ſunt, idcirco* livori *apud noſtru* *cap.3. opponitur* benignitas. *Quod & hic ſit ex par* *enim* benignitatem *Plinius, Terentius in Phormio* *go* Bonitatem *&* æqvanimitatem *ƀocat :* Bonita *probat bona;* æqvanimitatem, *quâ ƀitioſis ignoſc* *rum neutrum facit malignus & liƀidus: qui &* *recta, & modum in reprehendendis iis, quæ ſecus ſiu* *turq́, tenere haud poteſt. Sed aliquid majus* bo æqvanimitate *tamen* benignitas *habet. Illa enim* *cunctatione quâdam, & triſti fronte partibus ſui* *tur : iſta ƀerò & eadem praſtat, &, quæ in illis deſi* *facilitatem leporemq́, ac ſuaƀitatem addit. Itaque p* *cta non tantùm atque ignoſcit ƀitiis, ſed & ſponte* *& cum jucunditate quadam id facit : illa comme* *prædicans; hæc ƀel excuſans. B. Hieronymus in cap* *linæ epiſt. ad Galatas: Benignitas inquit,* ſive [qvia apud Græcos χρηστότης utrumqve ſonat,] lenis, blanda, tranqvilla, & omnium bonorum ſortio: invitans ad familiaritatem ſui, dulcis moribus temperata. Deniq; & hanc Stoici ita d *Benignitas eſt ƀirtus ſponte ad beneſaciendum expo* multum *bonitas* à *benignitate* diverſa eſt, qvia benefaciendum videtur expoſita: ſed in eo dif

u), qvantò honeſtior cauſa referendæ. tibus tererer, obſtrictum eſſe me crede- beunti ad vadimonia mea: nunc qvia omne negotium, omnis in ſtudiis cura, obligor tantâ ſedulitate celebranti *x*), in ligari ego, ne dicam ſolo *y*), certè maxi- ſum. Qvod ſi illi nullam diem *z*), nulla

ſſe *bonitas* triſtior, & fronte ſeveris moribus ir- bene qvidem facere, & præſtare qvod poſcitur: ien ſvavis eſſe conſortio, & ſua cunctos invitare re. *Bu.* u) *audiendo ipſum, qui tàm libenter* tè *& me, & alios audit.* Bu. x) *puta, ſtudia,* *itationes frequentat, quod paullò ante in Capitone* *at. Nam* celebrare *frequentare eſt, ſeu frequenter* *lere. Lucretius:* Et variæ volucres, lætantia qvæ arum Concelebrant. *Cicero I. Tuſculana Euripi-* *rmen vertens:* Nam nos decebat cœtu celebran- um Lugere, ſi qvis eſſet in lucem editus. *Idem* *Oratore principio:* Neqve verò nobis cupientibus antibus fructus otii datus eſt ad eas artes, qvi- eris dediti fuimus, celebrandas, interqve nos re- s. *Sic* celebrari *dicitur, quod crebrò ac frequenter* *ontingit. Tacitus cùm Hiſtor. II. cap.* 49. *expoſuiſſet,* *o Otho in ferrum incumbens ipſemet ſe interemiſſet,* *um quidam æmulatione decoris & caritate princi-* *à rogum ipſius ſe interfeciſſent,* promiſcue, *inquit,* Bedriaci, Placentiæ, aliisqve in caſtris celebratum s mortis tradit. *Tertullianus de Oratione:* In no- rehendi meretur, qvod apud idola celebratur.

y) ſoleo †. *Placet omnino altera lectio:* ne di- o, *qvæ elegantiſſimam ſententiam habet: perinde* *, ac ſi dixiſſet: dicerem me in eo ſolo obligari poſſe,* *eſſet invidioſum & νεμεσητόν.* Cal. z) *Malui* *tanæi, qvàm Aldi,* vicem. *Gru.*

qvaſi mutua officia deberem, ſolicitaret t
vel ingenio hominis pulcherrimo & ma
& in ſummâ ſeveritate dulciſſimo, vel ho
te materiæ. Scribit exitûs illuſtrium viro
iis qvorundam mihi chariſſimorum. Vid
go fungi pio munere, qvorumqve exeqv
lebrare non licuit, horum qvaſi funebrib
dationibus, ſeris qvidem, ſed tantò magis
intereſſe. Vale.

13. CAJUS PLINIUS GENIAL ſuo S.

Genialem & commendat, & felicem q̃vòd libellos ſuos cum patre doctiſſimo lege ab eo diſceret qvæ laudanda eſſent, qvæq; banda.

PRobo qvòd libellos meos cum patre Pertinet ad profectum tuum, à diſert viro diſcere qvid laudandum, qvid rep dendum: ſimul ita inſtitui, ut verum dic ſveſcas. Vides qvem ſeqvi, cujus debeas i re veſtigia. O te beatum! cui contingit u atqve idem optimum & conjunctiſſimu emplar; qvi deniqve eum potiſſimum i dum habes, cui natura eſſe te te ſimilimu luit. Vale.

14

EP. 13. a) *Genialem ſcribit Spartianus fu fectum prætorio Divi Juliani Imperatoris.* Cat. go, vivum: *non ex antiqvitate repetitum, ſed præſen natum. Sic deſcribit patrem.* Gro.

AJUS PLINIUS ARISTONI c)
ſuo S.

*ad Senatum relatum eſſet de pœnâ vel ab-
ıelibertorum & ſervorum Afranii Dextri,
âmorte perempti, qvidam Senatorum cen-
os necandos, alii relegandos, nonnulli libe-
In tantâ igitur ſententiarum diverſitate,
ındos & relegandos decernebant, unâ ſede-
ncordiam ſimulantes, ut numero opprime-
ji liberandos cenſuerant: qvâ ſententiâ de-
atim inter ſe diſſentirent. Qvod cùm
lvertiſſet Secundus, poſtulavit, ut qvi morte
los arbitrabantur, diſcederent ab his, qvi
dos putabant, motus præſertim facto Sena-
ıentis alium dividere ſententiam, qvi liber-
egandos, ſervos ſupplicio afficiendos cenſuiſ-
l igitur factum Ariſtonem ſummum Juris-
um conſulit an bene fecerit: ſed dum conſu-
ubtiliter rem tractat, ut potiùs docere qvàm
re videatur.*

Qq 2 Cum

---

14. c) *De hoc lib. I. Epiſt. 22. p. 69. d.*
ptanus L. Juri operam l. §. 2. D. de Juſtitia & Jure,
ludii, *inqvit, juris puta*, duæ poſitiones ſunt, *publi-*
rivatum. Publicum jus eſt, qvod ſtatum Rei Roma-
ſtat; *privatum*, qvod ad ſingulorum utilitatem.
m jus in ſacris, in ſacerdotibus, in magiſtratibus
; *privatum jus* tripertitum eſt: collectum enim
ıturalibus præceptis, aut gentium, aut civilibus.
it, publicum jus ad rei Romanæ ſtatum ſpectare.
Imperii ſtatum intelligit. Auſonius: Imperium, li-
nerem cur una notat res? *Hujus utriusq; juris pe-*

ſumus *k*). Qvò juſtius peto, primùm ut
[ſi qvis eſt error] tribuas veniam : dei
dearis ſcientiâ tuâ, cui ſemper fuit cur
jura publica ut privata, ſic antiqva *n*) u
tia *o*), ſic rara ut aſſidua, tractare. Atqv
bitror illis etiam, qvibus plurimarum
gitatio *p*) freqvens nihil eſſe ignotum
tur, genus qvæſtionis qvod affero ad te
ſatis tritum, aut etiam inexpertum fui
& ego excuſatior, ſi fortè ſum lapſus,
gnior laude, ſi potes id qvoqve docere,
obſcuro eſt an didiceris. Referebatur
tis Afranii Dextri Conſulis *q*), incer
an ſuorum manu, ſcelere an obſeqvio

tes ſint; ſed exercere etiam, quod ſumus : hoc e
natorem atq; præſtare. Bu. k) *libertate*
juſtiùs exercere debemus, cùm ſumus liberi. C
mus *Boxborniana exhibet* ſcimus. *Quam ſi ſeq*
integer in hanc faciem prodibit : Breve temp
[*relinquamus enim Plinio ſuum loquendi more*
prà uſurpatum initio ep. 27. lib. IV.] libet ſcir
[*non ſervi ampliùs, ut antè ſub Domitiano, ſ*
liberi,] libet, [*quid ſi* licet *hîc legamus ?*] ex
[*eſſe nos*] ſcimus. l) *ita Boxborniana, quod*
Barthio placuerat, pro, erroris, *quod hic quamq*
ſi conſtruas, veniam erroris, *minùs concinnū tan*
ſi reſpicias alterum ſimul, quod ſequitur, verbum
m) *Ita lego pro,* ſuperfuit curæ, *addicentib*
doctis omnibus. Caſ. *Et verò addicit Buch*
n) *duodecim tabularum.* Cat. o) *Im*
ſcripta & conſtitutiones ac reſponſa recentium J
p) *uſus & exercitatio. Frequenter enim* agit

bertas rudes nos & imperitos deprehen-
us dulcedine accenſi cogimur qvædam
ntè qvàm noſſe. Erat autem antiqvitus
um, ut à majoribus natu, non auribus
erùm etiam oculis *i*) diſceremus, qvæ
a, mox ipſi, ac *k*) per vices qvasdam,
la minoribus haberemus. Inde adole-
i *l*) ſtatim caſtrenſibus ſtipendiis imbue-
, ut imperare parendo, duces agere *m*)
qvuntur, aſſveſcerent: inde honores pe-
ſiſtebant curiæ foribus, & concilii pu-
ectatores anteqvam conſortes erant.
iq; parens pro magiſtro, aut cui parens
it, maximus qvisqve & vetuſtiſſimus *n*)

 pro

:ere. Ba. i) *dum introducebantur in Sena- ræſentes prætextati videbant, quæ Senatores gravis- arent.* Cat. k) *L.* ceu. *Ba.* l) *ut P. Corn. ueritiâ ſub auſpiciis patris cœpit militaribus diſci- diri: ductus enim in caſtra initio ſecundi belli Pu- mum & decimum agens annum.* Cat. m) *id ·e ac præſtare, quæ Ducis ſunt: quemadmodùm* ; agere *Panegyrico dixit. Fabius apud Valerium II. c. 2. exemplo 4.* Experiri volui, an ſcires con- ere. *Idem Valerius lib. V. c. 8.* Exuit patrem, ut ageret. *Sic* Senatorem agere *apud Tacitum An- . cap. 28. Magis poeticum eſt,*gerere aliqvem. *Clau-* Tu civem patremqve geras, *id eſt agas, exhibeas. oadibus:* Excidat Hector,gere captivum. *Florus, Poetarum ſermones exhibet, lib. I. c. 1.* Lupa vagi- ta ubera admovit infantibus,matremqve ſe ges- *t,pro matre ſe geſſit,materni officii partibus functa*

n) maximus *natu*, & vetuſtisſimus *ætate*.

læ. Qvid enim commune habet, occide
legare? Non herculè magis qvàm releg
abſolvere: qvanqvam propior aliqvantò e
tentiæ relegantis, qvæ abſolverit, qvàm q
ciderit *u*); utraqve enim ex illis vitam rel
hæc adimit: qvùm interim & qvi morte p
bant, & qvi relegabant, unà ſedebant *x*), &
porariâ ſimulatione concordiæ diſcordia
ferebant. Ego poſtulabam, ut tribus ſent
conſtaret ſuus numerus *y*), nec ſe brevib
duciis *z*) duæ jungerent. Exigebam ergò,
capitali ſupplicio afficiendos putabant,
derent à relegante, nec interim contra
ventes mox diſſenſuri congregarentur,
parvulum *a*) referret *b*), an idem diſplice

*ſtare, conſiſtere, valere. Nam quia diverſæ atque co
inter ſe, alia aliam tollebat.* Bu. u) qvæ ſolvit
qvæ occidit. *Ita citat Budæus p. 171. ann. prior. in
occidit etiam habent Aldus & Sichardus.* x
*eadem ſentirent, non diſcrepantia atque diverſa. N
diſceſſione Senatûs, de quâ & ſuprà perſtrinximus, q
ſentiebant alicui, concedere in eam ſubſelliorum part
quâ ſedebat auctor ejus ſententiæ, & ſedere unà &
cum eo ſolebant.* Bu. y) *i. e. ut ſicut tres diverſæ
tiæ eſſent, ita in tres diverſas partes diſcederet Senat
Volebam, inquit Plinius, æqvumq; eſſe cenſebam, ut
in tres partes fieret, ne duæ ſimul ad tempus junctæ, o
tium ſcilicet & relegantium, tertiam, id eſt noſtram
ventium perimerent, & ita liberti ſecundo certamin
aut relegatione periclitarentur, nullâ jam abſolution
liquâ.* Budæus loco lit. u. cit. z) temporar
cordiâ, ut paullò antè locutus fuit. Bu. a) paulu
b) *Nulla vel parva admodùm differentia eſſet inter*

ſtendum; qvod ſilentii tempus, qvis dicen-
iodus, qvæ diſtinctio pugnantium ſenten-
ım, qvæ executio prioribus aliqvid adden-
ı; omnem deniqve Senatorium morem,
l FIDELISSIMUM præcipiendi ge-
u), exemplis docebantur. At nos juvenes
ıus qvidem in caſtris *x)*: ſed qvùm ſuſpecta
ıs *y)*, inertia *z)* in pretio; qvùm ducibus

 aucto-

e, & copiam judicii ſui Reip. facere licuit. *Cat.*
*qvando non contradicendum, vel ob reverentiam cen-
, vel ſententiæ æqvitatem: an faſtidio audientium?* Cat.
*Qvi præcipit, nec facit ipſe, quæ præcipit, ſcientiam
m recti induit, non verò injicit ardorem ſequendi Nam
exemplis homines, quàm rationibus moveri ſolent.
æc*, exaſperat homines, *ut ille ait*, imperata corre-
blandisſimè jubetur exemplo. *Adde quòd qui alia
t, & alia agunt, aut inania ac non neceſſaria, aut ſu-
ires humanas præcipere videntur Noſter Panegyrici
ſ.* Infidelis recti magiſter eſt metus. Meliùs homi-
xemplis docentur: qvæ inprimis hoc in ſe boni ha-
qvod approbant, qvæ præcipiunt, fieri poſſe. *Inde
nymi ad Nepotianum monitum eſt*: Non confundant,
t, opera ſermonem tuum, ne, cùm in Eccleſiâ loqve-
acitus qvilibet reſpondeat: Cur ergo hæc, qvæ di-
ipſe non facis? *In cap. 7. Matthæi ſimiliter ſcribit*:
mqve Dei ſervis neceſſarium eſt, ut & opus ſermo-
ſermo operibus comprobetur. *Bu.* x) *cùm in
Tribunatum militum geſſit.* Cat. y) *Domitiani
oribus, quibus ſibi imminere, ſibi intendi putabat, quod
les pararetur. At ſub Trajano tutum erat militum reve-
am & charitatem mereri.* Cat. *Quod ſub Tyrannis ſo-
upra lib. II. ep. 1. de Virginio Rufo, egregio Duce*: Cæ-
, qvibus ſuſpectus, atqve etiam inviſus virtutibus
ıt, evaſit. *Bu.* z) *fuga honorum & negotiorum.*

auctoritas nulla, nulla militibus verecundia, nusqvam imperium, nusqvam obſeqvium, omnia ſoluta, turbata, atqve etiam in contrarium verſa, poſtremò obliviſcenda magis qvàm tenenda. Iidem proſpeximus curiam *a*) : ſed curiam trepidam & elinguem *b*), qvùm dicere qvod velles, periculoſum, qvod nolles, miſerum eſſet. Qvid tunc diſci potuit? qvid didiciſſe juvit? qvùm Senatus aut ad otium ſummum, aut ad ſummum nefas *c*) vocaretur, & modò ludibrio *d*), modò dolori retentus, nunqvam ſeria, triſtia *e*) ſæpe cenſeret. Eadem mala jam Senato-

publicorum : de quo ad lib. V. epiſt. 15. [p. 375. b.] Bu.

a) *ingreſſi fuimus Senatum : nam fuit prætor ſub Domitiano.* Cat. b) *Hinc Juvenalis hoc ipſum taxans dixit de Criſpo Senatore :* Ille igitur nunqvam direxit brachia contra Torrentem, nec civis erat, qvi libera poſſet Verba animi proferre, & vitam impendere vero. *Cat.* *Metu videlicet Tyranni. cùm, quia periculoſum quod velis dicere, & miſerum, quod nolis, ſilere præſtat & elinguem eſſe : quamvis nec iſtud ſine trepidatione. Nam & ſilentium ipſum ſub Tyrannis periculo planè haud vacat : quippe quod ad contemtum aut contumaciam interpretari ſoleant. Tacitus Hiſt. I. cap. 85.* Coacto in curiam Senatu arduus rerum omnium modus, ne contumax ſilentium, ne ſuſpecta libertas. *Bu.*

c) *cùm vocaretur Senatus, aut ut deſidéret otioſè in Curiâ, nullâ ſeriâ re ad deliberandum propoſitâ, aut ut nefaria Principis probaret : quorum alterum exponebat ludibrio, alterum dolorem afferebat.* Bu. d) *ut ſuper rhombi coquendi conſultatione, & ampliando gladiatorum numero, ac inſtituendo collegio Fabrorum. Nunc ingentes arcûs, exceſſuroſq; templorum faſtigium titulos, nunc menſes nomini Cæſarum dicebant.* Cat. e) *quippe quæ contrà animum,*

[redacted]

is arbitrantur. *Qvi alia omnia;* animad-
t non contenta lex dicere *alia*, addide-
ia. Num ergò dubium eſt, alia omnia
os qvi occidunt, qvàm qvi relegánt? *in*
tem ite, qvâ ſentitis. Nonne videtur
eos, qvi diſſentiunt, in contrariam par-
are, cogere, impellere? num conſulere
, ubi qvisqve remanere, qvò transgre-
it, non tantùm ſolennibus verbis, ſed
eſtuqve demonſtrat? At enim futurum
ſi dividantur ſententiæ interficientis &
is, prævaleat illa qvæ abſolvit. Qvid
cenſentes? qvos certè non decet omni-
bus, omni ratione pugnare, ne fiat qvod
eſt

vâ ergo ratione. g) *Scribe:* num conſulere
bi qvisqve remanere, qvo transgredi debeat?
m &c. *Sublatâ interrogationis notâ poſt* demon-
Aldina: impellere non conſulere etiam. *Et*
diſtinctione laborat locus. Utrique ſic remeden-
ror: Nonne videtur ipſa lex -- impellere non
? Nam ubi qvisqve &c. -- demonſtrat. *Dicit, diſ-*
legem non tam conſulere atque oſtendere, & ubi
quisque, & quo concedere, ſeu transgredi debeat,
ire, cogere, impellere. Et rationem ſubjicit: quod
nibus verbis tantum, ſed manu geſtuq; demon-
ue enim dicit: in illam partem licebit ire, *aut*
modi mollius & conſultorium magis, quam im-
: ſed, in illam partem ite; *imperans & quaſi*
jiciens, & jam perducens. Bu. *Merito hic obha-*
rus. Verbo enim conſulere *nihil loci: ſed ſcriben-*
ur: Nonne videtur ipſa lex - impellere? non
n etiam ubi qvisqve &c. *Nam geſtus manusq.*

læ. Qvid enim commune habet, occidere & relegare? Non herculè magis qvàm relegare & abſolvere: qvanqvam propior aliqvantò eſt ſententiæ relegantis, qvæ abſolverit, qvàm qvæ occiderit *u*); utraqve enim ex illis vitam relinqvit, hæc adimit: qvùm interim & qvi morte puniebant, & qvi relegabant, unà ſedebant *x*), & temporariâ ſimulatione concordiæ diſcordiam differebant. Ego poſtulabam, ut tribus ſententiis conſtaret ſuus numerus *y*), nec ſe brevibus induciis *z*) duæ jungerent. Exigebam ergò, ut qvi capitali ſupplicio afficiendos putabant, diſcederent à relegante, nec interim contra abſolventes mox diſſenſuri congregarentur, qvia parvulum *a*) referret *b*), an idem diſpliceret, qvi-

ſtare, conſiſtere, valere. Nam quia diverſæ atque contrariæ inter ſe, alia aliam tollebat. Bu. u) qvæ ſolvit, qvàm qvæ occidit. *Ita citat Budæus p. 171. ann. prior. in Pand.* occidit *etiam habent Aldus & Sichardus.* x) *quaſi eadem ſentirent, non diſcrepantia atque diverſa. Nam in diſceſſione Senatûs, de quâ & ſuprà perſtrinximus, qui conſentiebant alicui, concedere in eam ſubſelliorum partem, in quâ ſedebat auctor ejus ſententiæ, & ſedere unà & jungi cum eo ſolebant.* Bu. y) *i. e. ut ſicut tres diverſæ ſententiæ eſſent, ita in tres diverſas partes diſcederet Senatus.* Bu. *Volebam, inquit Plinius, æqvumq́ eſſe cenſebam, ut diſceſſio in tres partes fieret, ne duæ ſimul ad tempus junctæ, occidentium ſcilicet & relegantium, tertiam, id eſt noſtram abſolventium perimerent, & ita liberti ſecundo certamine morte aut relegatione periclitarentur, nullâ jam abſolutionis ſpe reliquâ.* Budæus loco lit. u. cit. z) temporariâ *concordiâ, ut paullò antè locutus fuit.* Bu. a) paululùm †. b) *Nulla vel parva admodùm differentia eſſet inter idem*

[illegible].

; non idem placuiſſet. Illud etiam mihi
rum videbatur, eum qvidem qvi libertos
ndos, ſervos ſupplicio afficiendos cen-
, coactum eſſe dividere ſententiam *c*):
utem, qvi libertos morte mulctaret, cum
nte numerari. Nam ſi oportuiſſet dividi
tiam unius, qvia res duas comprehende-
ion reperiebam qvemadmodum poſſet
ententia duorum tam diverſa cenſenti-
tqve adeò permitte *d*) mihi, ſic apud te,
m ibi, ſic peractâ re, tanqvam adhuc in-
rationem judicii mei reddere, qvæq; tunc
n multis obſtrepentibus dixi, per otium
re. Fingamus tres omninò judices in hanc
cau-

*e, & idem non placere. Quibus enim placebat occi-
n placuerat relegare, & econtrà.* Cat. *Pro Plinii
lato pronunciat & Grotius II. de Jure Belli 5. n. 19.
m uſu veniret, ut quis ſententiâ ſuâ in Curiâ duas
es complecteretur res, [ut hîc in quæſtione de fa-
us Afranii contigit, cùm Senatorum aliquis inter li-
ſervos Afranii faciendum diſcrimen, & iſtos qui-
dendos, illos relegandos cenſuiſſet,] tùm quivis Se-
i non in univerſum approbaret, ut divideretur ſen-
oc eſt, ut de ſingulis rebus referretur, poterat poſtula-
a Epiſt. 21.* Qvod fieri in Senatu ſolet, faciendum
hiloſophia qvoq; exiſtimo. Cùm cenſuit aliqvis,
parte mihi placeat, jubeo illum dividere ſenten-
ſeqvor. *Feſtus:* Numera Senatum, ait qvivis Senator
, cùm impedimento vult eſſe, qvo minùs faciat Se-
nſultum: poſtulatqve, ut aut res, qvæ afferun-
dantur, aut ſimul conſulantur. *Vide & Aſconium
tar. in Milonianam Ciceronis.* Bu. d) *Lego:*

Juniori excuſat, quòd multas uo

miſiſſet, quoniam intellexerat illi

graciles vindemias.

ONeravi te tot pariter miſſis

ſed oneravi, primùm, qvia e

de, qvia ſcripſeras tam graciles

ſententiæ, non ponderantur. *Bu.*

abſolvendos, altera relegandos pronunci

candos initiò ſtatuerant, mutarunt tande

acceſſerunt. Bu. *Significatur, tres au*

ſententiarum, in quorum ſententias triſ

tres autem diſceſſiones ad duas rediiſſe,

cundam ſe contuliſſet, ſecumq; ſequaces ſu

ann. prior. in Pand. p. 173. r) *id*

Nam ſicut alii auctores, ita & Plinius ſim

compoſitorum loco uti ſolet. Ut lib. VI.

tenuiſſe Varenum, ut ſibi evocare teſte

pro obtinuiſſe, ut hic. Suprà hac epiſtol

lit. b.] Difficile eſt tenere, qvæ accepe

pro retinere. Bu. s) *i. e. quæ rele*

ndos arbitrantur. *Qvi alia omnia*; animad-
is,ut non contenta lex dicere *alia*, addide-
mnia. Num ergò dubium eſt, alia omnia
ire eos qvi occidunt, qvàm qvi relegánt? *in*
partem ite, qvâ ſentitis. Nonne videtur
lex eos, qvi diſſentiunt, in contrariam par-
vocare, cogere, impellere? num conſulere
n*g*), ubi qvisqve remanere, qvò transgre-
beat, non tantùm ſolennibus verbis, ſed
u geſtuqve demonſtrat? At enim futurum
ut, ſi dividantur ſententiæ interficientis &
gantis, prævaleat illa qvæ abſolvit. Qvid
l ad cenſentes? qvos certè non decet omni-
ártibus, omni ratione pugnare, ne fiat qvod
eſt

, Qvâ ergo ratione. g) *Scribe*: num conſulere
, ubi qvisqve remanere, qvo transgredi debeat?
antum *&c. Sublatâ interrogationis notâ poſt* demon-
Caſ. Aldina: impellere non conſulere etiam. *Et*
o & diſpunctione laborat locus. Utrique ſic remeden-
rbitror: Nonne videtur ipſa lex -- impellere non
lere? Nam ubi qvisqve *&c.* -- demonſtrat. *Dicit, diſ-*
um legem non tàm conſulere atque oſtendere, & ubi
ere quisque, & quò concedere, ſeu transgredi debeat,
vocare, cogere, impellere. Et rationem ſubjicit: quòd
ſolennibus verbis tantùm, ſed manu geſtuq; demon-
Neque enim dicit: in illam partem licebit ire, *aut*
iſtiusmodi mollius & conſultorium magis, quàm im-
rium: ſed, in illam partem ite; *imperans & quaſi*
m injiciens, & jam perducens. Bu. *Merito hîc obba-*
hnerus. Verbo enim conſulere *nihil loci: ſed ſcriben-*
idetur: Nonne videtur ipſá lex -- impellere? non
l? en etiam ubi qvisqve *&c. Nam geſtus manuq;*

eſt mitius: oportet tamen eos qvi puniunt *b*), & qvi relegant, abſolventibus primùm, mox inter ſe comparari *i*); ſcilicet ut in ſpectaculis *k*) qvibusdam ſors aliqvem ſeponit ac ſervat, qui cum victore contendat: ſic in ſenatu ſunt aliqva prima, ſunt ſecunda certamina: & ex duabus ſententiis eam qvæ ſuperior exierit *l*), tertia expectat. Qvid qvod primâ ſententiâ comprobatâ cæteræ perimuntur *m*)? Qva ergò ratione poteſt eſſe non unus *n*) atqve idem locus ſententiarum, qvarum nullus eſt poſtea? Planiùs repetam: niſi, dicente ſententiam eo qvi relegat, illi qvi puniunt capite, initiò ſtatim in alia

ineptè attribuitur legi, optimè Conſuli ſolennia verba pronuncianti. Gro. h) *Sichardina:* qvi morte puniunt.

i) *Significat Plinius, ſententias morte & relegatione multantium ſingulas, id eſt, diviſas, cum abſolventium comparari debuiſſe, ut ſi ipſæ numero prævalerent abſolventium ſententiæ, inter ſe poſteà eædem altero certamine compararentur.* Budæus annot. prior. ad Pand. p. 172. 173.

k) *Vide Lipſium lib. II. Saturnal. c. 14. Senſus eſt: ut in ſpectaculis, feſſis aut victis gladiatoribus ſortitò ſolent ſubſtitui, qui cum victore contendant: ſic in Senatu, cùm tres diverſæ ſententiæ latæ, & ex duabus jam altera ſuperat ac prævalet, tertia reſtat adhuc, quæ victæ & ſuperatæ ſuccedat quaſi, & velut congrediatur cum eâ, quæ contra obtinuit.* Bu. *Senſum eſſe cenſeo: Ut in munere, cùm pares ſorte componunt, eâdem ſorte quosdam ſeparant à pugnaturis primò, & differunt, ut cum illis, qui adverſarium quisque ſuum ſtraverunt, præſertim ſi pugnent ſine miſſione, comparentur.* Gro.

l) extiterit †. *Al.* ſuperiorem exegerit, *ut è Cataneo diſcimus.* m) *Sic proximâ lit. e. dixerat:* Sententiæ duæ noviſſimam periment. n) *Genevenſis editio cum*

dolendi voluptas *h*): præſertim ſi in amici ſinu defleas, apud qvem lachrymis tuis vel laus ſit parata, vel venia. Vale.

17. CAJUS PLINIUS MACRINO ſuo S.

Tiberis adeò alveum ſuum exceſſerat, ut omnia plana contegeret: inſuper Anio ipſe nemora & villas adjacentes disjecerat. Petit igitur ſibi nuntiet Macrinus, ſi qvid ſimile in regione tranſpadana accidiſſet.

NUM iſtic *i*) qvoqve immite & turbidum cœlum? Hîc *k*) aſſiduæ tempeſtates, & crebra diluvia. Tiberis alveum exceſſit *l*) demiſſioribus ripis altè ſuperfunditur. Qvanqvam foſsâ, qvam providentiſſimus Imperator *m*) fecit, exhauſtus, premit valles, innatat campis, qvaqve planum ſolum, pro ſolo cernitur *n*). Inde, qvæ ſolet

mita. *Cat.* g) affici dolore †. h) *Ovidius*: eſt *quædā flere voluptas, Sedatur lacrymis egeriturq́; dolor.* Cat. *Vide Ariſtotelem lib. I. Rhetor. c. 11.* Bu.

EP. 17. i) *Brixiæ.* Cat. k) *in urbe.* Cat.

l) *Alibi non legi excreviſſe Tiberim ſub* Trajano: *anteà ſæpius, & poſteà. Nam ſub* Othone *memorat Tacitus & Plutarchus. Imperante etiam* Antonino *Philoſopho inundatio graviſſima fuit. Et ut omittam ſub* Theodoſio *ingens ejusdem fluminis incrementum: ſat illud, quod ſub* Mauritio *omnium, quæ hactenus legerim maximum, erit retuliſſe, adeò, ut ipſius aquæ ſuper muros urbis influerent, & maximas in eâ regiones occuparent.* Cat. m) *Trajanus.* Cat.

n) *Non inelegans conjectura Lipſii ad I. Annal. Taciti* [pen. ult.] *eſt, legentis*: qvaq́; planum, ſolus pro ſolo cerni-

tentiis duæ factæ *q*); tenuitqve *r*) ex duabus altera *s*), tertiâ expulsâ, qvæ qvùm ambas ſuperare non poſſet, elegit ab utrâ vinceretur *t*). Vale.

15. CAJUS PLINIUS JUNIORI *u*) ſuo S.

Juniori excuſat, qvòd multa volumina legenda miſiſſet, qvoniam intellexerat illi vacare propter graciles vindemias.

ONeravi te tot pariter miſſis voluminibus: ſed oneravi, primùm, qvia exegeras; deinde, qvia ſcripſeras tam graciles *x*) iſtic vindemias

ſententiæ, non ponderantur. *Bu.* q) *quarum altera abſolvendos, altera relegandos pronunciabat. Nam qui necandos initiò ſtatuerant, mutarunt tandem, & relegantibus acceſſerunt.* Bu. *Significatur, tres auctores trium fuiſſe ſententiarum, in quorum ſententias trifariam itum fuerit: tres autem diſceſſiones ad duas rediiſſe, cùm ultima ad ſecundam ſe contuliſſet, ſecumq́ ſequaces ſuos traxiſſet.* Budæ. ann. prior. in Pand. p. 173. r) *id eſt, obtinuit, vicit. Nam ſicut alii auctores, ita & Plinius ſimplicibus aliquando compoſitorum loco uti ſolet. Ut lib. VI. ep. 5.* Scripſeram, tenuiſſe Varenum, ut ſibi evocare teſtes liceret. Tenuiſſe *pro obtinuiſſe, ut hîc. Suprà hâc epiſtolâ* [*non procul init. lit. h.*] Difficile eſt tenere, qvæ acceperis, niſi exerceas, *pro retinere.* Bu. s) *i. e. qua relegabat. Prima enim ſententia abſolvebat. Noſter ſuprà:* Ego -- ſupplicio liberandos, alius in inſulam relegandos, alius morte puniendos arbitrabatur. *Bu.* t) *utram probaret, & ſequeretur, abſolventésne an relegantes: in quorum partem procul omni dubio conceſſit.* Bu.

EP. 15. u) *Puto eſſe* Terentium Juniorem, [*de quo VII. ep. 25.*] Cat. x) *his* uberes *opponuntur. In-*

debilitati *x*), obruti, obtriti, & aucta luctibus damna. Neqvid ſimile iſtic, pro menſurâ periculi, vereor: teq; rogo, ſi nihil tale eſt, quam maturiſſimè ſolicitudini meæ conſulas: ſed &, ſi tale, id quoq; nunties. Nam PARVULUM differt, patiaris adverſa an expectes *y*): niſi qvod tamen *z*) eſt dolendi modus, non eſt timendi.

 Dole-

hoc ipſum in Aldi legitur & Sichardi editionibus. x) *mutilati aut fracti, ut uſum membrorum amitterent. Svetonius Auguſto cap. 43.* In hoc ludicro C. Nonium Aſprenatem lapſu debilitatum aureo torqve donavit. *Significat nempe crus aut aliud membrum effregiſſe luxaſſeve, ex quo debilis redderetur.* Debilis *enim non infirmus ac imbecillis ex languore aliquo, aut quia parum robuſto ac ſolido corpore eſt, aliquis dicitur; ſed qui ex caſu iſtiusmodi parum utilis redditus: unde & in Gloſſario Veteri* ἄχρηστος *interpretatur. Sic Burrhus apud Tacitum Annali XIII. c. 14.* debilis *appellatur ob truncam manum: & femur Jacobi* debile *apud Prudentium, quod luxatum erat. Mecænas apud Senecam:* Debilem facito manu, Debilem pede, coxâ. *Victor Junior de Conſtante Imperatore*: Hic fuit debilis pedibus manibusqve articulorum dolore. *Sequenti epiſtolâ* debilitas *de illo dicitur, qui omnibus membris, ut ipſe Plinius ibidem deſcribit,* extortus & fractus, *hoc eſt, qui* παραλυτικὸς, *ut ego quidem interpretor, erat. Veteres Gloſſæ:* παραλυτικὸς, Paralyticus, victus, debilis. *L. Qui cum uno IV. §. Eum XII. D. de re militari:* Eum, qvi filium debilitavit, delectu per bellum indicto, ut inhabilis militiæ ſit, præceptum D. Trajani deportavit. Debilitavit, *id eſt, digitos præcidit, & maximè pollicem: cujusmodi homines vulgari joco* murcos *appellabant, quod jam olim Cujacius lib. XV. Obſerv. c. 40. notavit.* Bu. y) *In paſſione dolor eſt, in expectatione metus, Utrumq; turbat animum atque affligit. Parum igitur intereſt, patiaris malum, an expectes.* Bu. z) ton-

tia duo, neqvaqvam paria tanto dolori, ſolatia tamen: unum felicitas manumittendi, [videor enim non omninò immaturos perdidiſſe, qvos jam liberos perdidi;] alterum, qvum permitto ſervis qvoqve qvaſi teſtamenta *d*) facere, eaqve ut legitima cuſtodio. Mandant rogantqve, qvod viſum: pareo ocyus. Suis dividunt, donant, relinqvunt, duntaxat intra domum *e*). Nam ſervis reſpublica qvædam & qvaſi civitas domus eſt. Sed qvanqvam his ſolatiis acqvieſcam, debilitor & frangor eâdem illâ humanitate, qvæ me, ut hoc ipſum permitterem, induxit. Non ideò tamen velim durior fieri: nec ignoro alios hujusmodi caſus nihil amplius vocare qvàm damnum; eoqve ſibi magnos homines & ſapientes videri. Qvi an magni ſapienteſqve ſint, neſcio; homines non ſunt. HOMINIS eſt enim affici *f*), dolere *g*), ſentire; reſiſtere tamen, & ſolatia admittere, non ſolatiis non egere. Verùm de his plura fortaſsè qvàm debui, ſed pauciora qvàm volui. Eſt enim QVÆDAM etiam dolen-

eſt, ſervorum. Bu. c) *Alii legunt:* Eqvidem inveni ſolatia duo. *Cat.* d) *Dicit* qvaſi teſtamenta: *nam vera & juſta ſive legitima, ut mox appellat, facere jure haud poterant.* Bu. e) *id eſt, domeſticis tantùm conſervis.* Cat. & Bu. f) *ſubjici humanis affectibus.* Non educo, *inquit Seneca* [*epiſt. 71.*] ſapientem ex hominum numero, nec dolores ab illo, ſicuti ab aliqvâ rupe nullum ſenſum admittente ſubmoveo. Memini ex duabus partibus eſſe compoſitum illum. Altera eſt rationalis, altera irrationalis: hæc afficitur, dolet; illa intrepida eſt & indo-

dolendi voluptas *h)*: præſertim ſi in amici ſinu defleas, apud qvem lachrymis tuis vel laus ſit parata, vel venia. Vale.

17. CAJUS PLINIUS MACRINO ſuo S.

Tiberis adeò alveum ſuum exceſſerat, ut omnia plana contegeret: inſuper Anio ipſe nemora & villas adjacentes disjecerat. Petit igitur ſibi nuntiet Macrinus, ſi qvid ſimile in regione tranſpadana accidiſſet.

NUM iſtic *i)* qvoqve immite & turbidum cœlum? Hîc *k)* aſſiduæ tempeſtates, & crebra diluvia. Tiberis alveum exceſſit *l)* demiſſioribus ripis altè ſuperfunditur. Qvanqvam foſsâ, qvam providentiſſimus Imperator *m)* fecit, exhauſtus, premit valles, innatat campis, qvaqve planum ſolum, pro ſolo cernitur *n)*. Inde, qvæ

 ſolet

imita. *Cat.* g) affici dolore †. h) *Ovidius*: eſt *quadã flere voluptas, Sedatur lacrymis egeriturq; dolor.* Cat. *Vide Ariſtotelem lib. I. Rhetor. c. 11.* Bu.

EP. 17. i) *Brixiæ.* Cat. k) *in urbe.* Cat.

l) *Alibi non legi excreviſſe Tiberim ſub* Trajano: *anteà ſæpiùs, & poſteà. Nam ſub* Othone *memorat Tacitus & Plutarchus. Imperante etiam* Antonino *Philoſopho inundatio graviſſima fuit. Et ut omittam ſub* Theodoſio *ingens ejusdem fluminis incrementum: ſat illud, quod ſub* Mauritio *omnium, quæ hactenus legerim maximum, erit retuliſſe, adeò, ut ipſius aquæ ſuper muros urbis influerent, & maximas in eâ regiones occuparent.* Cat. m) *Trajanus.* Cat.

n) *Non inelegans conjectura Lipſii ad I. Annal. Taciti [n. ult.] eſt, legentis*: qvaq; planum, ſolus pro ſolo cerni-

patre, avo, proavo, qvaſi orbi *f*
alii contrà hoc ipſum laudibus
ſit fruſtratus improbas ſpes homi
DECIPERE pro moribus te
dentia eſt. Addunt etiam non fui
alio teſtamento mori; neqve en
opes filiæ, ſed reddidiſſe, qvibus a
am fuerat. Nam Curtius Mantia
nerum ſuum Domitium Lucanu
Tulli,] ſub eâ conditione filiam e

---

tur. Bu. c) *Domitio Lucano, cujus*
d) *filios filiæ adoptivæ.* Cat. e)
eſt, qui aperto ac ſimplici opponitur. Capi
tonino Philoſopho: Dederunt ei vitio, q
ſet, nec tàm ſimplex, qvàm videretur.
aſtutum *conjungit lib. I. Serm. Sat. 3.* pro
incauto fictum aſtutumóve vocamus.

ituerat *h*) hæredem, ſi eſſet manu pa-
i). Emiſerat pater, adoptaverat *k*) pa-
qve ita circumſcripto teſtamento *l*)
ater in patris poteſtate emancipatam
ptionis fraude revocaverat, & qvi-
dem

Trallianum Τίτος Κυρτίλιος Μαγκίας. Caſ. *Lo-*
x lib. XIII. adſcribit Catanæus: Curtilius Man-
is exercitûs legatus. *Minùs autem bene Taci-*
corrigendum putat. Caſaubono enim hic potius
m, cujus emendationem & Buchnerus affert.
rdi lectio planè reſpuenda: Curtius mancipia
h) *Nos ita reſtituimus. Omnia plana, liquida*
aſ. *Sic omnino editio Catanæi: ineptè Aldina*
dina:] ut filiam ejus neptem ſuam inſtitue-
amen tanquam optimam ſecutæ omnes deinci-
Boxbornii,] *quas jure ſugillavit etiam Caſau-*
[*fœdiſſimè ſic legi judicans.*] Gru. i) *Id-*
ùm Juriſconſultum fuiſſe Plinium locutum im-
n manumitti *dicantur ſervi*, emancipari *verò*
uandoq; eo verbo Juriſconſultus hoc modo, quo
titur, ut ff. de officio Proconſulis & Legati. Cat.
aliquis poſſit, quod Plinius hîc commemorat de
à patre emancipatam mox patruus adoptârat.
n adoptari, cùm in patris poteſtate non eſſet, non
inæ autem puberes non arrogantur, ut Gellius
tradunt: nempe quia cum fœminis nulla comi-
unio eſt. Oportet igitur ex Imperatoris indul-
arrogatam: ut in l. nam & fœminæ 21. D. de
optatam *à Plinio dici pro* arrogatam. *Franc.*
ment. in lib. I. Inſt. tit. de adopt. ſ. 60.
ſcribere teſtamentum *dicitur, qui teſtamenti*
idem ſatisfacit, non tamen & teſtatoris volun-
per fallaciam eludit, ſicut hic factum. Curtius,
Mancia collocarat filiam Domitio Lucano in-
m, atq; ex eâ ſuſceperat neptem. Hic peroſus ge-

ſuſceptam, hæredem bonorum ſuorum inſti
tione, ſi manu patris emiſſa foret. *Hoc i*
Domitium generum bona ſua ne pervenir
eſſe, ſi ad quemvis alium, qui adoptaret, q
rent, quem tantoperè peroſus eſſet. Mort
tius, ne ſibi ex faucibus extorqueretur h
niſcitur fraudis: emancipat filiam, [ut
teſtamenti tabulis,] ſed adoptandam à fr
tionem, [de quâ convenerat antè tacitè,
ſolum cum filiâ adoptionis jure tranſiret h
utrumq; maneret communis: unde mox ai
Quo oſtendit, cujusdam conſortii pactum
atq; conventum antè fuiſſe de communi h
Nam qui dominii cujusdam rei participes
rem communem habent, conſortes *in ju*
eo autem licet non recederetur à ſcriptur
travenie batur tamen teſtatoris voluntati,
teſtamenti vis, quæ in teſtatoris voluntate p
nis fraudem eliderettur: quod teſtamentu
eſt. Nam circumſcribere *ſæpe fallere, dec*
re latinis notat: maximè quidem, ut vi
id fiat. Ut cùm tutores, aut mali adminiſtr
nis falſas rationes conficiunt, & ſic pupi

ıs Afer *m*),qvi illos in nomen aſſumpſit *n*), vit teſtamentum ante octo & decem an-) nuncupatum *p*): adeoqve poſtea impro- m *q*) ſibi, ut patris eorum *r*) bona proſcri- la curaverit. Mira illius aſperitas, mira feli- horum. Illius aſperitas, qvi numero civi- xcîdit *s*),qvem ſocium etiam in liberis ha- *t*): felicitas horum,qvibus ſucceſſit in lo- patris, qvi patrem abſtulerat *u*). Sed hæc ; hæreditas Afri,ut reliqva cum fratre qvæ- ſita,

jus & fraudibus in de patientiâ dixit. Bu. m) *Ora- mius & Quintiliani Magiſter,[cujus mentio II.Ep.14.*] Cat. n) *adoptavit : nam adoptati ſicut in po- m adoptantis,ita & nomen tranſibant*. Bu. o) *quam ret. Hoc etiam tangit Fabius lib.VI.* [*cap.3. al.4.*] ɔtima , *inqvit* , eſt hæc ſimulatio contrà ſimulato- qvalis illa Domitii Afri fuit. Vetus habebat teſta- ım, & unus ex amicis recentioribus ſperans aliqvid tatione tabularum,falſam tabulam intulerat, con- eum, an primipilaris teſtatoris ſuaderet ordinare na judicia. *Noli*, inqvit, *facere,offendis illum*. Cat. *uncupativum teſtamentum illud eſt, ad cujus firmitu- & ſubſtantiam neceſſaria non ſit ſcriptura*. Cat. *mamvis non mutaverit, quoniam non credebat,ſe tàm oriturum*. Cat. r) *Domitii Lucani, & Domitii* Bu. s) *Exules enim civitatem ſive jus civitatis bant. Effecerat autem Domitius Afer, ut pater Domi- i, adoptatorum ab ſe, exilio damnaretur, ut indicavit antè. Ita igitur ipſum numero civium excîdit*. Bu. exſcidit, *non* excidit. *Caſ.* *Non opus hâc Caſaubo- ectione, ſi primitivum verbi* excidit *faciamus non* , *ſed* cædo. t) *Nam ille genuerat, quos iſte ado- Ita communes liberi erant, ipſi ſocii*. Bu. u) *ami- nim, qui jam civiliter, ut exul, mortuus erat*. Bu.

nitam fratre *c*) adoptaverat. Proſeqvutus eſt nepotes *d*) plurimis jucundiſſimisq; legatis: proſeqvutus etiam pronepotem. In ſummâ, omnia pietate pleniſſima; ac tantò magis, qvoniam inexpectata ſunt. Ergo varii totâ civitate ſermones: alii *fictum* e), *ingratum, immemorem* loqvuntur, ſeqve ipſos, dum inſectantur illum, turpiſſimis confeſſionibus produnt, qvi de illo uti de patre, avo, proavo, qvaſi orbi *f*), qverantur: alii contrà hoc ipſum laudibus ferunt, qvòd ſit fruſtratus improbas ſpes hominum, qvos ſic DECIPERE pro moribus temporum, prudentia eſt. Addunt etiam non fuiſſe ei liberum, alio teſtamento mori; neqve enim reliqviſſe opes filiæ, ſed reddidiſſe, qvibus auctus per filiam fuerat. Nam Curtius Mantia *g*), peroſus generum ſuum Domitium Lucanum, [frater eſt Tulli,] ſub eâ conditione filiam ejus, neptem ſuam,

tur. Bu. c) *Domitio Lucano, cujus poſteà mentio.* d) *filios filiæ adoptivæ.* Cat. e) fictus, *ſimulator eſt, qui aperto ac ſimplici opponitur. Capitolinus Marco Antonino Philoſopho*: Dederunt ei vitio, qvòd & fictus fuiſſet, nec tàm ſimplex, qvàm videretur. *Horatius* fictum & aſtutum *conjungit lib. I. Serm. Sat. 3.* pro bene ſano Ac non incauto fictum aſtutumqve vocamus. *Virgilius de Sinone Æneid. II.* & ficto pectore fatur. *Saluſtius* falſum *dixit. Ut Catil. cap. 10.* Ambitio multos mortales falſos fieri ſubegit: aliud clauſum in pectore, aliud in lingvâ promtum habere. *Bu.* f) *id eſt, exhæredati. Ita & ſuprà orbus ſumitur epiſt. 1. lib. V.* [*p. 306. d.*] Bu. g) *Scribo* Curtilius Mancia: *cùm & apud Tacitum ita legatur, & apud*

ſuam, inſtituerat *h*) hæredem, ſi eſſet manu patris emiſſa *i*). Emiſerat pater, adoptaverat *k*) patruus: atqve ita circumſcripto teſtamento *l*) conſors frater in patris poteſtate emancipatam filiam adoptionis fraude revocaverat, & qvidem

Phlegontem Trallianum Τίτος Κυρτίλιος Μαγκίας. Caſ. *Locum Taciti ex lib. XIII. adſcribit Catanæus:* Curtilius Mantia ſuperioris exercitûs legatus. *Minùs autem bene Tacitum è Plinio corrigendum putat. Caſaubono enim hîc potius adſtipulandum, cujus emendationem & Buchnerus affert. Aldi & Sichardi lectio planè reſpuenda:* Curtius mancipia peroſus. h) *Nos ita reſtituimus. Omnia plana, liquida & aperta.* Caſ. *Sic omnino editio Catanæi: ineptè Aldina* [*item Sichardina:*] ut filiam ejus neptem ſuam inſtitueret: *quam tamen tanquam optimam ſecutæ omnes deinceps,* [*etiam Boxhornii,*] *quas jure ſugillavit etiam Caſaubonus noſter,* [*fœdiſſimè ſic legi judicans.*] Gru. i) *Adverte ſecundùm Juriſconſultum fuiſſe Plinium locutum impropriè, cùm* manumitti *dicantur ſervi,* emancipari *verò filii. Verùm quandoq; eo verbo Juriſconſultus hoc modo, quo Plinius, abutitur, ut ff. de officio Proconſulis & Legati.* Cat.

k) *Mirari aliquis poſſit, quod Plinius hîc commemorat de puellâ, quam à patre emancipatam mox patruus adoptârat. Primùm enim adoptari, cùm in patris poteſtate non eſſet, non poterat: fœminæ autem puberes non arrogantur, ut Gellius & Ulpianus tradunt: nempe quia cum fœminis nulla comitiorum communio eſt. Oportet igitur ex Imperatoris indulgentiâ fuiſſe arrogatam: ut in l. nam & fœminæ 21. D. de adopt. &* adoptatam *à Plinio dici pro* arrogatam. *Franc. Hotom. Comment. in lib. I. Inſt. tit. de adopt. f. 60.*

l) Circumſcribere teſtamentum *dicitur, qui teſtamenti ſcripturæ qvidem ſatisfacit, non tamen & teſtatoris voluntati, quam per fallaciam eludit, ſicut hîc factum. Curtius, ſive Curtilius Mancia collocarat filiam Domitio Lucano in matrimonium, atq; ex eâ ſuſceperat neptem. Hic peroſus ge-*

dem cum opibus ampliſſimis. Fuit alioqvi fratribus illis qvaſi fato datum, ut divites fierent invitiſſimis à qvibus facti ſunt. Qvin etiam Domitius

nerum, non filiam ſuam uxorem Domitii, ſed neptem ex eâ ſuſceptam, hæredem bonorum ſuorum inſtituit, ſub eâ, conditione, ſi manu patris emiſſa foret. *Hoc ideò faciebat, ut ad Domitium generum bona ſua ne pervenirent: ratus ſatius eſſe, ſi ad qvemvis alium, qvi adoptaret, qvàm illum pervenirent, quem tantoperè peroſus eſſet. Mortuo Manciâ Domitius, ne ſibi ex faucibus extorqueretur hic bolus, id comminiſcitur fraudis: emancipat filiam, [ut ſatisfieret ſcriptis teſtamenti tabulis,] ſed adoptandam à fratre in eam conditionem, [de quâ convenerat antè tacitè,] ut ne ad ipſum ſolum cum filiâ adoptionis jure tranſiret hæreditas, ſed penes utrumq; maneret communis: unde mox ait:* conſors frater. *Quo oſtendit, cujusdam conſortii pactum inter ipſos initum atq; conventum antè fuiſſe de communi habendâ hæreditate. Nam qui dominii cujusdam rei participes ſunt, ſeu aliquam rem communem habent,* conſortes *in jure appellantur. In eo autem licet non recederetur à ſcripturâ teſtamenti, contraveniebatur tamen teſtatoris voluntati, itaq; fiebat, ut ipſa teſtamenti vis, quæ in teſtatoris voluntate poſita, per adoptionis fraudem elideretur: quod* teſtamentum circumſcribere *eſt. Nam* circumſcribere *ſæpe fallere, decipere, circumvenire latinis notat: maximè quidem, ut videtur, ſi ſcripturâ id fiat. Ut cùm tutores, aut mali adminiſtratores rei communis falſas rationes conficiunt, & ſic pupillos ac ſocios fraudant. Juvenalis Sat. 10.* Promtiùs expediam, --- Qvot Baſilus ſocios, qvot circumſcripſerit Hirrus Pupillos. *Quinctilianus Declamatione 330.* Circumſcribuntur & ſervorum artibus patres. *Hinc* circumſcriptorem colubrum *pro Diabolo eleganter Tertullianus lib. III. adverſùs Marcionem vocat: qui &* Diaboli circumſcriptiones *pro fal-*

itius Afer *m*),qvi illos in nomen aſſumpſit *n*),
liqvit teſtamentum ante octo & decem an-
os *o*) nuncupatum *p*): adeoqve poſtea impro-
tum *q*) ſibi, ut patris eorum *r*) bona proſcri-
nda curaverit. Mira illius aſperitas, mira feli-
tas horum. Illius aſperitas, qvi numero civi-
n excîdit *s*),qvem ſocium etiam in liberis ha-
uit *t*): felicitas horum,qvibus ſucceſſit in lo-
im patris, qvi patrem abſtulerat *u*). Sed hæc
roq; hæreditas Afri,ut reliqva cum fratre qvæ-
ſita,

---

iis ejus & fraudibus in de patientiâ dixit. Bu. m) *Ora-*
eximius & Quintiliani Magiſter,[cujus mentio II.Ep.14.
120.] Cat. n) *adoptavit: nam adoptati ſicut in po-*
atem adoptantis,ita & nomen tranſibant. Bu. o) *quàm*
e obiret. Hoc etiam tangit Fabius lib.VI. [*cap.3. al.4.*]
l optima, *inqvit*, eſt hæc ſimulatio contra ſimulato-
n: qvalis illa Domitii Afri fuit. Vetus habebat teſta-
ntum, & unus ex amicis recentioribus ſperans aliqvid
mutatione tabularum,falſam tabulam intulerat, con-
ens eum, an primipilaris teſtatoris ſuaderet ordinare
prema judicia. *Noli*, inqvit, *facere,offendis illum.* Cat.
p) *nuncupativum teſtamentum illud eſt, ad cujus firmitu-*
iem & ſubſtantiam neceſſaria non ſit ſcripturâ. Cat.
q) *quamvis non mutaverit, quoniam non credebat,ſe tàm*
ò moriturum. Cat. r) *Domitii Lucani, & Domitii*
lli. Bu. s) *Exules enim civitatem ſive jus civitatis*
ittebant. Effecerat autem Domitius Afer, ut pater Domi-
rum, adoptatorum ab ſe, exilio damnaretur, ut indicavit
ullò antè. Ita igitur ipſum numero civium excîdit. Bu.
ibe exſcidit, *non* excidit. *Caſ. Non opus hâc Caſaubo-*
correctione, ſi primitivum verbi excidit *faciamus non*,
do, *ſed* cædo. t) *Nam ille genuerat, quos iſte ado-*
rat. Ita communes liberi erant, ipſi ſocii. Bu. u) *ami-*
nt enim, qui jam civiliter, ut exul, mortuus erat. Bu.

qve,non potui. Porrò UT EX ſtudiis ga
ſic ſtudia hilaritate proveniunt *p)*. Vale

20. CAJUS PLINIUS GALL
ſuo S.

Mirabilem Vadimonis lacum per epiſtol oculos Gallo ponit: cujus tam formæ rotun & aqvæ medicinam, qvàm plures inna fluctuantes inſulas admiratur.

AD qvæ noſcenda iter ingredi, tranſ mare ſolemus, ea ſub oculis poſita, mus: ſeu qvia ita NATURA COMPAR ut proximorum incurioſi *q)*, longinqv mur; ſeu qvòd omnium rerum cupido ſcit, qvum facilis occaſio eſt; ſeu qvòd mus, tanqvam ſæpe viſuri qvod datur qvoties velis cernere. Qvacunq; de cau multa in urbe noſtrâ, juxtaq; urbem, no modò, ſed ne auribus qvidem novimus tuliſſet Achaia *r)*, Ægyptus *s)*, Aſia *t)*,

---

ipſi. p) *nam* Carmina proveniunt anim ſereno. *Cat.*

EP. 20. q) *Pindarus Pythion. Od. III.* Ἀλ τοτᾶν ἀπεόντων, εἶα καὶ πολλοὶ πάθον. Ἔστι δὲ φῦλον ποισι ματαιότατον, ὅστις αἰσχύνων ἐπιχώρια, πα πόρσω. At verò amavit abſentia, ut multi [*alii*] fecti fuerunt. Eſt verò genus inter homines van qvicunqve contemnens indigena circumſpicit ta. *Auſonius*: Spernimus in commune omne tia. *Bu.* r) *Peloponneſus, à parte totum: na Peloponneſus, & à quibusdam pars ejus, ubi ſpirac marium admirandum. Sed alibi [ad epiſt. 24. hujus eâ copioſius.* Cat. s) *Admiranda ſunt in Æg*

duxiſſet. Qvippe omnibus membris extor-
& fractus,tantas opes ſolis oculis obibat: ac
n lectulo qvidem, niſi ab aliis, movebatur.
n etiam (fœdum miſerandumqve dictu)
tes lavandos fricandosq; præbebat *z*).Audi-
eſt freqventer ab ipſo, qvùm quereretur de
tumeliis debilitatis *a*) ſuæ, ſe digitos ſervo-
ſuorum qvotidie lingere. Vivebat tamen,
vere volebat *b*): ſuſtentante maximè uxo-
væ culpam inchoati matrimonii in gloriam
everantiâ verterat. Habes omnes fabulas
is. Nam *c*) ſunt venales tabulæ *d*) Tulli; ex-
pecta-

z) *Hinc querebatur*, ſe digitos ſervorum ſuo- qvotidiè lingere, *quod ſubjicit noſter*. Bu. a) *Re- re ad epiſt. 17. x.* b) *in tantis doloribus & angu- non deliberabat mori, ſecuturus Corellii Ruſi exemplum, ut è lib. I. ep. 12. intelligis,*] *impar dolori inediâ ſpon- è mortuus eſt*. Cat. *Similiter Mecœnas, modò viveret iraret, nullum debilitatis, nullum ſupplicii genus, acer- ii licet, ut crucem acutam, quam vocabant, deprecaba- De quo verſûs ejus apud Senecam epiſt.101. & hujus cen- m ibidem licet legas*. Bu. c) *Malim*, Nunc ſunt ve- s. *Caſ. Quis locus τῷ* Nam *eſſe poſſit, non video. Ma- taq.* Jam *legere*. [*Et hoc recepit in ſuam Boxbornius.*]

d) *picturæ antiquorum pretioſiſſimæ, quibus ca- itur Tullus*. Cat. Tabulæ *picturæ ſunt. Propertius*; lis Apellæis eſt color in tabulis. *Et rurſus*: In Ve- s tabulâ ſummam ſibi ponit Apelles. *Antiqui enim in- lis pingebant, non & in linteis. In quam rem larice ute- ur. Plinius lib. XVI. cap.39. de larice.* Inventum eſt pi- um tabellis immortale nullisqve fiſſile rimis hoc im. *Alibi clariùs pleniusq; tabulæ pictæ appellantur. o de re ruſticâ l.III.* Nec tamen ibi ſe tabulam pictam

pectatur *e)* auctio. Fuit enim tam copioſus *f)*, ut ampliſſimos hortos, eodem qvo emerat die inſtruxerit plurimis & antiqviſſimis ſtatuis *g)*. Tantum illi pulcherrimorum operum in horreis *h)*, qvæ negligebantur. Invicem tu, ſi qvid iſtic epiſtolâ dignum, ne gravare ſcribere. Nam cùm aures hominum novitate lætantur, tum ad RATIONEM vitæ exemplis erudimur. Vale.

19. CAJUS PLINIUS MAXIMO ſuo S.

Excuſat ſe, qvòd triſtis ſcribat, qvoniam ex ſtudiis ſolatium inveniat, & librum emendandum Maximo mittit: in qvem rogat, ut pro ſe intentionem intendat.

ET gaudium mihi & ſolatium in literis: nihilqve tam lætum, qvod his lætius: nihil tam triſte, qvod non per has ſit minus triſte. Itaqve & in-

vidiſſe, neq; ſignum aheneum. *Bu.* e) *verſus hexameter ſpondaicus.* Ba. f) *omnibus rebus abundans.* Ba.

g) *Solitos ornari hortos ſtatuis, jam dixerat Plinius, cùm de Regulo [IV. ep. 2. p. 229.] ſcriberet.* Cat. h) *In quibusdam fuit,* hortis, *quod convenire præcedentibus Catanæus putabat. Malè. Nam quia horrea habebat plena ſtatuis atque picturis, idcircò in promtu hortos iis inſtruere vel eo ipſo die, quo emiſſet.* Horrea *receptacula ſeu repoſitoria ſunt, non ubi frumentorum tantùm, verùm ubi & aliarum rerum copia conditur & aſſervatur, etiam pretioſarum. Paullus JCtus L. Nam Salutem III. §. Effracturæ II. D. de officio Præfecti Vigilum:* Effracturæ, *inqvit*, fiunt plerunqve in inſulis horreisqve, ubi homines pretioſiſſimam partem fortunarum ſuarum reponunt. *Vet. Gloſſ.* Horreum, ἀπο-

ıitas lacus effert. Sua cuiqve *g*) figura, ut mo-us *h*): cunctis margo deraſus, qvia freqventer el littori vel ſibi illiſæ terunt teruntur qve. Par mnibus altitudo, par levitas: qvippe in ſpe-iem carinæ humili *i*)radice deſcendunt. Hæc *k*) b omni latere perſpicitur: eadem aqva pariter uſpenſa & merſa *l*). Interdum junctæ copula-æqve & continenti ſimiles ſunt *m*); interdum iſcordantibus ventis digeruntur *n*); nonnun-

tque arundine tectas & quaſi veſtitas dixit. Itaq. non eſt, uod cum Lectio textæ *legamus, licet Caſaubonus probet.* Bu.

g) *Legitur etiam:* Una cuiqve. *Cat.* h) *Aſſentior dem Lectio, legenti,* motus. *Caſ. Illud* modus, *non mu-ndum in* motus: *quod non exputo, quomodo heic locum-um tueri queat.* Gru. *Neque hic audiendus Lectius eſt, ui* motus *legit.* Modus *magnitudo ſeu ſpacium eſt: ut ſu-rá* modum ruris *lib. I. ep. 24. dixerat. Horatius:* modus gri non ita magnus. *Siculus Flaccus de agrorum conditio-e:* Gracchus legem tulit, ne qvis in Italiâ amplius qvàm ...centa jugera posſideret. Intelligebat enim, contrà jus ... majorem modum posſidere, qvàm qvi ab ipſo posſi-... coli posſit. *Sic* modum haſtæ *Nepos in Iphicrate:* ... & ſpacium plantæ *Gellius dixit.* Bu. i) hu-... radix, *qua non demiſſa longè & in ſummo hæret; ut* ... altæ, *quæ defixa profundiùs & acta in imum.* Altus ... milis *opponuntur. Sicut itaq.* altus *ſæpe profundus eſt:* ... humilitas *radicis poſitioni ejus profundiori ſeu altio-... ponitur; & inde carina comparatur, quæ nec ipſa altè ... deſcendit.* Carina *fundamentum navis eſt.* Bu.

...) *non aliqua inſularum, ut Catanæus explicat, ſed illa ... radix, de quâ modò locutus erat.* Bu. l) *pari alti-... & levatæ ſuper aquas, & ſubter depreſſa.* Bu.

...) ... †. n) *in diverſas aguntur & diſtrahuntur ..., prout cuique ventus incubuit. Suſpicabar* differuntur

qvam deſtitutæ *o)* tranqvillitate ſingulæ flu-
tant. Sæpe minores majoribus, velut cymbulæ *p)*
onerariis *q)*, adhæreſcunt; ſæpe inter ſe majo-
res minoresqve qvaſi curſum certamenqve de-
ſumunt; rurſus omnes in eundem locum ap-
pulſæ *r)* qvâ ſteterunt, promovent terram, &
modò hac, modò illac lacum reddunt auferunt-
qve *s)*

legendum. Nam digerere *fermè in ordinem diſponere ſi-
diſtribuere eſt.* Differre *autem diſtrahere eſt, & per* ...
qvandam. Virgilius: Haud procul inde citæ Metium in
diverſa qvadrigæ Diſtulerant. *Plautus appoſitu*...
dente Act. II. Sc. 3. nos cum Soaphâ tempeſtas dextror-
ſum Differt ab illis. *Bu.* o) Statuere *qvandoqve ſiſte-
re eſt. Plautus Bacchid. Act. II. Sc. 3.* Ubi portu exi...
homines remigio ſeqvi; Neqve aves, neqve venti citi...
qvoniam ſentio Qvæ res gereretur, navem extemplò
tuimus. Qvoniam vident nos ſtare, occeperunt rat...
Turbare in portu. *Pari modo &* deſtituere *ſumitur.*
vius apud Nonium: In alto navem jubet deſtitui
choris. *Nec aliter hic Plinius inſulas* tranqvillitate deſti-
tas *dixit. Nam ſi ventus non eſſet, qvi incitaret atq. im...
ret, ex illâ ipſâ tranqvillitate ſtatui ſive ſiſti ſolere ſignifi...
non quòd ſtent planè, ſed fluitent tantùm, hoc eſt, movea...
tur, ſeu ſuccutiantur leviter: quomodo &* placidum ven...
mare ſtare *Virgilius dixit, ut Seneca lib. V. nat. quæſt. in-
terpretatur.* Bu. p) *Legitur etiam* corbulæ *à ſimili-
dine corbularum ex viminibus: eas tamen Columella cor...
appellat: & Feſtus* corbitas *memorat onerarias, quòd in ma...
earum ſummo pro ſigno corbes ſolent ſuſpendi. Plautus di...*
tardior eſt, qvàm corbitæ ſunt. *Gellius IX. corbitas ...
navigia refert.* Cat. q) *Ita legendum, aut* corbu...
onerariis, *non, ut nuperæ editiones,* onerariæ. *Conſulat
Cataneus.* Gru. r) *ripæ videlicet. Quod ubi contin...
promovent terram, id eſt, porrò movent, ſive extendunt*

ælibet miraculorum ferax commendatrixq;
ra *u*), audita, perlecta,luſtrataq; haberemus.
ſe certè nuper,qvod nec audieram antè, nec
deram,audii pariter & vidi.Exegerat proſocer
eus *x*), ut Amerina *y*) prædia ſua inſpicerem.
ec perambulanti mihi oſtenditur ſubjacens
us, nomine Vadimonis *z*),ſimul qvædam in-
edibilia narrantur, perveni ad ipſum. Lacus
in ſimilitudinem jacentis rotæ circumſcri-
us, & undiqve æqvalis, nullus ſinus, obliqvi-
nulla,omnia dimenſa *a*),paria, & qvaſi arti-
is manu cavata & exciſa. Color cæruleo albi-
or, viridior, & preſſior *b*): ſulphuris *c*) odor,

Ss 2 ſapor-

, *Apis bos, Crocodilus , Hippopotamus , Memnonis regia,* *xandria, Pyramides, & Chemnis inſula.* Cat. t) *in* *præter templum Dianæ Epheſiæ admirabiles fluvii ſunt* *Eolus , Mæander.* Cat. u) *ut Africa , quæ ſemper* *quid novi ferebat, quod etiam autore Plinio in proverbium* *ſit.* Cat. x) *Fabatus.* Cat. y) *in agro Ameri-* *jacentia. Autore Stephano Amerinus ab Ameriâ deduci-* : *qvod oppidum eſt non procul à Mevaniâ, referentibus* *abone & Plinio: ſeundum qvosdam ante Perſei bellum con-* *um annis 964. diſtans ab urbe 46. milliariis.* Cat. z) *de* *Plinius ſenior lib. II.* In Vadimonis lacu inſulæ ſemper itant: *Eſt autem is lacus in Etruriâ. Livius lib. IX.* Inter- res in Etruriâ geſtæ ad Vadimonis lacum. *Et* Vadimo- *linguâ Etruſcâ Janum dictum putat Myrſilus : at Fabius* *lor Janum Vertumnum* Vadimona *ab Etruſcis nuncu-* *um.* Cat. a) *ad menſuram facta æqualia. Marcus* *llius :* Ut verba verbis qvaſi dimenſa & paria reſpon- ant. *Cat.* b) *Suſpicabar ;* viridiore presſior : [*qua-* *lem & Barthii ſuſpicio.*] *Significat viridem , ſed presſio* *, qualem Solinus gemmæ heliotropio tribuit his verbis*

ſubduceretur,accepit, ſervat & profert. Hæc ti bi ſcripſi, qvia nec minùs ignota qvam mihi nec minus grata credebam. Nam te qvoq ut me, nihil æqvè ac naturæ opera delectan Vale.

21. CAJUS PLINIUS ARRIANO ſuo S.

A rebus ſeriis tranſire ad luſus licet. Quod Se cundus obſervans, ſua epigrammata excuſat, q diverſo metro compoſita nuper amicis recitaverat nec tantùm ſpecioſa, ſed omnia, ut meliùs emenda ret. Quare monet Arrianum, ne miretur, ſi mala prioribus commutata deprehendet.

UT in vitâ, ſic in ſtudiis pulcherrimum & hu maniſſimum exiſtimo, ſeveritatem comit temq; miſcere *a*), ne illa in triſtitiam, hæc in p tulantiam procedat *b*). Qvâ ratione ductus, g viora opera luſibus *c*) jocisqve diſtingvo. hos proferendos *d*) & tempus & locum op tun

EP. 21. a) Comitas *eſt, quæ libenter ridet, jocat ludit, in omni geſtu ac ſermone jucundam ac hilarem ſ exhibet. Quæ omnia & ægrè & raro admittit* ſeverit *Namq. cùm planè abſtinet, tùm in* triſtitiam *excedit; ſi comitas* petulantia *ſit, cùm rebus illis, quas recenſuimu prà, plus quàm honeſti ratio patitur, indulget. Ut cùm N vagatur per urbem, ac obvios per ludum ac jocum malè m tat, quod* petulantiam *Svetonius vocat. Aut cùm obſc jocatur Scurra. Noſter lib. IX. ep. 17.* Si qvid petulan ſcurrâ profertur. *Bu.* b) excedat †. c) *epigra matibus.* Cat. *Sic ſuprà VII. ep. 9. p. 506.* d) *recit*

iſſimum elegi; utqve jam nunc aſſveſcerent
otioſis & in triclinio e) audiri, Julio menſe,
maximè lites interqvieſcunt f), poſitis an-
ctos cathedris, amicos collocavi. Fortè ac-
t, ut eo die manè in advocationem ſubitam
rer: qvod mihi cauſam g) præloqvendi de-
Sum enim deprecatus, ne qvis ut irreveren-
operis h) argueret, qvòd recitaturus, qvan-
m & amicis & paucis, idem iterum i) ami-
foro & negotiis non abſtinuiſſem. Addidi,
c ordinem me & in ſcribendo ſeqvi, ut ne-

Ss 5 ceſſi-

Cat. e) *in cænatione. Nam in cœnâ Romani ſole-*
audire poemata, quod Perſius notat. Cat. f) *Signi-*
vacâſſe Judices, & ceſſaſſe judicia. Qvod cùm aliis
ribus, tùm maximè per æſtatem, ſive menſem Julium,
auctumnum contingebat. Impp. Valentin. & Theod.
cadius L. omnes dies C. de feriis: Omnes dies jubemus
juridicos; illos tantùm manere feriarum dies fas
qvos geminis menſibus ad reqviem laboris indul-
ior annus excepit: æſtivos qvidem dies fervoribus
gandis; per auctumnos fructibus decerpendis. *Ul-*
L. 1. D. de feriis: Ne qvis meſſium vindemiarum
tempore adverſarium cogat ad judicium venire, Ora-
Divi Marci exprimitur, qvia occupati circà rem
am in forum compellendi non ſunt. *In his & ferias*
& earum cauſſas habes. Bu. *De his feriis & Petrum*
vide II. Adverſ. 20. [*apud Grut. II. Lamp. Crit.*
6.] g) *occaſionem. Terent. Eunucho Act. V. ſc. 6.*
jamdudum aliqvam cauſſam qværebat ſenex, Qvam
m inſigne aliqvid faceret iis. *Cic. lib. II. de Divin.*
Ac mihi qvidem explicandæ philoſophiæ cauſſam
it gravis caſus civitatis. *Bu.* h) *parvi penden-*
verſuum recitationem. Cat. i) *L.* interim: *qvà*

ceſſitates voluptatibus,ſeria jucundis a
rem,ac primum amicis, tum mihi ſcrib
Liber fuit & opuſculis varius & metris. I
mus, qvi ingenio parum fidimus, ſatieta
riculum fugere. Recitavi biduo: hoc a
audientium exegit. Et tamen ut alii tra
qvædam, imputantqve *k*) qvod tranſea
ego nihil prætereo, atqve etiam non pr
me, teſtor. Lego enim omnia, ut omnia
dem. Qvod contingere non poteſt elec
tantibus. At illud modeſtius, & fortaſs
rentius. Sed hoc ſimplicius & amantius
enim qvi ſe ſic amari putat, ut tædium n
timeſcat. Alioqvi qvid præſtant ſodales,
veniunt voluptatis ſuæ cauſa? Delicatu
ſimilis ignoto eſt,qvi amici librum bon
vult audire qvàm facere *m*). Non dubito
re te, pro cæterâ mei charitate, qvàm ma

---

voce ſic ſæpiùs utitur. Ba   k) *id eſt, plurimi*
atq; ex eo ſibi alios obſtrictos & obligatos volunt. In
Plinio, Tacito, Svetonio ſæpiùs hoc verbum ſumitur
ribus non item. Bu.   l) Delegatus †. *non voca*
& invitatus, ſed à tali ſubſtitutus, & ita peregrinus
modò atque ignotus. Bu. *Fruſtrà τὸ* delegatus
Buchnerus. Verum enim, quod Gruterus ad mar
fuit, Delicatus, *id eſt, faſtidioſus, moroſus. Et ſole*
voces ab librariis confundi. Sic lib. hoc ipſo epiſt. 4. [
Ubi etiam libri delegata, *ſed nugatores. Sic apud S*
in Veſpaſiano 3. Statilii Capellæ Eqvitis Rom. e
delicatam olim. *Hæc una vera lectio eſt, ut vidit T*
delegatam deligatam *nugæ maximæ, & quicquid*
explicanda confertur. Gro.   m) *emendando,*

qve *s*) : ac tum demum, qvùm medium tenuére, non contrahunt *t*). Conſtat, pecora herbas ſeqvuta *u*), ſic in inſulas illas, ut in extremam ripam, procedere ſolere, nec priùs intelligere mobile ſolum, qvàm littore abrepta *x*), qvaſi illata & impoſita *y*), circumfuſum undiq; lacum pavent; mox qvò tulerit ventus egreſſa, non magis ſe deſcendiſſe ſentire, qvàm ſenſerint aſcendiſſe. Idem lacus in flumen egeritur; qvod ubi ſe pauliſper oculis dedit, ſpecu mergitur, alteq; conditum meat; ac, ſi qvid *z*) ante, qvàm

---

tiùs, hoc eſt, tantò ampliorem faciunt, quantum ipſæ ſpacii occupant. Bu. s) *Elegans acumen,* reddere & auferre lacum. *Hoc dicit, inſulas illas eâ parte, quâ appulſæ ripæ ſunt,* auferre *lacum, hoc eſt, occupare illud ſpacium, & terram facere, ubi aliàs lacus & aqua ſit: cedendo rurſus & aliò delatas* reddere *lacum ſive detegere, & rurſus conſpiciendam præbere aquam.* Bu. t) *Monuit Catanæus etiam legi,* non trahuntur. *Sed neutra ſcriptura mihi ſatisfacit. Videtur enim potiùs legendum:* cùm medium tenent, contrahunt. *Tùm enim demùm ab omnibus lateribus lacus minimus eſt, cùm inſulæ omnes circà ejus verſantur centrum.* Gru. *Lacum videlicet. Appulſæ ripæ cùm ſinum faciunt, contrahere lacum videntur inſulæ: demitur enim circulo, quem facit aliàs, pars, quam ipſæ occupant. In medium provectæ* non contrahunt, *quippe qui circumfuſus æqualiter undique ſimilitudinem rotæ [quam deſcripſit noſter ſuprà] tueatur. Gruterus tamen negativam delebat: quòd tùm, cùm circà medium centrum omnes verſantur inſulæ, ab omnibus lateribus lacus minimus ſit.* Bu. u) *reſpice ad epiſt. 18. x.*

x) *vento ſpirante cum inſulis in medium lacum delata.* Cat.

y) *mendoſæ voces.* Ba. z) *aliquod ſignum: quod dicitur fieri in Arethusâ.* Cat.

mentiâ ullius *q*), nihil magis qvàm lenitas deceat. Atqve *r*) ego OPTIMUM & emendatiſſimũ exiſtimo, qvi cæteris ita ignoſcit *s*) tanqvam ipſe qvotidie peccet: ita peccatis abſtinet, tanqvam nemini ignoſcat. Proinde hoc domi, hoc foris, hoc in omni vitæ genere teneamus, ut nobis implacabiles ſimus, exorabiles iſtis etiam, qvi dare veniam niſi ſibi neſciunt: mandemusqve memoriæ, qvod vir mitiſſimus, & ob hoc qvoqve maximus *t*), Thraſeas, crebro dicere ſolebat; *Qvi vitia odit, homines odit* u).

For-

q) *quibus opus non eſt ut condonetur & ignoſcatur aliquid, cum peccent nihil & integerrimè vivant*. Bu. r) *Melius forte*, Atqvi. *Gru.* s) *Egregium monitum & probè notandum: ne faciliores ſimus in reprehendendis aliorum erroribus vitiisq́, quàm ignoſcendis: quod maximè decet, qui ſe meminerit hominem, erroribusq́ obnoxium, ut ſuis quoque veniam impetret, cùm alienis dedit.* Ab alio expectes, alteri qvod feceris, *Mimus ait. Vetus Sapiens*: Si vitam inſpicias hominum, ſi deniqve mores, cùm culpas alios, nemo ſine crimine vivit. *Vide & epiſt. 17. lib. IX. quæ ad hunc locum etiam pertinet.* Bu. t) *Epigrammaticus Poeta Pætum Thraſeam* magnum, *Tacitus* egregium *appellarunt*. Cat. u) *Ita ſcriptum eſt in omnibus libris, quos vidi. Mihi hoc durinſculè dictum videtur. Nam quis neſcit aliud eſſe vitia odiſſe, aliud vitioſos? Sed arbitror hoc ſenſiſſe Thraſeam, ita pronum eſſe in vitium genus humanum ut difficillimum ſit vitia in homine odiſſe, ut non ipſum quoq́ hominem oderis: proinde ſummâ moderatione in exagitandis vitiis opus eſſe. Si legeretur,* homines non odit, *ſenſus eſſet planiſſimus.* Caſ. *Dictum acutiſſimum, & interpretandum ex cap. 15. Senecæ de tranquillitate animi, ubi inter alia inquit:* In hoc itaqve flectendi ſumus, ut omnia vulgi vi-

ortaſſe qværis, qvo commotus hæc ſcribam? qvidam nuper x).Sed meliùs coram; qvanqvam e tunc qvidem. Vereor enim, ne id, qvod improbo, eos ſectari y),carpere,referre,huic,qvod vàm maximè præcipimus,repugnet. Qvisqvis le,qvaliscunq;,ſileatur:qvem inſignire,exempli nihil z), non inſignire, humanitatis plurimum refert. Vale.

3. CAJUS PLINIUS MARCELLINO ſuo S.

Julium Avitum ædilitatis candidatum, jam tribunatu militum & qvæſturâ functum, deceſſiſſe, impatienter dolet. Nam Secundum tanqvam rectorem ſeqvutus, ut aliqvid diſceret, parentem ſuum jam ætate gravem, uxorem, filiolam, unicam morte reli-

ia non inviſa nobis, ſed ridicula videantur, & Democritum potiùs imitemur, qvàm Heraclitum &c. Gru. *Acutè dictum. Senſus eſt, tàm pronum in vitia eſſe humanum genus, ut hoc natura ejus videatur, nec ſeparari ab eo ullo modo poſſit. Itaque vix poſſe fieri, ut qui vitia oderit, non homines ipſos oderit quoque. Hinc Publii monitum :* Amici vitia noveris, non oderis. *Bu.* x) *Apoſiopeſis.* y) *Senſus nullus. Scribe :* Vereor enim, ne id, qvod improbo, inſectari, carpere, referre, huic, qvod cummaximè præcipimus, repugnet : *ne mea inſectatio, reprehenſio, relatio repugnet atque adverſaria ſit huic, quod modò docui.* Gro. *Senſum tamen hunc ipſum & è lectione non mutatâ elicuerat Catanæus, verborum hunc ordinem afferens :* Vereor, ne referre id, qvod improbo eos ſectari, carpere, repugnet huic, qvod qvàm maximè præcipimus, *ſcilicet vitandum.*
z) *Lego, nonnihil: quâ emendatiunculâ reddidimus aucto-*

reliqvit. Impar igitur tanto dolori, Marcellino rem totam exponit per hanc epiſtolam, inter pulchriores pulcherrimam, inter triſtiores triſtiſſimam, inter amantiores amantiſſimam.

OMnia mihi ſtudia, omnes curas, omnia avocamenta *a*) exemit, excuſſit, eripuit dolor, qvem ex morte Junii Aviti *b*) graviſſimum cepi. Latum clavum *c*) in domo meâ induerat; ſuffragio meo adjutus in petendis honori-

---

ri ſuam ſententiam, eamq́ planè acutam: quùm anti Sol Gallicâ nive eſſet frigidior. Caſ. *Caſauboni Conſilium ſecutus eſt in ſuâ editione Boxhornius. Sed alii receptam lectionem defendunt, quorum hæc ſunt verba: Lectio ſana, ſed acutior. Exemplum tunc prodeſt, cùm pars magna populi extrà vitium: verùm ubi plures delinqvunt, ubi vitia mores ſunt, ubi peccare ſeculum vocatur, ibi nemo debet, nemo poteſt inſigniri. Adeatur Seneca lib. I. de clementiâ c. 22. & 23. item Dio Caſſius libro 57. ubi Tiberius reſiſtit Senatui, cenſenti Luxuriam populi Romani pœnis coercendam.* Gru. *Hanc lectionem contrà Caſaubonum, qvi pro* nihil, nonnihil *legebat, de literis iſtis præclariſſimè meritus J. Gruterus aſſeruit.* Inſignire *hic nominare eſt, & ſic notabilem facere.* Bu. *Perperam hoc mutat Caſaubonus. Sed nec ad guſtum meum explicatio Gruteri. Quin, ſi quid video, hic ſenſus eſt. Refert exempli, inſigniri, παραδειγματίζεσθαι, traduci eum, quem, quòd malè fecit, verendum eſt, ne multi imitentur, niſi pœnâ illius & infamiâ deterreantur. At ubi perſona non eſt, quæ commovere quenquam poſſit, & factum nec magnum, nec publicum, nihil ad exemplum pertinet hujus nota; pertinet autem ad humanitatem, transmittere & connivere.* Gro.

EP. 23. a) *ſolatia.* Cat. *ut ſuprà epiſt. 5. hujus libri.*

b) *alius fuit* Julius Avitus, *cujus obitum pariter libro V. [ep. 9. p. 359.] deflevit.* Cat. c) *Laticlaviam tuni-*

is fuerat; ad hoc, ita me diligebat, ita ve-
r,ut me formatore morum,me qvaſi ma-
uteretur. Rarum hoc adoleſcentibus no-
Nam qvotusqvisqve vel ætati alterius, vel
itati,ut minor, cedit? ſtatim ſapiunt, ſta-
unt omnia: neminem verentur, imitan-
minem, atqve ipſi ſibi exempla ſunt *d*).
on Avitus: cujus hæc PRÆCIPUA
ntia, qvòd alios prudentiores arbitraba-
ec præcipua eruditio, qvòd diſcere vole-
emper ille aut de ſtudiis aliqvid, aut de
s vitæ conſulebat *e*): ſemper ita recede-
melior factus: & erat factus, vel eo, qvod
at, vel qvòd omninò qværierat. Qvod ille
rium Serviano, exactiſſimo viro, præſtitit!
qvem

*c lato clavo ornatam tunicam, quæ Senatorum pro-
telligit: equites enim anguſto clavo utebantur. Sed
i induendi jus Senatorii juvenes à parentibus habe-
quitum liberi à Principe conſequebantur. Vide Ca-
m ad Auguſtum Svetonii cap. 38.* Clavi *iſti nihil
uàm plagæ ex purpurà, quibus ornatæ tunicæ Sena-
t Equitum: horum quidem arctioribus, latioribus
Res ex veteribus monumentis ac picturis perſpici
nteſt: quales plures exhibet Roma Antonii Boſii,
bterranea titulo Hetruſcà linguà conſcripſit.* Bu.
olos imitantur. Cat. *æquales ſuos imitantur, non
: quos delirare ſæpiùs putant.* Bu. *Magis hic pla-
nati interpretatio.* e) *interrogabat. Svetonius
cap. 98.* Converſusqve ad Thraſyllum Tiberii
n, contrà accubantem, & ignarum rei inerroga-
enam Poetæ putaret verſum? qvo hæſitante, ſub-
um: de hoc qvoqve conſuluit. *Sic* conſuli *pru-
t jure, Mathematici de futuris dicuntur.* Bu.

qvem Legatum *f)* tribunus ita & int
& cepit *h)*, ut ex Germania in Pan
tranſeuntem, non ut commilito, ſed
aſſectatorqve *i)* ſeqveretur. Qvâ ind
modeſtiâ Qvæſtor Conſulibus ſuis [
habuit] non minùs jucundus & gratu
uſui fuit! qvo diſcurſu *k)*, qvâ vigila
ipſam ædilitatem, cui præreptus *l)* e

f) *Proconſulis vicarium.* Cat. g) *mor*
genium ejus perſpexit & didicit. Ita ſuprà intell
cipis *lib. VII. ep. 27. & Vellejus Paterculus, qu*
[*lit. ſeq.*] *obſervabat.* Bu. h) *complexu*
delectavit. Cat. *Placuit admittere Catanæi ve*
ejectio hactenus [*ex Aldi & Sichardi editionibu*
excepit: *verùm ita, ut rejiciam ejus interpr*
complexus eſt, fovit, delectavit. *Nam caper*
tur pro comprehendere *&* adſeqvi, *vel adeò pr*
ſed malim primâ ſignificatione. Similiter Pate
poſteriore cap. 114. de Marco Lepido: vir non
tunæ eorum proximus, qvem in qvantum qvi
gnoſcere aut *intelligere* potuit in tantum mira
git. *Addatur & noſter Plinius lib. I. epiſt. 10. ſub i*
Cepit, *ſynonymon eſt* [*præcedentis,*] *& idem*
quæ intelligimus, *&* capere, *ſive* percipere
Niſi cepit *potiùs, ſuum fecit, ſibi adjunxit, inter*
Nam ſequitur ſtatim: ut ex Germaniâ *&c.* Bu.
ficatur Servianus Junium non ut commilitonem
cum habuiſſe, tanquam officio & obſequio ejus c
mites *enim &* aſſectatores *dicebantur, qui ſeque*
giſtratûs in provincias, qui & amicorum cohors
de quibus eruditiſſimus Torrentius ad Hora
ep. 8. Bu. k) *diligentiâ & ſtudio ambien*
dig. potentiores, & quibus ea res erat in manu.
ſum *ſuprà lib. I. epiſt. de ſalutandi officio ac ſedu*
Martialis dixit lib. VII. epig. 39. Bu. l) *ex*

bus fuerat; ad hoc, ita me diligebat, ita ve-
tur, ut me formatore morum, me qvaſi ma-
o uteretur. Rarum hoc adoleſcentibus no-
. Nam qvotusqvisqve vel ætati alterius, vel
oritati, ut minor, cedit? ſtatim ſapiunt, ſta-
ſciunt omnia: neminem verentur, imitan-
ieminem, atqve ipſi ſibi exempla ſunt *d*).
non Avitus: cujus hæc PRÆCIPUA
lentia, qvòd alios prudentiores arbitraba-
hæc præcipua eruditio, qvòd diſcere vole-
Semper ille aut de ſtudiis aliqvid, aut de
iis vitæ conſulebat *e*): ſemper ita recede-
ut melior factus: & erat factus, vel eo, qvod
erat, vel qvòd omninò qværierat. Qvod ille
qvium Serviano, exactiſſimo viro, præſtitit!
qvem

*ſive lato clavo ornatam tunicam, quæ Senatorum pro-
intelligit: equites enim anguſto clavo utebantur. Sed
lavi induendi jus Senatorii juvenes à parentibus habe-
equitum liberi à Principe conſequebantur. Vide Ca-
num ad Auguſtum Svetonii cap. 38.* Clavi *iſti nihil
, quàm plagæ ex purpurâ, quibus ornatæ tunicæ Sena-
ı & Equitum: horum quidem arctioribus, latioribus
m. Res ex veteribus monumentis ac picturis perſpici
ıè poteſt: quales plures exhibet Roma Antonii Boſii,
ſubterraneæ titulo Hetruſcâ linguâ conſcripſit.* Bu.
ſe ſolos imitantur. Cat. *æquales ſuos imitantur, non
es: quos delirare ſæpiùs putant.* Bu. *Magis hîc pla-
ıtanæi interpretatio.* e) *interrogabat. Svetonius
lo cap. 98.* Converſusqve ad Thraſyllum Tiberii
tem, contrà accubantem, & ignarum rei inerroga-
ıjusnam Poetæ putaret verſum? qvo hæſitante, ſub-
alium: de hoc qvoqve conſuluit. *Sic* conſuli *pru-
s de jure, Mathematici de futuris dicuntur.* Bu.

qvem Legatum *f)* tribunus ita & intellexit *g)*, & cepit *h)*, ut ex Germania in Pannoniam tranſeuntem, non ut commilito, ſed ut comes aſſectatorqve *i)* ſeqveretur. Qvâ induſtriâ, qvâ modeſtiâ Qvæſtor Conſulibus ſuis [& plures habuit] non minùs jucundus & gratus, qvàm uſui fuit! qvo diſcurſu *k)*, qvâ vigilantiâ hanc ipſam ædilitatem, cui præreptus *l)* eſt, petiit!

Qvod

f) *Proconſulis vicarium.* Cat. g) *mores atque ingenium ejus perſpexit & didicit. Ita suprà* intelligens Principis *lib. VII. ep. 27. & Vellejus Paterculus, quod Gruterus* [*lit. ſeq.*] *obſervabat.* Bu. h) *complexus eſt, fovit, delectavit.* Cat. *Placuit admittere Catanæi verbum* cepit, *ejecto hactenus* [*ex Aldi & Sichardi editionibus*] *uſurpato,* excepit: *verùm ita, ut rejiciam ejus interpretationem,* complexus eſt, fovit, delectavit. *Nam* capere *heic ſumitur pro* comprehendere *&* adſeqvi, *vel adeò pro* ineſcare: *ſed malim primâ ſignificatione. Similiter Paterculus libro poſteriore cap. 114. de Marco Lepido:* vir nominis ac fortunæ eorum proximus, qvem in qvantum qvisqve aut *cognoſcere* aut *intelligere* potuit in tantum miratur ac diligit. *Addatur & noſter Plinius lib. I. epiſt. 10. ſub initium.* Gru. Cepit, *ſynonymon eſt* [*præcedentis,*] *& idem notat. Nam quæ* intelligimus, *&* capere, *ſive* percipere *perhibemur. Niſi* cepit *potiùs, ſuum fecit, ſibi adjunxit, interpretabimur. Nam ſequitur ſtatim:* ut ex Germaniâ *&c.* Bu. i) *Significatur Servianus Junium non ut commilitonem, ſed ut amicum habuiſſe, tanquam officio & obſequio ejus captus.* Comites *enim &* aſſectatores *dicebantur, qui ſequebantur magiſtratûs in provincias, qui & amicorum cohors dicebantur: de quibus eruditiſſimus Torrentius ad Horatium lib. I. ep. 8.* Bu. k) *diligentiâ & ſtudio ambiendi prenſandiq; potentiores, & quibus ea res erat in manu. Sic* diſcurſum *ſuprà lib. I. epiſt. de ſalutandi officio ac ſedulitate, ut & Martialis dixit lib. VII. epig. 39.* Bu. l) *extinctus ante*

), illam veram & meram *u*) Græciam,
imùm humanitas, literæ *x*), etiam fru-
nventæ eſſe creduntur *z*): miſſum ad
dum *a*) ſtatum liberarum civita-
Tt 2 tum *b*);

aturus ſit, ſed ut plenius ſciat. Quæ exquiſitisſi-
atis ſunt, & idonea maximè benevolentiæ paran-
uem offenderis, fruſtrà admoneas. Eſt omninò
apientiſſima epiſtola: ad quam plura moneri poſ-
qui in Rep. verſaturi ſint, ſi & facultatis ſatis &
et. Vide epiſtolam I. Ciceronis ad Quinctum Fra-
t ejusdem argumenti eſt, ita propoſita pro exem-
videtur fuiſſe, quod imitaretur, quanquam bre-
Bu. t) *Latiſſimè vocabulo Achajæ utitur*
t non ſolùm Peloponneſum intelligat, ſed etiam
mplectatur. Cat. u) *addidit* meram, *quo-*
ra partes Græciæ erant aliquantulùm barba-
x) humanitatis literæ †. *Non tàm litera-*
s, quàm diſciplinas intellexiſſe puto: quamvis
udat poſt XVI. Cadmi literas Palamedem & Si-
elicum reliquas inveniſſe, non ſcribendi ſolùm
ſuit Philoſtratus, ſed ut etiam cognoſcere quisque
on eſſent ſcribenda. Alii Mercurium literarum
prodidère: quidam Ægyptios, nonnulli Babylo-
bus Hebræos aſſerit. Cat. y) *Teſtimonio*
uſtini, Ovidii, Diodori ac aliorum, Ceres in At-
tinò frumenti ſemen dedit, mandavitq́, ut omni-
s communicaret. Quidam tamen tradunt, in Si-
i fruges inventas: è quibus etiam Diodorus Iſidi
t frugum aſſignat. Cat. z) *Hæc maximè*
n urbem reſpiciunt. Vide Lucretium lib. VI.
ceronem Orat. pro Flacco, [verba ejus dabuntur
] Diodorum Siculum lib. XIII. etiam Arrianum
. c. 4. extremo. Bu. a) ordinare *verbum πολι-*
ordinare ſtatum Reip. ordinare provinciam,
item, *paſſim legimus apud auctores. Sed* ordi-

tũ *b*) ; id eſt, ad homines maximè liber
jus à naturâ datum, virtute, meritis, ami
fœdere deniq; & religione *e*) tenuerun
rere conditores Deos, numina Deorun
verere gloriam veterem, & hanc ipſam
tem, qvæ IN HOMINE venerabilis
bibus ſacra eſt. Sit apud te honor antiq

---

nare ſtatum provinciæ, *eſt non mutare Reip. fo*
reſtituere turbatam, ac pro utilitate ac ſalute pub
re. Unde noſter infrà : Qvid ordinatione civi
Bu. b) civitatium †. c) *Hi verè liber*
affectûs animi philoſophiâ duce regere norunt. An
Romanos libertas ſervata eſt ? Nam Strabone re
cios ſibi Athenienſes aſſerentes, proprias ipſis leges
ſervarunt, & libertate donarunt, ac magnis honor
ti ſunt. Hinc Plinius : A Tænaro ager Laconi
gentis eſt : *& ſubdit, Athenas liberas fuiſſe ; qvini*
rat Achajæ libertatem à Domitio Nerone datam ;
tarchus confirmat. Achajam tamen ſcribit Tran
emptâ libertate in formam provinciæ à Veſpaſ
ctam : & neceſſe fuit ſervivíſſe, ſi à Nerone libert
eſt : ſed temporibus Secundi ſuis legibus vivebat.

d) *Livius in bello Macedonico memorat, Achæ*
mùm cum Romanis amicitiam feciſſe. Cat.
cultu maximè claruerunt Athenienſes, ut teſtatur
Panegyrico. Nam in primis myſtica Eleuſinæ Cerer
luerunt, quibus nonnulli Romanorum initiati ſunt
lapium ab Epidauro Romani in urbem advexerun

f) *Pontificius codex habet,* nomina deorum.
placet id, nomina deorum. *Forte* nomina her
enim diis proximos habebant. Pythagoras χρυσ. ἔ
ἥρωας ἀγαυούς. *Svetonius Auguſto :* Proximum à di
talibus honorem memoriæ ducum præſtitit, q
um populi Rom. ex minimo maximum re

tibus factis *g*), ſit fabulis *h*) qvoqve: ni- cujusqvam dignitate, nihil ex libertate, etiam ex *i*) jactatione decerpſeris. Habe oculos, hanc eſſe terram, qvæ nobis miſe- a *k*), qvæ leges non victa acceperit, ſed tibus dederit; Athenas eſſe, qvas adeas; dæmonem eſſe qvam regas: qvibus reli- umbram *l*), & reſiduum libertatis nomen re, durum, ferum, barbarumqve eſt. Vides licis, qvanqvam in ADVERSA valetudi-

 ne

g) *è qvibus illa præcipuè fuére: bellum adverſus terrâ mariq́, Amazonum ſtruges, Herculis geſta, The- llum Trojanum, Adraſti in Thebas.* Cat. h) *ut m Martis in Areopago, Palladis & Neptuni conten- cropis gemina forma, & quæ à Pauſania innumeræ tur.* Cat. i) nihil ex †. k) *M. Tullius cco*: Adſunt Athenienſes, unde humanitas, doctri- igio, fruges, jura, leges ortæ, atqve in omnes ter- tributæ putantur. *Strabo*: Populari gubernaculo Achajæ poſt Ogygen habitatæ: adeò in regendis ci- ius famam compararunt, ut Italicæ gentes poſt ſus- n adversùs Pythagoricam ſectam factionem maxi- egum & inſtitutionum partem ab hisce tranſtule- *Livius*: Miſſi Legati Athenas, jusſiqve inclytas le- lonis deſcribere, & aliarum Græciæ civitatum in- moresqve noſcere. *Pomponius Juriſc.* Placuit, *in- ublicâ* autoritate decem conſtitui viros, per qvos ntur leges à Græcis civitatibus, ut civitas Romana retur legibus: qvas in tabulis eburneis perſcriptas ſtris, propoſuerunt, ut poſſent aptiùs percipi, pri- ecem tabulis, mox additis duabus appellatæ ſunt duodecim tabularum. *Cat.* l) *verè umbram*:

rum contumeliis experitur;
neratio acqviritur *p*): longe
ad obtinendum qvod velis, q
timor abit, ſi recedas, manet
le in odium, hic in reverentia
verò etiam atqve etiam [rep

---

nam qvamvis ſuis legibus viverent, nu
regebantur. Cat. m) *ut inſuetos*
pto vivere, quod contrà in ſervis eſt :
eas demittas res, quæ ſordidiſſimi cuju
ſive obſcuri hominis ſunt, ut eſt pecu
cupiditas. Quâ qui laborat, eiq; indul
cori & loci, non dignitatem tuebitur,
temtum; quo jam contracto provider
eſt, in quâ vis omnis magiſtratûs eſt ſ
libet Magiſtratus poteſtas dicitur. Ju
nibus : Qvi poteſtatem aliqvam hab
ſunt à tutelis, ut divus Marcus reſcr

ortet officii tui *r*) titulum *s*), ac tibi
rpretari, qvale qvantumqve ſit ordi-
um liberarum civitatum. Nam qvid
ne civilius? qvid libertate pretioſius?
m turpe, ſi ordinatio everſione, liber-
te mutetur? Accedit, qvòd tibi certa-
cum: onerat te qvæſturæ tuæ *u*) fa-

---

*matus, aut planè etiam obeat; timor non am-
aſſunt timendi cauſſæ: quibus ſublatis jam ti-
neſcit. Deinde, quòd timor in odium, amor in-
vertat. Quorum alterum nihil tuti & ſecuri
rum vel æternitatem promittere poteſt. Ennius
nem lib. II. de offic.* Qvem metuunt, oderunt.
qve metuit, periiſſe expetit. *Cicero ipſe ibidem*:
s diuturnitatis metus: contraqve benevolen-
el ad perpetuitatem. *Galgacus apud Tacitum
e cap. 32.* Metus & terror infirma vincula ca-
ubi removeris, qvi timere deſierint, odiſſe in-
. r) *quòd miſſus fuiſti Legatus cum Pro-
perio.* Cat. s) *id eſt, nomen officii tui, &
r eò miſſus. Miſſus autem erat* ad ordinandum
tarum civitatum, *ut ſuprà principio ipſe meme-
, meminiſſe præcipit, atq; aſſiduè recogitare.* Ti-
uſſam notat. Noſter Paneg. cap. 4. Placuit, ut
oce, ſub titulo gratiarum agendarum boni
qvæ facerent, recognoſcerent. *Suprà lib. II.
8. 109.*] prætereà accepiſſe ſeſtertiûm decem-
isſimo qvidem titulo &c. *Paſſim ita JCti. Sic
ſive ſcriptura* [die Verſchreibung der Poſten
gen/] *ex quibus ratio impenſæ diſcenda*, tituli
r, de quo Caſaubonus in Svetonii Caſarem. Bu-
t. *Sed hîc Boxhornianam ſequi placuit: & omni-
legiſſe patet Catanaum.* u) *Lego alibi, ad
Maximum ſcriptam à Domitiano epiſtolam, quâ*

tior fuiſſe videaris : cùm ſit àlioc
diſti, ſæpe legiſti, MULTO d
tere qvàm non aſſeqvi laudem.
das, [qvod initio dixi] ſcripſiſſ
tem, non præcipientem : qvanq

colligi poteſt, Quæſtorem Cæſaris in Bith
x) *gloria, quam ex muneribus anteà*
paraſti, incumbit tibi velut, urget, inſta
tueri & ſervare potiùs modis omnibus
y) *loca urbi propinquiora & human*
Romæ, quàm Bithynia, vicinior. Late
ſuburbani uſurpavit : quamvis Cicero i
ſcribens dicat : Qvemadmodum pro
prædiis maxime delectamini, ſic popu
da eſt ſuburbanitas hujusce provinci
per ſortitionem magis, quod fortuitum,
cipis, quæ judicii, eò miſſus videaris.

ͻqve. Qvippe non vereor in amore ne exceſſerim: NEQVE ENIM peri- ... m eſt, ne ſit nimium, qvod eſſe maximum debet. Vale.

... r *ejus ellipſin agnoſcamus. Cæterùm* ſorte *in Bithy-* ... cio *in Achajam fuiſſe miſſus intelligendus eſt Ma-* ... : *Nam hic ubiq; Plinius duos hoſce Maximi magiſtratus inter ſe comparat.*

I. CAJUS PLINIU
XIMO SUO S.

Maximum hac epiſtolâ monet [q
de fecerat] ut libros, qvos in Blatera
compoſuerat, eo defuncto maturiſſim
videatur poſt mortem inchoaſſe, cu
gnare cum larvis.

SÆpè te monui, u
vel pro te, vel in
immò & pro te &
enim materia cog
poſuiſti, qvàm m
mitteres: qvod m
morte ejus auditâ, & hortor, & m

a) *Hunc* nonum *epiſtolarum librum præ*
dinem, & quòd eadem, quæ in aliis multa
donius Apollinaris eidem in limine noni libr
larum attribuit. Cat. Plinii hunc librum

nim legeris multis, legendosqve dederis: tamen qvemqvam opinari, defunćto de- n inchoatos, qvos incolumi eo peregiſti *c*). a ſit tibi conſtantiæ fama *d*). Erit autem, ſi um æqvis iniqvisq; fuerit, non poſt inimici tem ſcribendi tibi natam eſſe fiduciam, ſed paratam editionem, morte præventam. Si- vitabis illud,

Οὐχ ὁσίον φθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν
εὐχετάασθαι *e*).

n qvod de vivente ſcriptum, de vivente re- tum eſt, in defunćtum quoqve, tanqvam viven-

---

qua deinceps ſequuntur. Multi [*in his Aldus, Rhena- Castander,*] *non* Blateram, *ſed* Plantam *legunt.* Cat. d. & *Vett. edd.* [*ut Sichardina,*] Platam. *Verū puterim* tam; *quod & agnovit Catanaus. Pompeji Planta me- noſter lib. X. ep. 5. & deinceps.* Gru. Blateram *him,* Plantam *Buchnerus hic pratulerunt.* c) *per- , abſolviſti. Noſter ſuprà lib. III. ep. 5.* Hâc intentio- iſta volumina peregit. *Sic* domum peragere *Sveto- Othone c. 8.* paginam peragere *Martialis lib. XI.* . 25. carmina peragere *Boethius dixit. Et hinc* perage- *primere etiam eſt, &* peraćtus, *mortuus, interemtus. lib. XI.* nec tantum fata dederunt Extremâ peragi câ *Martialis lib. V. epigr. 47.* Jamqve peraćtus erat, , *mortuus, finitus. Nam & ſic loquebantur hujus & po- ris avi ſcriptores. Nam qui ſub Auguſto, & circà, flo- unt, apud hos exempla talia non invenias.* Bu. conſtantia & fama †. e) Fas non eſt, adverſus tuos homines exultare. *Ex Hom. Odyſſ.* χ. St. *Plu- us in Solone:* Illa verò lex laudatur præcipuè, qvæ ibet in defunćtos maledićta conjicere: nam & pium os ſacros ducere, qvi à vitâ diſceſſerint; & juſtum, qvi eſſe deſierunt, abſtinere; & civile, inimicitiarum

viventem adhuc, editur, ſi editur ſtatim *f*). Igitur, ſi qvid aliud in manibus, differ: interim *g*) hoc perfice, qvod nobis, qvi legimus olim, abſolutum videtur: ſed jam videatur & tibi; cujus cunctationem nec res ipſa deſiderat, & ratio *h*) præcidit *i*). Vale.

2. CAJUS PLINIUS SABINO ſuo S.

Sabino reſpondet, non poſſe reſcribere plures ac longiſſimas epiſtolas, cùm materia non ſuppetat; neq; ſe velle ſcribere res inanes viro gravi & circa ſeria occupato.

FAcis jucundè, qvod non ſolùm plurimas epiſtolas meas, verum etiam longiſſimas, flagitas: in qvibus parcior fui, partim qvia tuas occupationes verebar, partim qvia ipſe multùm diſtringebar plerumqve frigidis negotiis, qvæ ſimul & avocant animum & comminuunt. Præterea nec materia plura ſcribendi dabatur. Neqve enim eadem noſtra conditio, qvæ Marci Tullii, ad cujus exempla nos vocas. Illi enim & copio-

---

aliqvando modum ſtatuere, nec in infinitum progredi ſinere. *Cat.* f) *ſanatam hanc interpunctionem Caſaubono debemus, cùm aliàs eſſet:* ſi editur, ſtatim igitur. Si qvid *&c. vel:* ſi editur. Statim igitur ſi qvid. g) & interim †. h) mortis ratio †. *ne videaris mortuo non vivo convicia feciſſe.* Cat. i) *ita eſt in edd. vetuſtis* [*non*, præcedit.] Præcidere contationem, *ut* amputare moras *apud Juſtinum lib. XXIV.* Gro.

EP. 2. k) *Secutus ſum libros à Modio* [*quem vide ep. 92. nov antiq. Lect.*] *verſatos, quòd eis accederent edi-*

ioſiſſimum ingenium, & ingenio materiam
varietas rerum, qvà magnitudo *k*) largiſſimè
ɩetebat *l*). Nos qvàm anguſtis terminis, eti-
tacente me perſpicis; niſi forte volumus
laſticas tibi, atqve [ut ita dicam] umbra-
s *m*) literas mittere. Sed nihil minùs aptum
tramur, qvum arma veſtra, qvùm caſtra,
m deniqve cornua, tubas, ſudorem, pulve-
rem,

duæ veterrimæ, Mediolanenſis, & illa mea anonyma,
uòd eæ pro qvà *ſervarent* qvæ. *Erat tantùm in Pal.* &
tio varietas rerum, qvæ magnitudo largisſimè ſup-
ɩat. *Vulgabatur anteà:* ingenium, & par ingenio
ria, qvam tàm varietas rerum, qvàm magnitudo
Gru. *MSS. Modiani,*[*quibus ipſe Modius* materiam *in-*
dum putavit:] & ingenio qvà varietas rerum, qvà
nitudo largisſimè ſuppetebat. *Et hæc vera lectio eſt,*
quicquid interpolatur, gratia interit. Vid. III. Obſerv.
to.

l) Suppetebat [*puta, ſi Gruteri lectionem ſe-*
ur,] *activè ponitur, pro ſubminiſtrabat. Vet. Gloſſ. Sup-*
χορηγεῖ. Et rurſus: Suppetit, *βοηθεῖ, χορηγεῖ.* Bu-
etere *in activà ſignificatione pro* ſuppeditare, *inter ea,*
Tinio aut peculiaria, aut cum pauciſſimis communia
numerari fortaſſe debet. An autem illum verbi uſum
itas admittat, alii viderint. Suſpectum quidem certè
co illud cuipiam verbum eſſe, non miror. H. Steph.
p. 35. 36. *Suſpectum fuiſſe dixerim Boxhornio, in cu-*
ctione pro ſuppetebat *invenio* ſuppeditabat. *Sed ab*
ſudore nos hic abſolvet Gronoviana lectio lit. præc. qua
tendi vocabulum *uſitatæ ſignificationi relinquit.*

[*inanes.* Cat. *Hic locus conferendus eſt cum iſto, atq.*
ex iſto intelligendus lib. III. epiſt. 20. [*p. 221.*] Habeant
ɩe qvoqve literæ aliqvid non humile, nec ſordidum,
rivatis rebus incluſum. Umbraticas [*inquam*] li-
appellari dicendum eſt [*meo quidem judicio*] qvæ ha-

praeſ. p. 31. 32. *Non male quidem conj...*
cum illâ, quam Stephanus adſocat, praeſ...
illic noſter, rariorem ſibi, quàm ſeteribus...
Rep. loquendi: nam & hic materiæ inop...
cumq́ Tullio comparari abnuit. Verùm...
aptiſſimè ex præcedente ſocabulo, & ipſo...
interpretabimur Scholaſticas: *quomod...*
ctor Petronio haud procul initio eſt Schol...
ſenſum Plinii quoq́, noſtri ſerba ad illum...
ferunt VVowerius p. 382. & Erbar...

n *Catanæus hæc de laboribus militari...*
putatq́ Sabinum, cùm hæc ad illum ſcrib...
ſtris fuiſſe. Alia mens Budæo annot. prior...
ſerba Plinii ſic exponit: id eſt, cùm ea n...
Senatu & in luce forenſi dicenda nobi...
metaphoræ de umbrâ *&* ſole, [*paulò eni...*
literæ *memorabantur,*] *eadem hîc ſit con...*
Ciceronem III. de Legibus: Phalereus ille...
biliter doctrinam ex umbraculis erudi...
modò in ſolem atqve in pulverem, ſed...
men aciemqve perduxit. Nam & m...
magnos in Rep. viros, & doctiſſimos ho...

iſerâ ſimul & ingratâ imagine *u*) indu- d vilitatem *x*) ſui pervenire. Hæc ego te- qvæ qvotidie mecum, ut deſinam me- diſſenties tu: qvamqvam non diſſenties, ſemper præclarum aliqvid & immortale ris. Vale.

...JUS PLINIUS MACRINO ſuo S.

...uſat orationem ſuam contra Cæcilium Claſ- [de qvâ lib. I. ep. 9.] tanqvam in univer- ...gam, in partibus brevem, ita ut legenti ta- ...on afferat.

...erer ne immodicam orationem putares, ...am cum hâc epiſtolâ accipies, niſi eſſet ...s ejus, ut ſæpe incipere, ſæpe deſinere vi- ... Nam ſingulis criminibus ſingulæ velut continentur. Poteris ergò, undecunq; in- s, ubicunqve deſieris, qvæ deinceps ſe- ur, & qvaſi incipientia *y*) legere, & qvaſi

Uu cohæ-

... *&c.* Gru. u) *memoriâ & recordatione. Suprà* ... *ep. 5.* Inde eſt, qvòd magnam partem noctium in e tuâ vigil exigo. *Bu. id eſt, ſtultis occupationi- â ſpecie diligentiæ, jactando ſeſe & in vanum labo- ...c aſſequi, ut leviores & pejores habeantur, quàm ſi ...ent. Perperam Buchnerus.* Gro. x) *ita rectè ite- ...lina, idem pontificiæ membranæ, quas laudat Cata- etiam Sichardina, Rhenani item & Cratandri,*] *Re- ...cuſi,* ad mortalitatem ſui. *Pal. & edd. vett.* ad uti- ...*, proximè vero.* Gru.

4. y) *tanquam ſi cauſa ibi inciperet. Ferè idem* ... *Tullius in Verrem, ubi multa complexus crimina*

cohærentia: meqve in univerſitate *z*) longiſſimum, breviſſimum in partibus judicare. Vale.

5. CAJUS PLINIUS TYRONI ſuo S.

Lætatur humanitate Tyronis in ſubditos, & inprimis qvòd reſpectum habeat uniuscujusq; ſecundum conditionem.

EGregiè facis, [inqviro enim, & perſevero *a*),] qvòd juſtitiam tuam provincialibus *b*) multâ humanitate commendas *c*): cujus præcipua pars eſt, honeſtiſſimum qvemq; complecti, atqve ita à minoribus amari, ut ſimul à principibus diligare. Pleriqve autem, dum verentur, ne gratiæ potentium nimium impertiri videantur, ſiniſteritatis *d*) atq; etiam malignitatis famam conſeqvuntur. A qvo vitio tu longè

dum ad aliud tranſit, finiri cauſa videtur. Cat. z) *Lib. I. ep. 8.* [*p. 21.*] rogo, ut non tantùm univerſitati ejus attendas, verùm etiam particulas, qvâ ſoles limâ perſeqvaris. *Et lib. III. ep. 15.* [*p. 203.*] Jam nunc de univerſitate pronuncio; de partibus experiar legendo. *Bu*.

EP. 5. a) *Legitur etiam*, & perſevera: *unde emendabat Lectius*, & per ſe vera. *Caſ. Non abſurdè ſanè: ſed nihil mutandum*. Perſevero, *ſubaudi, inquirere*. Bu. *Magis placet illud Boxhornianæ*: [inqviro enim & perſevere;] *niſi malis ex alterâ lectione* τὸ & perſevera *aſſumere, extraq; parentheſin locare: qvod Barthio placet è MS. planeq; ſic & in Sichardinâ reperitur.* b) *Bæticis*. Cat. c) *commendatiorem facis. Per ſe laudabilis juſtitia, ſed magis cùm humanitas accedit.* Bu. d) *Siniſteritas* [*quâ voce noſter & p. 431. k. ujus,*] *planè ex græco* σκαιότης, *quam*

miſerâ ſimul & ingratâ imagine *u*) indu-
ad vilitatem *x*) ſui pervenire. Hæc ego te-
qvæ qvotidie mecum, ut deſinam me-
ſi diſſenties tu: qvamqvam non diſſenties,
i ſemper præclarum aliqvid & immortale
taris. Vale.

AJUS PLINIUS MACRINO
ſuo S.

*xcuſat orationem ſuam contra Cæcilium Claſ-
, [de qvâ lib. I. ep. 9.] tanqvam in univer-
ongam, in partibus brevem, ita ut legenti ta-
non afferat.*

Ererer ne immodicam orationem putares,
qvam cum hâc epiſtolâ accipies, niſi eſſet
ris ejus, ut ſæpe incipere, ſæpe deſinere vi-
ur. Nam ſingulis criminibus ſingulæ velut
e continentur. Poteris ergò, undecunq; in-
ris, ubicunqve deſieris, qvæ deinceps ſe-
tur, & qvaſi incipientia *y*) legere, & qvaſi
Uu cohæ-

em &c. Gru. u) *memoriâ & recordatione. Suprà II. ep. 5.* Inde eſt, qvòd magnam partem noctium in ine tuâ vigil exigo. *Bu. id eſt, ſtultis occupationi- ânâ ſpecie diligentiæ, jactando ſeſe & in vanum labo- hoc aſſequi, ut leviores & pejores habeantur, quàm ſi iſſent. Perperam Buchnerus.* Gro. x) *ita rectè ite- ldina, idem pontificiæ membranæ, quas laudat Cata- [etiam Sichardina, Rhenani item & Cratandri,] Re- cuſi,* ad mortalitatem ſui. *Pal. & edd. vett.* ad uti- em, *proximè vero.* Gru.

P. 4. y) *tanquam ſi cauſa ibi inciperet. Ferè idem M. Tullius in Verrem, ubi multa complexus crimina*

admodum, inqvis, *in urbe potuiſti?* Circenſes *f*) erant, qvo genere ſpectaculi ne leviſſimè qvidem teneor *g*). Nil novum, nihil varium, nihil qvod non ſemel ſpectâſſe ſufficiat. Qvo magis miror, tot millia virorum tam pueriliter identidem cupere currentes eqvos, inſiſtentes curribus homines, videre. Si tamen aut velocitate eqvorum, aut hominum arte traherentur *h*), eſſet ratio nonnulla: nunc favent *i*) panno *k*),

EP. 6. f) *Ludi. Servius notat, Virgilium dixiſſe* Circenſes, *ſine adjectione ludorum: ſed ejus ſententiæ veterum auctoritas refragatur.* Cat. g) *Benè: ut homo* πολιτικὸς *& ſapiens. Illis enim quæ delectatio & voluptas naſci poſſit? Plebem, plebejosq; aut pueros teneant. Cicero lib. II. de Officiis, cùm de ſpectaculorum ſeu munerum editionibus diſputat, & utrum in iis veræ magnificentiæ laus debeat poni,* Benè, *inquit,* etiam colligitur, hæc pueris, & mulierculis, & ſervis, & ſervorum ſimillimis grata eſſe: gravi verò homini, & ea, qvæ fiunt judicio, ponderanti probari poſſe nullo modo. *Lege ejusdem Epiſt. 1. Lib. VII. ad familiares. Antoninus Philoſophus, Imperator, ſpectaculis abſtinuit, ut ipſe teſtatur lib. I. de vitâ ſuâ. Cæſar celebravit quidem, ſed non magnifecit. Nam, dum alii ſpectarent, ipſe inter ludos epiſtolis libellisq; legendis vacabat: quo tamen reprehenſus à vulgo, quod hæc inania magnifacere ſolet: de quo Sveton. Auguſto c. 45. Sed optima ratio eſt, neq; appetere talia, nec fugere prorſus: ne triſtes aut ſtupidi, aut planè diſſidere publicis moribus videamur. Nam habet hîc quoque ſapiens, quas agat, partes: quibus ſi probè fungitur, rectè interfuiſſe exiſtimandus eſt. Vide Epicteti enchiridion c. 49. & Senecam epiſt. 18. cui & 5. & 7. adde.* Bu. h) *delectarentur. Similiter* ſeqvi *dicimur, quæ appetimus explendi deſiderii noſtri cauſsâ. De quo ſuprà [ad VIII. ep. 18.] Sequimur enim, quæ trahunt aut ducunt.* Bu. i) Favere *pro-*

no *k*),pannũ amant: & ſi in ipſo curſu medioq; certamine, hic color illuc, ille huc transferatur, ſtudium favorqve tranſibit, & repentè agitato-

prium circi & theatri verbum eſt: quod eſt non ſolo affectu bene velle alicui, ſed voce geſtuq; etiam ſtudium ſuum ſignificare, ἐπιβοᾶν, applaudere, & acclamare. Horatius lib. III. Od.24. Qvò clamor vocat & turba faventium. *Virgil. V. Æn.* ſtudiisqve faventum Conſonat omne nemus. *Ovidius de in ſtadio currente*: Adjiciunt animos juveni clamorq; favorqve, Verbaqve dicentum. *Et hunc favorem plauſu & acclamatione comprehendi etiam Corippus teſtatur, cùm de Gallis ita ſcribit:* Exactam noctem primi ſenſêre volucres, Et lætum cecinére diem, clarumqve dedére Plauſibus aſſiduis & acutâ voce favorem. *Bu.* k) *Favent non equorum virtuti aut arti regentium, ſed colori panni tantùm, quo alio alioq; aurigantium factiones diſtingvebantur. Quæ quatuor erant pro quatuor horis anni, quas referebant colore. Nam totum hoc genus ludicri dicatum Soli erat, anni duci. Ita viridi panno veſtita factio, [quæ inde &* Praſina *dicta] veri,* Veneta *ſive cærulei coloris panno ornata, autumno,* Ruſſea *[à rubro colore ſic dicta] æſtati, &* Alba *hiemi reſpondebat. Porrò ut agitatorum, ſic ſpectatorum ipſorum quoq; factiones erant, cùm Praſinis alii, alii Venetis [hæ duæ enim maximè vigebant ac regnabant quaſi] ſtuderent, tam impotenter, ut ſæpe favor iſte ſeu amor in furorem abiret. In Principibus maximè, qui injuriam ſibi fieri, & vindicandum ulciſcendumq; ſibi ſtatuebant; ſi quis ſecus de factione, cui favebant, exiſtimaret, aut* adversùs ſtudium ſuum, *ut Svetonius loquitur,* faveret; *quem vide Caligulâ cap. 30. & Vitellio c. 14. Nec aliâ origine, quàm iſto inſano aurigatorum ſtudio ſeditio illa atrociſſima ſub Juſtiniano Conſtantinopoli cœpit, in quâ triginta hominum millia cæſa fuerunt, ut Procopius auctor eſt, quem vide lib. I. Bell. Perſ. & Evagrium lib. IV.*

[illegible] *l*) illos, eqvos illos, qvos *m*) procul noſcitant, qvorum clamitant nomina *n*), relinqvent. Tanta gratia, tanta auctoritas in unâ viliſſimâ tunicâ. Mitto apud vulgus *o*), qvod vilius tunicâ eſt: ſed apud qvosdam graves homines: qvos ego qvum recordor, in re inani, frigidâ, aſſiduâ *p*), tam inſatiabiliter deſidere, capio aliqvam voluptatem, qvòd hâc voluptate non capiar. Ac per hos dies libentiſſimè otium meum in literis colloco, qvos alii otioſiſſimis occupationibus perdunt. Vale.

7. CAJUS PLINIUS ROMANO ſuo S.

Ante oculos ponit Romano per epiſtolam duas villas

Hiſtor. c. 13. & c. 31. Bu. l) Agitatores *dicti ſunt aurigæ in curuli certamine & ludis Circenſibus: quorum factiones erant ruſſati, albati, praſini, veneti, à colore panni dicti.* Budæus annot. prior. in Pand. p. 263. m) agitatores illos, qvos: *ita, duobus omiſſis vocabulis, citat Philipp. Beroald. apud Grut. I. Lamp. Crit. p. 349. Mendosè Aldina diſtingvit:* agitatores illos eqvos, illos, qvos *&c. Nec ſanior lectio illa, quam Modius apud eund. Grut. V. Lamp. p. 29. 30. caſtigat*, agitatores illos eqvos, qvos. *Qui enim tandem illi agitatores equi, aut unde gentium?* n) *Ea nempe veſania quoque tenuit, ut equos Circenſes non tantùm nominibus inſignirent, quibus dignoſcerentur, verùm & ſtemmata eorum recenſerent: de quo Juſtus Lipſius Centur. III. ep. 26.* Bu. o) *ex præcedentibus pendet ita: Mitto dicere, quanta apud vulgus gratia atque auctoritas in unâ illâ viliſſimâ tunicâ ſit, &c.* Bu. p) *nam per multos dies fiebant Circenſes.* Cat.

villas, qvas juxta lacum Larium tenebat: qvarum alteram, qvòd eſſet humili loco, vocat comœdiam, *alteram, qvòd in loco edito,* tragœdiam *appellat.*

ÆDificare te ſcribis, bene eſt. Inveni patrocinium. Ædifico enim jam ratione *q*), qvia tecum. Nam hoc qvoqve non diſſimile, qvòd ad mare tu, ego ad Larium lacum. Hujus in littore plures villæ meæ *r*), ſed duæ ut maximè delectant, ita exercent. Altera, impoſita ſaxis, more Bajano *s*) lacum proſpicit: altera æqvè more Bajano lacum tangit. Itaqve illam, *tragœdiam* t): hanc, appellare *comœdiam* u) ſoleo: illam, qvòd qvaſi cothurnis *x*), hanc, qvòd

EP. 7. q) *non ſine ratione, ſive prudenter. Nam ſextus caſus loco adverbii ſæpe ponitur. Juvenal. Sat. 10.* Qvid enim ratione timemus? *Dionyſ. Cato in diſtichis:* Proximus ille Deo, qvi ſcit ratione tacere. *Bu.* r) *Lege* me. *Caſ. Recepit hanc lectionem Caſauboni & Boxhornius. Vereor, ut ſatis conſultè: præter neceſſitatem certè. Quid enim vetat, & hîc* ſunt, *& in ſequentibus* me *ſubaudire? hoc verborum contextu*: Hujus in littore plures villæ meæ *ſunt*: ſed duæ *me* ut maximè delectant, ita exercent. *Citiùs abîrem in ſententiam Caſauboni, ſi hoc ordine ſcriptum reperiſſem:* ſed duæ maximè ut delectant, *&c.*

s) *more illarum villarum, quæ in Bajani ſinûs litore ſurgunt. Alterum autem litus collibus tumebat, de quo hoc loco intelligit; alterum æquâ jacebat planitie, de quo mox, cùm ait:* altera æqvè more Bajano lacum tangit. *Bu.* t) *ſtylus enim tragicus inſurgit altior.* Cat. u) *cùm ſtylus comœdiæ ſimilis ſit quotidiano ſermoni.* Cat. x) cothurno *tragœdi agendis tragœdiis utebantur;* ſocco *autem comœdi actitandis comœdiis. Inde utrunq; translativè pro ſua*

res *l*) illos, eqvos illos, qvos *m*) proculnoſci-
tant, qvorum clamitant nomina *n*), relinqvent.
Tanta gratia, tanta auctoritas in unâ viliſſimâ
tunicâ. Mitto apud vulgus *o*), qvod vilius tuni-
câ eſt: ſed apud qvosdam graves homines: qvos
ego qvum recordor, in re inani, frigidâ, aſſi-
duâ *p*), tam inſatiabiliter deſidere, capio ali-
qvam voluptatem, qvòd hâc voluptate non ca-
piar. Ac per hos dies libentiſſimè otium meum
in literis colloco, qvos alii otioſiſſimis occupa-
tionibus perdunt. Vale.

7. CAJUS PLINIUS ROMANO ſuo S.

Ante oculos ponit Romano per epiſtolam duas villas

Hiſtor. c. 13. & c. 31. Bu. l) Agitatores *dicti ſunt au-rigæ in curuli certamine & ludis Circenſibus: quorum ſ-ctiones erant ruſſati, albati, praſini, veneti, à colore pan-dicti.* Budæus annot. prior. in Pand. p. 263. m) a-tatores illos, qvos: *ita, duobus omiſſis vocabulis, citat P-lipp. Beroald. apud Grut. I. Lamp. Crit. p. 349. Mendoſ-dina diſtingvit:* agitatores illos eqvos, illos, qvos &c. *ſanior lectio illa, quam Modius apud eund. Grut. V. La-p. 29. 30. caſtigat*, agitatores illos eqvos, qvos. *Qui -tandem illi agitatores equi, aut unde gentium?* n) *nempe veſania quoque tenuit, ut equos Circenſes non ta-nominibus inſignirent, quibus dignoſcerentur, vera-ſtemmata eorum recenſerent: de quo Juſtus Lipſius Cen-III. ep. 26.* Bu. o) *ex præcedentibus pendet ita: -dicere, quanta apud vulgus gratia atque auctoritas in una viliſſimâ tunicâ ſit, &c.* Bu. p) *nam per multos fiebant Circenſes.* Cat.

ditur, hîc ſpatioſiſſimo xyſto e) leviter in-

Uu 5 fle-

millibus paſſuum iterum ambulat mille: iterum
. *Quod de vehiculo dicit, ad geſtationem pertinet,*
hiculo peragebatur, quamquam & equo. Noſter infrà
ujus libri: Poſt ſomnum demùm lectionemq; non
lo, ſed, qvod brevius, qvia velocius, eqvo geſtor.
t autem hæc modò ſub tecto in porticu aut cryptopor-
odò ſub dio, quod magis probant Medici, certis locis iis
electis adornatisq; in hortis maximè, aut circà hor-
voluptate commendaretur utilitas. Noſter ſuprà lib. II.
[*p. 132.*] Triclinium, qvod hortum & geſtationem
qvâ hortus includitur, *&c. Paullò pòſt* [*p. 134.*] *ge-*
is hortiq; proximam partem &c. Lib. V. ep. 6. [*p. 334.*]
ó in modum circi, qvæ buxum multi formem, hu-
ve arbuſculos -- circumit. Geſtationis in poma-
ntio fit in veteri lapide apud Gruterum p. 201. Sed no-
rones, ipſa loca geſtationibus & ambulationibus deſti-
eſtationes & ambulationes *appellari: ſicut* cæna-
noſter aliquot locis [*p. 132. k. p. 133. p. 337. l. p. 342.*]
bi cænatur. Similiter lavatio *dicitur vas aquarium,*
tioni ſervit. Phædrus fab. 63. Seponite mœchæ ve-
nundum muliebrem, Lavationem argenteam, eu-
s glabros. *Sic Ulpianus L. XXV. §. 10. D. de auro &*
. in mundo muliebri & lavationem *ac* riſcum *recen-*
tem locum fruſtrà de mendo ſuſpectum habuit conſul-
s harum literarum Turnebus lib. XXIIX. Adverſ. c. 23.
geſtatio, *quæ directo limite extenditur: nam & ge-*
es fuére in circi modum, hoc eſt, orbiculares, qua-
ſter in Tuſculano habuit. Vetus inſcriptio apud Gru-
p. 201. GESTATIO CIRCINI EXTERI-
A DIETA APOLLINIS AD DIETAM
DEM IN CIRCUITU P. ∞ CC.LXXVII.
VIII. M. P. II. ET P. CCXXV. C. XLVII.
XII. ET P. XVIII. GESTATIO INTERIOR
ETA EAND. IN CIRCUIT. P. ∞ EFF.
E. LX. M. P. XIII. Bu. e) *Ξυϛὸς Græcis*

qvaſi ſocculis *y*) ſuſtinetur. Sua utriq nitas, & utramqve *z*) poſſidenti ipsā te jucundior. Hæc lacu propiùs, illa tur *a*): hæc unum ſinum molli curvan plectitur, illa editiſſimo dorſo *b*) duos illic recta geſtatio *d*) longo limite ſu

poemate uſurpatur. Fabius: Nec comœdia in aſſurgit, nec contrà tragœdia ſocco ingreditu Scio tragœdiam non fabulam legere, & à ſo thurnum aſcendere. *Cat.* y) *Plinius*: Ne rum tantùm obſtragulis, ſed totis ſocculi *Seneca de beneficiis diminutivo pariter uſus. Ca bitror omiſſam eſſe vocem unam, ac legendum*, utramqve. *Caſ.* a) *latiùs circùm proſpicit la*

b) *In montibus* dorſum *Latinis dicitur, qua Græci vocant, latus illud, quo aſcenditur mons. S ſare cap. 44.* Deſtinabat ſiccare Pomtinas palu tere Fucinum lacum: viam munire à mari Apennini dorſum ad Tiberim usqve. *Q. Cur* Perpetuo jugo montis aſperi Cilicia includ cùm à mari ſurgat, velut ſinu qvodam flexuq rurſus altero cornu in diverſum littus excurr dorſum, qvà maximè introrſum mari cedit, aditùs & peranguſti ſunt. *Bu.* Dorſum *hic lucunq; tractus eſt, ut ſuprà p. 475. g. id quod neri voce* Dorſum *intelliges.* c) *divīdit d eâ Larii parte, qui nunc bilacus dicitur: ubi ſcindi videtur.* Cat. d) *Tuendæ valetu quibus certa vitæ ratio conſtabat, ambulare quoq ſpatia, item geſtari etiam quotidiè ſolebant. D nere plura antiqui Medici, & ex recentioribus Mercurialis Gymnaſticæ libris, ut & alii auctor meminére. Noſter ſuprà de Spurinnâ lib. III.* Horâ ſecundâ calceos poſcit, ambulat milli tria. *Et rurſus* [*ibid.*] mox vehiculum aſcendi

8. CAJUS PLINIUS AUGURINO ſuo S.

Timet laudare Augurinum, tanqvam ſuſpectus, qvòd ab eo laudatus eſſet, & tamen laudat.

SI laudatus à te laudare te cœpero, vereor ne non tam proferre judicium meum, qvàm referre gratiam videar. Sed, licet videar, omnia ſcripta tua pulcherrima exiſtimo; maximè tamen illa, qvæ de nobis. Accidit *i)* hoc unâ eâdemqve de causâ. Nam & tu qvæ de amicis, optimè ſcribis, & ego, qvæ de me, ut optima, lego *k*). Vale.

9. CA-

cor, ut, quæ utriq; villæ deſunt, aſtruere ſive adjicere velim. Nam ſi conditionem & ſitum utriusq; ſpectes, ſuperſunt non paucæ partes, quas in magnas utilitates convertere poſſim, ſi ibi, quæ deſunt, ædificem ſive aſtruam. Bu. h) *reddo meæ ædificationis?* Cat. *Pal. & edd. vett.* Etſi qvid ego rationem tibi? *Gru. Sichardina:* Etſi qvid ago? rationem tibi reddo, apud qvem *&c.*

EP. 8. i) *Sic Pal. & vett. edd.* [*quod & Caſaubono venit in mentem.*] *Perperam neotericæ* [*Sichardinam excipio*] Accedit. *Gru.* k) *Iterum hîc graſſati ſunt pari petulantiâ* [*ut epiſt. præc. lit. z.*] *imperiti librarii. Nam & hîc repetitas voces prætermiſerunt, quod apud Græcos Latinosq; ſcriptores locis penè infinitis obſervavimus. Lege igitur:* Nam & tu, qvæ de amicis ſcribis, optimè ſcribis: & ego, qvæ de me lego, ut optima lego. *Ita ſcriptum fuiſſe hunc locum ab auctore, penè auſim affirmare, præſertim, qui ſciam lectiſſimo Lectio, καὶ τὰ τοιαῦτα διαιτᾷν ἱκανωτάτῳ idem in mentem veniſſe.* Caſ. *Ego, ut nolim affirmare temerè cum Caſaubono,* [*neque enim nulla eſt brevitatis, alioqui Plinio uſitatæ, gratia: ita lectionem ejus tamen facilè præferri pa-*

9. CAJUS PLINIUS COLONI ſuo S.

Laudat Colonis fidem, qvi poſt mortem afflictim reqvirebat amicum Qvintianum: cujus tanta erat virtus, ut meritò hunc honorem mereretur.

UNicè probo, qvòd Pompeji Qvintiani *l*) morte tam dolenter afficeris, ut amiſſi charitatem deſiderio extendas; non ut pleriqve, qvi tantùm viventes amant, ſeu potiùs amare ſe ſimulant, ac ne ſimulant qvidem, niſi qvos florentes vident. Nam miſerorum, non ſecus ac defunctorum, obliviſcuntur. Sed tibi perennis fides, tantaqve in amore conſtantia, ut finiri, niſi tuâ morte, non poſſit. Et hercule is fuit Qvintianus, qvem diligi deceat exemplo ipſius. Felices amabat, miſeros tuebatur, deſiderabat amiſſos *m*). Jam illa *n*) qvanta probitas *o*) in ore!

---

tiar Sichardinæ: Nam & tu, qvæ de amicis optimè ſcribis, ea ego qvoqve de me, ut puto optima lego.

EP. 9. l) Qvintianum *Martialis ſuorum carminum facit aſſertorum,* [*I. ep. 53. quem ad locum Raderus f. 128.* An hic Pompejus Qvintianus eſt, qvem laudat Plinius?] *& alibi* [*eum alloquitur V. ep. 18.*] Cat. *Corrige Glandorpium Onomaſt. f. 696. ubi corruptè pro* Qvintiano *legitur* Qvintilianus. [*Similis apud Tacitum, de* Qvintiano, *qui Piſonianæ conjurationis conſcius fuit, loquentem menda obſervatur Catanæo.*] *Cæterùm & Glandorpius hunc noſtri cum illo Martialis, eundem habet.*

m) *amicus perfectus.* Ba. n) *ſcribo,* illi. o) *id eſt, pudor & verecundia. Vide ad lib. V. ep. 17.* [*p. 380. e.*] Bu.

ore! qvanta in ſermone cunctatio *p*)! qvàm pari librâ gravitas comitasqve! qvod ſtudium literarum! qvod judicium! qvâ pietate cum diſſimilimo *q*) patre vivebat! qvàm non obſtabat illi, qvò minùs vir optimus videretur, qvòd erat optimus filius! Sed qvid dolorem tuum exulcero? qvanqvam ſic amaſti viventem, ut hæc audire potiùs, qvàm de illo ſileri velis: à me præſertim, cujus prædicatione putas vitam ejus ornari, memoriam prorogari, ipſamq; illam, qvâ eſt raptus *r*), ætatem poſſe reſtitui. Vale.

10. CAJUS PLINIUS TACITO *s*) ſuo S.

Non eſſe epiſtolam Secundi, ex libro primo, [ep. 6.] ubi hortatur Tacitum ad venationem pariter & ſtudium exemplo ſuo, tùm etiam ſtyli diverſitate aliqvâ ſentimus: qvamvis nullo exemplari addicente, has litteras à Cornelio Tacito ſcriptas fuiſſe Secundo. Qvi illi jam prænotatæ epiſtolæ ad un-

p) *Temerè verba fundere, & præcipitare velut, aut irati, aut levis, aut ſecuri hominis eſt; cunctanter loqvi, conſiderati ac gravis, & diligenter qui caveat, ne ſibi pœnitendum aliquid excidat. Tardè nimis ac raro loqui ſtupidi eſt, aut ſuperbi: unde & in Tiberio reprehenſum: de quo Svetonius ejus vitâ cap. 68.* Bu.

q) *improbo, infami, molli: nam conjectofuiſſe* Afranium Qvintianum *Senatorii ordinis, molli corpore infamem, à Nerone probroſo carmine diffamatum, ſecundùm Tacitum [XV. Annal.] & in conjuratione Piſonianâ deprehenſum.* Cat.

r) *Auſon. Prof. VI.* [oſtentatus, raptusqve ſimul.] *Ba.*

EP. 10. s) *Catanæus, quod ex argumento ejus vides,*

ritatem deſiderio extendas;
tantùm viventes amant, ſe
mulant, ac ne ſimulant qvi
rentes vident. Nam miſe
defunctorum, obliviſcuntu
fides, tantaqve in amore c
niſi tuâ morte, non poſſit.
Qvintianus, qvem diligi dec
Felices amabat, miſeros tu
amiſſos *m*). Jam illa *n*) qv

---

tiar Sicbardinæ : Nam & tu, qvæ
bis, ea ego qvoqve de me, ut pu

EP. 9. l) Qvintianum
num facit aſſertorum, [*I. ep.* 53.
f. 128. An hic Pompejus Qvinti
Plinius?] *&* *alibi* [*eum alloquitu*

garrulitate, qvâ ſermones in vehiculo ferun-tur *y*), extendi. His qvædam addidi in villâ, qvùm aliud non liberet. Itaqve poëmata qvie-ſcunt, qvæ tu inter nemora & lucos commodiſ-ſimè perfici putas. Oratiunculam unam & alte-ram retractavi: qvanqvam id genus operis ina-mabile *z*), inamœnum, magisqve laboribus ru-ris qvàm voluptatibus ſimile. Vale.

11. CAJUS PLINIUS GEMINIO ſuo S.

Geminio ſpondet aliqvam materiam monſtrare, qvæ libris ejus inſeratur; deinde lætatur ſcripta ſua venditari Lugduni.

EPiſtolam tuam jucundiſſimam *a*) recepi, eo maximè, qvòd aliqvid ad te ſcribi volebas, qvod libris inſeri poſſet. Obveniet materia, vel hæc ipſa, qvam monſtras, vel potior alia. Sunt enim in hâc offendicula nonnulla: circumfer oculos, & occurrent. Bibliopolas Lugduni *b*) eſſe non putabam: ac tantò libentiùs ex literis tuis cognovi venditari libellos meos: qvibus peregrè manere gratiam, qvam in urbe colle-gerint,

quem voluptatis & refectionis cauſſa petere ſolebant: ut in æſtate, *quæ gravis & noxia nimis intendentibus animum. Unde & per puerorum ludos feriæ à Julio in Idus Octobres. Vide Martial. lib. X. epig. 62.* Bu. y) *dicuntur. Illuc ſermo appellationem ſuſcepit.* Cat. feruntur †. z) *quia acre & contentioſum: nam poemata magis delectant.* Cat.

EP. 11. a) *Sichardina:* jucundiſſimè. b) *Lug-dunum celeberrima Galliæ urbs, quam à Planco Numatio Conſule conditam fuiſſe accepimus. Suprà reliquas ſanè civi-*

bentes.

CUpio præceptis tuis parer
tanta penuria eſt, ut Min
quas ais pariter colendas, conv
Itaqve Minervæ tantùm ſervi
catè *u)* tamen ut in ſeceſſu &
planè nonnulla leviora, ſtatin

---

non Plinii ad Tacitum, ſed hujus ad illı
opinatur. Sed Plinio aſſerunt Caſaubon
quam hic ſimilior rem relinquent in du
rum verba jam dabimus. Non aſſenti
ctis viris, exiſtimantibus hanc Epiſtola
quod ait Catanæus, hanc eſſe Taciti r
Plinii, quæ lib. I. continentùr ep. 6. mi
enim Plinium nunc reſpondere ei epiſto
miſit acceptâ illâ ſuperiore libri I. San
epiſtolam inter ſe comparabit, intellige
illi priori, ſed alii cuidam, cujus arg

*OMNES homines aliqvo errore ducun-
? Non hic in illo ſibi, in hoc alius, indulget?*
ibi, admonitus immodicæ ſeveritatis ex-
,pro amore mutuo ſcripſi, ne qvando tu
e filium tuum acerbiùs duriusqve tra-
. Cogita & illum puerum eſſe, & te fuiſ-
atq; ita hoc qvod es pater utere, ut memi-
& te hominem eſſe, & hominis patrem *h*).

Xx 13. CA-

*ſt: Nonne interdum facis, quod filius tuus pari gra-
quà eſt à te caſtigatus, reprehendere posſit, ſi verſo na-
dine ille pater, tu contra filius ejus exiſteres?* Bu. *Ali-
diſtinguit Boxhornius:* Non interdum facis qvod fi-
us? Si repente pater, tu filius, pari gravitate repre-
t. *Senſus emerget: An non tu ipſe interdum nimium
e, perinde ut filius, in equos & canes profundis? Ergo
, ſi tuo loco eſſet, pariter reprehenderet. Sed magis hic
interpunctio vetus, quam interpretatur Buchnerus.
Sophocles Antigone:* ἀνθρώποισι γὰρ τοῖς πᾶσι κοινὸν
ἐξαμαρτάνειν. Errare cunctis inſitum mortalibus. *Bu.
Cato in Diſtichis:* Multorum cum facta ſenex & di-
cenſes, Fac tibi ſuccurrant, juvenis qvæ feceris ipſe.
*quia plerunque omittunt patres, inde illa Cliniæ que-
iud Comicum eſt Heautontimorumeno:* Qvàm iniqvi
atres in omnes adoleſcentes judices! Qvi æqvum
enſent, nos jam à pueris illicò naſci ſenes, Neqve
m affines rerum eſſe, qvas fert adoleſcentia. Ex ſuâ
ne moderantur, nunc qvæ eſt, non qvæ olim.
Bu. h) *Paterno jure ita utere, ut ætati & huma-
turæ multa ignoſcenda cenſeas. Nempe ſequitur noſter
nis Terentiani rationem, qui putabat, ſatius eſſe pudore
eralitate retinere liberos, quàm vi ac metu. Quam ta-
ver vulgatam Patrum viam Menedemus alibi apud eun-
Comicum prædicat.* Bu.

gerint, delector. Incipio enim ſatis abſo
exiſtimare, de qvo tantâ diverſitate reg
diſcreta hominum judicia conſentiunt. V

12. CAJUS PLINIUS JUNIOR
ſuo S.

Exemplo alterius monet Juniorem, rem qvædam filio, neq; ſemper utendum ſeverita omnes homines aliqvo errore ducantur.

CAſtigabat qvidam filium ſuum, qvòd ſumptuoſiùs eqvos & canes emeret ego, juvene digreſſo c): *Heus tu, nunqvà ciſti, qvod à patre corripi poſſet? Feciſti d Non interdum facis, qvod filius tuus, ſi repe ter ille, tu filius, pari gravitate reprehend*

tates, exceptâ Narbone, florens temporibus Strab rum ordine. Cat.

EP. 12. c) *Rectè & ſapienter. Nec enim te ci, niſi clam, caſtigandi ſunt, ne, ſi palàm aggrediar ſentibus aliis, cenſorem potiùs, quàm amicum a malevolo animo, & ut detraheres ac diffamares, v. ciſſe. Vide Plutarchum de adulatoris & amici diſc cà finem libelli, ubi præcipit, quibus rationibus caſtig ci. Solon apud Auſonium:* Clam coarguas amicu làm laudaveris. *Hebræorum etiam dictum eſt:* homini, ut conjiciatur in caminum ignis, qvàm proximum ſuum ignominiâ afficiat. *Habemus & Chriſti ipſius præceptum Matthæi cap. 18. v. 15.*

d) *Scribe: Feciſti dico?* Caſ. *Senſus ex mente ni: Quid dico feciſſe te reprehendenda? Adhuc fa ctum abſque interrogatione retinemus, alia in adhibenda, nimirum: Feciſti omnino, neque neg tes. Sed ſenſus ex interpunctione Caſauboni venuſ ſuâ eam editione ſecutus eſt Boxhornius.* e

eo,qvi metu temporum *m)* nomen ingens
sqve virtutes ſeceſſu tegebat *n)*. Fuerat
Arriâ & Fanniâ: qvarum altera Helvidii
rca, altera mater novercæ. Sed non ita me
privata, ut publicum fas, & indignitas fa-
t exempli ratio, incitabat. Ac primis qvi-
diebus redditæ libertatis *o)*, pro ſe qvisqve
icos ſuos, duntaxat minores, incondito
idoq; clamore poſtulaverat *p)* ſimul & op-
erat. Ego & modeſtius & conſtantius arbi-
s, immaniſſimum reum non communi
orum invidiâ, ſed proprio crimine urgere;
n jam ſatis ille primus impetꝰ deferbuiſſet,
gvidior in dies ira ad juſtitiã rediſſet, qvan-
n tum maximè triſtis amiſsâ nuper uxo-
, mitto ad Anteiam *r)*, [nupta hæc Helvidio

 fue-

cuſatos fuiſſe, & ad necem poſtulatos. m) *Dô-no imperante.* Cat. n) *Secedere & lucem ac cele-em urbis fugere ſolebant cenſendæ natalibus virtuti-indoles: ne, ſi inclareſcerent, odio tyrannis, & ſic diſ-ni obnoxiæ eſſent. De quo ſuprà notavimus ad lib. V.* [*p.375. b.*] Bu. o) *creato Imperatore Nervâ. pitolio, noſtro ſeculo, eluxit hic titulus:* Libertati ab . Nerva Cæſare Auguſt. anno ab urbe conditâ CCXXIIII. *Cat.* p) *accuſaverat. Dion ſcribit, in-n tumultum exortum, quòd Nervâ Principe facto, ſta-nnes ſuos inimicos accuſarunt. Unde ferunt, Fronti-Conſulem dixiſſe, quòd malum eſſet, habere Imperato-ſub quo nulli liceret aliquid facere, Domitianum janè nſtrans: ſed pejus, ſub quo omnibus omnia. Quare a inpoſterum vetuit talia promiſcue fieri.* Cat.
alia à Calphurniâ, cum quâ ſupremum vixit. In epi-

13. CAJUS PLINIUS QVADR
ſuo S.

Qvadrato ſignificat, qvid tractaverit a
Helvidii ultionem aggrederetur, qvod, m
inchoaverit & abſolverit, &, qvùm pri
Senatoribus audiretur, & à qvibusdã dete
poſtremò aſſeqvutus ſit, qvod optaverat, pe
Publicio Certo: qvi libris à Secundo divu
tm paucos dies periit.

QVantò ſtudioſiùs intentiusq; legiſ
qvod de Helvidii ultione compoſi
tò impenſiùs poſtulas, ut perſcribam ti
extra libros, qvæqve circa libros, totum
ordinem rei, cui per ætatem non interfu
ciſo Domitiano ſtatui mecum ac delib
ſe magnam pulchramqve materiam in
nocentes, miſeros vindicandi, ſe pro
Porrò, inter multa ſcelera multorum, n
atrocius videbatur, qvàm qvod in Sen
nator Senatori *k*), Prætorius Conſulari
dex; manûs intuliſſet *l*). Fuerat alioc
cum Helvidio amicitia, qvanta potu

EP. 13. i) *Mentio eorum & lib. VII. ep.*
k) *Publicius Certus Helvidio filio.* Cat. l
cis fuiſſet, quòd quaſi ſcenico exordio ſub perſona
Oenonæ divortium Domitiani cum uxore Helvid
ſet, referente Dione. Cat. *Huc ſpectat illud*
Agric. c. 45. Mox noſtræ duxére Helvidium in
manûs. *Quem in locum Boxhornius p. 195. Quid*
ſtræ manûs? *Nihil ſanè aliud, quàm Senatores*

ius conſultis obſeqvi debeas. Venio in Se-
um, jus dicendi peto, dico pauliſper, maxi-
aſſenſu. Ubi cœpi crimen attingere, reum
inare [adhuc tamen ſine nomine] undiqve
i reclamari. Alius: *Sciamus qui ſit, de quo*
s ordinem referas. Alius: *Quis eſt ante rela-*
em y) reus? Alius: *Salvi ſimus z), qui ſuper-*
u. Audio imperturbatus, interritus a): tan-
ſuſceptæ rei honeſtas valet, tantumqve ad
ciam vel metum differt, nolint homines
d facias, an non probent. Longum eſt
nia, qvæ tunc hinc inde jactata b) ſunt re-
ſere. Noviſſimè Conſul: *Secunde, ſententiæ*
dices c), *ſi qvid volueris. Permiſeris* d), inqvã,
Xx 3 *qvod*

ue Plutarchus recenſet eo, quem paulò antè [*lit. c. ad ep.*
ed] *laudavimus libro.* Bu. y) *propoſitionem cri-*
s & rei apud Senatum. Titulus eſt in Codice de relatio-
r. Tacitus XIII. meminit, Patribus licere, quoties jus di-
i accepiſſent, quæ vellent expromere, relationemq; in eá
lare. Hinc apud eundem legitur, Thraſeam non obti-
e, ut vetitâ gratiarum actione ambitio cohiberetur, ab-
ntibus Conſulibus, eá de re relatum eſſe. Cat. z) *ab*
ſationibus liberi ſimus, poſtquam mala tempora evaſi-
, quibus multi Senatores rei periere. Cat. a) *Si-*
dina: Audior interturbatus, interritus tamen, tan-
&c. b) jacta †. *In antiquiſſimo codice ſcribitur,*
a. *Cat.* c) *nam concedebatur, ut loco ſententiæ di-*
nt Senatores, de quâcunque re voluiſſent. Quare Tacitus
XIV. C. Caſſius, *inquit,* ſententiæ loco in hunc mo-
diſſeruit. *Et Seneca in ludo Claudii, ſi tamen ille libel-*
eſt Senecæ, Surrexit, *inquit, Auguſtus ſententiæ*
loco dicendæ, & ſummâ facundiâ diſſeruit. Quid ſi lege-
ſecundo ſententiæ *loco, ut in aliquibus legi exemplari-*

fuerat,] rogo ut veniat, qvia me rece
luctus limine contineret. Ut venit, *D*
eſt, inqvam, *mihi maritum tuum non*
pati. Nuncia Arriæ & Fanniæ, [ab exili
redierant *s*)] *conſule te, conſule illas, an*
ſcribi facto. In qvo ego comite non egeo;
tam gloriæ meæ faverim, ut vobis ſociet
invideam. Perfert Anteia mandata;
morantur. Opportunè Senatus intrà d
tium. Omnia ego ſemper ad Corellium
li, qvem prudentiſſimum *u*) ætatis n
pientiſſimumqve cognovi. In hoc tam
tentus conſilio meo fui, veritus ne veta
enim cunctantior cautiorqve.] Sed n
nui inducere in animum, qvo minùs il
die facturum me indicarem, qvod an f
non deliberabam: expertus uſu, D
QVOD deſtinaveris, non eſſe conſule

ſtolis ad Trajanum aſſerit, ſe habuiſſe duas uxore
r) *Anteja C. Anteji juſſu Neronis interfecti fil*
Tacitus plura lib. XVI. Cat. s) *nam Nerva*
Domitianus exterminaverat, edicto publico reſti
pariter Divus Joannes Apoſtolus ab exilio Pathn
eſt, conſentientibus Græcis & Latinis autoribus.
t) *utebatur enim Corellio Ruffo magiſtro & Re*
Epiſt. 12. p. 42. & IV. 17. 1.] Cat. u) *Sunt*
providentisſimum [*ut Aldus, Sichardus, alii.*] (
latinum exemplum pervidentisſimum. *Quod ver*
an hactenus Latio cælo notum. Gru. x) *Hoc*
vent, qui libenter conſulere alios ſolent, non tam
quid faciendum ſibi ſit, quàm ut, quos conſulant,
palpent. Nam inter cætera adulatorum artificia

ibus conſultis obſeqvi debeas. Venio in Se-
tum, jus dicendi peto, dico pauliſper, maxi-
o aſſenſu. Ubi cœpi crimen attingere, reum
ſtinare [adhuc tamen ſine nomine] undiqve
hi reclamari. Alius: *Sciamus qvi ſit, de qvo*
na ordinem referas. Alius: *Qvis eſt ante rela-*
nem y) *reus?* Alius: *Salvi ſimus* z), *qvi ſuper-*
tus. Audio imperturbatus, interritus *a*): tan-
n ſuſceptæ rei honeſtas valet, tantumqve ad
iciam vel metum differt, nolint homines
od facias, an non probent. Longum eſt
nia, qvæ tunc hinc inde jactata *b*) ſunt re-
ſere. Noviſſimè Conſul: *Secunde, ſententiæ*
dices c), *ſi qvid volueris. Permiſeris* d), inqvā,
Xx 3 *qvod*

que Plutarchus recenſet eo, quem paulò antè [*lit. c. ad ep.*
ced] *laudavimus libro.* Bu. y) *propoſitionem cri-*
nis & rei apud Senatum. Titulus eſt in Codice de relatio-
us. Tacitus XIII. meminit, Patribus licere, quoties jus di-
di accepiſſent, quæ vellent expromere, relationemq; in eâ
ulare. Hinc apud eundem legitur, Thraſeam non obti-
ſſe, ut vetitâ gratiarum actione ambitio cohiberetur, ab-
ntibus Conſulibus, eâ de re relatum eſſe. Cat. z) *ab*
uſationibus liberi ſimus, poſtquam mala tempora evaſi-
s, quibus multi Senatores rei periere. Cat. a) *Si-*
na: Audior interturbatus, interritus tamen, tan-
m &c. b) jacta †. *In antiquiſſimo codice ſcribitur,*
ta. Cat. c) *nam concedebatur, ut loco ſententiæ di-*
ent Senatores, de quâcunque re voluiſſent. Quare Tacitus
XIV. C. Caſſius, *inquit,* ſententiæ loco in hunc mo-
m diſſeruit. *Et Seneca in ludo Claudii, ſi tamen ille libel-*
eſt Seneca, Surrexit, *inquit, Auguſtus ſententiæ*
loco dicenda, & ſummâ facundiâ diſſeruit. Quid ſi lege-
ſecundo ſententiæ *loco, ut in aliquibus* legi exemplari-

qvod uſq; adhuc omnibus permiſiſti. Reſido: aguntur alia. Interea me qvidam ex Conſularibus amicis ſecreto accuratoqve ſermone, qvaſi nimis fortiter incauteqve progreſſum, corripit, revocat, monet ut deſiſtam. Adjecit etiam; *Notabilem* e) *te futuris Principibus feciſti. Eſto*, inqvam, *dum malis.* Vix ille diſceſſerat, rurſus alter: *Qvid audes? qvò ruis? qvibus te periculis objicis? qvid præſentibus* f) *confidis incertus futurorum? Laceſſis hominem jam præfectum ærarii, & brevi Conſulem: præterea qvâ gratiâ, qvibus amicitiis fultum?* Nominat qvendam g), qvi tunc ad Orientem ampliſſimum exercitum h), non ſine magnis dubiisqve i) rumoribus, obtinebat. Ad hæc ego; *Omnia percepi, atqve animo mecum antè peregi* k). *Nec recuſo, ſi ita caſus attulerit, luere pœnas ob honeſtiſſimum factum, dum flagitio-*

---

bus, [*Sichardus & Cratander*, ſecundæ ſententiæ loco;] *& referatur ad illud Cic. ad Atticum:* Et ille ſecundus in dicendo locus habet autoritatem penè Principis. *Priorem ſenſum potiùs probamus. Nam ipſe lib. VI.* [*ep. 19. p. 433. 434.*] *dixerat, loco ſententiæ Homullum poſtulaſſe.* Cat. d) *Rogo permittas. An meliùs:* permiſeras, [*& ſic eſt in Aldinâ,*] *id eſt, jam hoc mihi conceſſeras.* Cat. e) *inſignem, dignum notâ. Antiqua lectio habet* notabilem me fut. princ. *Cat.* f) *præſenti Reip. ſtatui: cùm per Nervam reducta penè priſtina libertas.* Bu. g) *amicum Publicii.* Cat. h) *Sic Pal. & vett. edd. Recentes amplius:* ampliſſimum & famoſiſſimum exercitum. *Gru.* i) *ambiguis, an futurus Cæſar poſt Nervam, id eſt, quem alibi opinabantur electum iri Imperatorem.* Cat. k) *Verſus ex VI. Virgilii, ubi inducit Æneam reſpondentem Sibyllæ.* Cat.

gitioſiſſimum ulciſcor. Jam cenſendi *l*) tempus. Dicit Domitius Apollinaris, Conſul deſignatus, dicit Fabritius Vejento *m*), Fabius Poſtumius *n*), Vectius Proculus *o*), collega Publicii Certi, de qvo agebatur, uxoris autem meæ qvam amiſeram, vitricus: poſt hos Ammius *p*) Flaccus. Omnes Certum nondum à me nominatum, ut nominatum defendunt: crimenqve qvaſi in medio relictum defenſione ſuſcipiunt. Qvæ præterea dixerint, non eſt neceſſe narrare:

 in

Significat, nihil eorum ſe latere, nihil non proviſum ſibi antè eſſe, quæ offundere terrorem, & revocare ab inſtituto animum poſſint. Bu. l) *Alibi* [*p. 457. l.*] *monuimus, cenſere propriè Senatores dici, cùm ſententiam dicunt. Lucanus lib. III.* ſedére Patres cenſere parati, Si regnum, ſi templa petat. *Livius lib. X.* Bellum Samnitibus & cenſuere Patres, & populus juſſit. *Sed propriè* cenſere *dicuntur, qui novas ſententias afferunt. Nam qui ſeqvuntur alios,* aſſentire *potiùs, quàm* cenſere *putabantur. Svetonius Auguſto c. 35.* Sententias de majore negotio, non more atqve ordine, ſed prout libuiſſet, prærogabat: ut perinde qvisqve animum intenderet, ac ſi cenſendum magis, qvàm aſſentiendum eſſet. *Bu. Conf. Budæ. annot. prior. ad Pand. p. 152. 153.* m) *de hoc p. 286. 1.* n) *antiquisſimus codex habet* Maximinus. *Cat. Aldina:* Poſthuminus.

o) *Alibi* [*III. ep. 15.*] *meminit* Proculum *virum eruditum carmina ſcripſiſſe, quod etiam colligitur ex carmine Martialis lib. I. Fuit &* Eutychius Proculus, *quo Grammatico uſus eſt Antoninus Philoſophus, ideò ad Proconſulatum usq; provecto. Et* Claudius Proculus *Prætor ſub Adriano. Pariter &* Flavius Proculus. *Item* Luſianus Proculus *Senator ſub Domitiano; & ejus necis vates* Larginius Proculus: *ut alios omittam.* Cat. p) *in quibusdam exemplaribus legi,* An-

in libris habes. Sum enim cuncta ipſorum ver-
bis perſeqvutus. Dicunt contrà Avidius Qvie-
tus, Cornutus Tertullus *q*): *iniqviſſimum eſſe
qverelas dolentium excludi; ideoq; Arriæ & Fan-
niæ jus qverendi non auferendum: nec intereſſe
cujus ordinis quis ſit, ſed qvam cauſam habeat.*
Cornutus: *datum ſe à Conſulibus* r) *tutorem
Helvidii filiæ* s), *petentibus matre ejus & vitrico:
nunc qvoqve non ſuſtinere deſerere officii ſui par-
tes: in qvo tamen, & ſuo dolori modum impone-
re, & optimarum fœminarum perferre modeſtiſſi-
mum affectum: qvas contentas eſſe, admonere
Senatum Publicii Certi cruentæ adulationis* t): *&
petere, ſi pœna flagitii manifeſtiſſimi remittatur,
nota Certo qvaſi Cenſoria inuratur* u). Tum Sat-

nius. *Cat.* q) *ita vetuſtiores, quas inſpexi, editiones omnes. Recentiùs cuſæ denuò repetunt vocem* Qvietus, *alia parentheſi incluſam, absq; parentheſi aliæ, hoc modo:* Qvietus, iniqviſſimum eſſe *&c. Putaverunt opinor, quia paulò pòſt Cornuto peculiaris oratio datur, quæ illam præcedit, Quieto ſoli relinquendam. Sed non eſt hoc neceſſe. Nam illa,* iniqviſſimum eſſe *&c. ſenſum eorum exhibent, quæ communia utriq; dixerunt. Ad ſolum autem Cornutum illud ſpectabat, cùm ſe diceret* datum à Conſulibus tutorem.

r) *Hoc Claudius inſtituit. Nam antè Prætores & Tribuni dabant Tutores, ſi quis nec teſtamentarium, neq; legitimum tutorem nactus eſſet. Svetonius Claudio c. 23.* Sanxit, ut pupillis extrà ordinem tutores à Conſulibus darentur. *Vide ibi Torrentium.* Bu. s) *minori: duas enim filias habuit Helvidius filius.* Cat. t) *cruenti adulatoris, qui ſuâ adulatione occiderit Helvidium.* Cat. u) *Animadverſio Cenſorum propriè dicebatur* nota, *& ipſi* notare. *Exem-*

ſus *x*) medio ambiguoq; ſermone; *Puto,*
it, *injuriam factam Publicio Certo, ſi non ab-*
ur. Nominatus eſt ab amicis Arriæ & Fanniæ;
natus ab amicis ſuis. Nec debemus ſoliciti eſſe.
enim nos, qvi benè ſentimus de homine, judi-
i ſumus. Si innocens eſt, ſicuti & ſpero, & ma-
nec aliqvid probetur, credo poteritis abſolve-
Hæc illi, qvo qvisqve ordine citabantur *y*).
tur ad me; conſurgo; utor initio, qvod in
eſt; reſpondeo ſingulis. Mirum qvâ in-
one, qvibus clamoribus omnia excepe-
qvi modò reclamabant. Tanta converſio
egotii dignitatem, vel proventum oratio-
vel actoris conſtantiam ſubſeqvuta eſt. Fi-
ncipit reſpondere Vejento; nemo patitur,
rbatur, obſtrepitur, adeò qvidem ut dice-
Rogo, Patres conſcripti, ne me cogatis implo-

ibes apud Svetonium Claudio c. 16. quo de cenſurâ ejus
iit, & Gellium lib. IV. c. 12. & 20. Notabant autem
res (1.) Senatores remotione à Curiâ; (2.) Eqvites ad-
one eqvi publici; (3.) Plebejos, cùm aut moverent tribu,
re ſuffragii privarent, atq; ærarios facerent, Aſconius
n Divinat. Ciceronis, item pro Milone. Catachreſis au-
ſt, cùm notam cenſoriam inuri dicit. *Nihil enim in*
enſoriâ igni ac uſtioni loci erat. Locutus tamen ita eſt,
vulgari formulâ nota inuri *dicebatur: reſpectu ad ſer-*
notas, quæ frontibus ipſorum inuri ſolebant. Ex quo
inſcripti, *item* ſtigmatici *appellati, vel* ſtigmoſi,
admodùm Regulus Arulenum Ruſticum Vitellianâ ci-
e ſtigmoſum *dixerat, ut noſter auctor eſt lib. I. ep. 5.*
.] Bu. x) *de hoc p. 15. a.* y) *id eſt, voca-*
r ad cenſendum. Citare *enim, ut &* ciere, *unde alte-*

qveſtus eſt Homerico verſu:

Ὦ γέρον, ἦ μάλα δή σε νέοι τ

Non ferè qvisqvam in Senatu
complecteretur, exoſcularet
laude cumularet, qvòd interm
rem in publicum conſulendi,
ſimultatibus, reduxiſſem: qvò
invidiâ liberaſſem, qvâ flagra
alios, qvod ſeverus in cæteros

---

rum eſt, nomine ſuo quem appellare ſi
ſter paullò pòſt: citatis nominibus.
Alios cùm clam interemiſſet, citar
vos perſeveravit. *Ovidius epiſtolâ Di*
noto qvater ore citari, Ipſe ſono te
Tacitus Hiſt. III. c. 24. Principes a
id eſt, nominabat. Sic quod Virgilio in
voce vocare, *id in III. Æneid.* ſuprem

imulatione qvaſi mutuâ, parceret. Hæc acta
t abſente Certo. Abfuit enim, ſeu tale ali-
d ſuſpicatus, ſive, ut excuſabatur, infirmus.
elationem qvidem de eo Cæſar ad Senatum
n remiſit: obtinui tamen qvod intenderam.
m collega *c*) Certi Conſulatum, ſucceſſo-
n *d*) Certus accepit: planeq; factum eſt, qvod
eram in fine: *Reddat præmium ſub optimo*
ncipe, qvod à peſſimo accepit. Poſtea actionem
am, utcunqve potui, recollegi: addidi mul-
Accidit fortuitum, [ſed non tanqvam for-
tum,] qvòd, editis libris, Certus intra pau-
ſimos dies implicitus morbo *e*) deceſſit. Au-
i referentes, hanc imaginem menti ejus,
nc oculis oberraſſe, tanqvam videret me ſibi
cum

es bellatores. Homerus Iliad. θ. ubi Diomedes alloquitur
torem. St. *Pal. tantùm expreſſit Ὦ γέρον: neque plus eti-*
ſpacii relictum eſt in edd. primis. Et verosimile eſt, non
reſſiſſe Plinium verſûs integros, uſurpaſſe tantùm initium.
od heic dico de Pal. & vett. edd. anteà etiam aliquoties
urrit, quamvis id minimè indicarim. Gru. c) *Vectius*
culus, ſocius Publicii in præfecturâ. Cat. d) *ambi-*
m an in præfecturâ ærarii, an in Conſulatu: nam ſuprà
ſt lit. f.] *de eo loquens dixerat:* jam præfectum ærarii
revi conſulem. *Ego mallem in conſulatu, in quo deſi-*
tus fuerat à Domitiano, ſed eum honorem nondum inive-
Cat. e) *Lucret. lib. VI.* ubi ſe qvisqve videbat
plicitum morbo. *C. Nepos in Cimone & Ageſilao* in mor-
n implicitos *dixit. Sic contrà* expliciti morbo, *qui con-*
uerunt. Seneca de Tranquillitate animi c. 2. Nec ullius
piùs admoneor exemplo, qvàm eorum, qvi ex longâ
gravi valetudine expliciti, motiunculis levibusq; inte-

cum ferro imminere *f*). Veráne hæc, affirmare non auſim: intereſt tamen exempli, ut vera videantur. Habes epiſtolam, ſi modum epiſtolæ cogitas *g*), libris qvos legiſti non minorem, ſed imputabis tibi, qvi contentus libris non fuiſti. Vale.

14. CAJUS PLINIUS TACITO ſuo S.

Hortatur Tacitum ad comparandam ſibi æternitatem ſcriptis.

NEc ipſe tibi plaudis, & ego nihil magis ex fide qvàm de te ſcribo. Poſteris an aliqva cura noſtri, neſcio: nos certè meremur, ut ſit aliqva, non dico ingenio, [id enim ſuperbum] ſed ſtudio, ſed labore & reverentiâ poſterum *h*). Pergamus modò itinere *i*) inſtituto qvod ut paucos in lucem famamqve provexit, ita multos è tenebris & ſilentio protulit. Vale.

15. CAJUS PLINIUS FALCONI *k*) ſuo S.

Seceſſerat in Tuſcos Secundus, ut liberiùs & otio-

rim offenſis perſtringuntur. *Bu.* f) *tanquam videre Helvidium reſpondere* mihi, *al.* ſibi †. g) *alia lectio habet:* ſi modò epiſtolam cogites. *Cat.*

EP 14. h) poſterûm †. *Quam poſteris habemus quibus ſtudemus aliqua literarum monumenta relinquere.* Cat. i) *infrà ep. 19.* [uterqve ad gloriam pari cupiditate, diverſo itinere contendit.] *Ba.*

EP. 15. k) *Pervetuſta lectio non* Falconi *ſed* Mami

tus viveret: ſed ſcribit non minùs ibi moleſta negotiis ruſticis ingruentibus: interdum tamen re.

Efugeram in Tuſcos *l*), ut omnia ad arbitrium meum facerem: ad hoc ne in Tuſcis em *m*): tam multis undiqve ruſticorum lis, & tam qverulis, inqvietor *n*), qvos *o*) aliąto magis invitus qvàm meos lego. Nam & s invitus. Retracto enim actiunculas qvas: qvod, poſt intercapedinem temporis, & frigi-

[*ad quem & ſequens*] *hanc epiſtolam ſcriptam fuiſſe* *rat.* l) *in villam juxtà Tiſcenium Tiberinum.*) *Sichardina*: ne in Tuſcis qvidem licet. n) *Inare eſt quietem alicujus vel otium interturbare, atque negotium faceſſere, moleſtumq́ eſſe: quemadmodum* *Vetonius uſus eſt, ut Aug. c. 53. Calig. c. 26. & 56. & 59.* *lio c. 9. Nerone c. 34. Modeſtinus L. Titiâ. 34. §. Gajus Legatis 2.* Inprimis ſciant heredes mei, nullam pem eſſe penes uxorem meam, ſed nec aliud qvicqvam. jve hoc nomine eam inqvietari nolo. *Bu.* o) ruum libellos aliqvantò magis invitos lego qvàm . *Alluſit ad nomen, inquit hîc Catanæus. Nos dicemus* libelli *vocabulum nec niſi ſemel poſitum ab ſcriptore* *iſenſu adhiberi. Cùm enim* ruſticorum *vocat libellos,* *ces intelligit; cùm* ſuos, *oratiunculas quas vulgare cot. Alio autem longè ſenſu* libellus *pro literis ſupplicilio pro libro vel ſcripto parvo uſurpatur. Simili figurâ* *Juſtinus lib. XI. c. 9. n. 14. de matre, uxore, filiabus loquens*: Provolutæ genibus Alexandri non morſed, dum Darii corpus ſepeliant, dilationem mortis cantur. *Nam & hic in communi verbo* deprecantur *diverſos* [*imò contrarios dixeris,*] *agnovit eum ad loerneggerus.* Mortem *ſcil. non deprecantur, ne inferm-*

ſcribe. Vale.

16. CAJUS PLINIUS M

ſuo S.

Sibi occupato circa ſteriles vin venari, nec placere, ſcribit Mamil ſto novos verſiculos pollicetur.

SUmmam te voluptatem pe copioſiſſimo genere venanc cùm hiſtoricorum more ſcribas non potuiſſe. Nobis venari nec Non vacat, qvia vindemiæ in n

---

tur; dilationem mortis *deprecantur*, *rum hoc figuræ genus eſt, non penitùs*

p) *L.* rationes cunctæ, *vel aliud* B *rum ruſticarum calculi. Varro lib. I. r* cum orco habetur, ibi non modò fruć etiam colentium vita. *Columella etian*

a exigua. Devehemus tamen pro novo s)
novos verſiculos tibi, qvos jucundiſſime
i, ut primùm videbuntur deferbuiſſe,
us. Vale.

[.]JUS PLINIUS GENITORI ſuo S.

*[.]mittendas eſſe unicuique ſuas voluptates
. Nam ſi cœnam, inqvit, Genitor, damna-
ſtis refertam: nonne credis aliqvid no-
tadio eſſe, qvoties introducitur lector aut
?*

[.]epi t) tuas literas, qvibus qvereris tædio
i fuiſſe qvamvis lautiſſimam cœnam,
arræ, cinædi, moriones menſis inerra-
Vis tu remittere aliqvid ex rugis u)? E-
nihil tale habeo, habentes tamen fero.
ò non habeo? qvia neqvaqvam me ut
ſtatum feſtivumve delectat, ſi qvid mol-
ædo, petulans à ſcurrâ, ſtultum à morio-
ertur. Non rationem, ſed ſtomachum x)
tibi

6. s) *Videtur parelcon eſſe* novo, *cùm muſtum
Vinum, & muſtea res pro novellâ & recenti* [*ut*
liber *lib. VIII. ep. 21.*] *uſurpetur: niſi tamen ad-
reſponderet* novis verſiculis.
r. t) *Recepi* †. u) *id eſt, gravitate, ſeveri-
eri enim homines, dum contrahunt frontem, rugas*
iu. x) Stomachus *ea animi vis dicitur, quâ
micas naturæ noſtræ appetimus, aut ei contrarias
r.: quemadmodùm ſtomachus quosdam cibos appe-*

tibi narro. Atqve adeò qvam multos
qvos æqvè ea, qvibus ego & tu capim
mur, partim ut inepta, partim ut mo
offendant? qvam multi, qvùm lect
ſtes aut comœdus *y*) inductus eſt, c
ſcunt *z*), aut non minore cum tædio
qvàm tu iſta [ſic enim appellas] pro
peſſus es? Demus igitur alienis ob
bus veniam, ut noſtris impetremus. V

18. CAJUS PLINIUS SABI
ſuo S.

Deſideranti Sabino promittit libellos
per ordinem, ne memoriam conturbet.

---

tit, quosdam fugit atque abhorret. Suprà lib
[*p.* 74. *t.*] In hoc autem agello -- Tranqvilli
chum multa ſollicitant; *id eſt, emendi libidi*
ditatem multa incendunt, ſeu incitant. Signifi
nius, quòd neque ſcurras cinædosq;, nec morione
eo ſe non certas rationes ſequi, ſed animi ſui libi
tialis lib. I. epigr. 32. Non amo te, Sabidi, ne
cere qvare: Hoc tantùm poſſum dicere, n
Nempe & hìc Poeta ſignificat, Sabidium ſibi eſſ
certas quasdam cauſſas, quibus adduceretur, ſe
qui planè ab eo aверſus eſſet: hoc eſt, ſtomachum
tionem, quòd Sabidium non amet. Bu. y
Plinius poſt cœnam inducere ſolebat. Vid. ep. 36
hujus libri. Bu. *Conf. ſuprà ad p.* 384. *lit.* 3
parantes abire. Nam diſcubituri ponebant
ctos tricliniares conſpurcarent: quos ſurgente
reſumebant. Bu.

Vâ intentione, qvo ſtudio, qvâ deniq; memoriâ legeris libellos meos, epiſtola tua ...endit. Ipſe a) igitur exhibes negotium tibi, ...elicis & invitas, ut qvamplurima communi...e tecum velim. Faciam, per partes tamen, & ...aſi digeſta, ne iſtam ipſam memoriam, cui ...tias ago, aſſiduitate & copiâ turbem, one...amqve & qvaſi oppreſſam, cogam pluribus ...gula b), poſterioribus priora c) dimittere. ...le.

CAJUS PLINIUS RUFONI ſuo S.

Rufoni reprehendenti Virginium excuſat qvòd ...ſſet ſepulchro inſcribi factum illud ſuum me...rabile; & Frontinum laudanti, qvòd prohibuiſ... conditorium ſibi conſtrui: demum utrosq; lau...t tanqvam diverſo itinere ad immortalitatem ...dentes.

...Ignificas legiſſe te in qvadam epiſtolâ meâ d), juſſiſſe Virginium Rufum inſcribi ...ulchro ſuo:

Hic ſitus eſt Rufus, pulſo qvi Vindice qvondam
Imperium aſſeruit non ſibi, ſed patriæ.

...prehendis qvòd juſſerit; addis etiam, meliùs ...tiusqve Frontinum, qvòd vetuerit omninò

Yy mo-

...P. 18. a) Ipſi †. b) *ne, ſi nimis multa ſimul ...tam, tædio tantum faſcem legendi, abjicias univerſa, quæ ...s, ſi ſingula miſiſſem, legiſſes.* c) *ut omittas priora, ...onfundas ordinem, dum feſtinas ad poſteriora.* Cat.
...P. 19. d) *lib. VI. [ep. 10.] ad Albinum.* Cat.

monumentum ſibi fieri: meqve ad extremu[m] qvid de utroqve ſentiam, conſulis. Utrunq[ue] dilexi; miratus ſum magis, qvem tu reprehen-dis, adeoq; miratus *e*),ut non putarem ſatis u[n]qvam laudari poſſe,cujus nunc mihi ſubeun[da] defenſio eſt. OMNES EGO, qvi magnum ali-qvod memorandumqve fecerunt, non mod[o] veniâ, verùm etiam laude digniſſimos judico, [qui] immortalitatem, qvam meruére, ſectantur, [vi]cturiqve nominis famam ſupremis etiam titu-lis *f*) prorogare nituntur. Nec facilè qvemqvam niſi Virginium invenio, cujus tanta in præ[di]cando verecundia, qvanta gloria ex facto. Ipſ[e] ſum teſtis, familiariter ab eo dilectus probatu[s]qve *g*),ſemel omninò me audiente provectum, ut de rebus ſuis hoc unum referret, ita ſecum aliqvando Cluvium *h*) loqvutum: *Scis, Virgi[ni] qvæ hiſtoriæ fides debeatur: proinde ſi qvid in [hi]ſtoriis meis leges aliter ac velles, rogo ignoſcas.* [Ad] hoc ſic illum: *Cluvi, ne tu ignoras* i), *ideo me fec[i]*

e) *Ita Modius ep. 12. Novant. Lect.* [*apud Grut. V. La[mp.] Crit. p. 30.*] *reſtituit hunc locum è membranis. Aliàs [...] erat*: qvem tu reprehendis mirarisqve, atqve ita mirat[us] *Omninò* mirarisqve *delendum, quamvis ita legerit & C[ata]næus. Sed illud*, atqve ita miratus, *ferri poteſt: cujus [ve]ſtigium in Aldina*: reprehendis miratus, atq; ita. f) [...] *pulchrorum inſcriptionibus ſive elogiis.* Bu. g) [...] *ges ex p. 79. 80.* h) *intelligitur M. Cluvius Rufus, [qui] res Neronis tempore geſtas condidit, cujus Svetonius, T[aci]tus, alii meminerunt.* Bu. *De quo plura Voſſ. l. de Hi[ſt.] Latin. 27. p. 144.* i) *Ita clarè legitur in editione G[...]*

ſſe qvod feci k), *ut eſſet liberum vobis* l) *ſcri-*
qvæ libuiſſet m). Agedum, hunc ipſum
ntinum, in hoc ipſo, in qvo tibi parcior vi-
ur & preſſior *m*), comparemus. Vetuit extrui
numentum: ſed qvibus verbis? *Impenſa*
nimenti ſupervacua eſt n). *Memoria noſtri du-*
it, ſi vitâ meruimus. An reſtrictius arbitraris,
orbem terrarum legendam dare duraturam
emoriam ſui, qvàm uno in loco duobus ver-

 ſicu-

ſi, non, Cluvine tu ignoras. *Nam & paulò ante, inqvit,*
chnerus, [*qui & ipſe vidit pro* Cluvine *legendum* Cluvi,
] Cluvium *non* Cluvinum *appellaverat. Sichardina*: Ad
c Virginius: Tuo Cluvi, Cluvi, túne ignoras. *Alia*
tio: Ad hoc ille: Tune ignoras Cluvi. *Cat.* k) *im-*
ium aſſeruiſſe patriæ. Cat. l) *Tyrannide depulſa.* Ba.
m) *Simile eſt illud Timoleontis: qui cùm Lameſtius ei qui-*
m homo petulans & ingratus, vadimonium vellet imponere,
complures concurriſſent, qui protacitatem hominis mani-
coercere conarentur, oravit omnes, ne id facerent: namqꝫ
ut Lameſtio cæteriſqve liceret, ſe maximos labores,
mmaqve adiiſſe pericula. Hanc enim ſpeciem liberta-
eſſe, ſi omnibus, qvod qvisqve vellet, legibus experiri
eret. *Vide &, quæ ſeqvuntur apud Nepotem ejus vitâ.* Bu.
m) *humilior. Cat.* n) *Diſputat de hâc re Cicero l.*
ſcul. c. 43. 44. 45. concluditq́ꝫ, totum hunc locum conte-
endum in nobis, in noſtris negligendum haud eſſe. Seneca
oque non curandam magnoperè ſepulturam epiſt. 112. ex-
mâ monet. Atque profectò parum attinet quidem, quid
reliquiis noſtris fiat. Sed neque illas tamen quisquam paul-
humanior ideò negligit, ut projici potius, quàm rite ſepe-
expetat. Interim nimis de eo eſſe ſolicitum, & non ſine
mbitione quâdam laborare, ſane haud dignum ſatis magno
nimo & ſapiente eſt. Auguſtini mater ſibi ſepulchrum ipſa
raverat ad latus viri, ne divideretur ab eo mortuo, quem

ſiculis ſignare qvod feceris *o*)? qva
habeo propoſitum illum reprehe
hunc tuendi: cujus qvæ poteſt apu
eſſe defenſio, qvàm ex collatione e
prætuliſti? Meo qvidem judicio ne
dus, qvorum uterq; ad gloriam pa
diverſo itinere *p*), contendit: alter,
debitos titulos; alter, dum mavul
tempſiſſe. Vale.

20. CAJUS PLINIUS VEN
ſuo S.

Gratum fuiſſe Venatoris epiſtolam
longa, qvòd de ſcriptis ſuis loqveret
ſignificat, qvid ruri agat.

Tua verò epiſtola tantò mihi ju
qvantò longior erat, præſerti

conjunctiſſimè vivum complexa erat. Hoc inanitatem *vocat filius lib. IX. Confeſſ. ca* *cura relinquetur aliis rectiùs, quàm nobis ip* *& cum ſolicitudine quâdam ſuſcipietur.* Bu *nùs latè extendi putas alicujus gloriam, ſi* *rum diffundatur duratura ejus memoria, q* *chro duobus inſcribatur verſiculis, quòd egre* *Putáſne minorem eſſe gloriæ cupiditatem eju* *râ ſui memoriâ loquitur in ſupremis tabulis* *dis, quàm qui facinus aliquod ſuum brevi* *inſculpi ſepulchro?* p) *Virginius recto,* *minibus ſignat; Frontinus ductu figurato,* *prætendit, & tamen monſtrat ſe victurum.* *vocabulo ſuprà quoque noſter in argume* *ep. 14. lit. i.*

eis tota loqveretur: qvos tibi voluptati
miror, cùm omnia noſtra perinde ac
es. Ipſe cummaximè vindemias, graciles
, uberiores tamen qvàm expectaveram,
ſi colligere eſt, nonnunqvam decerpere
rculum *q*) inviſere, guſtare de lacu mu-
repere urbanis, qvi nunc ruſticis præ-
q; notariis *r*) & lectoribus reliqverunt.

US PLINIUS SABINIANO *s*) ſuo S.

ut per epiſtolam reducere in gratiam Sabi-
bertum ejus: qvem quidem fatetur peccaſ-
elicti ſui pœnitentiam multis ſignis oſten-

o. q) *Apud autores plurifariam dicitur. Nam*
nior lib. XVII. unum ſufficit torculum. *Item Co-*
XVIII. priusquam vinacea torculis *exprimantur.*
lib. I. torcularia *ſcripſit: ut Vitruvius VI.* Tor-
ximum ſit culina. At Cato inqvit: Torcularium
re voles. Et alibi: in torcularium, *quæ opus ſunt.*
a verò XIII. torculariis *pro ipſis torculi operatori-*
r. Marcellus ait: torculum, *quod uſu* torcular *di-*
n Cato torculum *funem intortum appellat.* Cat.
i dictata excipiebant, ſcribebantq; per compendia &
n celeriter, ut vel dictantes prævenirent. Martialis
di notario: Currant verba licet, manus eſt velo-
s: Nondum lingua, ſuum dextra peregit opus.
dum de iis viri eruditi. Vide Lipſium Cent. I. ad Bel-
27. Bu.

u. s) *Sabinianum puto fuiſſe Brixienſem.* Cat.

LIbertus tuus *t*), cui ſuccenſere te di
venit ad me, advolutusqve pedibu
tanqvam tuis hæſit. Flevit multum, mult
rogavit; multum etiam tacuit: in ſumm
mihi fidem pœnitentiæ. VERE CR
emendatum, qvia deliqviſſe ſe ſentit. Ir
ſcio: & iraſceris meritò, id qvoqve ſci
TUNC præcipua manſvetudinis laus,
iræ cauſa juſtiſſima eſt. Amaſti homine
ſpero amabis: interim ſufficit, ut exora
nas. Licebit rurſus iraſci, ſi meruerit: qv
oratus excuſatiùs facies. Remitte aliqvi
leſcentiæ ipſius, remitte lacrymis, remi
dulgentiæ tuæ: ne torſeris illum, ne torſ
am te: torqveris enim, qvùm tam lenis
ris *u*). Vereor ne videar non rogare, ſed
ſi precibus ejus meas junxero. Jungam

t) *de quo & ep. 24. hujus libri.* u) *cùm ta*
lenis, hoc eſt, tàm placidus naturâ ac tranquillus
ris. Lenis *eſt, non qui planè non iraſcitur, ſed qui*
& ita cohibet, ne quid per eam turbidè & indec
Lentus *eſt, qui prorſus non iraſcitur. Illud ſapient*
ſtupidi & ἀναισθήτου. *Hinc illud diſcrimen inter* ἀο
ἀναλγησίαν, *de quo Taurus Philoſophus apud Gel*
c. ult. Ἀοργησία, *de quâ egregium librum Plutar*
lenitas *eſt*; ἀναλγησία lentitudo. *Cicero II.*
Virum deniqve videri negant, qvi iraſci neſcia
qvam lenitatem nos dicimus, vitioſo lentitudi
ne appellant. *Item lib. I. Epiſt. ad Quinctum fra*
lud [*non iraſci*] non ſolùm eſt gravitatis, ſed
qvam etiam lentitudinis *&c.* *Seneca lib. I.*
Qvid Scipio? nonne relicto Hannibale, Punic

eſt, qvia exigua. Devehemus tamen pro novo s) muſto novos verſiculos tibi, qvos jucundiſſimè legenti, ut primùm videbuntur deferbuiſſe, mittemus. Vale.

CAJUS PLINIUS GENITORI ſuo S.

Permittendas eſſe unicuiqve ſuas voluptates oſtendit. Nam ſi cœnam, inqvit, Genitor, damnaſti paraſitis refertam: nonne credis aliqvid noſtrum tædio eſſe, qvoties introducitur lector aut lyriſtes?

ACcepi t) tuas literas, qvibus qvereris tædio tibi fuiſſe qvamvis lautiſſimam cœnam, qvia ſcurræ, cinædi, moriones menſis inerrabant. Vis tu remittere aliqvid ex rugis u)? Eqvidem nihil tale habeo, habentes tamen fero. Cur ergò non habeo? qvia neqvaqvam me ut inexpectatum feſtivumve delectat, ſi qvid molle à cinædo, petulans à ſcurrâ, ſtultum à morione profertur. Non rationem, ſed ſtomachum x) tibi

EP. 16. s) *Videtur parelcon eſſe* novo, *cùm muſtum ſit novum vinum, & muſtea res pro novellâ & recenti* [*ut* muſteus liber *lib. VIII. ep. 21.*] *uſurpetur: niſi tamen additum, ut reſponderet* novis verſiculis.

EP. 17. t) *Recepi* †. u) *id eſt, gravitate, ſeveritate. Auſteri enim homines, dum contrahunt frontem, rugas faciunt*. Bu. x) Stomachus *ea animi vis dicitur, quâ res aut amicas naturæ noſtræ appetimus, aut ei contrarias averſamur: quemadmodum ſtomachus quoſdam cibos appe-*

itaHoratium,ut in illis illum alterum, effi
putes *a*), ſi qvid in ſtudiis cognatio valet,
jus propinqvum *b*).Magna varietas,magn
bilita Amat ut qvi veriſſimè, dolet ut q
patientiſſimè, laudat ut qvi benigniſſimè,
ut qvi facetiſſimè *c*): omnia deniqve tam
ſingula *d*) abſolvit *e*). Pro hoc ego amico
hoc ingenio, non minùs æger animo q

---

vetus editio. Videatur heic Catanæus. Gru. *At ve*
næus hanc lectionem ad nos defert : & planè Propert
ideoqve optimè ſcriptum. *Habet autem illud,* ideoq
mè ſcriptum, *pro gloſſemate. Reſcindamus ergò,* re
tanæi cæteris. a) *Sic omninò legendum dixer*
effingi putes: ſi qvid &c. *quod hactenus edition*
vit, vacillante conſtructione, niſi mox pro propinqv
cum Sichardo, propinqvus, *ut conjungi queat cu*
dente verbo deflexit. *Nam quod Gruterus è Pala*
fert, propinqve, *nihil habet, cui cohæreat. Noſtr*
detur & Boxhornio fuiſſe in mente. Nam quod leg
ipſum : effingi. Putes, *culpâ typographi factum ap*
effingit. Putes &c. *Faciet pro nobis Buchneri qu*
lion ſequens. b) *Si Lyrica ejus videas, tàm*
ſimilia dixeris, ut, ſi quid in ſtudiis cognatio valet
quoque & ipſum propinqvum putaveris : ſicut Pr
quem elegiaco carmine tam feliciter æmulatur.
c) *Sidonius Apollinaris hunc locum conatus e*
lib. V. Colis, *inquit,* ut qvi ſolertiſſimè, ædifi
diſpoſitiſſimè, venaris, ut qvi efficaciſſimè.
quam ſi uni ſoli intenderet. Cat. e) *id eſt, a*
adducit: nihil quicquã laudis aliis relinquit. Cæte
aliquâ re excellere aliquis poteſt : in pluribus ver
æquè, & ad conſummatam aliquam aſpirare laud
mum eſt. Datum id tamen Paſſieno Plinius prædic
Claudianus, quẽ vide lib. I. de laudibus Stiliconis pr

Vâ intentione, qvo ſtudio, qvâ denique me- moriâ legeris libellos meos, epiſtola tua ndit. Ipſe *a*) igitur exhibes negotium tibi, elicis & invitas, ut qvamplurima communi- e tecum velim. Faciam, per partes tamen, & ſi digeſta, ne iſtam ipſam memoriam, cui tias ago, aſſiduitate & copiâ turbem, one- emqve & qvaſi oppreſſam, cogam pluribus gula *b*), poſterioribus priora *c*) dimittere. le.

CAJUS PLINIUS RUFONI ſuo S.

Rufoni reprehendenti Virginium excuſat qvòd ſſiſſet ſepulchro inſcribi factum illud ſuum me- orabile; & Frontinum laudanti, qvòd prohibuiſ- t conditorium ſibi conſtrui: demum utrosqve lau- it tanqvam diverſo itinere ad immortalitatem ndentes.

Ignificas legiſſe te in qvadam epiſtolâ meâ *d*), juſſiſſe Virginium Rufum inſcribi pulchro ſuo:

Hîc ſitus eſt Rufus, pulſo qvi Vindice qvondam
Imperium aſſeruit non ſibi, ſed patriæ.

eprehendis qvòd juſſerit; addis etiam, meliùs ctiusqve Frontinum, qvòd vetuerit omninò

Yy mo-

EP. 18. a) Ipſi †. b) *ne, ſi nimis multa ſimul ittam, tædio tantum faſcem legendi, abjicias univerſa, quæ ias, ſi ſingula miſiſſem, legiſſes.* c) *ut omittas priora, confundas ordinem, dum feſtinas ad poſteriora.* Cat.
EP. 19. d) *lib. VI.* [*ep. 10.*] *ad Albinum.* Cat.

duntur *l)* : qvòd uterqve noſtr
ſtudiis notus, qvibus aliter *m)* i
dit aliud ante pauculos dies ſin
bat mecum vir egregius, Fabiu
eum municeps ipſius, qvi illo
urbem venerat : cui Rufinus,
me, *Vides hunc*. Multa deinde d

ſpectare, ſed privatâ in veſte, quod ex L
Taciti obſervat Lipſius, quem ibi vide.
ciales *eos accipere debemus, qui in prov*
bent, non eos duntaxat, qui ex provinci
liter Italicos, *qui in Italiâ domicilium*
de trahentes originem : hac Ulpianus. I
quillus in Veſpaſiano diſtinxit, cùm ſc
qvoqve Italicorum ac Provincialium
k) *Similis locus lib. VII. ep. 20. p. 5*
bitum aliquod. De quâ elegantiâ hujus l
nus ad Theophraſtum [c. 3. characte

iſſe qvod feci k), *ut eſſet liberum vobis* l) *ſcri-re qva libuiſſet* m). Agedum, hunc ipſum ontinum, in hoc ipſo, in qvo tibi parcior vi-tur & preſſior *m*), comparemus. Vetuit extrui onumentum: ſed qvibus verbis? *Impenſa onimenti ſupervacua eſt* n). *Memoria noſtri du-bit, ſi vitâ meruimus.* An reſtrictius arbitraris, er orbem terrarum legendam dare duraturam nemoriam ſui, qvàm uno in loco duobus ver-

Yy 2 ſicu-

enſi, non, Cluvine tu ignoras. *Nam & paulò ante, inqvit, Buchnerus*, [*qui & ipſe vidit pro* Cluvine *legendum* Cluvi, ax] Cluvium *non* Cluvinum *appellaverat. Sichardina*: Ad aec Virginius: Tuo Cluvi, Cluvi, túne ignoras. *Alia ectio*: Ad hoc ille: Tune ignoras Cluvi. *Cat.* k) *im-perium aſſeruiſſe patriæ.* Cat. l) *Tyrannide depulſa.* Ba.

m) *Simile eſt illud Timoleontis: qui cùm Lameſtius ei qui-dam homo petulans & ingratus, vadimonium vellet imponere, & complures concurriſſent, qui protacitatem hominis mani-bus coercere conarentur, oravit omnes, ne id facerent:* namqꝫ id ut Lameſtio cæterisqve liceret, ſe maximos labores, ſummaqve adiiſſe pericula. Hanc enim ſpeciem liberta-tis eſſe, ſi omnibus, qvod qvisqve vellet, legibus experiri liceret. *Vide &, quæ ſeqvuntur apud Nepotem ejus vitâ.* Bu.

m) *humilior. Cat.* n) *Diſputat de hâc re Cicero l. Tuſcul. c. 43. 44. 45. concluditq́, totum hunc locum conte-mnendum in nobis, in noſtris negligendum haud eſſe. Seneca quoque non curandam magnoperè ſepulturam epiſt. 112. ex-tremâ monet. Atque profectò parum attinet quidem, quid de reliquiis noſtris fiat. Sed neque illas tamen quisquam paul-lò humanior ideò negligit, ut projici potius, quàm ritè ſepe-liri expetat. Interim nimis de eo eſſe ſolicitum, & non ſine ambitione quâdam laborare, ſanè haud dignum ſatis magno animo & ſapiente eſt. Auguſtini mater ſibi ſepulchrum ipſa paraverat ad latus viri, ne divideretur ab eo mortuo, quem*

24. CAJUS PLINIUS SABINIANO ſuo S.

Agit gratias Sabiniano, qvòd rogatu ſuo libertum reduxerit domum, & in amorem: monetq; ut etiam non rogatus erroribus ſuorum placabilem ſe præſtet.

BEnè feciſti, qvod libertum *u*), aliqvando tibi charum, reducentibus epiſtolis meis, in domum, in animum recepiſti. Juvabit hoc te: me certè juvat: primùm, qvòd te talem *x*) video, ut in irâ regi poſſis: deinde, qvòd tantum mihi tribuis, ut vel auctoritati meæ pareas, vel precibus indulgeas. Igitur & laudo *y*) & gratias ago *z*). Simul in poſterum moneo, ut te erroribus tuorum, etſi non fuerit qvi deprecetur, placabilem præſtes. Vale.

25. CAJUS PLINIUS MAMILIANO a) ſuo S.

Scribit

---

igitur jactantia minor ejus, qui aliorum de ſe præclaram [...] *cem repetit, quàm qui tacentibus aliis ipſe ſui eſt præco.* [...] *men eſt jactantia.* s) *Sic Pal. & Vett. edd. usque ad Aldinam. Ea enim,* illius, *fideliter deinde ſemper [præterquam in Sichardinâ,] repræſentatum à typothetis.* Gru[...] Illius *ſcribendum & Caſaubonus monuit.* t) *Dic*[...] *ergò jactantiam adfuiſſe circumſpectionem perſonæ, qui ſu*[...] *laudes narraret: ipſam afuiſſe jactantiam non dicam.*

EP. 24. u) *de quo epiſt. 21. hujus libri.* x) [...] *diſplicet,* tàm tractabilem, *ex fide Pontificii exemplaris.* C[...] *Mihi verò gloſſam hoc ſapit.* y) *ob rationem prior*[...] z) *ob alteram.*

EP. 25. a) Editiones Stephani: Maximiliano, [...]

bellis meis tota loqveretur: qvos tibi voluptati eſſe non miror, cùm omnia noſtra perinde ac nos ames. Ipſe cummaximè vindemias, graciles qvidem, uberiores tamen qvàm expectaveram, colligo; ſi colligere eſt, nonnunqvam decerpere uvam, torculum *q*) inviſere, guſtare de lacu muſtum, obrepere urbanis, qvi nunc ruſticis præſunt, meq; notariis *r*) & lectoribus reliqverunt. Vale.

21. CAJUS PLINIUS SABINIANO *s*) ſuo S.

Tentat per epiſtolam reducere in gratiam Sabiniani libertum ejus: qvem qvidem fatetur peccaſſe, ſed delicti ſui pœnitentiam multis ſignis oſtendiſſe.

EP. 20. q) *Apud autores plurifariam dicitur. Nam Plinius ſenior lib. XVII. unum ſufficit* torculum. *Item Columella XVIII. priusquam vinacea* torculis *exprimantur. Sed idem lib. I.* torcularia *ſcripſit: ut Vitruvius VI.* Torcular *proximum ſit culinæ. At Cato inqvit:* Torcularium *ſi ædificare voles. Et alibi: in* torcularium, *quæ opus ſunt. Columella verò XIII.* torculariis *pro ipſis torculi operatoribus utitur. Marcellus ait:* torculum, *quod uſu* torcular *dico. Verùm Cato* torculum *funem intortum appellat.* Cat.

r) *qui dictata excipiebant, ſcribebantq; per compendia & notas tàm celeriter, ut vel dictantes prævenirent. Martialis de ejusmodi notario:* Currant verba licet, manus eſt velocior illis: Nondum lingua, ſuum dextra peregit opus. *Plura dudum de iis viri eruditi. Vide Lipſium Cent. I. ad Belgas epiſt.* 27. Bu.

EP. 21. s) *Sabinianum puto fuiſſe Brixienſem.* Cat.

me rerum actus *e*) modicè, ſed tamen d
git: qvo finito aliqvid earundem Camæna
in iſtum benigniſſimum ſinum mittam. I
ſerculis & columbulis noſtris inter aqvi
ſtras *g*) dabis pennas *h*), ſi tamen & ſibi
placebunt: ſi tantùm *i*) ſibi, continend
veâ nidóve curabis. Vale.

26. CAJUS PLINIUS LUPERC
ſuo S.

Genus dicendi in oratore probat grand
tum, ac nonnunqvam attenuatum: eum q
ſemper qvodam itinere procedit, ita ut neq
tur, neqve deprimatur, ut res exigit, non
cere opinatur. Nam teſtimonio Homeri

us. *Bu.* e) actûs rerum *& hîc & apud S* *Claudio c. 15. & c. 22. itemq; Nerone c. 17. dies ſu* *habentur judicia, qui &* ἀγόραιοι *Græcis diceban* *dum à ſummis viris obſervatum eſt.* Res *enim ne* *cauſſæ forenſes ſunt. Itaq;* res agi *dicuntur, cùm* *lebrantur. Noſter*: Eja cùm proximè res agent modo ad judicandum veni. *Bu. Minùs igitu* *Camnæus hîc* rerum actûs, *cauſarum* actiones, [*in argumento ejus mentio*] *interpretatur: quamq* *alioqui non alieno.* f) *Ludicrorum & am* *carminum. Quæ mox* paſſerculorum & colun *nomine ſignificat, ad Catulli & Stellæ carmina all* *rum ille amica paſſerem, alter columbam carm* *vit.* Bu. g) *ſigna veſtra militaria: in caſtris* *bat Mamilianus, & militiam curabat.* Bu. h *piam innoteſcendi, & conſequendi famam, divulg* *militonibus tuis.* Bu. i) *Sichardina*: Sin tan

tantò pleniùs & effuſiùs, qvantò ipſum acriùs ſeveriusqve corripui, diſtrictè minatus, nunqvam me poſtea rogaturum. Hoc illi, qvem terreri oportebat, tibi non idem. Nam fortaſſe iterum rogabo, iterum impetrabo: ſit modò tale, ut rogare me, præſtare te deceat. Vale.

22. CAJUS PLINIUS SEVERO ſuo S.

Dolet Paſſieni Pauli ægritudine, præter bonos mores, doctiſſimi. Nam Propertium, qvem inter majores ſuos connumerabat, elego imitabatur, lyrico Horatium.

MAgna me ſolicitudine affecit Paſſieni Pauli x) valetudo, & qvidem plurimis juſtiſſimisq; de cauſis. Vir eſt optimus, honeſtiſſimus, noſtri amantiſſimus, præterea in literis veteres æmulatur, exprimit, reddit: Propertium inprimis, à qvo genus ducit, vera ſoboles, eoq; ſimillima illi, in qvo ille præcipuus y). Si elegos ejus in manum ſumpſeris, leges opus terſum, molle, jucundum & planè in Propertii domo ſcriptum z). Nuper ad Lyrica deflexit: in qvibus

tu, omnibusqve, qvibus iraſcendum erat, bellum in Africam transtulit, tàm lentus, ut opinionem luxuriæ ſegnitiæq; malignis daret. *Bu.*

EP. 22. x) *de quo lib. VI. ep. 15. p. 420.* y) *In carmine elegiaco nempe: in quo Propertium hoc loco principem Plinius non obſcurè facit.* Bu. z) *Sichardina:* & planè ut à Propertio, id eſt optimè ſcriptum. *Pal.* & planè in Propertium; idqve optimè ſcriptum; *neque aliter*

inſperata, maximè periculoſa, utq; Græci ma
exprimunt *παράϐολα m*). Ideò neqvaqvam
gubernatoris eſt virtus, cùm placido & cùm
bato mari vehitur *n*): tunc admirante nulli
laudatus, inglorius ſubit portum; at cùm
dunt funes, curvatur arbor, gubernacula
munt, tunc ille clarus & Diis maris proxim

Artis Gymnaſticæ c.5. Similiter Horatius Poetam qui a
tionem ipſi moturus ſit, funambulo ſimilem eſſe vult,
Epiſt. ad Auguſtum: Ille per extentum funem mihi
videtur Ire Poeta, meum qvi pectus inaniter ang
tat, mulcet, falſis terroribus implet, Ut magus &
me Thebis, modò ponit Athenis. *Bu.* m) I
jus reſtitutionem hauſi ex authentico Palatino, vidi
firmatam ab editione illâ anonymâ: [imò etiam ab
bus Aldi, Rhenani, Cratandri.] Malè cæteri impreſſ
diem: παράδοξα, qvæ grandi ſunt ſubjecta diſ
Ideò *&c. quorum poſtrema tamen ne ipſa quidem*
Aldi editio [& cæterorum, quos cum eo memoravimu
nedum antiquiores. Interim gloſſema illud vocalit
clamat emendationem noſtram veriſſimam. Gru.
nam aliud longè ſonant παράδοξα, nimirum, ut H.S
[à quo poſt Catanæum & Sichardum lectio hæc rec
interpretatur, qvæ ſunt præter opinionem, *vel [bo*
in loco] qvæ præter opinionem eveniunt. *παράϐο*
παράδοξα legendum, & Palatinorum librorum, & e
veterum auctoritas, tùm quæ antecedunt proximè, ſ
cunt. παράϐολα vocat, quæ mox audentia; ancip
& maximè periculoſa *paulò ante vocaverat. Gr*
projectæ audaciæ homines præcipitesq; & temerari
eunda diſcrimina παραϐόλους dicebant, ut erant, qu
ſtiis pugnabant, item, qui in noſocomiis ægrotis min
[Parobolani *dicti*] *profeſſo vitæ periculo, de quibu*
Scaliger in IV. & V. Manilii & Viri ſummi ad Hiſt
guſtæ ſcriptores. Bu. n) *Nepos in vitâ Attici,*

corpore ille, tandem illum, tandem me recepi. Gratulare mihi, gratulare etiam literis ipſis, qvæ ex periculo ejus tantum diſcrimen adierunt, qvantum ex ſalute gloriæ conſeqventur. Vale.

23. CAJUS PLINIUS MAXIMO suo S.

Gloriatur, ſi qvis doctus eſſe in urbe dicitur, ſe ſtatim & Tacitum nominari, tanqvam hi ſummam in literis gloriam tenerent.

FReqventer agenti mihi evenit, ut centumviri, qvùm diu ſe intra judicum auctoritatem gravitatemqve tenuiſſent, omnes repentè qvaſi victi coactiqve conſurgerent laudarentqve; freqventer è Senatu famam *f*), qvalem maximè optaveram *g*), retuli: nunqvam tamen majorem cepi voluptatem, qvàm nuper ex ſermone Cornelii Taciti. Narrabat, ſediſſe ſecum Circenſibus proximis eqvitem Romanum *h*): hunc

 poſt

EP. 23. f) *conſtantiæ, ut contrà Marium & Claſſicum,* [*quâ de re III. ep. 9. p. 386.*] Cat. g) *antiqua lectio habet,* captaveram. *Cat.* h) *In Pontificio Codice ita legitur :* narrabat ſediſſe ſe in Circenſibus proximis cum qvodam eqvite Rom. *Cat.* *Pal. & Vetus editio non admittunt dictionem* ſecum. *Unde fit, ut putem eâ deletâ reſcribendum* : Narrabat ſediſſe Circenſibus proximè Eqvitem Romanum. *Gru.* *Sichardina* : Narrabat ſediſſe ſe Circenſibus proximum eqviti Ro. *Si Eques cum Tacito ſedit, ergò Tacitus in equeſtribus ſpectavit; cùm tamen Senator eſſet, cui Ordini ſecreta ab Equite & plebe loca deſignata in Circo. Licuit tamen Senatoribus, ſi liberet, inter Equites*

poſt varios eruditosq́; ſermones reqviſiſſe : *Italicus es, an provincialis* i)? ſe reſpondiſſe: *Noſti me, & qvidem ex ſtudiis.* Ad hoc illum : *Tacitus es, an Plinius?* Exprimere non poſſum qvàm ſit jucundum mihi, qvod nomina noſtra *k*), qvaſi literarum propria, non hominum, literis redduntur *l*): qvòd uterqve noſtrûm his etiam ex ſtudiis notus, qvibus aliter *m*) ignotus eſt. Accidit aliud ante pauculos dies ſimile. Recumbebat mecum vir egregius, Fabius Ruſinus, ſuper eum municeps ipſius, qvi illo die primùm in urbem venerat: cui Ruſinus, demonſtrans *n*) me, *Vides hunc.* Multa deinde de ſtudiis noſtris. Et

ſpectare, ſed privatâ in veſte, quod ex Dione ad XV. Annal. Taciti obſervat Lipſius, quem ibi vide. Bu. i) Provinciales *eos accipere debemus, qui in provinciâ domicilium habent, non eos duntaxat, qui ex provinciâ oriundi ſunt. Similiter* Italicos, *qui in Italiâ domicilium habent, non ſolùm inde trahentes originem : hæc Ulpianus. Iſta duo ſimiliter Tranquillus in Veſpaſiano diſtinxit, cùm ſcribit :* Honeſtisſimo qvoqve Italicorum ac Provincialium allecto. *Cat.*

k) *Similis locus lib. VII. ep. 20. p. 535.* l) *quaſi debitum aliquod. De quâ elegantiâ hujus loci Iſaacus Caſaubonus ad Theophraſtum [c. 3. character.] περὶ κολακείας p. 114.* Bu. m) *id eſt, aliis rebus. Significat, ſe & Tacitum ſolis literarum ſtudiis inclaruiſſe, opibus, potentiâ, aliis iſtiusmodi nihil conſecutos nominis, & iis rebus vel ignorari.* Bu.

n) *Digito monſtrari ſolent homines egregiâ famâ & præcipui meritis. Hinc Perſius I. Satirâ in Ambitioſos nebulones ſui ævi dixit.* At pulcrum eſt digito monſtrari, & dicier, hic eſt. *Martialis lib. VI. epigr. 82.* Qvidam me modò, Ruſe, diligenter Inſpectum, velut emtor aut laniſta, Cùm vultu digitoqve ſubnotâſſet, Tune es, tune, ait, ille Mar-

ille, *Plinius eſt*, inqvit. Verum fatebor *o*), ca-
o magnum laboris mei fructum. An, ſi De-
oſthenes jure lætatus eſt, qvòd illum anus At-
a ita demonſtravit *p*), Οὗτός ἐστι Δημοσθένης *q*):
o celebritate nominis mei gaudere non de-
o? Ego verò & gaudeo, & gaudere me dico.
eq; enim vereor, ne jactantior videar, qvùm
e me aliorum judicium, non meum, profe-
r): præſertim apud te, qvi nec ullius *s*) invides
udibus, & faves noſtris *t*). Vale.

24. CA-

alis, *Auctor Dialogi de Cauſſis corr. Eloq.* qvos ſæpiùs vul-
s imperitum & tunicatus hic populus tranſeunteis no-
ine vocat & digito demonſtrat. *Futili autem huic glorio-
tanta facientes facinora irridet Satiricus, cùm virum ſa-
entem à ſtultis demonſtrari parum afficiat. Porrò illa de-
onſtratio nota erat & Græcis & captata, ut Demoſthenis
emplum eſt notiſſimum. Diogenes Laertius in Cynico
. VI.* Ξένων δέ ποτε θεάσασθαι θέλοντα Δημοσθένην, τὸν μέ-
σον δάκτυλον ἐκτείνας, οὗτος ὑμῖν, ἔφη, ἐστὶν ὁ Ἀθηναίων δημαγω-
γός. *Sceleſtè autem Scurra ille medium ſeu infamem digitum
ſervit, cùm indicem deberet. Lucianus in Herodoto:* καὶ
νῦν γε φανείη μόνον ἐδείκνυτο ἂν τῷ δακτύλῳ, οὗτος ἐκεῖνος Ἡρό-
δοτός ἐστιν, ὁ τὰς μάχας τὰς Περσικὰς Ἰαστὶ συγγεγραφώς. Bar-
ius XI. Adverſ. 27. f. 559. 560. o) *de ſuâ ambitiun-
lâ fatetur. Sed Plinii hujus tanta apud me auctoritas eſt,
etiamſi tale quid fuiſſet antea reprehenſioni obnoxium,
s perſona rei ipſius vitium tollat, aut ſanè tolerabile fa-
t.* Barthius d. l. f. 560. *Nobis verò nullius hominis tan-
ſit autoritas, ut vitio blandiamur.* p) *in multis ex-
plaribus eſt,* noſcitavit. *Cat. Verùm hæc* noſcitandi
non minùs hîc ſuſpecta mihi, quàm ſuprà p. 438. m.
q) Hic eſt Demoſthenes. *St. Codici Sichardino meo ne-
o quis aſcripſerat: Aut interrogativè:* Hiccine eſt De-
oſthenes? *Prior tamen ſenſus magis arridet.* r) *Eſt*

24. CAJUS PLINIUS SABINIANO ſuo S.

Agit gratias Sabiniano, qvòd rogatu ſuo libertum reduxerit domum, & in amorem: monetq́; ut etiam non rogatus erroribus ſuorum placabilem ſe præſtet.

BEnè feciſti, qvod libertum *u*), aliqvando tibi charum, reducentibus epiſtolis meis, in domum, in animum recepiſti. Juvabit hoc te: me certè juvat: primùm, qvòd te talem *x)* video, ut in irâ regi poſſis: deinde, qvòd tantum mihi tribuis, ut vel auctoritati meæ pareas, vel precibus indulgeas. Igitur & laudo *y*) & gratias ago *z*). Simul in poſterum moneo, ut te erroribus tuorum, etſi non fuerit qvi deprecetur, placabilem præſtes. Vale.

25. CAJUS PLINIUS MAMILIANO *a*) ſuo S.

Scribit

---

igitur jactantia minor ejus, qui aliorum de ſe præclaram vocem repetit, quàm qui tacentibus aliis ipſe ſui eſt præco: tamen eſt jactantia. s) *Sic Pal. & vett. edd. usque ad Aldinam. Ea enim*, illius, *fideliter deinde ſemper* [*prætérquam in Sichardinâ*,] *repræſentatum à typothetis.* Gru. Ullius *ſcribendum & Caſaubonus monuit.* t) *Dicam ergò jactantiam adfuiſſe circumſpectionem perſonæ, cui ſuas laudes narraret: ipſam afuiſſe jactantiam non dicam.*

EP. 24. u) *de quo epiſt. 21. hujus libri.* x) *non diſplicet*, tàm tractabilem, *ex fide Pontificii exemplaris.* Cat. *Mihi verò gloſſam hoc ſapit.* y) *ob rationem priorem.* z) *ob alteram.*

EP. 25. a) *Editiones Stephani*: Maximiliano, *vix*

Scribit non ſatis convenire, ut Mamilianus converſatur de negotiis caſtrenſibus, & vacet carminibus ſuis legendis: deinde promittit, poſt abſolutas actiones ſe nova facturum, quæ illi mittat.

QVereris de turbâ *b*) caſtrenſium negotiorum, &, tanqvam ſummo otio perfruare, lusus & ineptias noſtras legis, amas, flagitas, meq; ad ſimilia condenda non mediocriter incitas. Incipio enim ex hoc genere ſtudiorum non ſolùm oblectationem, verùm etiam gloriam petere, poſt judicium tuum, viri graviſſimi, eruditiſſimi, ac ſuper *c*) iſta veriſſimi *d*). Nunc me

ubium, quin culpâ officinæ: quomodo Maximilianus *quoque pro* Mamiliano *irrepſerat in argumentum epiſtolæ 15. 371. edit. Buchnerianæ.* Mamiliano *ſcribendum notaverat Barthius ex collatione cum 16. bujus libri. Ex utraq; enim intelliges, ſollicitari Plinianos verſus.* b) turbam negotiorum *pro multitudine paullò audentiùs quidem, non contrà uſum & rationem latinè loquentium tamen dixit, ut volunt nonnulli mali Latinitatis cenſores, qui* turbam *non niſi de hominibus dici putarunt, eâque de re Latinitatis violatæ dicam ſcripſerunt alteri Plinio, quod* turbam prunorum *dixiſſet: neſcii Ciceronem,* novorum voluminum turbam *de claris Oratoribus;* aromorum turbam *I. Tuſculanâ dixiſſe. Sic* turba vocum *apud Gellium lib. IX. c. 15. &* turba verborum *lib. I. c. 15.* Turbam capitum *Maro Æn. IX.* turbam ſcelerum *Lucanus lib. IV.* turbam ſeculorum, *Priapejorum Poeta;* turbam rerum *Statius lib. II. Silv. 2.* turbam malorum *Seneca Medeâ v. 679. dixit.* Bu.

c) *præter. Sic IV. ep. 26. p. 294.* vir graviſſimus, doctiſſimus, diſertiſſimus, ſuper hæc occupatiſſimus. d) *id eſt, maximè ſinceri, & in quo nihil fictum ac ſimulatum. Lib. V. ep. 22. [p. 286.]* qvo viro nihil firmius, nihil veri-

μηδ' ἐπιθυμῇ κακίας *l*). Adhuc: εἰ δὲ κάπηλο ἐστι πονηρίας, καὶ παλιγκάπηλος, καὶ μεταβο λεὺς *m*). Et mille talia: ut prætercam qvæ Æſchine θαύματα, non ῥήματα *n*), vocantur. In contrarium incidi. Dices, hunc qvoqve istο *o*) culpari. Sed vide qvanto major ſit, qvi re prehenditur *p*) ipſo reprehendente *q*); & maj ob hæc qvoqve. In aliis enim vis, in his grand tas ejus elucet. Num autem Æſchines ipſe qvæ in Demoſthene carpebat, abſtinuit?

l) neqve enim majores noſtros exiſtimo judicia conſtruxiſſe, ut tales in ipſis germinarent, ſed contr arcerentur, & puniretis, & nemo æmularetur, neq cupiſceret vitium. *Cat.* m) Si verò inſtitor e leris, & maximus inſtitor & mercator. *Cat.* n) ſtra, non verba. *Æſchines contrà Cteſiphontem & De nem:* ταῦτα δὲ τί ἐστιν, ὦ κίναδος, ῥήματα ἢ θαύματ igitur, qvid ſunt, ô malefica vulpes, verba an m *M. Tullius de perfecto oratore:* Verborum omniu dera reprehendit Æſchines, qvædam & exagitat, ill qve dira, odioſa, intolerabilia eſſe dicit: qvin qværit ab ipſo, cùm qvidem eum bellum appellat, illa verba an portenta ſint? *Cat.* *Pal.* θαυματοπ ματα. *Editio illa anonyma:* θαυματοποιὰ ῥήματα: *in quàm veriùs. Conſulantur Catanæana.* Gru. *præſentavi, quod offendi in Pal. aut vett. edd. quæ ce liora retrò publicatis, aut adeò conjecturis aliorum etiam, niſi me fallunt oculi, Catanæo.* Gru. *Quod* publicatis *dicit hic Gruterus, ad lectionem puto pe quam improbat Caſaubonus; quod de* conjecturis, *a cturam Lectii, quam idem tuetur Caſaubonus his verb* contrarium incidi dices, h.] *Lege ex certiſſimâ Ja ctii conjecturâ:* In contrarium incidi: Dices hunc ob iſta culpari: *nec multò aliter Catanæus.*

ullii, Demoſthenis, deniqve Æſchinis nititur, lerumq; elevandam orationem eſſe.

DIxi de qvodam oratore ſeculi noſtri *i*), recto qvidem & ſano, ſed parum grandi & ornato, it opinor, aptè: *Nihil peccat, niſi qvod nihil peccat.* Debet enim orator erigi, attolli, interdum tiam effervescere, efferri, ac ſæpe accedere ad ræceps. Nam PLERUNQVE altis & excelſis adjacent abrupta: tutius per plana, ſed humilius & depreſſius iter: freqventior currentibus qvàm reptantibus lapſus; ſed his non labentibus nulla laus, illis nonnulla laus, etiamſi labantur *k*). Nam ut qvaſdam artes, ita eloqventiam nihil magis qvàm ancipitia commendant. Vides, qvi per funem in ſumma nituntur *l*), qvantos ſoleant excitare clamores qvùm jamjamqve caſuri videntur. Sunt enim maximè mirabilia qvæ maximè in-

EP. 26. i) *Catanæus ad lib. VII. ep. 12. Minutium, ad quem illa ipſa eſt epiſtola, intelligi putat. Vide p. 516. o.*

k) *Nam in magnis labi generoſum putatum eſt.* Μεγάλως ἀπολισθαίνειν ἀμάρτημ' εὐγενές: *quâ ſententiâ Longinus ſolari illos dicit, qui granditatem ſecuti in aridum atq; imbelle dicendi genus, dum, ut vitioſum maximè fugiunt, incidunt. Similiter Phaethonta Ovidius excuſat Epitaphio ejus*: Hîc ſitus eſt Phaethon, currûs auriga paterni: Qvem ſi non tenuit, magnis tamen excidit auſis. *Laudat & illud Virgilii Seneca lib. VI. Nat. Quæſt. c. 2.* Si cadendum eſt mihi, cœlo cecidiſſe velim: *quod & ipſum huc pertinet.* Bu.

l) *Shoenobatæ.* Ba. *Hoc* διὰ σχοινίου ἀναρριχᾶσθαι, per funem aſcendere *Galenus dixit. Ipſa res optimè cognoſci poteſt ex ſculptura gemmæ, quam Mercurialis exhibuit lib. III.*

inſperata, maximè periculoſa, utq; Græci magis exprimunt παράβολα *m*). Ideò neqvaqvam par gubernatoris eſt virtus, cùm placido & cùm turbato mari vehitur *n*): tunc admirante nullo illaudatus, inglorius ſubit portum; at cùm ſtridunt funes, curvatur arbor, gubernacula gemunt, tunc ille clarus & Diis maris proximus. Cur

Artis Gymnaſticæ c.5. Similiter Horatius Poetam, qui admirationem ipſi moturus ſit, funambulo ſimilem eſſe vult, lib. II. Epiſt. ad Auguſtum: Ille per extentum funem mihi poſſe videtur Ire Poeta, meum qvi pectus inaniter angit, Irritat, mulcet, falſis terroribus implet, Ut magus & modò me Thebis, modò ponit Athenis. *Bu.* m) *Loci hujus reſtitutionem hauſi ex authentico Palatino, vidiq; etiam firmatam ab editione illâ anonymâ: [imò etiam ab editionibus Aldi, Rhenani, Cratandri.] Malè cæteri impreſſi in hunc diem:* παράδοξα, qvæ grandi ſunt ſubjecta diſcrimini. Ideò &c. *quorum poſtremá tamen ne ipſa quidem admiſit Aldi editio [& cæterorum, quos cum eo memoravimus modo,] nedum antiquiores. Interim gloſſema illud vocaliter quaſi clamat emendationem noſtram veriſſimam.* Gru. *Ita eſt: nam aliud longè ſonant* παράδοξα, *nimirum, ut H. Stephanus [à quo poſt Catanæum & Sichardum lectio hæc recepta eſt,] interpretatur,* qvæ ſunt præter opinionem, *vel [hoc quidem in loco]* qvæ præter opinionem eveniunt. παράβολα, *non* παράδοξα *legendum, & Palatinorum librorum, & editionum veterum auctoritas, tùm quæ antecedunt proximè, ſatis evincunt.* παράβολα *vocat, quæ mox* audentia; ancipitia *verò &* maximè periculoſa *paulò ante vocaverat. Græci enim projectæ audaciæ homines præcipitesq; & temerarios ad adeunda diſcrimina* παραβόλους *dicebant, ut erant, qui cum beſtiis pugnabant, item, qui in noſocomiis ægrotis miniſtrabant [* Parobolani *dicti] profeſſo vitæ periculo, de quibus Illuſtris Scaliger in IV. & V. Manilii & Viri ſummi ad Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptores.* Bu. n) *Nepos in vitâ Attici,* Guber-

c? Qvia viſus es mihi in ſcriptis meis an-
qvædam ut tumida, qvæ ego ſublimia;
roba, qvæ ego audentia; ut nimia *o*), qvæ
na arbitrabar. Plurimum autem refert,
endenda annotes, an inſignia. Omnis
dvertit *p*), qvod eminet & extat *q*): ſed
entione dijudicandum eſt, immodicum
rande, altum an enorme. Atq; ut Home-
tiſſimùm attingam, qvem tandem alte-
in partem poteſt fugere,

ϱάχε *r*) δ' ἀζεῖα χθὼν,

Zz · Ἀμφὶ

æcipuâ laude fertur, qvi navem ex hieme mariq;
ſo ſervat. Ex hieme, *ideſt, ex tempeſtate. Seneca*
d Marciam c. 6. Simul cogita, non eſſe magnum,
proſperis fortem gerere, ubi ſecundo curſu vita
: nec gubernatoris qvidem artem tranqvillum
obſeqvens ventis oſtendit: adverſi aliqvid in-
portet, qvod animum probet. *Bu.* o) aut im-
qvæ ego audentia, aut nimia †. *Rectè Lectius*: ut
, &, ut nimia. *Caſ.* p) *Rectè: modo intelli-*
am omnis *antiquè pro* omnes: *verbum autem* ad-
ut lib. I. ep. 10. [*p. 31. c.*] ut mediocriter qvoqve
dvertant. *Gro.* q) *Papin. Epithalam. Stell.*
qvantumqve egomet Nereidas exto. *Ba.*
am in iis, qui proximè ſeqvuntur, tàm Homeri, quàm
enis locis, qualis utantur genere dicendi, conſiderare
ius velit, ideoq; ipſorum verborum ſtructuram &
tationem, [*quæ etiam compoſitio, ut a Græcis* σύνθε-
ellatur,] *perſpicere & ſingulorum propemodum*
re pondus oporteat: hos vel illos interpretandi la-
vùm idem genus dicendi in eorum interpretatione
tari minimè poſſit, fruſtrà ſuſcepturum me exiſtima-
, quòd non ea tantum, quæ hîc ſunt Demoſthenis

QVanta poteſtas, qvanta dignitas, qvan
majeſtas, qvantum deniq; numen *i*) ſit
ſtoriæ, cùm freqventer aliàs, tum proximè fe
Recitaverat qvidam veriſſimum librum,
temqve ejus in alium diem reſervaverat. Ec
amici cujusdam orantes obſecrantesqve n
liqva recitaret. TANTUS AUDIEN
qvæ fecerint pudor, qvibus nullus faciendi
audire erubeſcunt. Et ille qvidem præſtitit, q
rogabatur: ſinebat fides. Liber tamen, ut fac
ipſum, manet, manebit, legeturqve ſemp
tanto magis, qvia non ſtatim *k*). INCITAN
enim homines *l*) ad agnoſcenda *m*) qvæ di
runtur. Vale.

28. CAJUS PLINIUS ROMAN
ſuo S.

T

Capitolinus. Alii tamen [*Aldus, Sichardus, Rhenan*
tander,] *non* Laterano *ſed* Paterno [*ad quem IV.*
16.] *ſcriptam epiſtolam credunt*. Cat. i) Num
jor humanà, & qualis Deorum poteſtas eſt. Suprà l
ep. 27. [*p. 550.*] Perqvàm velim ſcire, eſſe phantaſn
habere propriam figuram, numenq; aliqvod pute

k) *quia continere intendebat illum ſcriptor apu*
aliquod tempus. Cat. l) *Tacitus Hiſt. II. c. 96.* C
ſteterat interim ſecretum palatium publica exp
magni ſecreti impatiens, & malè coercitam fama
primentes augebant. *Idem Hiſt. I. c. 17.* coercere ſe
præcipuum alimentum famæ *dicit. Sumus naturâ*
homines, & cognoſcendi avidi, ſecreta maxime & q
muntur: majora ſemper hoc ipſo rati, quòd occultantu
sent. Bu. m) *L.* ad ea noſcenda. *Ba.*

σε καὶ διέλυσε f). Simile his: ἀπεσχοινισμένος ἅπασι τοῖς ἐν τῇ πόλει δικαίοις γνώσεσι τριῶν δικαστηρίων g). Et ibidem: σὺ τὸν εἰς ταῦτα ἔλεον προὔδωκας Ἀριστογεῖτον, μᾶλλον δὲ ἀνῄρηκας ὅλως. μὴ δὴ πρὸς οὓς αὐτὸς ἐάλωκας λιμένας, καὶ προσβολῶν ἐνέπλησας, πρὸς τούτους ὁρμίζου h). Et dixerat: δέδοικα μὴ δόξητέ τισι τὸν ἀεὶ βουλόμενον εἶναι πονηρὸν τῶν ἐν τῇ πόλει παιδοτριβεῖν. ἀσθενὴς μὲν γὰρ ἐστι πᾶς ὁ πονηρὸς καθ' ἑαυτόν i). Et deinceps: τούτῳ δ' οὐδένα ὁρῶ τῶν τόπων τούτων βάσιμον ὄντα, ἀλλὰ πάντα ἀπόκρημνα, φάραγγας, βάραθρα k). Nec ſatis: οὐδὲ γὰρ τοὺς προγόνους ὑπολαμβάνω τὰ δικαστήρια ταῦτα οἰκοδομῆσαι, ἵνα τοὺς τοιούτους ἐν αὐτοῖς μοσχεύητε, ἀλλὰ τοὐναντίον ἵν' ἀνείργητε, καὶ κολάζητε καὶ μηδεὶς ζηλοῖ,

---

ribus paria. Cat. f) *ex ſecundâ Olynthiacâ:* Qvando autem ex avaritiâ & ſcelere aliqvis, qvemadmodum hic, poteſt, prima cauſa & parvum erratum omnia intercidit & diſſolvit. *Cat.* g) *ultima hæc tria verba non ſunt in Aldinâ & aliis veteribus meis.* privatus omnibus in civitate juſtis cognitionibus trium judiciorum. *Sunt iſta in oratione contrà Ariſtogitona.* Cat. h) tu adhæc miſericordiam prodidiſti Ariſtogiton, qvinimmò conſumpſiſti penitus: ne ſanè, qvos ipſe clauſiſti portûs, & ſcopulis impleviſti, ad hos confuge. *Cat.* i) *in eâdem oratione:* vereor, ne videamini qvibusdam ſemper eſſe malum volentem in civitate inſtruere: infirmus namqve omnis eſt malus per ſe. *Cat.* k) huic autem nullum cerno locorum horum pervium exiſtentem: ſed omnia præcipitia, convalles, barathra. *Cat. Locus hic & præcedens apud Aldum aliosq́ inverſo legitur ordine.*

μηδ' ἐπιθυμῇ κακίας *l*). Adhuc: εἰ δὲ κάπηλός ἐστι πονηρίας, καὶ παλιγκάπηλος, καὶ μεταβολεὺς *m*). Et mille talia: ut prætercam qvæ ab Æſchine θαύματα, non ῥήματα *n*), vocantur. In contrarium incidi. Dices, hunc qvoqve ab iſto *o*) culpari. Sed vide qvanto major ſit, qvi reprehenditur *p*) ipſo reprehendente *q*); & major ob hæc qvoqve. In aliis enim vis, in his granditas ejus elucet. Num autem Æſchines ipſe iis, qvæ in Demoſthene carpebat, abſtinuit? καὶ γὰρ,

l) neqve enim majores noſtros exiſtimo judicia hæc conſtruxiſſe, ut tales in ipſis germinarent, ſed contrà ut arcerentur, & puniretis, & nemo æmularetur, neq; concupiſceret vitium. *Cat.* m) Si verò inſtitor eſt ſceleris, & maximus inſtitor & mercator. *Cat.* n) monſtra, non verba. *Æſchines contrà Cteſiphontem & Demoſthenem:* ταῦτα δὲ τί ἐστιν, ὦ κίναδος, ῥήματα ἢ θαύματα; hæc igitur, qvid ſunt, ô malefica vulpes, verba an monſtra? *M. Tullius de perfecto oratore:* Verborum omnium pondera reprehendit Æſchines, qvædam & exagitat, illudensqve dira, odioſa, intolerabilia eſſe dicit: qvin etiam qværit ab ipſo, cùm qvidem eum bellum appellat, utrum illa verba an portenta ſint? *Cat. Pal.* θαυματοποιῶν ῥήματα. *Editio illa anonyma:* θαυματοποιὰ ῥήματα: *ingenioſiùs quàm veriùs. Conſulantur Cataneana.* Gru. o) *Repræſentavi, quod offendi in Pal. aut vett. edd. quæ certè meliora retrò publicatis, aut adeò conjecturis aliorum: agnita etiam, niſi me fallunt oculi, Catanæo.* Gru. *Quod de* retrò publicatis *dicit hic Gruterus, ad lectionem puto pertinere, quam improbat Caſaubonus; quod de* conjecturis, *ad conjecturam Lectii, quam idem tuetur Caſaubonus his verbis:* In contrarium incidi dices, h.] *Lege ex certiſſimâ Jacobi Lectii conjecturâ:* In contrarium incidi: Dices hunc qvoqve ob iſta culpari: *nec multò aliter Catanæus.* p) *De-*

γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα καὶ τὸν νόμον. ὅταν δὲ ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφιῇ ὁ νόμος, ἑτέραν δὲ ὁ ῥήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὴν ψῆφον, οὐ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντίᾳ r). Alio loco s): ἔπειτα ἀναφαίνεται περὶ πάντων ἐν τῷ ψηφίσματι πρὸς τῷ κλέμματι γράψας, τὰ πέντε τάλαντα τοὺς πρέσβεις ἀξιῶν τοὺς Ὠρείτας μὴ ἡμῖν ἀλλὰ Καλλίᾳ διδόναι. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀφελὼν τὸν κόμπον t), καὶ τὰς τριήρεις, καὶ τὴν ἀλαζονείαν, ἐκ τοῦ ψηφίσματος, ἀνάγνωθι u). Iterum alio: καὶ μὴ ἐᾶτε αὐτὸν εἰς τοὺς τοῦ παρανόμου λόγους περιΐστασθαι x). Qvod adcò probavit ut repetat, ἀλλὰ ἐγκαθήμενοι καὶ ἐνεδρεύοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, εἰσελαύνετε αὐτὸν εἰς τοὺς τοῦ παρανόμου λόγους καὶ τὰς ἐκτροπὰς αὐτοῦ τῶν λό-

moſthenes. Cat. q) *Æſchine.* Cat. r) *ſunt iſta in oratione Æſchinis contrà Cteſiphontem*: Oportet enim, ô viri Athenienſes, idem dicere oratorem & legem: cùm verò aliam qvidem vocem emittit lex, aliam verò orator, legis juri opus eſt dare ſuffragium, non dicentis impudentiæ. *Cat.* s) *in eâdem oratione, ſed non ſtatim.* Cat. *Legitur hic Æſchinis locus f.444. Operum Demoſth.& Æſch. Ed. Francof. A.1604. quem quidem non usquequaque perſpicuum eſſe, vel ex annot. in eum H. VVolfii f. 1331. diſces.*

t) *ita ſcribe, non* πομπὸν, *quod interpres* [*Plinii Catanaus*] *craſſo errore* pompam *interpretatus eſt.* Caſ.

u) deinde declaratum eſt de omnibus in decreto ad furtum ſcribens, qvinqve talenta legatos ſentiens Oretas non nobis ſed Calliæ dare. Qvòd autem vera dico, auferens pompam [κόμπον *jactationem,*] & triremes & arrogantiam, ex decreto lege. *Cat.* x) *in ead. oratione*: non ſinatis ipſum circà iniqvitatis ſermones cir-

γων ἀπιτηρεῖτε *y*). An illa cuſtoditiùs preſſiusqve *z*)? σὺ δὲ ἑλκοποιεῖς, καὶ μᾶλλόν σοι μέλει τῶν αὐθημερῶν λόγων, ἢ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως *a*). Altiùs illa: οὐκ ἀποπέμψησθε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὴν τῶν Ἑλλήνων συμφορὰν, ἢ συλλαβόντες ὡς λῃστὴν τῶν πραγμάτων διὰ τῆς πολιτείας πλέοντα τιμωρήσασθε *b*): & alia. Expecto ut qvædam ex hâc epiſtolâ, ut illud *c*), *gubernacula demunt*, &, *Diis maris proximus* d), iidem notis, qvibus ea de qvibus ſcribo, confodias *e*). Intelligo enim me, dum veniam prioribus peto, in illa ipſa, qvæ annotaveras, incidiſſe. Sed confodias licet, dummodò

cumſiſtere. *Cat.* y) ſed permanentes & confidentes in concione repellite eum ab iniqvis orationibus, & mutationes ejus verborum obſervate: *in quibus ſanè illud fuit*, ἐς τοὺς τοῦ παρόντος λόγους. Cat. z) Cuſtoditiùs, *cautiùs, notavimus ſuprà* [*p. 603. q.*] *Preſſiùs, id eſt, humiliùs: quia tùm cohibetur comprimiturq́ ingenium, ne ſequatur impetum, atque in granditatem oratio aſſurgat. Suprà* [*in hâc epiſt.*] *de Demoſthene:* Nunc ſe cohibet & comprimit. *Bu. Sichardina*, commodiùs preſſiusqve.

a) tu verò vulneras, & magis tibi cura eſt cotidianarum orationum, qvàm ſalutis civitatis. *Cat.* b) annon rejicietis hominem, tanqvam communem Græcorum calamitatem, aut comprehendentes tanqvam latronem rerum ſub prætextu pro rep. navigantem punietis? *Cat.*

c) *Sic Pal. & edd. vett.* [*quib. & accedunt mſſ. Modii, ipſo teſte epiſt. 12. Novant. Lect.*] *Recenter editis aberant*, ut illud. *Gru.* d) *leguntur hæc non longè à principio hujus epiſtolæ poſt lit. n.* e) *Paullò poſt*: Sed confodias licet: *id eſt, reprehendas & culpes. Habebant veteres Critici notas, quibus uterentur in lectione auctorum ad notanda ea, quæ bene aut ſecus dicta viderentur. Nam quæ probabant, il-*

modò jam nunc deſtines diem, qvo & de illis & de his coràm exigere *f*) poſſimus. Aut enim tu me timidum *g*), aut ego te temerarium faciam. Vale.

27. CAJUS PLINIUS LATERANO *h*) ſuo S.

Hiſtoriis reverentiam haberi exemplo monſtrat. Nam qvùm liber recitaretur de ſceleribus cujusdam, obſecrarunt ejus amici, ut reliqva pars à recitatione ſupprimeretur.

Zz 5 Qvan-

lis appingebant X: quæ improbabant, his veru parvum [ὀβελίσκων *appellabant] apponebant. Auſonius:* Pone obelos igitur ſpuriorum ſtigmata vatum, Laudes non culpas ipſe putabo meas. *Hinc* ὀβελίζειν *ejusmodi notâ ſignare eſt, quod* confodere *noſter dixit. Iſidorus:* OBELUS, id eſt virga jacens apponitur in verbis vel ſententiis ſuperfluè iteratis, ſive in iis locis, ubi lectio aliqvâ falſitate notata eſt: ut qvaſi ſagitta juguletatqve falſa *confodiat.* Sagitta enim græcè ὀβελὸς dicitur. *Bu.* f) *id eſt, deliberare, examinare, ac ponderare ſingula. Exigere enim proprium in æſtimationibus verbum, ſive hæ pondere, ſive regulâ fiant. Ita* exigere ad perpendiculum columnas, *apud Ciceronem;* exigere pondus margaritarum *apud Svetonium Cæſare; & alia iſtiusmodi apud alios legimus. Quin &* examen libræ *quaſi* exagimen *dicitur: quod &* Exagium *aliquando vocatur. Vetus inſcriptio Romæ: RATIO DOCUIT UTILITATE SVADENTE, CONSVETUDINE MICANDI SUMMOTA, SUB EXAGIO POTIUS PECORA VENDERE.* Sub exagio vendere, *eſt appenſa ad libram pecora vendere.* Bu.

g) tumidum †.

EP. 27. h) Sextilius Lateranus, *ad quem nunc ſcribit Secundus, conſulatum geſſit cum Vero Antonino, autem*

QVanta poteſtas, qvanta dignitas, qvanta majeſtas, qvantum deniq; numen *i*) ſit hiſtoriæ, cùm freqventer aliàs, tum proximè ſenſi. Recitaverat qvidam veriſſimum librum, partemqve ejus in alium diem reſervaverat. Ecce amici cujusdam orantes obſecrantesqve ne reliqva recitaret. TANTUS AUDIENDI qvæ fecerint pudor, qvibus nullus faciendi, qvæ audire erubeſcunt. Et ille qvidem præſtitit, qvod rogabatur: ſinebat fides. Liber tamen, ut factum ipſum, manet, manebit, legeturqve ſemper, tanto magis, qvia non ſtatim *k*). INCITANTUR enim homines *l*) ad agnoſcenda *m*) qvæ differuntur. Vale.

28. CAJUS PLINIUS ROMANO ſuo S.

Tribus

Capitolinus. Alii tamen [*Aldus, Sichardus, Rhenanus, Cratander,*] *non* Laterano *ſed* Paterno [*ad quem IV.14. VIII. 16.*] *ſcriptam epiſtolam credunt.* Cat. i) Numen *major humanâ, & qualis Deorum poteſtas eſt. Suprà lib. VII. ep. 27.* [*p. 550.*] Perqvàm velim ſcire, eſſe phantaſmata, & habere propriam figuram, numenq; aliqvod putes. *Bu.*

k) *quia continere intendebat illum ſcriptor apud ſe per aliquod tempus.* Cat. l) *Tacitus Hiſt. II. c.96.* Circumſteterat interim ſecretum palatium publica expectatio, magni ſecreti impatiens, & malè coercitam famam ſupprimentes augebant. *Idem Hiſt. I. c.17.* coercere ſermones præcipuum alimentum famæ *dicit. Sumus naturâ curioſi homines, & cognoſcendi avidi, ſecreta maximè & quæ premuntur: majora ſemper hoc ipſo rati, quòd occultantur & latent.* Bu. m) *L.* ad ea noſcenda. *Ba.*

Tribus epiſtolis, qvas à Virginio Romano pariter acceperat, reſpondet: ſed negat alias luculenter ſcriptas ſibi relatas, rogatq́; ut primum mittat.

POſt longum tempus epiſtolas tuas, ſed tres pariter, recepi: omnes elegantiſſimas, amantiſſimas, & qvales à te venire, præſertim deſideratas, oportebat. Qvarum unâ injungis mihi jucundiſſimum miniſterium, ut ad Plotinam *n*), ſanctiſſimam *o*) fœminam, litteræ tuæ perferantur: perferentur. Eâdem commendas Popilium *p*) Artemiſium: ſtatim præſtiti, qvod petebat. Indicas etiam, modicas *q*) te vindemias collegiſſe: communis hæc mihi tecum, qvanqvam in diverſisſimâ parte terrarum, qverela eſt. Alterâ epiſtolâ nuncias, multa te nunc dictare, nunc ſcribere, qvibus nos tibi repræſentes *r*): gratias ago. Agerem magis, ſi me illa ipſa, qvæ ſcribis aut dictas, legere voluiſſes: Et erat æqvum, ut te mea, ita me tua ſcripta cognoſcere, etiamſi ad alium qvàm ad me pertinent. Polliceris in fine, qvùm certius *s*) de vitæ noſtræ ordina-

EP. 28. n) *Trajani uxorem. In memoriis Brixianorum legimus, ſacerdotes divæ Plotinæ conſtitutos fuiſſe. Fuit & alia* Plotina, *uxor Aulici Cæſariani, raræ fidei, atq; ſingularis pudicitiæ fœmina, quæ maritum exulem ſecuta eſt, & reditum precibus impetravit.* Cat. o) *In Panegyrico, ubi de moribus illius plura diſſerit:* Qvid illâ, *inqvit*, ſanctius? qvid antiqvius? *&c.* Cat. p) pupillum †. *Legitur etiam* Pompilium. *Cat.* q) *graciles, ut vocat hujus libri ep. 20.* r) qvibus nos repræſentes. *Ita videtur legiſſe Catanæus, qui exponit; laudes, immortalem facias.* s) *Si-*

dinatione aliqvid audieris, futurum te fugitivum rei familiaris, ſtatimqve ad nos evolaturum, qvi jam tibi compedes nectimus, qvas perfringere *t*) nullo modo poſſis. Tertia epiſtola continebat, eſſe tibi redditam orationem pro Clario *u*), eamqve viſam uberiorem qvàm dicente me, audiente te, fuerit. Eſt uberior, multa enim poſtea inſerui *x*). Adjicis, alias te litteras curioſiùs ſcriptas miſiſſe; an acceperim qværis: non accepi, & accipere geſtio. Proinde primâ qvâqve occaſione mitte, appoſitis qvidem uſuris, qvas ego [non parciùs poſſum *y*)] centeſimas computabo *z*). Vale.

29. CA-

chardina: certi. t) *eadem*: effringere. u) *C. Lanio* †. *Alibi non meminit hujus orationis, neq; etiam hujus nominis.* Cat. x) *pro ſuo & aliorum Oratorum more. Lege ep.20, lib.I. Suprà hoc libro ep.13.* Poſteà actionem meam utcunq; potui, recollegi, addidi multa. *Nonnulla & Clariſſ. Voſſius ad iſtam rem notat lib. IV. Inſt. Orat. c.10. ſect.6. ſub ſinem.* Bu. y) *al.* [nec parciùs poſſim,] *noſtri mſſ.* [num parciùs poſſum ?] *Modius epiſt. 12. novant. Lect.* [*ap. Grut. V. Lamp. p. 30.*] *Cum ſcripturâ Modii facit Aldina quoque, &, Grutero teſte, Pal. & vett. edd.* z) *Iidem libri*: centeſimam putabo. *Gru. Atq; ſic & Sichardus. Oratio allegorica: vult mitti ad ſe literas, non tantùm eas, quas ſe ſcripſiſſe Romanus ſignificarat, ſed novas quoque, quæ ad illas accederent, ſicut uſuræ cum ſorte numerari ſolent. Uſurarum non unum genus, ſed pervulgatum* centeſimæ, *cùm centeſima ſortis pars in ſingulos menſes mercedis loco ſolveretur: ut, ſi quis centum nummos conduxiſſet, in ſingulos menſes ſingulos nummos penderet. De his uſuris eruditi viri ad Horatium Svetoniumq;: ſed videndus præcipuè Salmaſius de modo uſurarum.* Bu.

29. CAJUS PLINIUS RUSTICO a) ſuo S.

Excuſat ſua ſcripta, quòd non ſint exactiſſima: tamen, qvia ſunt plura & diverſi generis, toleranda.

UT ſatius eſt unum aliqvid inſigniter facere, qvàm plurima mediocriter b): ita plurima mediocriter, ſi non poſſis unum aliqvid inſigniter. Qvod intuens ego, variis me ſtudiorum generibus, nulli ſatis confiſus, experior. Proinde qvùm hoc vel illud legis, ita ſingulis veniam, ut non ſingulis c), dabis d). An cæteris artibus excuſatio in numero, literis durior lex, in qvibus difficilior e) effectus eſt? Qvid autem ego de veniâ, qvaſi ingratus? Nam ſi eâ facilitate, hæc proxima acceperis, qvâ priora, laus potiùs ſperanda, qvàm venia obſecranda eſt. Mihi tamen venia ſufficit. Vale.

30. CAJUS PLINIUS GEMINIO ſuo S.

Exprimit Geminio, laudanti Nonium tanqvam munificum, qvid ſit liberalitas: qva ſanè eſt, indigentibus donare, non falsâ liberalitatis ſimulatione divites captare.

Laudas

EP. 29. a) *filius Antiſtii Ruſtici, quem Martialis meminit periiſſe in Cappadociâ.* Cat. *Conf. Glandorp. Onomaſt. f. 65.* b) *Pal. & edd. vett.* Ut ſatius, unum aliqvid inſigniter, qvàm facere plurima mediocriter. *Gru.* c) *ſunt enim plura, & ideo majori veniâ digna, ſi unumquodq; non ſit perfectiſſimum.* Cat. d) *Sichardina*: ita de ſingulis, ut non ſingulis, judicabis. e) *certè* difficilior: *cæterarum enim artium inventi ſunt*

ubi incaluiſſet, in mare revolvi. Conſtat
vium Avitum *o*), legatum proconſulis *p*)
tus eductó religione pravâ *q*) ſuperfuſu
gventum: cujus illum novitatem odore

phinum, ſi quando in terram erumpit, mori. Cat.
tas hic magnorum auctorum eſt. Papinius enim, D
Plinius [*major*] *mori Delphinum, cùm tetigerit* t
ſcribunt. Exempla rem aliter habere docet Plin
Cautè Solinus, licet non magna alioquin prudentia
Delphini res Plinio exſcribens, hanc de morte ejus
ctâ, tacitus præteriit. Barth. *Tom. III. ad Papin.* p.

o) *quem ferunt furta Maronis Voluminibus*
Plinius Senior [*l. c.*] *& Solinus in ſuis collectan*
eum ſecutus, totum hoc Delphini mirum brevius
Alius, *inquiunt,* inter hos annos in Africo litore
nis Diarrhyti ſimili modo ex hominum manibus
præbensq; ſe tractandum, & alludens natantibu
ſitosq; portans, ungvento perunctus à Flaviano
ſule Africæ, & ſopitus, ut apparuit, odoris novit
ctuansq; ſimilis exanimi, caruit hominum conv
ne, ut injuriâ fugatus per aliqvot menſes; mox r
in eodem miraculo fuit. *Cat.* p) *Flaviani*, c
perio Delphinum ungvento conſperſit. Cat.
conſul provinciæ, cùm perſuaſiſſet animo, in Delp
latére divini aliquid: religionis ergò unguentó illum
perfundi. Id enim in Deorum ſimulacris fieri ſoleba
effigiati & uncti, & coronati lapides *apud Minuti*
mulacris Deorum. Sic & ſigna militaria *ungi ſole*
ligionis cauſſâ, quòd divini aliquid iis ineſſe exiſti
Prava religio δεισιδαιμονία *eſt, ſive ſuperſtitio, in ca*
ractere & iſtud ipſum Theophraſtus [*c. 17.*] *ponit:*
inqvit, λιπαρῶν λίθων τῶν ἐν ταῖς τριόδοις παριὼν ἐ
κύθου ἔλαιον καταχεῖν. καὶ ἐπὶ γόνατα πεσὼν καὶ π
ρας ἀπαλλάττεσθαι: Lapides unctos, qvi ſunt in
let oleo ex ampullâ perfundere, nec priùs di

donant, auferunt illi, famamq́ve liberali-
s avaritiâ petunt. PRIMUM eſt autem,
eſſe contentum: deinde, qvos præcipuè
s indigere, ſuſtentantem foventemq́ve, orbe
dam ſocietatis *l*) ambire. Qvæ cuncta ſi fa-
ſte, usqveqvaqve laudandus eſt: ſi unum
vod, minus qvidem, laudandus tamen: tam
um eſt etiàm imperfectæ liberalitatis exem-
. EA INVASIT *m*) homines habendi
ido, ut poſſideri magis, qvàm poſſidere vi-
ntur *n*). Vale.

31. CA-

---

olent. Noſter Paneg. c. 43. Nonne ut Regum, ita Cæſa-
munera illitos cibis hamos, apertos prædâ laqveos
abantur, cùm privatis facultatibus velut hauſta &
implicata retrò ſecum, qvicqvid attigerant, refer-
? *Martialis lib. VI. epig. 63.* Munera magna tamen
, ſed miſit in hamo: Et piſcatorem piſcis amare po-
Vide & lib. IV. epig. 56. ubi ſimilitudinem ipſam ex-
. Bu. l) ſocialitatis †. m) *Locus minus for-*
ſanus. Palatinus enim: exempla: res eximia ſit homi-
abendi cup. *Edd. vett.* exempli: tàm eximia tenet
nes habendi cupido: *quæ poſtrema ſcriptura forſan*
or vero. Gru. *Gruterus poſtremam ſcripturam vici-*
n vero ſuſpicatur. Immò longiſſimè diſtat. Vulgata verò
ntùm minùs ſana, quòd defectus copulativæ particulæ
nſuavem hiatum: quem non fuiſſe olim indicat, licet
s luxatis apicibusq́ literarum codex ſcriptus. Nimirum
plares eximia ſit, *nihil aliud vult, quàm ſcripſiſſe Pli-*
: Tàm rarum eſt etiam imperfectæ liberalitatis ex-
ar; & ea invaſit homines habendi cupido. *Vide Gro-*
ib. IV. c. 4. Ve. *Sichardina:* Tàm rara ſunt etiam
rfectæ liberalitatis exempla: tanta invaſit homi-
c. n) *ut magis à divitiis ſuis poſſideri, quàm ipſi*
re divitias ſuas videantur. Bu.

31. CAJUS PLINIUS SARDO ſuo S.

Sardi librum commendat, & gratias agit, qvòd ab eo laudatus ſit.

POſtqvàm à te receſſi, non minùs tecum, qvàm qvùm apud te, fui. Legi enim librum tuum, identidem repetens ea maximè, [non enim mentiar,] qvæ de me ſcripſiſti. In qvibus qvidem percopioſus fuiſti. Qvàm multa, qvàm varia *o*), qvàm non eadem de eodem, nec tamen diverſa, dixiſti *p*)? Laudem pariter & gratias agam? Neutrum ſatis poſſum, & ſi poſſem, timerem, ne arrogans eſſet, ob ea laudare, ob qvæ gratias agerem. Unum illud addam, omnia mihi tantò laudabiliora viſa, qvantò jucundiora; & tantò jucundiora, qvantò laudabiliora erant. Vale.

32. CAJUS PLINIUS TITIANO ſuo S. *q*)

Interrogat Titianum qvid agat. Se verò ſcribit in otio nolle longiores epiſtolas componere.

QVid agis? qvid acturus es? ipſe vitam jucundiſſimam, id eſt, otioſiſſimam vivo *r*). Qvo fit, ut ſcribere longiores epiſtolas nolim, velim legere: illud, tanqvam delicatus; hoc, tanqvam

EP. 31. o) *Sich.* variè. p) *Palat. de eodem jugo tamen diverſa dixiſti? Neq; ſecus edd. vett.* [*& in his Sichardina.*] Gru.

EP. 32. q) *Feſtiva epiſtola, vel potiùs feſtivum epiſtolium. H. Steph. præf. p. 24.* r) *Sichardina*: Qvid

unqvam otioſus. NIHIL EST enim aut pi-
rius delicatis, aut curioſius otioſis. Vale.

3. CAJUS PLINIUS CANINIO ſuo S.

Mira de Hipponenſi delphino narrat, qvi tantum uero aſſveverat, ut natantem ſubiret, & inſpectantibus multis per mare ferret, ac in terram reduceret. Monet igitur Caninium municipem ſuum, ut velit hanc materiam metro excolere.

INcidi in materiam veram, ſed ſimillimam fictæ, dignamqve iſto lætiſſimo *s*), altiſſimo, planeq; poëtico *t*) ingenio. Incidi autem, dum ſuper cœnam varia miracula *u*) hinc inde refeuntur. Magna auctoris fides: tametſi qvid poëtæ cum fide? Is tamen auctor, cui benè vel hiſtoriam ſcripturus crediidiſſes. Eſt in Africâ Hipponenſis colonia *x*), mari proxima: adjacet ei navigabile ſtagnum, ex qvo, in modum fluminis, æſtuarium emergit, qvod vice alternâ, prout æſtus aut repreſſit aut impulit, nunc infertur mari, nunc redditur ſtagno. Omnis hic ætas pi-

 ſcandi,

gis? an qvod ago ruri ipſe? vitam jucundisſimam, id eſt otioſisſimam? Qvo fit &c.

EP. 33. s) Scholaſtico †. t) *Caninius bellum Dacicum, quo Trajanus Dacos vicit, ſcribere exorſus erat: ſuprà p. 579.*] Cat. u) *quæ admirationem movent, & ſuprà fidem quodammodò ſunt, & poetarum fabulis ſimilia.* Bu. x) *Strabo:* Duo Hippones, alter Uticæ proximus, alter remotior, & freto propinqvus. *Solinus* *verum promontorium trudit Hipponem* regium. *poſtea di-*

ſcandi, navigandi, atqve etiam natandi ſtudio tenetur: maximè puerorum, qvos otium ludusqve ſolicitat *y*) His gloria & virtus altiſſimè provehi: victor ille qvi longiſſimè ut littus, ita ſimul nantes, reliqvit. Hoc certamine puer qvidã, audentior cæteris, in ulteriora tendebat: delphinus occurrit, & nunc præcedere puerum, nunc ſeqvi, nunc circuire; poſtremo ſubire, deponere; iterum ſubire, trepidantemqve perferre primùm in altum; mox flectit ad littus, redditq; terræ & æqvalibus. Serpit per coloniam fama: concurrere omnes ipſum puerum tanqvam miraculum aſpicere, interrogare, audire, narrare *z*). Poſtero die obſident littus *a*), proſpectant mare, & ſi qvid eſt mari ſimile *b*). Natant pueri: inter hos ille, ſed cautiùs. Delphinus rurſus ad tempus, rurſus ad puerum venit *c*). Fugit ille cum cæteris. Delphinus, qvaſi invitet, revocet *d*), exilit *e*), mergitur, variosqve orbes impli-

---

ctum: item Hipponem alterum de interfluente freto diarrhytum *appellatum. Hîc procul dubio* diarrhytum *intelligit, Romanorum coloniam.* Cat. y) *eò inducit atq; invitat. Otium ludus ſequitur: ludendi voluptas ludum ipſum invitat.* Bu. z) *narrabant aliis, quæ audiverant.* Cat. *Sichardina*: narrare, reſpondere. a) *per litus ſedent magno numero, occupantq; ac opplent.* Bu. b) *ſtagnum illud æſtuarium.* Cat. c) *in aliquibus codicibus non habetur* [venit] *ſubintelligitur tamen.* Cat. d) & evocet †. e) *in altum ſalit ab æſtuario, ut videretur.* Ocyor, *inqvit Plinius avunculus,* Delphinus volucre, ocyor telo, tantâ vi exilit, ut plerunq; vela navium transvo-

t *f*) expeditqve. Hoc altero die, hoc tertio, pluribus, donec homines innutritos mari et timendi pudor: accedunt, & alludunt, pellant *g*): tangunt etiam, pertrectantqve entem *h*). Creſcit audacia experimento. mè puer, qvi primus expertus eſt, adnatanſilit tergo *i*); fertur referturqve; agnoſci mari putat; amat ipſe *k*), neuter timet, neumetur. Hujus fiducia, manſvetudo illius ur: nec non alii pueri dextrâ lævâqve ſiunt hortantes monentesqve. Ibat unà [id ve mirum] delphinus alius *l*), tantùm ator & comes. Nihil enim ſimile aut facieaut patiebatur: ſed alterum illum duce), ut puerum cæteri pueri. Incredibile *n*), verum tamen qvàm priora,] delphinum torem colluſoremqve puerorum in terram ve extrahi ſolitum, areniſqve ſiccatum,

 ubi

t. f) implicat †. g) *Nam à ſimo roſtro* es *Vocabant: Vide Plinium lib. IX. hiſtor. c. 8. ubi & pſam hiſtoriam inter alia exempla* φιλανθρωπίας, *qua phinis eſt, refert. Adde Gellium lib. VII. c. 8. & Plu*m *de induſtriâ animalium.* Bu. h) *Quidam co*non *habent* præbentem *ſc. ſe tractandum, ſed* præm. *Cat.* i) *ſequor hic Sichardinam. Alia:* adnatanti, inſilit tergo. k) Agnoſcunt ſe, ex marum ille, è terrâ iſte, neuter timet *&c. Ita Sichar*- *nec malè, opinor.* l) *Eadem Sichardina:* hor- monentesqve, ne timeat. Id qvoqve mirum, Dels alius tantùm *&c.* m) reducebatqve. *Sich.* Non *eſt mirum, ſi dixit incredibile, quia avunculus lib. IX. hiſt. nat. c. 8.*] *tradit, ſtatim tellure tactâ Del*-

illuſ cepeiſſ, nominum ſcelera

lonis y) [ut videtur ipſis] n

ris, qvorum mihi agreſtes qve

ſtras, & iſthæc z) urbana oper

Vale.

37. CAJUS PLINIUS PA
ſuo S.

Excuſat ſe, qvòd non poterit R
Januariis officii gratiâ, qvùm Pau
inibit. Nam in Tuſcis retinebatur
collocanda.

---

tur. *Cat.* x) *Etſi habebant regula*
degenda vitâ quotidianâ ſervarent: in
men, pro quibus aliquid mutandum ven
dianum ſomnum eximebat noſter, de qu
jus libri. Capitolinus in Antonino Pio: I

m refugiſſe r); nec niſi poſt multos dies s) m langvidum & mœſtum, mox redditis viri- priorem laſciviam & ſolita miniſteria repe-. Confluebant ad ſpectaculum omnes ma- atus, qvorum adventu & morâ, modica reſ- lica novis ſumptibus t) atterebatur. Poſtre- locus ipſe qvietem ſuam ſecretumqve per- it. Placuit occultè interfici, ad qvod coiba- Hæc tu qvâ miſeratione, qvâ copiâ deflebis, ibis, attolles? Qvanqvam non eſt opus af- as aliqvid aut adſtruas u): ſufficit, ne ea qvæ vera, minuantur. Vale.

 34. CA-

i poſito genu eos fuerit veneratus. *Bu.* r) *ſuſpe- ctio: vacillat enim ſtructura verborum, ſanior futura, d* in altum, *ejiciamus. Quid ſi legamus [quod apud al- i Plinium ac Solinum in hâc hiſtoriâ eſt,]* novitate is? *aut*, novitate odoreqve in altum refugiſſe? *Ve- t in mentem quoque*, vitantem odorem. s) *men- vit avunculus [ſuprà lit. o.]* Cat. t) *Catanæum egiſſe*, immodicis Reſp. ſumptibus. *Locum ejus inte- adſcribo:* Immodicis] *maximis: nam ſumptûs de pu- faciebant magiſtratibus confluentibus. Hinc Plinius ſe- narrato miraculo ſcribit:* Injuriæ poteſtatum in ho- es ad viſendum venientium Hipponenſes in necem compulerunt. *Et Cic. lib. III. ad Appium:* Apameæ iſſem, multarum civitatum principes ad me detule- ſumptûs decerni nimis magnificos, cùm ſolvendo ites non eſſent. *An magis placet legere:* modica Reſp. *is & mediocribus facultatibus colonia Hipponenſis. Ha- Catanæus, cujus ultima hæc verba, ut interpretamen- genere characteris à textu,* modica Reſp. *diſtinximus. vit enim Stephanus, qui variæ lectioni etiam interpre- tum hoc admiſcuit.* u) *Aldina:* aut ſtruas. *Si- ina utramque vocem omittit.*

34. CAJUS PLINIUS TRANQVILLO ſuo S.

Conſulit Tranqvillum, an experiatur Encolpum libertum ſuum in recitatione verſuum ſuorum, cùm ipſe ſibi diffidat.

EXplica æſtum *x*) meum. Audio me malè legere, duntaxat verſus: orationes enim commodius *y*), ſed tanto minus verſus. Cogito ergò recitaturus familiaribus amicis experiri libertum meum *z*). Hoc qvoqve familiare, qvod elegi non benè, ſed melius ſcio lecturum *a*): ſi tamen non fuerit perturbatus. Eſt enim tam novus lector, qvàm ego poëta. Ipſe neſcio, qvid illo legente interim faciam: ſedeam defixus & mutus & ſimilis otioſo? an [ut qvidam] qvæ pronuntiabit, murmure, oculis, manu proſeqvar *b*)? Sed puto, me non minùs malè ſaltare *c*),

EP. 34. x) Æſtus *dubia mentis eſt fluctuatio, ductâ ab mari metaphorâ. Virgil. VIII. Æn.* magno curarum fluctuat æſtu. *Sic* ſalum *uſurpavit Apulejus initio l. IV. Mileſ.* Ego igitur, cùm in iſto cogitationis ſalo fluctuarem. *Gonſal. ad Petron. p. 23.* y) *Diſpar ergò lectio, & canora vox uſui legendis verſibus. Vide Gell. lib. XVIII. c. 5.* Ba. *Adde, quæ ſuprà p. 384. y. ex eodem dedimus.* z) *Encolpum, de quo in principio VIII. nam Zoſimum jam amiſerat.* Cat. a) *Habuerim vocem* ſcio *pro ſpuriâ: niſi forte altius ſubeſt ulcus. Nam Palat. & ed. vetus,* non bene ſit melius lecturus. *Gru. Putem loco toti è lectione, quam Sicbardus habet in margine, ſic eſſe conſulendum:* Hic qvoqve ſimiliter, qvem elegi, non benè [*ſc. leget.*] Sed melius [*quàm me*] ſcio lecturum, ſi tamen *&c.* b) *Noſter ſuprà V. ep. 3. p. 322.* qvid qviſqve ſentiat, perſpicit ex

re *c)*,qvàm legere. Iterum dicam,explica æſtum meum vereqve reſcribe, num ſit melius, peſſimè legere, qvàm iſta vel non facere, vel facere. Vale.

35. CAJUS PLINIUS APPIO *d)* ſuo S.

Scribit Appio, ſe emendaturum librum qvem ad ſe miſerat, & cùm diligentiam in retractandis operibus probet, nimiam tamen reſpuit.

Librum qvem miſiſti, recepi, & gratias ago: ſum tamen hoc tempore occupatiſſimus. Ideò nondum eum legi, cùm alioqvi validiſſimè cupiam. Sed eam reverentiam cùm literis ipſis, tum ſcriptis tuis debeo, ut ſumere illa, niſi vacuo animo, irreligioſum putem. Diligentiam tuam in retractandis operibus valdè probo. Eſt tamen aliqvis modus: primùm qvòd nimia cura deterit *e)* magis qvàm emendat; deinde qvòd nos à recentioribus revocat, ſimulqve nec abſolvit priora, & inchoare poſteriora non patitur. Vale.

36. CAJUS PLINIUS FUSCO ſuo S.

vultu, oculis, nutu, manuum motu, murmure, ſilentio. *Vid. & p. 99. z.* c) *geſticulari.* Ba.

EP. 35. d) *Alii non* Appio, *ſed* Oppio *ſcribi hanc epiſtolam autumant. Oppii ſit mentio apud Plutarchum in Vitâ Othonis.* Cat. e) *neceſſaria tollit. Sic dixerat ad Tranquillum;* [*p. 362. l.*] nec jam ſplendeſcit limâ, ſed atteritur. *Cat.*

mus. Legi enim librum omnibus nume ſolutum. Cui multum apud me gratiæ ipſius adjecit. Judicavi tamen. Neqve e li judicant, qvi malignè legunt. Vale.

39. CAJUS PLINIUS MUSTI ſuo S.

Muſtium architectum, ædem Cereris reſ rogat, ut marmor emat, ad id neceſſarium: mam porticuum ſcribat.

ARuſpicum monitu reficienda eſt mi Cereris *s*) in prædiis in melius & i jus *t*). Vetus ſanè & anguſta *u*), cùm ſit ſtato die *x*) freqventiſſima. Nam idi ptembribus magnus è regione totâ co lus, multæ res aguntur, multa vota ſuſcip multa redduntur; ſed nullum in proxim

EP. 39. s) *Etiam privatis hominibus hæc r fuit, ſacras ædiculas in ſuis agris habere, pro cujus vel magnificentiâ. Nota vero, quod dicitur* Aruſp nitu: *neq; enim privatâ authoritate, ut exiſtim bat. Dedicatio certè, ut hodie, ſic olim tota erat ju ficii, ut adparet ex oratione Ciceronis de Aruſpicu ſis. Neque aliter uſi hac poteſtate Imperatores, q iidem erant Pontifices Maximi: ut Trajanus ap dem Plinium lib. X.* Scip. Gentil. Comment. *apol. n. 577.* t) *Sich.* in prædiis meis in majus. u) *Scribo,* eſt anguſta, *vel, mutatâ ne*: in melius & in majus, vetus ſanè & angu *ſ. Caſ. Aldina*: Vetus ſanè, & anguſtâ cùm qvi *&c.* x) dedicationis die †. y) *Rec* [*H. Stephani*] ex proximo. *Sed alterum* [illegible]

qvinta, [neqve enim certum dimenſumqve tempus,] ut dies ſvaſit *l*), in xyſtum *m*) me vel cryptoporticum confero; reliqva meditor & dicto; vehiculum aſcendo. Ibi qvoqve idem, qvod ambulans aut jacens. Durat intentio, mutatione ipſa refecta. Paulùm redormio, dein ambulo, mox orationem græcam latinámve clarè & intentè, non tam vocis causâ qvàm ſtomachi *n*), lego: pariter tamen & illa firmatur. Iterum ambulo, ungor, exerceor, lavor *o*). Cœnanti mihi, ſi cum uxore, vel paucis, liber legitur: poſt cœnam, comœdus *p*) aut lyriſtes: mox cum meis ambulo, qvorum numero ſunt eruditi. Ita variis ſermonibus veſpera extenditur, & qvanqvam longiſſimus dies, citò conditur *q*). Non-

 nun-

l) *in quibusdam exemplaribus legitur,* fulſerit. *Cat.*

m) *ambulationem ſub dio, quæ arbores & porticús hinc inde habet, quò ſe transferebat ſereno tempore: at nubilo in cryptoporticum, id eſt, abditam porticum.* Cat. n) *cui utilem lectionem claram meminit Celſus, ſtomachi remedia ſcribens.* Cat. *Exercitationem vocis valdè conducere valetudini Plutarchus oſtendit de ſanitate tuendâ. Etiam Oribaſius teſtatur, duplici fine exercuiſſe vocem veteres, ad remedium morborum, & vocis cultum. Et hâc de cauſſâ magiſtros vocis ſeu monitores ac præceptores habebant, quorum Cælius, Aurelianus meminit lib. I. & II. tardarum paſſionum: itemq; Quinctilianus & Svetonius Auguſto c. 84. & Nerone c. 24. qui* Phonaſcos *appellant.* Bu. o) *Stomacho Secundum laborâſſe demonſtrant redormire, ungi, exercere, lavari, quæ ſingula tractantur à Celſo in curatione ſtomachi.* Cat.

p) comœdi †. *Al.* comœdia. *Sed optimè,* comœdus, *ut epiſt. 17. & 40. hujus libri.* q) *legimus etiam,* claudi-

nunqvam ex hoc ordine aliqva mutantur *r*). Nam ſi diu jacui vel ambulavi, poſt ſomnum demum lectionemqve non vehiculo, ſed [qvod brevius, qvia velocius] eqvo geſtor *s*). Interveniunt *t*) amici ex proximis oppidis, partemqve diei ad ſe trahunt, interdũq; laſſato *u*) mihi opportunâ interpellatione ſubveniunt. Venor aliqvando: ſed non ſine pugillaribus, ut qvamvis nihil ceperim, nonnihil referam *x*). Datur & colonis *y*) [ut videtur ipſis] non ſatis temporis, qvorum mihi agreſtes qverelæ literas noſtras, & iſthæc *z*) urbana opera commendant. Vale.

37. CAJUS PLINIUS PAULINO ſuo S.

Excuſat ſe, qvòd non poterit Romæ eſſe calendis Januariis officii gratiâ, qvùm Paulinus conſulatum inibit. Nam in Tuſcis retinebatur circa prædia ſua collocanda.

Nec

tur. *Cat.* r) *Etſi habebant regulam veteres, quam in degenda vitâ quotidianâ ſervarent: incidebant tempora tamen, pro quibus aliquid mutandum veniret. Sic hieme meridianum ſomnum eximebat noſter, de quo ultimâ epiſtolâ hujus libri. Capitolinus in Antonino Pio:* In fundis ſuis vixit varie, & pro temporibus. *Bu.* s) *De geſtatione ſuprà ad ep. 7. hujus libri.* t) Interim veniunt †. u) laſſo †. x) *Sic lib. I. ep. 6. p. 17. 18.* y) *ruſticis.* Ba. *Ruſticos vocat ep. 15. hujus libri, ubi pariter de querulis horum libellis. Sic de querelis ruſticorum VII. epiſt. 30. p. 563.* z) hæc †.

NEc tuæ naturæ eſt,translatitia *a*) hæc & qva-ſi publica officia à familiaribus amicis ontra ipſorum commodum exigere : & ego te onſtantiùs amo, qvàm ut verear, ne aliter ac elim accipias,niſi *b*) te Calendis *c*)ſtatimCon-ulem videro *d*) : præſertim cùm me neceſſitas ɔcandorum *e*) prædiorum plures annos ordi-ıatura *f*) detineat,in qvam *g*) mihi nova con-ilia ſumenda ſunt. Nam priore luſtro *h*),qvan-ɉvam poſt magnas remiſſiones *i*), reliqva *k*) :reverunt.Inde plerisqve nulla jam cura minu-:ndi æris alieni, qvòd deſperant poſſe perſolvi; 'apiunt etiam,conſumuntqve qvod natum eſt, ıt qvi jam putent ſe non ſibi parcere *l*).Occur-ren-

EP. 37. a) **Translatitia** *communia omnia atque* *ulgaria, & quæ expedias facilè, appellantur : de quo plura ruditiſſimus Voſſius lib. IV. Inſt. Orat. c. 6. ſect. ult.* [*p. 111.*] 3u. b) *Puto ſcribendum*, ſi non. *Gro.* c) *Ja-ıuariis puta, quibus inibant magiſtratûs.* Bu. d) *id eſt, ıiſi adfuero tibi auſpicanti honorem, & gratulatus de eo fue-'o.* Bu. e) Thuſcanorum †. *inuſitatâ formâ denomi-ıatibum. A Thuſciâ enim* Thuſcus *à Thuſcanus* Thuſcanien-ſis; *à Thuſculo Thuſculanus deduci ſolet. Qvare magis probo,* ocandorum. *Cat.* f) *plurium annorum ordinatio-ıem conſtitutura.* Bu. g) in qvâ †. h) *Igitur in-uſtra ſingula, h. e. quinque annos prædia ſua collocabant 'eteres : in quam rem plura JCtorum loca* [*Ulp. ff. I. de ad-miniſtratione rerum ad civitatem pertinentium; & ff. XXV. 'e ſoluto matrimonio ; & ff. XLV. de verb. oblig. Ibid. Pomp. 5 Paul. ff. XXXIV. de lib. leg. & Lab. ff. XXXII. allegat.* Bu. i) *Vide VIII.* [*ep. 2.*] Cat. k) Reſte/ *de quo suprà p. 535. g.*] *Inde* Reliqvatores *in Jure dicti.* Bu. l) *pla-ere* †. *Ineptiſſima lectio. Scribe* parcere *ex melioribus edi-*

huc licet ver & autumnum *m*), qvæ inter mem æſtatemqve media, ut nihil de d perdunt, ita de nocte parvulum acqvirunt. Vale.

C. PI

ſvetudinem noſtram. Addas. m *Ita locum emendaverunt Modius c. 12. novantiq. Lect. [apud Gr Lamp. p.30.] ex membranis ſuis, &, Caſaubono teſte ac ſ gatore, Lectius; quanquam apud Caſaubonum [ſic reor] vitio excuſum eſt,* vel & autumnum, *pr* & autumnum. *Nam & Grutero agnovit nihil hic notare ticulam* vel, *faceretq; profectò injuriam induſtrioſſim ctii ingenio elegantiſſimo. Vera lectionis indicia Grut idem & hæc profert è Pal. & edd. vett.* vere tantum qvæ: *quæ videlicet prope abſunt ab his:* ver & autumn qvæ. *Sed fecit corrupta ſcriptura, ut Catanæus hic illud* tum non, *ſive, quod vocabuli monſtrum in Aldinâ quo reperio,* tantumnum *ſibi ſumeret interpretandum, nullo dem ad hunc Plinii locum commodo. Cæterùm vulgatiſſi lectio erat:* Addas huc licet autumnum. *Huic adſcrip Barthius:* L. *autumnam*, conſvetudinem nempe, & loqvebantur. *Verùm nihil præferendum emendationi, quam è Modio & Lectio dedimus.*

t *o)* alioqvi NULLUM JUSTIUS *p)* genus editûs, qvàm qvod terra, cœlum annus refert. At hoc *q)* magnam fidem, acres oculos, numeroſas manûs poſcit: experiendum tamen, &, quaſi in veteri morbo, qvælibet mutationis auxilia tentanda ſunt. Vides qvàm non delicatam me cauſa obire primum Conſulatûs tui diem non ſinat: qvem tamen hîc qvoqve ut præſens votis, gaudio, gratulatione celebrabo. Vale.

38. CAJUS PLINIUS SATURNINO ſuo S.

Laudat Rufum non tam qvòd id Saturninus juſſiſſet, qvàm qvòd mereretur.

EGo verò Rufum *r)* laudo: non qvia tu, ut ita facerem, petiiſti, ſed qvia eſt ille digniſſimus.

---

er *Caſaubonus. Ego & præfero.* p *Virgilius II. Georg.* O fortunatos nimium, bona ſi ſua norint, Agricolas! qvibus ipſa procul diſcordibus armis Fundit humo facilem victum juſtisſima tellus. Juſtisſima tellus, *quia nullum juſtius genus reditûs, quàm quod ex terrâ. Et ideò Juſtitia extrema per agros, excedens terris, feciſſe veſtigia eidem Maroni memoratur. Philemon:* δικαιότατον κτῆμ' ἐστὶν ἀνθρώποις ἀγρός. Poſſesſio homini juſta maximè eſt ager. *Cato de re ruſticâ:* Ex agricolis & viri fortiſſimi, & milites ſtrenuiſſimi gignuntur; maximèq; pius qvæſtus ſtabiliſſimusqve conſeqvitur, miniméq; invidioſus. *Bu.* q) Ad hoc †. *Scribe:* At hoc †. [*quomodo & in ſcholio Catanæi legitur.*] *planisſimâ ſententiâ, quæ antea nulla erat.* Caſ. Hoc *autem, id eſt, ſi operi exactores, cuſtodes fructibus donam.*

EP. 38. r) *Octavium Rufum.* [*ad quem ſcribit. I. Ep. 7.*] Cat.

An tenuit quidem, ſed pro decimo numeravit nonum, ſimiliterq; præcedentem pro nono octavum, quòd octavo noſtro careret? Reſpice ad ea, quæ 573. a. & p. 666. a. dicta ſunt. An ne octavo quidem caruit, ſed hunc decimum eodem cum cæteris cenſu, à quibus inſigniter diverſus eſſet, habere voluit? Conf. Catanæum præf. p. 622. ed. Veenhuſ. & Savar. ad Sidon. IX. ep. 1. p. 534. quanquam & obſcuritate quâdam hic laborat Catanæus, & mentem ejus non ſatis eſt aſſecutus Savaro. Diſcrimen hujus libri à cæteris ſatis eſt evidens. Illi ſinguli ad multos familiares promiſcuè ſunt ſcripti; hic ad unum Cæſarem Trajanum. Ergò ut Ciceronis ad Atticum, ad Q. Fratrem, ad Brutum libros epiſtolarum non annumeramus cæteris ad familiares promiſcuis: ita Plinianus hic ad Trajanum ſolum non mirum eſt, ſi cui veterum olim planè ſeparandus à cæteris fuit viſus: Sidonio maximè, qui ſua cogitabat ad exemplum Plinii componere. Sunt autem Sidoniani libri promiſcui omnes, nullus ad unum ſolum: ne quidem epiſtolarum ulla ad aliquem Cæſarum. Quâ in re Symmachum dicas propiorem Plinio. Nam hujus liber decimus epiſtolas continet Imperatoribus ſcriptas. Jam etiam hoc ait Cunradus Rittershuſius peculiari commentario decimum hunc Plinii illuſtravit intactis cæteris: quem quidem illa cumprimis movit, ut eum interpretaretur, ratio, quia has epiſtolas maximè videbat eſſe juri civili cognatas. Cæterùm ſtilum in iisdem Catanæus agnoſcit ſolutiorem ac faciliorem, quòd reliquas ferè ad eruditiſſimos ſcriberet Plinius, has ad Trajanum Imperatorem, ſi Dioni credimus, non doctiſſimum. Cujus & reſponſoriæ poſt epiſt. 20. interjiciuntur ſigillatim. Quæ ratio fuit, ut epiſtolæ 20. ac ſequentibus novum titulum, epiſtolarum Plinii & Trajani amoebæarum, *præfigeret Henricus Stephanus: à quo exemplum hoc in alias quasdam editiones eſt propagatum. Neq; nobis conſilium diſplicuit. Itaque libri totius partes duas conſtituimus, quarum una* Plinii ad Trajanum ſolitarias, *poſterior* utriusq; mutuas *contineret epiſtolas. Etiam hoc monendum, ab epiſtolâ 3. usq; ad 89. alium earum ordinem eſſe in recentioribus editionibus, alium in illis numeris alioqui carente Catanæi, quem ſecutus hic, non abſq;*

fugium *z*) aut imbris aut ſolis. Videor ergò municè ſimul religioſeqve facturus, ſi ædem qvàm pulcherrimam *a*) extruxero, addidero porticus *b*): illam ad uſum Deæ, has, ad hominum. Velim ergò emas qvatuor marmoreas columnas, cujus tibi videbitur generis: emas marmora, qvibus ſolum, qvibus parietes excolantur. Erit etiam vel faciendum vel emendum ipſius deæ ſignum *c*): qvia antiqvum illud è ligno qvibusdam ſui partibus vetuſtate truncatum *d*) eſt. Qvantum ad porticûs, nihil interim occurrit qvod videatur iſtinc *e*) eſſe repetendum: niſi tamen *f*) ut formam ſecundum rationem loci ſcribas *g*). Neqve enim poſſunt circum-

tino, & antiquitus cuſis. Gru. z) *Tacitus:* Nec aliud infantibus ferarum imbriumq; ſuffugium, qvàm ut in aliqvo ramorum nexu contegantur. *Fabius:* Hæc diverticula & anfractûs ſuffugia ſunt infirmitatis. *Cat.*

a) ædi, qvam pulcherrimam ext. †. b) *Porticûs templis duplici cauſſâ addebantur: altera, ut auctoritas illis conciliaretur, altera, ut populus ibi ſuffugium ſolis aut imbris haberet. Victruvius lib. III. c. 2.* Pteromatos ratio & columnarum diſpoſitio ideò eſt inventa, ut aſpectus propter aſperitatem intercolumniorum haberet auctoritatem. Prætereà ſi & imbrium vis occupaverit & intercluſerit hominum multitudinem, ut habeat in æde circaqve cellam cum laxamento liberam moram. *Dixit* liberam moram, *quia peractis ſacris, & miſſo ſolenni voce populo, nemini in æde interiore commorari fas erat.* Bu. c) *Sichardina:* Erit etiam faciundum ipſius deæ ſignum.

d) *Ita Pal. & edd. veteres, etiam Aldi* [*& Sichardi.*] *At recentiores* [*H. Stephani*] obtruncatum eſt. *Gru.* e) ſtaim †. f) *legitur etiam,* tantùm. *Cat.* g) For-

arem *b*),Imperator optime *i*),& privatim
blicè opto.

2. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Imperatori gratias agit, quòd ſe dignatus e
re trium liberorum.

EXprimere, Domine *k*), verbis non po
quantum mihi gaudium attuleris, qu
dignũ putaſti jure trium liberorum *l*). Q
enim Julii Serviani, optimi viri, tuique

Etè autem hæc optat. Nam alterum reverentiam, a
amorem conciliat: quæ duo cùm aſſecutus Princeps
tum & firmum imperium habet. Bu. i) *Vid*
alluſiſſe ad cognomentum Optimi Principis, *quo*
Romanus Trajanum honoravit. Ri.

EP. 2. k) *Etſi Auguſtus edicto probibuit ſe*
num ſalutari, ut eſt apud Svetonium, quia ſcilicet t
rannicum videbatur & invidioſum hoc vocabulum: t
poſteriores Imperatores hoc nomen non refugerunt.
tur diu ante Plinium mos invaluiſſe, ut Imperatores
dibus, item Procuratoribus & Legatis ſuis, eo honoris
lo appellarentur. Sic enim in Actis Apoſtolicis c. 25. Feſ
curator Judææ loquitur: περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι
οὐκ ἔχω. Τῷ κυρίῳ, *ſcilicet Principi Neroni. Hunc igi*
rem jam inveteratum Plinius migrare noluit. Nec Tr
appellationem Domini averſatus eſt, cùm ejus invidi
turna eaq; promiſcua conſuetudo mollivíſſet. Ri.
habebant jus trium liberorum in urbe Romanâ, vel i
quatuor, vel in provinciis quinque, erant excuſati à tu
curâ. Præterea capere poterant ex teſtamentis hæredi
legata, ut apparet ex ep. 95. hujus libri. Plura privilegi
omittam, quæ ex Duareno, & Lipſio ad Tacitum, p

ni *m*), precibus indulſeris *n*) : tamen etiam
:ſcripto *o*) intelligo, libentiùs hoc ei te præ-
ſe, qvia pro me rogabat. Videor ergo ſum-
ı voti mei conſeqvutus, cùm inter initia fe-
imi *p*) principatus tui probaveris, me ad
ıliarem *q*) indulgentiam tuam pertinere:
'e magis liberos concupiſco; qvos habere

 etiam

Ri. m) *Nam bis conſulatum geſſit ſub Trajano,*
leò charus fuit, autore Dione, ut eum dignum imperio
ıverit, & aliquando ſucceſſorem ſuum cogitaverit. Cat.
infrà deſiderio indulgere *ep. 34. & 35. dixit.* Deſide-
ım ſæpe pro rogationibus ſive precibus ponuntur. Pa-
. 79. Videmus, ut provinciarum deſideriis, ut ſingu-
ı etiam civitatum precibus occurrat. *Et ita non ſemel*
âc voce Svetonius eſt. Indulgere *eſt per gratiam dare,*
i, & τῷ imperare *opponitur. Martialis præf. lib. XII.*
:avi mihi, qvod indulgere *conſueveram. Vet. Gloſſ.*
ἐνδίδωμι, Largior, indulgeo. *Inde* Indulgentia *gratia*
atoria, & ipſi Imperatores indulgentiſſimi *dicti,*
odiè clementiſſimos *appellamus. Exempla hic ipſe li-*
!ura ſuppeditat. Bu. o) *Poſſumus intelligere vel*
iteras Trajani reſponſorias ad Jul. Servianum; vel di-
conceſſum Plinio de illo jure ſeu privilegio trium libe-
. Aliàs quid ſit reſcriptum Principis, notum eſt ex In-
ƀ. I. tit. 2. Ri. p) *Cæpit hæc ſeculi beatitudo*
'ervâ, ut præclarè apparet ex Tacito in proœmio vitæ
Agricolæ. Idem Tacitus felicitatem temporum ſub Tra-
rædicat initio Annalium. Addo & hoc: felicitatem il-
ſt Domitianum præſignificatam fuiſſe ei per ſomnium
eo gibbo, quem pone cervicem ſibi enatum ſomniabat,
atior poſt ſe lætiorq́; portenderetur Reip. ſtatus. Vide
ium de hoc ſomnio. Ri. q) *raram. Nam Plinio pe-*
vt idem jus Tranquillo Svetonio concederet, reſpondit
us [infrà ep. 96.] eum ſcire, quàm parcè hæc beneficia
. Et ad Priſcum de Voconio ſcribens Secundus [p. 114.]

etiam illo triſtiſſimo ſeculo *r*) volui, ſicut potes duobus matrimoniis meis credere *s*). Sed Dii melius *t*), qvia omnia integra bonitati *u*) tuæ reſervarunt. Malui hoc potiùs tempore *x*) me patrem fieri, qvo futurus eſſem & ſecurus & felix.

3. [Ri. 5.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Petit à Trajano, Voconium Romanum, condiſcipulum & contubernalem ſuum, virum eruditum & nobilem, promoveri in ordinem Senatorium.

Indul-

idem memorat. Cat. r) triſtiſſimum ſeculum *Domitiani Principatum vocat.* Bu s) *Optâſſe liberos ex u probat, quòd priore conjuge mortuâ alteram ſuperinduxerit: omiſſurus, niſi liberos ſibi quæſiviſſet. Lib. VIII. epiſt. 11. [p. 604.] Fabato proſocero ſuo ſcribit:* neq; ardentiùs pronepotes, qvàm ego liberos accepi. *Bu.* t) *ſcil. ordinarunt, vel diſpoſuerunt, vel gubernarunt. Eſt autem apud bonos autores crebra hæc locutio elliptica, ut videre eſt in exemplis à Briſſonio allegatis lib. I. de formulis Pop. Rom. p. 94.* Ri, u) *Sic mox in epiſt. ſeq.* Hoc votum meum bonitati tuæ reſervatum eſt. *Et infrà epiſt. 24.* apud bonitatem tuam *&c. Sic ep. 6.* ex conſvetudine bonitatis tuæ. *Ri.* x) *ſub tàm bono & felici Imperatore. Idem noſter Paneg. c. 26. extr.* Super omnia eſt tamen, qvòd talis es, ut ſub te liberos tollere libeat, expediat. *Vide & c. 27. & Senecam lib. I. de Clem. c. 13.* Tollere liberos *ſuſcipere eſt. Nam nati infantes deponebantur in terrâ quos ſi alere & educare cogitaret pater, levabat, ſive attollebat. Terentius Andriâ:* Qvicqvid peperiſſet, decreverunt tollere. *Bu.*

;entia tua, Imperator optime, qvam ple-
am experior, hortatur me, ut audeam
ım pro amicis obligari; inter qvos ſibi
cipuum locum vindicat Voconius Ro-
y), ab ineunte ætate condiſcipulus *z)* &
ernalis meus *a)*. Qvibus ex cauſis & à
patre tuo *c)* petieram, ut illum in am-
ım ordinem *d)* promoveret: ſed hoc
meum bonitati *e)* tuæ reſervatum

 eſt *f)*,

y) *Hunc & Priſco ſuo commendat II. ep. 13.* ;*tiam quadam extant epiſtolæ Plinii. Nominatur in* o lex Voconia *initio tit. Inſt. de l. Falcid. quam tu-* iusVoconius *Saxa Tribunus plebis. Is ex hâc eadem* ı*ndus fuiſſe videtur. Videatur Dio lib. 56.* Ri. ;*& alibi de aliis Plinius, optimos ſe amicos in virili* ı*iſſe, quos olim in pueritiâ condiſcipulos ac ſodales* Ri a) *Intellige in militiâ.* Ri. b) *No-* ı*c eſt, Imperatores Romanos, poſtquam rebus huma-* ı*ti fuerant, ſolitos conſecrari atque in Deorum nu-* ;*ferri per ἀποθέωσιν, quam vocabant,* [*nobis liceat* ſi*cationem, cum Johanne Saliſberienſi l. 3. de nugis* | *Ejus ritum prolixè deſcribit Herodianus init. lib. 4.* ı*inde ita appellabantur Divi, poſt mortem inquam,* n *dum in vivis erant.* Ri. c) *Nervâ.* Cat.

d) *Ampliſſimus ordo & hic & alibi noſtro Sena-* *de quo & ſuprà alibi monuimus* [*p. 571. k.*] *Ita &* *vocat Othone c. 8. & Veſpaſiano c. 2. Prudentio* Ex- r ordo *dicitur priore in Symmachũ v. 572. reſpectu* ;*& plebeji. Ad Venantium notavimus, jam olim, &* ›rdinem *de Senatu à Publicio Optatiano dici. Cujus* n*pla & in veteribus inſcriptionibus non pauca ob-* ı*s, ſed in præſenti omittenda.* Bu. e) *quia dictus* ı*tor optimus, quod mores reſpiciebat. Neq;* bonitas n *arbitrantur, verbũ eſt Theologorum, ſed eo uſi ſunt* , *Columella, Fabius, Terentius.* Cat. *Vid. & ad ep.*

tatem ſeſtertiis *dicat?* Liberalitas ſe
dicitur, quæ tantâ ſummâ conſtat. Ut
ticq Nepos, univerſos frumento do
ſex modii tritici darentur, *ita ſcripſi*
modiorum tritici liberalitate profec
res hoc qvadringenties, hujus qvadri
ceps ſub figurâ nominis, ut alia hujus g
ſeſtertiy & ſeſtertium *adjectivè, ut tec*
bant; de quo multis Joſephus Scaliger e
mariâ commentario docet. Seſtertium
ma dicitur, quæ quadringenties centum
nebat, qui 1000000. coronatos faciunt.
verbia amplificativa, quæ vocabant, ut
millies &c. *uſurpabant. Sed illa ſumm*
quàm liberalitati Equeſtris ordinis fu
planè perſvadeor, mendoſum eſſe hunc
apud auctores, ubi ſummæ hujusmodi e
cogitanti attentiùs ſuſpicari ſubit, illud
in libris Catanæus invenerat, verum ſin
qvadringenties *corruptum ac interpo*
dringentis, *itaq. reſtituendum hunc lo*

[redacted]

itimè *b*) peregerat. Qvod poſtea fecit, ita à nobis. Nam & fundos emancipa- vit *i*)

tur. Dicitur enim ſeſtertium *Latinis ſumma, quia* *unis ſeſtertiis æſtimabatur. Itaq;* qvadringenta ſe- *tidem millia nummûm, ſive 10000. coronatos eſſe* *nulli ratione Eumenius Rhetor panegyrico de reſtau-* *bolarum Manianarum præpoſitione in uſu ſcribit:* ...me liberaliſſimi Principes ex hujus Reip. viri- ...centis millibus nummûm accipere juſſerunt, in ſexcentis millibus: *pro*, ſexcentorum mil- ...*; ut hic liberalitas* in ſeſtertiis qvadringen- ...vadringentorum. *Poſſit offendere aliquem, quod* ...*: qvod conferre ſe filio &c. cùm id ad illa* *ſeſtertia minimè reſpondere videatur. Sed ſunt in* *...locutionis exempla probatiſſimorum auctorum,* *...ſtatio iſta facilè tolli queat. Poſſis etiam* liberali- ...tertii *quatuordecies legere: quo admiſſo omnia* *...nt & expedita. Eâ autem de cauſſ factum eſt, ut* *latum clavum, ſeu Senatorium ordinem à Nervâ* *...m peractam legitimè liberalitatem matris impe-* *...d potuerit, quòd Senatorium cenſum eâ ratione* *haberet: qui antè octingentis millibus, pòſt ab Augu-* *...cies ſeſtertio taxatus eſt, Svetonio auctore; à quo* *... in ejuſdem rei narratione in annumerandâ utrâq;* *aliquid diſcrepas. Quos licet conciliare primùm in* *ipſius, poſt & Torrentius ad Svetonium conatus,* *Scepticorum more Caſaubonus maluit ἐπέχειν.* Bu- *... lumen Conradus Rittershuſius:* ſeſtertium qva- ...ies *malim in plurali, quàm in ſingulari numero.* *...tur ergò* qvod? *Si nimis grandis videtur ſumma, le-* *...ctiſſimo Buchnero [ſic enim voluit]* qvaterdecies. *...ib. II. de ſeſtert. c. 3. p. 151. 152. Apud Plinium* ...atem ſeſtertii qvadringenties *pro*, qvadragies ...udæ. *lib. III. de Aſſe p. 344.* h) *Legitimè, eſt* *præſcripto ac diſciplinâ, ita ut ſatis valida eſſet illa*

liberalitas. Bu. i) *Dominio &*
& filio agros liberè dedit, ut eſſent i
hoc eſt, vendidit prædia quædam ſua,e
redactis pretiis liberalitatem ergà filium
promiſerat ipſi ad obtinendam à Princ
tatem. Notum eſt autem ex Inſtitu
emancipationem apud Romanos non ſo
bus liberorum, qui erant in poteſtate p
re : ſed etiam in aliis actibus legitimis ,
nium transferendum comparatis. v.g. i
dis, in rebus vendendis donandisve, & c
hil amplius dubito, & velut confecto p
gno & claudo. Bu. *Pertinet hoc Buchi*
paſſim vulgatur : ſubſigno. Auget fide
bitavimus præferre alteram, quam nec
ſubſigno apud te fidem. *Rittershuſius*
& Argentinenſi repetit. Ego verò in bi
ſubſigno. adit te fidem. *Quod propius*
ſcripturâ, ſed ſenſu deſtituitur. Veram
illud III. ep. 1. p. 152. idq; jam nunc apu

optionem à vitrico *m*) meruit. Auget
talium & paternarum facultatum
n). Qvibus ſingulis multum commen-
cceſſurum etiam ex meis precibus, in-
tuæ credo. Rogo ergo, Domine, ut me
imæ mihi gratulationis *o*) compotem
oneſtis [ut ſpero] affectibus meis præ-
on in me tantùm, verùm & in amico
diciis tuis poſſim.

CAJUS PLINIUS TRAJANO
Imp. S.

*â & diligentiâ, qvâ uſus eſt Harpocras
ga ſe ægrum, rogat Trajanum ei dari ci-
omanam: item nomine Maximillæ patro-
Heliæ & Antoniæ Harmeridi jus Qviri-
nf. infrà ep. 22.*]

io anno, Domine, graviſſimâ valetudi-
ve ad periculum vitæ vexatus, Jatra-
lipten *p*)

ierit, ut alibi docetur. Ri. m) *de quo ſu-
init.* clarior vitricus, imo pater alius. *&c.*
*ii inhæret ille ſcrupulus, quomodo fieri potuerit,
ad ſupplendum cenſum Senatorium liberalitate
igeret, ſiquidem tantus ipſi fuit paternarum fa-
ndor. Alius mihi hunc nodum explicet. Putabat
nis Tobias Adami, intelligere Plinium divitias,
Voconii ſplendidus fuerit, tametſi ad filium ha
ienerint.* Ri. o) *lætitiæ.* Cat. *voti ac de-
piebat Voconium quamprimùm Senatorem vi-
iſto honore gratulari. Conſequens poſuit pro an-
anter.* Bu. *quâ ſcil. utar apud Voconium, be-
vum Senatorem factum.* Ri.

lipten *p*) aſſumpſi: cujus ſolicitudini & ſtudio tuæ tantùm indulgentiæ beneficio referre gratiam parem poſſum. Qvare rogo, des ei civitatem Romanam. Eſt enim peregrinæ conditionis *q*), manumiſſus *r*) à peregrinâ. Vocatur ipſe Harpocras *s*); patronam habuit Thermuthin Theonis *t*), qvæ jampridem defuncta eſt. Item rogo, des jus Qviritium *u*) libertis *x*)

EP. 4. p) Jatraliptæ *Medicorum genus, ut* Jatraliptice *ſpecies Medicinæ, de quâ Plinius lib. XXIX. Hiſt. nat. c. 1. qui* reunctores *appellat.* Bu. q) *quod ipſemet [niſi eſt aliqua gloſſula, introducta ab ignaro ſcriptore] exponit,* manumiſſus *inquiens* à peregrinâ. *Nam cùm manumiſſus ſequeretur libertatem Patroni, is ſi erat & peregrinus, neceſſe erat & manumiſſum eſſe conditionis ejusdem.* Cat. *Gloſſulam non eſſe, quod putabat Catanæus, clarum evadet ex ep. 11.*

r) *Notandum hic eſt, apud Romanos medicinam factitaſſe ſervos aut libertos: quamvis hoc ſtudium Hippocrates voluerit eſſe regium.* Ri. s) *Notum eſt, apud Ægyptios Harpocratem, Deum ſilentii Antiſtitem in ſacris Iſidis & Serapidis digito impreſſo labellis monuiſſe, ſervanda ſilentia ſacris. Ab hoc igitur Harpocrate hic etiam Harpocras, qui & ipſe fuit, Ægyptius [docebit hoc epiſt. 22.] videtur nomen ſortitus fuiſſe. Et certè etiam in arte medicâ opus eſt ſæpe ſilentii obſervatione: præſertim ſi medico arcana aliqua committuntur.* Ri. *Plura ad epiſt. ſeq. lit. c. è Buchnero.* t) *ſcilicet filiam. Ita enim loquebantur veteres. Sic* Ajax Oilei, Deiphobe Glauci *apud Virgilium. Noſter paullò poſt ep. 6.* Chryſippo Mithridatis, uxoriqve Chryſippi Stratonicæ Epigoni. *Bu.* u) *Colligimus ex hâc epiſtolâ ſicut etiam ex epiſtolâ 6. differentiam inter* jus civitatis Romanæ, & jus Qviritium: *de quâ alibi pluribus.* Ri. *Non jus Romanæ Civitatis, ſed Latinitatis tantùm, ſive jus Latii, quod proximum Romanæ Civitati: quod qui conſecuti eſſent, Roma-*

tiſſimi *m*), precibus indulſeris *n*): tamen etiam ex reſcripto *o*) intelligo, libentiùs hoc ei te præſtitiſſe, qvia pro me rogabat. Videor ergo ſummam voti mei conſeqvutus, cùm inter initia feliciſſimi *p*) principatus tui probaveris, me ad peculiarem *q*) indulgentiam tuam pertinere: eoqve magis liberos concupiſco; qvos habere

 etiam

ſunt. Ri. m) *Nam bis conſulatum geſſit ſub Trajano, cui adeò charus fuit, autore Dione, ut eum dignum imperio judicaverit, & aliquando ſucceſſorem ſuum cogitaverit.* Cat. n) *infrà* deſiderio indulgere *ep. 34. & 35. dixit.* Deſideria *enim ſæpe pro rogationibus ſive precibus ponuntur. Paneg. c. 79.* Videmus, ut provinciarum deſideriis, ut ſingularum etiam civitatum precibus occurrat. *Et ita non ſemel uſus hâc voce Svetonius eſt.* Indulgere *eſt per gratiam dare, largiri, &* τῷ imperare *opponitur. Martialis præf. lib. XII.* Imperavi mihi, qvod indulgere *conſueveram. Vet. Gloſſ.* δαψιλεύομαι, Largior, indulgeo. *Inde* Indulgentia *gratia Imperatoria, & ipſi Imperatores* indulgentiſſimi *dicti, quos hodiè* clementiſſimos *appellamus. Exempla hic ipſe liber plura ſuppeditat.* Bu. o) *Poſſumus intelligere vel ipſas literas Trajani reſponſorias ad Jul. Servianum; vel diploma conceſſum Plinio de illo jure ſeu privilegio trium liberorum. Aliàs quid ſit reſcriptum Principis, notum eſt ex Inſtit. lib. I. tit. 2.* Ri. p) *Cœpit hæc ſeculi beatitudo cum Nervâ, ut præclarè apparet ex Tacito in proœmio vitæ Julii Agricolæ. Idem Tacitus felicitatem temporum ſub Trajano prædicat initio Annalium. Addo & hoc: felicitatem illam poſt Domitianum præſignificatam fuiſſe ei per ſomnium de aureo gibbo, quem pone cervicem ſibi enatum ſomniabat, quo beatior poſt ſe lætiorq; portenderetur Reip. ſtatus. Vide Svetonium de hoc ſomnio.* Ri. q) *raram. Nam Plinio petenti, ut idem jus Tranquillo Svetonio concederet, reſpondit Trajanus* [*infrà ep. 96.*] *eum ſcire, quàm parcè hæc beneficia tribuat. Et ad Priſcum de Voconio ſcribens Secundus* [*p. 114.*]

5.[Ri. 11.] CAJUS PLINIUS TRAJAN[O]
Imp. S.

Impetratæ civitatis Alexandrinorum pro Harpocrate gaudium teſtatur, rogatq; ut literas ſibi ad Pompejum Plantam mittat, & patiatur, quàm longiſſimè ſibi occurrere.

EXprimere, Domine, verbis non poſſum, qvanto me gaudio affecerint epiſtolæ tuæ *a*), ex qvibus cognovi te Harpocrati, Jatraliptæ meo, etiam Alexandrinam civitatem *b*) tribuiſſe, qvamvis ſecundum inſtitutionem Principum non temerè eum dare propoſuiſſes. Eſſe autem Harpocran νομῦ μεμφιτικῦ *c*) indico tibi. Rogo ergò, indulgentiſſime Imperator, ut mihi ad Pompejum Plantam, præfectum Ægypti, amicum tuum, ſicut promiſiſti, epiſtolam mittas. Obviam iturus, qvo maturiùs, Domine exoptatiſſi-

EP. 5. a) *Rarum eſt, ideoq; notandum,* Epiſtolas, *ſicut* literas *plurali numero poni, ut non ſolùm hîc fetiſſe videmus Plinium, ſed & alibi, ut epiſt.* 15. Ri. b) *Vide poſt epiſt. 23. quâ ad antecedentem Epiſtolam Plinii Trajan[us] reſpondet: quæ hujus ſcribendæ cauſſam Plinio dedit.* Bu.

c) Præfecturæ Memphiticæ. *Cat.* *Ita lego, ex du[abus] malis lectionibus bonam faciens unam mutato accuſati[vo]* νόμον *in genitivum non* νόμυ, *ſed* νομῦ *: & accuſativo* μεμφιτικὸν *in genitivum non* μεμφίτυ *[multò autem minùs* μεμφύτυ, *ut habent editiones pleræq;, ex quibus eſt Aldina,] ſed* μεμφιτικῦ St. *Ineptiſſimè editiones nonnullæ, etiam recentiſſima, quod miror,* νόμον μεμφιτικὸν *habent; quaſi Harpocras* νόμυ *appellatio ſit, &* νόμος *iſte ſimul & Harpocra[s] &* μεμφιτικὸς *appellari potuerit.* Harpocras *ille ipſe Iatraliptes Plinii eſt, cujus mentio priore epiſtolâ fit, quâ ei ...*

INdulgentia tua, Imperator optime, qvam pleniſſimam experior, hortatur me, ut audeam tibi etiam pro amicis obligari; inter qvos ſibi vel præcipuum locum vindicat Voconius Romanus *y)*, ab ineunte ætate condiſcipulus *z)* & contubernalis meus *a)*. Qvibus ex cauſis & à Divo *b)* patre tuo *c)* petieram, ut illum in ampliſſimum ordinem *d)* promoveret: ſed hoc votum meum bonitati *e)* tuæ reſervatum

EP. 3. y) *Hunc & Priſco ſuo commendat II. ep. 13. Ad hunc etiam quadam extant epiſtolæ Plinii. Nominatur in jure noſtro* lex Voconia *initio tit. Inſt. de l. Falcid. quam tulit* Qvintius Voconius *Saxa Tribunus plebis. Is ex hâc eadem gente oriundus fuiſſe videtur. Videatur Dio lib. 56.* Ri.

z) *Sic & alibi de aliis Plinius, optimos ſe amicos in virili ætate habuiſſe, quos olim in pueritiâ condiſcipulos ac ſodales habuerat.* Ri a) *Intellige in militiâ.* Ri. b) *Notandum hic eſt, Imperatores Romanos, poſtquam rebus humanis exempti fuerant, ſolitos conſecrari atque in Deorum numerum referri per ἀποθέωσιν, quam vocabant, [nobis liceat dicere deificationem, cum Johanne Salisberienſi l. 3. de nugis cur. c. 10.] Ejus ritum prolixè deſcribit Herodianus init. lib. 4. Hiſtor. Deinde ita appellabantur Divi, poſt mortem inquam, non autem dum in vivis erant.* Ri. c) *Nervâ.* Cat. & Ri. d) *Ampliſſimus ordo & hîc & alibi noſtro Senatorius eſt, de quo & ſuprà alibi monuimus [p. 571. k.] Ita & Svetonius vocat Othone c. 8. & Veſpaſiano c. 2. Prudentio* Excellentior ordo *dicitur priore in Symmachũ v. 572. reſpectu equeſtris & plebeji. Ad Venantium notavimus, jam olim, & abſolutè* ordinem *de Senatu à Publicio Optatiano dici. Cujusmodi exempla & in veteribus inſcriptionibus non pauca obſervavimus, ſed in præſenti omittenda.* Bu. e) *quia dictus eſt Imperator optimus, quod mores reſpiciebat. Neq;* bonitas, *ut quidam arbitrantur, verbũ eſt Theologorum, ſed eo uſi ſunt Martialis, Columella, Fabius, Terentius.* Cat. *Vid. & ad ex-*

eſt *f*),qvia mater Romani liberalitatem ſeſtertii qvadringenties *g*),qvod conferre ſe filio codicillis ad patrem tuũ ſcriptis profeſſa fuerat, nondũ ſatis

præc. lit. u. f) *ſublato videlicet præmaturè ex vivis anteceſſore tuo Nervâ, priusquam iſtud beneficium à ſe petitum præſtare poſſet.* Ri. g) *Bene ita ab optimo Grutero editum; minus bene à Catanæo* ſeſtertiis, *ſi rationem rectè & latinè loquentium attendas. Nam ſalvâ eâ quis* liberalitatem ſeſtertiis *dicat?* Liberalitas ſeſtertii qvadringenties *dicitur, quæ tantâ ſummâ conſtat. Ut ſi pro illis verbis in Attico Nepos,* univerſos frumento donavit, ita ut ſingulis ſex modii tritici darentur, *ita ſcripſiſſet*: ut ſingulos ſex modiorum tritici liberalitate proſeqveretur. *Nam veteres* hoc qvadringenties, hujus qvadringenties, *& ſic deinceps ſub figurâ nominis, ut alia hujus generis adverbia; item* ſeſtertiũ & ſeſtertium *adjectivè, ut technici loquuntur, dicebant; de quo multis Joſephus Scaliger eruditiſſimo de re nummariâ commentario docet.* Seſtertium qvadringenties *ſumma dicitur, quæ quadringenties centum mille ſeſtertios continebat, qui 1000000. coronatos faciunt. Ita enim veteres adverbia amplificativa, quæ vocabant, ut ſunt* decies, centies, millies *&c. uſurpabant. Sed illa ſumma cùm ſit immanior, quàm liberalitati Equeſtris ordinis fœminæ quæ congruat: planè perſvadeor, mendoſum eſſe hunc locum, ut plures alios apud auctores, ubi ſummæ hujusmodi exprimendæ erant. Rem cogitanti attentiùs ſuſpicari ſubit, illud* ſeſtertiis, *quod ſuis in libris Catanæus invenerat, verum ſincerumq; alterum verò* qvadringenties *corruptum ac interpolatum eſſe ex* qvadringentis, *itaq; reſtituendum hunc locum: tamen ut præpoſitio* in, τῷ ſeſtertiis *præponatur, quæ hactenus in ultimo elemento præcedentis dictionis,* liberalitatem, *latuit abſorpta. Quare totum locum ita refringendum arbitror:* qvia mater Romani liberalitatem in ſeſtertiis qvadringentis &c. nondum ſatis legitimè peregerat. *Liberalitas in* ſeſtertiis qvadringentis *eſt quadringentorum ſeſtertiorum: ut ea voce non ſeſtertii nummi totidem, ſed totidem ſeſtertia*

legitimè *h*) peregerat. Qvod poſtea fecit, onita à nobis. Nam & fundos emancipavit *i*)

antur. Dicitur enim ſeſtertium *Latinis ſumma, quæ ummis ſeſtertiis æſtimabatur. Itaq;* qvadringenta ſe- *totidem millia nummûm, ſive 10000. coronatos effi- Simili ratione Eumenius Rhetor panegyrico de reſtau- e Scholarum Mænianarum præpoſitione* in *uſus ſcribit:* um me liberaliſſimi Principes ex hujus Reip. viri- ſexcentis millibus nummûm accipere juſſerunt. *um* in ſexcentis millibus : *pro*, ſexcentorum mil- ummûm; *ut hic liberalitas* in ſeſtertiis qvadringen- , qvadringentorum. *Poſſit offendere aliquem, quod ur mox :* qvod conferre ſe filio *&c. cùm id ad illa ta ſeſtertia minimè reſpondere videatur. Sed ſunt in hujus locutionis exempla probatiſſimorum auctorum, hæſitatio iſta facilè tolli queat. Poſſis etiam* liberali- ſeſtertii *quatuordecies legere : quo admiſſo omnia erunt & expedita. Eâ autem de cauſſ factum eſt, ut ius latum clavum, ſeu Senatorium ordinem à Nervâ ndum peractam legitimè liberalitatem matris impe- aud potuerit, quòd Senatorium cenſum eâ ratione m haberet : qui antè octingentis millibus, pòſt ab Augu- odecies ſeſtertio taxatus eſt, Svetonio auctore ; à quo Dio in ejusdem rei narratione in annumerandâ utrâq; â aliquid diſcrepat. Quos licet conciliare primùm in , Lipſius, poſt & Torrentius ad Svetonium conatus, nen Socraticorum more Caſaubonus maluit* ἐπέχειν. Bu- *niæ lumen Conradus Rittershuſius :* ſeſtertium qva- enties *malim in plurali, quàm in ſingulari numero. quitur ergò* qvod? *Si nimiè grandis videtur ſumma, le- doctiſſimo Buchnero [ſic enim voluit]* qvaterdecies *v. lib. II. de ſeſtert. c. 3. p. 151. 152. Apud Plinium* litatem ſeſtertii qvadringenties *pro*, qvadragies . Budæ. *lib. III. de Aſſe p. 344.*

h) *Legitimè. eſt um præſcripto ac diſciplinâ, ita ut ſatis valida eſſet illa*

Cum ſciam, Domine, ad teſtimoniu
idemq; morum *n*) meorum pertiner
boni Principis judicio exornari, rogo d
ti *o*), ad qvam me provexit indulgentia t
auguratum *p*), vel ſeptemviratum *q*), q
cant *r*), adjicere digneris; ut jure ſacerdo

EP. 8. n) *Hæc vera eſt lectio: non auten*
rum, *ut legunt Catanæus & Steph.* Ri. o) *Pr*
ærarii, & inprimis Conſulatui: nam has dignitate
jano acceperat ante auguratum, quod ipſe ad Ar
lib. IV. [ep. 8.] & in Panegyrico teſtatur. Cat.
vocat ipſam dignitatem. Aliàs ſignificat ſcientiam
di, ſive diſciplinam augurum, quæ & auguratio eſt
ceronem. Ri. q) Septemviratus *ſacerdotalu*
quâ defungentes Septemviri Epulonum *dicebant*
ad eos epulæ ludorum publicorum pertinerent, ſive
ſacrificium ludorum, *ut Cicero loquitur lib. III.*
re, ubi inſtitutionem eorum exponit. Inter Summor
legiorum ſacerdotes, *ut vocat Svetonius, Caſaubon*
ad locum Svetonii, qui in Auguſto eſt c. 100. quod ne
therius de Jure Pontificio lib. I. c. 3. & eos itaq; lib.
inter miniſtros Pontificum computat. Sed ſi ita ba
quæ dignitas eſſet illius muneris? cur peteret Pliniu
cum Auguratu æquaret quaſi? Cur ep. 11. lib. II. [p.
diceret: Stabat modò Conſularis, modò Septem
lonum, jam neutrum. *Quæ ſanè magnæ dignat*
ptemviratum fuiſſe arguunt, quod nec ipſe Guthe
ciatur, & ex inſcriptione veteri oſtendit. Pro eo tan
ſus eſt, quòd Plinius allegato modò loco ait, jam n
hoc eſt, neq; Conſularis, neq; Septemvir, quia damn
enim manifeſtè arguit Septemviratum amiſiſſe da
cùm auguratus non niſi cum vitâ adimeretur, de q
lib. IV. ep. 8. [p. 240. p.] Itaq; Septemviratus ſacerdo
inferius illud quibusdam aliis, magnæ tamen au
fuit Bu. r) *Vacabat auguratus per obitum Julii*
[*quod intelliges è p. 241. t.*] Cat.

tem, & adoptionem à vitrico *m*) meruit. Auget hæc & natalium & paternarum facultatum ſplendor *n*). Qvibus ſingulis multum commendationis acceſſurum etiam ex meis precibus, indulgentiæ tuæ credo. Rogo ergo, Domine, ut me exoptatiſſimæ mihi gratulationis *o*) compotem facias, & honeſtis [ut ſpero] affectibus meis præſtes, ut non in me tantùm, verùm & in amico gloriari judiciis tuis poſſim.

4. [Ri. 6.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Pro curâ & diligentiâ, qvâ uſus eſt Harpocras medicus erga ſe ægrum, rogat Trajanum ei dari civitatem Romanam: item nomine Maximillæ patronæ libertis Heliæ & Antoniæ Harmeridi jus Qviritium. [*Conf. infrà ep. 22.*]

PRoximo anno, Domine, graviſſimâ valetudine usqve ad periculum vitæ vexatus, Jatraliptcn *p*)

nuptias tranſierit, ut alibi docetur. Ri. m) *de quo ſuprà p. 113. ab init.* clarior vitricus, imo pater alius. *&c.*

n) *Hîc mihi inhæret ille ſcrupulus, quomodo fieri potuerit, ut Voconius ad ſupplendum cenſum Senatorium liberalitate* [illegible]*ernâ indigeret, ſiquidem tantus ipſi fuit paternarum fa-* [illegible] *Alius mihi hunc nodum explicet. Putabat* [illegible] *Adami, intelligere Plinium divitias,* [illegible] *adidus fuerit, tametſi ad filium hæ* [illegible] o) *lætitiæ.* Cat. *voti ac de-* [illegible]*imùm Senatorem vi-* [illegible]*uens poſuit pro an-* [illegible]*pud Voconium, be-*

lipten p) aſſumpſi: cujus ſolicitudini & ſtudio tuæ tantùm indulgentiæ beneficio referre gratiam parem poſſum. Qvare rogo, des ei civitatem Romanam. Eſt enim peregrinæ conditionis q), manumiſſus r) à peregrinâ. Vocatur ipſe Harpocras s); patronam habuit Thermuthin Theonis t), qvæ jampridem defuncta eſt. Item rogo, des jus Qviritium u) libertis x)

EP. 4. p) Jatraliptæ *Medicorum genus, ut* Jatraliptice *ſpecies Medicinæ, de quâ Plinius lib. XXIX. Hiſt. nat. c. 1. qui* reunctores *appellat.* Bu. q) *quod ipſemet [niſi eſt aliqua gloſſula, introducta ab ignaro ſcriptore] exponit,* manumiſſus *inquiens* à peregrinâ. *Nam cùm manumiſſus ſequeretur libertatem Patroni, is ſi erat & peregrinus, neceſſe erat & manumiſſum eſſe conditionis ejusdem.* Cat. *Gloſſulam non eſſe, quod putabat Catanæus, clarum evadet ex ep. 22.*

r) *Notandum hîc eſt, apud Romanos medicinam factitaſſe ſervos aut libertos: quamvis hoc ſtudium Hippocrates voluerit eſſe regium.* Ri. s) *Notum eſt, apud Ægyptios Harpocratem, Deum ſilentii Antiſtitem in ſacris Iſidis & Serapidis digito impreſſo labellis monuiſſe, ſervanda ſilentia ſacris. Ab hoc igitur Harpocrate hic etiam Harpocras, qui & ipſe fuit, Ægyptius [docebit hoc epiſt. 22.] videtur nomen ſortitus fuiſſe. Et certè etiam in arte medicâ opus eſt ſæpe ſilentii obſervatione: præſertim ſi medico arcana aliqua committantur.* Ri. *Plura ad epiſt. ſeq. lit. c. è Buchnero.* t) *ſcilicet filiam. Ita enim loquebantur veteres. Sic* Ajax Oilei, Deiphobe Glauci *apud Virgilium. Noſter paullò poſt ep. 6.* Chryſippo Mithridatis, uxoriqve Chryſippi Stratonicæ Epigoni. *Bu.* u) *Colligimus ex hâc epiſtolâ ſicut etiam ex epiſtolâ 6. differentiam inter* jus civitatis Romanæ, & jus Qviritium: *de quâ alibi plurivus.* Ri. *Non jus Romanæ Civitatis, ſed Latinitatis tantum, ſive jus Latii, quod proximum Romanæ Civitati: quod qui conſecuti eſſent, Roma-*

tis *x)* Antoniæ Maximillæ, ornatiſſimæ fœminæ, Heliæ *y)*, & Antoniæ Harmeridi. Qvod à te, petente patronâ *z)*, peto. 5. [Ri-

ni cives fieri poterant, ſi magiſtratum geſſiſſent domi, & relictâ civitate ſuâ migraſſent Romani; denique nave, piſtrino, ædificio. Jus Latinorum Suetonius vocat: abſolutè Latium noſter Paneg. c. 37. Bu. *Miſerè fallitur hîc Buchnerus, cùm jus Quiritium non jus Romanæ civitatis, ſed Latinitatis eſſe tradit. Immò jus Quiritium eſt jus civitatis Romanæ. Sveton. Claudio c. 18.* Naves mercaturæ causâ fabricantibus magna commoda conſtituit, pro conditione cujusqve: civibus vacationem Legis Papiæ Poppeæ: Latinis jus Qviritium; fœminis jus qvatuor liberorum. *Si* jus Qviritium *nihil eſt aliud, quàm jus Latii, quare illis, qui jam ſunt conditionis Latinæ, pro magno beneficio datur* jus Qviritium, *ſi juvare annonam fabricandis navibus velint. Similiter Plinius hoc libro ep. 105.* Valerius, Domine, Paulinus excepto uno jus Latinorum ſuorum mihi reliqvit: ex qvibus rogo tribus interim jus Qviritium des. *Gro.*

x) Libertis, *non* Libertabus *dixit, quod præceperunt nonnulli diſcernendi ſexûs gratiâ, quamquam contrà rationem, ut Diomedes rectè monet. Soſipater Chariſius obſervat, in teſtamentis conſuevisse dici talia, ob ſexûs diſcrimen, idque ab Juruperitis ſecernendæ ambiguitatis gratiâ inſtitutum: quamvis hoc ſordidè dici, idem prudenter agnoſcat; nam ſubjicit:* ob qvam [*ambiguitatem ſecernendam puta*] multa ſordide ab auctoribus dicta. *Culpat & Priſcianus lib. VII. Quare noſter abſtinuit, ut elegantiæ ac nitoris ſtudioſus.* Bu.

y) Hediæ †. z) *quia nihil hujusmodi firmiter invitis patronis concedi libertis poterat.* Omne enim, qvod in fraudem patroni geſtum eſt, revocatur, *Ulpianus ait L. 1. Si alienatio §. omne III. D. Si quid in fraudem Patroni factum ſit. Sic D. Commodus jus annulorum libertis datum ademit, illis, qui invitis aut ignorantibus Patronis acceperant, Marciano auctore L. Divus Commodus III. D. de jure aureor. annulor. Noſter ep. 6.* qvod a te volentibus Patronis peto. *Bu.*

miſſurus ſit in Bithyniam proconſulem Cœlium Clementem, rogante ſe & ſocru ſuâ.

DIfficile eſt, Domine, exprimere verbis, qvantam perceperim lætitiam, qvòd & mihi, & ſocrui meæ præſtitiſti *h*), ut ad finem Conſulatus Cœlium Clementem in hanc provinciam transferres. Ex illo enim menſuram beneficii tui penitus intelligo, cùm tam plenam indulgentiam cum totâ domo meâ experiar: cui referre gratiam parem nec *i*) audeo qvidem qvamvis maximè debeam *k*). Itaq; ad vota confugio, Deosqve precor, ut iis, qvæ in me aſſiduè confers, non indignus exiſtimer.

13. [Ri. 64.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Mittit tabellarium regis Sauromatæ cum tabellario Lycormæ ad Trajanum.

SCripſit mihi *l*), Domine, Lycormas libertus tuus, ut ſi qva legatio à Boſporo *m*) veniſſet urbem petitura, usqve in adventum ſuum retineretur. Et legatio qvidem, duntaxat in eam civita-

EP. 12. h) *ita legendum eſt cum vett. edd. Aliqvot enim è recentiſſimis,* præſtitit. *Gru.* i) *Scribendum* ne. *Gro.* k) *Aldina:* qvamvis Maximo poſſum. *Suſpicabar hic aliquid de Maximo Trajani [ut epiſt. 17. docet] Procuratore. Sed non eſt, cur à vulgatâ hic recedamus.*

EP. 13. l) *Lucem huic epiſtolæ adferet collatio decimæ quintæ.* Ri. m) *ita ſcribo cum H. Stephano abſq; aſpiratione. Rectiùs enim hoc fieri docent Grammatici. Cimmerio: nam duplex eſt Boſporus, Cimmerius & Thracius.*

tiſſimè, adventûs *d*) tui gaudio frui poſſim, rogo permittas *e*) mihi, qvàm longiſſimè occurrere tibi.

6. [Ri. 12.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Medici ſui propinqvis civitatem petit.

PRoxima infirmitas mea, Domine, obligavit me Poſthumio Marino medico: cui parem gratiam referre beneficio tuo poſſum, ſi precibus meis, ex conſvetudine bonitatis tuæ, indulſeris. Rogo ergò, ut propinqvis ejus des civitatem, Chryſippo Mithridatis *f*), uxoriqve Chryſippi Stratonicæ Epigoni, item liberis ejusdem Chryſippi, Epigono & Mithridati, ita ut ſint in-

Ccc pa-

manam ciBitatem à Trajano petit. Integra appellatio Harpocrates *eſt: quemadmodùm hâc ipsâ epiſtolâ paullò antè Bocat. Ex eo igitur detruncatum Harpocras: quod ſibi in propriis nominibus ſæpe permiſerunt Beteres, & hodieq. pleraq; gentes ſibi indulgent. Sic* Antipas *ex* Antipater; Poſides *ex* Poſidonius; Demas *ex* Demetrius; Alexas *ex* Alexander, *& alia plura hujus generis dicebant.* Nomos [*Latinum enim fecit Trajanus dictâ ep. 22.*] *ſiBe* νομὸς *territoria ſeu præfecturas dicebant Ægyptii, in quas univerſa regio diBiſa erat, de quo Strabo lib. XVII. Plin. lib. V. Hiſt. nat. c. 9.* Dividitur Ægyptus in præfecturas oppidorum, qvos nomos vocant. Memphiticus nomos *à Memphi urbe, arce quondam Ægypti Regum, usq. ad ſummum Delta pertinebat, ut idem Plinius definit.* Bu. d) *Scribendum:* Domine, exoptatisſimi adventûs tui. Gro.

e) *Nota hîc, non licuiſſe proficiſci absq. commeatu* [*ita Bocabitur ep. 24.*] *per proBincias, id eſt, niſi quis licentiam iter faciendi prius impetraſſet à Principe.* Ri.

EP. 6. f) *filio. Cat. Reſpice ad ep. 4. t.*

15. [Ri 68.] CAJUS PLINIUS TRAJA
Imp. S.

Excuſat ſe, qvòd legatum regis Sauroma non diu retinuerit.

LEgato Sauromatæ regis, qvùm ſuâ ſp Niceæ *r*), ubi me invenerat, biduo ſu ſet, longiorem moram faciendam, Domin putavi: primùm qvòd incertum adhuc qvando libertus tuus Lycormas venturus deinde, qvòd ipſe proficiſcebar in diverſ vinciæ partem, ita officii neceſſitate exi Hæc in notitiam tuam perferenda exiſti qvia proximè ſcripſeram *s*), petiiſſe Lyco

---

Imperatore ipſo, vel iis, quibus hoc datum ab Imper Hujusmodi igitur literæ diplomatum *nomine cùm bi frà ep. 122. tùm apud alios auctores appellantur,* Pi Geleits-Briefe. *Capitolinus Pertinace:* Deinde Pr cohortis in Syriam profectus, T. Aurelio Imper Præſide Syriæ, qvod ſive diplomatibus curſum uſ rat, pedibus ab Antiochiâ ad Legationem ſuam it re coactus eſt. *Imperatores in Codice de curſu public* ctiones *appellant, ut & alii auctores, quos eruditiſſi Varo ad Sidonium lib. V. ep. 20. notat. Quamquam diplomata ad curſum publicum pertinebant maxi men & alias Principum literas, quibus quid benefici gebatur, ita quandoq; appellari ſolitas, Caſaubonus a nii Auguſtum c. 50. & ante eum M. Vertranius Maur Hiſt. Taciti c. 54. obſervavit.* Bu.

EP. 15. r) *Plures* Niceas *pluribus locis legim autem Bithyniæ metropolis juxta lacum Aſcanium primùm Antigonus condidit Philippi filius, & Antig nominavit; poſteà Lyſimachus, quam ab uxoris nomi Antipatri, Niceam appellavit.* Cat. s) *epiſt. 13.*

oneo ſimul & impensè rogo, ut Actium Su-
l) præturâ exornare digneris, cùm locus va-
Ad qvam ſpem alioqvi qvietiſſimum *m*)
atur & natalium ſplendor, & ſumma inte-
is in paupertate, & ante omnia felicitas
porum, qvæ bonam conſcientiam civium
um, ad uſum indulgentiæ tuæ provocat &
llit.

Ri. 14.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

uguratum vel Septemviratum ſibi petit.

 Cum

, *non* beneficiorum. *Porrò memoriam* tenacisſimam *cat*, *quæ eſt*, *ut Seneca vocat*, bonæ fidei, *id eſt*, *quæ ſe depoſita ſuo tempore reddit*. Ri. *Ita infrà* tenanum diſciplinæ *ep. 17. dixit*, *id eſt*, *ita obſervantem & oſum, ut nullâ ratione inde ſubmoveri patiatur*. *Horaſimiliter* propoſiti tenacem *dixit lib. III. od. 3.* Bu.

Actius Sura *amicisſimus fuit Plinio*, *ad quem etiam insignis epiſtola 27. lib. VII.* Ri. m) *id eſt*, *moderum*, *& ab omni honorum ambitu ac contentione alie-* *Tales enim, quia nihil nituntur pro ſe ac movent, quaeſcunt. Suprà lib. VII. ep. 31. de Claudio Pollione:* Vir qvi rectus, integer, qvietus. *Hinc* qvies *noſtra de vitâ ità & extrà negotia ac dignitates publicas poſita dici-* *ut lib. VI. ep. 8. Martialis de Attico lib. VII. epigr. 30.* ecreta qvies, te ſophos omnis amat. Secrata qvies, *de citur, qui in ſeceſſu vivunt ac ſtudent. Idem lib. VIII. 70.* Qvanta qvies, placidi tanta eſt facundia Nervæ, cohibet vires ingeniumqve pudor. *Ubi* qvies *illa*, *ſive di ratio*, *ſeu virtus dicitur*, *quæ ambitioni contraria & conſcientiâ ſui boni contenta*, *de famâ ac gloriâ pa- laborat. Sic ſuprà noſter lib. I. ep. 14.* qvietem & am- nem *opponit*. Bu.

inveniri potuiſſet,
lam *c*) miſi, qvam ſe ex Parth

---

necaret, per epiſtolas ab Aëtiano eſſ
doVicus Carrio lib. I. emendat. c.7.
rium *transformat, quia Maximi in*
potem hunc fuiſſe credo illius Pacor
internecionem cecidit Ventidius Ba
pater ejus Orodes Craſſum fraude c
cujus mentio eſt apud Ciceronem,
Carm. &c. Ri. a) *Puto delen*
omnibus editionibus. Eſt enim urbis
regionis aut proVinciæ. Ri.
tenſis : & qvibus ornatus fuiſſet.
lam. *Cat. Unde Tobias Adami ſuſpic*
cùm de gemmâ hic ſermo ſit, pal
gemma. Contrà Mich. Virdungus
hoc, quicquid ſanè fuerit, quod ex I
mus attulit, diVerſum aliquid à gem
ligentius examinata prodant. Hæ

cari Deos pro te publicè poſſim, qvos nunc precor pietate privatâ.

9. [Ri. 15.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Gratulatur Imperatori ob victoriam de hoſtibus partam.

VIctoriæ tuæ *s*), optime Imperator, maximæ, pulcherrimæ, antiqviſſimæ *t*), & tuo nomine & reipublicæ gratulor: Deosqve immortales precor, ut omnes cogitationes tuas tam lætus ſeqvatur eventus, ut virtutibus tantis gloria imperii & novetur & augeatur *u*).

10. [Ri. 26.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Certiorem facit Trajanum de Servilii adventu Nicomediam.

SErvilius Pudens legatus, Domine, octavo calend. Decembris Nicomediam *x*) venit: meqve

EP. 9. s) *Cùm plures ſint victoriæ, quas Trajanus obtinuit: [geſſit enim bella maxima & contrà Parthos, & contrà Dacas, & contrà Judæos &c.] non ſatis liquet, de quanam illarum hæc Epiſtola ſit intelligenda. Veriſimile tamen eſt, intelligendam eſſe victoriam Parthicam.* Ri. *De Dacicâ quædam legentur VIII. ep. 4.* t) antiqvisſimam *vocat, non quòd ſit vetuſtiſſima, aut jam olim parta: ſed ratione dignitatis, quomodo aliàs dicimus, nihil habere nos antiquius.* Ri. u) *Huic voto eventus quoque reſpondit: quia ſub Trajano imperium Romanum auctiſſimum fuit, & quaſi ἐν ἀκμῇ, ita ut ejus amplitudo deinde magis magisq; cœperit contrahi & παρακμάζειν. Vide Lipſium de Magnit. Rom.* Ri.

EP. 10. x) *Patet hinc, ſcriptam fuiſſe hanc epiſto-*

Commendat Imperatori Maximum libertum.

MAximum, libertum & procuratorem tuum, Domine, per omne tempus, qvo fuimus unà, probum, & induſtrium, & diligentem, ac ſicut rei tuæ amantisſimum, ita diſciplinæ tenacisſimum *f*) expertus, libenter apud te teſtimonio proſeqvor eâ fide, qvam tibi debeo.

18. [Ri. 87.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Laudat Gabium Baſſum apud Trajanum.

GAbium Baſſum *g*), Domine, præfectum oræ Ponticæ, integrum, probum, induſtrium, atqve inter iſta reverentisſimum mei expertus, voto pariter & ſuffragio proſeqvor, eâ fide qvam tibi debeo: qvem abundè conſpexi inſtructum *h*) commilitio tuo *i*), cujus diſciplinæ debet,

---

EP. 17. f) *Buchnerum vide ſuprà ep. 7. k.*

EP. 18. g) *de quo & infrà ep. 32. Lud. Carrio lib. I emend. c. 7. eundem eſſe putat cum* Baſſo, *quem de orig. verborum & vocabulorum ſcripſiſſe memorat Gellius lib. III c. 19. & alibi: de quo plura petere licebit è Voſſio I. de Hiſt. Lat. 22. p. 115. 116.* h) Inſtructus, *i. e. paratus ab artibus, quæ neceſſariæ ad obeunda rectè belli pacisq; negot. ſunt.* Bu. i) *id eſt, ex commilitio tuo, ſive, quia ſub te militavit, ſequitur enim:* cujus diſciplinæ debes & Commilitio *autem dicit, quod Imperatores milites ſuos appellaturi comiter,* Commilitones *appellare ſolerent.* S *Aug. ſic & Rittershuſius exponit: qui tamen addit, poſſe*

ipſe *c)* apud te, pro dignitate ejus, precibus meis faveas: cui &, ſi qvid mihi credis, indulgentiam tuam dabis *d*). Dabit ipſe operam, ut in his *e*), qvæ ei mandaveris, majora mereatur. Parciorem me in laudando facit, qvòd ſpero tibi & integritatem ejus, & probitatem, & induſtriam non ſolùm ex ejus honoribus, qvos in urbe ſub oculis tuis geſſit, verùm etiam ex commilitio *f*), eſſe notiſſimam. Illud unum, qvod propter charitatem ejus nondum mihi videor ſatis plenè feciſſe, etiam atqve etiam facio, teqve Domine rogo, gaudere me ex ornatâ qvæſtoris mei dignitate, id eſt, per illum meâ *g*), qvàm maturiſſimè velis.

12. [Ri. 52.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Gratias agit Trajano, qvòd poſt Conſulatum

 miſſu-

ter armorum, de cujus ſangvine natus Credor, & ut credar, pignora multa dabo. *id eſt, multa argumenta afferam, quibus oſtendam & probem, me de Marte genitum eſſe. Cornel. Severus in Ætnâ:* certis, tibi pignora rebus, Atq; oculis, hæſura tuis dabit ordine tellus. *Tralatus à ſponſionibus ſermo, quæ depoſito pignore firmabantur.* Bu.

c) ipſi †. d) *Nec verba ſatis placent, nec ſenſus. Nihil tamen variant libri editi: habemusq; infrà ep. 66. in Edicto Nervæ:* neceſſarium pariter credidi ac lætum, obviam dubitantibus indulgentiam meam mittere. *Gru.*

e) *Divinabam legendum,* ut his: *nempe ut jungamus,* his majora. Ri. f) *de hoc infrà ep. 18. Ri.* g) *An non videri queant à librarii manu?* id eſt, per illum meâ. *Gru. Vellem audire ſuſpicionis hujus cauſam.*

tribunus eſſem *n*), ille præfectus *o*): inde familiariter diligere cœpi. Crevit poſteà charitas ipsâ mutuæ vetuſtate amicitiæ. Itaqve & qvieti ejus injeci manum *p*), & exegi, ut me in Bithynia conſilio inſtrueret. Qvod ille amiciſſimè, & otii & ſenectutis ratione poſtpoſitâ, & jam fecit, & facturus eſt. Qvibus ex cauſis neceſſitudines *q*) ejus inter meas numero, & filium inprimis, Nymphidium Lupum, juvenem probum, induſtrium, & egregio patre dignisſimum, ſuffecturum indulgentiæ tuæ *r*): ſicut primis ejus expe-

bat, & primum locum in legione poſt Tribunum obtinebat. Bu. n) *alibi dicit, ſe Tribunum in Syriâ militaſſe*. Cat. o) Præfectus cohortis; *quem ordinem & filius habuit*. Et cohortis *ſcilicet auxiliaris: nam ſicut Legionariis Tribuni, ita auxiliaribus Præfecti erant*. Bu. p) *Otioſum Nymphidium nactus continuò navare mihi operam coegi, quaſiq; uſui meo vindicavi, ut me conſiliis ſuis adjuvaret*. Budæ. annot. prior in Pand. p. 157. *Metaphora à manuum injectione, de quâ in jure noſtro. Sic* manum injectantia faſa *dixit hiſtoricus Marcellinus*. Ri. q) *pro neceſſariis alicujus*, μετωνυμικῶς: *ut &* caritates *noſtras dicimus, &* affectiones, *&* affectûs. *Calliſtratus JC. in l. 28. Capitalium §. 8. Omnia D. de pœnis*, neceſſitudinibus *opponit extraneos, & Neceſſitudinum varias ſpecies commemorat*. Omnia [*inquit*] admiſſa in patronum patronive filium, patrem, propinqvum, maritum, uxorem, cæterasq; neceſſitudines, graviùs vindicanda ſunt, qvàm in extraneos. *Ri*. r) *non imparem futurum muneri ac dignitati ſuſtinendis, quæ per indulgentiam tuam in eum conferes: ſive dignum ſe probaturum indulgentiâ tuâ. Planè ita Su-*

tem in qvâ ipſe ſum *n*), nulla adhuc venit:
venit tabellarius Sauromata *o*). Qvem ego,
opportunitate, qvam mihi caſus obtulerat,
tabellario, qvi Lycormam ex itinere præ-
t, mittendum putavi, ut poſſis ex Lycormæ
regis epiſtolis pariter cognoſcere, qvæ for-
pariter ſcire deberes.

[Ri. 65.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Diploma ſe commodaſſe tabellario Sauromatæ, ...it.

Ex Sauromates *p*) ſcripſit mihi, eſſe qvædam
.qvæ deberes qvam maturisſimè ſcire: qvâ
ausâ feſtinationem tabellarii, qvem ad te
epiſtolis miſit, diplomate *q*) adjuvi.

...nius autor, Trajanum recepiſſe in fidem Sauromatos ...ranos. Cat. n) *Hæc verba,* [duntaxat in eam ci-em, in qvâ ipſe ſum,] *parentheſi includenda, majoris ...ntiæ causâ, hunc habent ſenſum facilè ſubintelligendum: ...tſi fieri poſſit, ut in aliam hujus provinciæ urbem jam ...nerit.* Civitatem *verò quam hic dicat, ex epiſt. 15. con-... poteſt, nempe Niceam.* Ri. o) *à Rege Sauromata- ... Sauromatæ enim gens Sythica, ſi Stephano credimus. ...omatia duplex eſt, una in Europâ, altera in Aſiâ. Dici- ...tiam Sarmatia, & gentilis Sarmata.* Cat.

P. 14. p) *Lectio, quæ eſt in ed. H. Steph.* [Rex ...omatæ] *planè defendi non poteſt. Vel ergò cum Ald. ...n. & Argent. legendum :* Rex Sauromates, *vel Rex Sau-...ta, ut ſup. ep. prox.* tabellarius Sauromata. *Ri.*

) Curſus publicus *ſive* vehicularis, *diſpoſitio equorum ...ulorumq; certis viis dicebatur, quæ publicè præbebantur ...iſcentibus : quibus utendi poteſtas ſcripto facta vel ab*

PARS POSTERIOR,
in qvâ
Plinii & Trajani
Epiſtolæ mutuæ.

20.[Ri.3.] CAJUS PLINIUS TRAJAN
Imp. S.

Excuſat ſe apud Imperatorem Trajanum, q prafectus ærario ſuum patrocinium denegaverit fris rogantibus contra Marium Priſcum, deinde exigente Senatu præſtiterit.

UT primùm me, Domine, indulgentia v ſtra *x*) promovit ad præfecturam ærarii S turni *y*), omnibus advocationibus, qvibus ali qvi nunqvam eram promiſcuè functus *z*), r nuntiavi, ut toto animo, delegato mihi offic vac

EP. 20. x) *Geneuenſis,* tua, *quam & Veenhuſi cuta eſt. Sed reclamant cætera, in quibus omnibus eſt, veſt* Veſtram *indulgentiam hic legimus, non* tuam: *itaq utrumque referendum & Nervam & Trajanum. Sic enim in epiſt. 8. [nobis 24.]* poſteà curis delegati à vobis offi retentus: *de ipſo hoc officio, & de utroque illo auctore Neq enim temerè hoc numero ad Trajanum ſolum uti ſol* Lipſ. comm. in Panegyr. Plin. c.91. p. m. 159. *Cui lib. m ſubſcribo inquit Rittershuſius.* y) *Ærarium Saturni foro erat Romæ, ut conſtat ex Vitruv. lib. 5. c. 2. Porrò hu præfecturæ alibi qvoq meminit, ut lib. I. ep. 10. [p.36.* ſtringor officio ut maximo, ſic moleſtiſſimo.] *Item i Panegyrico non multò ante finem [c. 91. n. 1.]* Nondum, *qvit,* biennium compleveramus in officio laborioſiſſi & maximo. *Ri.* z) *Qvem delectum habuerit in ſuſci endis cauſis Plinius, ex lib. VI. ep. 29. diſcere licet.* Bu-

ut legationem, ſi qvà veniſſet à Boſporo, usqve in adventum ſuum retinerem. Qvod diutiùs faciendi nulla mihi probabilis ratio occurrit; præſertim cùm epiſtolæ Lycormæ, qvas detinere, ut antè prædixi, nolui, aliqvot diebus hunc legatum anteceſſuræ viderentur.

16. [Ri. 75.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Callidromum, multorum ſervum, variante fortuna, Trajano mittit.

APulejus, Domine, miles *t*), qvi eſt in ſtatione *u*) Nicomedenſi, ſcripſit mihi, qvendam nomine Callidromum, qvùm detineretur à Maximo & Dionyſio piſtoribus, qvibus operas ſuas locaverat, confugiſſe ad tuam ſtatuam *x*), perductumq; ad magiſtratûs indicaſſe, ſerviſſe aliqvando Laberio Maximo *y*), captumq; à Suſago in Mæſiâ, & à Decebalo muneri miſſum Pacoro *z*)

EP. 16. t) *centurio, ut videtur.* Ri. u) Statio *hîc cuſtodia militaris, ſive præſidium loco impoſitum eſt.* Bu.

x) *Ad templa, aras, ſtatuas Imperatorum confugere ſolebant, qui contrà injurias ſe tutos volebant præſtare: nam inde abſtrahere nefas erat. De templis & aris habes exempla apud Comicos, & C. Nepotem Pauſaniæ vitâ: de Imperatorum ſtatuis apud Juſtinianum Inſtit. de his, qui ſui vel alieni juris ſunt. Vide Lipſium ad III. Taciti Annalem.* Bu. y) *qui procurator Judææ ſub Veſpaſiano fuit, quamvis apud Joſephum corruptè legatur, Cæſarem ſcripſiſſe ad* Liberium Maximum, *ut omnem terram Judæorum venderet. Spartianus ſcriptum reliquit, Trajanum non læſiſſe Laberium Maximum, qui ſuſpectus imperio exulabat in inſulâ, etſi ut eum

ro *z*) Parthiæ regi, pluribusq; annis in miniſterio ejus fuiſſe; deinde fugiſſe, atqve ita in Nicomediam *a*) perveniſſe. Qvem ego perductum ad me, qvùm eadem narraſſet, mittendum ad te putavi. Qvod paullò tardiùs feci, dum reqviro gemmam, qvam ſibi, habentem imaginem Pacori, & qvibus inſignibus ornatus fuiſſet *b*), ſubtractam indicabat. Volui enim hanc qvoqve ſi inveniri potuiſſet, ſimul mittere, ſicut glebulam *c*) miſi, qvam ſe ex Parthico metallo attuliſſe di-

necaret, per epiſtolas ab Actiano eſſet admonitus. Cat. *Ludovicus Carrio lib. I. emendat. c. 7.* Laberium *hunc in* Valerium *transformat, quia Maximi in gente Valeria.* z) *Nepotem hunc fuiſſe credo illius Pacori, quem cum exercitu ad internecionem cecidit Ventidius Baſſus Antonii legatus, quod pater ejus Orodes Craſſum fraude circumventum occidiſſet: cujus mentio eſt apud Ciceronem, Appianum, Horatium 3. Carm. &c.* Ri. a) *Puto delendum τὸ* in, *quamvis ſit in omnibus editionibus. Eſt enim urbis nomen Nicomedia, non regionis aut provinciæ.* Ri. b) *Aldina & Argentoratenſis:* & qvibus ornatus fuiſſet. c) *Alii legunt* bullam. *Cat. Unde Tobias Adami ſuſpicabatur legendum* palam, *cùm de gemmâ hìc ſermo ſit,* pala *autem, in quâ inſeritur gemma. Contrà Mich. Virdungus* glebulam *retinet, cùm hoc, quicquid ſanè fuerit, quod ex Parthico metallo Callidromus attulit, diverſum aliquid à gemmâ fuiſſe, verba Plinii diligentiùs examinata prodant. Hæc è Rittershuſio diſcimus.* Glebulam ex Parthico metallo *interpretor glebulam auri, crudi adhuc & nondum excocti, & quale ex venis ſive metallis deciditur.* Glebula ex metallo Parthico, *id eſt, glebula metalli Parthici. Nam ſolet ſæpe ſic genitivus per præpoſitiones circumſcribi: ut* fulgor ab auro, *id eſt, auri fulgor apud Lucretium;* ancilla ab Andria, *i. e. Andriæ apud Teren-*

ſe dicebat. Signata eſt annulo meo *c*), cujus eſt apoſphragiſma *d*) qvadriga *e*).

17. [Ri. 86.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Com-

---

tium, *Cæterum* metallum Parthicum, *aurum Parthicum eſt*: *ſicut aurum Dalmaticum*, Dalmaticum metallum *Statio in Sylvis* κατ᾽ ἐξοχὴν *appellatur*. *Niſi* metallum *de ipſâ fodinâ auri potiùs interpretabimur*. *Ita enim apud Plinium* metalla auraria, argentaria, plumbaria, *pro locis*, *ubi metalla illa effodiuntur*, *legimus*. *Statius Papinius*: hîc Grajis penitus delecta metallis Saxa. *Et rurſus*: Saxa nitent duris Nomadum deciſa metallis. *Ubi* metalla *lapidicinæ ſunt*. *Et apud JCtos* in metallum damnati *eſt in fodinas metallarias ad opus faciendum damnari*. Bu. c) *Solere veteres anulis impresſis obſignare res precioſas*, *vel quas alioquin à conſpectu contactuve*, *aut aditu aliorum munitas ac tutas eſſe volebant*, *paulò humanioribus notiſſimum eſt*. *Vide Lipſium ad Tacit*, *II*. *Annal*. [*n*. 4.] & *Taubmannum ad Plaut*. *Caſin*. *A*. *II*. *ſc*. 1. & *Perſ*. *A*. *II*. *ſc*. 3. Ri. d) *Signum inſculptum à* σφραγίζειν, ſignare, inſignire. *Prudentius Roman*. *v*. 1067. ſphragitidas *poſuit pro notis*, *quibus initiandi ſacris inſigniebantur*. Qvid? cùm ſacrandus accipit ſphragitidas? Acûs minutas ingerunt fornacibus: His membra pergunt urere, ut igniverint: Qvamcunqve partem corporis fervens nota Stigmavit, hanc ſi conſecratam prædicant. *Bu*. e) *ex his verbis conjicere licet*, *Plinium diverſa ac plura ſignorum genera in anulis habuiſſe*: *puta in hoc anulo Quadrigam*, *in alio bigam*, *in alio aliud*. *De variis figuris & ſcalpturis anulorum apud veteres conſule doctiſſ*. *amicum noſtrum Jo*. *Meurſ*. *Exerc*. *Crit*. *part*. 2. *c*. 9. *ubi & hunc ipſum Plinii locum laudat*. *Plura à doctiſſ*. & *probiſſimo illo pectore*. *expectabimus Jo*. *Kirchmanni amici noſtri chariſſimi*: [*qui huic expectationi ſatisfecit c*. 13. *de anulis*.] Ri.

Commendat Imperatori Maxim

MAximum,libertum& procu
Domine, per omne tempi
unà,probum,& induſtrium,& d
cut rei tuæ amantisſimum, ita d
cisſimum *f*) expertus,libenter a
nio proſeqvor eâ fide,qvam tibi

18. [Ri. 87.] CAJUS PLINIUS
Imp. S.

Laudat Gabium Baſſum apud T

GAbium Baſſum *g*),Domine
Ponticæ, integrum,probun
atqve inter iſta reverentisſimu
voto pariter & ſuffragio proſeqv
tibi debeo : qvem abundè c
ctum *h*) commilitio tuo *i*),cuju

EP. 17. f) *Buchnerum vide ſup*

EP. 18. g) *de quo & infrà ep.*
emend. c. 7. eundem eſſe putat cum Ba
verborum & vocabulorum ſcripſiſſe men
c. 19. & alibi: de quo plura petere licebi
Lat. 22. p. 115. 116. h) Inſtructu
artibus,quæ neceſſariæ ad obeunda rect
ſunt. Bu. i) *ideſt, ex commilitio*
militavit , ſequitur enim : cujus di
Commilitio *autem dicit, quod Impera*
pellaturi comiter , Commilitones *a*
Atq; ſic & Rittershuſius exponit : qui

peritioribus, debuiſſe me ante ei Alexan-
m civitatem impetrare, deinde Roma-
qvoniam eſſet Ægyptius. Ego au-
Ddd 4 tem,

uere poſſet; Hinc patet ratio, cur Plinius ætatem Har-
& cenſum edere habuerit neceſſe: videlicet, quòd
ecipi ac cooptari inter cives haud poſſet. Quoniam
agendo cenſu ad facultates maximè reſpiciebatur, un-
enſus *in Gloſſis Philoponi* ἀπογραφὴ *interpre-*
idcircò hac vox communiter de bonis cujusque ac pa-
io uſurpari cepit. Horatius [*II. od. 15.*] Privatus illis
erat brevis, Commune magnum. *Et in epiſtolis:*
nem tenui cenſu. *Sic contrà* maximus cenſus *apud*
Tiberio c. 49. Quod noſter edere cenſum, *alii* pro-
enſum *dixerunt. Ulpianus: Cenſu manumitteban-*
vi, qui luſtrati cenſu Romæ juſſu Dominorum inter
omanos cenſum profitebantur. Alibi idem ſignificare
n *dixit. Sed in priore loco non fruſtra* luſtrati cenſu
dicit: qvia cenſus, *ut incomparabilis Salmaſius in*
entario de uſurarum modo obſervat, tantùm in urbe
ur, non in provinciis, ubi profeſſio tantùm fieret, ſive
φὴ, non cenſus ſive ἀποτίμησις: *pro qva diſtinctione*
vocabuli JCti Græci veteris etiam fragmentum alle-
d id diſcriminis non attendunt Latini auctores, & ipſi
indifferenter vocabula iſta uſurparunt, ut Digeſt. de
titulus atteſtatur. Epitomator Livii lib. CXXXIV.
m à tribus Galliis actum *memorat: & Taciti I. An-*
obaſunt: Regimen ſummæ rei penes Germanicum,
Galliarum cenſui tùm intentum. *Interim inficia-*
non eſt, qvod Lipſius etiam ad illum Taciti locum
iter monet, cenſum in provinciis actum potiſſimum, ut
de facultatum tributa & vectigalia penderent; non
honores ac ordines, ſicut Romæ, conſequi poſſent. Pro
ſcrimine ſanè meliore jure ac magis propriè provin-
cenſus, ἀπογραφὴ *ſive* Profeſſio, *Romanus* ἀποτίμη-
Cenſus *nominetur: quanquam hæc duo vocabula*

tribunus eſſem *n*), ille præfectus *o*) : inde fa liariter diligere cœpi. Crevit poſteà char ipſâ mutuæ vetuſtate amicitiæ. Itaqve & q ejus injeci manum *p*), & exegi, ut me in Bi nia conſilio inſtrueret. Qvod ille amiciſſim otii & ſenectutis ratione poſtpoſitâ, & jam f & facturus eſt. Qvibus ex cauſis neceſſit nes *q*) ejus inter meas numero, & filium i mis, Nymphidium Lupum, juvenem prob induſtrium, & egregio patre dignisſimum ſecturum indulgentiæ tuæ *r*) : ſicut primis

bat, & primum locum in legione poſt Tribunum *bat.* Bu. n) *alibi dicit, ſe Tribunum in Syriâ m* Cat. o) Præfectus cohortis ; *quem ordinem* *habuit.* Et cohortis *ſcilicet auxiliaris : nam ſicut L* *riis Tribuni, ita auxiliaribus Præfecti erant.* Bu. p *ſum Nymphidium nactus continuò navare mihi o* *coegi, quaſiq; uſui meo vindicavi, ut me conſiliis ſuis* *ret.* Budæ, annot. prior in Pand. p. 157. *Metaphor* nuum injectione, *de quâ in jure noſtro. Sic* manun ctantia faſa *dixit hiſtoricus Marcellinus.* Ri. *neceſſariis alicujus*, μετωνυμικῶς : *ut &* caritates *n* *civius, &* affectiones, *&* affectûs. *Calliſtratus JC.* *Capitalium* §. 8. *Omnia D. de pœnis*, neceſſitudinibu *nit extraneos, & Necesſitudinum varias ſpecies com* *rat.* Omnia [*inquit*] admiſſa in patronum patro lium, patrem, propinqvum, maritum, uxorem, cæt neceſſitudines, graviùs vindicanda ſunt, qvàm in neos. *Ri.* r) *non imparem futurum muneri ac* *tati ſuſtinendis, quæ per indulgentiam tuam in eum co* *ſive dignum ſe probaturum indulgentiâ tuâ. Planè i*

em Alexandrinam p), *ſecundum inſti-*
tem Principum q), *non temerè dare* r)
ſed cùm Harpocrati Iatralipta tuo jam
Romanam impetraveris, huic qvoqve pe-
negare non ſuſtineo s). *Tu, ex qvo no-*

p) Hæc ab Alexandro Magno conſtructa
u ab Hammone. Is viſâ loci opportunitate,
qvicqvid loci eſt intrà paludem & mare, octo-
rum muris ambitum deſtinavit. Verùm ut
væ lib. III. ab Arriano hiſtorico cæterisq; ſu-
duntur, diligentiſſimè Strabo lib. XVII.
ſtructionem exeqvitur. *Cat.* *q*) ſive hoc
rtâ lege fluxerit, ſive ex conſvetudine, qvæ
lodiretur. *Ri.* *r*) Rarò enim civitas Ale-
batur peregrinis, & ſummus honos illi habe-
mmò non licebat faſces conſulares eam ur-
i. *Cat.* Hoc ad honorem civitatis illius Ca-
rt. Sed cùm eò interpretatur qvoqve, qvòd li-
n urbem faſces nullos, hoc eſt, nullos magi-
faſcibus ingredi, in eo ſanè fallitur. Nam
am ejus rei ex Trebellio Pollione in XXX.
ùm de Æmiliano exponit, diſcere poſſumus.
Praeced. s) *Suſtinendi* verbo, qvod apud
in hoc ſignificatu non reperio, alibi tamen
robati ſimiliter ſunt uſi. Ut Ovidius lib. IV.
ſuſpendere fletum Suſtinet. Sveton. in Calig.
i ſpectare ſuſtinuiſſent, execratus eſt. Item Q.
VI. *ſuſtinuit ſcribere mihi.* Qvibus omnibus
ilibus *ſuſtinere* valet idem ferè, qvod aude-
n ita firmi & obdurati animi ſum, ut negare
er Paneg. c. 26. *Tu ne rogari quidem ſuſtinuiſti.*
es. Et c. 60. *Noverat moderationem hominum,*
orem, qui non ſuſtinerent tertiò conſules eſſe.
tam. *Suſtinet ad Prognen poſt talia dicta rever-*
Sat. XV. *& qui mordere cadaver Suſtinuit*, i. e.

PARS POSTERIOR,
in qvâ
Plinii & Trajani
Epiſtolæ mutuæ.

20.[Ri.3.]CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp.S.

Excuſat ſe apud Imperatorem Trajanum, quòd præfectus ærario ſuum patrocinium denegaverit Afris rogantibus contra Marium Priſcum, deinde id exigente Senatu præſtiterit.

UT primùm me, Domine, indulgentia veſtra *x*) promovit ad præfecturam ærarii Saturni *y*), omnibus advocationibus, qvibus alioqvi nunqvam eram promiſcuè functus *z*), renuntiavi, ut toto animo, delegato mihi officio vaca

EP. 20. x) *Geneⱱenſis*, tua, *quam & Veenhuſii ſecuta eſt. Sed reclamant cætera, in quibus omnibus eſt*, veſtra *Veſtram indulgentiam hic legimus*, *non* tuam: *itaq; ad utrumque referendum & Nerⱱam & Trajanum. Sic enim & in epiſt. 8.* [*nobis 24.*] poſteà curis delegati à vobis officii retentus: *de ipſo hoc officio, & de utroque illo auctore. Neq; enim temerè hoc numero ad Trajanum ſolum uti ſolet* Lipſ. comm. in Panegyr. Plin. c.91. p. m. 159. *Cui lib. me ſubſcribo inquit Rittershuſius.* y) *Ærarium Saturni in foro erat Romæ, ut conſtat ex Vitruⱱ. lib. 5. c. 2. Porrò hujus præfecturæ alibi qⱱoq; meminit, ut lib. I. ep. 10.* [*p. 36.* diſtringor officio ut maximo, ſic moleſtiſſimo.] *Item in Panegyrico non multò ante finem* [*c. 91. n. 1.*] Nondum, *inqⱱit*, biennium compleveramus in officio laborioſiſſimo & maximo. *Ri.* z) *Qⱱem delectum habuerit in ſuſcipiendis cauſis Plinius*, ex lib. VI. ep. 29. diſcere licet. Bu.

…nt translaturus Principum ſtatuas per fundos …ſas, & agros ſuos ordinaturus.

QVùm divus pater *a*) tuus, Domine, & oratione pulcherrimâ & honeſtiſſimo exemplo omnes cives ad munificentiam *b*) eſſet co…ortatus, petii ab eo, ut ſtatuas Principum *c*), …vas in longinqvis agris per plures ſucceſſiones …raditas mihi, qvales acceperam cuſtodiebam, …ermitteret in municipium *d*) transferre, adjectâ ſuâ ſtatuâ; qvodqve *e*) ille mihi cum pleniſſimo teſtimonio indulſerat, ego ſtatim decurionibus *f*) ſcripſeram, ut adſignarent ſolum, in qvo

EP. 24. a) *adoptivus, Coccejus Nerva.* Ri. b) *ſci…icet in publicis maximè operibus exercendam, quibus exor…atur civitas.* Ri. c) *ex hâc epiſtolâ notandum, non …icuiſſe ſtatuam Principis ex uno loco in alium transferre ſine …eciali permiſſu ipſius Principis. Facile enim in crimen læſæ …Majeſtatis incidebat, qui tale quid auſus fuiſſet ſine veniâ. …Multò minùs integrum erat cuiquam ſine beneficio Imperiali …tatuam collocare, l. 1. C. de ſtatuis & imag. Legimus etiam, …Falanio Equiti Rom. crimini datum fuiſſe ab accuſatore, …quòd venditis hortis ſtatuam Auguſti ſimul mancipaſſet. Vid. Tacit. Annal. I.* Ri. d) *Tifernum arbitror Tyberinum, …iuxta quod rus & villam poſſedit.* Cat. *qui poſteà idem con…firmat ex ultimis epiſtolæ verbis, quibus municipii hujus ab …urbe diſtantia deſcribitur: nam agri, quos aliàs in regione Transpadanâ poſſedit Plinius, plus altero tanto erant diſſiti.*

e) *Suboffendit me illud,* qvodqve. *Forte diſtinguendum le…gendumq; : ſtatuâ.* Qvod qvùm ille mihi *&c.* Gru. *Gru…terus malebat novam periodum fieri, &,* Qvod cùm ille *&c. legere. Ipſe pro* cùm, ubi *malim, vel* ut: *nam & infrà* ut *pro* poſtqvam *uſus eſt.* Bu. f) *Decurionum non ſemel in …his libris mentio. Sunt autem Decuriones in coloniis & mu-*

qvo templum *g*) pecuniâ meâ extrue
in honore *h*) operis ipſius electionem l
obtulerant. Sed primum meâ, deinde
valetudine, poſtea curis delegati à vo
cii *i*) retentus, nunc videor commodiſſi
in rem præſentem excurrere. Nam &

nicipiis, qui Romæ Senatores dicebantur, h. e. ex
ſilium Reip. conſtituebatur: unde Decuriones
Decuriones coloniarum & *municipiorum apud*
Alibi in hoc libro X. [*ep. 48.*] *græcâ appellation*
appellantur. Vet. Gloſſ. βουλευτής, Decurio, Curi
qui D. Marco c. 15. v. 43. εὐσχήμων βουλευτὴς *dicit*
preti veteri rectè & ex latinæ linguæ uſu nobili
vertitur. Pomponius JCt. L. 239. §. 5. D. de verb.
curiones qvidam dictos ajunt ex eo, qvod initi
loniâ deducerentur, decima pars eorum, qvi du
conſilii publici gratiâ conſcribi ſolita ſit. *Etia*
lum *nomen non niſi ſummi Magiſtratûs Romæ pro*
fuit; & poſterioribus temporibus demum cum ma
Provinciarum ac municipiorum communicatum,
cus Caſaubonus ad Apuleji apologiam obſervat,
etiam inſcriptiones oſtendunt. Quemadmodum
conſtat, Senatorum *vocabulum in colonias provin*
dem translatum Româ. Cujus rei exempla habemu
ſtrum ep. 83. & 84. hujus libri. Bu. g) *For*
de quo lib. IV. [*ep. 1. p. 226. i.*] Cat. h) *id*
randi operis, & in eo Trajani causâ: ſive, in honore
B. Hieronymus adverſus Vigilantium de Mariâ M
unguento Chriſtum dominum perfundente: tamen
lier in honore Chriſti hoc fecit. *Paullò antè pr*
martyrum *ſimiliter dixerat. Aliis* ſub honore *eſt.*
tius hymno ante cibum de Chriſto Salvatore: Nun
ſub honore tui Has epulas liceat capere. *Bu.* *Pa*
legi, in honorem operis. *Ri.* *Atq. ſic in ſuâ Bo*
i) *nempe præfecturæ ærarii. Vid. etiam notata*

ti ſæculi tui putavi, præſertim tam moderatæ *f)* voluntati ampliſſimi ordinis non repugnare. Cui obſeqvio meo opto ut exiſtimes conſtare rationem *g)*, cum omnia facta dictaq; mea probare ſanctiſſimis motibus tuis cupiam.

21. [Ri. 4.] *h)* TRAJANUS PLINIO S.

Laudat Trajanus Plinii factum.

ET *civis & Senatoris boni* i) *partibus functus es, obſeqvium ampliſſimi ordinis* k) *qvod juſtiſſimè* exige-

ſortitionem de ſuſcipiendo patrocinio provincialium contrà Marium. Intelligere debemus, plurium aliorum nomina fuiſſe unà cum Plinio in urnam conjecta eâ lege, ut cujus nomen primò exiiſſet, ſive extractum eſſet, is patrocinium provincialium ſine recuſatione ſubiret. Videndum tamen, an conjectio illa in urnam hîc facta ſit non ſortitionis causâ, ſed potiùs ſuffragiorum, ſeu votorum colligendorum: quod hodie etiam factitari ſolet in Rep. Venetâ. Ri. f) *Ita omninò Catanæi, Aldi, aliorumq; ſeqq. edd. Ineptè neoterici,* moderatè. *Gru.* *Qvid autem hîc ſit* moderata voluntas, *paulò ante Buchnerus expoſuit lit. d.* g) *Suprà lib. II. ep. 4. [in fine]* Sed temperanda in aliis liberalitas, in te verò facilè ratio conſtabit, etiamſi modum exceſſerit. *Et rurſus lib. IX. ep. 2. extr.* Scias illis conſtare rationem. *Eadem locutio & lib. I. ep. 9. & Paneg. c. 38. legitur. Sermo autem à ratiociniis petitus eſt. Nam cùm redduntur ac excutiuntur rationes, in ſingula æra ac titulos inqviritur: qvòd ſi accepta atq; expenſa rectè congruerint,* conſtare ratio *dicitur. Nam ſi res ſecus ſe habet, tùm qvaſi labat ac corruit.* Bu.

EP. 21. *h)* Epiſtolam hanc fruſtra qvæſivi in Aldinâ, & aliis veteribus meis. *i)* Nam ſicut boni civis eſt, parere magiſtratui: ſic Senatoris boni tueri ordinis ſui dignitatem. *Bu.* *k)* Ordo eſt: præſtando, qvod obſeqvium amplisſimi ordinis juſtisſimè exigebat.

ferri, ut proximam putationem *p)* novus colonus facere debeat. Præterea continuæ ſterilitates *q)* cogunt me de remiſſionibus *r)* cogitare: qvarum rationem, niſi præſens, inire non poſſum. Debebo ergò, Domine, indulgentiæ tuæ & pietatis meæ celeritatem, & ſtatûs ordinationem *ſ)*, ſi mihi ob utraqve hæc dederis commeatum triginta dierum. Neqve enim anguſtius tempus præfinire poſſum, cùm & municipium & agri, de qvibus loqvor, ſint ultra centeſimum & qvinqvageſimum lapidem.

25 [Ri.

p) *arborum & vitium.* Ri. q) *Libro IV.* [*ep. 6. p. 236.*] *conqueritur, Thuſcos ſuos grandine excuſſos. Et plerumque alibi* [*ut p. 626. x.*] *ſe graciles vindemias colligere.* Cat.

r) *Ad Calviſium ſcribit abundè* [*VIII. ep. 2.*] *quantum negotiatoribus ſuarum vindemiarum ſpe deceptis remiſerit. Et ad Paulinum* [*IX. ep. 37.*] poſt magnas remiſſiones reliqva creverunt. *Cat. De remiſſione penſionum ſive mercedum ob ſterilitatem faciendâ, ſive nummis, ſive parte fructuum facta ſit locatio, ex utroque jure ſciendum eſt, teneri locatorem conductori remittere mercedem vel penſ… ex causâ ſterilitatis, ita tamen, ſi conductor adeò exiguos fructûs ex fundo perceperit, ut deductis impenſis ex merced… conventâ ne dimidium quidem mercedis ſolutæ ex fructib… perceptis potuerit redigere: niſi ubertas vel præcedent… ſequentis anni ſuppleat defectum ex unius anni ſterili… te.* Ri. s) *Debeo* ergò, Domine, indulgentiæ tuæ … *pietati* meæ celeritatem & ſtatûs ordinationem. *Sic Ald… & alii veteres mei præter Catanæum, qui pro* ſtatûs hab… ſtatuarum; *quæ vox poſteà in recentiores propagata e… etiam ipſam Boxhornii; qui tamen altàs in præcedentib…* Debebo & pietatis *exhibet. Rectè: atq; ſic Gronovium etia… ſcribere juſſit, ſimul illud veterum,* ſtatûs *è marginibus rei…*

à peritioribus, debuiſſe me ante ei Alexan-
ım civitatem impetrare, deinde Roma-
, qvoniam eſſet Ægyptius. Ego au-
Ddd 4 tem,

*ibuere poſſet; Hinc patet ratio, cur Plinius ætatem Har-
is & cenſum edere habuerit neceſſe: videlicet, quòd
recipi ac cooptari inter cives haud poſſet. Quoniam
ı agendo cenſu ad facultates maximè reſpiciebatur, un-*
Cenſus *in Gloſſis Philoponi* ἀπογραφὴ οὐσίας *interpre-
: idcircò hæc vox communiter de bonis cujusque ac pa-
nio uſurpari cepit. Horatius* [*II. od. 15.*] Privatus illis
s erat brevis, Commune magnum. *Et in epiſtolis:*
ɔnem tenui cenſu. *Sic contrà* maximus cenſus *apud
n. Tiberio c. 49. Quod noſter* edere cenſum, *alii* pro-
cenſum *dixerunt. Ulpianus: Cenſu manumitteban-
ırvi, qui luſtrati cenſu Romæ juſſu Dominorum inter
Romanos cenſum profitebantur. Alibi idem* ſignificare
ım *dixit. Sed in priore loco non fruſtra* luſtrati cenſu
ıæ *dicit*: *qvia* cenſus, *ut incomparabilis Salmaſius in
nentario de uſurarum modo obſervat, tantùm in urbe
tur, non in provinciis, ubi profesſio tantùm fieret, ſive
ραφὴ, non cenſus ſive* ἀποτίμησις: *pro qva diſtinctione
sq. vocabuli JCti Græci veteris etiam fragmentum alle-
ed id diſcriminis non attendunt Latini auctores, & ipſi
indifferenter vocabula iſta uſurparunt, ut Digeſt. de
bus titulus atteſtatur. Epitomator Livii lib. CXXXIV.*
um à tribus Galliis actum *memorat: & Taciti I. An-
verba ſunt*: Regimen ſummæ rei penes Germanicum,
do Galliarum cenſui tùm intentum. *Interim inſici-
m non eſt, qvod Lipſius etiam ad illum Taciti locum
ınter monet, cenſum in provinciis actum potiſſimum, ut
ıodo facultatum tributa & vectigalia penderent; non
eo honores ac ordines, ſicut Romæ, conſequi poſſent. Pro
liſcrimine ſanè meliore jure ac magis propriè provin-
ım cenſus,* ἀπογραφὴ *ſive* Profeſſio, *Romanus* ἀποτίμη-
ve Cenſus *nominetur: quanquam hæc duo vocabula*

tem, qvia inter Ægyptios cæteroſqve peregrinos *n*) nihil intereſſe credebam, contentus fueram hoc ſolum ſcribere tibi, eum ſcilicet à peregrinâ manumiſſum, patronamq; ejus jampridem deceſſiſſe. De qvâ ignorantiâ meâ non qveror, per qvam ſtetit, ut tibi pro eodem homine ſæpius obligarer. Rogo itaqve, ut beneficio tuo legitimè frui poſſim, tribuas ei & Alexandrinam civitatem & Romanam. Annos ejus & cenſum [ne qvid rurſus indulgentiam tuam moraretur] libertis tuis *o*), qvib9 juſſeras, miſi.

23. [Ri. 8.] TRAJANUS PLINIO S.

Concedit Trajanus Harpocrati etiam civitatem Alexandrinam.

Civi-

---

promiſcuè uſurpari ſoleant. Nec aliud voluiſſe JCtum Græcum, inde conjici poteſt, quòd non ſimpliciter dixit, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀπογραφαῖς χρῆσθαι, *ſed* μᾶλλον ἀπογραφαῖς χρῆσθαι. Bu. n) *Ergo peregrini alii omnes in civitatem Romanam aſciſci poterant, licet domi, ſive in patriâ, cives non eſſent, præterquam Ægyptii: quos antè apud ſe eſſe cives oportebat, priusquam fierent Romæ.* Bu. *Tributum hoc fuit dignitati Alexandriæ urbis Ægyptiæ.* Ri o) *Notandum hîc ex antiqvitate, Imperatores Romanos multa officia commiſiſſe libertis ſuis [interdum etiam Eunuchis ac Spadonibus] & hos ſæpe ad maximos honores dignitatesq; extuliſſe, neſcio qvàm ex dignitate imperii & ſuâ. Non pauci etiam Principum liberti hâc ſuâ potentiâ & patronorum gratiâ indulgentiaq; improbè abuſi ſunt, præſertim apud imperatores ſæviores, qui & ipſi eſſent improbi. Sed Trajani noſtri optimi Principis libertos credibile eſt meliores fuiſſe. Sic nominantur in his ipſis Epiſtolis Procuratores Cæſaris ejusdem liberti, Lycormas, Maximus, & Epimachus, aliiq;.* Ri.

qvamvis contrariis ventis retentus *x*). Nunc deſtino *y*) partim orariis navibus *z*), partim vehiculis, provinciam petere. Nam ſicut itineri graves æſtus, ita continuæ navigationi eteſiæ reluctantur.

27. [Ri. 17.] TRAJANUS PLINIO S.

Laudat Trajanus conſilium Secundi.

hinc natum eſt proverbium: Maleam legens, qvæ ſunt domi obliviſcere. *Meminit ejus etiam Symmachus lib. VIII. epiſt. 60.* Vulgati qvippe proverbii eſt, enavigato Maleo obligari eorum memoriam qvos domi reliqveris. *Ex quo loco obiter etiam notandum, hoc promontorium etiam* Maleum *gen. neutro dictum fuiſſe.* Ri. x) retentus *hic legitur in omnibus editionibus, quas viderim: quum tamen* retentum *ſcripſiſſe Plinium, & ſcribere debuiſſe, ne in ſolæciſmum incideret, exiſtimem. Alioqui certè* ſim *aut* fuerim *ante* retentus *omiſſum putarem: aut [quod rationi conſentaneum minimè videtur] jungerem retentus cum* nuncio, *hoc modo,* qvamvis contrariis ventis retentus nuncio *&c.* St. *Imò verò junge cum ſequentibus, & ſic interpunge:* navigaſſe. Qvamvis contrariis ventis retentus nunc deſtino *&c. Favent, quæ ſeqvuntur de* eteſiis: *nam hi ſunt nimirum, quod & Rittershuſius agnovit,* contrarii, *de quibus loquitur,* venti. *Vix autem dubitare, quin rectè diſtinxerimus, quenquam ſinet initium epiſtolæ 28.* y) *id eſt, cogito, vel conſtituo.* Ri. *Sic V. ep. 8. p. 352.* deſtino retractare.

z) *Quæritur, quæ ſint apud Plinium* orariæ naves? *Ego actuarias & parvas eſſe ſuſpicor, quibus ſecundùm oram navigatur. Nam majoribus pelagus tentatur: neque enim parvo navigio quisquam ſe magno committere mari audet, ſed littus legit.* Turneb. I. Adverſ. 16. f. 16. *Vid. & Senſleb. de nav. vet. p. 90.* Orariam *apud Plautum Fulgentius in Gloſſis* naviculam modicam piſcatoriam *interpretatur.*

mo t) *ſit, notum mihi facere debebis* u), *ut epiſtolam tibi ad Pompejum Plantam* x) *præfectum Ægypti* y) *amicum meum* z) *mittam.*

24. [Ri.9.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Petit commeatum excurrendi in oppidum Tifernum & in agros ſuos, per menſem, qvòd illic eſſet ædificaturus templũ, in qvod Trajani indulgentiâ, erat

veritus haud eſt. *Bu,* t) Nomi fuerunt appellati à verbo νέμειν, id eſt, diſtribuere. Unde etiam νόμος deſcendit, i. e. Lex: qvanqvam νομὸς qvando præfecturam ſignificat, accentu differt, qvem habet gravem in ultimâ. *Ri.* u) facit hoc Plinius ſuprà ep. 5. lit. c. ubi & qvære, qvid ſit *nomos.* x) *Pompejus Planta* bellum deſcripſit inter Othonem & Vitellium. Voſſ. III. de hiſt. Lat. p. 7:6. ſub Hiſtoricis incertæ ætatis. Qvem jam ſeculo ſuo licebit è Plinio noſtro adſcribere. y) Hunc primus inſtituit Auguſtus ad ſimilitudinem Proconſulum, Ægypto jam in formam provinciæ redactâ, devictis Cleopatrâ & Antonio in pugnâ Actiacâ. Videatur tit. D. de officio præfecti Auguſtalis: nam ab Auguſto ille præfectus dictus Auguſtalis. Apud hunc etiam lege agi permiſit Auguſtus decreto qvodam ſingulari, ut notat doctiſſ. Lipſius apud Tacitum Annal. 12. in animo habens, nî fallor, Modeſtini Teſtimonium iſtud in l. 21. D. de manumiſſ. vind. *Apud Præf. Ægypti poſſum ſervum manumittere.* Ri. z) Notanda ſumma comitas bonorum Principum ergà ſuos miniſtros & conſiliarios. Nam alioqvi niſi inter pares amicitia eſſe non poteſt, ut docet Ariſtoteles lib. 8. & 9. Eth. Sic Alexander Imp. Ulpianum præfectum annonæ vocat amicum ſuum in l. 4. C. de contrahendâ ſtip. qvem & parentem ſuum appellat in l. 4. C. de locato & conducto. Ri.

translaturus Principum ſtatuas per fundos us, & agros ſuos ordinaturus.

Vùm divus pater *a*) tuus, Domine, & oratione pulcherrimâ & honeſtiſſimo exemomnes cives ad munificentiam *b*) eſſet coatus, petii ab eo, ut ſtatuas Principum *c*), in longinqvis agris per plures ſucceſſiones tas mihi, qvales acceperam cuſtodiebam, itteret in municipium *d*) transferre, adjeıâ ſtatuâ; qvodqve *e*) ille mihi cum pleniſteſtimonio indulſerat, ego ſtatim decurions *f*) ſcripſeram, ut adſignarent ſolum, in qvo

'. 24. a) *adoptivus, Coccejus Nerva.* Ri. b) *ſci- publicis maximè operibus exercendam, quibus exor- civitas.* Ri. c) *ex hâc epiſtolâ notandum, non e ſtatuam Principis ex uno loco in alium transferre ſine li permiſſu ipſius Principis. Facile enim in crimen læſæ tatis incidebat, qui tale quid auſus fuiſſet ſine veniâ. minùs integrum erat cuiquam ſine beneficio Imperiali m collocare, l. 1. C. de ſtatuis & imag. Legimus etiam, io Equiti Rom. crimini datum fuiſſe ab accuſatore, venditis hortis ſtatuam Auguſti ſimul mancipaſſet. Vid. Annal. I.* Ri. d) *Tifernum arbitror Tyberinum, quod rus & villam poſſedit.* Cat. *qui poſteà idem con- ex ultimis epiſtolæ verbis, quibus municipii hujus ab iſtantia deſcribitur: nam agri, quos aliàs in regione padanâ poſſedit Plinius, plus altero tanto erant diſſiti. Suboffendit me illud,* qvodqve. *Forte diſtinguendum le- mq; : ſtatuâ.* Qvod qvùm ille mihi *&c.* Gru. *Gru- nalebat novam periodum fieri, &,* Qvod cùm ille *&c. . Ipſe pro* cùm, ubi *malim, vel* ut: *nam & infrà* ut *pro* vam *uſus eſt.* Bu. f) *Decurionum non ſemel in ris mentio. Sunt autem Decuriones in coloniis & mu-*

privatis detinentur: præterea qvædam minime legitimis ſumptibus erogantur. Hæc tibi, Domine, in ipſo ingreſſu meo ſcripſi. Qvinto decimo *h)* calend. Octob. Domine, provinciam intravi, qvam in eo obſeqvio, in eâ erga te fide, qvam de genere humano mereris, inveni. Diſpice, Domine, an neceſſarium putes, mittere huc menſorem *i*). Videntur enim non mediocres pecuniæ poſſe revocari à curatoribus operum, ſi menſuræ fideliter aguntur. Ita certe proſpicio ex ratione Pruſenſium, qvam cum Maximo *k)* tracto.

29. [Ri.19.] TRAJANUS PLINIO S.

Reſpondet ſe non poſſe ab urbe menſorem mittere.

CUperem ſine qverelâ corpuſculi tui & tuorum, pervenire in Bithyniam potuiſſes, ac ſimile tibi iter ab Epheſo ei navigationi l) *fuiſſet, qvam expertus usq; illò eras. Qvo autem die perveniſſes in Bithyniam, cognovi, Secunde chariſſime, literis tuis. Provinciales* [*credo*] *proſpectum ſibi à me intelli-*

blicæ. Ri. h) *Alia & nova hinc incipit epiſtola. Quid ſi quis tamen omninò hæc cohærere dicat cum præcedentibus,* [*id quod & reſponſoria ſuadet Trajani,*] *illud ſaltem nobis concedat, ſequentia eſſe opiſthographa, aliò tempore adjecta priori epiſtolæ, non autem uno filo contexta, quæ vulgò vocamus* Poſtſcripta. *Ri.* i) *huc pertinet tit. ff. ſi menſor falſum modum dixerit. De menſorum officio diximus nonnihil etiam ad Novellas parte tertiâ expoſitionis Methodicæ.* Ri. k) *Procuratore tuo.* Cat.

EP. 29. *l) ut navigationi* †. Scribe, *ei navigationi*

elligent. Nam & tu dabis operam, ut manifeſtum ſit illis, electum te eſſe, qvi ad eosdem mei loco m) mittereris. Rationes autem inprimis tibi Rerumpublicarũ excutiendæ ſunt. Nam & eſſe eas vexatas ſatis conſtat. Menſores vix etiam iis operibus, qvæ aut Romæ aut in proximo fiunt, ſufficientes habeo. Sed in omni provinciâ inveniuntur, qvibus credi poſſit: & ideò non deerunt tibi, modò velis diligenter excutere.

30, [Ri.20.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Conſulit Trajanum, an cuſtodiæ ſint per ſervos publicos ſervandæ.

ROgo, Domine, conſilio n) me regas hæſitantem utrum per publicos civitatum ſervos o), [qvod usqve adhuc factum,] an per milites aſſervare cuſtodias p) debeam. Vereor enim,

Vide initium Epiſtolæ præcedentis. *Caſ. ut navigatione.* Ba. m) Nota hic, Præſidem vel Proconſulem Provinciæ fuiſſe vicarium ipſius Imperatoris. *Ri.*

EP. 30. n) *An rectè utatur hoc loco Plinius notione* conſilii, *non immeritò quis ſubſiſtat. Dubitandi ratio eſt, quia [ut ait Juriſconſultus]* Conſilium poſitum eſt extrà neceſſitatem parendi, *id eſt, in arbitrio eſt illius, cui datur conſilium, an velit, an nolit id ſequi. Sed reſcripto Imperatoris proculdubio obtemperandum eſt, cùm & preces ſuperioris ſint inſtar præcepti.* Ri. o) *Horum* ſervorum publicorum *tùm alibi, tùm aliquot etiam inſcriptionibus mentio fit : quæ in Gruteriano opere, quibus libet, poſſunt videri.* Bu. p) *id eſt, qui in cuſtodiâ detinentur: quemadmodùm & Svetonius Caligulâ c. 27. loquitur. Et talia infinita paſſim occurrunt.* Bu.

enim, ne & per ſervos publicos parum fide
cuſtodiantur, & non exiguum militum nu
rum hæc cura diſtringat. Interim publicis ſe
paucos milites addidi. Video tamen pericu
eſſe, ne id ipſum utrisqve negligentiæ cauſ
dum COMMUNEM culpam hi in illo
in hos regerere poſſe confidunt.

31. [Ri. 21.] TRAJANUS PLINIO

Reſcribit ſervandam eſſe antiqvam co
tudinem.

*NIhil opus eſt, mi Secunde chariſſime, ad
nendas cuſtodias plures commilitones q)
verti. Perſeveremus in eâ conſvetudine qvæ iſt
vinciæ eſt, ut per publicos ſervos cuſtodiantur
enim, ut fideliter hoc faciant, in tuâ ſeverit
diligentiâ poſitum eſt. Imprimis enim, ſicut ſc
verendum eſt, ne, ſi permiſceantur ſervis pu
milites, mutuâ inter ſe fiduciâ negligentiores
Sed & illud hæreat nobis, qvàm pauciſſimos m
à ſignis avocandos eſſe.*

32. [

EP. 31. *q)* Notandum hîc eſt ex hiſtoriâ Ro
etiam Imperatorem aliqvando ſolitum fuiſſe milite
pellare ſuos *commilitones*, idqve blandiendi causâ:
ipſum feciſſe Julium Cæſarem accepimus. Sed Aug
hoc factum improbavit, ut eſt apud Sext. Aurel. Vi
rem. Eadem de re Sveton. lib. II. c. 25. Sed tamen &
Otho in Orationibus ſuis apud Tacitum Hiſt. lib. I.
militones ſemel atq; iterum ſalutat: & alii Impp. ab e
appellatione non abſtinuerunt. *Ri.* Conf. ep. 18.

[Ri. 10.] TRAJANUS PLINIO S.

:oncedit Imperator Plinio, qvod petierat.

ͬ privatas multas & omnes publicas cauſas pe-endi commeatus reddidiſti: mihi autem vel ſo-ɔluntas tua ſuffeciſſet. Neq; enim dubito te, ut ıùm potueris, ad tam diſtrictum officium rever-m. Statuam poni mihi à te eo qvo deſideras lo-co.

in textum. Sic autem Gronovius *porrò: Duplex bene-n à Trajano in ſe collatum iri ſcribit, ſi commeatum ar-t: debiturum enim illi &* celeritatem pietatis ſuæ, *ꝗ, quòd tantò citiùs explicaturus ſit pietatem ſuam er-incipes ſuperiores & ipſum Trajanum, ſtatuis eorum ı in locum anguſtum conferendis; &* ordinationem *s, hoc eſt, quòd partem rei familiaris, vel patrimonii contemnendam obiturus & ejus utilem neceſſariamq; n acturus ſit:* Status, *ut apud Vellejum 2, 2.* ſimul eti-romulgatis agrariis legibus, omnibus ſtatum concu-ntibus, ſumma imis miſcuit. *Et c. 72.* nullum ſtatum ntibus, qvilibet dux erat idoneus. *id eſt,* rem, *ut in oce Philippi apud Ciceronem lib. II. de offic.* non eſſe in ate duo millia hominum, qvi rem haberent. Certa itio vitæ, *Cæſar 3. de bello civ. c. 110. Tacitus 3. Annal. 28.* orumqve exciſi ſtatûs. *L. ult. D. ad l. Jul. majeſtatis:* i in reatu decedit, integri ſtatûs decedit. *Sic etiam eſt vivere ſalvo patrimonio. Cicero 2. Catil.* Hoſce ego tàm milites acres, qvàm inficiatores lentos eſſe arbi-; qvi homines ſi ſtare non poſſunt, corruunt. *In Piſo-* : foris eſſe Gabinium, ſine provinciâ ſtare non poſſe. *nius Othone:* Neqve enim diſſimulabat, niſi Princi-ſe ſtare non poſſe, nihilqve referre, ab hoſte in , an in foro ſub creditoribus caderet. *Veſpaſiano:* eſſus, qvadringentis millies opus eſſe, ut reſpublica poſſet.

33. [Ri. 23.] TRAJANUS PLINIO S.

Mandat numerum militum, qvos velit aſſignari Gabio Baſſo.

ET mihi ſcripſit Gabius Baſſus, non ſufficere ſibi eum militum numerum, qvi ut daretur illi, mandatis meis complexus ſum. Qvid qværis ſcripſiſſe me t)*? ut notum haberes, his literis ſubjici juſſi* u)*. MULTUM INTEREST, res poſcat, an homines imperare latius velint* x)*. Nobis autem*

EP. 33. *t*) Sic legit Aldus & H. Stephanus. Catanæus autem: *Qvot qværis*: meo judicio melius, ut ſubintelligamus, qvot milites. In aliis libris, teſte Catanæo, fuit etiam *qvo*: qvæ lectio qvamvis vitioſa, tamen retinuit propius veſtigium veræ. Alias non eſt rarum apud Cic. in epiſt. *qvid qværis?* Ri. Verba luxata & ſine ullo ſenſu: in iis enim latere debebant rationes Baſſi ad Trajanum, etſi aliter ſentiat optimus Catanæus. *Gru.* Depravatus luxatusqve hic locus penitus eſt, atq; ut vereor, deſperatus: itaqve relinqvendus potiùs qvàm tentandus. *Bu.* Legendum hic ſuſpicor: *Qvid qværenti*, nempe Baſſo, qvi conqveſtus erat, non ſufficere ſibi eum militum numerum, qvem deſignaverat Trajanus, ſcripſerim, ut notum haberes, &c. Certè non eſt dubium qvin id voluerit Trajanus. *Boxhorn. epiſt.* [ad Jo. VVern. Blaeſpilium] *p. 187. 188.* *u*) Non aliud vult Trajanus, qvàm huic ad Plinium epiſtolæ ſubjici ſe juſſiſſe literarum ſuarum ad Gabium Baſſum, qvæ non exſtant hodiè exemplar. *Boxhorn. d. l. p. 187.* *x*) Significat, conſiderandum probè eſſe, qvo animo conſilioqve Gabinius retinere ſecum plures milites velit, qvàm ſuis mandatis Trajanus præceperat: utrum, qvia res ita poſtulet, an potiùs, ut habeat plures, qvibus præſit & imperet: qvòd ſæpe homines ſe atqve ambitionem ſuam magis, qvàm id reſpicere

em utilitas demum y) *ſpectanda eſt, & qvantum ſieri poteſt, curandum, ne milites à ſignis abſint* z).

34. [Ri. 24.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Pruſenſium nomine petit balineum extrui.

PRuſenſes *a*), Domine, balineum habent & ſordidum & vetus. Id itaqve indulgentiâ tuâ reſtituere deſiderant. Ego tamen æſtimans novum fieri debere, videris mihi *b*) deſiderio eorum indulgere poſſe. Erit enim pecunia, ex qvâ fiat:

ſoleant, qvod publicè expedit. *Bu.* *y*) Dicit Trajanus, ſibi non niſi utilitatem Reip. intuendam ſeqvendamqve eſſe. *Demum* hoc in loco *dumtaxat* eſt. Feſtus: *DEMUM, qvod ſignificat POST, apud Livium DEMUS legitur. DEMUM pro DUMTAXAT poſuerunt.* Bu. *z*) Suprâ [ep. 31.] *Illud hæreat nobis, quàm pauciſſimos milites à ſignis avocandos.* Atq; hoc optimi qviq; Ducum curæ habuerunt, ut contra ſubita ſemper valerent. Qvare id inter alia & Sejanus prætendit, cùm auctor fieret Tiberio, ut prætorias cohortes, diſperſas hactenus, in caſtra una conduceret. Tacit. Annali IV. c. 2. *Bu.*

EP. 34. a) *qvorum rationibus excutiendis ſe vacaſſe jam ſuprà* [*ep. 28. e.*] *ſignificavit.* Ri. b) *Nunquam ſic ſcripſit Plinius. Neque tamen ſententiam facilè integrem, deſtitutus libris verè authenticis.* Gru. *Notandum hîc eſt ἀνακόλουθον, id eſt, incongrua oratio. Non enim cohærent aptè illa verba:* Ego æſtimans videris mihi. *Aptiùs dixiſſet Plinius.* Mihi tamen æſtimanti videris poſſe indulgere eorum deſiderio. *Sed hujusmodi vitia orationis etiam apud optimos auctores aliquando occurrunt, quæ ipſis parum cau-*

primùm ea, qvam revocare à privatis c) & exigere jam cœpi: deinde, qvam ipſi erogare in oleum d) ſoliti, parati ſunt in opus balinei conferre. Qvod alioqvi & dignitas civitatis, & ſeculi tui nitor poſtulat.

35. [Ri. 25.] TRAJANUS PLINIO S.

Indulget Pruſenſibus balinei ædificationem: modò ne per illos aliqvid privatim tribuatur, neqve eorum vires per publicam pecuniam extenuentur ad alias collationes neceſſarias.

SI inſtructio novi balinei e) *oneratura vires Pruſenſium non eſt, poſſumus deſiderio eorum indulgere: modò neqvid ideò aut intribuant* f), *aut minus illis in poſterum fiat, ad neceſſarias erogationes.*

36. [Ri. 28.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Conſu-

---

ctis acciderunt, notanda potiùs, quàm imitanda, ut quidam ineptè faciunt. Ri. c) *nam prædixerat [ep. 28. g.] multas pecunias à privatis variis cauſis detineri.* Cat. d) *quo ungebantur. Interdum eſt videre in antiquorum monumentis, balineum publicè, & oleum gratuitò datum.* Cat.

EP. 35. *e*) de qvo plura ep. 75. 76. *f*) id eſt, contribuendo impendant. Nã *intribuere* contribuere eſt: uſusq; hoc verbo & JCtus L. 9. §. 1. D. de Tributis. Et inde *intributio* apud eosdem. *Bu.* Aldus legit *intribuatur:* & rectè qvidem meo judicio. Catanæus tamen & Stephanus, *intribuant*. Ri.

...ſulit an relinquendos cenſeat in futurum mi-...quos ſupernumerarios Maximo Cæſaris liber-...miſerat, dum iret frumentatum.

[M]Aximus *g*), libertus & procurator tuus, Domine, præter decem beneficiarios *h*), ...s aſſignari à me Gemellino optimo viro juſ-...ſibi qvoqve confirmat neceſſarios eſſe mili-... Ex his interim, ſicut inveneram, in miniſte-...ejus relinqvendos exiſtimavi: præſertim ...ad frumentum comparandum iret in Pa-...goniam. Qvin etiam tutelæ *i*) causâ, qvia ...deſiderabat, addidi duos eqvites. In futurum ...l ſervari velis, rogo reſcribas.

37. [Ri.

P. 36. g) *Hunc Maximum ſuprà ep. 28. [in fin.] ...adhibitum à Plinio examinandis rationibus Pruſen-... Eundem alibi quoq; [epiſt. 17.] idem Plinius prædi-...* Ri.

h) *Qui beneficiarii milites fuerint, ſuprà ...epiſt. 32. s.] perſtrinximus. Videtur autem & hæc, & 32. ...ſuadere, in exigendis vectigalibus, & aliis rebus ob-...is Procuratores horum miniſterio uſos, atq; hoc maximè ...ſignatos fuiſſe à Præſidibus, quòd cùm vacationem habe-... militarium munerum, optimè omnium à ſignis poſſent ...: videturq; hoc miniſterium cum aliquo commodo fuiſ-...junctum. Ac hinc Tertullianus, opinor beneficiariis ...vectigalium curam tribuit lib. de fugâ in perſecutione: ...locum notavit Lipſius, cùm de beneficiariis ageret. & Caligulam per Centuriones Tribunosq; Prætorianos ...miſſe vectigalia Suetonius auctor eſt in ejus vitâ c. 40.*

i) *id eſt, ad defenſionem ſive protectionem ipſius.* ...tela viæ *dicitur à Papiniano, item tutela ædificiorum ... ult. ff. ſoluto matrim. Sic* tutela generis humani *à ...ipſo dicitur ep. 60. & ep. 103. Sic* tutela Reip. *à Sve-...in Auguſto c. 94.* Ri.

37. [Ri. 29.] TRAJANUS PLINI

Reſpondet, pro re frumentariâ fuiſſe ne
rios milites Maximo, ſed qvùm redierit, r
bus qvatuor contentum eſſe debere.

*Nunc qvidem proficiſcentem ad comparat
frumentorum Maximum libertum me
ctè militibus inſtruxiſti. Fungebatur enim &
extraordinario munere* k). *Qvùm ad priſti
actum* l) *reverſus fuerit, ſufficient illi duo à
milites, & totidem à Virbio Gemellino, proc
re meo, qvem adjuvat.*

3

EP. 37. *k*) nempe comparandi frumenti in P
goniâ, qvò miſſus fuerat. Hoc munus appellabatu
νομία, de qvo videantur Lexica juris. *Ri.* *l*)
vocat, qvòd paullò antè munus dixerat. Et verò
ris ævi ſcriptoribus Latinis ſæpe hæc vox pro mun
officio ac adminiſtratione ponitur. Unde & Vet
πραγματείαν interpretatur. Sic *in actu eſſe, in act*
de iis dixit Seneca, qvi munera ſuſtinent, & in n
verſantur. Probus Imperator apud Vopiſcum in
*Felix eſſet noſtra Reſp. ſi qualis Carus eſt, aut pleriq. S
plures haberem in actibus collocatos.* Præcipuè verò
dicebatur, qvi rationes adminiſtrabant; qvi & ipſ
res dicti. Scævola L. Thais 51. §. ab hered.bus III.
verb. ſign. *Cùm filius meus XVI. ann. impleverit, St
rationibus redditis manumittat. Quæro, an eundem ſ
Teſtator in diem usq. pubertatis filii ſui actum agere v*
Paulus JCtus: *Diſpenſatori, qui ab actu ignorante d
remotus eſt, rectè ſolvitur.* Tertullianus ad illam vill
rabolam Lucæ c. 16. reſpiciens: *Admonens enim,
nos Dominus, de ſecularibus ſuffragia nobis proſpicere
tiarum, ſecundùm ſervi illius exemplum, qui ab actu ſ
Domini cos debitores deminuit.* Qvem *ſervum* Tertull

telligent. Nam & tu dabis operam, ut manifeſtum ſit illis, electum te eſſe, qvi ad eosdem mei loco m) *mittereris. Rationes autem inprimis tibi Rerumpublicarū excutiendæ ſunt. Nam & eſſe eas vexatas ſatis conſtat. Menſores vix etiam iis operibus, qvæ aut Romæ aut in proximo ſiunt, ſufficientes habeo. Sed in omni provinciâ inveniuntur, qvibus credi poſſit: & ideò non deerunt tibi, modò velis diligenter excutere.*

30, [Ri. 20.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Conſulit Trajanum, an cuſtodiæ ſint per ſervos publicos ſervandæ.

ROgo, Domine, conſilio *n*) me regas hæſitantem utrum per publicos civitatum ſervos *o*), [qvod usqve adhuc factum,] an per milites aſſervare cuſtodias *p*) debeam. Vereor enim,

Vide initium Epiſtolæ præcedentis. *Caſ. ut navigatione.* Ba. *m*) Nota hic, Præſidem vel Proconſulem Provinciæ fuiſſe vicarium ipſius Imperatoris. *Ri.*

EP. 30. n) *An rectè utatur hoc loco Plinius notione* conſilii, *non immeritò quis ſubſiſtat. Dubitandi ratio eſt, quia [ut ait Juriſconſultus]* Conſilium poſitum eſt extrà neceſſitatem parendi, *id eſt, in arbitrio eſt illius, cui datur conſilium, an velit, an nolit id ſequi. Sed reſcripto Imperatoris proculdubio obtemperandum eſt, cùm & preces ſuperioris ſint inſtar præcepti.* Ri. o) *Horum* ſervorum publicorum *tùm alibi, tùm aliquot etiam inſcriptionibus mentio ſit: quæ in Gruteriano opere, quibus libet, poſſunt videri.* Bu. p) *id eſt, qui in cuſtodiâ detinentur: quemadmodùm & Svetonius Caligulâ c. 27. loquitur. Et talia infinita paſſim occurrunt.* Bu.

Ulianus , mittendo ad te eos
oportebat, an capitale ſupplicium

---

non eſt, Plinii verba non intellexiſſe,
corrupiſſe. Caſ. *Locus fractus, que*
in melius, quàm factum eſt ab amici
Sacramentum *omne jusjurandum di*
minis cauſſâ militari *addidit : quan*
vox de militari paſſim uſurpatur. Ve
ὀρκωμότων. Item : Sacramentum ὅρκι
que autem in uſu eſt, & ſacramentum
to dicere, *pro jurare. Caſaubonus le*
pro etſi interpretatur. Sed poteſt ſta
pro poſtquam accipimus, quemadmo
tur. Bu. *Ergò, ſi Buchnerum ſequi*
tàm lectio vetus, quàm diſtinctio. Sic
bant : ut jam dixerant, ſacramento
Itaque Rittershuſius, aliàs emendatio
riam vocans, etiam diſtinctionem vete
cohortes : ita enim paſſim hâc voce

tem utilitas demum y) *ſpectanda eſt, & qvantum fieri poteſt, curandum, ne milites à ſignis abſint* z).

34.[Ri.24.]CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Pruſenſium nomine petit balineum extrui.

PRuſenſes *a*), Domine, balineum habent & ſordidum & vetus. Id itaqve indulgentiâ tuâ reſtituere deſiderant. Ego tamen æſtimans novum fieri debere, videris mihi *b*)deſiderio eorum indulgere poſſe. Erit enim pecunia, ex qvâ fiat:

Eee 5 pri-

ſoleant, qvod publicè expedit. *Bu.* *y*) Dicit Trajanus, ſibi non niſi utilitatem Reip. intuendam ſeqvendamqve eſſe. *Demum* hoc in loco *dumtaxat* eſt. Feſtus: *DEMUM, qvod ſignificat POST, apud Livium DEMUS legitur. DEMUM pro DUMTAXAT poſuerunt.* Bu. *z*) Suprâ [ep. 31.] *Illud hæreat nobis, quàm pauciſſimos milites à ſignis avocandos.* Atq; hoc optimi qviq; Ducum curæ habuerunt, ut contra ſubita ſemper valerent. Qvare id inter alia & Sejanus prætendit, cùm auctor fieret Tiberio, ut prætorias cohortes, diſperſas hactenus, in caſtra una conduceret. Tacit. Annali IV. c. 2. *Bu.*

EP. 34. a) *qvorum rationibus excutiendis ſe vacaſſe jam ſuprà [ep. 28. e.] ſignificavit.* Ri. b) *Nunquam ſic ſcripſit Plinius. Neque tamen ſententiam facilè integrem, deſtitutus libris verè authenticis.* Gru. *Notandum hîc eſt* ἀνακόλουθον, *id eſt, incongrua oratio. Non enim cohærent aptè illa verba:* Ego æſtimans videris mihi. *Aptiùs dixiſſet Plinius.* Mihi tamen æſtimanti videris poſſe indulgere eorum deſiderio. *Sed hujuſmodi vitia orationis etiam apud optimos auctores aliquando occurrunt, quæ ipſis parum cau-*

modeſteqve viventes, nim
bar; & in publicis officiis r
non ſatis honeſtum putabaı
republicâ paſci otioſos,inut
am periculoſum *b*) exiſtima
gò rem totam, dum te conſi

Hoc eleganter vocant Græci συγκα
ſcenſum, ſive condeſcenſionem, quan
feriorem, & potentior ad debiliorem
tat ac ſublevat, quemadmodum pa
dirigens & lapſum ejus præcavens. I
talli puta: in ludum, *venatorium ſ*
dum cum beſtiis, vel gladiatorium e
tent. tit. 17. Summa ſupplicia ſun
latio. Mediocrium autem delicto
lum, ludus, deportatio. Minimæ
publicum, vincula. *Vide & L. Au*
pœnis. Bu. z) *Horum crebra*
Videndus & Cujac. ad l. 3. C. de t
a) *ſtipendia, ſive ſalaria annua.*

lit an relinqvendos cenſeat in futurum mi-
ios ſupernumerarios Maximo Cæſaris liber-
iſerat, dum iret frumentatum.

ximus *g*), libertus & procurator tuus, Domine, præter decem beneficiarios *h*), ſſignari à me Gemellino optimo viro juſſi qvoqve confirmat neceſſarios eſſe milihis interim, ſicut inveneram, in miniſtes relinqvendos exiſtimavi: præſertim l frumentum comparandum iret in Paniam. Qvin etiam tutelæ *i*) causâ, qvia derabat, addidi duos eqvites. In futurum rvari velis, rogo reſcribas.

37. [Ri.

16. *g*) *Hunc Maximum ſuprà ep. 28. [in fin.] adhibitum à Plinio examinandis rationibus Pruſen- indem alibi quoq; [epiſt. 17.] idem Plinius prædi-*
h) *Qui beneficiarii milites fuerint, ſuprà .32. s.] perſtrinximus. Videtur autem & hac, & 32. ſuadere, in exigendis vectigalibus, & aliis rebus ob- rocuratores horum miniſterio uſos, atq; hoc maximè itos fuiſſe à Præſidibus, quòd cùm vacationem habe- tarium munerum, optimè omnium à ſignis poſſent idetur q; hoc miniſterium cum aliquo commodo fuiſ- ictum. Ac hinc Tertullianus, opinor beneficiariis tigalium curam tribuit lib. de fugâ in perſecutione: um notavit Lipſius, cùm de beneficiariis ageret. Caligulam per Centuriones Tribunosq; Prætorianos e vectigalia Svetonius auctor eſt in ejus vitâ c. 40.*
i) *id eſt, ad defenſionem ſive protectionem ipſius.* a viæ *dicitur à Papiniano, item tutela ædificiorum t. ff. ſoluto matrim. Sic* tutela generis humani *à ſo dicitur ep. 60. & ep. 103. Sic* tutela Reip. *à Sve- Auguſto c. 94.* Ri.

37. [Ri. 29.] TRAJANUS PLINIO S.

Reſpondet, pro re frumentariâ fuiſſe neceſſarios milites Maximo, ſed qvùm redierit, militibus qvatuor contentum eſſe debere.

Nunc qvidem proficiſcentem ad comparationem frumentorum Maximum libertum meum rectè militibus inſtruxiſti. Fungebatur enim & ipſe extraordinario munere k). *Qvùm ad priſtinum actum* l) *reverſus fuerit, ſufficient illi duo à te dati milites, & totidem à Virbio Gemellino, procuratore meo, qvem adjuvat.*

38. [Ri

EP. 37. *k*) nempe comparandi frumenti in Paphlagoniâ, qvò miſſus fuerat. Hoc munus appellabatur *ἐμπορία*, de qvo videantur Lexica juris. *Ri.* *l*) *Actum* vocat, qvòd paullò antè munus dixerat. Et verò ſeqvioris ævi ſcriptoribus Latinis, ſæpe hæc vox pro munere ſeu officio ac adminiſtratione ponitur. Unde & Vet. Gloſſ. *πραγματείαν* interpretatur. Sic *in actu eſſe, in actu mori*, de iis dixit Seneca, qvi munera ſuſtinent, & in negotiis verſantur. Probus Imperator apud Vopiſcum in Caro: *Felix eſſet noſtra Reſp. ſi qualis Carus eſt, aut pleriq; veſtrûm, plures haberem in actibus collocatos.* Præcipuè verò de illis dicebatur, qvi rationes adminiſtrabant; qvi & ipſi *Actores* dicti. Scævola L. Thais 51. §. ab hered.bus III. D. de verb. ſign. *Cùm filius meus XVI. ann. impleverit, Stichum rationibus redditis manumittat. Quæro, an eundem ſervum Teſtator in diem usq; pubertatis filii ſui actum agere voluerit.* Paulus JCtus: *Diſpenſatori, qui ab actu ignorante debitore remotus eſt, rectè ſolvitur.* Tertullianus ad illam villici parabolam Lucæ c. 16. reſpiciens: *Admonens enim*, inqvit, *nos Dominus, de ſecularibus ſuffragia nobis proſpicere amicitiarum, ſecundùm ſervi illius exemplum, qui ab actu ſemotus Dominicos debitores deminuit.* Qvem ſervum Tertullianus,

i. 30.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

nſulit de pœnâ ſervorum inter tyrones repèr-
t...

nproſſius Cælianus, egregius juvenis, re-
rtos inter tyrones duos ſervos *m*) miſit ad
qvorum ego ſupplicium diſtuli, ut te con-
:m *n*) diſciplinæ militaris firmatoremqve
ılerem de modo pœnæ. Ipſe enim dubito
:c maximè, qvòd, ut jam dixerant ſacra-
o militari *o*), nondum diſtributi in nume-
ros *p*)

:as οἰκόνομον vocat, qvi Latinis *Diſpenſator* eſt. Ve-
erpres *Villicum* reddidit pro ſeculi conſvetudine:
|vam & veteres hâc voce non de præfecto villæ
n, ſed qvovis alio præpoſito aut diſpenſatore ac
:atore uſi ſunt. Tibullus epigrammate ad Priapum:
ı ærarI quondam, nunc cultor agelli. Sic *Villicus urbis*
æfecto apud Juvenalem. *Bu.*

38. m) *Nam ſervos militia penitus exclude-*
deò, ut ſi qui ibi deprehenſi pœnas darent. Marcianus
D. de re militari: Ab omni militiâ ſervi prohiben-
ioqvin capite puniuntur. *Bu.* n) *ad laudem*
i hoc pertinet: quaſi non tam inſtauraſſet collapſam,
primus condidiſſet, inſtituiſſetq; diſciplinam milita-
u. o) *Hunc quoque locum priſtinæ elegantiæ*
eſtituimus: non enim dubitamus, veram lectionem
ſe nos, quæ hæc eſt: ut jam dixerint ſacramento
ri, nondum *&c. Ait Plinius, dubitare ſe, deberet nec*
ervos iſtos inter tyrones repertos animadvertere:
uamvis ſacramento militiæ ſe obſtrinxiſſent, nondū ta-
numeros fuerant relati. Vide in reſponſione Trajani.
n obſervaverant, apud veteres ſcriptores Romanos lo-
illud genus ſacramento dicere *quid eſſet*, eos mirum

qvòd *m*)ſatis conſtat otioſos & immobil
mali ſpectatores perſtitiſſe: & alioqvi nu
qvam in publico ſipo, nulla hama *n*), nu
deniqve inſtrumentum ad incendia c
ſcenda: & hæc qvidem, ut jam præcepi,
buntur. Tu, Domine, diſpice, an inſtitu

dicitur, hoc inſtitutum cœpiſſe, quod ſic jam olim
ceptum. Atq; hinc fit, ut putem, nec illam quidem le
Iſſæum, *quæ in margine eſt annotata, rejiculam eſſe:*
etiam accommodatisſima videri posſit: Iſſæum dico
ita formatum, ſicut ab Athenis Athenæum, & ab al
lia. Parum autem intereſt, utrum ab Iſſo ipſâ, an in
rem ipſius civiumve ejusdem à Nicomedienſibus *extr*
fuerit hoc ædificium publicum, ad recipiendos Iſſæos
eorumve mercimonia inibi collocanda. Atque hæc obj
debetur ornatisſimo doctrinâ & virtute juveni Tobi
mi. Sed hæc ubi communicaſſem Collegæ honorand
Virdungo, De *Geruſia* qvidem, *inquit,* aſſentior d
mo Adamio: De *Iſſo* vel *Hyſſo* qvæ adfert, minùs p
Satius certè exiſtimem, ut *Iſeum* legamus, interpre
qve fanum Iſidis, qvàm ut ἐν σκότει ῥιμβόμενοι incen
miniſcamur. De Iséo & Serapéo à Domitiano c
conſulendi ſunt Eutropius, Victor, Caſſiodorus,
bius lib. 2. adverſus Gentes. Id exemplum prov
haud dubiè æmulati fuére. *Hactenus duorum am*
eruditas conjecturas propoſui: Lector arbitrabitur.

m) *Exiſtimare poſſis legendum hic,* qvos*: potes*
retineri & defendi qvòd, *ut ſit particula cauſalis.*

n) Sipo *&* hama *inſtrumenta coercendis incend*
que enim hauritur ac redditur aqua. Sanè Hama
de aquæ factam, jam olim oſtendit Paulus Leopard
emend. c. 22. Columella de horto: Aut habilem
hamulam, Bacchóve lagenam. *Et inde hamis inſtr*
dolabris per urbem oberrabat Præfectus Vigilum, q

. *Refert autem, voluntarii ſe obtulerint, an lecti*
, vel etiam vicarii dati r). *Lecti ſi ſunt, inqviſi-*
peccavit; ſi vicarii s) *dati, penes eos culpa eſt,*
dederunt; ſi ipſi, cùm haberent conditionis ſuæ
ſcientiam, venerunt, animadvertendum in illos
t. Neqve enim multum intereſt, qvòd nondum
numeros diſtributi ſunt. Ille enim dies qvo pri-
m probati t) *ſunt, veritatem ab his originis*
u) *exigit.*

[Ri. 32.] CAJUS PLINIUS TRAJANO
Imp. S.

Qværit, qvid faciendum de ſervis damnatis, qvi
iniſteriis publicis immiſcuerunt.

Alvâ magnitudine tuâ, Domine, deſcen-
das *x*) oportet ad meas curas, cùm jus mihi
leris referendi ad te, de qvibus dubito. In
risqve civitatibus, maximè Nicomediæ &
:eæ, qvidam vel in opus damnati, vel in lu-
dum *y*),

nentem vocabant, quam nunc materiam conſequen-
mportantiaq; dicunt. Budæ. annot. prior. in Pandect.

P. 39. *r*) an ſponte ſuâ militiæ nomen dederint,
c fefellerint; an habito delectu cooptati in numeros,
b aliis deniqve ſubſtituti fuerint. *Bu.* *s*) ut
rum vices ſuſtinerent. Livius in Bello Punico ſcri-
300. militibus Siculis, qvi nolebant militare, totidem
rios à Scipione datos. *Cat.* *t*) admiſſi atqve re-
i, tanqvam legitimi & probæ notæ. *Bu.* *u*) nem-
ſſentne ſervi an liberi homines, ut hoc non diſſimu-
nt. *Ri.*

P. 40. x) *Idem hîc* deſcendere, quod ſubmitti.

puè Nicomedia, perturbata fuerit ab ejus collegiis, ſatius eſſe comparatis inſtrum ignes coërcere.

TIbi qvidem ſecundùm exempla compl in mentem venit, poſſe collegium fabr apud Nicomedenſes conſtitui: ſed memine provinciam iſtam, & præcipuè eas civita ejusmodi factionibus eſſe vexatas. Qvodcu nomen ex qvacunqve causâ dederimus iis idem contracti fuerint, hetariæ p) *qvamv ves fient. Satius itaq; eſt comparari ea, qvæ a cendos ignes auxilio eſſe posſint, admoneriq; nos prædiorum, ut & ipſi inhibeant, ac, ſi re ſcerit, accurſu populi ad hoc uti.*

44. [Ri. 36.] CAJUS PLINIUS TRAJA Imp. S.

Admonet Imperatorem, ſuſcepiſſe & ſolv ta pro ejus incolumitate.

SOlemnia vota *q*) pro incolum t

EP. 43. *p*) Ἑταιρίαι ſodalitates ſive conventu num unius corporis ſive collegii ſunt. His dar occaſionem Trajanus, qvòd factiones inde ac co tiones naſci ex facili, & iis peſſimè deinceps vexa tas poſſet. Noſter infrà epiſt. 97. de Chriſtianis *dum mandata tua* hæterias *eſſe vetueram*. Bu.

EP. 44. q) *Hæc pro ſalute principum vota tate publicâ ſuſcipi ſolebant III. Non. Januarias.* C *de verborum ſignif.* Poſt Kalendas Januarias tertio ſalute principis vota ſuſcipiuntur. *Atque, opinor, inde appellatus* Vota. *Vopiſcus Tacito* : Divoru

tâ r),qvâ Publica ſalus cōtinetur,& ſuſcipim9,
Domine, pariter & ſolvimus s), precati Deos
ut velint ea ſemper ſolvi, ſemperqve ſigna-
ri t).

45. [Ri. 37.] TRAJANUS PLINIO S.

Reſpondet Trajanus, ſe lætari ob ſuſcepta & ſoluta vota pro ſuâ incolumitate.

ET ſolviſſe vos cum provincialibus, Diis immortalibus vota pro meâ ſalute & incolumitate, & *nun-*

um fieri juſſit, in qvo eſſent ſtatuæ principum bonorum, ita ut iisdem Natalibus ſuis, Parilibus, Kalendis nuariis, & Votis libamina ponerentur. *Plura de votis ſce Lipſius ad XVI. Taciti Annalem.* Bu. r) *Fit pormentio nuncupationis & perſolutionis votorum pro eodem ajano epiſtolâ etiam 101. ſicut celebrationis diei, quo ſuſcerat Trajanus imperium mentionem faciunt duæ epiſtolæ . & 103.* St. s) Suſcipere, ſolvere, ſignare *propria in votorum verba ſunt.* Suſcipiebantur *vota, cùm nuncuventur relata in tabulas. Cum ſic conſcripta eſſent* ſignantur *& affigebantur Deorum ſtatuis. Facti eorum compo-, quæ eſſent precati, eas tabellas refigebant* ſolvebantqve, *ddebantq́; Diis, quæ ſe daturos promiſerant. Vide elegan-ſimos Jani Rutgerſii Variar. Lect. Commentarios lib. V. c. 5. o tota votorum hiſtoria redditur.* Bu. t) *Quid ſit ta ſignari, exponitur à Turnebo [I. Adverſ. 17. f. 18.] Ait im, hic eos votum ſuum nuncupatum & in chartâ conceum conſcriptumq́;, deorum genibus cerâ obſignatum ſolitos igere, atque ideò dixiſſe Juvenalem,* Propter qvæ fas eſt nua incerare deorum. *Quin & ex Philoſtrato hæc affert dem pertinentia: οἱ ἐπισφραγιζόμενοι τὰς εὐχάς.* St. *Eom alluſit Tertullianus lib. de oratione.* Qvod obſignatâ atione adſidendi mos eſt qvibusdam &c. *Item Apulejus*

nuncupaſſe, libenter, mi Secunde chariſſime, cognovi ex literis tuis u).

46. [Ri. 38.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Monet, Nicomedenſes fruſtrà impendiſſe pluri- mam pecuniam in aqvæ ductum: ſe autem inveniſſe qvò deduci commodè poſſet, modò mittat aqvi- legem vel architectum.

IN aqvæ ductum, Domine, Nicomedenſes impenderunt HS. XXX. CCC. XXIX. *x*) qui imperfectus adhuc relictus, ac etiam deſtructus eſt: rurſus in alium ductum erogata ſunt CC. Hoc qvoqve relicto, novo impendio eſt opus, ut aqvam habeant qvi tantam pecuniam malè perdiderunt. Ipſe perveni ad fontem puriſſimum, ex qvo videtur aqva debere perduci, ſicut initio tentatum erat, arcuato opere *y*), ne tan- tùm

in Apol. Votum in alicujus ſtatuæ femore adſignaſti. *Vide & Petri Colvii notas in Apulejum.* Ri.

EP. 45. *u*) Gratias dum non agit Trajanus Plinio vel Provincialibus, in eo ſervat majeſtatem & decorem Principis: huic enim talia debentur à ſubjectis. *Ri.*

EP. 46. x) *Si hanc ſummam accipimus pro triginta millibus, trecentis & viginti novem ſeſtertiûm nummûm, ut videtur debere, quia HS. eſt ſine lineolâ: erit ſecundùm Budæum 758. Coronat. Gallicorum, & paulò plus. Singula enim millia ſeſtertiûm nummûm 25. aureis Gallicis æſtimantur.* Ri.

y) *Duplici ratione perducebantur aquæ rivis ſtructilibus, vel* ſubter, *vel* ſupra terram. Subter, *foſſo ſpecu, ibiq; vel exciſo canali, ſi tophus eſſet, vel parietibus ſtructo cum cam-*

um ad plana civitatis & humilia perveniat.
lanent adhuc pauciſſimi arcûs : poſſunt & eri-
. qvidam lapide qvadrato, qvi ex ſuperiore
pere detractus eſt : aliqva pars, ut mihi vide-
ır, teſtaceo opere agenda erit. Id enim & faci-
us & vilius. Et inprimis neceſſarium eſt, mitti
te vel aqvilegem *z*) vel architectum, ne rurſus
veniat qvod accidit. Ego illud unum affirmo, &
tilitatem operis & pulchritudinem ſeculo tuo
ſſe digniſſimam.

.7. [Ri. 39.] TRAJANUS PLINIO S.

Hortatur ad opus aqvæductûs, & inqviſitio-
em Pecuniarum expenſarum.

*CUrandum eſt, ut aqva in Nicomedenſem civi-
tatem perducatur. Verè credo te eâ, qvâ de-
ebis, diligentiâ hoc opus aggreſſurum. Sed medius-
dius, ad eandem diligentiam tuam pertinet, in-
virere, qvorum vitio ad hoc opus tantam pecuni-
m Nicomedenſes perdiderint, ne, cùm* a) *inter ſe*

â, ſi terrenum & arenoſum. Supra terram *vel* ſubſtructio-
e; *vel arcuatione, ſive* arcuato opere. Subſtructiones *fie-
ant pilis ;* arcuationes *arcubus, unde nomen, erectis, quibus
mponebantur rivi. Lege Julium Frontinum præfatione, &
oto lib. I. de aquæ ductibus : item Victruvium lib. VIII. c. 7.
& Palladium lib. IX. de re ruſt. tit. 11.* Bu. z) *Hunc* li-
ratorem *Plinius vocat alibi, ut infrà ep. 50. Tarantinus
Paternus in l. ult. D. de jure immunitatis* aqvilicem *dicit.
De librandis aqvis videndus eſt Vitruvius lib. VIII. & Fron-
inus de aquæductibus.* Ri.

EP. 47. *a*) Ratio ſermonis latini reqvirit, *dum*

neo qvod Claudiopolitani juxt
bant: petitq; ad ea architectu

THeatrum, Domine, Ni
parte conſtructum, imp
ſeſtertiûm, ut audio [neque
excuſſa eſt] amplius centies
fruſtrà. Ingentibus enim rin
hiat: ſive in causâ ſolum hun
ve lapis ipſe gracilis & putris.
deliberatione, ſitne faciendu
qvendum, an etiam deſtruen
ræ ac ſubſtructiones, qvibus
non tam firmæ mihi qvàm ſu
Huic theatro ex privatorum
multa debentur, ut baſilicæ
ſuprà caveam: qvæ nunc on
ceſſante eo, qvod antè perag

ıſes gymnaſium, incendio amiſſum, ante
ıtum meum reſtituere cœperunt longè
roſiùs *f*) laxiùsqve qvàm fuerat. Etiam
ıntum erogaverunt: periculum eſt, ne pa-
ıtiliter. Incompoſitum enim & ſparſum eſt.
rea architectus, ſanè æmulus ejus, à qvo
inchoatum eſt, affirmat, parietes [qvan-
viginti & duos pedes latos] impoſitum one-
inere non poſſe, qvia ſint cemento medii
g), nec teſtaceo opere *h*) præcincti. Clau-
ıliani qvoqve in depreſſo loco, imminen-
am monte, ingens balineum defodiunt
s qvàm ædificant: & qvidem ex eâ pecuniâ,
qvam

ı ſit relinq. *Ri. vel etiam, an ſic.* f) *ſpacio-*
larium membrorum. Cat. Numeroſius, *id eſt,*
ius atq; præſtantius. Nam quod plerosq; laudis nume-
plet, numeroſum *haud verò appellatur. Ita* numero-
ırtum *Columella dixit, quod & ſtupendæ eruditionis*
bilisſimus Barthius, Adverſariorum libris notavit. Ali-
r numeroſiſſima ſubſellia, *pro laxisſimis, &* nume-
ıtum cauſſam *pro multiplici variaq;, hoc eſt, quæ*
capita ac quæſtiones habeat, dixit. Bu. *Non ſatisfa-*
rpretatio Buchneri. Ædificium numeroſum *eſt, quod*
a habet membra & manſiones. Sic numeroſa cauſa
ep. 9: in quâ multi rei; numeroſa domus *lib. IV,*
in quâ multi heredes. Et in lapide antiquo: IN EX-
RES NUMEROSA, hoc eſt, perſona multarum
n, ad multa utilis. Gro. g) *Catanæus agnoſcit*
ectionem: qvia ſine cemento medii farti: *propem-*
men videtur in alterum ſuam, qvia ſine cemento me-
ırti: *Gru.* h) *Teſtacei operis & paullò antè men-*
epiſt. 46. Teſta *dicitur, quod cretâ efficitum de igne du-*
m eſt: inde teſtaceum opus *figlinum ſeu coctum.*

rum, utrum ſit utilius poſt
eſt, qvoqvo modo conſum
choata ſunt; an qvæ vider
corrigere, qvæ transferend
dum ſervare volumus, qvod
le impendamus, qvod adder

---

eſt. Bu. i) Buleutæ *Decurio*
Senatores in Provinciis ſunt, de qui
quadam notabamus Spartianus. Se
drinis jus Buleutarum dedit, qv
ita ut ſub regibus antè, viveban
qvem Cæſar dediſſet. *Horum co*
Infrà noſter epiſt. 75. & 111. ubi Bul
tur. Nam illa Senatûs, hæc Popul
βουλὴ ἐπὶ κοινῆ συλλογῆ, Concili
Curia, Ordo. *Ubi nota,* Ordinem
quod ſuprà etiam [ad epiſt. 3.] obj
λευτήριον, Curia, Ordo. k) *I*
addunt, *ex hiſtoriâ & re ipsâ : vi*
ejus emendationem Rittershuſius pa
r..ſ... ... vocat. l) *..n bulen i*

reliqvi. Qværes fortaſſe, qvemadmodùm evenerit,ut pœnis, in qvas damnati *c*) erant, exolverentur? Et ego qvæſivi, ſed nihil comperi, qvod affirmare tibi poſſum *d*). Ut decreta qvibus damnati erant, proferebantur: ita nulla monimenta *e*), qvibus liberati probarentur. Erant tamen qvi dicerent, deprecantes, juſſu proconſulum legatorumve *f*) dimiſſos. Addebat fidem, qvòd credibile erat neminem hoc auſum ſine auctore.

41.[Ri.33.] TRAJANUS PLINIO S.

Reſcribit, ante decem annos damnatos, &

in ſeditiones ac turbas. Hoc eſt, quod Tacitus ait: Auri, purpuræ, honorum plus apud alios eſſe, plebs æqvo animo fert: qvieſcere èſuriens non poteſt. *Bu.* c) *Annotatur hîc altera qvoq; lectio*, dati erant, *qvæ videtur mihi non contemnenda. Sic enim Imperator ipſe infrà reſcripto proximo in fine*, dari ad balineum. *Promiſcuè ergò uſurpantur*, damnare *aliqvem*, & dare *aliqvem* ad pœnam. *Ri.*

d) *hæc vera eſt diſtinctio. Vulgò malè*: Sed nihil comperi. Qvod affirmare &c. Ri. *Sic interpungere juſſit & Gruterus, cùm videret vitiosâ diſtinctione factum, ne locus iſte rectè à quoquam intelligi poſſet.* e) *documenta certa & teſtimonia.* Monimenta *ſcripta omnia dicuntur, quæ memoriæ ſerviunt, & rerum præteritarum facere ſidem poſſunt. Tacitus Hiſt. II. c. 101.* Scriptores temporum, qvi potiente rerum Flaviâ domo, monumenta hujus belli compoſuerunt. *Veteres Gloſſæ: Monumenta*, ἱςορίαι, Συγγραφαὶ ἀρχαῖαι. Bu. f) *Atqui hi non habebant poteſtatem remittendi pœnam ſive reſtituendi, l. 1. §. ult. ff. de Quæſtionibus. Quærendum igitur cenſeo amplius, quo jure iſti fuerint dimiſſi & liberati ab iis, qui hanc poteſtatem non habebant.* Ri.

mare deducere: futurum hoc
lumento toti regioni.

INtuenti mihi & fortunæ
tudinem, convenientiſſi
monſtrare opera non mini
qvàm gloriâ digna, qvantu
tantum utilitatis habitura.
ſium finibus ampliſſimus la

ſit. *Ri.* *o)* Fortaſſe hanc for
janus, ut aliàs dicimus: *niſi forte*
EP. 50. *n) infrà epiſt. 67.*
nitatemqve. *Et ep. 67.* per ætern
Æternitatem *autem tribuebant In*
men *tribuebant*, *& inter Deos*
æterni ſunt. Nec deſierunt hi titu
bus: qui eorum nonnullis vel ambi
uſurpati fuerunt. Exempla plur
Sciendum, plurimis auctorum locu
Impp. vixerunt, æternos vocari
æternitatem. *Exempla plurima*

it , conſtituendumne ſit collegium fabro-
ꝫ.

Vùm diverſam partem provinciæ circum-
irem, Nicomediæ vaſtiſſimum incendium
tas privatorum domos, & duo publica ope-
vanqvam viâ interjacente, Geruſiam & Iſ-
l) abſumpſit. Eſt autem latiùs ſparſum, pri-
n violentiâ venti, deinde inertiâ hominum,

 qvòd *m*)

P. 42. l) *Vide, an legendum,* Iſæum, *id eſt, tem-*
Iſidis : ſicut Serapæum, templum Serapidis, qvæ Dion in
Titi meminit incendio abſumpta. Qvidam Iſſon *putant*
:ium quadratum habens paria latera : alii inſtar circl
er utrinq; diſtans. Sunt qui legant Hyſſon, *locum ſci-*
certaminis, quia ὑσσὸς *haſtam ſignificet.* Cat. Geru-
iit γηροβοσκομεῖον *, ut Juſtinianus vocat in l. 19. illud, &*
ſancimus C. de ſacroſ. Eccleſ. id eſt, locus, ubi homines
confecti & egeſtate preſſi, qui victum ſibi per ætatem
lius quærere non poſſent, reliquo vitæ tempore aleren-
Vitruvius lib. II. c. 8. Groeſi domus, qvam Sardiani
ous ad reqvieſcendum ætatis otio, ſeniorum Collegio
uſiam dedicaverunt. *Aliàs* γερουσία *idem erat apud*
tanos, quod Romæ Senatus, à ſenibus ſic dicta : Ariſtot.
I. Polit. c. 7. Iſſos *autem, vel, ut alii ſcribunt codices,*
os *quid fuerit, non æquè dictu facile eſt, niſi putemus lo-*
quendam à ſimilitudine ita vocatum portûs circà Tra-
ntem, qui Ptolem. Arriani periplo ὑσσὸς *vel Hyſſus vo-*
r. Sed cui uſui, ſi ſit opus publicum ? Id verò dicere non
o. Quid ſi publica fuerit domus Nicomediæ ad aliam
inens civitatem, quæ Ptolemæo eſt ἰσσὸς *, Iſſus in Ciliciâ,*
e ſinus Iſſicus à Plinio dicitur. Tales autem domos alia-
Nationum & urbium, à quibus plerumq; appellationem
iunt, in magnis urbibus reperiri noſtro etiam tempore
experientia eſt. Sic Venetiis domus Germanica eſt ; ſic
i aliæ. Nec eſt, quod putemus, heri aut nudiuſtertius, quod

Ego per eadem loca inveni
percuſſam: ſed incertum
dum humorem circumjacen
ad committendum flumini
imperfecta. Hoc qvoqve dub
ge mortalitate, an deſperato
hoc ipſo [feres enim me an

---

p) *Poſt hæc verba videtur quippi*
corrigi poteſt, & minori impendi
materia devehatur. *Ri.* q)
multas. r) *magnum numer*
præcedentis libri de agricultura: a
acres oculos, numeroſas manus p
pro re. *Gro.* t Librator, *cu*
tio, eſt, qvi aqvam dioptris, aut libr
librat, ut vim currendi habere poſſit
VIII. c. 6. Inde ars librandi *apud I*

tuâ *r*),qvâ Publica ſalus cõtinetur,& ſuſcipim9, Domine, pariter & ſolvimus *s*), precati Deos ut velint ea ſemper ſolvi, ſemperqve ſignari *t*).

45.[1] [Ri. 37.] TRAJANUS PLINIO S.

Reſpondet Trajanus, ſe lætari ob ſuſcepta & ſoluta vota pro ſuâ incolumitate.

ET ſolviſſe vos cum provincialibus, Diis immortalibus vota pro meâ ſalute & incolumitate, & nun-

plum fieri jusſit, in qvo eſſent ſtatuæ principum bonorum, ita ut iisdem Natalibus ſuis, Parilibus, Kalendis Januariis, & Votis libamina ponerentur. *Plura de votis hiſce Lipſius ad XVI. Taciti Annalem.* Bu. r) *Fit porrò mentio nuncupationis & perſolutionis votorum pro eodem Trajano epiſtolâ etiam 101. ſicut celebrationis diei, quo ſuſceperat Trajanus imperium mentionem faciunt duæ epiſtolæ 60. & 103.* St. s) Suſcipere, ſolvere, ſignare *propria in re votorum verba ſunt.* Suſcipiebantur *vota, cùm nuncuparentur relata in tabulas. Cùm ſic conſcripta eſſent* ſignabantur *& affigebantur Deorum ſtatuis. Facti eorum compotes, quæ eſſent precati, eas tabellas refigebant* ſolvebantqve, *reddebantq́; Diis, quæ ſe daturos promiſerant. Vide elegantiſſimos Jani Rutgerſii Variar. Lect. Commentarios lib. V. c. 5. quo tota votorum hiſtoria redditur.* Bu. t) *Quid ſit vota ſignari, exponitur à Turnebo [I. Adverſ. 17. f. 18.] Ait enim, hîc eos votum ſuum nuncupatum & in chartâ conceptum conſcriptumq́;, deorum genibus cerâ obſignatum ſolitos affigere, atque ideò dixiſſe Juvenalem,* Propter qvæ fas eſt genua incerare deorum. *Quin & ex Philoſtrato hæc affert eodem pertinentia: οἱ ἐπισφραγιζόμενοι τὰς εὐχάς.* St. *Eodem alluſit Tertullianus lib. de oratione.* Qvòd obſignatâ oratione adſidendi mos eſt qvibusdam &c. Item Apulejus

REqvirenti mihi Byzantiorum *a)* Reipubli-cæ impendia, qvæ maxima fecit, indicatum eſt, Domine, legatum ad te ſalutandum anni omnibus cum pſephiſmate *b)* mitti, eiqve dar nummorum duodena millia. Memor ergo pro-poſiti tui, legatum qvidem retinendum, pſe-phiſma autem mittendum putavi, ut ſimul & ſumptus levaretur, & impleretur publicum offi-ciū. Eidem civitati imputata ſunt terna milli qvæ viatici nomine annua dabantur lega eunti ad eum, qvi Mœſiæ præeſt *c)*, publicè ſalu-tandum. Hæc ego in poſterum circumcidenda exiſtimavi. Te, Domine, rogo ut qvid ſentias re-ſcribendo, aut conſilium meum confirmare, aut errorem emendare digneris.

53. [Ri

tus effluat. Certè quantum aquarum & unde accipias, pote-ris à Calphurnio Macro petere. Libratorem & ego &c.

EP. 52. a) Byzantium *oppidum Thraciæ juxtà Hel-leſpontum, arctiſſimum inter Europam Aſiamq; divortium. Hammonius à Byzante Thraciæ Rege appellatum ſcribit; Dio-dorus & Stephanus à Rege Byzantio, filio Craſſæ & Nep-ni. Poſteà nominata* Conſtantinopolis, *à Conſtantino Co-ſtantii filio in majus aucta, & imperii ſedes facta: ubi multis* nova Roma *vocata, clara ſanè bellis navalibus, & ſe-cundùm Oroſium totius Orientis caput.* Cat. b) Pſe-phiſma *in Provinciis, quod Romæ* Plebiſcitum *dicebatur appellatum, ex Ciceronis Oratione pro Flacco colligi pote ubi non ſemel eâ voce uſus eſt. Vetus Gloſſarium tamen* Ple-biſcitum *non ſimpliciter* ψήφισμα, *ſed* Δήμου ψήφισμα *in-terpretatur. Aliæ Gloſſæ:* ψήφισμα, Conſultum, Decretum Scitum, Conſultatio, Rogatio. *Quæ ſuadere poſſint, ha vocem & de Decurionum decretis uſurpatam.* Bu. c) præ

tùm ad plana civitatis & humilia perveniat. Manent adhuc pauciſſimi arcûs: poſſunt & erigi qvidam lapide qvadrato, qvi ex ſuperiore opere detractus eſt: aliqva pars, ut mihi videtur, teſtaceo opere agenda erit. Id enim & facilius & vilius. Et inprimis neceſſarium eſt, mitti à te vel aqvilegem *z*) vel architectum, ne rurſus eveniat qvod accidit. Ego illud unum affirmo, & utilitatem operis & pulchritudinem ſeculo tuo eſſe digniſſimam.

47. [Ri. 39.] TRAJANUS PLINIO S.

Hortatur ad opus aqvæductûs, & inqviſitionem Pecuniarum expenſarum.

Curandum eſt, ut aqva in Nicomedenſem civitatem perducatur. Verè credo te eâ, qvâ debebis, diligentiâ hoc opus aggreſſurum. Sed medius fidius, ad eandem diligentiam tuam pertinet, inqvirere, qvorum vitio ad hoc opus tantam pecuniam Nicomedenſes perdiderint, ne, cùm a) *inter ſe grati-*

râ, ſi terrenum & arenoſum. Supra terram *vel* ſubſtructione, *vel arcuatione, ſive* arcuato opere. Subſtructiones *fiebant pilis*; arcuationes *arcubus, unde nomen, erectis, quibus imponebantur rivi. Lege Julium Frontinum præfatione, & toto lib. I. de aquæ ductibus: item Victruvium lib. VIII. c. 7. & Palladium lib. IX. de re ruſt. tit. 11.* Bu. z) *Hunc* libratorem *Plinius vocat alibi, ut infrà ep. 50. Tarantinus Paternus in l. ult. D. de jure immunitatis* aqvilicem *dicit. De librandis aqvis videndus eſt Vitruvius lib. VIII. & Frontinus de aquæductibus.* Ri.

EP. 47. *a*) Ratio ſermonis latini reqvirit, dum

gratificantur b), *& inchoaverint aqvæ ductus, & reliqverint. Qvid itaq; compereris, perfer in notitiam meam.*

48. [Ri. 40.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Conſulit, qvid faciendum de theatro imperfecto, & gymnaſio incendio conſumpto Niceæ, ac balineo qvod Claudiopolitani juxta montem defodiebant: petitq; ad ea architectum ab urbe.

THeatrum, Domine, Niceæ maximâ jam parte conſtructum, imperfectum tamen, ſeſtertiûm, ut audio [neqve enim ratio plus c) excuſſa eſt] amplius centies hauſit: vereor ne fruſtrà. Ingentibus enim rimis deſcendit d) & hiat: ſive in causâ ſolum humidum & molle, ſive lapis ipſe gracilis & putris. Dignum eſt certè deliberatione, ſitne faciendum, aut ſit e) relinqvendum, an etiam deſtruendum. Nam fulturæ ac ſubſtructiones, qvibus ſubinde ſuſcipitur, non tam firmæ mihi qvàm ſumptuoſæ videntur. Huic theatro ex privatorum pollicitationibus multa debentur, ut baſilicæ circa, ut porticus ſuprà caveam: qvæ nunc omnia differuntur ceſſante eo, qvod antè peragendum eſt. Iidem Nicen-

Gro. b) hoc eſt, colludunt inter ſe. *Ri.*

EP. 48. c) *divinabam* plenè [*vel* pleniùs] excuſſa. *Ri.* d) Fortè *meliùs*, diſcedit. *Gru. Idem & Chriſtoph. Colerum ſenſiſſe, diſcimus ex Rittershuſio.* e) *ma-*

nſes gymnaſium, incendio amiſſum, ante
ntum meum reſtituere cœperunt longè
eroſiùs *f*) laxiùsqve qvàm fuerat. Etiam
antum erogaverunt: periculum eſt, ne pa-
utiliter. Incompoſitum enim & ſparſum eſt.
erea architectus, ſanè æmulus ejus, à qvo
inchoatum eſt, affirmat, parietes [qvan-
n viginti & duos pedes latos] impoſita one-
ſtinere non poſſe, qvia ſint cemento medii
g), nec teſtaceo opere *h*) præcincti. Clau-
olitani qvoqve in depreſſo loco, imminen-
iam monte, ingens balineum defodiunt
isqvàm ædificant: & qvidem ex eâ pecuniâ,
qvam

n ſit relinq. *Ri. vel etiam*, an ſic. f) *ſpacio- plurium membrorum.* Cat. Numeroſius, *id eſt, ctius atq; præſtantius. Nam quod pleroſq; laudis nume- plet,* numeroſum *haud rarò appellatur. Ita* numero- nortum *Columella dixit, quod & ſtupendæ eruditionis Nobiliſſimus Barthius, Adverſariorum libris notavit. Ali- ter* numeroſiſſima ſubſellia, *pro laxiſſimis, &* nume- ſimam cauſſam *pro multiplici variaq;, hoc eſt, quæ capita ac quæſtiones habeat, dixit.* Bu. *Non ſatisfa- terpretatio Buchneri.* Ædificium numeroſum *eſt, quod ma habet membra & manſiones. Sic* numeroſa cauſa *I. ep. 9. in quâ multi rei;* numeroſa domus *lib. IV. in quâ multi hæredes. Et in lapide antiquo: IN EXI-) RES NUMEROSA, hoc eſt, perſona multarum m. ad multa utilis.* Gro. g) *Catanæus agnoſcit lectionem:* qvia ſine cemento medii farti: *propen- tamen videtur in alteram ſuam*, qvia ſine cemento me- arti. *Gru.* h) *Teſtacei operis & paullò antè me- epiſt. 46.* Teſta *dicitur, quod cretâ effictum de igne du- m eſt: inde* teſtaceum opus *figlinum ſeu coctum.*

qvam bulevtæ *i*) additi *k*) beneficio tuo aut jam obtulerunt ob introitum *l*), aut nobis exigentibus conferent. Ergò qvùm timeam ne illic publica pecunia, hîc, qvod eſt omni pecuniâ pretioſius, munus tuum malè collocetur; cogor petere à te, non ſolùm ob theatrum, verùm etiã ob hæc balinea, mittas architectum diſpecturum, utrum ſit utilius poſt ſumptum qvi factus eſt, qvoqvo modo conſummare opera ut inchoata ſunt; an qvæ videntur emendanda, corrigere, qvæ transferenda, transferre: ne, dum ſervare volumus, qvod impenſum eſt, male impendamus, qvod addendum eſt.

49. [Ri.

---

eſt. Bu. i) Buleutæ *Decuriones ſive Curiales, hoc eſt, Senatores in Provinciis ſunt, de quibus ſuprà [ad ep. 24. f.] quædam notabamus Spartianus. Severo*: Deinde Alexandrinis jus Buleutarum dedit, qvi ſine publico conſilio, ita ut ſub regibus antè, vivebant uno judice contenti, qvem Cæſar dediſſet. *Horum conventus* Bule *dicebatur. Infrà noſter epiſt. 75. & 111. ubi* Bule & Eccleſia *diſtingvuntur. Nam illa Senatûs, hæc Populi concio eſt. Vet. Gloſſ.* βουλὴ ἐπὶ κοινοῦ σκέμματος, Concilium βουλὴ ἐπὶ [illegible] σήματος Curia, Ordo. *Ubi nota,* Ordinem *de Senatu abſolutè dici, quod ſuprà etiam [ad epiſt. 3.] obſervabamus. Ibidem*: Βουλευτήριον, Curia, Ordo. k) *Ita Caſaubonus legit, pro,* addunt, *ex hiſtoriâ & re ipsâ: vide epiſtolam 113. Quam ejus emendationem Rittershuſius palmariam, Buchnerus veriſſimam vocat.* l) *in Bulen ſive Senatum, ſeu Curiam. Solebant enim inter Decuriones lecti à Cenſoribus pecuniam conferre, quâ redimerent introitum ſuum in Curiam, ſive auſpicia ordinis & dignitatis adeptæ. A quâ collectione etſi Bithynos &* Ponticos *excepiſſet Lex: tamen qui ſuprà legitimum numerum allecti* in ordinem [quod civitatibus *non-*

49. [Ri. 41.] TRAJANUS PLINIO S.

Remittit judicio Plinii theatri ædificationem. Nicenſes verò vult eſſe contentos ſufficienti gymnaſio, monetqve ut in illis provinciis qværat architectum.

QVid oporteat fieri circa theatrum, qvod inchoatum apud Nicenſes eſt, in re præſenti optimè deliberabis & conſtitues. Mihi ſufficiet indicari, cui ſententiæ acceſſeris. Tunc autem à privatis exigi opera tibi curæ ſit, qvùm theatrum [propter qvod illa promiſſa ſunt] factum erit. Gymnaſiis indulgent Græculi m) *: ideo forſitan Nicenſes majore animo* n) *conſtructionem ejus aggreſſi ſunt. Sed oportet illos eo contentos eſſe, qvod poſſit illis ſufficere. Qvid Claudiopolitanis circa balineum, qvod parum [ut ſcribis] idoneo loco inchoaverunt, ſvadendum ſit, tu conſtitues. Architecti tibi deeſſe non poſſunt. Nulla provincia eſt, qvæ non peritos,*

nullis conceſſerat Trajanus] eos inferre oportebat pecuniam. Vide infrà epiſt. 113. Hos ſupernumerarios Buleutas igitur beneficio additos *dixit Plinius. Nam indulgentiam Trajani: quâ permiſerat ſuprà numerum quosdam in Senatum legi,* beneficium *appellat.* Bu.

EP. 49. *m)* Plutarchus in Qvæſtionibus: *Nec aliud,* inqvit, *Græcis ſervitutem ac mollitiem attuliſſe putant Romani, quàm gymnaſia ac palæſtras: quibus relangueſcant adoleſcentium animi & penitus effæminentur.* Cat.

n) h. e. calidiùs, vel cupidiùs. Sic *animosè liceri* dicitur à Paulo in l. 29. ſi pignori D. fam. erciſc. & animoſior emptor à Javoleno in l. 36. ita ut §. 1. D. mand. cùm qvis emendi cupiditate majus offert precium, qvàm res

mus *u*), & commilitonibus jusjurandum *x*) more ſolenni præſtantibus, & provincialibus, qvi eadem certarunt pietate, jurantibus *y*).

61. [Ri. 54.] TRAJANUS PLINIO S.

Reſcribit Trajanus, ſibi gratum eſſe, qvod à Plinio celebratus ſit dies, qvo ſuſceperat imperium.

QVantâ religione ac lætitiâ commilitones cum provincialibus, te præeunte, diem imperii mei celebraverint, libenter, mi Secunde chariſſime, cognovi ex literis tuis z).

62. [Ri. 55.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Conſulit an pecunias publicas decurionibus tradat leviore uſurâ, qvùm qvi duodenis aſſibus velit accipere non inveniatur.

Pecu-

u) Præivimus †. *Legitur etiam*, præbuimus. *Cat.*

x) *Præivimus jurisjurandi concepta verba, in quæ hæc repetendo & populus ipſe juraret. Obſervandum autem, non celebratos tantùm dies illos, quibus ſuſcepiſſent imperium Principes, ſolenni lætitiâ, quod & ex 103. hujus libri epiſtola conſtat; ſed tùm juratum quoque à Præſidibus militibusq; ac provincialibus in acta nomenq; Principis fuiſſe: quò repetitâ ſacramenti religione fides eorum certiùs conſtantiusq; obſtringeretur.* Bu. y) *Legitur etiam*: more ſolenni: eidem provincialibus pietate certatim jurantibus. *Cat.*

EP. 61. z) *Similis hæc epiſtola ſuperiori 45.*

PEcuniæ publicæ, Domine, prudentiâ tuâ & miniſterio noſtro & jam *a*) exactæ ſunt & exiguntur: qvæ vereor ne otioſæ *b*) jaceant. Nam & prædiorum comparandorum aut nulla, aut rariſſima occaſio eſt: nec inveniuntur, qvi velint debere, Reipublicæ præſertim, duodenis aſſibus *c*), qvanti à privatis mutuantur. Diſpice ergò, Domine, numqvid minuendam uſuram, ac per hoc idoneos debitores invitandos, putes: &, ſi ne ſic qvidem reperiuntur, diſtribuendam inter decuriones *d*) pecuniam, ita ut rectè Rei-

EP. 62. a) *ita rectè diviſim ſcribere juſſit Rittersh.* pro etiam. b) Otioſæ pecuniæ, *quæ conditæ jacent, nec fructum afferunt poſſeſſori. Quinctilianus Declam.* 345. Pecuniam dedi & ex otiosâ jacente patrimonii parte aliqvid numeravi. *Eadem &* vacua *dicitur L. Q. Cæcilius* 28. *D. depoſiti. Huic opponitur* occupata *pecunia, quæ lucratur domino, vel quia in fænore poſita, vel quia impenſa in Coëmendas res, unde reditus ac commodum eſt. Columella lib. XI. c. 1.* Pecuniam domini neqve in pecore, neqve in aliis rebus promercalibus occupet. *Auſonius ad Symmachum:* Improbum nummum malui occupare, qvàm condere. *Cæterùm pecunias ex provinciis redactas aut prædiorum emptionibus, aut in fænore poſita occupari ſolitas etiam L. Gajus 9. & L. ſi bene 33. D. de uſuris, item L. Reſcripto 6. §. Debitori 1. D. de muneribus & honoribus docemur.* Bu.

c) *ut ex centenis aſſibus duodeni quotannis pro uſurâ inferrentur.* Bu. *Scribendum eſſe, ut pulcrè vidit Salmaſius,* uſuris aſſibus, [*id eſt, uſuris nummis ſolidis menſtruis in centenos, quibus numeratio facta eſt,*] *docuimus in poſteriore Antexegeſi de centeſimis uſuris & fænore unciario.* Gro.

d) *Municipales Senatores, debitores idoneos, quibus erat*

publicæ caveant e): qvod qvanqvam invitis & recuſantibus, minus acerbum erit, leviore uſura conſtitutâ.

63. [Ri. 56.] TRAJANUS PLINIO S.

Trajanus laudat conſilium minuendarum uſurarum: improbat cogendum eſſe aliqvem ad ſumendam pecuniam.

ET ipſe non aliud remedium diſpicio, mi Secunde chariſſime, qvàm ut qvantitas uſurarum minuatur, qvò f) *faciliùs pecuniæ publicæ collocentur. Modum ejus ex copiâ* g) *eorum, qvi mutuabuntur, tu conſtitues. Invitos ad accipiendum compellere, qvod fortasſis ipſis otioſum* h) *futurum ſit, non eſt ex juſtitiâ noſtrorum temporum.*

64. [Ri.

cenſus centum millium. Cat. e) *obligando ſua, vel etiam fidejubendo.* Cat.

EP. 63. f) *qvi†.* g) Non certum modum præſcribit, ad qvem univerſim redigendæ eſſent uſuræ, ſed id relinqvit Plinii prudentiæ ac moderationi: qvem vult in temperandis uſuris ad *copiam*, hoc eſt, ad facultates cujusqve reſpicere, & pro earum menſurâ aliis leviores, aliis graviores uſuras imponere. *Bu.* *Copia* hic non ſignificat facultates aut bona, ut vult Buchnerus, ſed numerum & freqventiam infreqventiamqve eorum, qvi in creditum ire volunt. Prout copia eſt aut non eſt, prout multi aut pauciores inveniuntur, qvi accipere argentum fœnori volunt, uſurarum modum ſtatui jubet. *Gra.*

h) de pecuniis intelligit: ad qvas accipiendas compelli neminem vult, qvod verendum ſit, ne otioſæ, qvas acceperint, jaceant, ſi occupare utiliter haud poſſint. *Bu.*

i.57.] CAJUS PLINIUS TRAJANO
Imp. S.

ſulit Imperatorem, ut ſe regat ſuper exulibus is ad tempus, deinde reſtitutis à proconſuli- d præſertim ejus qvi relegatus in perpetuum Baſſo, in provinciam redierat, qvia Baſſi fa- unt reſciſſa.

imas, Domine, gratias ago, qvòd inter ximas occupationes, iis, de qvibus te ui, me qvoqve regere dignatus es: qvod qvoqve facias, rogo. Adiit enim me qvi- idicavitq; adverſarios ſuos à Servilio Cal- riſſimo viro, in triennium relegatos, in iciâ morari: illi contrà, ab eodem ſe reſti- ffirmaverunt, edictumqve recitaverunt. ausâ neceſſarium credidi, rem integram eferre. Nam, ſicut mandatis tuis cautum reſtituam ab alio aut à me relegatos: ita qvos alius relegaverit aut reſtituerit, nihil ehenſum eſt. Ideò tu, Domine, conſu- ; fuiſti, qvid obſervare me velles, tàm her- : iis, qvàm de illis, qvi in perpetuum rele- ec reſtituti, in provinciâ deprehendun- am hæc qvoqve ſpecies incidit in cogni- a meam. Eſt enim adductus ad me in per- m relegatus à Julio Baſſo *i)* proconſule: via ſciebam acta Baſſi reſciſſa, datumqve à i jus omnibus, de qvibus ille aliqvid con- ſtituiſſet,

64. *i) hunc & ſuprà memoravit p.242. g.*

jeci n).

65. [Ri.58.] TRAJANU

Reſpondet Trajanus, ſe pri
Calvum, deinde reſcripturu
à Baſſo verò exactum, mitte
præfectos prætorio.

QVid in perſonam o) *eorun*
à Publico Servilio Calvo
nium relegati, & mox ejusdem

---

k) Docere *eſt, qvod vulgò barbare*
litigaturi Patronos ſeu Advocatos do
rum negotium ſeu cauſſam, qvam ſu
eò pertinet, iis exponunt ac explican
ep.9. Modò legatos interrogaban
qvid, qvod reprobari poſſe confide
terrogati à Nepote Prætore, qvem

ciâ remanſerunt, proximè tibi reſcribam, auſas hujus facti à Calvo reqviſiero. Qui à 'aſſo in perpetuum relegatus eſt, cùm per m agendi facultatem habuerit, ſi exiſti- ſe injuriâ relegatum, neqve id fecerit, atq; inciâ morari perſeveraverit, vinctus mitti fectos prætorii mei debet. Neq; enim ſuffi- m pœna ſua reſtitui, qvam contumaciâ).

.59.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

bippum judicem judicandi vacationem, tan- ›hiloſophum, petentem ſcribit Secundus ac- n à qvibusdam, qvòd fractis vinculis pœnam effugiſſet: ipſum autem in defenſionem ſui roferre, ſed qvædam ad honorem tantùm ntia.

ım citarem judices, Domine, conven- n *q*) inchoaturus, Flavius Archip- pus *r*)

eos, reſpectu conditionis & ſtatûs, non vitæ ac ſtatuendum ſit. Nepos præfatione: *Non ſatis di- mmorum virorum perſonis.* Epaminondâ: *Scimus noſtris moribus abeſſe à Principis perſonâ.* Sic *ſplen- ſona* apud Celſum; *poteſtatis perſona* apud Taci- ;ric. c. 9. *Bu.* *p*) paſſus ſcilicet elabi bien- ıtrà qvod ſpacium à SC. ſibi indultum poterat ac t ſua jura proponere, ſi ſe injuſtè à Baſſo relega- tabat. *Ri.*

ſ. q) *Provincia Romani Imperii in certas diœ- Præfecturas* [circulos *appellamus hodiè*] *deſcri-*

pus *r*)vacationẽ petere cœpit,ut philoſophꝰ *s*). Fuerunt,qvi dicerent, non modò liberandum eum judicandi neceſſitate, ſed omninò tollendum de judicum numero, reddendumqve pœnæ,qvam fractis vinculis *t*) evaſiſſet. Recitata eſt ſententia Velii Pauli proconſulis, qvâ probabatur Archippus crimine falſi damnatus in metallum. Ille nihil proferebat,qvo reſtitutum ſe doceret *u*). Allegabat tamen pro reſtitutione & libellum à ſe Domitiano datum, & epiſtolas ejus ad honorem ſuum pertinentes, & decretum

ptæ erant, ibiq; conſtituta fora civitatibus certis, ſive judicia, quæ ibi vocatis judicibus, excitoq; edictis populo, certis temporibus Præſes obiret ac celebraret. Hæc conventus igitur Conventûs *vocabant ex re, quorum multa apud Ciceronem, Cæſarem, & in veteribus inſcriptionibus mentio: ſed quia juri dicundo inſtituta erant, idcircò quandoque* Conventûs Juridici *appellata fuerunt. Plinius lib. III. c. 1. de Hiſpaniâ:* Juridici Conventûs ei qvatuor, Gaditanus, Cordubenſis, Aſtigitanus,Hiſpalenſis. *Svetonius Cæſare c. 7.* Juri dicundo Conventûs *vocat.* Bu. r) *Alium Archippum Athenienſem, antiquæ Comœdiæ ſcriptorem nominat Suidas.* Cat. s) *quia Philoſophus. Sanè jam olim Philoſophos civilium munerum vacationem habuiſſe arguit L. Munerum civilium 18. §. Magiſtris ult. D. de muneribus & honoribus. Nam refert ibi Arcadius, Grammaticis, Oratoribus, Medicis, Philoſophis immunitatem indultam fuiſſe à Principibus, & D. Veſpaſianum, & D. Hadrianum reſcripſiſſe.* Bu.

t) *de his, qui perfractis vinculis fugam arripiunt, vid. Jul. Clarum lib. 5. ſent. §. fin. Quæſt. 21.* Ri. u) *Sanè reſtitutionem hanc non probabunt illa, quæ poſt hanc epiſtolam legimus, Archippi quatuor documenta, ſi vel maximè conjungas univerſa. Naſcitur enim ex illis tale argumentum,*

e *i*). Exegi ut qvæ dicebant, qvæqve recitabant, libello complecterentur, qvem tibi, qvalem acceperam, miſi: qvamvis intelligerem, pleraqve ex illo ad id, de qvo qværitur, non pertinere. Te rogo, ut mihi præcipere *k*) digneris, qvid me putes obſervare debere. Vereor enim, ne aut exceſſiſſe, aut non impleſſe officii mei partes videar.

57. [Ri. 49.] TRAJANUS PLINIO S.

Præcipit, ſalvo privilegio rationes Apamæorum ut inſpiciantur.

L*ibellus* l) *Apamæorum, qvem epiſtolæ tuæ junxeras, remiſit* m) *mihi neceſſitatem perpendendi, qvalia eſſent propter qvæ videri volunt eos, qvi pro conſulibus hanc provinciam obtinuerunt, abſtinuiſſe inſpectione rationum ſuarum, cùm ipſum te, ut eas inſpiceres, non recuſaverint. Remuneranda eſt igitur probitas eorum, ut jam nunc ſciant, hoc qvod inſpecturus es, ex meâ voluntate, ſalvis qvæ habent privilegiis, eſſe facturum.*

i) *pro, adminiſtrandi. Sic & Amiſenos ait infrà ep. 93.* ſuis uti legibus. *Utrobique ſignificat* αὐτονομίαν: *cui opponitur ep. 94.* obſtrictum eſſe jure Romano. *Ri.* k) præire †.

EP. 57. *l*) Rectè hîc notat Catanæus Opilii Macrini, vel Julii Capitolini ipſius ἀνιστορησίαν, prodere audentis, *Trajanum nunquam libellis reſpondiſſe, ne ad alias cauſas facta præferrentur,* [malim, *proferrentur,*] *quæ ad gratiam compoſita viderentur.* Verba ſunt Julii Capitolini in vitâ Opilii Macrini p. 145. edit. Caſaub. *Ri.* *m*) exemit. Sic in Panegyrico: *injuriarum metum, & accuſandi neceſſitatem remiſit.* Cat.

Documentum I.

Epiſtola Domitiani ad Terentium Maximum.

FLavius Archippus philoſophus impetr
à me, ut agrum ei DC. *a*) circa Pruſiad
patriam ſuam, emi juberem, cujus reditu ſ
alere poſſet. Qvod ei præſtari volo. Summ
expenſam liberalitati meæ feres *b*).

Do

eſt Rittershuſius. Nos interim peculiares numeros iis ad
pſimus. Singulorum argumenta brevia repetere licebit è l
ut adeò argumentis Catanæi opus non fuerit.

DOC. I. a) *Mirari liceat hanc Domitii liberal*
tem in Philoſophum, cui donat DC. *hoc eſt, ut interpre*
ſeſtertiûm ſexcenties: cùm tamen conſtet, bis eum Phil
phos Româ expuliſſe, ut oporteat eum animo fuiſſe ipſi
fenſiſſimo. Nota res eſt vel ex Satyrâ Sulpitiæ de tempori
Domitiani. S. Hieron. lib. II. Chron. Euſeb. Domitianus M
thematicos & Philoſophos Romanâ urbe expulit. *Et p*
pauca: Domitianus rurſum Philoſophos & Mathemat
cos Romà per edictum extrudit. *Ri.* *Non videtur tant*
fuiſſe. Eſſet enim ſumma ſexcenties centena millia ſeſtertiû
Ingens donum pro Philoſopho. Igitur veriſimiliùs erunt ſe
centi tantùm ſeſtertii, quæ pecunia nobis florenis forte 27
æſtimatur. Tob. Adami ap. eund. Rittersh. b) *ra*
tionibus tuis mihi adſcribes. Ri. *Huic ſummæ in ratio*
bus expenſorum titulum ſive cauſſam facies, liberalitate
meam: liberalitati meæ inſcribes ſive imputabis hanc ſu
mam. Nam imputare *eſt inferre rationibus ſummam cu*
indicatione cauſſæ, qua fuit impenſa. Græcis ἐπεγεῖν: *de qu*
Caſaubonus ad Svetonii Cæſarem, quem operæ pretium er
videre. Svetonius Veſpaſiano c. 22. Cùm productæ pro con-
cubitu ſeſtertia qvadringenta donaſſet, admonente di-
penſatore, qvemadmodum ſummam rationibus vellet

POtes, mi Secunde chariſſime, ſine ſolicitudine religionis, ſi loci poſitio videtur hoc deſiderare, ædem matris Deûm transferre in eam quæ q) *eſt accommodatior. Nec te moveat, qvòd lex dedicationis nulla reperitur, cùm ſolum peregrinæ civitatis capax non ſit dedicationis, quæ ſit noſtro jure* r).

60. [Ri. 53.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Admonet Trajanum, celebraſſe ſe diem, qvo ſuſceperat imperium, & commilitonibus jusjurandum ſolenne dediſſe.

DIem, Domine, qvo ſervaſti imperium *s*), dum ſuſcipis, qvantâ mereris lætitiâ celebravimus; precati Deos, ut te generi humano, cujus tutela & ſecuritas ſaluti tuæ innixa eſt *t*), incolumem florentemqve præſtarent. Præiimus *u*),

EP. 59. *q*) Legendum puto, *in eum, qui:* nam de *loco* eſt ſermo. Poſſet tamen etiam retineri, *eam quæ,* ut referatur ad *poſitionem* loci. *Ri.* *r*) Notanda Pontificalis ſententia: dedicationem fieri jure Romano, neqve ejus capacem eſſe regionem peregrinam. *Ri.*

EP. 60. s) *nam ſuſcipiendo imperium adoptatus à Nervâ, repreſſit ſeditionem, quam Prætoriani moverant: ob quam & adoptatus à Nervâ & in ſocietatem imperii aſſumptus fuit, qui ſenio jam vileſcere atque contemni cœperat, de quo Hiſtoriæ, atque in Panegyrico noſter.* Diem imperii *brevius Trajanus & hic, & infrà ep. 104. appellat.* Bu.

t) *In Paneg. c. 94.* Simplex cunctaq; complexum unum omnium votum eſt, Salus Principis. *Vide & cap. 72.* Bu.

tantibus indulgentiam n
exiſtimet qvisqvam, qvæ
vatim, vel publicè confec
me reſcindi, ut potiùs mil
& certa fecero: nec gratu

tio. Factum inde, ut ſuſpicaretur dus *legendum* exſpectandus. *E* *autem puto ſenſum è juſtâ interp* *re &* intelligere. *Bonus Princeps* *ſubditi præclaram de virtutibus e* *documentis habent*; ſpectatur, *c* *gentiæ ſuæ fidem facit. Ait ergò N* *ceps bonus ſpectaculum qvaſi vir* *qvas luculentis rerum teſtimoni* *preſſerunt.* h) *nam ſenex* *petere, qvibus annis otium &* *lex permittit*. Cat. i) *Dom* *fenſa emt*. Cat. k) *ut reſci*

PEcuniæ publicæ, Domine, prudentiâ tuâ & miniſterio noſtro & jam *a*) exactæ ſunt & exiguntur: qvæ vereor ne otioſæ *b*) jaceant. Nam & prædiorum comparandorum aut nulla, aut rariſſima occaſio eſt: nec inveniuntur, qvi velint debere, Reipublicæ præſertim, duodenis aſſibus *c*), qvanti à privatis mutuantur. Diſpice ergò, Domine, numqvid minuendam uſuram, ac per hoc idoneos debitores invitandos, putes: &, ſi ne ſic qvidem reperiuntur, diſtribuendam inter decuriones *d*) pecuniam, ita ut rectè Rei-

 publi-

EP. 62. a) *ita rectè diviſim ſcribere juſſit Rittersh. pro* etiam. b) Otioſæ pecuniæ, *quæ conditæ jacent, nec fructum afferunt poſſeſſori. Quinctilianus Declam.* 345. Pecuniam dedi & ex otioſâ jacente patrimonii parte aliqvid numeravi. *Eadem &* vacua *dicitur L. Q. Cæcilius* 28. *D. depoſiti. Huic opponitur* occupata *pecunia, quæ lucratur domino, vel quia in fœnore poſita, vel quia impenſa in Coëmendas res, unde reditus ac commodum eſt. Columella lib. XI. c.* 1. Pecuniam domini neqve in pecore, neqve in aliis rebus promercalibus occupet. *Auſonius ad Symmachum:* Improbum nummum malui occupare, qvàm condere. *Caterùm pecunias ex provinciis redactas aut prædiorum emptionibus, aut in fœnore poſita occupari ſolitas etiam L. Gajus* 9. *& L. ſi bene* 33. *D. de uſuris, item L. Reſcripto* 6. §. *Debitori* 1. *D. de muneribus & honoribus docemur.* Bu.

c) *ut ex centenis aſſibus duodeni quotannis pro uſurâ inferrentur.* Bu. *Scribendum eſſe, ut pulcrè vidit Salmaſius,* uſuris aſſibus, [*id eſt, uſuris nummis ſolidis menſtruis in centenos, quibus numeratio facta eſt,*] *docuimus in poſteriore Antexegeſi de centeſimis uſuris & fœnore unciario.* Gro.

d) *Municipales Senatores, debitores idoneos, quibus erat*

chippum à pœnâ metalli.

POtuit qvidem ignoraſſe
tu p) eſſet Archippus, q
norem ejus pertinentia ſcri
accommodatius eſt credere,
ventum interventu Princip
etiam ſtatuarum ei honor r)

---

tunam Principis, & per Geniu
jurandum tàm ſanctum habeban
quàm per unum Genium Princip
ſi quis ita pejerabat, fuſtibus caſtig
D. de jurejurando. Ri. o)
Prima nominatur, malè certè au
regulariter non eſt permiſſum m
publico reum facere: tamen quib
ad accuſandum admittitur, ut
qui accuſare. & l. 13. mulierem

4. [Ri.57.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Conſulit Imperatorem, ut ſe regat ſuper exulibus elegatis ad tempus, deinde reſtitutis à proconſulius: ſed præſertim ejus qvi relegatus in perpetuum à Julio Baſſo, in provinciam redierat, qvia Baſſi facta fuerant reſciſſa.

SUmmas, Domine, gratias ago, qvòd inter maximas occupationes, iis, de qvibus te conſului, me qvoqve regere dignatus es: qvod nunc qvoqve facias, rogo. Adiit enim me qvidam indicavitq; adverſarios ſuos à Servilio Calvo, clariſſimo viro, in triennium relegatos, in provinciâ morari: illi contrà, ab eodem ſe reſtitutos affirmaverunt, edictumqve recitaverunt. Qvâ causâ neceſſarium credidi, rem integram ad te referre. Nam, ſicut mandatis tuis cautum eſt, ne reſtituam ab alio aut à me relegatos: ita de iis, qvos alius relegaverit aut reſtituerit, nihil comprehenſum eſt. Ideò tu, Domine, conſulendus fuiſti, qvid obſervare me velles, tàm hercule de iis, qvàm de illis, qvi in perpetuum relegati, nec reſtituti, in provinciâ deprehenduntur. Nam hæc qvoqve ſpecies incidit in cognitionem meam. Eſt enim adductus ad me in perpetuum relegatus à Julio Baſſo i) proconſule: ego, qvia ſciebam acta Baſſi reſciſſa, datumqve à Senatu jus omnibus, de qvibus ille aliqvid conſtituiſſet,

EP. 64. i) hunc & ſuprà memoravit p. 242. g.

Documentum I.

Epiſtola Domitiani ad Terentium Maximum.

FLavius Archippus philoſophus impetravit à me, ut agrum ei DC. *a*) circa Pruſiadam, patriam ſuam, emi juberem, cujus reditu ſuos alere poſſet. Qvod ei præſtari volo. Summam expenſam liberalitati meæ feres *b*).

Docu-

eſt Rittershuſius. Nos interim peculiares numeros iis adſcripſimus. Singulorum argumenta brevia repetere licebit è lit. a. ut adeò argumentis Catanæi opus non fuerit.

DOC. I. a) *Mirari liceat hanc Domitii liberalitatem in Philoſophum, cui donat* DC. *hoc eſt, ut interpretur, ſeſtertiûm ſexcenties: cùm tamen conſtet, bis eum Philoſophos Româ expuliſſe, ut oporteat eum animo fuiſſe ipſis infenſiſſimo. Nota res eſt vel ex Satyrâ Sulpitiæ de temporibus Domitiani. S. Hieron. lib. II. Chron. Euſeb.* Domitianus Mathematicos & Philoſophos Romanâ urbe expulit. *Et poſt pauca*: Domitianus rurſum Philoſophos & Mathematicos Româ per edictum extrudit. *Ri. Non videtur tantum fuiſſe. Eſſet enim ſumma ſexcenties centena millia ſeſtertiûm. Ingens donum pro Philoſopho. Igitur veriſimiliùs erunt ſexcenti tantùm ſeſtertii, quæ pecunia nobis florenis forte 27. 3/7 æſtimatur.* Tob. Adami ap. eund. Rittersh. b) *in rationibus tuis mihi adſcribes.* Ri. *Huic ſummæ in rationibus expenſorum titulum ſive cauſſam facies, liberalitatem meam: liberalitati meæ inſcribes ſive imputabis hanc ſummam. Nam* imputare *eſt inferre rationibus ſummam cum indicatione cauſſæ, qua fuit impenſa. Græcis* ἐλλογεῖν: *de quo Caſaubonus ad Svetonii Cæſarem, quem operæ pretium erit videre. Svetonius Veſpaſiano c. 22.* Cùm productæ pro concubitu ſeſtertia qvadringenta donaſſet, admonente diſpenſatore, qvemadmodum ſummam rationibus vellet

Documentum II.

Ejuſdem ad Lucium Appium Maximum.

ARchippum philoſophum, bonum virum, & profeſſione ſuâ etiam majoribus *c*) reſpondentem, commendatum habeas velim, mi Maxime, & plenam ei humanitatem tuam præſtes in iis, qvæ verecunde *d*) à te deſideraverit *e*).

Documentum III.

Edictum *f*) Divi Nervæ.

QVædam ſine dubio, Qvirites, ipſa felicitas temporum edicit, nec ſpectandus eſt in iis bonus Princeps, qvibus illum intelligi ſatis eſt *g*): cùm hoc ſibi qvisqve civium meorum ſpon-

Hhh

...ferri, *Veſpaſiano*, inqvit, *adamato*. Referre Veſpaſiano adamato *dictum, ut* ferre liberalitati: *niſi quòd ſimplex in ... pro compoſito poſitum*. Bu.

DOC. II. c) *Si vera eſt hæc lectio, duplicem videtur ...cipere interpretationem*: *vel hanc ſc. quod Archippum di... Imp. rebus altioribus & ſublimioribus dignum*; *vel hanc, ...òd Archippus parem ſe præſtet majorum gloriæ*. [*Cata...us majores hîc interpretatur antiquos philoſophos, & ideò ...eliores*.] *Vide tamen, ne veriùs ſit, ut legamus*: profeſſio... ſuæ etiam moribus reſpondentem: [*atque hoc rece... Boxhornius*.] *Nimirum omnis illud philoſophari parum ..., niſi & mores profeſſioni reſpondeant*. Ri. d) *ut de... philoſophum*. Bu. e) *petierit*. Bu.

DOC. III. f) *hoc Edictum elegantiſſimum nu...am alibi extat*. Ri. g) *Obſcura quodammodo locu-*

MAgna, Domine, & ad totam provinciam pertinens qvæſtio eſt, de conditione *e)* & alimentis *f)* eorum, qvos vocant θρεπτοὺς *g)*. In qvâ ego, auditis conſtitutionibus Principum, qvia nihil inveniebam aut proprium, aut univerſale, qvod ad Bithynos ferretur, conſulendum te exiſtimavi, qvid obſervari velles. Neqve enim putavi, poſſe me in eo, qvod auctoritatem tuam poſceret, exemplis eſſe contentum. Recitabatur autem apud me edictum qvod dicebatur Divi Auguſti, ad Anniam pertinens; recitatæ & epiſtolæ Divi Veſpaſiani ad Lacedæmonios; & Divi Titi ad eosdem, deinde ad Achæos; & Domitiani ad Avidium Nigrinum

crologiis delectari ſolebant. Sanè apud Plautum nihil freqventius hâc formâ. In veteri edicto apud Sveton. de claris Rhetoribus c. 1. *Videtur faciendum, ut oſtendamus noſtram ſententiam:* pro, videtur oſtendenda noſtra ſententia eſſe. Cicero I. de Divinatione: *Faciendum videtur, ut diligenter etiã atq; etiam argumenta cũ argumentis conferamus.* C. Nepos Pauſaniâ: *Centum homines ad eum mittefacè:* pro, mitte. Victruvius lib. VIII. c. 7. *erit faciendum ut ſpecûs fodiantur ſub terrâ:* pro, fodiendi erunt ſpecûs. *Bu.*

EP. 71. e) *ſervi an liberi eſſent.* Cat. f) *id eſt, pretio alimentorum, an id, antequam libertati reſtituantur expoſititii, refundendum ſit ſuſceptoribus.* Ri. g) *Vocabantur etiam* Alumni, *ut ex erudititiſſ. Gloſſar. vet. diſcimus.* Alumnus, θρεπτὸς, *Et alibi: Alumnus* ἀνατρεφόμενος, θρεπτὸς. Ri. alumnos. *Alia etiam eſt lectio,* ἐκθέτους, *i.* expoſitos. *Poſſe autem locum habere utramq; apparet ex principio epiſtolæ Trajani, quâ ad hanc reſpondet.* St. Ex quibus hoc genus *collectum fuerit, epiſtola ſe-*

eget precibus. Et qvi non habent *l)* me, qvem tuna imperii vultu meliore reſpexit, novis neficiis vacare patiantur; & ea demum ſciant ;anda eſſe, qvæ non habent.

Documentum IV.

Epiſtola ejusdem ad Tullium Juſtum.

Ùm rerum omnium ordinatio, qvæ prioribus *m)* temporibus inchoatæ conſummaj; ſunt, obſervanda ſit, tum epiſtolis etiam mitiani ſtandum eſt.

[Ri. 60.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Mittit libellos Archippi & Furiæ accuſatricis il- Trajano.

'Lavius Archippus per ſalutem tuam æternitatemq; *n)* petit à me, ut libellum qvem mi- ledit, mitterem tibi. Qvod ego ſic roganti ſtandum putavi: ita tamen, ut miſſurum me,

Hhh 2 notum

n ſecutus Nerva ſimile prorſus publicavit edictum, quo omnibus fecit, quæ à Domitiano & aliis Principibus nuerant. Bu. l) *forte ſcribendum :* Ergò qvi habent, *puta beneficia meis ab Anteceſſoribus impe-*

DOC. IV. m) *ſub aliis Principibus.* Cat.

P. 67. n) *De æternitate Principum dixi ad ep. 50. n.] Hic autem obſervetur, enixiſſimum atque ſanctisſimum fuiſſe genus rogandi* per ſalutem & æternitatem *Imperatoris : quo precum genere alicui admoto nefas habebaquicquam negare ſic petenti. Sic & jurabant* per For-

Liberat hac epiſtola Trajanus F
chippum à pœnâ metalli.

P*Otuit qvidem ignoraſſe Domitianu
tu* p) *eſſet Archippus, qvùm tam n
norem ejus pertinentia ſcriberet: ſed
accommodatius eſt credere, etiam ſtat
ventum interventu Principis* q) : *pr
etiam ſtatuarum ei honor* r) *toties de*

---

tunam Principis, & per Genium Principis
*jurandum tàm ſanctum habebant ut citiùs p
quàm per unum Genium Principis pejerare au
ſi quis ita pejerabat, fuſtibus caſtigabatur. l. ſi
D. de jurejurando.* Ri. o) *Sequenti e*
Prima *nominatur, malè certè auſpicato nom
regulariter non eſt permiſſum mulieri, quen
publico reum facere: tamen quibusdam caſibu
ad accuſandum admittitur, ut videre eſt in l.
qui accuſare. & l. 13. mulierem D. de accuſa*

iis s), *qvi ignorabant, qvid de illo Paulus proconſul pronunciaſſet. Qvæ tamen, mi Secunde chariſſime, non eò pertinent, ut ſi qvid illi novi criminis objiciatur, minùs de eo audiendum putes. Libellos Furiæ Primæ accuſatricis, item ipſius Archippi, qvos alteri epiſtolæ tuæ junxeras, legi.*

69. [Ri. 62.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Diligenter circumſpexerat Secundus, qvomodo lacus Nicomedenſium poſſet vel in mare vel in flumen deduci, ita ut magno commodo toti regioni eſſet futurus. [Hoc igitur narrat Imperatori.]

TU qvidem, Domine providentiſſime *t*), vereris *u*) ne commiſſus flumini, atq; ita mari, lacus effluat: ſed ego in re præſenti *x*) inveniſſe videor, qvemadmodùm huic periculo *y*) occurrerem. Poteſt enim lacus foſsâ usqve ad flumen adduci, nec tamen flumen emitti, ſed relicto

Hhh 3 qvaſi

ſtantibus ſtatuas atqve imagines honoris ergò poſitas fuiſſe. Sic Gorgiæ Leontino Athenis ſtatua ex ſolido auro, Beroſo cum aureâ lingvá collocata eſt. Demetrio Phalereo etiam CCC. ſtatuæ erectæ, ſed poſteà fortunâ commutatâ denuò everſæ, ut eſt apud Plutarchum. *Ri.*

s) Pruſienſibus, [ſuprà ep. 66. x.] *Cat.*

EP. 69. t) *Præſtat reſcribi:* Domine, providentiſſimè vereris, *&c.* Gru. *Rectè Gruterus. Similiter infrà Ep. 81.* Providentisſimè, Domine, feciſti. *Bu.* u) *Reſpice ad epiſt. 51. huic enim reſpondet hîc Plinius.* x) *hæc eſt, qvæ vulgò inſpectio ocularis dicitur.* Ri. y) *vera hæc haud dubiè lectio: neque cauſam idoneam video cur illud Catanæi,* cuniculum, *reclamantibus editionibus cæteris,*

mum pontificem *r*) conſulendum putavi, obſervare me velis.

74. [Ri. 70.] TRAJANUS PLINIO
Permittit transferre reliqvias.

DUrum eſt, injungere neceſſitatem pro[illegible] libus pontificum adeundorum, ſi rel[illegible] ſuorum propter aliqvas juſtas cauſas transf[illegible] loco in alium locum velint. Seqvenda ergo [illegible] tibi exempla ſunt eorum, qvi iſti provinciæ p[illegible] runt, & ex causâ cuiq; ita aut permittendu[illegible] negandum s).

75. [Ri. 71.] CAJUS PLINIUS TRAJ[illegible] Imp. S.

Oſtendit locum Pruſæ idoneum, ubi p[illegible] dificari balineum, qvod Imperator extrui [illegible] ſerat.

QVærenti mihi, Domine, Pruſæ ubi po[illegible] [illegible]

prætor.] *C. Th. de ſepulchris violatis. Quò faci[illegible] ſari poterit Juſtinianus, qui nobis paganiſmi relig[illegible] ult. D. de mort. infer. non ſuſtulerit de verbis Ulpia[illegible]*

r) *Imp. Romani Pontificatum maximum ad ſe [illegible] aliis imperii juribus pertraxerunt.* Ri.

EP. 74. *s*) Obſervetur, ex reſcripto Ant[illegible] l. 1. C. de religioſ. & ſumpt. fun. translationem [illegible] rum tandem cujuslibet Præſidis arbitrio fuiſſe re[illegible] qvod manifeſtum ſit illis verbis: *exiſtimatione* [illegible] *provinciæ transferre poteris.*

70. [Ri. 63.] TRAJANUS PLINIO S.

Secundum laudat, qvòd ſummâ prudentiâ ſummâq; diligentiâ ſcrutatus fuiſſet, qvomodo Nicomedenſium lacus vel in mare vel in flumen adduci poſſet.

MAnifeſtum eſt, mi Secunde chariſſime, neo prudentiam nec diligentiam tibi defuiſſe circa iſtum lacum, cùm tam multa proviſa habeas a), *per qvæ nec periclitetur exhauriri* b), *& magis in uſus nobis futurus ſit. Elige* c) *igitur id, qvod præcipuè res ipſa ſuaſerit. Calphurnium Macrum credo facturum, ut tè libratore inſtruat* d); *neq; enim provinciæ iſtæ his artificibus carent.*

71. [Ri. 66.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Qværit judicium Imperatoris ſuper iis, qvi liberi nati, fuerunt expoſiti, deinde à qvibusdam ſublati in ſervitute educati.

EP. 70. *a*) Ita editio Catanæi, qvod malui, qvàm deinceps vulgatum, *habeat*. Gru. *b*) Sic JC. *ne liberalitate ſuâ inops fieri periclitetur donator.* l. 50. D. de re judic. *Ri.* *c*) Elice †. Neſcio an non magis qvadraverit, *Elige*. Gru. Grutero in mentem veniebat, *Elige*. Sed utrum melius, dijudicandum aliis reliqvit. *Bu.* Nullum mihi dubium eſt, qvin vel repugnantibus omnibus editis libris ex mente manuqve Plinii [Trajani ſcribendum fuerat,] legendum ſit: *Elige*. Fundus emendationis noſtræ eſt infrà ep. 79. *ut diſpiceres, qvid eligere debeam.* d) Poterat breviùs: credo te *inſtructurum libratore*: ſed maluit imitari veteres, qvi hoc genus ma-

MAgna, Domine, & ad totam provin
pertinens qvæſtio eſt, de conditione
alimentis *f*) eorum, qvos vocant θρεπτ
In qvâ ego, auditis conſtitutionibus Pr
pum, qvia nihil inveniebam aut propriun
univerſale, qvod ad Bithynos ferretur, c
lendum te exiſtimavi, qvid obſervari v
Neqve enim putavi, poſſe me in eo, qvo
ctoritatem tuam poſceret, exemplis eſſe
tentum. Recitabatur autem apud me edi
qvod dicebatur Divi Auguſti, ad Anniam
tinens; recitatæ & epiſtolæ Divi Veſpaſia
Lacedæmonios; & Divi Titi ad eosdem, de
ad Achæos; & Domitiani ad Avidium N

crologiis delectari ſolebant. Sanè apud Plautum
freqventius hâc formâ. In veteri edicto apud Svet
claris Rhetoribus c. 1. *Videtur faciendum, ut oſten*
noſtram ſententiam: pro, videtur oſtendenda noſtr
tentia eſſe. Cicero I. de Divinatione: *Faciendum*
ut diligenter etiã atq; etiam argumenta cũ argumentis
nemus. C. Nepos Pauſaniâ: *Centum homines ad eum*
face: pro, mitte. Victruvius lib. VIII. c. 7. *erit f*
dum ut ſpecûs fodiantur ſub terrâ: pro, fodiendi
ſpecûs. *Bu.*

EP. 71. e) *ſervi an liberi eſſent.* Cat.
eſt, pretio alimentorum, an id, antequam libertati r
antur expoſititii, refundendum ſit ſuſceptoribus. Ri.
cabantur etiam Alumni, *ut ex eruditiſſ. Gloſſar. vet*
cimus. Alumnus; θρεπτός, *Et alibi: Alumnus* οἰκοτ
τρόφιμος, θρεπτός. Ri. alumnos. *Alia etiam eſt lecti*
θέτους, i. expoſitos. *Poſſe autem locum habere utrum*
paret ex principio epiſtolæ Trajani, quâ ad hanc r
det, St. Ex quibus hoc genus collectum fuerit, *epiſto*

num & Armenium Brocchum *h*) proconſules, item ad Lacedæmonios. Qvæ ideò tibi non miſi, qvia & parum emendata, & qvædam non certæ fidei videbantur, & qvia vera & emendata in ſcriniis *i*) tuis eſſe credebam.

72. [Ri. 67.] TRAJANUS PLINIO S.

Reſcribit, nulli libertatem adimendam.

QVæſtio iſta, qvæ pertinet ad eos, qvi liberi nati, expoſiti k), *deinde ſublati à qvibusdam & in* ſervi-

quens docebit. Bu. h) Brocchi *cujusdam meminit Seneca. Ad Junium Brocchum Illyrii præfectum ſcripſit Claudius Imperator. Appellare conſuevimus* Brocchos, *qvos alii* Broncos, *qvibus dentes prominent, autoribus Varrone, Columellâ, Plinio.* Cat. i) *Notandus hic eſt locus ad id, quod ajunt Arcad. & Honorius Impp. in l. 19. omnium C. de Teſtament.* totum jus in ſuis eſſe ſcriniis conſtitutum. *Quomodo in ſcriniis Principum totum jus eſt? Nimirum ita. Solebant Principes in archivis ſuis [ea ſunt ſcrinia] adſervare authenticas ſcripturas Conſtitutionum, Reſcriptorum, Edictorum, Epiſtolarum, Decretorum ſuorum, quæ de jure emiſerant: idq; ideò, ut eò tanquam ad fontem recurreretur, ſi qua incidiſſet de illis dubitatio. Idem hodièq; fit in Cancellariis quas vocamus. Aliorum eſto judicium, qvàm bellè hoc dictum Impp. de toto jure in ſuis ſcriniis conſtituto imitatus ſit Bonifacius VIII. in c. 1. de conſtitutionib. in 6. cùm ait:* Romanus Pontifex jura omnia in ſcrinio pectoris ſui cenſetur habere. *De qvâ Pontificis accommodatione videri qvoq; poteſt Jac. Cujacius in Recitationibus Decretalium.* Ri.

EP. 72. *k*) Ea veterum inhumanitas fuit, ut ſi qvid natum ſibi eſſet, qvod nollent tollere, alereqve, aut non poſſent, id vel necarent, vel exponerent, locis publicis

SI mihi Senatusconſultum miſeris, qvod ... ſtationem e) *tibi fecit, æſtimabo an debeas c... ſcere de agnoſcendis liberis, & natalibus ſuis ... tuendis.*

79. [Ri. 76.] CAJUS PLINIUS TRAJA... Imp. S.

Moriens Julius Largus rogaverit Secund... ut rem ſuam inſpiceret, & qvod ſupereſſet ex ... qvaginta millibus, arbitrio ſuo diſpenſaret in ... rem Trajani, qvem per epiſtolam conſulit qvi... ſit fieri.

JUlius, Domine, Largus, ex Ponto f), non ...

EP. 78. *e*) Non intelligo ſatis, qvid illud ſit, ... hæſitationem objecit Plinio, cùm certum ſit, ipſum ... conſulem fuiſſe, & Senatusconſultum illud ad tales ... vincias, qvæ à Proconſule regerentur, pertinuiſſe ... illud forte fuit, qvod rem dubiam reddidit, qvia ſole... de jure legitimi partûs adiri & cognoſcere Pont... l. 3. §. ult. D. de ſuis & legit. *Ri.* Imò hæc ipſa eſt ... dubitandi, qvòd ad SCtum reſpexerit. Forſan enim ... tela fuit in illo de certo modo cognoſcendi in provi... in his cauſis. Si enim textus rectè inſpiciatur, non ... qvòd ſecundùm SCtum cognoſcere noluerit, ſed ... poſtularint qvidam, ut ſecundùm Domitiani epiſt... ſcriptam, & ſecundùm exempla Proconſulum cogn... ret: ſe verò reſpexiſſe ad SCtum, qvod de talibus ... tùm provinciis loqvatur. Qvo forſan aut inhibitum ... fuit, aut certus, ut dixi, præſcriptus modus. Unde ... illud SCtum, haud dubiè generale, cujus Ulp. mem... idem puto huic noſtro. *Tob. Adami ap. Ritterſhuſ.*

EP. 79. f) *ex provinciâ Ponti. Ptolemæus in de... ptione ſuâ Pontum & Bithyniam ſimul complectitur. St... per ſe provinciam Ponticam terminavit, qvà Mithridat...*

ipſam libertatem redimendam pretio ali-
rum.

i.69.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

ærit an permittat transferre mortuorum re-
is juſtâ aliqvâ ratione.

:entib9 qvibusdam, ut ſibi reliqvias *o)* ſuo-
m, aut propter injuriam vetuſtatis, aut
er fluminis incurſum, aliaqve his ſimilia
unqve, ſecundùm exemplum proconſu-
transferre *p)* permitterem; qvia ſciebam
e noſtrâ ex ejusmodi cauſis collegium
ficum adiri ſolere *q)*, te, Domine, maxi-
mum

73. o) Reliqviæ *de mortuis dicuntur, quorum*
cineres eo vocabulo deſignantur. Quomodo autem
æ iſtæ rite transferri, ſive etiam trajici potuerint, de
ntifices cognoſcebant, Johannes Kirchmannus præcla-
uneribus Romanorum opere lib. III. c. 25. & Jac. Gu-
lib. II. de veteri Jure Pontificio c. 9. abunde do-
u. p) *Nefas eſſe ducebant veteres, movere loca*
as defunctorum. Putabant enim, Manes inquietari,
os hominum, imò & Solem ipſum infauſtis aſpectibus
ri. Quia tamen nonnunquam neceſſitas ipſa cogebat,
quidem fieri translatio, veruntamen non aliter, qvàm
Tu Collegii Pontificum. Solebant etiam prius ſolennia
n adhiberi ſacrificia, & noctu potiùs, qvàm interdiu
nslatio, ut indicat Paulus lib. 1. ſent. tit. 21. Ri.
mpe, ut permittat reliqvias transferri, vel ſepulchra
ac refici & reparari. Mirari licet, hanc conſvetudi-
am ſub Chriſtianis Principibus manſiſſe: qvod ſatis
l. 2. [quæ eſt Conſtantini Imp. ad Limenium præf-

Arbitrio Secundi relin
qvaginta millibus numr
reditate Julii Largi percep
prout ſibi videretur diſpe

Julius Largius fidem tuan
ſet, elegit o). Qvid ergo p
natem memoria ejus faciat

ron. Nerone c. 11. conſtat à Ner
Romæ Quinquennale ludicrum,
idq; variâ formâ, ut cuncta fe
Auguſtus in memoriam victoria
vebens ab ſe conditâ ludos Quin
dem Suetonio teſte lib. 2. c. 8. T
bilis ſcilicet, ac natura hominum
proclivis, grata] ampliata ac dila
niis ac municipiis Quinquennale

m, qvod indulſiſti *t*), fieri, placuit lo-
n qvo fuit aliqvando domus [ut audio]
ra, nunc deformis ruinis. Per hoc enim
qvemur, ut fœdiſſima facies civitatis or-
, atq; etiam ut ipſa civitas amplietur, nec
dificia tollantur, ſed qvæ ſunt vetuſtate
pſa, reparentur in melius. Eſt autem hujus
is conditio talis. Legaverat eam Claudius
nus *u*) Claudio Cæſari, juſſeratq; in peri-
x) tẽplũ ei fieri, reliqva ex domo locari, ex
ditum aliqvandiu civitas percepit: dein-
llatim partim ſpoliata, partim neglecta, cũ
ylio domus tota collapſa eſt: ac jam penè
ex eâ, niſi ſolum ſupereſt; qvod tu, Domi-
ſive donaveris civitati, ſive vænire
is, propter opportunitatem loci pro ſum-
unere accipiet. Ego, ſi permiſeris, cogi-
areâ vacuâ balineum collocare: eum
locum, in qvo ædificia fuerunt, exhedrâ *y*)

75. t) *ſuprà ep. 35.* u) *Libertus fuit Clau-
ſaris. Longè diverſus ab hoc, eoq; poſterior ille fuit Po-
, qui Stratagematum libros VIII. ſcripſit, & Divis fra-
Antonino & Vero dedicavit.* Ri. Pollienus *ſcri-
Onomaſt. Glandorp. f. 237. Alius Polyænus, de quo
. 498. f.* x) Periſtyliorum *mentio apud Vi-
m: ubi interpretes loca columnis redimita & clauſa
int. Nam* στύλος *columna eſt.* Bu. y) *Victruvius
c. 11.* Conſtituuntur autem in tribus porticibus ex-
ſpacioſæ, habentes ſedes, in qvibus Philoſophi,
res, reliqviqve qvi ſtudiis delectantur, ſedentes dis-
poſſint. *Lib. VI. c. 6. ſignificat*, oblonga *plerunq;*
onclavia *exhedras, &* amplis magnitudinibus. *Eas
ertas, qvò Sol* & Luna poſſit ſplendores & radios

bam reſcribit Trajanus providendum Byzantiis: ſed ſi idem Juliopolitanis multos pariter centurionem petitur net tamen, ut delinqventes caſtigand curet.

EA conditio eſt civitatis Byzantiorum, c te undiq; in eam commeantium turbâ, dum conſvetudinem præcedentium tempor noribus ejus præſidio centurionis legionarii lendum habuerimus. Si Juliopolitanis ſu dum eodem modo putaverimus, onerabin exemplo. Plures enim tantò magis eadem rent, qvantò infirmiores erunt. Tibi eam ſi diligentiæ habeo, ut credam te omni rati acturum, ne ſint obnoxii injuriis. Si qvi a ſe contra diſciplinam meam geſſerint, ſtatim ceantur: aut, ſi plus admiſerint, qvàm ut in ſenti ſit ſatis, puniantur s). *Si milites erunt tis eorum, qvæ* t) *deprehenderis, notum ſ aut, ſi in urbem verſus* u) *venturi erunt ſcribis* x).

EP. 82. *s*) Nota differentiam inter *coercen nire*, qvæ tamen non ſervatur ubiqve. Exemplu poteſt in tit. D. ad L. Jul. de adult. coercend. *Ri.* tioſa lectio videtur, ſic reſtituenda: *qvos*, vel *qv* qvis retento *qvæ*, malit, *nota facies. Ri.* *u*) *urbem versus*, omiſſo *in*. Ri. *x*) Sic omnis ve tio. Malè ante triennium excuſa, *ſcribunt*. Gru. legitur in ed. H. Steph. qvam A. 1604. excuſam p vix dubium, qvin operarum incuriâ. Nam ejusde phani aliæ annorum 1591. & 1599. *ſcribes* habent.

hi viſus *g*), ac ne auditus qvidem, ſed judi-
tuo credens, diſpenſationem qvandam mi-
erga te pietatis ſuæ miniſteriumqve manda-
. Rogavit enim teſtamento, ut hæreditatem
ım adirem, cernerémqve *h*); ac deinde, per-
ɔtis *i*) qvinqvaginta millibus nummûm, reli-
um omne Heracleotarum *k*) & Theanorum *l*)
'itatibus redderem: ita ut eſſet arbitrii mei,
:um opera facienda, qvæ honori tuo conſe-
ırentur, putarem, an inſtituendos qvinqven-
les agonas *m*), qvi Trajani appellarentur.

Iii Qvod

t: de eâ nunc Secundus loqvitur. Cat. *g*) *Poteſt* *s & heredem inſtituere, & tutorem dare eum, quem non* *it, § 11. quos nunquam. Inſt. de hered. inſt. & § item ſi* *pter inimicitias verſ. non autem eſſe. Inſt. de excuſat.* . Ri. h) *Hæc propria in iſtâ re verba & recitari ſo-* *ab iis, qui ſe heredes conſtituerent. Exempli gratiâ:* Cùm Mævius heredem inſtituerit, eam hereditatem adeo :noqve. *Hanc formulam Ulpianus refert. Eò reſpexit* *udentius eruditiſſimus Poeta Hymno Epiphan.* Hunc & ɔphetis teſtibus, Iisdemq; ſignatoribus, Teſtator & :or jubet Adire regnum ac cernere. Cernere heredita- n *propriè eſt deliberare de hereditate adeundâ. Vide Ul-* *ınum.* Bu. i) *forſan ſcripſerat Plinius,* præceptis. *ta legata præceptionis in jure civili.* Ri. k) *Heraclea* *ılta in diverſis locis memorantur, præſertim à Stephano.* *ui inqvit:* Heraclea civitas Thraciæ in Ponto inſignis. *olemæus* Heracleam Ponti *juxta Pſillium locat, ac dein-* *ıs* Tion. *Strabo duodecimon non* Tion *ſed* Teium *juxtà* *'racleam & fluvium Parthenium nominat.* Cat.

l) Theanorum *meminit Plinius X. Ep. ſt. ad Traj. Imp.* *i circà Bithyniam mihi videntur. Num* Tianorum *à* Tios *'endum?* Abr. Ortel. Theſ. Geogr. *Omninò* Tianorum *'it Cataneus.* m) *Ex Tacito lib. 14. Annal. &* Sve-

qvod alioqvi factitatum adhuc, & eſſe n
rium dicitur, qvia ſit aliqvantò melius,
ſtorum *b*) hominum liberos, qvàm è ple
curiã admitti. Ego à deſtinatis Cenſoribu
ſentirem interrogatus, eos qvidem qvi m
triginta annis geſſiſſent magiſtratum, pu
poſſe in Senatum & ſecundùm edictũ A
& ſecundùm legem Pompejam legi: qvo
Auguſtus gerere magiſtratûs minoribus
triginta permiſiſſet, lex Senatorem eſſe vo
qvi gesſiſſet magiſtratũ. De his autem, q
gesſiſſent, qvamvis eſſent ætatis ejusdem
illi qvibus gerere permiſſum eſt, hæſitabar
qvod effectum eſt, ut te, Domine, conſule
qvid obſervari velles. Capita legis *c*), tun
ctum Auguſti, literis ſubjeci.

84.

Eſt enim manifeſtiſſima hallucinatio doctiſſimi inte
Catanei, qui putat, Auguſtum edicto ſuo oppoſuiſſe ma
tûs minores *magiſtratibus* majoribus, *ut illos q*
[*veluti quæſturam, ædilitatem,*] *capere liceret ab ann*
bus & viginti; hos non niſi ab annis 30. Imò indiſtinct
Lex Pompeja, ita edictum Auguſti de Magiſtratibus
batur, ſive illi majores, ſeu minores eſſent: quæ di
magiſtratuum aliàs veriſſima & notiſſima eſt, ſed ab h
prorſus aliena. Poterat Plinius ambiguitatem, erron
trem vitare, ſi dixiſſet, permiſit minoribus *&c.* Ri.

b) *Nobilium.* Cat. *Obſerva* honeſtos *opponi p*
ut hâc voce dignitas quædam ſuprà plebem civilis
tur. Affine huic illud. Plinii majoris, cùm lib. XXX
honeſtos *aliquid amplius eſſe quàm* ingenuos *innuit.*
per qvidem, *inquit*, honos ei [*arti pingendi*] fuit,
genui eam exercerent, mox ut honeſti, perpetuo
ne ſervitia docerentur. c) *Eadem lex plura i*

nditionem ipſe diſpice, & qvòd optimum exiſtimaveris, id ſeqvere p).

. [Ri. 78.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Procurat mitti centurionem Juliopolitanis, qvi os ab injuriis militum tueretur.

PRovidentiſſimè, Domine, feciſti, qvòd præcepiſti Calphurnio Macro *q*) clariſſimo viro, t legionarium centurionem Byzantium mitteret. Diſpice, an etiam Juliopolitanis *r*) ſimili ratione conſulendum putes: qvorum civitas, cùm ſit perexigua, onera maxime ſuſtinet, qvantoqve graviores injurias, qvantò eſt infirmior, patitur. Qvicqvid autem Juliopolitanis præſtiteris, id etiam toti provinciæ proderit. Sunt enim in capite Bithyniæ, plurimisqve per eam commeantibus tranſitum præbent.

t. [Ri. 79.] TRAJANUS PLINIO S.

Propter dignitatem & commeantium turbam

on tamen aliter ab eo fideicommiſſum peti poſſe, quàm ſi & ſum teſtatorem fidem ejus ſecutum eſſe probaretur. Ri.

p) *Pro* id ſeqvere *in veteribus meis eſt*, inſeqvere; *in Stephani & Boxhornii*, ſeqvere.

EP. 81. q) *mentio hujus & ep. 51. item 69.* r) Juliopolin *Ortelius putat hanc eſſe, quæ Ptolemæo* ἰυλιόγορδος, Juliogordus *dicatur, Livio* Gordiutichos, *Plinio* Gordiucome. *Sed quòd* in capite Bithyniæ *hic eam dicit Plinius, videtur fuiſſe verſus Paphlagoniam, ubi & Claudiopolis erat. Hæc quoque additio Tob. Adami accepta ferenda eſt.* Ri.

ſtimo pag. 2 –

85. [Ri.82.] CAJUS PI
Imp.

Trajano mittit Dionis
nunciaturus qvicqvid Im

QVùm Pruſæ ad Oly
publicis negotiis i

mum Judex qviſqve fieri poſſ
c.32. Sed edictum illud Auguſ
pejæ de ætate magiſtratûs capa
huc uſu receptum, poſteà tam
troductum, ut minores ad R
munera non patrimonialia, v
mum qvintum annum nō adm
annis decuriones allegi, niſi e
Calliſtratus in l. 11. non tan
teſtis item Ulpianus in l. 8. ad

83.[Ri. 80.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Conſulit Trajanum, qva ætate debeat conſulere civitatibus Bithyniæ legi Senatores, diſſentiente lege Pompeja ab edicto Auguſti.

CAutum eſt, Domine, Pompejâ lege *y)*, qvæ Bithynis data eſt, ne qvis capiat magiſtratum, néve ſit in Senatu minor annorum triginta *z)*. Eâdem lege comprehenſum eſt, ut qvi ceperint magiſtratum, ſint in Senatu. Seqvutum eſt deinde edictum Divi Auguſti, qvo permiſit minores *a)* magiſtratûs ab annis duobus & viginti capere. Qværitur ergò, an qvi minor triginta annorum geſſit magiſtratûs, poſſit à Cenſoribus in Senatum legi? &, ſi poteſt, an ex iis qvoqve, qvi non geſſerint, poſſit qvis per eandem interpretationem ab eâ ætate Senator legi, à qvâ illis magiſtratum gerere permiſſum eſt?

Iii 3 qvod

EP. 83. y) *Pompejus devicto Mithridate ac multis provinciis in ditionem Rom. redactis, ut inquit Appianus, devictarum gentium quasdam liberas eſſe voluit ſocietatis causâ in bello, quasdam Romanis ſubjecit, nonnullas in regna diſtribuit, ſed illis leges neceſſarias dedit.* Cat. *Capita hujus legis [quæ ferè tota de magiſtratibus egit] plura fuiſſe tùm ex hâc epiſtolâ apparet, in quâ duo referuntur, dum ex epiſt. 115. infrà, in quâ aliud caput [non unum] additur: [aliud item ep. 113.] Diverſiſſima eſt autem ab hâc lege lex Pompeja de parricidiis, notisſima ex Pandectis.* Ri.

z) *Ergò in Provinciis Lex annalis obtinuit, & definita ætas, quâ in Senatum legendi eſſent, quæ, ut ex hoc loco colligitur, ibi 30. Romæ 25. annorum ſcripta.* Bu. a) *ſcil. 30. annis vel annorum. Cave jungas,* minores magiſtratûs.

ĉta ſunt utrinqve multa, eti
qvùm dandam dilationem
exiſtimarem, in re ad exemp
xi utriqve parti, ut poſtulat
bellos darent. Volebant eni
tiſſimùm verbis ea, qvæ era
gnoſcere. Et Dion qvidem ſ
& *s*) Eumolpus reſpondit, c
bello qvæ Reipublicæ *r*) pete
ad ſepultos pertinet, non a

lectione plura dicam lit. y. r) S
ribus ac Judicibus dicitur. Cicero p
iidem in A. Gabinium judices ſedi
Livium Lib. XL. c. 8. Sedeo miſerri
duos filios. *Noſter ep. 21. lib. V.* Sec
bi. Bu. s) *Senſus, & particula*

84. [Ri. 81.] TRAJANUS PLINIO S.

Comprobat ſententia Secundi Trajanus, qvòd edicto Auguſti liceat magiſtratum capere ab annis duobus & viginti, & ſic eſſe in Senatu: qvi verò non geſſerint magiſtratum, non poſſe fieri Senatores, minores triginta annis.

INterpretationi tuæ, mi Secunde chariſſime, idem exiſtimo, hactenus è dicto Divi Auguſti novatam d) *eſſe legem Pompejam, ut magiſtratum, qvidem capere poſſent ii, qvi non minores duorum & viginti annorum eſſent* e): *& qvi accepiſ-*

 ſent f),

complectebatur, & per capita dividebatur. Cat. *Sic & aliæ leges Romanorum pluribus conſtabant capitibus: ut de lege Juliâ de adulteriis luculenter explicat Barnab. Briſſonius; de lege Papiâ Poppæâ Juſtus Lipſius in Commentar. ad Tacitum; de aliis Paulus Manutius. Franc. Hotoman. alii.* Ri.

EP. 84. *d)* mutatam. *Cat.* Sic infrà ep. 116. *placuit, ut ex præterito nihil novaremus.* e) hoc eſt qvi 22. annos impleviſſent. Mirari liceat, cur id ætatis homines ſapientiſſ. Princeps Auguſtus ad honores gerendos admiſerit: cùm inter omnes conſtet, fragile eſſe & infirmum hujusmodi ætatis conſilium: unde & curatorum conſilio reguntur adoleſcentes usqve ad ætatem 25. annorum. Sed minùs mirabimur, ſi recordati fuerimus, ipſum etiam Auguſtum præmaturè ad magiſtratûs perveniſſe. De qvo ſic ſcribit Svetonius lib. II. c. 26. *Magiſtratûs atque honores & ante tempus & quosdam novi generis perpetuosq́ cepit. Conſulatum viceſimo anno ætatis invaſit, admotis ad urbem hoſtiliter legionibus, miſſisq́ qui ſibi nomen exercitûs depoſcerent.* Voluit igitur & in aliis anticipare legitima tempora magiſtratuum: ſicut & judices qvinqvennio maturiùs, qvàm ſolebant, allegit, ab anno videlicet triceſimo ætatis, cùm priùs non ante qvintum & triceſi-

ſent f),*in Senatum cujusqve civitatis* g) *pervenirent.Cæterùm, non capto magiſtratu , eos qvi minores triginta annorum ſint, qvia magiſtratum capere posſint,in curiam etiam loci cujusq; non exiſtimo legi poſſe.*

85. [Ri.82.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Trajano mittit Dionis ſupplicem libellum pronunciaturus qvicqvid Imperator reſcripſerit.

QVùm Pruſæ ad Olympum *h*), Domine, publicis negotiis intra hoſpitium, eodem die

mum Judex qvisqve fieri poſſet, eodem Svetonio teſte, c.32. Sed edictum illud Auguſti derogatorium legis Pompejæ de ætate magiſtratûs capaci,qvamvis Trajani ævo adhuc uſu receptum, poſteà tamen obſolevit, & contrà introductum, ut minores ad Remp. adminiſtrandam, ad munera non patrimonialia, vel ad honores ante viceſimum qvintum annum nō admitterentur, neve minores 25. annis decuriones allegi, niſi ex causâ, poſſent. Teſtis eſt Calliſtratus in l. 11. non tantum D. de Decurionibus: teſtis item Ulpianus in l. 8. ad Remp. D. de munerib. & honorib. *Ri.* f) forte leg. *cepiſſent.* Nam *capere magiſtratum* dicimus: & ſic aliqvoties cùm in hâc ipsâ,tùm in præced. epiſtolâ; *accipere* non item. *Ri.* g) ſuæ. Deinde enim [ep. 115.] ſcribit [Plinius] eâdem lege cautum fuiſſe ne qvis alienus civis aſcriberetur alterius civitatis curiæ. *Cat.*

EP. 85. h) *Cùm plures ejusdem nominis fuerint civitates, rectè* διαςολῆς χάριν *addit*, ad Olympum. *Fuit enim alia etiam* Pruſa *ad Hippium flumen in eâdem regione, teſte Ptolemæo: Plinio ad Hippium montem. Alia denique* Pruſa, *ejusdem* Bithyniæ *urbs;* Straboni *in orâ maris, Ptole-*

die exiturus, vacarem, Aſclepiades magiſtratus *i*) indicavit, appellatum me *k*) à Claudio Eumolpo *l*). Qvùm Cocceianus Dion *m*) in bule *n*) aſſignari civitati opus, cujus curam egerat, vellet: tum Eumolpus aſſiſtens Flavio Archippo *o*), dixit, exigendam eſſe à Dione rationem operis, anteqvam Reipublicæ traderetur, qvòd aliter feciſſet ac debuiſſet. Adjecit etiam eſſe in eodem opere poſitam tuam ſtatuam, & corpora ſepultorum *p*), uxoris Dionis, & filiorum *q*); poſtulavitqve ut cognoſcerem pro tri-

mae Pruſias. *Noſtram autem hanc Theopolitanam nominari in VI. Synodo Conſtantinopolitanâ, Abr. Ortelius annotat.* Ri. i) *qui publicorum operum jus habebat.* Cat.

k) *tanquam ſuperiorem magiſtratum. Nam* appellare *hic eſt ab inferiore ad ſuperiorem judicem provocare.* Bu.

l) *Advocato. Fuit alius* Eumolpus, *filius Orphei ante Homerum poeta, & lyræ citharœdus, unde nomen traxiſſe videtur, cui initiationem myſteriorum Eleuſinæ Cereris aſcripſit Suidas, Plinius etiam vitium & arborum culturas.* Cat.

m) *Dion Coccianus Pruſenſis Philoſopus illuſtris fuit, Trajano σύγχρονος, cujus hodieq; extant orationes 80. quas Clariſſimus Caſaubonus noſter doctiſſimâ Diatribâ, Fridericus Morellius verò ſcholiis & collectaneis pereruditis certatim quà emendarunt, quà illuſtrarunt Lutetiæ Pariſiorum. Is ipſius eſt Dio, de quo hâc & ſeq. ep. agitur.* Ri. n) *in curiâ.* Ri. o) *qui [ut ſuſpicari licet] ſimultatem & æmulationem cum Dione [ita ut ſit] exercuit. Ipſe aliàs falſi condemnatus fuerat, & pœnæ metalli datus, ſed reſtitutus, [ſuprà ep. 66. ſeqq.]* Ri. p) *q. d. quæ accuſatores ajebant malè convenire, cùm ſtatua Imperatoria velut contactu infauſto reliquiarum contaminetur: quæ res non careat crimine imminutæ majeſtatis.* Ri. q) filii t. Quà da

89. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Optat, ut florente Reipublicæ ſtatu plurimos & feliciſſimos natales agat Trajanus.

OPto, Domine, & hunc natalem, & plurimos alios qvàm feliciſſimos agas: æternâqve laude florentem virtutis tuæ gloriam & incolumis & fortis *g*) aliis ſuper alia operibus augeas.

90. TRAJANUS PLINIO S.

Secundi vota probat, qvibus optaverat, ut plurimos natales qvàm feliciſſimè celebrare poſſet Trajanus.

A*Gnoſco vota tua* h), *mi Secunde chariſſime, qvibus precaris, ut plurimos & feliciſſimos natales florente ſtatu Reipublicæ noſtræ agam.*

91. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Deficientibus aqvâ Sinopenſibus qværit opem ferre, modò Trajanus annuat.

SInopenſes *i*), Domine, aqvâ deficiuntur *k*): qvæ videtur & bona & copioſa ab ſexto decimo

---

EP. 89. g) *Suprà epiſt. 1.* hilarem & fortem *optat. Et fortè* hilarem *ibi, qvem hic* incolumem *dixit: &* fortem *utrobiq; pro valente. Nam* fortes *ſæpe* [*vide p. 538. c.*] *reſpectu corporis vigorisq; dicuntur.* Bu.

EP. 90. *h*) judicium de hâc epiſtola petatur ex eo, qvod ad 45. huic geminam annotatum eſt.

EP. 91. i) *Sinope Colonia erat in Ponto, cujus & Ulpianus meminit in l. 1. de Cenſibus, Diogenis quondam Cynici ortu clara.* Ri. k) deſtituuntur. *Suprà lib. II. ep. 17.*

catum *u*) Flavii Archippi, cujus mandata
liſſet: Archippus, cui Eumolpus, ſicut
, aſſiſtebat *x*), dixit ſe libellum daturum.
ec Eumolpus, nec Archippus, qvàm pluri-
iebus expectati, adhuc mihi libellos dede-
, Dion dedit, qvem huic epiſtolæ junxi.
n re præſenti fui, & vidi tuam qvoqve ſta-
in bibliothecâ poſitam; id autem, in qvo
ntur ſepulti filii ejus *y*), & uxor Dionis, in
collocatum, qvæ porticibus includitur. Te,
ine, rogo, ut me in hoc præcipuè genere
itionis regere digneris, cùm alioqvi magna
pectatio, ut neceſſe ſit in eâ re, qvæ & in
eſſum venit *z*), & exemplis defenditur, de-
are.

86. [Ri.

Videtur Eumolpus quidem egiſſe contrà Dionem tantùm
ionibus operis publici non debitâ formâ facti; Archip-
tem reum illum feciſſe criminis læſæ majeſtatis, ita ta-
it advocato & adſiſtente uteretur Eumolpo. Ri.
adeſſe & aſſiſtere *propriè dicuntur Advocati ſeu Pa-*
Noſter ſuprà lib. VII. epiſt. 6. Aſſiſtebam Vareno
ep. 5. Aderam Arionillæ Timonis uxori: *& pluribus*
ocis. Bu. *y*) *Ita quidem omnes habent, quos in-*
codices: quomodo & ſuprà lit. q. facta filiorum *men-*
urali numero. Sed altera illic lectio, quæ ſanè plurium
orum, filii, *me movet, ut hic ſingulari numero ſcriben-*
conjiciam: in qvo dicuntur ſepulti filius & uxor
is. *Nam illud;* ejus, *ex eo mihi ſuſpectum eſt, quia ſu-*
um. z) *Sic legunt omnes, etiam Ald. editio & Ca-*
excepta H. Stephani, quæ τὸ & *omittit. Expone au-*
n confeſſo eſt. *Erat, cùm divinarem legendum,* in con-
n venit: *ſed fortaſſe nihil opus mutatione.* Ri.

86. [Ri.83.] TRAJANUS PLINIO S.

Abſolvit Dionem ab inſimulatione criminis læſæ majeſtatis, & diſqviſitionem operis permittit.

Potuiſti non hærere, mi Secunde chariſſime, circa id de qvo me conſulendum exiſtimaſti, cùm propoſitum meum optimè noſſes, non ex metu nec terrore hominum, aut criminibus majeſtatis a) *reverentiam nomini meo acqviri. Omiſsâ ergo eâ qvæſtione, qvam non admitterem, etiamſi exemplis adjuvaretur, ratio totius operis effecti ſub curâ tuâ Cocceiano Dioni* b) *excutiatur, cùm & utilitas civitatis exigat, nec aut recuſet Dion, aut debeat recuſare.*

87. [Ri.84.] CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Nunciat ſe mittere ad Imperatorem preces Nicenſium, qvas libello complexi erant.

ROgatus, Domine, à Nicenſibus publicè per ea qvæ mihi & ſunt, & debent eſſe ſanctiſſima, id eſt, per æternitatem tuam ſalutemqve c), ut

EP. 86. *a*) lege cap. 42. Panegyrici. Qvod ſtatuam Trajani inter ſepultorum corpora poſuiſſet Dio, Archippus, & ei aſſiſtens Eumolpus ad Majeſtatis crimen interpretabantur, eoq; nomine deferebant Dionem, qvod admitti tamen Trajanus nolebat. *Bu.* *b*) *Cocceiani Dionis* †.

EP. 87. c) *Per nomen ſalutemq; Principis jurare etiam ſolebant.* Paganus ait apud Prudentium *Romano.* Te-

ut preces ſuas ad te perferrem, fas non putavi negare; acceptumq; ab his libellum, huic epiſtolæ junxi.

88. [Ri. 85.] TRAJANUS PLINIO S.

Remittit cognitionem Secundo inteſtatorum bonorum, qvæ Nicenſes tanqvam ſua vendiſabant, adhibeat modò Cæſaris procuratores.

NIcenſibus, qvi inteſtatorum ſuorum conceſſam vindicationem bonorum d) *à Divo Auguſto affirmant, debebis vacare, contractis omnibus perſonis ad idem negotium pertinentibus, adhibitis Virdio Gemellino* e), *& Epimachum* f) *liberto meo, procuratoribus, ut æſtimatis etiam lis qvæ contradicuntur, qvod optimum credideritis, ſtatuatis.*

89. CA-

ſtor ſalutem Principis *&c. Per* Salutem Cæſarum, *at non per* Genios Cæſarum [*quod etiam genus obtinuit atqve exegit propemodùm Caligula, Tranqvillo auctore c.27.*] *juraſſe Chriſtianos ex Tertulliani apologet. c. 34. conſtat Vetuſtiſſimum fuiſſe hoc juramenti genus vere notavit Heraldus. Curtius lib. VI.* Jurare eos per Alexandri ſalutem volebat. *De ſanctitate ejus hic præſens etiam locus, [cui ſimilis ep. 67.] teſtari poteſt.* Bu.

EP. 88. *d*) qvâ poſſent inteſtato morientium bona vindicare ærario. *Ri.* *e*) de hoc & ſuprà ep. 37. ubi *Virdium* illæ qvoqve vocant editiones, [Buchneriana, ihqvam, & qvam illa ſeqvi amat, Francofurtenſis,] quæ hîc *Viridium.* *f*) Alius fuit *Epimachus* Athenienſis, nobilis Athenienſis, qvem Demetrius Poliorcetes ſecum duxit. *Cat.*

AMiſenorum *n*) civitas & libera & fœderata beneficio indulgentiæ tuæ legibus ſuis utitur. In hac datum mihi publicè libellum, ad Eranos *o*) pertinentem, his literis ſubjeci, ut tu, Domine, diſpiceres, qvid & qvatenus aut permittendum aut prohibendum putares.

94. CA-

EP. 93. n) *Amiſus civitas nobilis, diſtans à Sinope ſtadiis nonaginta, eſt in Ponto, autore Stephano. Omiſſis igitur, quæ à Plinio, Strabone, & Ptolemæo de Amiſo ſcribuntur, Appiani hiſtoriâ contenti erimus.* Lucullus, *inquit*, ad Amiſum ſuprà Sinopen caſtra poſuit, & civibus per mare fugientibus, cùm intellexiſſet eam urbem ab Athenienſibus, dum mari imperitarent, conditam fuiſſe, & diutiùs populari civilitate uſam, ſubinde Perſarum paruiſſe regibus, denuò verò in eandem democratiam reſtitutam ab Alexandro, iterum à Ponticis ſubactam: urbis fortem miſeratus Alexandri in morem, cujus gloriam æmulabatur, & qvod genus eſſet Atticum, ſuis legibus vivere juſſit. *Libera ergò. Nam præterea Regibus ab Antonio data, à Divo Cæſare liberatur. Poſteà à Strabone tyranno vexata, rurſum poſt res Actiacas ab Auguſto Cæſare in libertatem reddita, & tunc optimè conſtituta.* Cat. o) *De Eranis obiter ſaltem & tralatitiè Turnebus meminit lib. III. Adverſ. c. 6. ipſam rem accuratè doctiſſimeq́, ut ſolet, Caſaubonus ad characteres Theophraſti explicat, capite [XVI.]* περὶ αὐθαδείας, [*ubi & Plinium noſtrum p. m. 334. citat.*] *Erant Athenis atque in aliis civitatibus Græcis ſodalitates ſive hetæriæ inſtitutæ, quæ ſingulæ habebant arcam, in quam conderent ſtipem menſtruam, ut ſemper eſſet, unde levari conſodales poſſent, ſi quis in caſum aliquem adverſum incidiſſet; eâ lege, ut ſi eluctatus illam neceſſitatem eſſet, & ſecundioribus rebus uteretur, tantundem redderet: eumq́ in finem maximè ſodalitates illæ, pio ſanè pulcherrimoq́ inſtituto, contractæ erant. Has itaq́ ſtipes ſive collationes ſin-*

ne, qvantum beneficium petam: qvod peto
, cujus in omnibus deſideriis meis pleniſſi-
m indulgentiam experior. Potes autem col-
re qvantoperè cupiam, qvod non rogarem
ens, ſi mediocriter cuperem.

TRAJANUS PLINIO S.

Reſcribit Trajanus dediſſe qvod petierat.

Q Vàm parcè hæc beneficia tribuam, utiqve, mi Secunde chariſſime, hæret tibi, cùm etiam in atu affirmare ſoleam, non exceſſiſſe me nume- m, qvem apud ampliſſimum ordinem ſuffecturum i profeſſus ſum x): *tuo tamen deſiderio ſubſcri- & ut ſcias* y) *dediſſe me jus trium liberorum*

rtialem, [*cujus verſus repete è p. 114. b.*] Cat. *Quòd ilitatem Plinius fortunæ novercantis malignitati adſcri- in eo nos adſentientes non habet, qui melioribus literis ti novimus, liberos eſſe donum benigniſſimi DEI: ut ſte- atem contrà ab eodem irato, aliasve ob cauſas, nobis ar- as, immitti.* Ri.

EP. 96. x) ut mali Principes [qvales ante Tra- um non pauci fuerunt] Senatum pro nihilo duce- t, ac ferè in loco mancipiorum habebant: ita boni ncipes [inter qvos optimus fuit Trajanus] eundem orari, ejusqve auctoritatem minimè inſuper habere bant, imò etiam qvaſi actuum & geſtorum ſuorum ones ei reddere deberent, ita ſe gerebant, ita ſuas ones inſtituebant. Sic & Trajanus Senatui certum dit numerum hominum, ultrà qvem non eſſet cui- m facile jus trium liberorum conceſſurus. Qvantus numerus fuerit, nobis non liqvet. *Ri.* y) Ald. Schurer. editio non habet, *ut ſcias*: qvæ etiam rectiùs eſſe videntur. *Ri.* Geminus locus ep. 106.

qvandam provinciam regeret, &
ſuo plurimos Chriſtianorum inte
titudine eorum perterritus, qvæſi
qvid facto opus eſſet: nuntians ei
nationem non ſacrificandi, & ant
tus ad canendum cuidem Chriſto
hil apud eos reperiri *d*); prætere
derandam diſciplinam, vetari a
dia, furta, adulteria, latrocinia,
qvæ commotus Trajanus reſcripſ
qvidem hominum inqvirendum
latum verò puniri oportere *e*).
lianus in Apologetico f), *& Paulus C*
mo g).

---

z) Ita pòſt epiſt. 106. Intelligit *diurn*
ſive *acta diurna* ſeu *qvotidiana*, de qv

peratorum de Chriſtianis has qvoq; duas epiſtolas luculento expolientis commentario. Qvod idem poſt ipſum faciens Gerard. Jo. Voſſius rectè præfatur. p.3.4.ed. Amſtelod. A.1656. cognoſci ex iis, qvàm ſimplex fuerit tùm Chriſtiana religio, & qvæ vitæ innocentia; ad hæc, qvàm atrox gentilium perſecutio, qvæ Chriſtianorum conſtantia & patientia, qvæqve qvorundam inconſtantia ac mollities, qvale item de iſtis judicium fuerit eorum, [*Plinii ac Trajani puta*,] qvi inter gentiles ſapientiæ nomine magnoperè celebrarentur. *Qvibus è Rittershuſio, has epiſtolas* duabus pretioſiſſimis gemmis *comparante, hoc addas prætereà, diſci hinc poſſe*, qvo pacto illi, qvi moderatiores erant aliis, agendum cum Chriſtianis, vel contrà eos procedendum cenſuerint; qvid item de inqviſitionibus hæreticorum ſit ſentiendum, & qvid proficiatur bellis ob religionem vel propagandam vel exſtirpandam ſuſceptis; an religio imperari vel cogi poſſit; nec non, qvid faciendum ſit magiſtratui, qvando nimia eſt multitudo peccantium, ut, ſi ſeveritas pœnarum ac ſuppliciorum adhibeatur, ſtragem qvandam editura, & vaſtitatem inductura eſſe videatur. *Sanè verò par hoc epiſtolarum dignum habuerunt non veteres modò Chriſtiani ſcriptores, [quos paulò pòſt lit. c. f. g. nominabimus,] quòd adverſariorum calumniis opponerent, ſed recentes etiam, quòd illuſtrandæ hiſtoriæ eccleſiaſticæ deſcriberent integrum. Faciunt hoc Magdeburgenſes Cent. II. c. 3. f. 13. 14. Baron. Tom. II. Annal. ad ann. 104. f. 24. 25. Hornej. Comp. Hiſt. Eccleſ. lib. II. c. 1. p. 94. 113. Boxhorn. Hiſt. univerſ. p. 168. 169. Kortholt de perſec. Eccleſ. primit. ſect. III. p. 73. 88. Qui quidem ſcriptam à Plinio hanc epiſtolam pronunciat* anno, ut videtur nono Trajani, à qvo legatus fuerat pro prætore, ſed conſulari poteſtate, in Pontum & Bithyniam [non autem Proconſul Bithyniæ, ut Baronius voluit, prolixè refutatus à Petito diatr. de Jure Principum edictis Eccleſiæ qvæſito c. 4.] *Hoc certum, erraſſe Funccium Chronologum, qvando putavit, ſcripſiſſe Plinium has literas*, cùm Hiſpaniarum curam gereret. *Qvem ejus lapſum obſervavit Voſſius* p. 4. & ante

hunc Balduinus. Porrò, ſi Boxhornii p. 169. & Kortholti p. 86. conjecturam ſequimur, natum ex hâc Plinii epiſtolâ ridiculum eſt eorum commentum, qui Plinium Chriſtianum tandem eſſe factum, auſi ſunt mittere in literas: quâ de re plura ſub initium hujus operis congesſimus, quæ hîc repeti non eſt neceſſe. Illud monendum, integros in hanc epiſtolam non Balduini *tantùm &* Voſſii, *ſed* Rittershuſii *quoq; commentarios legi in editione Veenhuſianâ p. 743. 764. 793. à textu diverſos tamen. Nobis verò placuit morem circà Rittershuſii notas vel Veenhuſii exemplo cuſtoditum à nobis hactenus in Balduinianis etiam ac Voſſianis continuare, ut eorum nonnisi excerpta delectu habito ad ipſa Plinii Trajaniq; verba convenientibus locis daremus; præſertim cùm ipſi non infrequenter conveniant ſenſu: quo caſu eum è multis loquentē fecimus, qui placeret; nonnullibi tamen & è ſingulis aliquid delibavimus.*

b) *Viderint, qui iſta ad Plinium Seniorem retulerunt.* Cat.

c) *vel potius Euſebiani Chronici interpres Hieronymus, [ad annum Chriſti III.] quem quidem hic non tàm interpretem egiſſe Euſebii, quàm Tertulliani exſcriptorem, obſervat Rittershuſius, ad Joſephi Scaligeri teſtimonium, & ipſam latinorum cum græcis collationem provocans. Videnda & Eccleſiaſtica Hiſtoria Euſebii lib. III. c. 27. [al. 30.] item Nicephori lib. III. c. 17. Utrobiq; autem Tertullianus quoque citatur.*

d) *intellige, quod morte eſſet dignum.* Ri.

e) *Habes ita non hujus tantùm, ſed & ſequentis epiſtolæ argumentum à Catanæo repetitum ex Hieronymi Euſebio.*

f) *cap. 2.*

g) *c. 8. his verbis*: In perſeqvendis Chriſtianis errore deceptus tertius à Nerone [*Imperator Trajanus*] cùm passim repertos cogi ad ſacrificandum idolis, ac detrectantes interfici præcepiſſet, plurimiqve interficerentur; Plinii Secundi, qvi inter cæteros judices perſecutor datus erat, relatu admonitus eos homines præter confeſſionem Chriſti honeſtaqve conventicula nihil contrarium Romanis legibus facere; fiduciâ ſanè innocentis confeſſionis nemini mortem gravem ac formidoloſam videri, reſcriptis illicò lenioribus temperavit

vit

vit edictum. *Hæc Oroſii deſcriptio, judicio* Franc. Balduini, *veris falſa involvit. Fuiſſe aliquod, inquit, Trajani de interficiendis Chriſtianis certum edictum ante Plinii relationem non exiſtimo. Si quod enim fuiſſet, Plinius non dubitâſſet: aut Trajanum certè conſulendo ejus edicti mentionem feciſſet. Neque Plinius judex datus eſt, ut Chriſtianos perſequeretur. Miſſus erat Proconſulari poteſtate & imperio in Bithyniam & Pontum ad ordinandam earum Provinciarum ſtatum: ipſeq; Trajanus in ſuâ ad eum epiſtolâ teſtatur miſſum fuiſſe, ut rationes publicas inprimis excuteret.*

SOlenne eſt mihi, Domine, omnia de qvibus dubito, ad te referre. Qvis enim poteſt melius vel cunctationem meam regere, vel ignorantiam inſtruere *h)*? Cognitionibus *i)* de Chriſtianis interfui nunqvam: ideò neſcio qvid & qvatenus aut puniri ſoleat, aut qværi. Nec mediocriter hæſitavi, ſit ne aliqvod diſcrimen ætatum *k)*, an qvamlibet teneri, nihil à robuſtiori-

 bus

h) eximere. *Cat.* i) Cognitiones *vocat tractationes cauſarum criminalium, quæ fiebant pro tribunali à magiſtratu, qui de illis cauſis judicandi poteſtatem habebat. Aliàs* cognitionis *vocabulum plura etiam complectitur, ut ex Pandectis noſtris conſtat.* Ri. *Ut autem extraordinariæ Prætoris cognitiones multæ de re pecuniariâ erant, [ſicut ex Pandectis intelligi poteſt,] ſic & erant capitales quædam quæſtiones cognitionis extraordinariæ, ut & crimen extraordinarium abs Jureconſultis appellatur. Ejus generis videtur Romæ fuiſſe crimen religionis Chriſtianæ. Nam neque de eo certa quædam & publica lex lata erat.* Bald. k) *Nihil ad veniam facere ætatem, ſenſiſſe videntur Imperatores Severus & Antoninus, l. unicâ Cod. Si adverſus delictum:* In criminibus qvidem ætatis ſuffragio minores non juvantur: etenim malorum mores infirmitas animi non excuſat. *Ac mox ſubjunguntur Diocletiani &* Maximiani

bus differant; detúrne pœnitentiæ venia *l*), an ei qvi omninò Chriſtianus fuit, deſiiſſe non proſit: nomen ipſum, etiamſi flagitiis careat *m*), an flagitia cohærentia nomini *n*) puniantur. Interim in iis, qvi ad me tanqvam Chriſtiani deferebantur, hunc ſum ſeqvutus modum *o*). Interrogavi ipſos, an eſſent Chriſtiani? confitentes, iterum ac tertiò interrogavi *p*), ſupplicium minatus *q*):

verba: Licet in delictis ætate neminem excuſari conſtet. *Verùm alii diſtingvere jubent, quæ ætas delicti ſit capax: ut ſi quis ſit infra annum 25. judicem ajunt miſeratione flecti poſſe ad mitiorem pœnam decernendam. Verba enim ſunt Tryphonini lib. III. diſputationum, quæ legere eſt L. Auxilium. § in delictis. ff. de minoribus:* In delictis autem minor annis XXV. non meretur in integrum reſtitutionem, utiqve atrocioribus; niſi qvatenus interdum miſeratio ætatis ad mediocrem pœnam judicem produxerit. *Acfuſiùs de hac tractat And. Tiraquellus tractatu de Pœnis legum temperandis. Sed non videntur Præſides Provinciarum, ſaltem illi poſt Trajanum, in cauſſis Chriſtianorum multum ad hæc attendiſſe. Nam apud Euſebium legimus in epiſtolâ Eccleſiæ Lugdunenſis, ut ſævitum ſit in Blandinam, & filium ejus vix annos natum 15.* Voſſ. p. 8. 9. *nocentem eſſe deſinere, ut eſt in l. 65. ff. de furtis. l. 17. § 1. ff.*

l) *Dari reſcribit Trajanus. Sed Plinius ita ſtatuere ipſe non audebat. Nam Principis eſt, non alicujus præſidis aut judicis, pœnam condonare, aut veniam dare. Itaq; & Cicero pœnæ deprecationem non in judicio, ſed in Senatu locum habere poſſe ait.* Bald.

m) *Utrum de nomine & appellatione tantùm, quæ odioſa inviſaq; ſit; an de flagitiis huic generi hominum, quod Chriſtianos ſeſe appellat, propriis puniantur. Sanè & veteres Patres conquerebantur, Chriſtianis magis nomen quàm vitam exprobratam, atque ex eo plus acerbiſſimi odii, quàm per flagitia ſceleraq; aliis fuiſſe contra-*

. *Lege Tertulliani apologet. c. 2. ubi ex hâc ipsâ epiſtolâ ulla allegat,& c. 3.*Bu. *Cùm Trajanus ſimpliciter re-'t, Chriſtianos eſſe puniendos, neque aliàm caufam pæ-equirit, ſatis ſignificat nomen ipſum puniri. Et verò damnabantur Chriſtiani, hoc ſolo plerunque nomine-iabantur. Cùm in amphitheatro Lugdunenſi olim At-jam damnatus circumduceretur, prælatam fuiſſe ta-n, in quâ ſcriptum erat*, Hic eſt Attalus Chriſtianus, *ıt vetus Eccleſiæ Lugdunenſis Epiſtola* [*apud Euſeb. V. r. Eccl. 1.*] *Cùmq; iisdem temporibus in Aſiâ Polycarpus ıpplicium duceretur, juſſu Præſidis præconem ter voci-um eſſe,* Polycarpus Chriſtianum eſſe ſe confeſſus eſt, *'ur epiſtola veteris Eccleſiæ Smyrnenſis. Erat autem hoc r antiqui, ut cùm de damnatis ſupplicium ſumeretur, ı damnationis populo publicè exponeretur per tabellam ɔcem præconis.* Bald. *Ac Chriſtus prædixerat fore, ut lum nomen Chriſti exoſi forent Chriſtiani. Sic Matth.* . καὶ ἔσεσθαι μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. *Simi-Matth. 24, 9. & Luc. 21, 12. Ac Athenagoræ eſt in apologiâ:* ἐν ὀνόματι προσπολεμῆσαι τοὺς πολλούς. *Nec aliter Juſti-ı Apologetico.* Voſſ. p. 11. *Huic dubitationi* [*Plinia-meritò opponemus auctoritatem Sereni Grannii legati ris ad Hadrianum ſcribentis, de quo ita legimus apud eronymum in Chron. Euſeb. libro poſteriore:* Qvadra-iſcipulus Apoſtolorum, & Ariſtides Athenienſis no-Philoſophus libros pro Chriſtianâ religione compo-dedére Hadriano: & Serenus Grannius legatus, vir imè nobilis, literas ad Imperatorem miſit, iniqvum dicens, clamoribus vulgi innocentium hominum vinem concedi, & ſine ullo crimine nominis tantùm ſtæ nos reos fieri. Qvibus commotus Hadrianus Mi-o Fundano proconſuli Aſiæ ſcribit, non ſine objectu inum Chriſtianos condemnandos: cujus epiſtolæ e ad noſtram memoriam durat exemplum. *Hactenus Hieronymus.* Ri. n) *crimina, quæ tanquam liani committunt, dum negligunt Deos Romanos, & illis dicunt.* Cat. o) *ordinem proceſſûs criminalis, ut loqvuntur.* Voſſ. p. 14. p) *Non ſtatim confeſſio*

re obſtrictæ ſunt, res hujusmodi prohibenda eſt.

95. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Tranqvillo in contubernium aſſumpto jus trium natorum ab Imperatore petit & obtinet.

SVetonium Tranqvillum, probiſſimum, honeſtiſſimum, eruditiſſimum virum, & mores ejus ſeqvutus & ſtudia, jampridem, Domine, in contubernium aſſumpſi: tantoqve magis diligere cœpi, qvantò hunc propiùs inſpexi. Huic jus trium liberorum *s*) neceſſarium faciunt duæ cauſæ. Nam & judicia *t*) amicorum promeretur, & parum felix matrimonium expertus eſt, impetrandumq; à bonitate tuâ per nos habet, qvod illi fortunæ malignitas *u*) denegavit. Scio, Domine,

---

probari tamen, qvin prohiberi à Trajano in aliis civitatibus, qvæ non ſuis, ſed Romanis legibus uterentur, Eranos iſtos; qvi & hetærias ipſas ſive ſodalitates inſtitui nolebat, eâ de cauſſâ, qvam ſuprà [ad epiſt. 43.] perſtrinximus. *Bu.*

EP. 95. s) *de qvo p. 114. b. & p. 758. l.* t) *intelligit ſuprema judicia: qvo nomine deſignantur teſtamenta, heredum inſtitutiones, legata, fideicommiſſa &c. l. 36. nec fideicommiſſa in fi. D. de leg. 3. & alibi. Significat igitur his verbis Plinius, Svetonio in teſtamentis amicorum ſolere aliqvid adſcribi aut relinqvi. Qvemadmodùm & Papinianus loqvitur in l. 28. tutor petitus § 1. D. de accuſat.* Qvod non habebit locum in perſonâ filii, qvem pater impuberi fratri coheredem & tutorem dedit: cùm judicium patris ut filius, non ut tutor promeruit. Ri. u) *Imitatur*

nine, qvantum beneficium petam: qvod peto te, cujus in omnibus deſideriis meis pleniſſimam indulgentiam experior. Potes autem colligere qvantoperè cupiam, qvod non rogarem abſens, ſi mediocriter cuperem.

96. TRAJANUS PLINIO S.

Reſcribit Trajanus dediſſe qvod petierat.

QVàm parcè hæc beneficia tribuam, utiqve, mi Secunde chariſſime, hæret tibi, cùm etiam in Senatu affirmare ſoleam, non exceſſiſſe me numerum, qvem apud ampliſſimum ordinem ſuffecturum mihi profeſſus ſum x): *tuo tamen deſiderio ſubſcripſi, & ut ſcias* y) *dediſſe me jus trium liberorum*

Martialem, [*cujus verſus repete è p. 114. b.*] Cat. *Quòd ſterilitatem Plinius fortunæ novercantis malignitati adſcribit, in eo nos adſentientes non habet, qui melioribus literis edocti novimus, liberos eſſe donum benigniſſimi DEI: ut ſterilitatem contrà ab eodem irato, aliasve ob cauſas, nobis arcanas, immitti.* Ri.

EP. 96. *x*) ut mali Principes [qvales ante Trajanum non pauci fuerunt] Senatum pro nihilo ducebant, ac ferè in loco mancipiorum habebant: ita boni Principes [inter qvos optimus fuit Trajanus] eundem venerari, ejusqve auctoritatem minimè inſuper habere ſolebant, imò etiam qvaſi actuum & geſtorum ſuorum rationes ei reddere deberent, ita ſe gerebant, ita ſuas actiones inſtituebant. Sic & Trajanus Senatui certum edidit numerum hominum, ultrà qvem non eſſet cuiqvam facilè jus trium liberorum conceſſurus. Qvantus ille numerus fuerit, nobis non liqvet. *Ri.* *y)* Ald. & Schurer. editio non habet, *ut ſcias:* qvæ etiam rectiùs abeſſe videntur. *Ri.* Geminus locus ep. 106.

amentiæ *x)*: qvos, qvia cives Romani *y)* erant, annotavi *z)* in urbem *a)* remittendos. Mox ipſo tractatu *b)*, ut fieri ſolet, diffundente ſe crimine, plures ſpecies inciderunt *c)*. Propoſitus eſt libellus *d)* ſine auctore *e)*, multorum *f)* nomina continens: qvi negarent *g)*, ſeeſſe Chriſtianos, aut fuiſſe, qvùm præeunte *h)* me Deos appellarent, & imagini tuæ *i)*, qvam propter hoc juſſeram cum ſimulacris Numinum afferri, thure

x) *Chriſtianos olim dictos fuiſſe furioſos, inſanos, ſtultos, fatuos, dementes, intelligi facilè poteſt ex Juſtino, Tertulliano, Arnobio, Lactantio, Euſebio.* Bald. *Amentiæ eſt, amentiã vocare, quæ Chriſtus docuiſſet, quia eſt via, veritas & vita.* Voſſ. p. 17. y) *Civiũ Romanorũ, etiamſi in provinciis eſſent, multa magnaq; privilegia erant ex lege Porciâ & ſimilibus: illud inprimis, ne quis magiſtratus civem Romanum virgis cæderet necaretq;, ſed damnato exilium permitteret. Appellabant itaque populum Romanum, & poſterioribus temporibus Cæſarem, ſi quando vim injuſtam ſibi parari viderent, appellantesq; Romam mittendi erant vincti cum cuſtodibus & elogio ſive annotatione, indicio cauſarum, cur mitterentur, ſive, quid perpetraſſent. Notum eſt ex Actis Apoſt. exemplum Pauli c. 16. v. 37. & c. 22. v. 25. & c. 25. v. 11. cum ſeqq. & verſ. ult.* Ri. z) adnotare *dicitur judex, cum aliquid decernit, quod ſcribi & in acta referri jubet.* Bald.

a) *Romam.* Ri. *Ex quo poſſumus intelligere, immenſum planè fuiſſe numerum martyrum, qui Romæ ſunt paſſi: quoniam non ex iis tantùm, qui Romæ agerent Chriſtiani, quorum innumera erat propemodùm multitudo ob confeſſionem nominis Chriſti ultimo ſupplicio adigebantur, ſed nobiliores qui eſſent toto orbe Romano Chriſtiani, ad ſubeundum Romæ judicium capitis amandari ſolerent: ut factum ſcimus ejusdem* Trajani *temporibus de S. Ignatio epiſcopo Antiocheno, Oneſimo epiſcopo Epheſino, & aliis.* Baron. II.

:ad ann. 104. n. 8. b) *dum hæc quæſtio injudi-ctatur*. Voſſ. p. 18. *Sententia hîc latet talis: Semel tâ alicujus criminis inquiſitione, ſubinde plures iisdem is implicantur. Videre hoc licet tùm in crimine hære-ìm in majeſtatis, tùm in magia & incantationis. Malo hîc legere* tractatu *cum editione Venetâ & Mediola-& Argentoratenſi, quàm* tractu, *ut eſt apud H. Stepha-tametſi utramq; lectionem notavit etiam Cataneus in Lediol. Eſt autem* tractatus *ipſa inquiſitio criminis, & io ſive tractatio; ſed* tractus *eſt mora vel dilatio*. Ri. *p. 803. f.* c) *nempe in cognitionem meam, ut lo-ſuprà ep. 64. Vocata hîc* ſpecies, *quas dicere ſolemus* pecies, *& vulgò casûs.: græci vocant ὑποθέσεις, & alii i. Sic in l. 20. ff. de minoribus. & in l. 83. ff. de leg. 2.* nè ex facto incidit ſpecies talis. *Similiter Neſen-pollinaris in epiſt. ad Paulum l. 22. D. ad l. Falcid.* Ri. *Libellum intellige accuſatorium, vel delatorium, ſive ciatorium*. Ri. e) *qualis pro famoſo potuit ha-Hec enim, qui non audet profiteri nomen, alterius de-niti inſidias ſtruere. Unde Trajanus reſpondit, bujusmo-llos permitti non debere. Nempe ab odio omne hoc uòd eos perditos vellent*. Voſſ. p. 19. f) *Veroſi-ſt, plerosque fuiſſe homines non malos, qui licet gen-orent, benigniùs tamen de Chriſtianis ſentirent, eosq; os, quàm perditos mallent. Ac inprimis, credo, hoc ani-erint, qui conſtituti eſſent in confinio lucis & tenebra-iq; Chriſtianâ religione neque nihil viderent, neq; quan-nveniret*. Voſſ. d. l. g) negant †. *Ubi ſe ſti-judicio, reſponderunt, ſe nec eſſe Chriſtianos, nec fuiſſe m.* Voſſ. ibid. *Putes ergò rectiùs legi*, negarunt. præſente †. i) *Nimia eſt Plinii aſſentatio, qui um inter Deos refert, quem tamen in Paneg. laudat, elubra ingrederetur, non ut adoraretur, quemadmo-Domitianus fecerat, ſed ut adoraret*. Bald. *Obſervan-t hîc inſigne ſtratagema Satanæ, quod per Plinium in anos exercuit. Quo enim faciliùs adduceret Chri-ad cultum ſimulacrorum, inter illa etiam Imperato-ginem collocari jubebat. Nam Imperatorem, quam-

thure *k*) ac vino ſupplicarent, præterea maledicerent Chriſto *l*) : qvorũ nihil cogi poſſe dicuntur, qvi ſunt re verâ Chriſtiani. Ergò dimittendos putavi. Alii ab indice *m*) nominati *n*), eſſe ſe Chriſtianos dixerunt, & mox negaverunt *o*): fuiſſe *p*) qvidem, ſed deſiſſe, qvidam ante triennium, qvidam ante plures annos, non nemo etiam ante viginti qvoq; *q*). Omnes & *r*) imaginem tuam, Deorumqve ſimulacra venerati ſunt, ii & Chriſto maledixerunt. Affirmabant autem, hanc fuiſſe ſummam vel culpæ ſuæ vel erro-

tum vis ille eſſet paganiſmo addictus, tamen Chriſtiani ſummoperè venerabantur, eiq; omnia felicia precabantur. Veruntamen cultum Imperatori debitum ſciebant eò usq; non eſſe porrigendum, ut etiam divinos honores illi haberent. Ri. *Cavendum hîc, ne quis hanc Rittershuſii ut & lit. ſeq. Buchneri annotationem ſic interpretetur, quaſi velint hoc ipſo loco Plinium loqui de apoſtatis Chriſtianis: loquitur enim de Gentilibus falsò Chriſtianiſmi inſimulatis. De apoſtatis autem loquetur paulò pòſt.* k) *Qui Chriſtianorum cognitionibus præerant, delatos initiò blandis ac leniſſimis verbis ſollicitabant, ut deſererent eum ritum & Deos adorarent. Perſvaſi aut metu pœnarum territi, ut fidem defectionis ſuæ facerent, ſimulachra deorum, allata in eum finem, venerabantur, & thure ac ſale in focum ardentem conjecto [nam aræ quoque præſtò erant] ſacrificabant. Nam niſi facerent, tormenta & pœnas ultimas interminabantur præfecti. Apud Prudentium paſſione Vincentii Judex ait:* Hoc namqve decretum cape, Aut ara ture è ceſpite Precanda jam nunc eſt tibi, Aut mora luenda eſt ſangvine. *Produximus locum, uti à Nobiliſſimo Barthio emendatus eſt Adverſariorum libris, qui vulgò parum emendatè legitur. Meminit & in Romano. Sed* elegans locus eſt agone Eulaliæ. Ibi igitur *Poeta*

rſonâ Proconſulis : Aut gladio feriére caput, Aut la-
:re membra feris, Aut facibus data fumificis, Flebili-
'e ululanda tuis In cineres reſoluta flues. Hæc rogo,
abor eſt fugere ? Si modicum ſalis eminulis Turis &
ium digitis Tangere virgo benigna velis, Pœna gra-
:ocul abfuerit. *Sed Plinius &* Trajani imaginis *me-*
,qvæ & ipſa allata cum ſimulacris numinum fuerit, cui,
's illis, ſacrificaretur. Nam & Imperatori divinos ho-
tribuebant. Aliqvando tamen ſatis erat per Genium
ris juraſſe, *de quo doctiſſ. Heraldus ad Tertulliani apo-*
c. 29. Bu. l) *quod cùm Proconſul à Polycarpo*
et, reſpondit ille, [ut eſt apud Euſebium lib. IV. Hiſt.
'. 14.] Octoginta ſex annis jam illi in ſervio, nec
actenus me injuriâ affecit : & qvomodo poſſim con-
liosè loqvi de rege meo, qvi me hactenus ſervavit ?
). 21. m) *à delatore.* Ri. n) Nominare,
magiſtratum deferre alicujus nomen criminis cauſſâ.
lib XXXIX. c. 17. SCtum quoddam recitans : Si qvis
adduxiſſet, nomenve abſentis detuliſſet, qvi nomi-
profugiſſet, diem certā ſe finituros: ad qvā niſi cita-
'pondiſſet, abſens damnaretur. Si qvis eorū, qvi tùm
Italiā eſſent, nominaretur, ei laxiorē diem daturos.
o) *nempe territi acerbitate ſuppliciorū, & humani al.-*
asſi. Solebat autem certus dies præſtitui, intrà quem
erent fidem Chriſti, ut apparet etiam ex Cypriani
ze V. de lapſis. Ri. p) *emendo* : alii fuiſſe : *niſi*
vel fuiſſe. *Omninò alterutrum ſententia exigit. Cla-*
n duo memorat genera : qvorum alii priùs faterentur
Chriſtianos, ſed mox præ metu negarent; alii initiò
diffiterentur. Voſſ. p. 22. q) *Legendum fortaſſe,*
i qvinqve. *Neſcio enim, quomodo non placet illa com-*
), etiam qvoqve. Ri. Ad tria hæc tempora alluſiſſe
r, nimirum cùm ante triennium per Trajanum *exci-*
'perſecutio, vel cùm ante plures annos Domitianus
ſecutus eſt, ac denique cùm longè antè Nero eſt ag-
perſequi Chriſtianos. Baron. II. Annal. ad ann. 10;.
r) *Non dubito, quin legendum ſit,* omnes qvi
im credibile eſt, omnes Chriſtianos defeciſſe amplexos

erroris *s*), qvòd eſſent ſoliti ſtato die *t*) ante lucem *u*) convenire, carmenqve *x*) Chriſto qvaſi DEO *y*) dicere ſecum invicem *z*), ſeqve ſacra-

idololatriam : ſed hoc vult dicere, illos omnes, qui juxta cum ſtatuâ Imperatoris Trajani etiam Deorum ſimulacra adorarunt, eosdem inquam omnes potuiſſe adduci ad maledicendum Chriſto. Ri. *Ego nihil mutem. Neque verò neceſſe eſt ut* omnes *hîc interpretemur univerſos, qui ab indice nominati ſunt : ſufficit, ſi de iis exponamus, qui in præcedentibus apertè narrantur defeciſſe. Propoſitum enim Plinio non deſcribere conſtantes, ſed apoſtatas. Pro eo autem, quod ſequitur,* ii &, *malim* &. s) culpa *eſt in voluntariis,* error *in involuntariis. Paullò aliter Ovidius lib. I. Triſt. eleg. 3.* Cœleſtiqve viro, qvis me deceperit error Dicite, pro culpâ ne ſcelus eſſe putet. *Nam hîc facinus* [*ſcelus*] *& culpa opponuntur : inq; errore etiam culpa agnoſcitur, ſed talis, quæ facinus* [*ſcelus*] *non ſit.* Voſſ. p. 23. t) Stato die, *id eſt, certo. Significatur autem* Dominicus dies, *qvi* Solis dies *dicebatur paganis. Nam etſi & cæteris diebus rem divinam faciebant Chriſtiani, Dominicum tamen religioſiſſimè colebant & celebrabant. Juſtinus Martyr apologiâ II. pro Chriſtianis : τὴν δὲ τοῦ ἡλίου ἡμέραν κοινῇ πάντες συνέλευσιν ποιούμεθα, ἐπειδὴ πρώτη ἐστὶν ἡμέρα, ἐν ῇ ὁ θεὸς τὸ σκότος καὶ τὴν ὕλην τρέψας κόσμον ἐποίησε &c.* Solis autem die communes cœtûs & concursûs facimus: qvandoqvidem primus hic eſt dies, qvo DEUS caligine diſpulsâ orbem condidit *&c.* Bu. u) *id eſt, noctu. Tùm enim ad lumina vetuſtiſſimi Chriſtiani conveniebant, & ſacra ſua celebrabant, paganorum metu. Et inde eſt, quòd hodieq; non modò nocturnæ preces in quibusdam locis maneant, verùm ad lumina etiam ſacra myſteria peragantur.* Bu. *Duplex cauſſa adfertur, cur Chriſtiani tùm* [*i.* ante lucem] *ſoleant convenire. Una eſt* myſtica, *quia tùm reſurrexit Chriſtus, ac rediturus tùm etiam creditur ad judicandum orbem. Altera eſt moralis, quæ eſt perſecutionis metus : ob quam & noctu*

niebant: ut videre eſt ex Tertulliano lib. II. ad uxorem, ib. de fugâ in perſecutione: adhae Minucio Felice in io. Voſſ. p. 27. x) *id eſt, laudes, hymnos, quos ant congregati.* Bu. *Euſebius lib. V. Hiſt. Eccleſ. citat a quædam commentariorum Chriſtianorum fragmenta, ibus legimus multas abs Chriſtianis jam inde ab initio ſitas odas fuiſſe, & pſalmos decantatos, quibus Chriſti tas celebrabatur.* Bald. *Factum id ex præcepto Apo- d Coloſſ. 3, 16.* Verbũ Chriſti inhabitet in vobis opu- r cum omni ſapientiâ, docendo & commonefaci- vos mutuò pſalmis, hymnis, & cantionibus [ᾠδαῖς] ualibus. *Ubi tria adfert genera illorum, quæ caneren- a ſit diſtingvit B. Hieronymus cap. 5. ad Epheſ.* Pſalmos *ntinuiſſe materiam ethicam, nempe quid faciendum tandum;* hymnos *celebrâſſe Deum ejusq; beneficia;* :a *autem prædicâſſe mundi artificioſam compagem utem ſic diſtinxit.* Pſalmos *cenſet vocari, qui Hebraiis rim;* hymnos *tebillim;* cantica *ſive* odas *ſibirim.* os *fuiſſe cujusvis argumenti;* hymnos *ſolùm conti- laudes Dei;* odas *argumento quidem cum pſalmis & is conveniſſe, ſed fuiſſe magis ex arte elaboratas. Mea t ſententia,* pſalmos *quidem propriè eſſe cantiones ad ctas, ut pſalterio, vel alio organo muſico canerentur, ſed xiùs ſumi pro quibusvis canticis ſacris: vocabulo autem li ſubdi duas ſpecies, quarum* hymnus *eſſet in laudem* oda *autem contineat alias cantiones ſacras.* Voſſ. p. 31.

y) *Corrigendus eſt hinc Tertullianus in apo-* [*c.* 2.] Chriſto ut Deo, *ubi ediderunt*, Chriſto :o. *Sed hoc etiam admonuit ſummus vir Joſephus er in animadverſionibus ad Euſebium.* Ri. *So- hriſti meminit Plinius, quia hoc ſingulare haberent iani. Nam Deum, ſed ſuo more, etiam gentiles cele- nt.* Voſſ. p. 35. z) *Eò reſpicit, quòd non ſolus ca- ſacerdos, ſed alii quoque canendo ſe invicem provo- t. Unde Tertull. in apolog. c. 39. poſtquam de Agapis it, ſubjungit:* Poſt aqvam manualem, & lumina, ut

cramento *a*), non in ſcelus *b*) aliqvod obſtringere, ſed ne furta, ne latrocinia, ne adulteria committerent, ne fidem fallerent, ne depoſitum appellati abnegarent; qvibus peractis, morem ſibi diſcedendi fuiſſe, rurſusqve coëundi ad capiendum cibum *c*), promiſcuum tamen, & innoxium *d*): qvod ipſum facere deſiſſe poſt edictum meum, qvo ſecundùm mandata tua hetærias *e*) eſſe vetueram. Qvo magis neceſſarium credidi, ex duabus ancillis, qvæ miniſtræ dicebant-

qvisqve de ſcripturis ſanctis vel de proprio ingenio poteſt, provocatur in medium Deo canere. *Ac ſimiliter ſcribit in ſecundo ad uxorem libro.* Id. ibid. a) *Notum eſt,* ſacramentum *ſæpenumero pro jurejurando uſurpari. An ergò etiam priſci illi Chriſtiani ſe invicem adjurabant?* [*Negat hoc Barbrius loco poſteà citando.*] *An potiùs ipſa ſacra communio* [*in quâ etiam decem præcepta Dei & Symbolum Apoſtolicum recitare ipſis ſolenne erat,*] *hanc vim habebat, ut pro jurejurando valeret, ac homines à maleficiis omnibus abſterreret? quod magis credo.* Ri. *Vocem* ſacramenti *uſurpat pro juramento. Nam ut milites Romani jurabant, ſe ituros, quò juſſiſſet Senatus Populusq; Romanus: ita in baptiſmate nos obligamus Imperatori Chriſto, velle nos diabolo & angelis ejus renunciare, inq; omnibus obtemperare Chriſti mandatis.* Voſſ. p. 36. *Tertullianus c. 2.* [*Apologetici*] *ſenſum horum verborum ita ediſſerit*: nihil aliud allegat ſe de ſacramentis eorum comperiſſe, qvàm cœtus antelucanos ad canendum Chriſto ut Deo, & ad confœderandam diſciplinam, homicidium, adulterium, fraudem, perfidiam & cætera ſcelera prohibentes. Sacramenta *Chriſtiani veteres doctrinas & inſtituta religionis ſacratiora, ut Baptiſmum & Cœnam appellabant: quorum ritus cum reverentiâ tegebant, ne emanarent ad paganos, & irriſui atque* contemtui eſſent, de quibus multa Caſaubonus

ontrà Baronium [*Exerc. XVI. n. 43. p. m. 402. 405.*] *eruditè obſervat. Horum itaq; cauſsâ cùm convenirent Chriſtiani, Gentiles non intellectâ vocis vi, & eam more ſuo interpretantes jusjurandum aliquod ritibus illis, quo ſibi obſtringerentur invicem, intercedere exiſtimabant, ac cœtûs illos non àm ad rei divinæ celebrationem, quàm conſpirationem aliquam & factionem interpretabantur : ad Catilinarium nefas reſpicientes, qui conſpirationis ſocios humani ſangvinis oculo ſibi pignoravit. Hinc itaq; dicit*, ſeqve Sacramento non in ſcelus aliqvod obſtringere, *& quæ ſeqvuntur.* Bu. *Conf. Herald. ad citatum Tertulliani locum p. 19. VVower. ad Minut. Felic. p. 123. Baron. II. Annal. ad ann. 104. ſ. 25.*

b) *Apud Arnobium* [*imò Minutium Felicem p. m. 21. perperam enim Minutii Octavius habetur pro octavo Arnobii libro,*] *Cecilius Chriſtianos dictitat, cùm coëunt,* infantis cciſi ſangvinem lambere : hâc fœderari hoſtia, hâc conſcientiâ ſceleris ad ſilentium mutuum pignerari. *Horribile profectò ſacramentum. Sed voluit Deus, ut paulò antè, quàm talia ab adverſariis portenta confingerentur, & ederetur & extaret hujus Plinii teſtimonium ad refellendas tales calumnias.* Bald. *qui hanc in rem plura ad illud, quod paulò poſt ſequitur, de* innoxio cibo. c) *ἀγάπην intelligit : quam ſacris finitis convictu communi atque promiſcuo Chriſtiani celebrabant. De quâ Tertull. apologet. c. 39. Chryſoſt. homil. 27. in I. Paulli ad Corinthios, & alii plures.* Bu.

d) *Bene eſt, quòd cùm gentiles objecerint Chriſtianis cœnas Thyeſteas, Plinius, qui cauſſis Chriſtianorum præerat, clarè dicat, cœnas iſtas fuiſſe non cibi modò* promiſcui, *ſive vulgaris, &, ut Græci dicunt, ἐυτελῦς, ſed etiam* innoxii, *qualis minimè fuiſſet ὠμοφαγία, quâ liberos ſuos devorarent.* Voſſ. p. 37. e) *Gloſſarium vetus : ἑταιρεία,* Sodalitiũ, ſocietas, ſodalitas. *Nominantur* Hetæriæ *etiam à Trajano in epiſt. 43. hujus libri. Tertullianus in libro de jejunio vocat coitiones, quibus ait oppoſita fuiſſe Senatusconſulta, & Principum mandata.* [*Conf. epiſt. 118.*] Ri. *Chriſtianorum cœtus illicitis collegiis annumerabantur : & quod olim Romæ in quæſtione de Bacchanalibus decreverat Senatus, &* quòd poſteà

 de col-

bantur *f*), qvid eſſet veri & per tormenta *g*) qværere. Sed nihil aliud *h*) inveni, qvàm ſuperſtitionem *i*) pravam *k*) & immodicam *l*). Ideoqve dilatâ cognitione, ad conſulendum te decur-

de collegiis ſodalitiisq; abolendis cenſuerat, etiam contorquebatur ad diſſipandas Chriſtianorum Synaxes. Bald.

f) Diaconiſſas *intelligit.* Bu. *Hæ in primitivâ ac naſcente Eccleſiâ erant viduæ qvædam anus,* [*Lucianus, Chriſtianorum ille & Philoſophorum omnium deriſor, in Peregrino vocat* γρᾳΐδια χήρας τινὰς,] *qvibus cura pauperum & carcere vinctorum, & peregrinorum ſeu hoſpitum, & pleraq; alia pietatis officia erant commendata. Vide Jacob. Cujacium ad Novel. 3.* Bald. *Non contentus fuit confeſſione eorum, qvi fuerant Chriſtiani. Poterant illi non ſatis intellexiſſe religionem, à quâ defecerant. Voluit igitur id, quod res erat, ex iis reſciſcere, qui Chriſtiani forent. Ad hoc potiſſimùm elegit ſequiorem ſexum, qui cùm imbecillior ſit, faciliùs ſuccumberet tormentis. Ex hoc ſexu maluit torquere ancillas, quia nihil haberet ea res inſolens, ſi ſervi vel ancillæ quæſtioni ſubjicerentur. Denique non quasvis ancillas æquè idoneas putavit: elegit autem miniſtras Eccleſiæ, ſive, ut Græci dicunt,* τὰς διακόνους: *poſteriores vocarunt* Diaconiſſas, *ut etiam appellantur in jure.* Voſſ. p. 38. 39. *qui in ſeqq. accuratè agit de Diaconiſſis.* g) *Non licebat jure civili torquere liberos homines; neque ſervos in caput domini. Sed ſervum alicujus corporis torquere licebat in eorum etiam caput, qui ejus corporis erant, ut Ulp. lib. 8. de officio Proconſulis ſcripſit, cap. 1. de quæſt. Sed & veteri SC. de ſervis in caput dominorum non torquendis, paulò poſt tempora Trajani exceptæ fuerunt tres cauſæ, nempe adulterii, fraudati cenſûs, & majeſtatis ſive perduellionis, l. 1. C. de quæſt. Non dubito autem, quin & Plinius cauſam Chriſtianorum talem eſſe judicarit,* in quâ *ſervi adverſus dominos torqueri poſſent. Porrò* Ulpianus ait, Adrianum Imp. reſcripſiſſe, *ab eo*

incipiendam eſſe quæſtionem, à quo judex facilimè verum ſcire poſſe credat. Hoc Plinius etiam feciſſe videtur, cùm infirmiorem illum ſexum torſit. Sed & olim Bacchanalia cujusdam primùm libertinæ meretriculæ indicio detecta fuerunt. Neque dubito, quin quod in eâ interrogandâ Poſthumius Conſul fecerat, Plinius hic imitatus ſit. Sed æquior erat, quàm ut eos imitaretur, de quibus Juſtinus in apologiâ priori conqueritur, quòd ſervos & mulierculas tormentis cogerent, Chriſtianis ea affingere, quæ Ethnici ipſi in ſuis ſacris turpiter faciebant. Bald. h) *Fidem igitur Chriſtianam improbat, in vitâ nihil reperit, quod damnaret. Quod validè oſtendit innocentiam vitæ, eorumq; impudentiam clarè arguit, qui iſta ſpargerent de Oedipodioniis mixtibus, infanticidio, ac ὠμοφαγίᾳ.* Voſſ. p. 42. i) *Cicero* Judæorum *olim vocaverat* barbaram ſuperſtitionem, *cui occurrendum etiam eſſe dicebat. Corn. Tacitus, Plinii familiaris* Chriſtianorum exitiabilem ſuperſtitionem *appellavit lib. 15. Svetonius, alter Plinii ſodalis* ſuperſtitionem novam & maleficam. *Plinius nunc ſubſcribit. Nam & in Paneg. ad Trajanum* peregrinæ ſuperſtitionis [*ut loquitur*] *myſteria neſcio quæ ſuperbè irridet. Eadem ætate Lucianus* καινὴν τελετὴν, *atque etiam irridendo* θαυμαστὴν σοφίαν *Chriſtianorum appellat in Peregrino.* Bald. *Hoc veriùs retorqueri poteſt in ipſum aliosq; paganos idolorum cultores ſuperſtitioſiſſimos. Quam verè hoc dicam, apparebit, ſi relegamus ſcripta ex latinis quidem Minucii Felicis, Tertulliani, Cypriani, Lactantii, Firmiani, Jul. Firmici Materni; ex græcis verò Athanaſii, Juſtini Martyris, Clementis Alexandrini, Chryſoſtomi, S. Iſidori Peluſiotæ & aliorum. Longè verò æquior ergà Chriſtianos fuit Ammianus Marcellinus, quamvis & ipſe paganus, lib. 21. de Juliano Apoſtatâ:* Erat ſuper his adimere facilis, quæ donabat; *Chriſtianam religionem abſolutam & ſimplicem* anili ſuperſtitione confundens. *Ri.*

k) *quia legibus vetitum foret, ne quis novam religionem induceret; quia nihil æquè religioſum Reip. videretur.* Voſſ. p. 43. l) *numeroſam & latè fuſam.* Bu. *Ma-*

curri *m*). Viſa eſt enim mihi res digna conſultatione, maximè propter periclitantium numerum *n*). Multi enim omnis ætatis, omnis ordinis, utriusqve ſexus *o*) etiam, vocantur in periculum, & vocabuntur: neqve enim civitates tantùm, ſed vicos etiam atqve agros *p*) ſuperſtitionis iſtius contagio pervagata eſt. Qvæ videtur ſiſti & corrigi *q*) poſſe *r*). Certè ſatis conſtat, propè jam deſolata templa *s*) cœpiſſe celebrari *t*), & ſacra ſolennia diu intermiſſa repeti, paſ-

lè Buchnerus. Ipſam vehementiam, zelum, conſtantiam accuſat Plinius. Gro. m) edd. veteres ante Stephanum, decucurri. Sic ſuprà p. 79. u. & 405. k. n) Fecit ſæpe delinquentium multitudo, ut Romani deliberarent non tàm de ſupplicio augendo, qvàm de minuendo, & ſeveritate remittendâ. Extat hujus generis pulcherrima deliberatio apud Cor. Tacitum. Sed & decimationes Legionum ſignificant, de totâ multitudine, qvæ deliqviſſet, non fuiſſe ſumptum ſemper ſupplicium. Qvanqvam ipſa qvoq; decimatio viſa hic ſit Plinio valdè ſæva & crudelis, cùm non una aliqva legio, ſed tota provincia deliquiſſe videretur. Sic & Tertullianus ad Scapulam præſidem Carthaginenſem: Qvid ipſa Carthago paſſura eſt, decimanda a te? &c. Bald. Sed unde tanta Chriſtianorum copia in illis regionibus? Eas curæ fuiſſe Apoſtolis, indicat, qvod in illas ire voluiſſe B. Paulum ſignificet in Actibus Evangeliſta Lucas. Utcunq; autem non iverit, haut dubium tamen, qvin miſerit alios. Et vicini erant Galatæ, ad qvos Epiſtola Apoſtoli exſtat: unde Chriſtianas colonias fuiſſe deductas per eſt veriſimile. Mitto de B. Joanne, qui Epheſi egerit, & diſcipulo ejus Smyrnæo epiſcopo Polycarpo, etſi tum admodùm juvene. Voſſ. p. 5. o) Quia & pueri & mulieres ſequerentur Philoſophiam Chriſtianam, eò Celſus iis exprobrabat, quòd dogma eorum crederent γύναια καὶ

παιδάρια, vel his ſimiles homines ἀναίσθητοι. Reſpondeban Chriſtiani, non tales ſolos eſſe, qui videant veritatem, ſed præterea prudentiſſimos & doctiſſimos viros. Quin hoc ipſum clarè teſtari, quanta ſit lux veritatis Evangelicæ, quòd illa etiam illuceat pueris ac fœminis. Voſſ p. 9. p) *In pagis vicisq; tardiùs omnino Evangelium eſt receptum, partim quia præcones Evangelii magis amarent urbes præſertim amplas, ubi plures poſſent Chriſto lucrifacere; partim etiam quia ruſtici minùs eſſent curioſi eorum, quæ ad religionem pertinerent, ac vel ſtupore animi vel pertinaciâ quadam ſuperſtitionem antiquam retinerent. Unde & factum, ut paſſim per urbes receptâ religione Chriſtianâ in pagis tamen non exiguus ſupereſſet gentilium numerus. Itaq; Chriſtiani eos, qui cum iſtiusmodi hominibus ſaperent, utcunq; & ipſi in urbibus viverent* paganos *tamen dixere.* Voſſ. p. 45. 46.

q) *Verba* contagio, pervagari, ſiſti *videntur requirere* corripi, *pro imminui, ut Svetonius Tiberio:* Ludorum ac munerum impenſas corripuit. *Et in Domitiano* ſingulos à ſeptenis ſpaciis ad qvina corripuit. *Sed ſequitur,* emendari. *Bene: nam ſi emendarentur, ut ille putabat, homines, corripiebatur ſuperſtitio.* Gro. *Gronovii hæc medicina curioſa magis, quàm neceſſaria eſt.* r) *puta, ſi ſit pœnitentiæ locus, ut loquitur in fine epiſtolæ.* s) *Deorum gentilium ædes, quæ propriè* templa. *Unde eam vocē abhorrebant Chriſtiani veteres, & ſacris cœtibus deſtinatas ædes,* Eccleſias, Baſilicas, Sacraria *potiùs appellabant. Salvianus lib. III. de Providentiâ:* Itaqve Eccleſias, vel potiùs templa atq; altaria Dei minoris reverentiæ qvidam habent. *Lege tranſpoſitis vocibus:* Itaqve templa vel potiùs Eccleſias *&c. Ita enim ipſe paulò pòſt:* In templa autem, *inqvit,* vel potiùs Eccleſias atqve in ſacraria Dei *&c.* Bu.

t) *obſervandum hic ex hiſtoriis, Paganiſmum in Imperio Romano, h. e. in multò maximâ parte orbis terrarum diu viguiſſe, ſparſo licet ubique gentium præconio Evangelii. Tandem verò templa paganorum protinus claudi, & acceſſum ſacrificaturis prohiberi voluerunt Chriſtiani Impp. Conſtantius*

paſſimq; vænire victimas *u*),qvarum adhuc rariſſimus emptor inveniebatur *x*). Ex qvo facile eſt opinari, qvæ turba hominum emendari *y*) poſſit, ſi ſit pœnitentiæ locus *z*).

98. TRAJANUS PLINIO S.

Laudat ordinem cognoſcendi ſervatum à Secun-

tius, Theodoſ. Gratian. Valentinian. Arcad. Honorius, Martianus, Leo & Anthemius. Vide C. Theodoſ. & Juſtinian. tit. de paganis & ſacrificiis & templis. Ri. u) paſtumq; venire victimarum. *Ita legit Catanaus, & exponit, qui paſcua publica conducant ad alendas victimas. Sed idem fatetur, manifeſtiorem eſſe ſenſum, ſi legatur,* paſſimqve venire victimas. *Nec ulla mihi occurrit editio, qua aliter legeret.* x) *Credibile eſt, magnoperè hanc lucri ſui jacturam hominibus doluiſſe, ideoq; contrà Chriſtianos inflammâſſe magis magisq; præſides, & Impp. paganos, ut eos è medio tollerent.: ſicut legimus de Demetrio Idolopæo, qui metuens ſuæ negotiationi, graviſſimam Epheſi concitat ſeditionem adversùs Paulum. Vide Act. 19. v. 24. & ſeqq.* Ri. y) *quaſi verò hac ſit emendatio, à verâ religione ad ſacrilegam deſciſcere. Nam hi propriè ſunt apoſtatæ, qui ex Chriſtianis pagani facti ſunt.* Ri. z) *Credimus de eo Plinio, quòd plurimi defecerint, ubi vidêre ignoſci iis, qui fuiſſent Chriſtiani, modò à fide eâ abſiſterent: capite autem pœnas luere, qui nollent deficere. Sed enim valdè ratio fugit Plinium, ſi exiſtimavit hoc pacto deleri poſſe religionem Chriſtianam. Cunctis enim temporibus veriſſimum illud fuit Tertulliani effatum:* Sangvis martyrum ſemen Eccleſiæ. *Atque hoc etiam in Bithyniâ & Ponto, quibus præfuit Plinius, ſatis comprobant frequentia martyria, quæ fuere poſt Plinii tempora. Imò ne qvidem Cæſar Diocletianus exſtirpare religionem Chriſtianam potuit Nicomediæ, Bithyniæ urbe, ubi palatium haberet.* Voſſ. p. 49. 50. *Conf. Baron. II. Annal. ad ann. 104. n. 9.*

undo, vetatq́; inqviri Chriſtianos, ſed oblatos puniri jubet; libellis verò ſine auctore nullam fidem præſtandam.

ACtum a), *qvem debuiſti, mi Secunde, in excutiendis cauſis eorum, qvi Chriſtiani ad te delati* b) *fuerant, ſecutus es. Neqve enim in univerſum aliqvid* c), *qvod qvaſi certam formam habeat, conſtitui poteſt. Conqvirendi non ſunt* d): *ſi*

EP. 98. *a*) i. e. munus, officium, adminiſtrationem, ut ſuprà p. 812. k. Neqve adverſatur expoſitio Balduini, *actum* hic vocari extraordinariam Plinii qvæſtionem, aut Voſſii p. 51. per *actum* deſignari judicii modum in qvæſtione extraordinariâ de Chriſtianis. Pertinebat enim & ipſa qvæſtio & modus ejus ad officium Plinii in provinciâ. *b*) Mirum eſt, cùm *Delatores* exterminarit è Rep. optimus hic princeps, [ut ex Panegyrico Pliniano didicimus, ubi factum hoc Plinius dilaudat,] cur in cauſis Chriſtianorum reliqverit *delationibus* locum. Sed huc ſummum religionis noſtræ odium impuliſſe credo. *Ri.* Aliter ſentit Balduinus, qvi p. 406. [ed. Veenh. p. 761:] *deferendi* verbum hic accipi debere ait, non *ut delatorem* h. e. calumniatorem, ſed ut accuſatorem potiùs ſignificet. *c*) ſimiliter infrà Trajanus Ep. 114. *In univerſum à me non poteſt ſtatui.* Ratio eſt, qvia circumſtantiæ variant factum: ex facto autem jus naſcitur. *Ri.* *d*) Marcianus Juriſc. *Mandatis*, inqvit, *cavetur, ut præſides ſacrilegos, latrones, plagiarios conquirant, & prout quisque deliquerit, in eum animadvertant.* Item Ulpianus: *Congruit*, inqvit, *bono & gravi præſidi, curare, ut pacata atque quieta provincia ſit, & debet malos homines conquirere.* Nunc Trajanus videtur Chriſtianos eximere, qvia neqve ſacrilegi, neqve fures, neqve latrones ſint: neqve ut perturbent provincias, committant aliqvid dignum publicâ & extraordinariâ inqviſitione.

deferantur e), & *arguantur* f), *puniendi ſunt*

Non liberat eos criminali & legitimâ accuſatione: ſed, ſi accuſator deſit, paritur eos impune latere, neqve ad eos vexandos pertinere vult mandata de flagitioſis hominibus conqvirendis. Præſidum inqviſitioni ſubſerviebant, qvi dicebantur *Irenarchæ* & *Curioſi*: qvorum freqvens eſt mentio in libris juris civilis. Tales verò Qvæſtores ſæpe Sycophantæ & calumniatores erant. Horum itaqve Coricæorum inſidiis Chriſtianos eripere, magnum profecto & ſingulare beneficium fuit. Qvanqvam non ignorem, minimè fuiſſe ſemper in hoc genere obtemperatum Trajano. Tertullianus ad Scapulam narrat, qvendam præſidem, qvi Prudens appellabatur, miſſum ad ſe Chriſtianum cum elogio, dimiſiſſe ſciſſo elogio, & negaſſe, ſine accuſatore ſe auditurum hominem, ſecundùm mandatum. Hic *primùm* videtur ſecutus ſingulare in hâc causâ Trajani mandatum: *deinde* jus commune, ut elogio non temerè crederet. Nam &, ubi omninò accuſator non erat neceſſarius, tamen ex ſolo ſtatim elogio reus non condemnabatur. *Non eſſe eorum epiſtolis credendum, qvi qvaſi damnatos ad præſidem remiſerint; neqve Irenarcharum elogiis, qvia omnes non ſint bonæ fidei; ſed ex integro cauſam cognoſci debere, mandatum olim fuiſſe*, Martianus in Pandectis ait c. 6. de cuſtod. & exhib. reor. *Bald.* e) Ne qvis miretur, qvod hîc eſt, ſi *deferantur & arguantur* Tertullianum [c. 2. Apolog. inqvirendos qvidem non eſſe *oblatos* verò puniri oportere,] dicere, *ſi offerantur*: obiter etiam notandum eſt, *offerendi* verbum apud Juriſconſultos eſſe accuſatoris, veluti reum ſiſtentis. Sic in Pandectis c. 13. § ult. de re milit. legimus, deſertorem *à Patre oblatum*, qvi delatus & accuſatus à patre fuerat. *Bald.* Verbum *offerre* JC. notum, & Tertulliani ſeculo perqvam familiare. Idem de fugâ in perſecutione: *Ex inopinato apprehenſus & Præſidi oblatus.* Cyprianus: *ſed & huic perſecutioni qvotidiè inſiſtunt præfecti in urbe, ut, ſi qvi ſibi oblati fuerint, animadvertatur.* In martyrio Cypria-

:ita tamen, ut qvi negaverit ſe Chriſtianũ eſſe, ipsâ manifeſtum fecerit, i. e. ſupplicando Diis no-

ne *autem facto oblatus eſt B. Cyprianus proconſuli.* onymus de muliere ſepties iſtâ: *Conſularis obla- quandam mulierculam unà cum adultero pœnali horrore circumdedit.* Herald. in Tertul. apol. 1. *f*) Nempe non ſuffecit, ſi deferrentur. nim, ſi ſatis ſit accuſaſſe, innocens futurus? Præ- gitur exigit, ut *arguantur*, hoc eſt, ejus eſſe ſectæ cantur. Nam *arguere* eſt demonſtrare: unde *ar- o* nomen. Sic Maro ait IV. Æn. *Degeneres animos rguit.* Voſſ. p. 14. *g*) Cùm diſertè hìc jubeat ius, Chriſtianos delatos convictosq; puniri debe- n video, qvo pacto conſiſtere posſit, qvod ex ne- o ſcriptore retulit Suidas, Trajanum edicto pro- ſe omnibus ſuis præfectis ac præſidibus, ne Chri- ſuppliciis afficerent: qvod edictum promulgarit, relatione Tiberiani primæ Palæſtinæ præſidis di- t, tantam eſſe Chriſtianorum ſponte ſuâ ſe ad ſup- offerentium multitudinem, ut illis occidentis npliùs par eſſe poſſet. Cùm qvo conſentit Sulpiti- erus lib. II. hiſt. ſac. p. 149. edit. Vict. Giſel. *Ter-]vit, perſecutio per Trajanum fuit, qvi cùm tormentis ſtionibus nihil in Chriſtianis morte aut pœnâ dignum Tet, ſæviri in eos ultrà vetuit.* Fortaſſis ita hæc con- da ſunt, ut dicamus, edictum iſtud, qvod Tiberiani onem ſecutum eſt, fuiſſe poſterius hoc reſcripto ad m, *Ri.* Qvâ pœna puniendi eſſent convicti Chri- non exprimit. Tertull. ad Scap. ait, ab initio man- fuiſſe, ut gladio animadverteretur in Chriſtianos, ſuo adhuc tempore obſervâſſe præſidem Maurita- ortaſſe ea qvoqve fuit Trajani ſententia; & inter capitales hæc ſupplicii ſpecies minus infamis, iqve ſæva habebatur. *Bald.* Adversùs hanc ſen- m argutè diſputat Tertullianus [c. 2. apol.] *O*, in-

noſtris h),*qvamvis ſuſpecto* i) *in præteritum fuerit, veniam ex pœnitentiâ impetret. SINE AUCTORE* k)

qvit, *ſententiam neceſſitate confuſam! Negat inqvirendos, ut innocentes: & mandat puniendos, ut nocentes. Parcit, & ſævit: diſſimulat & animadvertit. Qvid te ipſum cenſurâ circumvenis? Si damnas, cur non & inqviris? ſi non inqviris, cur non & abſolvis?* Eqvidem nolim Trajani cauſſam agere adverſùs Chriſtianos: exiſtimo tamen occurri poſſe argumento Tertulliani. Nec enim par eſt ratio cujusvis criminis. Eſt ubi poſſis connivere, qvamdiu crimen non eſt apertum; eſt item, ubi non poſſis. Multa domi parentes, magiſtri in ſcholis diſſimulant, qvamdiu ſciri ea neſcitur. Sanè diſpar eſt ratio ſuperſtitioſi & facinoroſi. Utrosqve pœnâ dignos cenſuit Trajanus: ſed credidit, poſſe conniveri in iis, qvi ſolâ ſuperſtitione laborant, non item poſſe in facinoroſis. Neqve hæc dicuntur, ut Trajanus crimini eximatur: qvi Chriſtianos, niſi religionem abjuraret, vitâ privaret. Primùm eo fallebatur, qvòd Chriſtianos putaret ſuperſtitioſos, cùm id criminis potiùs gentilibus debuerit impingi; in qvibus Trajanus ipſe. Prætereà in eo deceptus, qvòd crederet, poſſe aliqvem ad religionem cogi. Nam, ut verisſimè Lactantius ait; *Nihil eſt tàm voluntarium, qvàm religio.* Voſſ. p. 55. 56. 57. *h*) thure ſcil. ac vino, ut erat ſuprà in epiſtolà Plinii. Nota hìc modeſtiam Imp. Nam cùm Plinius de imagine ipſius inter ſimulacra numinum ad cultum venerationemqve collocata feciſſet mentionem, Imperator hanc rem ſilentio præteriit. Qvanqvam rectiùs qvoqve facturum fuiſſe putem, ſi hunc honorem diſertè recuſaſſet, ſibiqve haberi prohibuiſſet: qvomodo alibi modeſtè recuſat honores ſimiles ſibi delatos. *Ri.* Prætereà nec urget Trajanus, ut, ſicut Plinius exegerat, Chriſto malediceretur â Chriſtianis. Et hoc alicujus in homine gentili moderationis fuit. *Voſſ. p. 61.* *i*) Videtur plus ſenſiſſe, minus ſcripſiſſe Imperator. Non tantùm

RE k) *verò propoſiti libelli nullo crimine* l) *locum habere debent. Nam & peſſimi exempli, nec noſtri ſeculi* m) *eſt.*

99. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Quærit an contegenda ſit aqva, qvæ per Amaſtrianorum plateam fluebat.

AMaſtrianorum *n*) civitas, Domine, & elegans & ornata, habet inter præcipua opera pulcherrimam, eandemqve longiſſimam plateam, cujus à latere per ſpatium omne porrigitur

enim *ſuſpectos* anteà de Chriſtianiſmo admitti voluit ad abnegationem, thurificationem & ex pœnitentiâ veniam, ſed etiam qvi *manifeſtò* ac propalàm fuiſſent anteà Chriſtiani. *Ri.* k) Cùm in criminibus non ſolùm accuſator nomen ſuum profiteri, ſed ſe etiam debeat ſuâ manu obligare ad ſubeundam calumniæ pœnam, ſi calumniari videatur: meritò hîc rejiciuntur libelli ſine auctore, cùm famoſi magis, qvàm accuſatorii videantur, & indicent, ſcriptorem, qvi latitat, eſſe calumniatorem: cur enim alioqvi palàm accuſare non audet? *Bald.* l) *pro in nullo crimine:* atq; ita fortean ſcripſerat Imperator. *Ri.*

m) Sic ſuprà ep. 63. *non eſt ex juſtitiâ noſtrorum temporum.* Sic Juſtinian. in l. ult. C. de pactis: *Cùm in alienis rebus contrà domini voluntatem aliquid fieri vel paciſci ſecta temporum noſtrorum non patiatur.* Idem Imperator in l. 23. ab Anaſtaſio C. Mandati: *Ne videamur in tantâ temporum noſtrorum benevolentiâ aliquid acerbius admittere.* Et in l. 5. ſi qva illuſtris C. ad SC. Tertull. *noſtris temporibus indignum.* Ri.

EP. 99. n) Amaſtris *ſecundùm Ptolemæum & Appianum ac Lucianum, non multum diſtans à Carambe, Ponti civitas eſt: ſed Plinius Paphlagoniæ aſcribit*, olimq; Seſa-

tur nomine qvidem flumen, re verò cloaca fœdiſſima: qvæ ſicut turpis & immundiſſima aſpectu, ita peſtilens eſt odore teterrimo. Qvibus ex cauſis non minus ſalubritatis qvàm decoris intereſt, eam contegi: qvod fiet, ſi permiſeris, curantibus nobis, ne deſit qvoq; pecunia operi tam magno qvàm neceſſario.

100. TRAJANUS PLINIO S.

Permittit confornicari cloacam.

R*Ationis eſt* o), *mi Secunde chariſſime, contegi aqvam iſtam, qvæ per civitatem Amaſtrianorum fluit, ſi detecta* p) *ſalubritati obeſt. Pecunia ne huic operi deſit, curaturum te ſecundùm diligentiam tuam certum habeo.*

10'. CA-

mum *dictam refert. Strabo XII.* Poſt Parthenium amnem eſt Amaſtris, de conditoris nomine appellata: ea poſita in peninſulâ portûs habet ex utrâqve iſthmi parte. Amaſtris uxor fuit Dionyſii Heracleæ tyranni, & Oxyarthis filia, fratris Darii ejus, qvi cum Alexandro bellum geſſit, & è trium urbium incolis Seſamo, Cytoro & Cromnâ unam confecit civitatem. Seſamus Amaſtris arx dicitur. *Hinc Stephanus*: Amaſtris civitas Paphlagoniæ, qvæ priùs Cromna, à muliere Perſide Amaſtride, qvæ cùm Dionyſio Siciliæ [*ut Strabo, Heracleæ*] tyranno concubuit. *Sed Demoſthenes ab Amazone ſic appellatam autumato. Cujus gentile Amaſtrianus.* Cat.

EP. 100. o) id eſt, ratio ſvadet, εὔλογόν ἐστι. Ad eundem modum & JCti ſæpe loqvuntur: Vid. Marcian. in l. 48. his verbis § 2. D. de hered. inſtit. Sic & Modeſtin. in l. 22. eum qvi. D. de donat. *ſummæ æqvitatis eſt.* Ri.

p) *intecta.* [illegible]

CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

'onet, magno omnium conſenſu vota pro Tra- ſuſcepta per ſoluta & nova pro ejus ſalute upata.

Ota *q*), Domine, priorum annorum nuncupata alacres lætiqve perſolvimus *r*), no- 'e rurſus, curante *s*) commilitonum & pro- ialium pietate, ſuſcepimus: precati Deos, : remqve publicam florentem & incolu- 1 eâ benignitate ſervarent, qvam ſuper ma- plurimasqve virtutes præcipuâ ſanctitate èqvi Deorum honore *t*) meruiſti.

102. TRA-

'. 101. q) *Solebant Senatores & Magiſtratûs Ro- initio anni & jusjurandum ſolenne ſumere, & votorum ıpationes facere, pro ſalute & incolumitate Principis, Tacito lib. 16. & ibid. Comment. Lipſii diſcimus. Idemq riſtianos factitaſſe [procul dubio ſequentes præcepta 1. Tim. 2. & Rom. 13. & 1. Petr. c. 2.] diſcimus ex i loco Tertulliani in apolog. c. 30. Solitos autem ſuſci- ota die 3. poſt Calend. Januarias teſtatur Gajus in l. 233. ıitur. § 1. Dig. de verb. ſign. quod eleganter dicunt Ar- ſ Honor.* votis communibus felicem annum aperiri, *C. de oblatione votorum lib. 12. ubi habetur ſimul, offer- tam Principib. unam libram auri in 72. ſolidis obryzia- ie obryzatis. Sunt verò obryzati ſolidi, qui conſtant ex & puriſſimè cocto auro, ex quo poſſit inauratio fieri, ut Cujac. ad l. ult. C. de vet. num. poteſt.* Ri.

Solutio *pertinet ad vota præterita;* nuncupatio *ad , ſeu quæ futurum tempus reſpiciunt. Ri.*

forte legendum eſt, certante, *ſignificantiùs ſive ἐμφα- τικώτερον.. Conjecturam meam adjuvat epiſt. 60. ſuprà:* âdem certarunt pietate. *Ri.* t) *i. e.* honorando

102. TRAJANUS PLINIO S.

Significat, ſibi jucundam fuiſſe pro ſe votorum nuncupationem & ſolutionem.

SOlviſſe vota Diis immortalibus, te præeunte, pro meâ incolumitate commilitones u) *cum Provincialibus lætiſſimo conſenſu, & in futurum* x) *nuncupaſſe, libenter, mi Secunde chariſſime, cognovi literis tuis.*

103. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Nuntiat diem, qvo ſuſceperat imperium Trajanus, religioſiſſimè fuiſſe celebratum.

DIem, in qvem tutela *y*) generis humani feliciſſimâ ſucceſſione translata eſt, debitâ religione celebravimus, commendantes Diis, imperii tui auctoribus, & vota publica & gaudia.

104. TRAJANUS PLINIO S.

Gratum ſibi fuiſſe ſcribit, qvòd dies imperii ſui à Secundo & commilitionibus fuiſſet celebratus.

Diem

Deos. Honorem Deorum dixit, ut ſuprà obſeqvium ampliſſimi ordinis *Trajanus ep. 21.* Bu.

EP. 102. *u*) *& commilitones* †. *x*) *in futurumq.*

EP. 103. *y*) *Videtur ſcripſiſſe* : Diem, qvo inte tutela. *Gro.*

Diem imperii mei debitâ lætitiâ & religione à commilitonibus & provincialibus, præeunte …, celebratum, libenter, mi Secunde chariſſime, cognovi z).

105. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Petit jus Qviritium pro tribus libertis.

Valerius, Domine, Paulinus, excepto uno, jus Latinorum a) ſuorum mihi reliqvit b): ex qvibus rogo tribus interim jus Qviritium c) des. Vereor enim, ne ſit immodicum, pro omnibus pariter invocare indulgentiam tuam: quâ debeo tantò modeſtiùs uti, qvantò pleniorem experior. Sunt autem pro qvibus peto, Cajus Valerius Æſtiæus, Cajus Valerius Dionyſius, Cajus Valerius Aper.

 106. TRA-

EP. 104. z) Sic editio Stephani anni 1604. Aliæ ejusdem Stephani & his antiqviores: *cognovi literis tuis*, perinde ut in epiſt. huic ſimili 102.

EP. 105. a) *Latinos Junianos fuiſſe quandam libertorum ſpeciem, ex Inſtitutionibus notum eſt, §. libertinorum tit. de Libertinis. & ex tit. C. de Lat. libert. toll. Eorum autem jus patronatus morte patroni non extingvebatur, ſed perinde ut ſervorum dominium poterat aliis legari. Erat enim Latinorum libertorum conditio ſervis, quàm liberis hominibus ſimilior: quare ad civitatem Romanam per manumiſſionem non perveniebant.* Ri. *Libertorum legiſſe videtur Catanæus.* b) *teſtamento.* Ri. c) *Romanam civitatem, perinde ac ſi Quirites eſſent.* [*conf. ſuprà p. 767. u.*] *Nam manumiſſi modò majorem & juſtam libertatem conſeqvebantur, & fiebant cives Romani; modo minorem, &*

106. TRAJANUS PLINIO S.

Trajanus concedit rogata,& pro reliqvis iden promittit.

Cum honeſtiſſimè iis,qvi apud fidem tuam à Valerio Paulino depoſiti ſunt,conſultum velis maturè per me, iis interim, qvibus non petiiſti, u ſcias d) *dediſſe me jus Qviritium, referri in commentarios meos juſſi: idem facturus in cæteris pro qvibus petieris.*

107. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Mittit libellum Aqvilæ centurionis,qvo rogaba filiam ſuam donari civitate.

Rogatus, Domine, à Publico Accio Aqvilâ centurione cohortis ſextæ eqveſtris *e*), ut mitterem tibi libellum, per qvem indulgen tiam pro ſtatu filiæ ſuæ implorat, durum pu tavi negare, cùm ſcirem qvantam ſoleres mili tum

Latini ex lege Juniâ Norbana fiebant; modò inferioren & fiebant ex lege Æliâ Sentiâ dedititiorum numero Cat.

EP. 106. *d*) Hæc, *ut ſcias*, abſunt ab editionibu Aldi & Schurerii [à Baſileenſibus item duabus, Gratan dri & Sichardi.] *Ri.* Sic ſuprà ep. 96.

EP. 107. e) *Notandum*, cohortis *vocabulum,quo aliàs pedeſtris militiæ eſt, ad equeſtrem transferri. Ammianum* cohortem *de equite*, turmam *de pedite dixiſſe, confuſ vocabulis militiæ, Lipſius lib. II. de Militiâ Romanâ dial. extr. obſervat. Ac Ammianum quidem confudiſſe, non con travenio.* De Plinio autem & Trajano ipſo, (namq; & *is* ii

ım precibus patientiam humanitatemq; præ-
.are *f*).

)8. TRAJANUS PLINIO S.

Filiæ Aqvilæ civitatem Romanam indulget.

Ibellum Publii Accii Aqvilæ, centurionis cohor-tis ſextæ eqveſtris, qvem mihi miſiſti, legi: cujus recibus motus dedi filiæ ejus civitatem Roma-am. Libellum reſcripti g)*, qvem illi redderes, miſi ibi.*

09. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Conſulit Trajanum, an civitatibus Bithyniæ & Ponti permittat potiora jura in debitis exigen-dis

QVid habere juris velis & Bithynas & Ponti-cas civitates in exigendis pecuniis, qvæ il-is vel ex locationibus, vel ex venditionibus liisve cauſis debeantur, rogo, Domine, reſcri-)as. Ego inveni, à plerisqve proconſulibus con-

 ceſſam

---

equitur ſequenti epiſtolâ,] *nihil hujus ſtatuendum eſt. Qui t militiæ, ſic & vocabulorum militiæ Romanæ peritiſſimi rant. Quare puto ſermonem de certo genere equitum fieri: uod tamen, cujusmodi fuerit, pronunciare non habeo.* Bu.

f.) *Hoc facilè apparet vel ex l. 1. D. de teſt. mil. ubi dici-ur Trajanus exemplo Nervæ patris ſui plenisſimam indul-entiam in milites contuliſſe.* Ri. *Et Juvenalis ultimâ Sa-yrâ monſtrat, quanta commoda militibus fuerint ſub Tra-ano.* Cat.

EP. 108. *g*) qvi tamen hodiè non extat. Ri.

ceſſam eis protopraxiam *h*), eamq́; pro lege valuiſſe. Exiſtimo tamen tuâ providentiâ conſtituendum aliqvid & ſanciendum, per qvod utilitatibus eorum in perpetuum conſulatur. Nam qvæ ſunt ab aliis inſtituta, ſint licet ſapienter indulta, brevia tamen & infirma *i*) ſunt, niſi illis tüa contingat auctoritas.

110. TRAJANUS PLINIO S.

Reſcribit, ſeqvendas leges uniuscujusq; civitatis.

QVo jure uti debeant Bithynæ vel Ponticæ civitates in iis pecuniis qvæ ex qvaqve causâ Reipublicæ debebuntur, ex lege cujusq; animadvertendum eſt k). *Nam ſi habent* l), *privilegium qvo cæteris creditoribus anteponantur, cuſtodiendum eſt: ſi verò non habent, in injuriam privatorum id dari à me non oportebit.*

III. CA-

EP. 109. h) *primam exactionem. Trajanus ſequenti epiſtolâ* privilegium, qvo cæteris creditoribus qvis anteponitur, *interpretatur atq; appellat.* Bu. i) *quia Proconſules non habent poteſtatem concedendi privilegia.* Ri.

EP. 110. *k*) hoc eſt, inſpiciendum κατὰ μέρος cujusqve civitatis jus, qvo gaviſa eſt hactenus: nam καθ' ὅλου nihil definìri poteſt. Similiter infrà ep. 114. *Ri.*

l) Aldina & aliæ qvædam veteres: *ſive habent*; & mox pro, *ſi verò non habent*, ſimiliter, *ſive non habent*. Qvod ferri poteſt; non æqvè illud qvod eſt in editionib. Stephani, ut inde ad alias qvasdam propagatum: *ſive habent*, - - *ſi verò non habent*.

III. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Repetebat fiſci advocatus Amiſenorum à Julio Piſone certam pecuniam ei donatam à Republicà ante viginti annos, nixus Trajani mandatis, qvibus prohibebat fieri de publico erogationes: Piſo contradicebat. Secundus rem integram Trajano decernendam mittit.

ECdicus *m*), Domine, Amiſenorum civitatis petebat apud me à Julio Piſone denariorum circiter qvadraginta millia, donata ei publicè ante viginti annos, & bule *n*) & eccleſiâ *o*) conſentiente: utebaturqve *p*) mandatis tuis, qvibus ejusmodi donationes vetantur. Piſo contrà, plurima ſe in Rempublicam *q*) contuliſſe, ac propè

 totas

EP. III. m) *qvi hodiè dicitur fiſci advocatus. De qvo M. Cic. lib. XIII. ad Thermum proprat. in epiſtolis ad Lentulum:* Sed malo Ecdicos. *Et ſtatim:* jubeas Ecdicos Romam mittere. *Et jam dixerat:* ut Ecdici Mileſii Romam mitterentur. *Cat.* Defenſorem civitatis *Juſtinianus appellat L. Ut præfectus II. C. de annali exceptione. V. Gloſſa:* Ἐκδικος, Defenſor, Vindictor. *Alibi* Syndici *appellantur in Jure.* Ecdicorum *& Cicero meminit.* Bu. *Malè Ald. & alii:* Medicus. *Ri.* n) *reſpice ad p. 728. i.* o) *Senatu & concione populi.* Βυλὴ *enim Senatus, &* Ἐκκλησία *concio. Cat.* Eccleſia *hic, ut apud Demoſthenem & alios oratores ac hiſtoricos græcos eſt concio, ſeu populus. Inde nomen à paganiſmo tranſiit poſteà in uſum Chriſtianiſmi, de congregatione cœtuq; fidelium, imò & ædificio locoq; Chriſtianorum conventibus uſurpatum. Marcellinus ferè conventicula vocat.* Ri. p) *Catan.* nitebaturq;, *qvod præfero, ut ſignificantius.* Ri. q) *Amiſenorum. Hermogenianus*, De-

totas facultates erogaſſe, dicebat. Addebat etiam temporis ſpatium *r*), poſtulabatqve, ne id qvod pro multis *s*) & olim accepiſſet, cum everſione reliqvæ dignitatis reddere cogeretur. Qvibus ex cauſis integram *t*) cognitionem differendam exiſtimavi, ut te, Domine, conſulerem, qvid ſeqvendum putares.

112. TRAJANUS PLINIO S.

Donationes ex publico factas ante exiguum temporis ſpatium retractari non oportere admonet.

Sicut

curionibus, *inqvit*, facultatibus lapſis alimenta decerni permiſſum eſt, maximè ſi ob munificentiam in patriam patrimonium exhauſerint. *Cat.* r) *qvod jam 20. anni effluxiſſent poſt illam donationem. Cùm igitur tanto ſpacio temporis nulla ſibi facta eſſet controverſia, ne nunc qvidem fieri debere. Poterat fortaſſe & hâc uti defenſione, qvòd multò ante illud Trajani edictum perfecta fuerit hæc donatio, & proinde non revocanda. Sed cur hanc exceptionem omiſerit, cauſam illam eſſe puto, qvia edictum nominatim etiam præteritos casûs comprehenderet. Alioqvin, ut notum eſt, leges futuris dant formam negotiis, non ad præterita extenduntur, ac jam terminata, niſi hoc ipſum voluerit atq; expreſſerit legislator. l. 7. C. de legibus.* Ri. s) *ſcil. in remp. à ſe erogatis impendiis, qvibus ferè omnia ſua bona exhauſiſſet. Catanæo non aſſentior*, pro multis *exponenti à multis, nempe Senatu & populo.* Ri. t) *h. e. intactam. Sic JCti ſæpe*, re integrâ, rebus integris, omnibus integris, *&c. Quibus* formulis *utuntur, cùm ſignificare volunt, nihildum geri* cœptum, nihil ſecutum eſſe. Ri.

SIcut largitiones ex publico fieri mandata prohibent u), *ita, ne multorum ſecuritas ſubruatur* x), *factas ante aliqvantum temporis retractari atq; in irritum vindicari* y) *non oportet. Qvicqvid ergò ex hac cauſà actum ante viginti annos erit, omittamus* z). *Non minus enim hominibus cujusq; loci, qvam pecuniæ publicæ conſultum volo.*

113. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Trajanum conſulit, an qvi Senatores fiant, debeant certum qvid inſerre pro introitu.

EP. 112. *u*) Notanda hujusmodi mandata Principum de donatione pecuniarum publicarum prohibità. Et meritò: Qvia donare eſt Perdere l. 7. filiusf. in pr. D. de donat. l. 3. D. de SC. Maced. l. 25. ſed etſi §. 11. D. de hered. pet. Adminiſtratoribus autem civitatum, ſicut & tutoribus & aliis rerum alienarum procuratoribus non eſt conceſſa perditio vel diſſipatio, ſed adminiſtratio. Pertinent hæc ad tit. D. de adminiſtrat. rerum ad civitatem pertinentium. *Ri.* *x*) qvod futurum eſſet, ſi ſemel, & qvidem jam olim perfectæ donationes reſcinderentur, & rerum dominia ferè ſemper eſſent incerta, qvod eſſet bono publico adverſum l. 1. D. de uſurpat. *Ri.*

y) Uſitatius eſt, *in irritum deduci*, vel *revocari*. Impp. Diocletian. & Maximian. [qvorum reſcripta ſolent eſſe elegantiſſima,] dixerunt etiam, *ad irritum revocari*, in l. pen. C. de reſtit. milit. *Ri.* *z*) Ait, qvanqvam cavetur mandatis, ne donationes pecuniæ publ. fiant: tamen hæc ad futuros potiùs casûs pertinere, qvàm ad præteritos; aut ſi omninò etiam ad præteritas donationes referri debeant, tamen ad eas forte, qvæ non multò ante ſint factæ, non etiam ad illas, qvæ longo ante tempore, v. g. X. vel XX. annos. *Ri.*

LEx Pompeja *a)*, Domine, qvâ Bithyni & Pontici utuntur, eos, qvi in bulen à cenſoribus leguntur *b*) dare pecuniam non jubet: ſed ii, qvos indulgentia tua qvibusdam civitatibus ſuper legitimum numerum *c*) adjicere permiſit, & ſingula millia denariorum & bina intulerunt *d*). Anicius deinde Maximus proconſul eos etiam, qvi à cenſoribus legerentur, duntaxat in pauciſſimis civitatibus, aliud aliis juſſit inferre. Supereſt ergò, ut ipſe diſpicias, an in omnibus civitatibus certũ aliqvid omnes, qvi deinde Buleutæ leguntur, debeant pro introitu dare. Nam qvod in perpetuum manſurum eſt, à te conſtitui decet, cujus factis dictisq; debetur æternitas.

114. TRA-

EP. 113. a) *Legis Pompejæ de Magiſtratibus, muneribus & bonoribus etiam alibi in his epiſtolis mentio ſit, ut ep. 83. & 115.* Ri. b) *hoc eſt qvi bulevtæ decuriones creantur. Notandum hîc I. non tantùm Romæ poteſtatem legendi Senatores, ac removendi ſeu prætereundi eosdem, ſi indigni viderentur, penes Cenſores fuiſſe, verùm etiam in civitatibus provincialibus II. notandum, multa vocabula græcæ originis uſu adeò freqventata fuiſſe illo ævo, ut quaſi latina viderentur, ut hîc* Bule & Bulevtæ [*de quibus p. 728. i.*] *ut alibi* [*p. 766. p.*] Jatralipta; *alibi* [*ep. 117. & 118.*] Dianome, Hetæriæ [*p. 822. p.*] Iſelaſtica [*ep. 119.*] *&c. Sic viceversâ plurima ſunt vocabula Latinæ originis, quæ Græci ſcriptores uſu fecerunt ſua, & quaſi novâ monetâ percuſſerunt: de quibus alibi proprium inſtituo tractatum.* Ri. c) *hi* ſupernumerarii *decuriones dici ſolent, ſicut & ſupernumerarii advocati dicuntur, qui extra legitimum advocatorum numerum ſunt adſumpti. Atq; hi ſunt, qui à Plinio noſtro dicuntur bulevtæ additi beneficio Trajani epiſt. 48. [p. 728.]* Ri. d) *Sportulus ſolere novos decuriones cæteris diſtribuere,*

114. TRAJANUS PLINIO S.

Servandam præcipit uniuscujusq; loci conſvetudinem.

Honorarium e) *decurionatus* f) *omnes qvi in qvaq; civitate Bithyniæ decuriones fiunt, inferre debeant necne, in univerſum à me non poteſt ſtatui* g). *Id ergò, qvod ſemper tutiſſimum eſt, ſeqvendam* h) *cujusqve civitatis legem puto: ſcilicet* i)

Papinianus titulo de Decurionibus innuit: Minores, *ſcribit,* viginti qvinq; annorum decuriones facti, ſportulas decurionum accipiunt. *Cat. Non eſt novum, ut qvi ad aliqvam dignitatem ſeu munus qvodpiam, vel in corpus atque collegium certum primò adſumuntur, pro ingreſſu ſeu introitu aliquid dent prioribus, qui eo in collegio jam ſunt; v. g. ſi quis adſocietur curiæ, ſcholæ, militiæ, ſacerdotio, &c. Vid. l. pen. §. pen. & ult.* [*ubi Cujacius pro* onera *reſtituit* honoraria,] *D. de leg. 3. Cujac. ad l. 7. C. de prox. ſacr. ſcrin. lib. 12. In Novel. 6. hæc vocantur* ἐμφανιςικὰ, *hoc eſt,* inſinuativa, *ſive* inſinuationes, *ut vetus interpres tranſtulit, quæ ſolvuntur à Clericis Conſtantinopolitanis, de quibus eſt etiam Novel. 56. & Novel. 123.* Ri.

EP. 114. *e*) qvod datur honoris causâ, dum fiunt decuriones. *Cat.* *f*) *Decurionatus* ſecundùm Calliſtratum municipalis honor appellatur, ſive cum ſumptu, ſive ſine erogatione contigerit. *Cat.* *g*) Nota, difficile ac periculoſum eſſe in publicis, universè aç generaliter aliqvid definire. Eodem pertinet regula juris, qvâ dicitur omnis definitio periculoſa eſſe: vix enim eſſe, ut ſubverti non poſſit, l. 202. omnis definitio. D. de Reg. Juris. *Ri.* Conf. ſuprà ep. 110. k. *h*) *ſeqvendum* †. hanc lectionem præfero alteri, *ſeqvendam. Sequendum legem* græciſmus eſt, ſimilis illis: *pœnas in morte timendum,* Lucr. Et: *Senatores accipiendum eſt* eos &c. Ulpian.

cet i) *adverſùs eos, qvi inviti ſiunt decuriones, exiſtimo id acturos, ut erogatio cæteris præferatur* k).

115. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Qværit an decuriones aliarum civitatum debeant ejici lege Pompeja, qvæ vetabat alienum civem adſcribi ſenatui alterius civitatis.

Lege, Domine, Pompejâ *l*) permiſſum Bithynicis civitatibus adſcribere ſibi qvos vellent cives, dum civitatis non ſint alienæ, ſed ſuarum qvisqve civitatum *m*) qvæ ſunt in Bithyniâ. Eâdem lege ſancitur, qvibus de cauſis è Senatu à cenſoribus *n*) ejiciantur *o*): inter qvas nihil de cive

in l. ult. de Senatoribus, & plurimis aliis. *Ri.* qvem vide & ad ep. 117. h. *i*) Puto legendum, *Sed adverſùs*. Error ſcripturæ natus ex notis. *Ri.* *k*) hæc verba apud me qvidem obſcura ſunt, qvæ tamen Catanæus ita interpretatur: ut minùs graventur in pecuniarum illatione, qvàm *decuriones ſpontanei.* Ri.

EP. 115. l) *Legis Pompejæ ſuprà quoque mentionem habuit Plinius ep. 83.* [*item 113.*] *ejusq; plura fuiſſe capita hîc in fine ſignificatur: quæ utinam exſtarent! Sed unum atque alterum caput ex hâc ipſâ epiſtolâ peti aut colligi poteſt.* Ri. m) ſuarum qvisqve matrum civitatum†. Matres Civitates, *quæ genuerunt. Forte meliùs aberit iſta vox,* [*abeſt verò etiam à quibusdam, ut Genevenſi.*] *Nam* ſua cujusq; civitas, *ſua cujusq; patria dicitur, de quo ſuprà ad lib. VI. ep. 8.* [*p. 409. a.*] Bu. n) *repete, qvæ dicta ad ep. 113. b.* o) *id eſt, ejici debeant. Seqventi epiſtolâ:* ...lentibus, an legerent in Senatum, id eſt, *legere debe-*

cive alieno cavetur *p*). Inde me qvidam ex cenſoribus conſulendum putaverunt, an ejicere *q*) deberent eum, qvi eſſet alterius civitatis. Ego, qvia lex ſicut adſcribi civem alienum vetabat, ita ejici è Senatu ob hanc cauſam non jubebat; præterea qvia ab aliqvibus affirmabatur mihi in omni civitate plurimos eſſe buleutas *r*) ex aliis civitatibus, futurumqve ut multi homines multæqve civitates concuterentur eâ parte legis, qvæ jam pridem conſenſu *s*) qvodam exoleviſſet: neceſſarium exiſtimavi conſulere te, qvid ſer-

rent. Virgilius: at tu dictis, Albane, maneres, *id eſt, manere deberes*. Bu. p) *Fateor* verbis *legis nihil de hoc cautum fuiſſe: attamen* ſententià *legislatoris procul dubio etiam hic caſus comprehendebatur. Nam qui vetat civem alienæ civitatis adſciſci in civitatem, & adſcitum contrà legem jubet ejici ex numero civium, is multò minùs vult talem in Senatum legi, & lectum jubet ejici. Niſi forte quis dicat, multa non permitti quidem fieri, facta tamen contrà legis prohibitionem non reſcindi, ſed tenere: item, Caſum omiſſum habendum eſſe pro omiſſo, ideoq; dignum vindice Imperatore nodum hîc incidiſſe*. Ri. q) *ſcil. è Senatu. Notanda hæc qvæſtio eſt, qvam non ſatis convenienter reſumere videtur Imperator in ſuo reſcripto his verbis*: an *legerent in Senatum* aliarum civitatum, ejusdem tamen provinciæ, cives? *De eo enim Cenſores Plinium non conſuluerant*. Ri.

r) *Senatores*. Βυλευταὶ *enim, qvi Reip. conſulunt*. Cat.

s) *ſcil. tacito. Julianus in l. 32. de quib. in fin D. de legib*. Rectiſſimè illud receptum eſt, ut leges non ſolùm ſuffragio legislatoris, ſed etiam tacito conſenſu omnium, per deſvetudinem abrogentur. *Trajanus in reſcripto ſuo vocat* longam conſvetudinem uſurpatam contrà legem. *Votandum qvoq; hîc, non ſolùm* totam legem exoleſcere poſſe,

ſervandum putares. Capita legis his literis ſubjeci.

116. TRAJANUS PLINIO S.

Permittit eſſe in Senatu, qvi jam allecti fuerant: vetat in futurum alienum aliqvem adſcribi.

Meritò hæſiſti, Secunde chariſſime, qvid à te reſcribi oporteret cenſoribus, conſulentibus an legerent in Senatum t) *aliarum civitatum, ejusdem tamen provinciæ, cives. Nam & legis auctoritas* u), *& longa conſvetudo* x) *uſurpata* y) *contra legem, in diverſum movere te potuit. Mihi hoc temperamentum ejus placuit, ut ex præterito nihil novaremus* z), *ſed manerent, qvamvis contra legem adſciti qvarumcunqve civitatum cives; in futurum autem lex Pompeja obſervaretur: cujus vim ſi retrò qvoq; velimus cuſtodire, multa neceſſe eſt perturbari.*

117. CA-

verùm etiam partem *legis aliqvam reliqvis in uſu manentibus. Nimirum quod eſt jus de toto quoad totum, idem jus eſt partis quoad partem. arg. l. 76. quæ de totâ. D. de rei vindicat.* Ri.

EP. 116. *t*) imò, ejicerent è Senatu, ut modò dictum lit. q. *u*) qvæ ſvadebat ejici tales Senatores, ut intelliges è lit. p. ad epiſt. præced. *x*) qvæ diſſvadebat. *y*) Non caret hîc ſuâ emphaſi verbum *uſurpata.* Videtur enim ſic accipiendum, ut apud Ulpianum in l. 13. injuriarum. §. ult. D. de injur. *Uſurpatum tamen & hoc eſt, tametſi nullo jure, &c. Ri.* *z*) i. e. mutaremus. Quo ſenſu & ſuprà novatam [i. e. mutatam] legem

117. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Dubitat ex invitatione multorum ad ſolennia officia, inter Bithynos factionem & diſcordiam oriturum.

QVi virilem togam ſumunt *a*), vel nuptias faciunt *b*), vel ineunt magiſtratum, vel opus publicum dedicant *c*), ſolent totam bulen *d*),

---

Pompejam dixerat idem Trajanus ep. 84. Alia lectio, qvam prodit Catanæus, habet, *moveremus.*

EP. 117. a) *faciebant hoc anno ætatis XVI. Vid. Joan. Roſin. Antiq. Rom. lib. V. c. 32.* Ri. b) *Uſurpatur hæc formula duobus modis: cùm de ipſâ pompâ & ſolennitate nuptiali, quæ palàm fit; tùm de* συνουσίᾳ, *cùm nova nupta novusq; maritus in cœtum conveniunt, ut cum Auſonio in Periochis Homericis loquar. De ſportulis autem nuptialibus ſæpe eſt apud Symmachum, ut lib. IV. epiſt. 14. & 55. & lib. V. epiſt. 24. & lib. IX. ep. 77. 88. & 98. Cumq; maxima hominum caterva cupidè ſportulis inhiantium convolare ſoleret, [quâ aviditate etiam ſui temporis nobiles laboraſſe ſignificat Ammian. Marcellin. lib. XIV.] hinc fiebat, ut magna vis pecuniæ in eam diſtributionem inſumenda eſſet: ſicut Apulejus Pudentillam ſuam in apologiâ multò omnium doctiſſimâ ſcribit quinquaginta millia nummûm in eam rem erogaſſe. Quocircà multi, ut hoſce immanes ſumptûs, qui in urbibus & magnâ celebritate hominum occaſione ſportularum nuptialium faciendi erant, [evitarent] in villas ſuburbanas ſecedentes, ibi nuptias facere malebant. Vide Franc. Jur. & doctiſſ. miſcellan. ad Symmach. lib. IV. ep. 55. & CL. Collegæ noſtri Scip. Gentilis commentar. in apolog. Apuleji p. 417. & ſeq. Uterque hunc etiam Plinii noſtri locum laudat.* Ri. c) Dedicare opus *eſt ejus perfecti & conſummati uſum auſpicari ſolenniùs, inprimis* convivio præbito: *quod & hîc factum, verbum* vocare, item invitationes

len *d*),atq; etiam è plebe non exiguum numerũ vocare *e*), binosq́; denarios vel ſingulos dare. Qvod an celebrandum *f*) & qvatenus putes,rogo ſcribas. Ipſe enim, ſicut, [arbitror non imprudenter] præſertim ex ſolennibus cauſis *g*), concedendum juſſi invitationes *h*): ita vereor, ne ii,qvi mille homines,interdum etiam plures, vocant,

quarum meminit, *ſatis oſtendunt. Trebellius de Tetrico Juniore in XXX. Tyrannis:* Tetricorum domus hodieqve extat in monte Cælio *&c.* Qvam cùm dedicaſſent,Aurelianũm ipſum dicuntur duo Tetrici adhibuiſſe convivio. *Hic eleganter hoc verbum ad alias res translatum fuit, quæ primùm inſtituuntur. Hieronymus ad Salvinam de Cornelio Centurione:* qvi primus ab Apoſtolo baptiſatus ſalutem gentium dedicavit. *Idem de Melchiſedeco:* qvi jam tunc in typo Chriſti panem & vinum obtulit,*&* myſterium Chriſtianum in Salvatoris ſangvine & corpore dedicavit. *Sic P. Chryſologus Stephanum protomartyra* martyrium dedicaſſe *ait ſermone 153.* Bu. d) *Sic vocat ordinem Decurionum.* Ri. e) *invitare, ad ſportulas ſcil. percipiendas.* Vocationes *quàm ſæpe à Latinis auctoribus poſitæ ſint pro invitationibus, docet in Plautinis Quæſtionibus ſuis Janus Gulielmius.* Ri. Vocare *ad cœnam vocare eſt. Nam infrà ſcribit:* concedendum juſſi invitationes: *qvas Catullus vocationes appellavit:* at mei ſodales Qværunt in triviis vocationes. *Bu.* f) *ullâ celebritate & pompâ agendum.* Celebrare *eſt ſolenniter peragere. Et* celebrata *pro ſolennia et juſta poſuit Martialis IX.* Inſcripſit tumulo ſeptem celebrata virorum Se feciſſe Cloe. *Cat.*

g) *quales nimirum ſunt quatuor illæ ſuperius commemoratæ.* Ri. h) *noto hîc græciſmum*, concedendum invitationes, *cui ſimilis erat ſuprà epiſt. 114.* [*lit. h.*] ſeqvendum legem, *quanquam ibi & altera lectio eſt*, ſeqven-

vocant, modum excedere, & in ſpeciem *i*) diamones *k*) incidere videantur.

118. TRAJANUS PLINIO S.

Relinqvit prudentiæ Secundi ordinandum, qvod ad perpetuam Bithyniæ tranqvillitatem faciat.

Meritò

dam. *Ri.* i) *Eandem locutionem lib. I.* [*ep. 8. p. 26.*] *ad Saturninum uſurpavit*, ne qvam, *inquiens*, in ſpeciem ambitionis inciderem. *Cat.* k) Diamœries *t. diviſionis, factionis.* Niſi fallor, *inquit, Tertullianus*, prohibendarum factionum cauſâ de providentiâ conſtat modeſtia publica, qvæ illicitas factiones timet, ne civitas in partes ſcindatur. *Unde Auguſtus, Tranquillo autore, plurimas factiones titulo collegii novi ad nonnullius facinoris ſocietatem coeuntes ſuſtulit. Non video, cur quidam, vir alioqvi doctus, qui in Pandectas annotationes conſcripſit, pro* diamœries *ſcribendum putet*, malam. *Cat. Quis non videt, ſcribendum eſſe & hîc & ſequenti epiſtolâ* dianomes, *hoc eſt*, διανομῆς; Caſ. *Probo Caſauboni feliciſſ. reſtitutionem. Eſt autem* dianome [διανομὴ] *diſtributio. Sed* diamone *eſſet commoratio*, διαμονὴ. Diamœria, διαμοιρία *partitio, idem quod* διαμερισμός. Ri. *Hunc locum reſtituit Caſaubonus. Nam vulgò in aliis* diamones, *in aliis* diamœries *legebatur. Quorum illud tamen recentiſſima editio rurſus exhibuit. Vet. Gloſſ.* Διανομὴ, Diviſio diſtributio. Διανομὴ χοίνιξ, Sportula. Διανομὴ ἀργύρου, ſportula. Διανομὴ κρέως, Viſceratio. *Itaque vera lectio Dianomes. Nam & Trajanus ipſe ſequenti epiſtolâ* ſportulas *interpretatur.* Sportulæ *ambitioſæ ac ſordidæ largitiones : quæ captandæ & alliciendæ multitudini, factionisq́; parandæ cauſâ inſtituebantur.* Bu. *Sic ergò ſenſus tandem ad* factiones *abit, ſive* diamœries *legas cum Catanæo, ſive cum Caſaubono* dianomes. *Nec aliter, licet* diamones *citet, accepit Balduinus, verba epiſt. 97. lit. e.*

MEritò vereris, ne in ſpeciem diamones l) incidat invitatio, quæ & in numero modum excedit, & quaſi per corpora m), non viritim n) ſingulos ex notitiâ, ad ſolennes ſportulas contrahit. Sed ego ideò prudentiam tuam elegi, ut formandis iſtius provinciæ moribus ipſe moderareris, & ea conſtituas, quæ ad perpetuam ejus provinciæ qvietem eſſent profutura.

119. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Victores in certaminibus Iſelaſticis à Trajano factis, petebant præmia: & qvia de tempore controverſia naſcebatur, rogat Imperatorem, qvid facere debeat o).

Athle-

hetærias eſſe vetueram, *explicans. Et omninò ſenſum hujusmodi extrema quoq; verba ſeqventis reſcripti poſtulant, quibus conſtitui vult Trajanus, quæ ad perpetuam provinciæ* qvietem *eſſent profutura.*

EP. 118. *l*) repete jam proximè ad epiſt. præced. monita. *m*) factiones, ſectiones, collegia. Ovid. lib. I. Metam. *tamen illud ab uno Corpore, & ex unâ pendebat origine bellum.* Martianus de Collegiis illicitis & corporibus: *Mandatis principalibus præcipitur præſidibus provinciarum, ne patiantur eſſe collegia, ſodalitia. In ſummâ autem, niſi SCti autoritate vel Cæſaris, collegium vel quodcunq; tale corpus coierit, contrà leges erit.* Cat. *n*) Eleganter hæc duo opponuntur, *per corpora* ſive claſſes vocari & ſportulas capere, & *viritim*, pro numero ſcil. capitum ſeu perſonarum Jurisconſulti non valde diſſimiliter ſolerent opponere in ſucceſſione & diviſione bonorum [illegible] *& in ſtirpes* factam diviſionem. *Ri.*

[illegible] o) *Plenius ac diſtinctius eloquitur hujus*

ATHletæ *p*), Domine, ea qvæ pro Iſelaſticis *q*) certaminibus conſtituiſti *r*), deberi ſibi putant

epiſtolæ argumentum Rittershuſius : De Iſelaſticis certaminibus dubitationem geminam Plinius ad Trajanum refert. Una eſt, deberine incipiant Athletis certaminum illorum victoribus præmia ſua inde usqve à die coronationis : an verò ex die *ἰσελάσεως*, hoc eſt, qvo patriam ſunt invecti ? Altera eſt hæſitatio, an debeantur ipſis opſonia ſeu præmia pro agone, anteqvā is agon, qvem vicerunt, Iſelaſtici jure privilegioq; à Trajano donaretur ?

p) *Pertinent hæc ad meliùs intelligendam l. 4. athletas. D. de his qui not. infam. aliaq; juris civilis loca.* Ri. q) Iſelaſtica *certamina ea dicebantur, quorum victores triumphantium ritu quadrigis invehebantur in oppida ſua ſive patrias, atque annonas ſive obſonia, ut noſter appellat, certaq; vectigalia de publico accipiebant. De iis Turnebus lib. I. c. 19. & lib. XXVI. c. 5. & Petrus Faber Agoniſtico.* Bu. *Sed unde dicta ſunt certamina* Iſelaſtica *? Non dubium, quin ἀπὸ τοῦ εἰσελαύνειν, quod ſignificat* invehi, *& proprium eſt verbum Hieronicarum, ut explicat eruditiſſ. Caſaubonus apud Athenæum lib. XV. c. 17. & in notis ad Hiſtor. Aug. Scriptores, in Spartiani Adrianum prope fin. Sic εἰσελαύνειν dicitur Rex aliquis, quando in urbem magnificâ cum ſpecie ac pompâ baſilicâ invehitur :* wenn er ſeinen Einritt oder Einzug hält. *Vide quoque de Iſelaſticis Pet. Fab. Tholoſani Agoniſtica, ubi & hanc Plinii epiſtolam laudat quidem, ſed eam non ſatis explicare videtur. Et Cujac. ad Novel. 53. parte 4. & pleniùs ad tit. C. Quæ res pign. oblig. poſſ. in Paratitlis.* Ri. *Dicta* Iſelaſtica *ἀπὸ τοῦ εἰσελαύνω*, invehor. *Nam ſolebant athletæ victores equis albis ingredi ſuam civitatem disjectâ murì parte, ſecundum Plutarchum. Quod ſignificabat, non magnoperè civitati illi opus eſſe muro, habenti viros, qui pugnare poſſent & vincere. Hanc conſuetudinem Tranquillus in Nerone* [*c. 25.*] *commemorat.* Cat. *His adde, quæ H. Stephanus afferet lit. z.* r) *ſcil. præmia, commoda, ἆθλα :*

tant ſtatim ex eo die qvo ſunt coronati *s)*. Nihil enim referre, qvando ſint patriam invecti *t)*, ſed qvando certamine vicerint, ex qvo invehi poſſint. Ego contrà ſcribo Iſelaſtici *u)* nomine *x)*. Itaq;

unde & nomen athletis *factum, ſi non potiùs à certamine ipſo. Utrumq; enim* ἄθλε *vocabulum denotat, & certamen & præmium.* Ri. s) *Coronæ Hieronicarum non erant unius generis. Nam* Olympia *qui viciſſent, coronabantur oleaſtro; qui* Pythia, *mali frondibus; qui* Nemea, *pini; qui* Iſthmia, *apii frondibus. Vide Anthol. græc. epigr. tmem.* 1. *& Alexand. Neapolit. lib. V. Genial. dier.* Ri. t) *Hoc faciebant, [hoc argumento pro ſe utebantur,] quia è certatoribus multi procul aberant à patriâ ſuâ, ad quam non poterant pervenire, niſi poſt multum temporis, & per hoc obſonia, quæ menſtrua dabantur, interdum perdebant.* Cat.

u) *Sic Aldi, Schurerii, Cratandri, Sichardi editiones, ſingulari numero. Alii* Iſelaſticorum *legunt, plurativo. Sed de numero forſan litigare tanti non eſt. Plus momenti ſitum in vero vocis ſenſu. Eam quemadmodùm Catanæus interpretetur, ſequens litera docebit. Ego* Iſelaſticum, *vel* Iſelaſtica, *hîc quidem nihil aliud notare arbitror, quàm præmium vel præmia, quæ victoribus è Trajani conſtitutione debebantur. Non ignoro, ipſa quoq; certamina dici* Iſelaſtica, *ut initialibus verbis epiſtolæ præſentis. Verùm ut omittam, quòd etiam græca vox* ἄθλε *[per præced. lit. r.]* & certamen *notet,* & præmium: *quis neſcit, ſub eodem adjectivo diverſa poſſe ſubaudiri ſubſtantiva? Itaq; aſſentior Turnebo, qui XXVI. Adverſ. 5. f. 951. in his epiſtolis* & præmia & certamina *monuit* Iſelaſtica *vocari. Manifeſtè autem pro præmio uſurpat Trajanus initio reſcripti ſequentis. Ubi quidem cùm ſingulari numero utatur, hoc ipſo faciliùs inducar, ut credam eodem hîc locutum Plinium. Huic enim Imperator ipſiſſimis quibusdam ejus verbis reſcribere videtur voluiſſe.* x) *verbis eorum, qui præſunt certaminibus Iſelaſticis.* Cat. *Bis hic* [illegible] *doctiſſ.* Catanæus; imò ter. Primùm, quòd Iſelaſtico-

taqve eorum vehementer *y*) addubitem, an ſit

Nnn 2 po-

um *putat maſculino genere dictum , cùm debuiſſet neutro.* *)ein, qvod credit notari præſides certaminum. Deniqve qvòd* omine *exponit, verbis. Prioribus duobus erratis jam occurrimus lit. præc. tertio medebimur lit. ſeq.* *y*) *Vix eſt, t vitio careat hæc lectio, ſenſu certè caret ipſa, aut ego.* Ri*'atanæus prodidit , aliter etiam legi:* ita tamen ut vehe- ıenter. *Verùm non magis hoc intelligo, quàm illud; atque aud temerè ſuſpicor, gloſſis locum inquinatum, primitusq́; uiſſe :* Ego contrà, Iſelaſticorum nomine vehementer adubitem, ac potiùs &c. *vel ſimile qvid.* Gru. *Mihi nihil ıutandum eſſe videtur, tantùm operæ danda, ut commodum ·nſum eruamus. Quem ſic expedio :* Ego contrà ſcribo, *id ſt, ſecùs atq; illi Athlethæ poſtulant, cenſeo, idq́;* Iſelaſtici *licebit etiam* Iſelaſticorum *legas,*] nomine; *eâ videlicet ıtione motus , qvam tacitè ſuggerit vel ipſum nomen Iſelaici præmii, certaminibus Iſelaſticis debiti. Quæ cùm ſic dita ſint ab actu non coronationis, ſed ingreſsûs ſolennis in ciitatem, [reſpice ad lit. q.] minimè concedendum eſt, ut ulli ictori præmium illud conferatur, antequam ingreſſu civitais impleverit pondus Iſelaſtici nominis. Voluit enim Plinius mphaſin vocabuli græci urgere; quod & ſequenti epiſtolâ aciet Trajanus. Sequitur ergò :* Itaq; eorum [*Athletarum*] ehementer addubitem, an ſit potiùs id tempus, qvo εἰσίασαν, [*unde nomen factum Iſelaſtico & certamini & præio,*] intuendum, [*ſequendumq́; ita, ut ante illam εἰσέλαιν ſuam ne præmio potiantur.*] *Obſerva,* an *hîc poni pro* nnon, *ut apud Ciceronem alicubi & Corn. Nepotem, quoum verba dedi ad Lex. Buchneri f. 140. Sic Lactant. lib. III. . 8.* Corporis bona -- non minùs ſunt mutis, qvàm hoıini neceſſaria, ac neſcio an etiam magis. *Et verò* an *pro* ın non *poni non mirabitur, qui cogitabit, Ciceronem eodem enſu, cùm alibi dicat,* neſcio an ulli, *alibi dicere,* haud ſcio ın nemini. *Lib. IX. epiſt. fam. 9.* qvod neſcio an ulli unqvam noſtro acciderit Imperatori. *Lib. eod. ep. 14.* Con-

ſunt. *Itidemq; in principio epiſtola proxim*
λασει, invectus eſt. *Sed illic εἰσήλασαν, iti*
ſcribendum eſſe dicent Grammatici. Iſela
[*ex Aldinâ & aliis*] *margini adſcriptum*
nullum habere hîc locum poteſt. Eſſe alio
bale ex illo εἰσελάυνειν factum. Cæterùm
tiùs εἰσήλασαν, uti dixi] *exponitur etiam* i
tamen non ſimpliciter dicendum ſit, ing
greſſi ſunt eqvo invecti, *vel*, qvadrigis i
tem hîc intelligendum eſt qvadrigis inv
ille vir Adrianus Turnebus oſtendit; qui [
mentionem faciens certaminum, quæ Pl
minat, eaq; ſunt quæ Græcis εἰσελαστικοὶ
[*neq; enim ulla de hoc dubitatio relinqvi*
tanqvam non affirmans, dicat, ut exiſtim
ludorum & certaminum victores triumpl
patriam invehi ſolitos, & vectigal de pub
bus hæc Vitruvii [*procem. lib. IX.*] *ſub*
athletis, qvi Olympia, Pythia, Iſthmia,
Græcorum majores ita magnos honore
non modò in conventu ſtantes cum p
rant laudes ſed etiam qvùm revertantu

datur ſibi pro his certaminibus qvæ eſſe Iſelaſtica, poſtqvam vicerunt, deſierunt: ita pro iis dari, qvæ eſſe cœperunt *c*). Hîc qvoqve non mediocriter hæreo, ne cujusqvam retrò habeatur ratio; dandumq́; qvod tunc, qvùm vincerent, non debebatur. Rogo ergò, ut dubitationem meam regere, id eſt, beneficia tua interpretari ipſe digneris.

120. TRAJANUS PLINIO S.

Vult intelligi eſſe Iſelaſtica, qvùm primùm qvisqve in ſuam civitatem invehitur: obſonia negat danda, anteqvam illa fierent *d*).

Grutero, ſuſpectum hoc. c) *Athletæ ſic argumentabantur: Non datur nobis obſonium pro illis certaminibus, quæ deſierunt eſſe Iſelaſtica, poſteaquam vicimus. Ergò æqvum & conveniens eſt, dari nobis pro iis, quæ Iſelaſtica eſſe cœperunt, poſtqvam vicimus.* Ri. *Obſcura hîc & perplexa eſt admodùm Interpretatio Catanæi. Apponam tamen. Sic ille: Antequam à Trajano fierent & celebrarentur certamina Iſelaſtica, aliud genus certaminis depugnabant athletæ, quod pariter fecerunt, poſtquam Iſelaſtica finita fuerunt. Argumentabantur igitur, deberi ſibi Iſelaſticorum præmia, quæ quidem aliis majora erant, ex eo tempore, quo primum conſtituta fuerunt, nec modò cùm fierent: ſicut cùm eſſe Iſelaſtica deſierunt, non dabantur obſonia: nam reſpiciebant diem conſtitutionis & finem. Verbi causâ, Trajanus conſtituit Iſelaſtica Calendis Majis, & mandat illa inchoata à Calendis Juniis terminari in Calend. Auguſti: qui cœperunt pugnare à Calendis Majis, & certarunt usq; in Calendas Junias, petebant præmia Iſelaſticorum, tanquam inſtituta à Trajano.*

EP. 120. *d*) Juvat & hîc Rittershuſii argumentum *deſcribere: Reſpondet Trajanus, ad* priorem quidem

Iſelaſticum e) *tunc primum mihi videtur* f) *incipere deberi, qvùm qvis in civitatem ſuam, ipſe* εἰσήλασεν g). *Obſonia eorum certaminum, quæ Iſelaſtica eſſe placuit mihi, ſi ante Iſelaſtica non fuerunt, retrò non debentur. Nec proficere pro deſiderio athletarum poteſt* h) *tam eorum* i), *qvæ poſtea Iſelaſtica lege conſtitui, qvàm, qvùm vincerent, eſſe deſierunt. Mutatà enim conditione certaminum, nihilo-*

dubitationem, non à die victoriæ & coronationis, ſed à die invectionis præmia incipere deberi; ad alteram, opſonia retrò non deberi athletis, qui victores extiterint certaminum, antequam ea Iſelaſtica beneficio Principis fierent. e) ſubaudi *præmium,* [ut ep. præc. lit. u.] non, ut Catanæus, *certamen.* Interpretationi noſtræ favet illud etiam, qvod ſeqvitur, *deberi*: pro qvo qvidem Catanæum putes legiſſe, *debere.* f) Utitur Imp. verbo modeſtiſſimo, qvod erat Judicum in ſententiâ proferendâ: *ſibi videri*: cùm qvidem poſſet pro auctoritate reſcribere, *ita ſe velle, ita jubere, ita ſtatuere.* Ri. g) Cur maluit Imp. græco verbo uti, cùm idem potuiſſet dicere latinè: *invectus eſt?* An qvia ſignificantius eſt græcum latino? An qvia vim ponit, in ipſo Iſelaſticorum etymo? qvaſi dicat: Iſelaſtici agones dicti ſunt παρὰ τὸ εἰσελάσαι: Ergò eorum præmia nondum debentur, cùm nondum qvis εἰσήλασεν, ut maximè jam vicerit & coronam reportarit, & publicè qvoqve per vocem præconis ſit victor proclamatus. *Ri.* Rectè hoc poſterius, ut intelliges è lit. u. ad epiſt. præc.

h) Reſpondet argumento athletarum, qvod legitur epiſt. præc. lit. c. & hic in ſeqventibus repetitur.

i) ſubaudi, *certaminum,* non, ut Catanæus, *obſoniorum.* Sed hic neſcio qvem nominativum, à qvo pendeat vox *eorum,* deſidero. Nec exſculpere tamen eum poſſum ex Aldinâ lectione, qvæ penitus hic monſtroſa: *quod eorum, quæ poſtea Iſelaſtica non lege conſtitui, quam, qui ierant, ac-*

nibilominꝰ, qvæ ante perceperant, nō revocantur k)

121. CAJUS PLINIUS TRAJANO Imp. S.

Excuſat ſe, qvòd uxorem ſuam, urgente itineris celeritate, diplomate adjuverit.

USqve in hoc tempus, Domine, neqve cuiqvam diplomata *l*) commodavi, neqve in rem ullam, niſi tuam, miſi. Qvam perpetuam ſervationē *m*) meam qvædam neceſſitas rupit. Uxori enim meæ *n*), auditâ morte avi *o*), volenti ad amitam ſuam *p*) excurrere, uſum eorum negare durum putavi, cùm talis officii gratia in

cipere deſierunt. *k*) Nam neqve revocantur & auferuntur [inqvit] athletis ea, qvæ antea perceperunt, commoda; non auferuntur, inqvam, ab ipſis percepta, poſtqvā conditio certaminum eſt immutata, hoc eſt, poſteaqvam Iſelaſtica qvæ erant, per meam legem non Iſelaſtica facta ſunt. Intelligimus hinc, Trajanum non modò qvædam certamina, qvæ Iſelaſtica priùs non erant, feciſſe Iſelaſtica, hoc eſt, tali privilegio gaudere juſſiſſe; verùm etiam ex contrario qvædam Iſelaſticorum numero exemiſſe, ut non ampliùs Iſelaſtica eſſent. *Ri.*

EP. 121. l) *literas liberi itineris & immunis.* Cat. *Sic & ſupra ep. 14. hujus libri p. 777. q.* m) *uſitatius eſt compoſitum, obſervatio.* Ri. n) *Calphurniæ.* Cat. *Notandum, Plinium Proconſulem uxorem ſuam ſecum in Provinciam duxiſſe. Pertinet hoc ad l. 4. §. 2. proficiſci D. de off. proconſ. & legat. ubi ait: Meliùs quidem eſſe, ut proficiſcatur Proconſul ſine uxore: poſſe tamen etiam cum uxore proficiſci, dummodò ſciat, ſi quid deliquerint uxores eorum, qui ad officia proficiſcantur, ab ipſis maritis rationem & vindictam exactum iri, idq; ex SC. Cottâ & Meſſalâ Coſſ. facto. Quò etiam faciunt diſputata à Cicerone epiſt. illâ nobiliſſ. ad Q. Fratrem, quæ eſt in ordine prima, & Verrinâ 4.* Ri.

o) *Fabati.* Cat. p) *Hiſpullam. De utriuſq; lib. V. ad*

celeritate conſiſteret: ſciremq; te rationem itineris probaturum, cujus cauſa erat pietas. Hæc ſcripſi, qvia mihi parũ gratus tibi fore videbar, ſi diſſimulaſſem *q)* inter alia beneficia hoc unum, qvod me debere ſciebam indulgentiæ tuæ: qvòd fiduciâ ejus, qvaſi conſulto te, non dubitavi facere, qvæ *r)* ſi conſuluiſſem, ſerò feciſſem.

122. TRAJANUS PLINIO S.

Reſcribit Trajanus, benè feciſſe Secundum diplomate conceſſo Calphurniæ uxori.

MEritò habuiſti, Secunde chariſſime, fiduciam animi mei. Nec dubitandum fuiſſet, ſi expectaſſes, donec me conſuleres, an iter uxoris tuæ diplomatibus, qvæ officio tuo dedi s), *adjuvandũ eſſet, uſum eorum intentioni non profuiſſe* t), *cùm apud amitam ſuam uxor tua deberet etiam celeritate gratiam adventûs ſui augere.*

Pontium [*p. 375. k. l.*] q) *Hic obiter notanda eſt gratiarum actio Pliniana. Notandum quoq; hîc latens noëma:* Qui diſſimulat beneficium, parum gratus videtur. *Et meritò. Nam ut rectè viri docti admonuerunt,* Gratitudo *ex veritate & juſtitiâ conſtat.* Veritas *eſt agnitio & confeſſio beneficiorum, quæ acceperis.* Juſtitia *remunerandi ſtudium complectitur. Qui hæc negligit, ingratus eſt, &, ſecundùm Sophoclem in Ajace, indignus nomine viri boni.* Ri. r) qvem †.

EP. 122. *s)* Intelligere debemus, Plinio in provinciam Bithyniam eunti data ab Imp. diplomata, qvibus ad omnes incidentes neceſſitates & officii ſui partes obeundas uteretur. *Ri.* Qvorum concedendorum tibi poteſtatem pro ratione officii, qvod in præſenti ſuſtines, dedi. *Bu.* *t)* Catanæus prodit, etiam legi: *adjuvandum putarem, ſerum futurum, cùm apud.* Qvod mihi minùs inqvinatum à gloſſematis, qvàm alterum; ſed non- [illegible] purum putum. *Gru.*

:)o(:

INDEX
MEMORABILIUM
IN
:. PLINII CÆCILII SECUNDI EPISTOLARUM
Libris.

A.

ABſentium deſiderium vicinitas acuit 394
Accia Variola 478. exheredata à patre, ibid. actio pro eâ, ibid. & ſeq. pag.
cuſare damnatum oneroſum eſt 104
cuſationes à Plinio inſtitutæ 464
:uſationes voluntariæ 157
cuſationes ſponte ſuſceptæ lædunt famam 171
baia mera & vera Græcia 659
ilius Rufus 389
tiones retractatæ 701
tionis & recitationis non eadem ratio 140. 141
tio aliud & oratio aliud 61
tionis exemplar oratio ibid.
tionis oratoriæ vis 86. 140
cius 320
hortatio ad famam nominis 177
hortatio ad ſtudia 416
miratione dignum non admirari pravum ac malignũ eſt 53
loleſcentes an domi inſtituendi 266. 267. laudibus optimè monentur 380. plurimum refert à quo doctrinam accipiant. 154
loleſcentum mores 688
loleſcentum quædam auribus danda 89
loleſcentum amor flagrantiſſimus 409
loleſcentuli temerè ad cauſas agendas tranſeuntes 116
ulatio cruenta Publicii Certi 696

Advocationes vænire & emi vetita 369
Advocatis lex data ne quid acciperent. 391
Advocati noviti, 115. tribunus ab advocatione abſtineat 73
Ædes ſacra an transferri queat. 838
Æde ſacra collapſa, ſolum ſacrum manet 862
Æmiliæ viæ cura 372
Æmulatio bona 177
Æſchines μεγαλοφωνότατος 86
Æſchinis judicium in Demoſthene ibid.
Æſtuarium 737
Ætas longa vel robuſtiſſimis 67 annorum 41
Afranius incertum ſua, an libertorum manibus peremptus 618
Afranius Dexter 366
Afrorum patronus Plinius 100
Agon Gymnicus 285
Agones quinquennales Trajani nomine. 865
Agri opportunitas 74
Agri modus Scholaſticis quis ſufficiat 75
Alimenta τῶν θρεπτῶν 856
Altis abrupta adjacent 719
Amatoria carmina qui ſcripſerint 314. ſeqq.
Ambitio turpis in ſenibus ſera induſtria 148
Ambitus lex 434
Amicitiarum fides rara 413
Amicitia principis ad quid utendum 53
Amicitiæ cauſæ maximæ 503
Amici majores, minores 91. 487.
Amici pluris facti Plinio 412. 559.
Amici memoria ſacroſancta 512
Amicis tam ſimpliciter credendum haud eſt 447
Amicis obſequendum quatenus 19
Amicis probari magnum 44. dulce amico colloqui 90. non obſequi turpiſſimum 276. repugnandum interdum 518.
Amici veri pauci, & prope nulli 465. ſeq.
Amicorum bonis utendum ſobriè, 461. cauſæ ſuſcipiendæ, 462 conſilia communia, 14. obſervatio, 566. omnia communia 9. 277. 461. 513.

Ami-

INDEX

Amicos carpere quidam judicium vocant 559

Amicus alter ipſe 310

Amiſſi ex itinere 454

Amiſenorum civitas 917

Amor adoleſcentum flagrantiſſimus, 409. eſt magiſter optimus 281. Impotens & querulus 81,

Amor præcurrit votis ſuis. 273

Amore plus effici, quam vi 662. turpe in amore vinci 226

Amoris mollitia & metus 284

Amoris vis 658

Ampliſſima exiſtimari volumus, quæ ſumus adepti 277

Animus à cogitatione, motuq́ corporis excitatur 18

Animus fulturis corporis ſuſtinetur 27

Annaria lex 869

Annulus Plinii 781

Annus ſeptimus & ſexageſimus vel robuſtiſſimis longa ætas 41

Anio delicatiſſimus amnium 630

Anteia uxor Helvidii 691

Antiquitas quomodo reverenda 441

Antonini poëſis qua 232

Antonini verſus æmulatur Plinius 360

Apamæa 836. libellus Apamæorum 837

Aquæductus imperfectus 824

Aratus 345

Archippus Flavius vacationem petit ut Philoſophus 845. ſeq. in diſcrimen vocatus, & tur ibid.

Ariſto peritiſſimus juris 69. de morte voluntaria deliberat, & alia de ea 71

Arionilla Timonis uxor 12

Arrianus Maturius, 152. ejus virtutes ibid. & ſeq.

Arria cordata fœmina, ejusq́ in maritum amor, & voluntaria mors 204. ſeqq. 453.

Artemidori laus 195. ſeq.

Artes orationis 480.

Artifex de ſuâ arte judicat 51

Arulenus Ruſticus 11. 194.

Aſclepiades 873.

Aſinius

Aſinius Baſſus
Aſinii Galli libri
Aſinius Pollio.
Aſinius Rufus
Aſſem pars
Aſſiduitas dicendi facilitatem magis & temeritatem facultatem & fiduciam parat
Aſſuetudinis laus
Athenodorus philoſophus
Attilius Creſcens
Attilius Scaurus
Attilii apophtegma
Audiendi pudor eſt, ubi faciendi non eſt
Auctoritas ſapientum pro ratione
Auditores actoribus ſimiles
Auditores redempti & Auditorum & judicum non ratio ibid.
Auditorum faſtidia
Auditores aliud & aliud judices exigunt
Aufidius Baſſus
Auguſtus
Avidius Quietus
Aurium judicium non ſincerum
Aurium voluptates commendatione haud egent
Αυτοχειρες 38. 170.

B.

BÆbius Macer
Bætica provincia
Bæticorum accuſatio, cauſa, & dictum ibi
Balineum meritorium
Balineum publicè præbitum
Baſilica Julia
Aſin. Baſſus
Auf. Baſſus
Jul. Baſſus 242
Muſonius Baſſus
Beati qui aut faciunt, aut ſcribunt præclara, beati utrumque.

'acici materia commendatur Caninio 579. *ſeq.*
ıЕta ſua qui verbis adornant, quid ſpectent 25. *iidem*
quid conſequantur *ibid.*
:entia in literatos exolevit 222
:ia, quî tuenda 157
cium accipit, qui dignè dat 538
cium magnum, jus trium liberorum 114. 883
cium vetus novo augendum 158
'um nequisſimus 16
norum cauſa 417
n quo ipſe cureas, aliis invidendum non eſt 36
'as orationis an copia præſtet 60
'as qualis probanda *ibid.*
e commendatio 45
ianus 447
'utus 315

C.

Ecilius Claſſicus homo fœdus & apertè malus, procon-ſul accuſatus 180
ius Clemens ſucceſſor Plinii in provincia 776
ına Pætus 204
› Hiſpo 247
' ita Catonem reprèhendit, ut laudet 197
Fanni mors 325
Septitii laus 97
ı Calviſius contubernalis Plinii 234
ı Muſonius 196
ıria ſponte curenti addere 12
ılus albus 5
ılos ponere 143
irius Proconſul Bæticæ 521
nachus 232
hurnia uxor Plinii, librorum ejus ſtudioſa 281
alvus 314
i verſus 51
:lii Calvi edictum 843

Calvi-

Calviſius Nepos 234
Calvus Orator 3
Camilliana villa 465
Candidatorum ambitio 219. ſeq.
Candidatorum corruptela ibid.
Capito Titinius 53
Capitonis ſtudium 54
Captatorum artes, iniquitas 144. ſeq.
Carmine oblectandum ingenium 268
Caſſius Juriſconſultus 545
Caſtigare, emendare differunt 33. ſeq.
Catonem reprehendit Cæſar 197
Q. Catullus 51
Catulli judicium de verſibus amatoriis 269
Catullus Meſſalinus 287
Cauſæ agendæ non præcipitandæ 398
Cauſæ quæ ſuſcipiendæ 462
Cauſidici novitii impudentes 115
Celer Romanus eques, ejusq; in pœna conſtantia 260
Celeritate adventus gratia augetur 936
Cenſoria nota 696
Cenſus Decurionis qui 58
Cenſus equeſtris ibid. ſeq.
Cenſus hominum ſpectantur 47
Centumvirale judicium differri non poteſt 58
Centum viralibus cauſis Plinius diſtractus 115. *quales illæ*, ibid.
apud centumviros arena Plinii 416
Centurio exauctoratus propter adulterium 468
Centutio legionarius 867
Carthæ bibulæ, ſcabræ 627
Chriſtiani inſtituta & mores 887
Chriſtiana cives Romani 892
Chriſtiani revera qui ſint, non poſſe cogi ad maledicendum Chriſto 894
Chriſtiani coacti adorare DEOS & ſtatuam Trajani. ibid.

Chriſtia-

iani in cognitionem adducti, Chriſtianiſmum abjurantes, an puniendi 905. ſuperſtitionem pravam, Chriſtianiſmum vocat Plinius 900. de Chriſtianis quid ſtatuat Trajanus, 905. ancillæ Chriſtianorum interrogatæ 898
ianorum cœtus 887 ſqq.
ianorum numerus immenſus ibid. & ſeq.
acres dulcibus miſcere 489
augur 241
nis epigramma amatorium in Tironem ſuum, 491. Lecythi, 3. oratio quæ optima, 60. pro Cluentio, Cornelio, Murena, pro Vareno in Verrem 61
ſes ludi 676
officia neceſſitatem nitoris imponunt 476
numero augeri civitatem pulchrum 568
us accuſatus Plinio, 464. vide l. 3. Ep. 9.
opolitani 827
us Ariſto 467
us Cæſar recitantem Nonianum audiit 43. ſq.
us Capito 418
us Marcellinus 105
us Pollio 564
us Reſtitutus 184
s Fuſcus Claſſici gener 185
læ ad quas dicebant oratores 398
tericum tempus 244
nus fons 596
ni Dionis cauſa 873
ſordida &glorioſa, 91. expedita & parca 196
ndi qui contra diſciplinam agunt . .
illiciti prohibendi 881
o de liberis agnoſcendis 863
ones apud Trajanum 467
iones de Chriſtianis 887
um Fabrorum 406
llæ Caryſtiæ 342
liæ Virginii 442

Comum

Comum Plinii deliciæ, quia patria [illegible]
Concubina [illegible]
Conſcientiam pauci verentur [illegible]
Conſcientia ante famam habenda [illegible]
Conſcientiæ & famæ fructus [illegible]
Conſilium alienum ſuo præferunt attoniti [illegible]
Conſulendi non ſunt quibus conſultis obſequi debeas [illegible]
Contentio non improba [illegible]
Convivandi ratio quæ Plinio fuerit [illegible]
Copia orationis an brevitas præſtet [illegible]
Corelliæ cauſa ſuſcepta à Plinio [illegible]
Corellii laudatio [illegible]
Corellius cunctator [illegible]
Corellii Rufi obitus ſpontaneus [illegible]
Cornelia Veſtalis viva defoſſa [illegible]
Corinthium ſignum [illegible]
Cornelius Minutianus [illegible]
Cornelius Nepos amatoria ſcripſit [illegible]
Cornelius Priſcus [illegible]
Cornelius Tacitus adfuit Afris cum Plinio, 100. ei [illegible] *propria* [illegible]
Cornutus 278. Collega Plinii, 537. ejus laus 106
Corporis fulturis animus ſuſtinetur 27
Cottius Spurinnæ filius 93
Credas tibi plurimum nec cuiquam ſatis fidas 450
Cremutius Ruſo 458
Cunctatio decora 70
Cupiditas pecuniæ innata fermè hominibus 33
Cura Viæ Æmiliæ 370
Cura nimia deterit magis, quam emendat 743
Curæ familiaris rei, ſordidæ & humiles 8
Curatores operum 804
Curianus exhæres à matre factus 305
Curioſius nihil otioſis, nec pigrius delicatis 737

D.

Damna ex inundatione Tiberis 629
Damna luctibus aucta 631

Damna-

INDEX

n opus, in ludum 815
ι accuſare oneroſum 104
in metallum 846
donei 841
779
ıprobos pro moribus temporum prudentia eſt 634
rum 450
contra Chriſtianos 905
m cenſus, vid. Cenſus.
s publicum nemo velit prodere 589
is mos alius 838
ι à Plinio ſuſcepta 464
amittere laudem; quam non aſſequi 664
oluntas pro jure heredi eſſe debet 349
um imagines quid conſerant 94
m reliquiæ an transferendæ 859
ihil pigrius 737
ira hiſtoria 738
es lætatus anus Atticæ monſtratione 715. ejus gran-
locis aliquot demonſtrata 722. ſeqq. Oratio pro
bhonte 481. contra Midiam 564
um nihil 292
ι abſentium vicinitas acuit 394
928
Minerva montibus inerrat 18
ſſimè qui laudantur maximè 119
patrocinandi 387
augeri non eſt gratius, quam æquari bonis 373
& Glauci permutatio 311
ι quibus Plinius commodavit 935
ıntiqua ratio 613
emo velit quæ in uſu habiturus non ſit 612
ı ætatum 887
bene eruditi eſt 199
quorundam latet 546
uadam voluptas 618
is conſolationem non admittat 39

Ooo Dolor

Dolor in morte uxoris 583
Dolor ſtudia excutit. 654
Dolor venuſtos facit 180
Dolor vim addit ingenio 283
Dominorum à ſervis pericula 200. *ſeq.*
Domi potius quam peregrè inſtituendi liberi 22. *ſeq.*
Domitianus ſævus 261
Domitiani epiſtolæ 846. 856
Domitius Afer 128
Domitius Tullus 633
Donare locupleti non ſatis honeſtum 306
Dormire in dextram aurem 301
Druſi Neronis effigies quieſcendi Pomponio oblata 160
quod Dubitas ne feceris 57
Dure feciſti 49

E.

EAdem omnibus nec placent nec conveniunt 459
Eccleſia 917
Edictum D. Auguſti 869
Egeſtas & inopia differunt 280
Egnatius Marcellinus 263
Elegi teneri & enodes 379
Eloquentiam ancipitia commendant 719
Eloquentia malè ſine moribus diſcitur 155
Eluvio 629. *ſeq.*
Emendatus qui deliquiſſe ſe ſentit 710
Emendatiſſimus quis 651
quod Eminet à cunctis videtur 721
Emptio mala ſemper ingrata: exprobrat enim ſtultitiam Domino 74
Encolpius lector Plinii 573
Ennius 320
Epiſtola malignitati interpretantium exponitur 350
Epiſtola πρόδρομος 250. *quò longior, eò jucundior* 708
Epiſtolæ ſteriles 311
Epiſtolarum ſtilus 506

Error

elicisſimus 599
honeſtisſimus 190
801
ius 874
tis admirator Plinius 30. dotes admirabiles, habitus rporis, laudatio 31. ſqq.
s Clarus 96
6
mus 469
ταίγνιον 379
la quorum ſequenda 869
lis doceri fidelisſima ratio 615
lis moveri nos decet 16. res defenditur 875
lis ad vitam erudimur 640
re oportet, tenere quæ velis 612
n molle, velut præmium 262
i 857

F.

tus proſocer Plinii 225. & alibi
ati laus 363
um collegium, vid. Collegium
di & non faciendi ratio unde 459
tes in matrimonii conditionibus non negligendæ 47
axima ſpecies teſtamenta ſua aliis dictare 147
major 82
nunciat rerum ſummam non ordinem 262
præſumtio 671
ſtudioſi laude digni 706
aritas & amicitia differunt 276
194
liber de occiſis à Nerone 326
ſomnium 327
primus impetus vehementes habet 102
r antequam felicisſimus fieret 381
lum nullis rebus, deſperandum nihil 292
os, quibus in præſenti reſiſtit, offendit, deinde ſuſpicitur, audaturq́ 187.

Fides non defuit, ſed conſtantia 366
Fiducia mutua negligentiores facit 806
Filiorum mores ut caſtigandi 688
Firmanorum cauſa 472
Flavius Archippus Philoſophus 845
Fluminum ſimulacra quo habitu 600
Fœminæ cordatæ laudatio 532
Fontis mira 302
Forenſes advocati novitii 115
Forenſibus multum malitiæ diſcitur 85
Fortuna in actionibus cauſarum dominatur 387. *de fortuna ſe declamando Licinianus vindicat* 252
Fortunæ mutatio 291
Fragilitas humana 175. *ſeq.*
Jul. Frontinus, princeps vir 241
Frontinus vetuit monimentum ſibi fieri 705
Fronto Catius 418
Frugalis victu & cultu 78
Frugalis menſa 48
Fruges in Græcia inventæ 659
Frugi, Libonis cognomen 189
Funambuli 719
Fundanus 376
Fuſci Salinatoris commendatio 414

G.

Gallita adulterii rea 468
Gaudium ex ſtudiis 642
Geſtatio recta 680
Geruſia 819
Gloriæ cupidos minorum quoque delectat laus 264
Gloria ſequi, non appeti, debet 25
Gloria aliquid ἀκοινώνητον *habet* 181
Gloriâ homini nil majus dari poteſt 224
Gloria lata homines magis juvat, quàm magna 264
Gracchorum orationes 60
Græcia frugum inventrix 659
Græcorum mos in legibus convincendis 142

Gloria

ſ oratoribus pro copiâ volubilitas 387
li Gymnaſiis indulgent 829
tim deſinere 121
perit ſi repoſcatur 44
ſiis indulgent Græci 829
ſium incendio amiſſum reſtituunt Nicenſes 827

H.

ſitare, doctorum & gravium 70
arpocras 790
ius 194. ejus uxor Anteia 691
cus Plinii 690. de ejuſdem ultione libri ibi
iarum ſororum mors 283
:aſyllabi Plinii 270
ius Senecio 238
ius Severus 299
ſ libertus Plinii 509
s 232
i & Probi damnatio 183
a uxor Corellii Rufi 41
a de Plinii majoris obitu 421
e de ſpectris 550. ſeqq.
a quoquo modo ſcripta delectat 352
a & oratio quibus differant 353
e Dacici belli laus 579
e fides debita 706
am ſcribere difficile 357
us multis verſibus uſus brevis fuit 341
us præpoſterè narrat 187
es natura curioſi & fabellis ducuntur 352
um 313
us Vareni advocatus 388
s plus valere quàm neceſſitas debet 251
tis cura paucis ſecretò, quæ palàm 220
tis fructus in conſcientia reponendus 25
ſſimum teſtamentum 540
m, majorum ſequi veſtigia 351

Honeſtus error 196
Honor ex amici beneficio ſollicitius tuendus 59
Hypocauſtum 136

I.

IAbolenus Priſcus 410
Januarius menſis celeberrimus 109
Jatraliptes 790.793
Icaria inſula 490
Idonei debitores 841
Imagines clarorum virorum cultæ 174
Imagines majorum onerant 155
Immerentem non premere honeſtiſſimum 185
Immortalitatis amor 177.311
ad Immortalitatem adhortatio 98.177
Imperator pro utilitate communi omnium curas ſolus ſuscipit 211
Improbi diteſcunt, boni egent 146
Improbitas majora capit quam virtus ibid.
Impudentia novitiorum advocatorum 115
Incendium Nicomediæ 819
Indignationi vela dare 480
Indulgentia principis 759.766. *& ſæpius eo libro. materna indulgentia* 605
Induſtria ſera in ſenibus ambitio 148
Ineptias commendare prolixius ineptiſſimum 270
Inficiari rem manifeſtam, augere eſt crimen non diluere 245
Infirmi dum ſumus, optimi ſumus 549
Ingenia hebetata 617
Ingenia recta debilitat verecundia, perverſa confirmat audacia 238
Ingenia varietate delectantur 333.*ſeq.*
Ingenia magna & libera damnum cum contumeliâ haud ferunt 411
Ingenium nullum vel clarum facilè emergit 452
Ingenium cujusq; ſeceſſus maximè appetit 467
Ingrati in defunctos . .
Inhoneſta non qvaſi illicita, ſed qvaſi pudenda vitare oportet

 Inopia

& egeſtas, differunt 280
o intermiſſa ægrè reſumitur . .
torum conceſſa bona Nicenſibus 877
t quidà quoque fiat 452
'e præclarè &c. barbari poſſunt 199
'oni ſuæ quisq; favet 63
'tio Tiberis 629
819
quentia 82
'datio 83
'mptum ingenium ibid.
: 929. ſq. agon Iſelaſticus 932
's impeditus à dicendo 463
patiens ſit in audiendo 399
m oſcitantia & propemntia 398
t & auditores non movẽtur eodem modo 142
t recuperatoria 221
'ſuo contentum eſſe 321
m de libris Maximi 283
m de verſiculis Plinii 312
Avitus 359
andidi vox 388
enſe lites quieſcunt 649
Africanus 500
Baſſus, vide in B.
Largus Plinium fecit hæredem fideicommiſſarium 865
Naſo 412
Naſo candidatus 404
Nepos 500
mator ibid.
Servianus 499
e extrema, quaſi avulſa 508
Mauricus 286
acturi cogebantur nihil ſe ob advocationẽ dediſſe 391
endum præſtabant milites quotannis eo die, quo Impe-
um à Principe ſuſceptum fuerat 840
itatis petit Plinius propinquis ſuis medici 769

Jus civitatis Alexandrinæ 768. 793
Jus par, impar prudentia 111
Jus Latinorum 913
Jus patronorum 770
Jus Quiritium ibid.
Jus Senatorium publici pars 612
Jus trium liberorum 114
Juris Romani peregrinum ſolum capax haud eſt 839
Juvenis ſenili virtute 94
Juventutis inſtitutio magni facienda 139

K.

Κατὰ κεφάλαια 448
Κτῆμα *an* ἀγώνισμα *ſit, intereſt* 354

L.

LAborem repetere, quam injungere difficilius eſt 246
Laus Vadimonis 643
Lacrymæ regiæ 176
Lapſus freqventior currentibus qvam reptantibus 719
Largitionis ſubita comes pœnitentia 23
Largius Macedo à ſervis occiſus 200. ſeq.
Larius lacus in ditione Plinii 452. 512. 679
Latus clavus 96
Laudanda poſtquam deſiimus facere, ineptum putamus laudari 222
Laudari ab eloquentiſſimo ſumma felicitas 79
Laudes alienæ moleſtæ, nedum propriæ 22
Laurentinum Plinii 72 *ejus deſcriptio* 124. ſeq.
Laus minor, ſed conſcientiæ fructus major 571
Legati Bæticæ provinciæ 156
Legendi ſemper occaſio, audiendi non ſemper 86
Legentium faſtidium & deliciæ 89
Λειτούργιον 108
Lex ambitus 434
Lex annalis 869
Lex cujusqve civitatis ſequenda 916
Lex Julia de adulteriis 468
Lex munera vetat accipi. 248

Liber

INDEX.

Liber eo melior quo major 60
Liber nullus tam malus, quin parte aliqua proſit 165
Liberalitas priſcorum in ſcriptores 222
Liberalitas ſemel incitata ſtare nequit 364
Libo Frugi 189
Licinianus inconvictus damnatus à Domitiano 255
Licinianus è Senatore Rhetor 252
Limâ non ſplendeſcit opus, ſed atteritur 362
Lites interqvieſcunt menſe Juliô 649
Λίθον πάντα κινῶ 63
Locorum difficultates arte ſuperare 753
Loqventia, Eloqventia, vide Eloqventia.
Lucejus Albinus 181
Luctibus aucta damna 631
Luctûs memoria feſtis diebus revocanda haud eſt 191
Ludorum voluptates aliena viris gravibus 676
Lugere mortem viri inculpati nefas 80
Lugduni Bibliopolæ tempore Plinii 687
Luxuriæ & ſordium vitanda ſocietas 92
Lyſiæ orationes 60

M.

Macedo Largius percuſſus à ſervo 200. ſeq.
Magni animi eſt nihil aſſentationi & gloriæ dare 70
Magnus animus nihil ad oſtentationem refert ibid.
Majeſtas non ex metu acquirenda 876
Majorum veſtigia ſequi honeſtisſimum, ſi boni 352
Mancipes frugi inſtruendi 216
Marius Priſcus 180
Mariti inferenda adultera uxore patientia 468
Martialis laus, & ejus verſus de Plinio 222. ſeq.
Maſſa Bæbius 570
Maſſa accuſatus à Plinio ibid.
Maturii modeſtia 152
Mauricus cauſa ſeceſſus Plinio 419. vox cordata 286
Maximi libri 606
Maximus ſcripſit libros in Blateram ibid.
Μισόχορος 119

Ooo 5 M. Meſſa-

M. Meſſala
Meſſalinus cæcus & improbus
Metius Carus
Metuentes ſingunt ſibi maximè quæ abominantur
Milites quotannis jurabant
Milites & pagani opponuntur
Mimiambi
Mimorum poëſis laſciva 312.
Minutiani laus
Mirabilia maximè quæ inſperata
Miſericordia primos impetus vehementes habet
Modus optimus
Monumentum ſibi fieri Frontinus vetuit
Morbi per ſucceſſiones traduntur
Mores primum, deinde eloqventia diſcenda
Morum ſimilitudo amicitias connectit
Mors acerba quorum 327. laudabilis 76. ſeqq. voluntari
Mortis genus luctuoſum quod 38. mortis metu quandoq
mines precantur mortem
Mortis pulcherrimæ conſilium
Mortuo faceſſere negotium haud decet
Motu corporis animus excitatur
M:σεῖον
Munera accipere lege vetitum
Muſonius Baſſus
Cajus Muſonius
Munera viſcata & hamata
Munificentia non impetu, ſed conſilio exercenda
Munificentiæ contemplatio quid proſit

N.

Natalis diei ſolennitas
Natalis Trajani celebratus
Natalis Virgilii celebratus à Silio
Naturæ opera delectant
Natura non effœta
Neceſſitas rationis pars
Nefas interrogare de quo pronunciatum

N

I N DE X

Negligimus quæ ultrò occurrunt 642
Negligentes de alieno, de ſuo diligentes 267
Negotium publ. agere pulcherrima Philoſophiæ pars 36
Nepotis laudes 548
Nepotis edictum 402
Neratius Marcellus 178
Nero periit Conſule Silio Italico 175
Neronis Tyrannis 161
Nerva 286. 319.
Nerva confirmat ab aliis facta principibus, 850. *ejus clementia* 262. *reſcriptum pro Archippo* 851. *ſecuritatem publicam ſuæ anteponit* 850
Nicææ theatrum imperfectum 816
Nicomediæ incendium. Vid. Incendium.
Nigrinus Tribunus plebis 369
Nonius Celer Quintiliani gener 476
Norbanus Licinianus reus poſtulatus 188
Novandum nihil 924
Novitas libro lenocinatur 142
Numidiæ Quadratillæ mors 539

O.

Obſequio libertati paratur venia 158
Ocii diſpoſitio 289
Ocioſum eſſe, quàm nihil agere, ſatius 29
Ocium & nihil agere 602
Ocriculum 454
Octavius ſtimulatur ad ſcripta ſua edenda 97
Offenſæ & ſimultates non effugiendæ ubi 139. *ſeq.*
Offenſus valdè iraſcitur 411
Officia civilia neceſſitatem nitoris imponunt 476
Officiorum omnium finis aliquis 158
Officia antelucana 196
Officium non deſerendum ſtudiorum cauſa 602
Officiorum meminiſſe gratum eſt 520
Omnibus eadem nec placent nec conveniunt 459
τ᾽ ὄναρ ἐκ Διός ἐστι 55
Opera naturæ delectant 648

Opiſto-

Opiſtographi 167
in Opus damnari 815
Oratio & actio non idem 61
Oratio exemplar actionis ibid.
Oratio extemporanea Iſæi 82
Oratio nivibus hybernis ſimilis 66
Oratio qua optima 65
Oratio qualis eſſe debeat ibid.
Orationis virtutes 480
Orationi & hiſtoriæ multa communia & diverſa 353
Orationum recitatio 140
Orator vir malus, dicendi imperitus 239
Oratoriæ facultatis ſumma difficultas 352.353
Ordinum ac dignitatum diſcrimina cuſtodienda 675
Otioſis nihil curioſius 737

P.

PAcorus Parthiæ Rex 779.ſeq.
Pæti uxor Arria 205
Pallantis monumentum 560.585.
Panegyricus Plinii 199
Parvæ res plerumq; maximas trahunt 62
Paſſienus Paulus & ejus Elegi 419.711
Paſſienus Criſpus 500
in Pavore prudentiæ ſimile alienum præferre conſilium 436
Pecunia ad ſalutandum principem remiſſa Bizantiis 834
Pecunia data à buleutis pro introitu 828
Pecunia malè impenſa in aquæductu 824
Pecunia in opus balinei conferenda 810
Pecuniæ Reipubl. debitæ 916
Pecuniæ publicæ ne ſint otioſæ 841
Peregrinatio interſita 215
Peregrinum ſolum non eſt capax juris Romani 839
Pericles 63.65
Pervicacia punienda 890

Phi-

Index

hiloſophi vacationem judicandi habent 846
hiloſophi reprehenſi 195
hiloſophi urbe pulſi 193
hiloſophiæ pulcherrima pars, agere negotium publicum 36
igrius nihil delicatis eſt 737
iacularis 182
iſo à Galba adoptatus 143
latonica ſublimitas & latitudo 31. 32
linius accuſator Marii Priſci, 100. item aliorum 464. advocationibus non functus promiſcue 786. admiratione captus librorum Saturnini 52. à Trajano jus trium liberorum obtinuit Voconio 114. augur 241. Bæticorum patronus 156. bibliothecam dedicaturus orationem habet 21. Bithyniam intrat Proprætor Conſulari poteſtate 803. centumviralibus cauſis diſtrictus 115. Ciceronis æmulus 241. conſul 199. cupit inſeri Taciti Annalibus 569. defendit Julium Baſſum item Varenum 463. v. & Baſſus & Varenus. Demoſthenis imitator 3. famæ ſtudioſus 224. in conſilium evocatus à Trajano 467. intrepidè diſtringit calamum in tyrannos 690. ſeqq. non contentus ſeculi ſui eloquentia 15. patrocinatur Afris, cum Tacito patronus Baſſi 100. patronus Bæticorum 156. advocatus ex Judicibus datus 186 poëticæ ſtudioſus 203 prætor 521 qua ætate cœpit agere in foro 353 ſcriptorum ſuorum admirator 23 Genus dicendi quod maximè probet . . quomodo in ſeceſſu ac villis egerit ſtudueritque 27. 382. 701. 744. ſtudiorum nomine agnitus 714 ſtudiorum amator 44 indulgenter tractavit ſuos 382. 623. Ferebat cujusque voluptates æquo animo 703 ſucceſſor Frontini in auguratu 241 tragœdiam ſcripſit annos natus quatuordecim, Hendecaſyllabos & alia 490 Trajanum conſulit toto lib. X. Tribunus 73. 521 valetudine oculorum impeditus 537 Venationis ſtudioſus 18. 382. 746 qualis in cœnando 85. 169 vini parcus 537 Ædificator 679 amicos immodicè

lauda-

laudabat 559. naturæ operibus delectatur 648. examinanda amicis dabat, quæ editurus eſſet 641. actiones quædam 464
Plinii majoris obitus 421. & ſeqq. ejus ſcripta & vitæ ratio ib.
Plinium literati omnes amabant 44
Plinium pudet temporum priorum cur 593
Pœnitentiæ danda venia 904
Pœnitentia ſubita largitionis comes 23
Pœnitentiam pœnitentiæ ſuæ agere 509
Poëtarum ingenia fovit Cicero 202
Poëtis furere conceſſum 495
Poëtam caſtum eſſe decet non verſus 269
Poëtarum proventus magnus 43
Pompeja lex, & quæ contineat 869. ſeq.
Pompeji Quintiani mors 684
Pompejus Saturnius 348
Pompejus Julianus 35
Pomponia Gratilla hæredem ſcribit Plinium 305
Pomponius Secundus 526
Pontificum collegium. Vide Collegium.
Popularitatis innoxiæ vir 467
Populi judicium 526
ad illud provocabat Pomponius ibid.
Porticus in O ſimilitudinem 126
Prædia æſtiva, hiberna 744. 753
Prædiorum ruſticorum adminiſtratio qualem deſideret 466
Prævaricatio eſt tranſire dicenda 60
Preces piæ & amici efficaces 432
Precii nullius eſt cujus precium repoſcitur 517
Primipilaris 783
Principe dignum ædificia publica inſtaurare 825. & aliquot ſequentibus.
Principis amicitiâ ad quid utendum. Vide Amicitia principis.
Principis probari judicio magnum 264
Privilegia cuſtodienda ſunt 916. danda in privatorum injuriam non ſunt ibid.

Πρόσρο-

i© epiſtola 250
unciatis interrogandum amplius haud eſt 13
'ius 420. 711
is contemtis longinqua ſectamur 642
ſium decretum de Archippo 447
Acilii laus 46
s Accius centurio 914

Q.

admtillæ prudentia in educando nepote 541
Quadrati educatio 542
i legitima 308. *ſeq.*
uennales agones Trajani 865
anus & ejus laus 684
lianus Præceptor Plinii 120
liani laus, & Plinii in filiam ejus nupturam liberali- 476
tium jus 770

R.

io ſapientibus pro neceſſitate eſt 39
tione quam auctoritate ſuperari æquius 67
di cauſæ 322
di ratio ſua cuique 523. *recitaturis qui adhibendi*, 142.
recitantibus qui adſunt quid faciendum 431
tis ornamenta 379. 380
ionibus num orationes ſive actiones conveniant 140. *ſeq.*
iones neglectæ 43
ionis fructus 322
ionibus Silius judicia hominum experiebatur 172
ratoria judicia 221
s nullus juſtior quam quem terra refert 749
acrymæ, Vid. Lacrymæ.
s ambitione obtinebat quod pauci fidei præſtant 398
& alia de eo; bipedum nequiſſimus. 16. *ubi & alia præ-*
l. pag. quæ ſe in obitu filii geſſerit 227. *ſeq.* & 237. *ſeq. ca-*
or ſceleratus, 143. *ſeq. mobili ingenio fuit, plurimum*
s plurimum timuit, 108. *dives factus per flagitia* 146

Reipubl.

Reipub. adminiſtrandæ præcepta 658
Reipub. curare negotia, honeſtiſſimum 519
Relegati non ſunt ab aliis reſtituendi 843
Reliquiæ defunctorum an transferendæ, Vide Defunctorum reliq.
Rem manifeſtam inficiari, augere eſt crimen non diluere 245
Remiſſiones colonis factæ ..
Remiſſiones emptoribus factæ à Plinio benignè 575
Rempub. heredem inſtituere haud licet 348
Repetundarum lex 107
Repoſcere, eſt gratiam perdere 44
Reſtituendi natalibus 863
Reverentia, pudor, metus, optimè judicant 525
Robuſtus, Eques Romanus 454
Rogat efficacisſimè qui rogandi cauſas reddit 114
Romæ cenſus hominum imprimis ſpectatur 47
Romæ vitia latè vagantur 288
Roſianus Geminus 774. commendatur Trajano ibid.
Rufi Virginii monimentum imperfectum 412. tumulus ſine titulo 413. vide & Virginius.
Ruſticæ vitæ laus 28. 487. Vide & Seceſſus. temperanda urbanis negotiis 489
Ruſticus Arulenus, vide Arulenus.

S.

Sacerdotium, ut auguratus non adimitur viventi 240
Satrius Rufus æmulator Ciceronis 15
Satrii Rufi ambiguus ſermo 697
Saturnalia 136
Saturnalibus munuſcula accipiebant 245
Saturnini eloquentia 50. hiſtoria qualis, & laudatio ibid.
Sauromates rex 777
Scazontes extorquere 361
Scævola 315
Schola innoxia 85
Scholaſticorum integritas 84. 85
Scholaſtica lex 145

Schola-

laſtica & umbratica litera 669
onianus 206
entes placendi cauſa, qualia placere viderint ſcribent 213
entis ſanctitas cumulat gratiam 150
toris officium eſt, titulum ſuum ſæpe legere 345
ſus ingenia aperit 467
ius fructus 27. & 28. vide & Ruſtica vita.
ſu virtutes ſuas tegebat Helvidius 691
itas multorum non movenda
idi dignitas cuſtodienda 219
torium jus, publici pars 612
a 318
io, vide, Herennius.
us turpis ambitio eſt, induſtria ſera 148
ntia numerantur, non ponderantur 111
lchri impenſa ſupervacua 705. ſeq.
rii exemplum 182
lius Calvus 844
tus miſera ſub tyrannis 616 priorum temporum 612
us Sulpitius 316
rum ingenium 9
itas moderanda 688
um exemplum 301
, & ejus vitæ breviarium 170. 171. ſeqq.
eritas auditorum 431
tici ſermones 196
κλεῖς, laudicæni 117
n ſacrum manet, etiamſi ædes collapſa 862
n peregrinæ civitatis non eſt capax dedicationis 839
tium Plinii 55. 160
tium Fannii 327
idi & glorioſi deſcriptio 91
rorum hiſtoria 550. & ſeqq.
re ex aliis quod tibi non præſtes, ineptum 98
inna & vitæ ejus diſpoſitio 148. 149. 150. ſeq.
orum ſimia per contemtum appellatus Ruſticus à Regulo 11.

Ppp Studia

Studia hilaritate proveniunt 642
Studia officiis amicitiæ poſtponenda 6[illegible]
Studendi ratio 504
Studiis deditos metus magis quàm fiducia decet 380
Suetonius Tranquillus, Scholaſticus 74.75
L. Sulla. 35

T.

TAcitus, vide Corn. Tacitus
Temperantia Plinii in morbis 484. 48[illegible]
Tempora prima & media patriæ, extrema nobis impertienda. 289
Tempus omne perire exiſtimabat Plinius major, quod non impertiretur ſtudiis [illegible]
Tenere accepta difficile niſi exerceas [illegible]
Terentius junior 546
Terentius quaſi metro ſolutus [illegible]
Terra motus [illegible]
Tertullus Cornutus [illegible]
Teſtaceum opus [illegible]
Teſtamenta, ſpeculum morum 632
Teſtamentum honeſtiſſimum quod 540
Teſtes in reos non in damnatos interrogari 13
Thraſea 531. gener Arriæ 207
Θριαντοι 856 de Θριαντοις epiſtola Domitiani ibid.
Tiberis inundatio 629
Timor, emendator acerrimus 525 plerumq; amore fortior 10
in ſtudiis magis quàm fiducia decet 380
Timoris vis 513
Titinius Capito, ejusq; laus 53. 54 ſtatuam poſuit Syllanæ ibid.
Titius Homulus 247
Titius Caſſius 299
Titus Cæſar 319
Togæ jure carent, quibus interdictum aqua & igni 253
Topiarii 215

INDEX

Torquatus 318
Tragœdia villa Plinii 679
Trajanus ad imperium admotus 757 averſatur factiones 822. beneficus in milites 915 parcè tribuit privilegia 883. quid ſtatuat de Chriſtianis 905 gratulatur ei de victoriâ 773
Trebonius Rufinus 285
Tribunis ab advocatione abſtinendum 73
Tuſculanum Plinii 329. ſeq.
Tuſci inſalubres ibid.
Tyrannicorum temporum deſcriptio 613. ſeqq.

V.

VAdimonis laus 642
Valere non eſt ſuſpenſum & anxium eſſe 210
Valerius Licinianus 252
Valerius Paulinus jus Latinorum Plinio reliquit 913
Valetudo gravior interdum moroſum facit 484
Varenus Bithynorum advocatus & ab iisdem accuſatus 386. ſeq.
Varietas univerſitatem commendat 89
Vejento 286
Vellejus Blaſus 145.
Venia danda oblectationibus alienis, ut noſtris impetretur 704
Verecundia debilitat recta ingenia, perverſa confirmat audacia 238
Veſtalis carnificem averſata 260
Veſtales vi morbi coguntur atrio Veſtæ excedere 530
Veſtitius Spurinna. Vide Spurinna
Veterum æmulus Saturnius 51
Vetuſtas ut miranda 441
Vicinitas abſentium deſideria acuit 394
Victoria pulcherrimum genus terrore domare 93
Vindicari tam jucundum non eſt, quàm decipi miſerum 450

Vindicta genus manumiſſionis [illegible]
Virgilius 320. arma Æneæ multis verbis deſcripſit 365
Virgilii imaginem coluit Sil. Italicus, & ejus natalem celebravit 174
Virginius Rufus 76 & ſeq. 319. tutor Plinii 79. ejus Epitaphium 705
Virorum doctorum ſemper immatura mors [illegible]
Virtus neglecta 146 ſuſpecta 615
Vis major, quàm amor poteſt [illegible]
Viſa ſeu viſiones [illegible]
Vita hominum magnas latebras habet 194
Vita jucunda, otioſa 736
Vitæ frugalitas in Ariſtone 70
Vitellio amicus Sil. Italicus 172
Vitia remediis fortiora 394
Vocis exercitatio ſtomacho conducit 745
Volubilitas Græcis pro copia 387. ſeq.
Voluptates ruſticæ urbanis moleſtiis temperandæ 489
Voluptates ſatietate languescunt 488
Votum pro Trajano cum poſt adoptionem accepiſſet imperium 757 die ſuſcepti imperii 839 die ejus natali 878
Urbani, urbanitas 587
Urbanitas Senatum haud decet ibid.
Urbana vita inanibus occupata 27
Urbs corrupta [illegible]
Uſus optimus dicendi magiſter 463
Utilitates publicæ privatis anteferendæ 130
Vulnus crudum medentium manus reformidat 378
Uxor patientiſſima 658
Uxoris Macrini mors & laudatio magna 583

X.

Xenia 370
Xerxis lacrymæ 176
Xyſtus 133. 134. 334

Z.

Zeta, ſeu Diæta ibid. & 336.
Zoſimi liberti infirmitas 383

FINIS.

Emendatio erratorum.

g.

2, e. in ſchol. *f.569.* lege, *969.*

15, a. *libro VIII.* lege, *IX.*

17. in argum. *lib. IX. ep. 9.* lege, *ep. 10.*

93, c. in ſch. *Bructerorũ. Sunt.* leg. *Bructerorũ. Sunt.*

110. lin. 11. lege, *Acutius Nerva.*

133. lin. penult. in ſchol. lege, buxo. *Et lib. IX. ep. 7.* ſpacioſiſſimo xyſto : *quem ibi locum &c.*

159, o. *A ſimplicitate ſuâ,* lege, *tuâ.*

210. z. lege : *an* eximendi *è præcedentibus repeti debeat.*

230. lin. 6. in ſchol. lege, *mirâ celebritate* &c. *Bu.*

299. lin. 1. 2. in ſchol. *Phœniſta,* lege, *Phœniſſa.*

351, lin. 2. in ſchol. lege, *antiqvitùs.*

368, c. lege, *id qvod Plin. l. VIII.* [*ep.14.p.618.q.*] *refert.*

375, l. lege, [*lib. X. ep. 121.*].

384. lin. 6. à fin. lege, *Plinius, ut vides.*

495, l. lege, *ideò putaverunt qvidam.*

514, k. lege, *affertur lectio,* ἴυζυλοι.

554. pars extrema lit. i. & tota lit. k. additis addendis ita concipienda fuit: *qvi de arte ſcripſit. Lucianus in Philopſeude, ubi hanc rem ferè per eadem recitat, non Athenodorum Athenis hoc feciſſe, ſed Arignotum Pythagoricum Corinthi in domo Eubanda recenſet.* Cat.
k) *propoſitam locandi vel vendendi inſcriptionem.* Cat. Titulus *eſt tabula illa, ſive libellus, qvo proſcribebatur domus. Hinc* ſub titulum ire *eſt* proſcribi. *Tibullus lib. II. eleg. 4.* Qvin etiam ſedes jubeat ſi vendere avitas, *Ite* ſub imperium, *ſub titulumq;* lares. *Buchn. not. ad ep. 11. hujus libri.*

586, n. *Revocari.* lege, *Revocavi.*
ibid. prope finem hujus literæ : *ex memoriâ præcedentis,* adde, *irrepſiſſe.*

686. lin. 3. in ſchol. *relinqvent.* lege, *relinqventi.*

712. lin. 4. *mobilita.* lege, *mobilitas.*
ibid. c. in ſchol. lege, efficaciſſimè. *Cat.*

748. lin. 15. in ſchol. *defendit.* ſcribe, *defendit.*]

760, 4. in ſchol. lege, *nepote ardentiùs tu pronepotes, quàm ego liberos cupio.*

853. lin. ult. *cuniculum.* lege, *cuniculo.*

854. lin. 1. in ſchol. *inſerere*, lege, *inſereret.*

855. lin. penult. lege, *debeam.* Ri.

860. lin. ult. lege, *transferre poteris.* Ri.

868. lin. ult. textûs, *ſcribis.* lege, *ſcribes.*

874. lin. 6. *Eumolpius*, lege, *Eumolpus.*

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 06293 6714